سەرەتایەک بۆ فێربوونی زمانی ئینگلیزی و ڕێزمانی ئینگلیزی بۆ ئاستەکانی خوێندنی سەرەتایی و بنەڕەتی و ئامادەیی

ئامادە کردن و نوسینی :

ئەندازیار : هێمن أحمد قادر حمە أمین عبدالرحمن

چاپی دووەم

ژمارەی مۆبایل :

ئاسیا : 07710250099

کۆڕەک : 07501657826

Email:
Hemnahmadqadir1986@gmail.com

2016

vocabulary/vəkæbjələri/ /ڤەکابیەلەری/ پێڕستی بابەتەکان

ژمارەی لاپەڕە	subjects/sʌbdʒekts/ /سەبجێکتس/ بابەتەکان	ژمارەی بابەت
19	بنچینەکانی زمانی ئینگلیزی	1
19	پیتەکانی زمانی ئینگلیزی	2
22	دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی هێڵکاری	3
23	دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی	4
25	دەنگە بزوێنەکان	5
25	دەنگە تاک بزوێنەکان	6
52	دەنگە جووت بزوێنەکان	7
64	نەبزوێنەکان	8
64	نەبزوێنە بێ لەرەکان	9
87	نەبزوێنە لەرەدارەکان	10
90	چۆنێتی خوێندنەوەی پاشگری (ed)	11
129	نمونەی زۆر لە دەنگەکان بۆ فێرخوازان و قوتابیان	12
137	ڕاناوەکان لە حاڵەتی تەواوکەردا	13
139	ڕاناوەکان لە حاڵەتی بکەردا	14
140	ڕاناوەکان لەگەڵ فرماندا لەناو ڕستەدا	15
141	ڕاناوەکان لە حاڵەتی خاوەنێتیدا	16
141	ئاوەڵناوی نیشانە	17
142	جۆرەکانی ڕاناو بەپێی دابەشکردنیان	18
143	ئاوەڵفرمان و ئامرازی پەیوەندی و ئامڕازی پێکەوە بەستن	19
144	کاتەکان بە زمانی ئینگلیزی	20
147	ئەو شتانەی کە لە قوتابخانەدا هەیە و ئەوشتانەشی کە پەیوەندی بە قوتابخانەوە هەیە	21
148	کانزاکان و شتی تر	22
150	میوە و هەندێک لە گوڵەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	23
153	هەندێک لە سەوزەکان بە زمانی ئینگلیزی	24

25	هەندێک لە درەختەکان بە زمانی ئینگلیزی	153
26	ناوی هەندێک لە ئەندامەکانی لاشەی مرۆڤ بە زمانی ئینگلیزی	154
27	ناوی هەندێک لە خواردەمەنییەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	156
28	ناوی هەندێک لە خزم و کەسوکار بە زمانی ئینگلیزی	158
29	ناوی هەندێک لە جل و بەرگ و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	159
30	ناوی هەندێک لە کەلوپەلی ناوماڵ و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	162
31	ناوی هەندێک لە کەلوپەلی کارکردن بە زمانی ئینگلیزی	164
32	ناوی هەندێک لە ڕەنگەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	165
33	ناوی هەندێک لە گیانلەبەران و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	166
34	ناوی هەندێک لە باڵندەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	168
35	ناوی هەندێک لە پێوانەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	169
36	ژمارەکان لە زمانی ئینگلیزی دا	171
37	ژمارە سادەکان	171
38	ژمارە ئاوێتەکان	171
39	ئەو ژمارانەی (دە هێندە) زیاد دەکەن	172
40	ژمارە ڕیز کراوەکان (ألأعداد الترتيبية)	172
41	نوسینی ژمارەکان لە زمانی ئینگلیزیدا	174
42	ژمارە دەییەکان (ئەوانەی لەسەروو ژمارە (10) ن و لە خوار ژمارە (100) ن)	174
43	ژمارە سەدییەکان (ئەوانەی لە ژمارە سەد بەرەو سەرەوەن و لە خوار ژمارە (هەزار) ەوەن)	174
44	ژمارەکانی (هەزاران و دەیانی هەزاران و سەدانی هەزاران)	174
45	هەندێک لە پەروەردە و ڕەوشت و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	175
46	ناوی هەندێک پیشەوەر (خاوەن پیشە)	180
47	هەندێک بابەتی نەخۆشی بە زمانی ئینگلیزی	183
48	هەندێک بابەتی گۆشتەمەنی بە زمانی ئینگلیزی	184
49	هەندێک تایبەتمەندی ئەندامەکان (خواص الأجسام) بە زمانی ئینگلیزی	186
50	ناوی وڵات و کیشوەر و شار و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	186
51	هەندێک بابەتی گەراج و گەڕان و سەفەرکردن بە زمانی ئینگلیزی	187

52	ناوی هەندێک لە شوێنە گشتییەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	188
53	شانشین و دەوڵەت و پلەوپایەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	190
54	بانق و بازرگانی و کڕین و فرۆشتن و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	192
55	چەند ڕستەیەک لەسەر (کات – وقت) بە زمانی ئینگلیزی	195
56	چەند ڕستەیەک لەبارەی سڵاو کردن و هەواڵپرسین و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی	197
57	گەیشتن لەکاتی سەفەردا	221
58	گۆڕینەوەی دراو	221
59	فۆڕمی تۆمار کردن (بطاقة التسجيل)	222
60	چوونە ناو شارێک	223
61	شوێنگرتن لە میوانخانەکان	224
62	گەڕان بەدوای کار (ئیش) دا	225
63	لە (چێشتخانە – مطعم) دا	226
64	ناوی چەند خواردن و خواردنەوەیەک بە زمانی ئینگلیزی	227
65	لە سوپەرمارکێتدا (لە گەورە بازاڕدا)	229
66	لەلای پزیشک	230
67	سەرچاککردن (سەرتاش) ی پیاوان (حلاق رجالي)	232
68	ئارایشتگای ئافرەتان	233
69	لە (پۆستەخانە) دا	234
70	فەرمانبەری تەلەفۆن	235
71	قسەکردن بە تەلەفۆن	236
72	ئاخاوتن (قسەکردن) (محادثة)	237
73	چەند پەندێک	238
74	چەند وشەیەکی گرنگ	239
75	ئەو وشانەی کە هەمان شێوازی خوێندنەوەیان هەیە	240
76	Nouns in English ناو لە زمانی ئینگلیزیدا	250
77	parts of noun بەشەکانی ناو	258
78	proper nouns (أسماء العلم) ناوی تایبەتی	258

ئامادە کردنی / ئەندازیار (هێمن أحمد قادر حمە أمین) 07501657826 یان 07710250099

79	common nouns (أسماء النكرة) ناوی نەناسراو	258
80	material nouns (أسماء المادة) ناوی ماددەکان	259
81	collective nouns (أسماء الجمع) ناوە کۆکراوەکان	259
82	abstract nouns (أسماء المعنوية) ناوە واتاییەکان	260
83	ناوی ژمێرراو و ناوی نەژمێرراو (الأسماء القابلة للعد و غير القابلة للعد)	260
84	ڕەگەز (نێر و مێ)	263
85	بەکارهێنانی چەند وشەیەکی ئینگلیزی بۆ مەبەستی جیاکردنەوەی نێر لە مێ	264
86	حاڵەتەکانی ناو لە زمانی ئینگلیزیدا	265
87	فرمانەکان لە زمانی ئینگلیزی دا	267
88	یاسای زیاد کردنی پاشگری (s-) بۆ ناوەکان و فرمانەکان بە کورتی	270
89	شێوازی زیاد کردنی (ing) بۆ وشەکان	270
90	ڕێسای زیاد کردنی پاشگری (ed) بۆ فرمانەکان بە کورتی	271
91	ڕستە لە زمانی (ئینگلیزی) دا	272
92	o’clock نوسینی کاتژمێر	276
93	نوسینی بەروار (تأريخ)	278
94	auxiliary verbs (الأفعال المساعدة) (یارمەتیدەرەکان) فرمانە یاریدەدەرەکان	279
95	هەندێک فرمانی یاریدەدەر	280
96	be	280
97	(am, is, are) بەکارهێنانەکانی فرمانە یارمەتیدەرەکانی	281
98	was, were بەکارهێنانی دوو فرمانی	282
99	have	282
100	have, has بەکارهێنانی دوو فرمانی	284
101	had بەکارهێنانی فرمانی	285
102	do	286
103	(do, does, did) بەکارهێنانەکانی فرمانی	287
104	will	289
105	shall	289
106	may	290
107	(may) بەکارهێنانەکانی فرمانی	290

108	can	292
109	(can) بەکارهێنانەکانی فرمانی	293
110	(could) بەکارهێنانەکانی فرمانی	294
111	must	294
112	(must) بەکارهێنانەکانی فرمانی	294
113	used to	295
114	English Pronouns ڕاناوەکان لە زمانی ئینگلیزی دا	298
115	personal pronouns (الضمائر الشخصية) ڕاناوە کەسییەکان	298
116	ڕاناوەکانی تەواوکەری ڕاستەوخۆ و تەواوکەری بەیاریدە	300
117	(Possessive Pronouns) (خاوەندارێتی) ڕاناوەکانی خاوەنێتی	302
118	(reflexive Pronouns) ڕاناوی خۆیەتی	303
119	(Demonstrative Pronouns) ڕاناوی ئاماژە بۆ کردن	304
120	(interrogative pronoun) ڕاناوی پرسیاری	305
121	(relative pronoun) (بەیەکەوەبەستن) ڕاناوی پێکەوەبەستن	305
122	passive voice (المبنى للمجهول) بکەرنادیار	307
123	(جميع الأزمنة) خشتەی بکەرنادیار بۆ هەموو کاتەکان	317
124	Negative (النفى) نەرێ	318
125	(Make of Negative)(صياغة النفى) دروستکردنی نەرێ	318
126	English Question پرسیار لە زمانی ئینگلیزیدا	327
127	Making Question دروستکردنی پرسیار	327
128	(long response) (الجواب المطول) وەڵامدانەوەی درێژ	338
129	(who) پرسیار کردن بە	343
130	(which) پرسیار کردن بە	343
131	پرسیار کردن بەشێوەی نەرێ	344
132	(كمية) پرسیار کردن لە چەندێتی	345
133	(Indirect Question) پرسیار کردنی ناڕاستەوخۆ	346
134	(Question tags) کلکە پرسیار	347
135	adverbs (الأحوال) ڕێزمانی ئاوەڵفرمانەکان	348

136	شوێنی ئاوەڵفرمانەکان لەناو ڕستەدا	352
137	all (جميع ، كل) هەموو	353
138	although سەرەڕای ئەوەش ، لەگەڵ ئەوەشدا	354
139	another and other هیتر ، یەکێکی تر ، ئەویتر ، دیکە	354
140	some and any	355
141	as	356
142	because and because of	357
143	both	357
144	Concert and Abstract Nouns ناوی بەرجەستە و ناوی واتایی	359
145	Conditional Speeches (الجملة الشرطية) ڕستەی مەرجی	361
146	each هەر ، هەریەکە	363
147	else and also (أيضا) هەروەها و (اخر) هیتر	364
148	ever	365
149	every هەموو ، کل	365
150	get	366
151	here and there	367
152	home	368
153	(-ing forms) (-ing) شێوەکانی	368
154	هەڵە باوەکان (الأخطاء الشائعة)	371
155	شێوازی قسەکردنی زمانی ئینگلیزی گشتی	372
156	let	373
157	like	374
158	maybe	375
159	never	376
160	noun phrase (گرێ) ی ناوی	376
161	same هەمان	377
162	so	377
163	still تا ئێستا ، لا تزال	379
164	that ئەوە ، کەوا ، کە	380
165	there is and there are	380
166	too and either	381

ئامادە کردنی / ئەندازیار (هێمن أحمد قادر حمە أمین) 07501657826 یان 07710250099

167	Unreal Meaning واتای ناڕاست	382
168	ڕێساکانی دروستکردنی ئاوەڵناو لە زمانی ئینگلیزیدا	383
169	جۆرەکانی ئاوەڵناو	392
170	شوێنی ئاوەڵناو بەگوێرەی ناو لەناو ڕستەدا	393
171	comparative and superlative بەراوردکردنی ئاوەڵناوەکان	396
172	بەراوردکردنی ئاوەڵناوە لە یاسا دەرچووەکان (مقارنة الصفات الشاذة)	397
173	بەراوردکردنی ئاوەڵناوە ئاڵۆزەکان (زیاتر لە یەک بڕگە) (مقارنة الصفات المعقدة)	397
174	جیاوازی هەندێک وشە لە زمانی ئینگلیزی بەریتانی و ئەمریکیدا	399
175	ئاگادار بە خۆت لەم شتانە بپارێزە	406
176	Parts of speech بەشەکانی زمان	408
177	جۆرەکانی ئاوەڵفرمان	413
178	Adverbial Clause of Time ڕستەی (ئاوەڵفرمانی) ی کات	414
179	Adverbial Clause of Result ڕستەی (ئاوەڵفرمانی) ی ئەنجام	416
180	though, although	416
181	as….as, so……as	417
182	if, unless	417
183	Active and Passive بکەردیار و بکەرنادیار	417
184	فرمانی تێپەڕ و فرمانی تێنەپەڕ	422
185	بەکارهێنانەکانی ئامڕازی پەیوەندی	423
186	هەندێک تێبینی گرنگ لەسەر ئامڕازە پەیوەندییەکان	436
187	هەندێک هەڵەی باو لەکاتی بەکارهێنانی ئامڕازە پەیوەندییەکان	436
188	شێوازی دروستکردنی ئامڕازی پەیوەندی	437
189	ڕاناو (جێناو)	443
190	بەکارهێنانەکانی ڕاناوەکان	444
191	Who (بۆ بکەری ژیر) كە ، کەوا ، الَّذِي ، التي	446
192	Whom (بۆ تەواوکەری ژیر) كە ، کەوا ، الَّذِي ، التي	446
193	Which (بۆ بکەری بێ گیان و تەواوکەری بێ گیان) كە ، کەوا ، الَّذِي ، التي	447

194	that (بۆ بکەر و تەواوکەری ژێر و ناژێر) که ، کەوا ، الَّذِي ، التي	447
195	whose (بۆ خاوەنێتی) که ، کەوا ، الَّذِي ، التي	448
196	چۆنێتی دروستکردنی پرسیار	448
197	Wh questions	449
198	هەنگاوەکانی دروستکردنی پرسیار	450
199	How بەکارهێنانەکانی	452
200	Making Negative دروستکردنی نەرێ	453
201	as……as	454
202	not as….as	455
203	Tag questions (الأسئلة المذيلة) كلكه پرسيار	455
204	Type of sentences جۆرەکانی ڕسته	456
205	Simple sentences ڕستەی ساده	456
206	Compound sentences (مرکب) (تێکەڵ) ڕستەی لێکدراو	457
207	Complex sentences ڕستەی ئاڵۆز	458
208	Clause and Phrase (الجملة و شبه الجملة) ڕسته و نیمچه ڕسته	458
209	SPELLING حونجه کردن ، ڕێنوس	459
210	دوو جار نوسینەوەی پیتی نەبزوێنی کۆتایی وشه	463
211	پیتی (y) له کۆتایی وشەکاندا	467
212	comparative and superlative پلەی بەراورد و پلەی باڵا	469
213	How to create nouns? ناو چۆن دروست دەکرێت ؟	473
214	چۆنێتی دروستکردنی ئاوەڵناو بە هۆی (ناو) ەوە یان به هۆی (فرمان) ەوە	480
215	هەندێک (ناو) یان (فرمان) به زیاد کردنی پاشگری (able) دەبن به ئاوەڵناو	481
216	هەندێک (ئاوەڵناو) دروست دەکرێن به زیاد کردنی پاشگری (al) بۆ سەر (ناو)	482
217	هەندێک (ئاوەڵناو) دروست دەبن به زیاد کردنی پاشگری (ible) بۆ سەر (ناو) یان (فرمان)	483
218	هەندێک (ئاوەڵفرمان) دروست دەبن به زیاد کردنی پاشگری (ly) بۆ سەر (ئاوەڵناو)	483
219	هەندێک فرمان (verb) دروست دەبن به هۆی خستنه سەری پاشگری (en) بۆ سەر (ناو)	483
220	هەندێک فرمان (verb) دروست دەبن به هۆی خستنه سەری پێشگری (en) بۆ سەر (ناو)	484
221	هەندێک فرمان (verb) دروست دەبن به هۆی خستنه سەری پێشگری (en) بۆ سەر (ئاوەڵناو)	484

222	هەندێک فرمان دروست دەبن بە هۆی خستنە سەری پاشگری (en) بۆ سەر ئاوەڵناو	484
223	هەندێک فرمان دروست دەبن بە هۆی خستنە سەری پاشگری (-ify) بۆ سەر ئاوەڵناو	485
224	پاشگری (-ist) دەخرێتە سەر هەندێک (ناو) یان (فرمان) بۆ دروستکردنی ناوی تر (بکەر)	485
225	هەندێک وشە دەنوسم کە کۆتاییان هاتووە بە (er) یان (ar) یان (or) کە زۆربەی جار (ناو) ن و هەندێک جاریش ئاوەڵناون ، وە (or) زیاتر لەدوای (rr,t) ەوە دێت ، وە هەروەها (ar) یش زیاتر لە دوای (l) ەوە دێت	486
226	هەندێک ئاوەڵناویش دەنوسم کە کۆتاییان هاتووە بە (ible) یان (able) ، وە (ible) زیاتر لەدوای (t, rr, x, s) ەوە دێت ، وە زۆربەیان بە پاشگری (un) دەکرێن بە پێچەوانە	487
227	چۆنێتی گۆڕینی ناوی تاک بۆ کۆ	487
228	کۆکردنەوەی ناو (جمع الأسماء)	488
229	کۆکردنەوەی ناوی ژمێرراو	489
230	ناوی نەژمێرراو	495
231	abbreviations (contractions) کورتکراوەکان	496
232	synonyms (مرادف) (هاومانا) هەندێک وشەی هاوواتا	498
233	opposites (عکس) (پێچەوانەکان) هەندێک نمونە لەسەر دژە واتاکان	505
234	شێوەکانی هەندێک فرمان لە نەڕابردوو و ڕابردوو و شێوەی سێیەمدا	517
235	فرمانە شازەکان	518
236	فرمانە ئاساییەکان	540
237	grammar ڕێزمان ، قواعد	542
238	Simple present (المضارع البسيط) ڕانەبردووی سادە	543
239	Present continuous (المضارع المستمر) ڕانەبردووی بەردەوام	548
240	Past Simple Tense ڕابردووی سادە	553
241	past continuous (الماضى المستمر) ڕابردووی بەردەوام	556
242	Present Perfect (المضارع المستمر) ڕانەبردووی تەواو	557
243	Present Perfect Continuous ڕانەبردووی تەواوی بەردەوام	560
244	Past Perfect (الماضى التام) ڕابردووی تەواو	561
245	Past Perfect Continuous ڕابردووی تەواوی بەردەوام	563

246	Future Simple (المستقبل البسيط) داهاتووی سادە	564
247	Future Continuous (المستقبل المستمر) داهاتووی بەردەوام	566
248	Future Perfect (المستقبل التام) داهاتووی تەواو	568
249	Future Perfect Continuous داهاتووی تەواوی بەردەوام	569
250	Future in the Past داهاتوو لە ڕابردوودا	570
251	Imperatives (صيغ الأمر) شێوازی فەرمان کردن	571
252	Modal verbs (ناقص) فرمانە ناتەواوەکان	572
253	هەندێک نمونە لەسەر فرمانە ناتەواوەکان	573
254	(Since) and (For)	574
255	Little and Few	576
256	Verb to be (بوون ، دەبێت) فرمانەکانی	577
257	Was and Were	580
258	Verb to do (کردن ، دەکات) فرمانەکانی	583
259	Verb to have (هەبوون ، هەیەتی) فرمانەکانی	585
260	had better یاسای	589
261	very, too and enough بەکارهێنانەکانی	590
262	Reported Speech (الكلام المنقول) شێوازەکانی گێڕانەوەی قسە	592
263	Classification -تصنيف- پۆلێن کردن -	599
264	Introduction پێناساندن	606
265	Greeting سڵاو کردن	611
266	Starting Conversation دەستکردن بە گفتوگۆ	613
267	Leave – taking خواحافیزی	616
268	Invitation -دەعوەت کردن – بانگهێشت کردن	619
269	Accepting (agreement) ڕازی بوون بە دەعوەتکردن	621
270	Refusing ڕازی نەبوون بە دەعوەتکردن	621
271	Purpose مەبەست	624
272	بەکارهێنانی (let) وەکو (base) لە ڕستەی (purpose) دا	637
273	Offer (خزمەت یان شت) پێشکەشکردن	647

274	Accepting Offer رِازی بوونی پێشکەشکردن	648
275	Refusing Offer رەفز کردنی (ڕازی نەبوونی) پێشکەشکردن	649
276	Definition پێناسە	652
277	Definition of tools (instruments) پێناسەی ئامێرەکان	652
278	Definition of persnos پێناسەی کەسەکان	657
279	Definition of science پێناسەی زانست	659
280	Definition of places پێناسەی شوێنەکان	660
281	Suggestion پێشنیار کردن	664
282	Accepting Suggestion ڕازی بوون بە پێشنیار	665
283	Refusing (disagreement) Suggestion ڕازی نەبوون (رفض) بە پێشنیار	666
284	Similarity (n.) /siməlærəti/ /سیمەلارەتی/ لەیەکچون	675
285	like	676
286	same	677
287	similar	679
288	both	680
289	as + (adj. یان adv.) + as	681
290	Difference (n.) /difrəns/ /دیفرەنس/ جیاوازی	692
291	Preference (n.) /prefrəns/ /پرێفرەنس/ پەسەند کردن	702
292	Agreeing with others' preferences ڕازی بوون لەگەڵ پەسەند کردنی کەسانی تر	708
293	Disagreeing with others' preferences ڕازینەبوون لەگەڵ پەسەندکردنی کەسانیتر	708
294	Likelihood (n.) = Probability (n.) ئەگەر (إحتمال)	713
295	بەکارهێنانی (may) لە ڕابردوو دا	722
296	Certainty (n.) /sɜ:tnti / /سێتنتی/ دڵنیایی ، دڵنیابوون	725
297	Cause and Effect /kɔ:z ænd ifekt/ /کۆز ئاند ئیفێکت/ هۆ و ئەنجام	730
298	(if not) واتە (unless) تێبینی لەسەر	742
299	(if) لەگەڵ (or else) یان (otherwise) پەیوەندی	745
300	(so……that) لەگەڵ (too……to) پەیوەندی	749

ئامادە کردنی / ئەندازیار (هێمن أحمد قادر حمە أمین) 07501657826 یان 07710250099

301	Location (n.) /ləʊkeiʃn/ /لەوکەیشن/ شوێن نیشاندان ، شوێن	766
302	چی دەڵێیت ئەگەر یەکێک ڕێگای شوێنێکی نیشاندایت؟	772
303	چۆن ڕێگای شوێنێک بە کەسێک نیشان دەدەیت ؟	772
304	ability /əbiləti/ /ئەبیلەتی/ توانا	778
305	Apology/əpɒlədʒi/ /ئەپۆلەجی/ پۆزش هێنانەوە ، عوزر هێنانەوە	788
306	Opinion /əpinjən/ /ئەپینیەن/ بۆچوون ، ڕا ، الرأي	796
307	Obligation /ɒbligeiʃn/ (n.) /ئۆبلیگەیشن/ ناچار کردن ، إجبارکردن ، زۆر لێکردن	808
308	Prohibition (n.) /prəʊibiʃn/ /پرەوبیبیشن/ نەهێشتن ، قەدەغە کردن ، منع	816
309	Polite requests /pəlait rikwests/ /پەلایت ریکوێستس/ داوا کردن بە ئەدەبەوە	821
310	permission /pəmiʃn/ (n.) /پەمیشن/ ڕێگاپێدان ، ڕوخسەت ، سماح	825
311	Sequences /si:kwənsiz/ /سیکوەنسیز/ ڕیزبەندی ڕووداوەکان ، تسلسل الأحداث	830
312	Contrast/kɒntrɑ:st/ (n.) /کۆنتراست/ دژ بەیەک ، جیاوازە لە ، التناقض	849
313	Drawing conclusion - الأستنتاج - گەیشتنە ئەنجام	860
314	هەندێک وشە هەیە کە کەمێک لەیەک دەچن لە نوسین و شێوازی خوێندنەوەدا	870
315	واتای هەندێک وشەی پێویست	873
316	واتای هەندێک ڕستەی پێویست	873
317	مانای هەندێک ڕستەی پێویستە کە دەچین بۆ لای دکتۆر ئەگەر ئەو نەخۆشییەمان هەبێت	874
318	queue	874
319	چۆنێتی سەرەخۆشی کردن بە هۆی پرسە (التعزیة) وە	875
320	rain باران ، باران بارین	876
321	چەند ڕێگایەکی جیاواز بۆ دەبڕینی زەردەخەنە	877
322	Other ways to say (easy) چەند ڕێگایەکی تر بۆ ئەوەی بڵێیت ئاسانە	878
323	Blender تێکەڵکەر ، عصارة	879
324	The lion's share پشکی شێر ، زۆرترین بڕ	879
325	Like a red rag to a bull وەکو پەڕۆیەکی سوور وایە بۆ (گا) یەک	879
326	هەندێک پێوانە (پارچەی شت)	880
327	هەندێک شێوەی ڕێگاپێدان (واتا تۆ ڕێگای پێبدەیت)	881
328	نوسینی داڕشتن و وتارو چیرۆک	881

329	Car	882
330	Risk	883
331	The haunted house	884

بسم الله الرحمن الرحيم

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ (آل عمران: 102)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا (النساء: ١)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا (الأحزاب: ٧٠ -٧١)

أما بعد :

فَإِنّ أَصْدَقَ الْحَدِيْثِ كِتَابُ اللهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْىُ مُحَمّدٍ(صلى الله عليه وسلم) ، وَشَرّ الْأُمُوْرِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ، وَكُلّ ضَلاَلَةٍ فِي النّارِ.

به ناوی خوای گەورە و میهرەبان ، زۆر سوپاسی خوای تاک و تەنها دەکەم کە دەرفەتی پێ بەخشیم بۆ ئەوەی بیر لە شتێکی وەها بکەمەوە کە کتێبێکی لەم شێوەیە بنوسم ، وە داوا لە خوای تاک و تەنها و بێ شەریک دەکەم کەوا ئەم ئیشەم تەنها و تەنها لەبەر خاتری خۆی بێت و بەشی کەسی تری تێدا نەبێت ، زۆر بە پێویستم زانی کەوا جۆرێک لەم کتێبە بنوسم بۆ ئەوەی زۆربەی زۆری خوێندکارانی سەرەتایی و بنەڕەتی و ئامادەیی لێی سوودمەند بن ، وەئەمەی من نوسیومە شتێکی زۆر زۆر کەمە لەچاو فراوانی زمانی ئینگلیزیدا ، وە من دەمەوێت بەم بەرهەمە کەمەم سودێکی کەم بە هاوڕێیانم بگەیەنم لە فێربوونی زمانی ئینگلیزیدا ، وە (إن شاء الله) بەپێی توانا هەوڵ دەدەم کەوا ورد و درشتی ئەوەی دەیزانم لە زمانی ئینگلیزیدا بیخەمە ڕوو ، وە هیچ مرۆڤێکیش بەدەر نییە لە هەڵە و کەم و کورتی ، وە بەپێویستی دەزانم کەوا دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی سەرەتا ڕوون بکەمەوە بە نمونەوە ، دوای ئەوە بابەتەکانی تر

و (spelling) و وشەکاری و نوسین و هێنانەوەی نمونە لەسەریان ، دواتر ڕێزمان و کاتەکانی زمانی ئینگلیزی بەپێی ڕابردوو و ڕانەبردوو و داهاتوو...هتد ، دوای ئەوانەش هەندێک شتی بەسوودی تر وەکو بەشێک لە (paragraph) و کردنەوەی بە کوردی یان کورتە چیرۆک و کردنەوەی بە کوردی ، وە کردنەوەی هەندێک ڕستە بە کوردی کەوا لە هەندێک شوێن پێویستت پێی دەبێت بۆ ئەوەی کارەکانت بەباشی بڕوات ، وە زۆر شتی گرنگی تریش پشت بە خوا ئەگەر مردن یەخەم نەگرێت ، هیوادارم هەر کەسێک ڕەخنەیەکی هەیە لە نوسینی کتێبەکەم یان هەڵەیەکی تیایە تکایە با لای خۆیەوە بە یەکێک لە ژمارە تەلەفۆنەکانم ئاگادارم بکاتەوە یان لە ڕێگای ئیمەیڵەکەمەوە زۆر سوپاسی دەکەم ، وە زۆر سوپاسی هەر کەسێک دەکەم کە هەڵە و کەم و کوڕییەکانم بە دیاری بۆ دەهێنێت ، وە داواکارم لە هەمووتان کە گەردنم ئازاد بکەن لەبەر خاتری (الله) ی بێ شەریک و بێ هاوەڵ ، وە هەوڵم داوە کە نوسینە کوردییەکان بە فۆنتێکی زۆر جوان بنوسم کە ئەویش فۆنتی (Noto Naskh Arabic) ە کە ئێستا لە دام و دەزگاکانی حکومەتدا ئەو جۆرە فۆنتە بەکاردەهێنرێ ، وە هەوڵم داوە کە نوسینە ئینگلیزییەکان بە فۆنتی (verdana) بنوسم کە ئەم دوو فۆنتە بەلای منەوە جوانن ، وە قەبارەی نوسینی (16) م بەکار هێناوە بۆ ئەوەی بەجوانی و بە ئیسراحەتەوە بخوێنرێتەوە ، وە زۆر سوپاستان دەکەم کە ئاگادارم بکەنەوە لە هەر هەڵە و کەم و کوڕییەک چونکە ئەم بەرهەمەی من بەردەوام بەرەو پێشەوەی دەبەم و ئیشی تیادا دەکەم و بەردەوام گۆڕانکاری تیادا دەکەم ، وە زیاتر هەوڵم داوە کە ئینگلیزی بەریتانی بەکار بهێنم بۆ ئەم کتێبە و شێوازی خوێندنەوەکانیشم وەرگرتووە لە (Oxford Advanced Learner’s Dictionary of Current English, Sixth edition, Edited by Sally Wehmeier, Phonetics Editor Michael Ashby)

وە (إن شاء الله) بەردەوام دەبم لە بەرەو پێش بردنی ئەم کتێبە بە پشتیوانی خوای پەروەردگار .

وە لەم نوسینەمدا سوودم لەم سەرچاوانەی لای خوارەوە وەرگرتووە :

1- Oxford Advanced Learner’s Dictionary of Current English, Sixth edition, Edited by Sally Wehmeier, Phonetics Editor Michael Ashby

2- Oxford Dictionary English-Kurdish, Salam Nawkhosh, Sixth Edition

3- English Sounds & Spelling, Prepared By Peshraw Abdul Kadir

4- Details and Notes on Book -8- , Nabeel Ali, 2007

5- Sounds Spelling Nabeel Ali, 2007, Reading Comprehension, The Merchant of Venice.

6- CAMBRIDGE Advanced Learner's Dictionary

7- Oxford Wordpower Genie

8- Kurdistan dictionary فەرهەنگی کوردستان

9- Shler Dictionary 3-Languages

10- Palkazerina Dictionary English – Kurdish

11- Encarta Dictionaries, english: dictionary, 2009

12- YAD DICTIONARY, ENGLSH-ARABIC-KURDISH, SECOND EDITION 2003.

13- Internet

14 GRAMMAR -قواعد اللغه الإنجليزية , Prepared by : Mulla (2002), May 2002 (version 0), Reference "Grammar For All Levels" By Adnan Naim.

15- Omar AL-Hourani, www.expressenglish.4t.com, چەند بابەتێکە لە شێوەی پی دی ئێف دا و سوودی زۆرم لێ بینیوە

16- SANA For Learning Arabic – Kurdish – English, 2003, prepared by: mohamad sabir salah.

17- AwroDic

18- Golden Al-Wafi Translator

ئەندازیاری بیناکاری / هێمن أحمد قادر حمه أمین عبدالرحمن

ئەندازیار لە بەڕێوەبەرێتی پەروەردەی دوکان

ژمارەی مۆبایل / 07501657826 یان 07710250099

ئیمەیڵ / hemneeee@gmail.com

(وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا) (طه 114) وە بڵێ ئەی پەروەردگار زانست و زانیاریم زیاد بکە

(وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا (النساء : ٣٦)

بەس خوا بپەرستن، و هیچ شتێك مەكەن بەهاوبەشی هەروەها لەگەڵ دایك و باوكتاندا چاك بن وە لەگەڵ خزم و نزیكان و هەتیوان و هەژاران و هاوسێی خزم و هاوسێی بێگانە یا دوور و هاوڕێی هەمیشەیی یا هاوڕێی سەفەر و ڕێبوار و ئەوانەی بوون بە موڵكتان(چاك بن لەگەڵیاندا) بەڕاستی خوا خۆشی ناوێت ئەو كەسەی كە خۆ بەزل زان و شانازیكەر بێ.

(وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا (الإسراء : ٢٣)

وە پەروەردگارت بڕیاری داوە كە هیچ شتێ نەپەرستن بێجگە لە ئەو وە لەگەڵ دایك و باوكتان چاكە بكەن ئەگەر یەكێكیان (باوكت و دایكت) یان هەردووكیان لای تۆ پیربوون قسەی ناخۆشیان پێ مەڵێ تەنانەت ئۆفیش وە تێیان مەخوڕە و پێیاندا هەڵمەشاخێ (بەڵكو) وتەی نەرم و شیرینیان (لەگەڵدا) بەكاربێنە

Basics of English Language بنچینەکانی زمانی ئینگلیزی

پیتەکانی زمانی ئینگلیزی

ئەلفوبێ ی زمانی ئینگلیزی پێکهاتووە لە (26) بیست و شەش پیت ، وە هەر پیتێکیش شێوازی خوێندنەوە و نوسینی تایبەت بە خۆی هەیە کە لە خوارەوە نوسیومن دانە بە دانە و بە ڕیزبەندی و بە خشتەیەک ، وە هەر پیتێکیش نوسینی بچوک (small) و نوسینی گەورە (capital) ی هەیە

n.	small	capital	شێوازی خوێندنەوە بە ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوە بە کوردی	ڕیزبەندییەکەی لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی دا
1	a	A	/ei/	ئەی	یەکەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
2	b	B	/bi:/	بیی	دووەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
3	c	C	/si:/	سیی	سێیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
4	d	D	/di:/	دیی	چوارەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
5	e	E	/i:/	ئیی	پێنجەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
6	f	F	/ef/	ئێف	شەشەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
7	g	G	/dʒi:/	جیی	حەوتەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
8	h	H	/eitʃ/	ئەیچ	هەشتەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
9	i	I	/ai/	ئای	نۆیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
10	j	J	/dʒei/	جەی	دەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
11	k	K	/kei/	کەی	یانزەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
12	l	L	/el/	ئێڵ	دوانزەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
13	m	M	/em/	ئێم	سیانزەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
14	n	N	/en/	ئێن	چواردەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
15	o	O	/əʊ/	ئەو	پانزەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی

16	p	P	/pi:/	پیی	شانزەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
17	q	Q	/kju:/	کیوو	حەڤدەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
18	r	R	/ɑ:/	ئا	هەژدەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
19	s	S	/es/	ئێس	نۆزدەیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
20	t	T	/ti:/	تیی	بیستەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
21	u	U	/ju:/	یوو	بیست و یەکەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
22	v	V	/vi:/	ڤیی	بیست و دووەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
23	w	W	/dʌblju:/	دەبڵیوو	بیست و سێیەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
24	x	X	/eks/	ئێکس	بیست و چوارەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
25	y	Y	/wai/	وای	بیست و پێنجەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی
26	z	Z	/zed/	زێد	بیست و شەشەم پیتە لە ئەلفوبێی زمانی ئینگلیزی

وە لەو (26) پیتەی زمانی ئینگلیزی ، (21) بیست و یەک پیت پێیان دەوترێت نەبزوێن ، وە (5) پیت پێیان دەوترێ بزوێن.

وە پیتە نەبزوێنەکان بریتین لە

(b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, y, z)

وە پیتە بزوێنەکانیش بریتین لە (a, e, i, o, u)

تێبینی : هەروەک لە بابەتی دەنگەکاندا ئاماژەم پێ کردووە ، بەڵام لێرەشدا وەکو بیرخستنەوەیەک بیری بەڕێزتان دەهێنمەوە کە :

1- ئەگەر پیتی (r) بەدوایدا یەکێک لە پیتەکانی (a, i, o, u, e, y) هات ئەوا پیتی (r) دەخوێنرێتەوە ، وە ئەگەر لەدوای پیتی (r) ەوە پیتی نەبزوێن هات یان دەنگی نەبزوێن (صوت الصحيح) هات ئەوا پیتی (r) ناخوێنرێتەوە.

2- ئەگەر پیتی (e) کەوتە کۆتایی وشەوە و نەخوێنرایەوە ، وە لەپێش ئەو پیتە (e) ەوە پیتێکی (r) هات ، ئەوا ئەو پیتی (r) ە ناخوێنرێتەوە وەکو : where /weə/ کە بە /وێە/ دەخوێنرێتەوە.

3- ئەگەر پیتی (r) کەوتە کۆتایی وشەوە ناخوێنرێتەوە بۆ نمونە : وشەی car /ka:/ بە /کا/ دەخوێنرێتەوە.

4- ئەگەر پیتی (r) کەوتە کۆتایی وشەوە و دەنگی نەبزوێنی بەدوادا هات ئەوا ناخوێنرێتەوە بۆ نمونە : wait for me /weit fɔ: mi:/ کە بە /وەیت فۆ میی/ دەخوێنرێتەوە.

5- ئەگەر پیتی (r) کەوتە کۆتایی وشەوە و دەنگی بزوێنی بەدوادا هات ئەوا دەخوێنرێتەوە بۆ نمونە : this car is new /ðis kɑ:r is nju:/ کە بە /ذیس کار ئیز نیوو/ دەخوێنرێتەوە یان بە /ذس کار ئز نیوو/ دەخوێنرێتەوە چونکە لە زۆر وشەدا پیتی (i) دەنگی /i/ ی کورت دروست دەکات ، وە هەندێک جاریش ئەو دەنگە زۆر کورتە و کەمتر لەکاتی قسەکردن و ئاخاوتندا هەستی پێدەکرێ و دەخوێنرێتەوە.

وە لە سەرەتاوە بەباشم زانی کە دەنگەکانی زمانی ئینگلیزیتان بۆ ڕوونبکەمەوە بۆ ئەوەی لە شێوازی خوێندنەوە و نوسیندا کەمێک ئاستەنگەکانتان لەبەردەم کەم بکاتەوە و سوکی بکات ، وە دەنگەکان لێرەدا زۆر بە دوور و درێژی و بە وردەکاری زۆر (تفاصيل) ەوە باس کراون بۆئەوەی فێرخواز بەباشی و بەئاسانی فێری ببێت و تێیبگات ، وە فێرخواز هەتاوەکو دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی بەباشی نەزانێت ، ناتوانێت سەرکەوتوو بێت چ لە نوسین و چ لە خوێندنەوەدا ، وە من لەم کتێبەمدا هەوڵمداوە کە ئینگلیزی بەریتانی بەکاربهێنم ، وە کەمێکیش وشەی ئەمریکیم نوسیوە و ڕوونکردنەوەم داوە لەسەری ، وا ئێستاش بە پشتیوانی خوا دەست دەکەین بە دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

ENGLISH SOUNDS دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی

نەبزوێنەکان — بزوێنەکان

بێ لەرەکان 9 دەنگ — لەرەدارەکان 15 دەنگ — جووت بزوێنەکان 8 دەنگ — تاک بزوێنەکان 12 دەنگ

تاك بزوێنەكان	جووت بزوێنەكان	لەرەدارەكان	بێ لەرەكان
1- /i/ كورت (ئی ، ی)	1- /ei/ ئەی	1- /b/ ب	1- /p/ پ
2- /i:/ درێژ (ئی ، ی)	2- /əʊ/ ئەو	2- /d/ د	2- /t/ ت
3- /e/ كورت (ئێ ، ێ)	3- /ai/ ئای	3- /g/ گ	3- /k/ ک
4- /æ/ كورت (ئا ، ا)	4- /aʊ/ ئاو	4- /m/ م	4- /tʃ/ چ
5- /ɑ:/ درێژ (ئا ، ا)	5- /ɔi/ ئۆی	5- /n/ ن	5- /f/ ف
6- /ɒ/ كورت (ئۆ ، ۆ)	6- /iə/ ئیە ، یە	6- /ŋ/ نگ	6- /θ/ ث
7- /ɔ:/ درێژ (ئۆ ، ۆ)	7- /eə/ ئێە	7- /dʒ/ ج	7- /s/ س
8- /ʊ/ كورت (ئو ، و)	8- /ʊə/ ئوە ، وە	8- /l/ ل ، ڵ	8- /ʃ/ ش
9- /u:/ درێژ (ئو ، و)		9- /r/ ر ، ڕ	9- /h/ هـ
10- /ʌ/ زۆر كورت (ئە)		10 /j/ ی	
11- /ɜ:/ درێژ (ئێ ، ێ)		11- /w/ و	
12- /ə/ ئە		12- /v/ ڤ	
		13- /ð/ ذ	
		14- /z/ ز	
		15- /ʒ/ ژ	

ئەم خشتەیەی خوارەوەش هەمان خشتەکەی سەرەوەیە بەڵام هەر دەنگێک یەک نمونەم لەسەر هێناوەتەوە بۆ زیاتر تێگەیشتن

Pure vowels	Diphthongs	voiced	voiceless
1- /i/ sit	1- /ei/ date	1- /b/ bag	1- /p/ play
2- /i:/ seat	2- /əʊ/ boat	2- /d/ day	2- /t/ tea
3- /e/ set	3- /ai/ time	3- /g/ go	3- /k/ kill
4- /æ/ sat	4- /aʊ/ out	4- /m/ moon	4- /tʃ/ cheer
5- /ɑ:/ art	5- /ɔi/ oil	5- /n/ new	5- /f/ fear
6- /ɒ/ shock	6- /iə/ near	6- /ŋ/ king	6- /θ/ thin
7- /ɔ:/ port	7- /eə/ hare	7- /dʒ/ juice	7- /s/ see
8- /ʊ/ foot	8- /ʊə/ poor	8- /l/ light	8- /ʃ/ show
9- /u:/ fool		9- /r/ red	9- /h/ here
10- /ʌ/ sum		10 /j/ year	
11- /ɜ:/ earth		11- /w/ wide	
12- /ə/ ago		12- /v/ vary	
		13- /ð/ that	
		14- /z/ zoo	
		15- /ʒ/ rouge	

ENGLISH SOUNDS دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی

دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی پێکهاتووە لە (44) دەنگ و هەر دەنگێکیش شێوازی خوێندنەوە و نوسینی تایبەت بە خۆی هەیە ، وە هەندێک لە وشەکان لە زمانی ئینگلیزی بەریتانی و زمانی ئینگلیزی ئەمەریکی دا جیاوازییان هەیە لە ڕووی خوێندنەوە و نوسینەوە بەڵام من ئینگلیزی بەریتانیم بەکارهێناوە بۆ زانیاریتان ، وە زۆر زۆر گرنگە کە دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی بزانین و بیان ناسینەوە بۆ ئەوەی وشەکان بە جوانی و بە دروستی بخوێنینەوە ، وە ئەم بابەتە لای خوێندکاران لەوانەیە زۆر گرنگی پێ نەدرێ ، وە من وەکو ئەندازیار هێمن احمد قادر حمەامین عبدالرحمن زۆر زۆر بە پێویست و بە گرنگی دەزانم کە فێرخوازانی زمانی ئینگلیزی کە خۆیان شارەزا بکەن لەم بابەتەدا ، وە دواتریش بە پشتیوانی خوا دەستدەکەم بە نوسینی دەنگەکان و

هێنانەوەی هەندێک نمونەی پێویست لەسەریان ، وە دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی پێکهاتوون لە دەنگی بزوێن و دەنگی نەبزوێن ، دەنگە بزوێنەکان ژمارەیان (20) بیست دەنگە ، وە دەنگە نەبزوێنەکان ژمارەیان (24) دەنگە ، وە دەنگی بزوێن دابەش دەبێت بۆ دوو بەش کە ئەوانیش دەنگی تاک بزوێن و دەنگی جووت بزوێنن ، دەنگە تاک بزوێنەکان ژمارەیان (12) دوانزە دەنگە ، وە دەنگە جووت بزوێنەکانیش ژمارەیان (8) هەشت دەنگە ، وە هەروەها دەنگە نەبزوێنەکانیش دابەش دەبن بۆ دوو بەش کە ئەوانیش دەنگی نەبزوێنی لەرەدار و دەنگی نەبزوێنی بێ لەرە (کپ) ە ، وە دەنگی نەبزوێنی بێ لەرە پێکهاتووە لە (9) نۆ دەنگ و دەنگی نەبزوێنی لەرەداریش پێکهاتووە لە (15) پانزە دەنگ ، وە بە هەموو دەنگەکانی زمانی ئینگلیزیش (44) چل و چوار دەنگ پێکدەهێنن ، وە شێوازی خوێندنەوەی پیتەکان و وشەکانی زمانی ئینگلیزی لە نێوان دوو هێڵی لاردا دەنوسرێن وەکو ئەمە / / ، وە لە هەندێک قاموس و کتێبدا لەوانەیە جیاوازی هەبێت لە شێوازی نوسینی دەنگەکاندا .

چەند تێبینییەک لەسەر شێوازی نوسینی هەندێک لە دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی:

1- لەوانەیە لە هەندێک پەڕتوک یان فەرهەنگ یان مەلزەمەدا دەنگی ((ئۆ) ی درێژ) بە شێوازی /oː/ یان /ɔː/ نوسرابێت ، هەردوکیان هەمان شتن و ئاماژەن بۆ هەمان دەنگ کە دەنگی ((ئۆ) ی درێژ) ە.

2- لەوانەیە لە هەندێک پەڕتوک یان فەرهەنگ یان مەلزەمەدا دەنگی ((ئۆ) ی کورت) بە شێوازی /o/ یان /ɒ/ نوسرابێت ، هەردووکیان هەمان شتن و ئاماژەن بۆ هەمان دەنگ کە دەنگی ((ئۆ) ی کورت) ە.

3- لەوانەیە لە هەندێک پەڕتوک یان فەرهەنگ یان مەلزەمەدا دەنگی ((ئا) ی کورت) بە شێوازی /a/ یان /ɑ/ یان /æ/ نوسرابێت ، هەرسێکیان هەمان شتن و ئاماژەن بۆ هەمان دەنگ.

4- لەوانەیە لە هەندێک پەڕتوک یان فەرهەنگ یان مەلزەمەدا دەنگی ((ئو) ی کورت) بە شێوازی /u/ یان /ʊ/ نوسرابێت ، هەردووکیان هەمان شتن و ئاماژەن بۆ هەمان دەنگ.

5- لەوانەیە لە هەندێک پەڕتوک یان فەرهەنگ یان مەلزەمەدا دەنگی ((ئێ) ی درێژ) بە شێوازی /əː/ یان /ɜː/ نوسرابێت ، هەردووکیان هەمان شتن و ئاماژەن بۆ هەمان دەنگ.

6- لەوانەیە لە هەندێک پەڕتوک یان فەرهەنگ یان مەلزەمەدا دەنگی ((ی) ی کورت) بە شێوازی /i/ یان /ɪ/ نوسرابێت ، بەڵام لەوانەیە دەنگی /ɪ/ کەمێک کورتتر بێت لە دەنگی /i/ ، بە هەرحاڵ حسابی دەنگی/i/ بۆ بکە ، وە ئەم دەنگە ئەگەر لە سەرەتا و ناوەڕاستی وشەدا بێت بە شێوەی (ɪ) دەنوسرێ بەڵام ئەگەر ئەم دەنگە لە کۆتایی وشەدا بێت ئەوا بە شێوەی (i) دەنوسرێ ، وە من نەمویست شتەکە زۆر ئاڵۆز بکەم ، وە باشتر وایە خۆتان لە کتێب و مەلزەمەکاندا زیاتر هەوڵی بۆ بدەن ، وە هەندێک کات زۆر حسابی بۆ ناکرێ و کەمتر دەخوێنرێتەوە ئەویش بە گوێگرتن لە ئاخاوتنی ئینگلیزی زیاتر هەستی پێدەکرێ ، بۆ نمونە وشەی (his) کە بە /his/ واتە /هیس/ دەخوێنرێتەوە بەڵام لەوانەیە لەکاتی ئاخاوتندا بە /هس/ بخوێنرێتەوە واتە زۆر گرنگی بەو /i/ ە کورتە نادرێت ، وە وشەی (is) کە بە /iz/ واتە /ئیز/ دەخوێنرێتەوە بەڵام لەوانەیە لەکاتی ئاخاوتندا بە /ئز/ بخوێنرێتەوە واتە زۆر گرنگی بەو /i/ ە کورتە نادرێت وە لە زۆر وشەی تریشدا ئەو حاڵەتە هەیە.

English sounds are two types دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی دوو جۆرن

1- Vowels/vaʊlz/ (20 sounds) بزوێنەکان /ڤاولز/

2- Consonants/kɒnsənənts/ (24 sounds) نەبزوێنەکان /کۆنسەنەنتس/

1- vowels: this part is classified into two types: دابەش دەبێت بۆ دوو جۆر

A- Pure vowels/pjʊə vaʊlz/ تاک بزوێنەکان /پیوە ڤاولز/

1- /i/ or /ɪ/ (ی ، ئی) ی کورت

For example:

(i):

ژمارە	وشەی ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی بە کوردی	واتاکەی
1	analysis/ənæləsis/	ئەنالەسیس	شیکردنەوە ، ئەنجامی شیکردنەوە
2	bit/bit/	بیت	پارچەیەک ، بچوکترین یەکەی پارێزراو لە یادەوەر (ذاکرة) ی کۆمپیوتەردا
3	did/did/	دید	کردی ، ڕابردووی فرمانی (do)
4	fill/fil/	فیڵ	پڕدەکاتەوە ، دەئاخنێ
5	fit/fit/	فیت	دەگونجێ ، دەسازێنێت ، سازان ، گونجان
6	forbid/fəbid/	فەبید	ناهێڵێت ، ڕێگانادات
7	give/giv/	گیڤ	دەدات ، دەبەخشێت
8	hit/hit/	هیت	لێدەدات ، بەردەکەوێت ، زیان دەگەیەنێت ، لێدان
9	in/in/	ئین	لە
10	it/it/	ئیت	ئەو (بێگیان ، غیرعاقل)
11	kit/kit/	کیت	کەلوپەل ، پێویستی ، پێویستی ئامادە دەکات
12	limit/limit/	لیمیت	سنور ، دواسنور ، دیاریدەکات ، سنوردادەنێت
13	live/liv/	لیڤ	دەژی
14	mid/mid/	مید	ناوەڕاست ناوەند
15	minute/minit/	مینیت	خولەک ، دقیقة
16	river/rivə/	ڕیڤە	ڕووبار
17	sin/sin/	سین	تاوان ، گوناهـ
18	sit/sit/	سیت	دادەنیشێت ، یجلس
19	switch/switʃ/	سویچ	سویچی کارەبا ، دەگۆڕێت

20	tic/tik/	تیک	گرژبوون
21	ticket/tikit/	تیکیت	بلیت ، بیتاقه
22	tickle/tikl/	تیکڵ	ختوکەی دەدات ، ختوکه
23	will/wil/	ویڵ	ویست ، ئارەزوو ، وەسیەت نامه ، دەیەوێت
24	win/win/	وین	دەباتەوە
25	wisdom/wizdəm/	ویزدەم	زانایی ، ژیری

تێبینی : پیتی (y) کاتێک دەنگی /i/ دروست دەکات کاتێک که پیتی(y) کەوتبێته کۆتایی وشەکەوە و پێش پیتی (y) نەبزوێن هاتبێت ئەوکاتە ئەو دەنگە دروست دەکات بۆ نمونه :

(-y) : any/eni/ /ئێنی/ هەر, busy/bizi/ /بیزی/ مشغول ، سەرقاڵ, carry/kæri/ /کاری/ هەڵیدەگرێت, city/siti/ /سیتی/ شار, fatty/fæti/ /فاتی/ قەڵەو, happy/hæpi/ /هاپی/ مسرور ، دڵخۆش, heavy/hevi/ /هێڤی/ گران ، قورس, lady/leidi/ /لەیدی/ سیدة ، خاتوون ، خانم, many/meni/ /مێنی/ زۆر, pretty/priti/ /پریتی/ جمیل ، جوان, rainy/reini/ /ڕەینی/ ممطر ، باراناوی, rapidly/ræpidli/ /ڕاپیدلی/ بسرعة ، بەخێرایی, sorry/sɔri/ /سۆری/ متأسف ، بەداخ, study/stʌdi/ /ستەدی/ دراسة ، یدرس ، خوێندن ، دەخوێنێت, sunny/sʌni/ /سەنی/ مشمس ، خۆرین, very/veri/ /ڤێری/ زۆر...etc.

(e) : begin/bigin/ /بیگین/ یبدأ ، دەستپێدەکات, behead/bihed/ /بیهێد/ یقطع رأس ، سەری لێدەکاتەوە, belong/bilɔŋ/ /بیلۆنگ/ یرجع ، دەگەڕێتەوە, beside/bisaid/ /بیساید/ جانب ، تەنیشت, besides/bisaidz/ /بیسایدز/ إلی إضافة ، لەگەڵ ئەوەشدا, developed/diveləpt/ /دیڤێلەپت/ متطور ، پێشکەوتوو, device/divais/ /دیڤایس/ وسیلة ، ئامێر, effective/ifectiv/ /ئیفێکتیڤ/ مؤثر ، کاریگەر, enough/inʌf/ /ئینەف/ بەس ، تەواو, prepare/pripeə/ ئامادە دەکات ،

ئاماژەی بۆ دەکات ، يشير /ڕیفێ/ refer/rifɜ:/ ، يحضر ، يعد /پرپیپێە/, remember/rimembə/ /ڕیمێمبە/ دێتەوە یادی ، بیری دەکەوێتەوە، remind/rimaind/ /ڕیمایند/ بیری دەخاتەوە ، يذكر...etc.

(ex): exact/igzækt/ /ئیگزاکت/ تەواو ، مضبوط، example/igzɑ:mpl/ نمونە ، مثل /ئیگزامپڵ/، exhaust/igzɔ:st/ /ئیگزۆست/ خاڵی دەکاتەوە، expand/ikspænd/ فراوان دەبێت ، فراوان دەکات ، يتوسع ، يوسع /ئیکسپاند/، expect/ikspekt/ چاوەڕوان دەکات ، وای بۆ دەچێت ، يتوقع /ئیکسپێکت/، expensive/ikspensiv/ گرانبەها ، غالي الثمن /ئیکسپێنسیف/، express/ikspres/ /ئیکسپرێس/ دەردەبڕێت...etc.

(ei): cuneiform/kju:nifɔ:m/ /کیوونیفۆم/ نوسینی بزماری ، خط مسماري، forfeit/fɔ:fit/ /فۆفیت/ پێیدەبژێرێت ، سزای دەدات ، دەدۆڕێنێت، forfeiture/fɔ:fitʃə/ /فۆفیچە/ غەرامە ، پێبژاردن...etc.

(ui): build/bild/ /بیلّد/ دروستی دەکات ، بینا دەکات، guilty/gilti/ گوناهبار ، تاوانبار ، مذنب /گیلّتی/، guilt/gilt/ /گیلّت/ خطیئة ، ذنب ، هەڵە ، تاوان ، خەتا ، گوناهـ...etc.

(age): bandage/bændidʒ/ /باندیج/ لەفاف ، دەپێچێت، cabbage/kæbidʒ/ کەلەرم ، لهانة /کابیج/، hostage/hɔstidʒ/ /هۆستیج/ رهينة ، بارمتە، manage/mænidʒ/ /مانیج/ يدير ، بەڕێوەی دەبات، marriage/mæridʒ/ ژنهێنان ، شوکردن ، زواج /ماریج/، message/mesidʒ/ /مێسیج/ رسالة ، نامە، passage/pæsidʒ/ /پاسیج/ ممر ، ڕێڕەو، shortage/ʃɔ:tidʒ/ کەمی ، ناتەواوی /شۆتیج/، stoppage/stɔpidʒ/ /ستۆپیج/ توقف ، وەستان، usage/ju:sidʒ/ بەکارهێنان ، استعمال /یووسیج/، voltage/vɔltidʒ/ ئەرکی کارەبایی بە ڤۆڵت پێوراو ، ڤۆڵتیج ، پەستانی کارەبا /ڤۆڵتیج/...etc.

women/wimin/ /ویمین/ ئافرەتان ، ژنان

وە مەرج نییە دەنگی (ی) ی کورت تەنها لەو وشانە و لەو جۆرە پیتانەدا دروست ببێت بەڵکو لە زۆر وشەی تریشدا هەیە کە لەوانەیە بواری ئەوەمان نەبێت لێرەدا هەموویان بنوسین .

2- /i:/ (ی ، ئی) ی درێژ

ئەم دەنگە جیاوازە لە شێوازی خوێندنەوەدا لە دەنگی (ی) ی کورت ، وە لەکاتی خوێندنەوەدا دەنگی (ی) ەکە درێژتر دەکەینەوە بۆ زانیاریمان.

(i): fatigue/fəti:g/ /فەتییگ/ هیلاک دەکات ، ماندوو دەکات, machine/məʃi:n/ /مەشیین/ ئامێر مەکینە, police/pəli:s/ /پەلییس/ شرطة ، پۆلیس...etc.

(ei): being/bi:iŋ/ /بییینگ/ بوون, ceiling/si:liŋ/ /سییلینگ/ سەقف ، بنمیچ, conceive/kənsi:v/ /کەنسییڤ/ باوەڕدەکات, deceive/disi:v/ /دیسییڤ/ فریوی دەدات ، هەڵدەخەڵەتێنێت, perceive/pəsi:v/ /پەسییڤ/ هەستی پێدەکات ، پێیدەزانێت, receipt/risi:t/ /ڕیسییت/ سەنەد ، وەصل ، پسوڵە, receive/risi:v/ /ڕیسییڤ/ یستلم ، وەری دەگرێت, seize/si:z/ /سییز/ یمسک ، دەیگرێت...etc.

(ie): achieve/ətʃi:v/ /ئەچییڤ/ تەواوی دەکات ، ئەنجامی دەدات, belief/bili:f/ /بیلییف/ إعتقاد ، باوەڕ, believe/bili:v/ /بیلییڤ/ باوەڕی وایە ، باوەڕدەکات, believer/bili:və/ /بیلییڤە/ ئیماندار ، بڕوادار, brief/bri:f/ /برییف/ کورت ، کورتە, chief/tʃi:f/ /چییف/ رئیسی ، رئیس ، سەرەکی ، سەرۆک, field/fi:ld/ /فییڵد/ خوێندن ، مەیدان ، کێڵگە ، بواری, grief/gri:f/ /گرییف/ پەژارە ، خەم, niece/ni:s/ /نییس/ (کچی برا) ، برازا (کچی خوشک) ، خوشکەزا, piece/pi:s/ /پییس/ قطعة ، پارچە, thief/θi:f/ /ثییف/ لص ، دز, yield/ji:ld/ /ییڵد/ بەروبومی زەوی ، دەهێنێتەبەرهەم...etc.

(ea): weak/wi:k/ /وییک/ ضعیف ، لاواز, heat/hi:t/ /هییت/ گەرمی دەکات ، گەرمی, heater/hi:tə/ /هییتە/ گەرمکەر, seat/si:t/ /سییت/ کورسی ، دادەنیشێت ، جێگای دانیشتن, breathe/bri:ð/ /برییذ/ یتنفس ، هەناسەدەدات, eager/i:gə/ ، بەپەرۆش

مامەڵەی treat/tri:t/ چاک دەبێتەوە ، چاک دەکاتەوە /هییڵ/ heal/hi:l/ موشتاق /ئیگە/ کڕین و deal/di:l/ بەجێیدەهێڵێت /لییڤ/ leave/li:v/ لەگەڵ دەکات ، یعامل /تریت/ beach/bi:tʃ/ فاسۆلیا ، فاصولیا /بیین/ bean/bi:n/ فرۆشتن ، مامەڵەدەکات /دییڵ/ beaver/bi:və/ دەکوتێت ، لێیدەدات /بییت/ beat/bi:t/ کەناردەریا ، ساحل /بییچ/ دەوەستێت ، وەستاندن ، وەستان ، یتوقف /سییس/ cease/si:s/ سەگلاو /بییڤە/ sea/si:/ /سیی/ بحر ، دەریا ، meat/mi:t/ /مییت/ لحم ، گۆشت ، speak/spi:k/ بەدڵی دەبێت ، قایلدەکات ، تکایە /پلییز/ please/pli:z/ قسەدەکات ، یتکلم /سپییک/ eat/i:t/ /ئیت/ یأکل ، دەخوات ، read/ri:d/ /ڕیید/ یقرأ ، دەخوێنێتەوە ، dean/di:n/ /دیین/ عمید کلیة ، ڕاگری کۆلێژ ...etc.

(ee):

تێبینی : ئەم (ee) ە کاتێک دەنگی /i:/ دروستدەکات بەمەرجێک دوای (ee) پیتی (r) نەهاتبێت بۆ زانیاریمان .

دەبینێت ، یری /سیی/ see/si:/ هەستدەکات ، لەوەدەچێت ، وادەزانێت /فییڵ/ feel/fi:l/ queen/kwi:n/ /کوویین/ شاژن ، seen/si:n/ /سیین/ بینراو ، week/wi:k/ هەفتە /وییک/ ، deed/di:d/ /دیید/ کار ، ئیش ، deep/di:p/ /دییپ/ عمیق ، قوڵ ، knee/ni:/ /نیی/ رکبة ، ئەژنۆ ، three/θri:/ /ثریی/ سێ ، keep/ki:p/ /کییپ/ دەپارێزێت ، been/bi:n/ /بیین/ بووە ، free/fri:/ /فریی/ ئازاددەکات ، بەخۆڕایی ، ئازاد ، between/bitwi:n/ /بیتویین/ (دوو شتدا) لەنێوان ، eel/i:l/ مارماسی ، ثعبان البحر /ئییڵ/ ، eighteen/eiti:n/ /ئەیتیین/ هەژدە ، eighteenth/eiti:nθ/ هەژدەهەم ، /ئەیتیینت/ هەژدەیەم ، sheep/ʃi:p/ /شییپ/ خروف ، غنم ، بەرخ ، مەڕ ، sheet/ʃi:t/ /شییت/ صحیفة ، ورقة ، پەڕە ، meet/mi:t/ /مییت/ دیدەنی دەکات ، چاوی پێدەکەوێت ، geese/gi:s/ /گییس/ وزات ، قازگەل ، قازەکان ، tree/tri:/ درەخت ، دار ، شجرة /تریی/...etc.

(e) : we/wi:/ /ویی/ نحن ، ئێمە, he/hi:/ /هیی/ ئەو (کوڕ، نێر), be/bi:/ ، دەبێت /بیی/ کرداری بوون لەباری چاوگدا, me/mi:/ /میی/ من (لەحاڵەتی تەواوکەردا), even/i:vn/ /ئیيڤن/ حتی ، هەتا ، ڕیکوپێک ، تەخت, evening/i:vniŋ/ ئێوارە ، مساء /ئیيڤنینگ/, key /ki:/ /کیی/ مفتاح ، کلیل, secret/si:krət/ /سییکرەت/ نهێنی, edict/i:dikt/ /ئیيدیکت/ فەرمانێکی ڕەسمی, she /ʃi:/ /شیی/ ئەو (کچ ، مێ), equal/i:kwəl/ /ئیيکوەڵ/ یەکسان ، متساوي, legal/li:gl/ یاسایی ، قانونی ، شەرعی /لییگڵ/, legality/li:gæləti/ /لییگاڵەتی/ یاسایی ، شرعية, analyses/ənæləsi:z/ /ئەنالەسییز/ شیکردنەوەکان ، تحليلات, fever/fi:və/ /فییڤە/ حمی ، تا...etc.

(e _ e): mete/mi:t/ /مییت/ سزای دەدات یان فەرمانی سزا دەردەکات, compete/kəmpi:t/ /کەمپییت/ پێشبڕکێ دەکات ، ينافس, delete/dili:t/ ، لایدەبات /دیلییت/ دەیسڕێتەوە, precede/prisi:d/ /پریسیید/ یسبق ، پێش دەکەوێت...etc.

3- /e/ ی کورت (ێ، ئێ)

(e) : wet/wet/ /وێت/ تەڕدەکات ، شێدار ، تەڕ, net/net/ ، تۆڕ ، داو ، تۆڕی ڕاو /نێت/ صافي ، پوختە ، ڕاودەکات, bet/bet/ /بێت/ رهان ، يراهن ، گرەو ، گرەو دەکات, regret/rigret/ /ڕیگرێت/ داخ ، پەشیمان دەبێتەوە ، داخی بۆ دەخوات, felt/felt/ /فێڵت/ هەستیکرد, ever/evə/ /ئێڤە/ تائێستا ، لەهەر کاتێکدا, never/nevə/ ، هەرگیز /نێڤە/ قطعا, fellow/feləʊ/ /فێڵەو/ رفيق ، زميل ، هاوڕێ ، هاوەڵ, fell/fel/ کەوت ، سقط /فێڵ/, feminine/femənin/ /فێمەنین/ مؤنث ، مێینە, femininity/femənınəti/ /فێمەنینەتی/ أنوثة ، ڕەگەزناسک ، مێینە, fen/fen/ /فێن/ زەلکاو ، زۆنگاو, fence/fens/ /فێنس/ يحيط بسياج ، سیاج ، پەرژین دەکات ، پەرژین ، شورا, fend/fend/ خۆی دەپارێزێت /فێند/, fencing/fensiŋ/ /فێنسینگ/ یاری شیربازی ، سیاج, fender/fendə/ /فێندە/ الحاجز ، چوارچێوەی کانزایی, fermentation/fə:menteiʃn/ ترشاندن ، تخمير /فێمێنتەیشن/, ferret/ferit/ گیاندارێکی سپی زەردباوی بچوکە کە لاشەیەکی درێژی هەیە

ئاهەنگ ، festival/festivl/ بەخێودەکرێ بۆ ڕاوکردنی کەروێشک و گیانلەبەری تر /فێریت/ fester/festə/ کەیفخۆش ، شاد /فێستیڤ/ festive/festiv/ احتفال /فێستیڤڵ/ کەیفخۆشی ، شادی festivity/festivity/ هەوودەکات ، دەبێت بە کێم ، هەو /فێستە/ ئامادە دەکات ، دەهێنێت ، یحضر /فێچ/ fetch/fetʃ/ /فێستیڤیتی/ دروستدەکات ، پێکدەهێنێت /جێنەڕەیت/ generate/dʒenəreit/ جێگای bed/bed/ نەوە ، وەچە ، جیل /جێنەرەیشن/ generation/dʒenəreiʃn/ چاوی پێکەوت ، دیدەنی کرد ، ڕووبەڕووی بووەوە met/met/ نوستن ، قەرەوێڵە ، سرير /بێد/ دوژمن ، عدو /ئێنەمی/ enemy/enəmi/ زۆر ، جدا /ڤێری/ very/very/ /مێت/ ئەرک ، ڕەنج ، جهد effort/efət/ ژنهێنان ، شوکردن ، زواج /وێدینگ/ wedding/wediŋ/ چاکی دەکات ، چاککردنەوە ، mend/mend/ هێلکە ، بيضة /ئێگ/ egg/eg/ /ئێفەت/ دەچەمێتەوە ، چەمانەوە /بێند/ bend/bend/ يصلح ، إصلاح /مێند/ bent/bent/ دەهێڵێت ، لێدەگەڕێت ، ڕێگادەدات ، بەکرێدەدات let/let/ چەمایەوە ، لاری ، میل /بێنت/ لەبیری forget/fəget/ دەستیدەکەوێت /گێت/ get/get/ (خانوو یان دوکان) /لێت/ دۆزەخ ، ئەشکەنجە ، ئازار ، جهنم ، جحيم /هێڵ/ hell/hel/ دەچێتەوە ، لەبیردەکات /فەگێت/ lend/lend/ بەقەرز دەدات /لێند/ send/send/ دەنێرێت ، يرسل /سێند/ sent/sent/ ڕۆیشت went/went/ کۆتایی ، کۆتایی پێدەهێنێت /ئێند/ end/end/ ناردی /سێنت/ لەدەستی دەدات ، خۆی لێ ڕزگار دەکات ، خوێن دەڕێژێت ، ڕۆشنایی shed/ʃed/ /وێنت/ قەبڵاندن ، خەمڵاندن ، دەقەبڵێنێت ، دەخەملێنێت ، guess/ges/ دەخاتە سەر ، کۆگا /شێد/ يخمن ، تخمين /گێس/.....etc.

(a): many/meni/ زۆر (بۆ ژمێرراو) /مێنی/ any/eni/ هەر /ئێنی/ ate/et/ خواردی /ئێت/ says/sez/ دەڵێت /سێز/ said/sed/ وتی ، قال /سێد/ anybody/enibodi/ هەرکەسێک /ئێنیبۆدی/ anyhow/enihaʊ/ بە هەر شێوەیەک ، على أية صوره /ئێنیهاو/ anymore/enimɔ:/ زیاتر /ئێنیمۆ/ anyone/eniwʌn/ هەریەکێک /ئێنیوەن/ anyplace/enipleis/ لە هەرشوێنێک /ئێنیپلەیس/ anyroad/enirəud/ بە هەر حاڵ

هەرکاتێک /ئێنیرەود/, anything/eniθiŋ/ /ئێنیثینگ/ هەرشتێک, anytime/enitaim/ /ئێنیتایم/, anyway/eniwei/ /ئێنیوەی/ هەرکوێیەک ، هەرشوێنێک, anyways/eniweiz/ /ئێنیوەیز/ بە هەر حاڵ, anywhere/eniweə/ هەر شوێنێک ، /ئێنیوێە/...etc.

(ea): bread/bred/ /برێد/ خبز ، نان, head/hed/ /هێد/ سەر, behead/bihed/ /بیهێد/ يقطع رأس ، سەری لێدەکاتەوە, threat/θret/ /ثرێت/ تهديد ، هەڕەشە ، ترساندن, threaten/θretn/ /پرێتن/ يهدد ، هەڕەشەی لێدەکات ، دەترسێنێت, health/helθ/ /هێڵث/ صحة ، لەش ساغی ، تەندروستی, healthy/helθi/ /هێڵثی/ لەش ساغ ، تەندروست, weather/weðə/ /وێذە/ طقس ، ئاووهەوا ، کەشوهەوا, dead/ded/ مردوو ، نەزۆک /دێد/, breath/breθ/ /برێث/ نفس ، هەناسە, feather/feðə/ /فێذە/ ريشة ، پەڕ, heaven/hevn/ /هێڤن/ سماء ، ئاسمان, measure/meʒə/ پێوانە ، دەپێوێت ، قياس ، /مێژە/ يقيس, treasure/treʒə/ /ترێژە/ كنز ، سامان ، گەنجينە, pleasure/pleʒə/ /پلێژە/ متعة ، خۆشی, breakfast/brekfəst/ /برێکفەست/ نان خواردنی بەیانی, deaf/def/ /دێف/ أصم ، گوێگران ، کەڕ, deafen/defn/ /دێفن/ کەڕدەکات, death/deθ/ /دێث/ موت ، مردن, weapon/wepən/ /وێپەن/ سلاح ، چەک, wealth/welθ/ /وێڵث/ سامان, ready/redi/ , heavy/hevi/ قورس ، گران ، ثقيل /هێڤی/, dealt/delt/ /دێڵت/ تعامل ، ئاڵوێڵی لەگەڵکرد ، مامەڵەی لەگەڵکرد...etc.

(ie): friend/frend/ /فرێند/ صديق ، هاوڕێ

(ei): leisure /leʒə/ /لێژە/ دەستبەتاڵی ، بێکاری, leisurely/leʒəli/ لەسەرخۆ ، على مهل /لێژەلی/

4- /a/ or /æ/ or /ɑ/ (ئا ، ا) ی کورت

(a) : land/lænd/ /لاند/ ينزل إلى البر ، أرض ، دەنیشێتەوە ، زەوی, hat/hæt/ شەپقە ، /هات/ قبعة ، کڵاو, sat/sæt/ /سات/ جلس ، دانیشت, bat/bæt/ شەمشەمەکوێرە ، خفاش

شێت ، مجنون /ماد/ mad/mæd/ ,تورەکە ، کیس /ساک/ sack/sæk/ ,/بات/
ڕەوشت ، character/kærəktə/ ,سوپاسی دەکات ، یشکر /ثانگک/ thank/θæŋk/
کەمی, lack/læk/ /لاک/ ,سروشت ، تیپ ، کەسێتی ، نیشانە /کارەکتە/
تەخت ، مسطح /فلات/ flat/flæt/ ,بەڕێوەی دەبات /مانیج/ manage/mænidʒ/
قەڵەو ، چەوری ، پیو /فات/ latter/lætə/ ,ڕەش ، أسود /بلاک/ fat/fæt/ ,black/blæk/
پشیلە ، ژنی هار ، قطة /کات/ challenge/tʃælindʒ/ ,دواترین ، الأخیر /لاتە/ cat/kæt/
خراپ ، بەد bad/bæd/ ,هەیبوو /هاد/ had/hæd/ ,بەرەنگاری دەکات ، بەرەنگاری /چالینج/
بانک bank/bæŋk/ ,جرج /ڕات/ rat/ræt/ ,هەڤاڵ ، هاودەم /پات/ pat/pæt/ ,/باد/
پشت ، back/bæk/ ,خەمبار ، مات ، دڵناخۆش ، حزین /ساد/ sad/sæd/ ,/بانگک/
ڕاستی ، fact/fækt/ ,گۆشە ، زاویة /ئانگگڵ/ angle/æŋgl/ ,دەگەڕێتەوە ، یرجع /باک/
داو ، تەڵە ، trap/træp/ ,دەتوانێت ، قوتوو ، تەنەکە /کان/ can/kæn/ ,حقیقة /فاکت/
پارە ، پارەی کاش ، نقود /کاش/ catch/kætʃ/ ,داوی بۆ دادەنێت /تراپ/ cash/kæʃ/
گورزە ، گورزە دەکات ، دەپێچێتەوە /پاک/ pack/pæk/ ,دەیگرێت ، ڕاوی دەکات /کاچ/
کەر ، حمار /ئاس/ ass/æs/ ...etc.

5- /a:/ or /ɑ:/ (ئا ، ا) ی درێژ

ئەم دەنگە جیاوازە لە شێوازی خوێندنەوەدا لە دەنگی (ئا) ی کورت ، وە لەکاتی خوێندنەوەدا (ئا) ەکە درێژتر دەکەینەوە بۆ زانیاریمان ، بەڵام من هەروەکو دەنگی (ئا) ی کورت نوسیومە شێوازی خوێدنەوەکەی بە کوردی بۆئەوەی شتەکەمان لا ئاڵۆز نەبێت.

(ar): part/pɑ:t/ /پات/ بەجێیدەهێڵێت ، پارچە ، بەش ، cart/kɑ:t/ گالیسکەی دەستی ،
دەوەڕێت ، bark/bɑ:k/ ,تاریک /داک/ dark/dɑ:k/ ,عەرەبانەی دەستی ، عربة دفع /کات/
باخچەی park/pɑ:k/ ,کیڵگە ، دەچێنێت ، حقل ، یزرع /فام/ farm/fɑ:m/ ,سەگوەڕ /باک/
تیژ ، بڕندە ، حاد ، قاطع sharp/ʃɑ:p/ ,گشتی ، وێستگەی ئۆتۆمبێل ، دەوەستێنێت /پاک/
تیر ، هەڵپە ، dart/dɑ:t/ ,قیسارە (ئامێری مۆسیقایە) /هاپ/ harp/hɑ:p/ ,/شاپ/

کڵاوکوڕە skylark/skailɑ:k/ ,کڵاوکوڕە /لاک/ lark/lɑ:k/ ,بەخێرایی دەردەچێت /دات/ ڕەق ، گران ، سەخت ، پتەو ، بەهێز hard/hɑ:d/ ,شاعیر /باد/ bard/bɑ:d/ ,/سکایلاک/ سەرەتا ، start/stɑ:t/ ,فرمانی بوون لەگەڵ بکەری کۆ دا بەکاردێت /ئا/ are/ɑ:/ ,/هاد/ garden/gɑ:dn/ ,باسک ، ذراع /ئام/ arm/ɑ:m/ ,دەستپێدەکات ، بداية ، يبدأ /ستات/ دوور ، بعيد /فا/ far/fɑ:/ ,هونەر ، فن /ئات/ art/ɑ:t/ ,باخچە ، حديقة /گادن/ charge/tʃɑ:dʒ/ /چاج/ يشحن ، يتهم ، بارگاوی دەکات (پاتری) ، تاوانباری دەکات...etc.

(as): class/klɑ:s/ /کڵاس/ جۆر ، پۆل, last/lɑ:st/ /لاست/ أخير ، دوايين ، دواتريت, glass/glɑ:s/ /گلاس/ پەرداخ ، جام ، شوشە, casket/kɑ:skit/ سندوق ، صندوق لە قاڵبی دەدات ، cast/kɑ:st/ ,قەڵا ، کۆشک ، قصر /کاسڵ/ castle/kɑ:sl/ ,/کاسکیت/ خێرا، ڕۆژوو ، ڕۆژوودەگرێت ، بەڕۆژوو دەبێت /فاست/ fast/fɑ:st/ ,دادەڕێژێت /کاست/ gasp/gɑ:sp/ /گاسپ/ هەناسەبڕکێ, mask/mɑ:sk/ ڕووپۆش ، ماسکە ، دەمامک ، دژێتی ، contrast/kəntrɑ:st/ ,ڕابردوو /پاست/ past/pɑ:st/ ,دەمامک دەکات /ماسک/ ئیش ، فرمان ، ئەرک ، مهمة /تاسک/ task/tɑ:sk/ ,جیاوازی ، دژبەیەک /کەنتراست/ pass/pɑ:s/ /پاس/ ڕاڕەو ، تێدەپەڕێت, basket/bɑ:skit/ /باسکیت/ سلة ، سەبەتە, ask/ɑ:sk/ /ئاسک/ داوادەکات ، دەپرسێت...etc.

(al): calm/kɑ:m/ /کام/ هێمنی دەکاتەوە ، هێمن, half/hɑ:f/ /هاف/ نصف ، نیو, palm/pɑ:m/ /پام/ دارخورما ، لەپی دەست, calf/kɑ:f/ /کاف/ عجل ، گوێرەکە, calve/kɑ:v/ /کاڤ/ گوێرەکەی دەبێت...etc.

(aft): draft/drɑ:ft/ /درافت/ مسودة ، پلان ، گەڵاڵە ، ڕەشنوس, after/ɑ:ftə/ پاش ، بعد ، لەدوای...etc. /ئافتە/

(ath): bath/bɑ:θ/ /باث/ حمام, path/pɑ:θ/ /پاث/ ممر ، گوزەر ، ڕێڕەو, father/fɑ:ðə/ /فاذە/ والد ، أب ، باوک...etc.

هەروەها لەم وشانەی خوارەوەشدا دەنگی {(ئا) ی درێژ} دروست دەبێت:

heart/hɑ:t/ /هات/ قلب ، دڵ, clerk/klɑ:k/ /کلاک/ کاتب ، نوسەر (فەرمانبەری نوسین), aunt/ɑ:nt/ /ئانت/ خالة ، عمة ، پور, guard/gɑ:d/ /گاد/ پاسەوانی ، پاسەوانی دەکات, chance/tʃɑ:ns/ /چانس/ قەدەر, dance/dɑ:ns/ /دانس/ سەما ، سەما دەکات, garage/gærɑ:ʒ/ /گاراژ/ کراج ، گەراج, can't/kɑ:nt/ /کانت/ ناتوانێت, draught/drɑ:ft/ /درافت/ تەوژمی با, answer/ɑ:nsə/ /ئانسە/ وەڵام ، وەڵام دەداتەوە, shan't/ʃɑ:nt/ /شانت/ پێویست نابێت ، نابێت, laugh/lɑ:f/ پێدەکەنێت ، پێکەنین /لاف/, staff/stɑ:f/ /ستاف/ کۆمەڵ ، داردەست ، گۆچان, genre/ʒɑ:nrə/ چەشنی /ژانرە/ بەرهەمی ئەدەبی...etc.

تێبینی : وشەی (chance) بە واتا کوردییەکەی واتا (ڕێکەوت ، صدفة) بەڵام لە دونیادا هیچ شتێک ڕێکەوت نییە و هەموو شتێک بە قەدەری خوای گەورەیە و بە قەدەری خوا ڕوودەدات ، بۆیە واتا قەدەر

6- /o/ or /ɒ/ (ۆ ، ئۆ) ی کورت

(o): top/tɒp/ /تۆپ/ قمة ، لوتکە, on/ɒn/ /ئۆن/ فوق ، على ، لەسەر, body/bɒdi/ /بۆدی/ لاشەی ئۆتۆمبێل ، شخص ، لاشە ، تەن ، کەس, gone/gɒn/ /گۆن/ ڕۆیشتوو, rock/rɒk/ /ڕۆک/ دەلەرزێنێت ، گابەرد ، بەرد, often/ɒfn/ /ئۆفن/ غالبا ، زۆرجار ، بەزۆری, non/nɒn/ /نۆن/ نه خێر ، نەء : پێشگرە بە مانای, frog/frɒg/ /فرۆگ/ ضفدعة ، بۆق, cough/kɒf/ /کۆف/ سعال ، یسعل ، کۆکە ، دەکۆکێت, shock/ʃɒk/ ، خورپە /شۆک/ یصدم ، صدمة ، دادەخورپێنێت, lock/lɒk/ /لۆک/ دادەخات ، قفڵ دەدات ، قفڵ, unlock/ʌnlɒk/ /ئەنلۆک/ قفڵ دەکاتەوە ، دەیکاتەوە, block/blɒk/ ، پارچە ، بلۆک /بلۆک/ ناهێڵێت ، دەگرێت, pot/pɒt/ /پۆت/ مەنجەڵ, hot/hɒt/ /هۆت/ ساخن ، حار ، گەرم, not/nɒt/ /نۆت/ لا ، نا ، نەخێر, lot/lɒt/ /لۆت/ هێند ، گەلێک ، زۆر, got/gɒt/ دەستی /گۆت/ کەوت, sorry/sɒri/ /سۆری/ متأسف ، بەداخ, odd/ɒd/ /ئۆد/ نامۆ ، تاک, spot/spɒt/ /سپۆت/ پەڵە, long/lɒŋ/ /لۆنگ/ طويل ، درێژ, belongings/bilɒŋiŋz/

پێوەی نا ، پێکای ، گولله ، ساچمه /شۆت/ shot/ʃɒt/ ,ماڵ و موڵک ، ممتلكات /بیلۆنگینگز/, دەرەوە ، خارج ، دوور له ، پشوو ، کوژاندنەوە ، کوژاوه off/ɒf/ ,گا ، ثور /ئۆکس/ ox/ɒks/ دەدات ، دەبەخشێت ، offer/ɒfə/ ,سەری قایلبوون ڕادەوەشێنێت /نۆد/ nod/nɒd/ ,/ئۆف/ ,نەخۆشخانه ، مستشفی /هۆسپیتڵ/ hospital/hɒspitl/ ,بەخشین /ئۆفه/ لەپاش ئەوە ، فیما beyond/bijɒnd/ ,دەیگرێتەخۆی ، یتبنی /ئەدۆپت/ adopt/ədɒpt/ ,بەڵگەنامه ، سند ، وثیقة ، بەند /بۆند/ bond/bɒnd/ ,بعد ، دوا ، ئەودیو /بییۆند/ ,هەراسان دەکات ، بێزاری دەکات ، هەراسانکردن /بۆذه/ bother/bɒðə/ خاچ cross/krɒs/ ,بەباوەڕ ، دڵنیا ، پشت ئەستور /کۆنفیدەنت/ confident/kɒnfidənt/ ,پرتەقاڵ ، ڕەنگی پرتەقاڵی /ئۆرینج/ orange/ɒrindʒ/ ,، دەپەڕێتەوە /کرۆس/ هاوبەشی کردن ، بەخشین ، مساهمة ، تبرع contribution/kɒntribju:ʃn/ دەوەستێت ، وەستان ، stop/stɒp/ ,تەم ، ضباب /فۆگ/ fog/fɒg/ ,/کۆنتریبیووشن/ بنەڕەت ، بنچینه ، origin/ɒridʒin/ ,بیانی /فۆرین/ foreign/fɒrin/ ,وێستگه /ستۆپ/ أصل...etc. /ئۆریجین/

تێبینی : کاتێک پیتی (o) دەنگی (ۆ ، ئۆ) ی کورت دروست دەکات بە مەرجێک پاش پیتی (o) ، پیتەکانی (w, r , a) نەهاتبێت ئەو کاتە دەنگی (ۆ ، ئۆ) ی کورت دروست دەکات .

(wa): watch/wɒtʃ/ سەیری دەکات ، تەماشای دەکات ، چاودێری دەکات ، کاتژمێری دەستی /ووچ/, want/wɒnt/ /وونت/ ویستن ، پێویستی پێیەتی ، پێویستی ، دەیەوێت, what/wɒt/ ، چی /ووت/ ماذا, wander/wɒndə/ /ووندە/ یتجول ، دەگەڕێت, was/wɒz/ /ووز/ کان ، بوو, wash/wɒʃ/ /ووش/ شتن ، دەشوات, wand/wɒnd/ گۆچانی جادووگەر یان ساحیر /ووند/, warrant/wɒrənt/ /ووڕەنت/ دەسەڵات ، فەرمان, wanderings/wɒndəriŋz/ /ووندەرینگز/ تجوال ، گەڕان, wanton/wɒntən/ /ووتەن/ خوێڕی ، داوێنپیس, warranty/wɒrənti/ /ووڕەنتی/ ضمان ، گرەنتی, warren/wɒrən/ /ووڕەن/ قەرەباڵغ یان شوێنێکی گەڕەکێک ,کۆمەڵە کەروێشك ,نێچیرگە, wattle/wɒtl/ /ووتڵ/ سەبەتەچنین...etc.

because/bekoz/ /بیکۆز/ بەهۆی ، چونکە ، بسبب ،لأنە...etc.

7- /o:/ or / ɔ:/ (ۆ ، ئۆ ی درێژ)

ئەم دەنگە جیاوازە لە شێوازی خوێندنەوەدا لە دەنگی (ئۆ) ی کورت ، وە لەکاتی خوێندنەوەدا (ئۆ) یەکە درێژتر دەکەینەوە بۆ زانیاریمان ، بەڵام من هەروەکو دەنگی (ئۆ) ی کورت نوسیومە شێوازی خوێندنەوەی کوردییەکەی بۆئەوەی شتەکەمان لا ئاڵۆز نەبێت.

(or): orbit/ɔ:bit/ /ئۆبیت/ دەسوڕێتەوە ، فەلەک ، مەدار ، خولگە, short/ʃɔ:t/ کورت ، قصیر /شۆت/, port/pɔ:t/ بەندەر ، شارۆچکەیەک لەنزیک دەریایەک یان ڕووبارێک کە بەندەرێکی لێیە /پۆت/, reform/rifɔ:m/ /ڕیفۆم/ چاکسازی ، چاکسازی دەکات ، چاکدەکات, fork/fɔ:k/ /فۆک/ چەتاڵ ، چنگاڵ, perform/pəfɔ:m/ جێبەجێیدەکات ، هەڵدەستێت بە /پەفۆم/, store/stɔ:/ /ستۆ/ کۆدەکاتەوە ، کۆگا, force/fɔ:s/ هێز ، زەبر ، قوة ، عنف /فۆس/, boring/bɔ:riŋ/ /بۆرینگ/ بێزارکەر ، ماندووکەر ، وەڕسکەر, torn/tɔ:n/ دڕاو /تۆن/, torpedo/tɔ:pi:dəu/ چەکێکی ئۆتۆماتیکییە وەك ساروخ بۆ تێکشکاندنی کەشتی /تۆپییدەو/, Lord/lɔ:d/ /لۆد/ سەروەر ، میر ، گەورە ، خاوەن دەسەڵات, sort/sɔ:t/ جۆر ، دەپۆلێنێت ، نوع ، یصنف /سۆت/, sport/spɔ:t/ /سپۆت/ ریاضة ، وەرزش, orient/ɔ:riənt/ /ئۆریەنت/ شرق ، خۆرهەڵات, oriental/ɔ:rientl/ خۆرهەڵاتی /ئۆریێنتڵ/, orientalism/ɔ:rientəlizəm/ /ئۆریێنتەڵیزەم/ ڕۆژهەڵاتناسی, orientalist/ɔ:rientəlist/ /ئۆریێنتەڵیست/ ڕۆژهەڵاتناس, orientate/ɔ:riənteit/ /ئۆریەنتەیت/ خۆدۆزینەوە ، خۆدیتنەوە, organize/ɔ:gənaiz/ /ئۆگەنایز/ ڕێکی دەخات, organizer/ɔ:gənaizə/ /ئۆگەنایزە/ ڕێکخەر, organism/ɔ:gənizəm/ زیندەوەر

داوا ، فەرمان ، order/ɔ:də/ ناخۆشی ، تەنگانە /ئۆدییڵ/, ordeal/ɔ:di:l/ /ئۆگەنیزەم/, زۆرتر ، زیاتر ، أكثر /مۆ/ more/mɔ:/ یان /ئۆ/ or/ɔ:/ داوادەکات ، فەرمان دەکات /ئۆدە/, proportion/prəpɔ:ʃn/ /پرەپۆشن/ متناسب ، نسبة ، هاوڕێژە ، ڕێژە, born/bɔ:n/ لەبەرکراو ، کۆنە ، worn/wɔ:n/ گۆشە ، زاوية /کۆنە/ corner/kɔ:nə/ لەدایک بوو /بۆن/, شێوە ، پێکدەهێنێت ، پسوڵە ، form/fɔ:m/ ئەسپ /هۆس/ horse/hɔ:s/ ملبوس /ووۆن/, فۆڕم /فۆم/...etc.

(a): water/wɔ:tə/ /ووۆتە/ ئاو ، ئاودەدات, waterfowl/wɔ:təfaul/ باڵندەی ئاوی ، باڵندەی دەریایی ، طيور الماء /ووۆتەفاوڵ/, waterfront/wɔ:təfrʌnt/ بەشێکی شارۆچکەیەکە کە لە ئاوەوە نزیکە وەکو ڕووبار و دەریا /ووۆتەفرەنت/, waterlogged/wɔ:təlogd/ بەلەمێک کە خوساوە لە ئاودا کە ناتوانرێ سەرئاوبکەوێ یان بیجوڵێنین /ووۆتەلۆگد/, watermark/wɔ:təma:k/ نیشانەی ئاوی ، علامة مائي /ووۆتەماک/, waterproof/wɔ:təpru:f/ دژی ئاو ، بەرگەی ئاو دەگرێت ، صامد للماء /ووۆتەپرۆف/, waterway/wɔ:təwei/ /ووۆتەوەی/ ئاوەڕێ ، ڕێگای ئاوی, watery/wɔ:təri/ /ووۆتەری/ ئاودار ، تەڕ ، پاراو

(aw): draw/drɔ:/ /درۆ/ نیگاردەکێشێت ، وێنەدەکێشێت, awful/ɔ:fl/ /ئۆفڵ/ ترسناک, law/lɔ:/ /لۆ/ یاسا ، دادگا ، قانون ، محكمة ، قضاء, lawyer/lɔ:jə/ /لۆیە/ پارێزەر ، محام, crawl/krɔ:l/ /کرۆڵ/ دەخشێت ، گاگۆلکێ دەکات ، خشان ، يزحف, awkward/ɔ:kwəd/ /ئۆکوەد/ زەحمەت ، گەوج ، گەمژە, saw/sɔ:/ /سۆ/ بینی ، مشار, claw/klɔ:/ چنگ ، مخلب ، کەپەک ، چڕنوکدەگرێت /کلۆ/ ،, sawdust/sɔ:dʌst/ /سۆدەست/ وورەدار ، نشارة الخشب, sawmill/sɔ:mil/ /سۆمیڵ/ کارگەی وورەدار ، معمل النشارة, dawn/dɔ:n/ شەبەق ، کازیوە ، فجر /دۆن/ ترس ، خوف /ئۆ/ awe/ɔ:/ ورگی ئاژەڵ ، الحوصلة ، maw/mɔ:/ دەمی گیانلەبەرێکی توندوتیژ /مۆ/ raw/rɔ:/ /ڕۆ/ کاڵ ، خاو ، نەکوڵاو, fawn/fɔ:n/ بەچکەئاسک ، ڕەنگی قاوەیی /فۆن/...etc.

(al): tall/tɔ:l/ /تۆڵ/ طويل ، درێژ, call/kɔ:l/ /کۆڵ/ بانگکردن ، بانگی دەکات, ball/bɔ:l/ /بۆڵ/ کرة ، تۆپ, stall/stɔ:l/ دوکانی بچوک ، دوکانێکی دروستکراو لەسەر شەقام /ستۆڵ/, salt/sɔ:lt/ /سۆڵت/ خوێ ، خوێی تێدەکات ، خوێی پێدەکات, false/fɔ:ls/ /فۆڵس/ درۆ, also/ɔ:lsəu/ /ئۆڵسەو/ کذلک ، أيضا ، هەروەها, wall/wɔ:l/ /وۆڵ/ حائط ، دیوار, walk/wɔ:k/ /وۆک/ ڕۆیشتن ، دەڕوات, always/ɔ:lweiz/ /ئۆڵوەیز/ دائما ، هەمووکاتێک, walrus/wɔ:lrəs/ /وۆڵڕەس/ فيل البحر ، فیلی دەریا, hall/hɔ:l/ /هۆڵ/ قاعة ، ژووری گشتی نانخواردن ، هۆڵ, talk/tɔ:k/ قسە ، ئاخافتن ، قسەدەکات /تۆک/, chalk/tʃɔ:k/ /چۆک/ طباشير ، تەباشیر, all/ɔ:l/ هەموو ، کل ، جميع /ئۆڵ/, fall/fɔ:l/ /فۆڵ/ تاقگە ، دەکەوێتە خوارەوە, gall/gɔ:l/ زەرداو ، برینی پێست /گۆڵ/...etc.

(ought): ought/ɔ:t/ /ئۆت/ يجب ، پێویستە, thought/θɔ:t/ بیرۆکە ، بیری کردەوە /ثۆت/, brought/brɔ:t/ /بڕۆت/ جلب ، هێنای, bought/bɔ:t/ /بۆت/ اشترى ، کڕی, sought/sɔ:t/ /سۆت/ داوای کرد ، پشکنی, fought/fɔ:t/ /فۆت/ شەڕی کرد...etc.

(aught): caught/kɔ:t/ /کۆت/ مسک ، گرتی, taught/tɔ:t/ /تۆت/ فێری کرد...etc.

(our): four/fɔ:/ /فۆ/ ژمارە چوار ، چوار, court/kɔ:t/ /کۆت/ دادگا, course/kɔ:s/ /کۆس/ کۆرس ، خولی وانە, pour/pɔ:/ /پۆ/ يصب ، دەکاتە ، دەڕژێتە, mourn/mɔ:n/ /مۆن/ ڕەشدەپۆشێت ، دڵتەنگ دەبێت ، خەفەت دەخوات, yours/jɔ:z/ هی ی تۆ ، هی ی ئێوە /یۆز/, fourth/fɔ:θ/ /فۆث/ چوارەم...etc.

(au): autumn/ɔ:təm/ /ئۆتەم/ خريف ، پاییز, naught/nɔ:t/ سفر ، هیچ ، صفر ، لاشيء /نۆت/, naughty/nɔ:ti/ /نۆتی/ لاسار, pause/pɔ:z/ /پۆز/ دەوەستێت, authority/ɔ:θorəti/ /ئۆثۆڕەتی/ سەرپشککردن ، دەسەڵات, auto/ɔ:təu/ ئۆتۆمبێل ، سيارة /ئۆتەو/, autograph/ɔ:təgra:f/ دەستنوس ، ئیمزای کەسێکی بەناوبانگ /ئۆتەگراف/, automatic/ɔ:təmɑtik/ /ئۆتەماتیک/ ئالی ، خۆکارە, fault/fɔ:lt/ هەڵە ،

/فۆڵت/ خەوش, daughter/dɔ:tə/ /دۆتە/ إبنة ، كچ, cauldron/kɔ:ldrən/ /کۆڵدرەن/ مەنجەڵێکی بازنەیی گەورەیە بۆ چێشت لێنان تێیدا هەمیشە لەسەر ئاگر دادەنرێ, cause/kɔ:z/ /کۆز/ يسبب ، هۆ ، دەبێتە هۆی, caustic/kɔ:stic/ ماددەی داخکەر /کۆستیک/, caution/kɔ:ʃn/ /کۆشن/ ئاگادارکردن ، ئاگادار دەکات, cautionary/kɔ:ʃənəri/ /کۆشەنەری/ تحذيري ، ئاگاداری, cautious/kɔ:ʃəs/ بەئاگا /کۆشەس/, cautiously/kɔ:ʃəsli/ /کۆشەسلی/ بەوریایی ، بەئاگاداری...etc.

(oor): door/dɔ:/ /دۆ/ باب ، دەرگا, floor/flɔ:/ /فلۆ/ نهۆم ، ئەرزی ژوور, moor/mɔ:/ /مۆ/ زەوی جێهێڵراو ، زەلکاو

(ar): war/wɔ:/ /ۆۆ/ جەنگ ، دەجەنگێت, warm/wɔ:m/ /ۆۆم/ گەرمدەکات ، گەرم, ward/wɔ:d/ /ۆۆد/ قاوش لە بەندیخانە یان نەخۆشخانە, warmth/wɔ:mθ/ گەرمی ، /ۆۆمث/ حرارة, board/bɔ:d/ /بۆد/ ئەنجومەن ، تەختەی شەترەنج ، تەختە, award/əwɔ:d/ /ئەۆۆد/ خەڵات ، بەخشش ، دەبەخشێت, warn/wɔ:n/ وریادەکاتەوە ، /ۆۆن/ يحذر, roar/rɔ:/ /ڕۆ/ دەنەڕینێت ، نەڕە...etc.

8- /ʊ/ or /u/ (و ، ئو) ی کورت

(u): put/pʊt/ /پوت/ يضع ، دادەنێت, sugar/ʃʊgə/ /شوگە/ شەکر, bush/bʊʃ/ /بوش/ غابة ، شجيرة ، دارستان ، دەوەن, butcher/bʊtʃə/ /بوچە/ گۆشتفرۆش ، قصاب, push/pʊʃ/ /پوش/ پاڵپێوەنان ، پاڵپێوەدەنێت, pull/pʊl/ /پول/ ڕادەکێشێت, full/fʊl/ /فوڵ/ پڕ, pud/pʊd/ /پود/ خواردنێکی شیرین ، جۆرە چکلێتێکە, pudding/pʊdiŋ/ /پودینگ/ خواردنێکی شیرین ، جۆرە چکلێتێکە, bull/bʊl/ /بوڵ/ ثور ، گا...etc.

(oo): look/lʊk/ /لوک/ سەرنج ، تەماشادەکات ، سەیردەکات, book/bʊk/ پەڕتوک ، /بوک/ تۆماردەکات ، يحجز ، جێگادەگرێت, wool/wʊl/ /ووڵ/ صوف ، خوری, foot/fʊt/ پێ /فوت/ قدم ،, stood/stʊd/ /ستود/ وقف ، وەستا, took/tʊk/ /توک/ وەری گرت, good/gʊd/ /گود/ سوود ، چاک ، باش, soot/sʊt/ /سوت/ ڕەشی مەنجەڵ یان دوکەڵ,

cook/kʊk/ /کوک/ چێشت لێدەنێت ، لێدەنێت, wood/wʊd/ /وود/ دارستان ، دار, hook/hʊk/ /هوک/ هەڵیدەواسێت ، قولاپ...etc.

(ou): would/wʊd/ /وود/ ویستی, could/cʊd/ /کود/ توانی, should/ʃʊd/ /شود/ پێویستە

(o): wolf/wʊlf/ /ووڵف/ گورگ, woman/wʊmən/ /وومەن/ ئافرەت

9- /u:/ (ئو ، و) ی درێژ

ئەم دەنگە جیاوازە لە شێوازی خوێندنەوەدا لە دەنگی (ئو) ی کورت ، وە لەکاتی خوێندنەوەدا (ئو) ەکە درێژتر دەکەینەوە بۆ زانیاریمان .

(u): true/tru:/ /تروو/ صحيح ، حقيقي ، ڕاست, truth/tru:θ/ حقيقة ، ڕاستی /ترووث/, student/stju:dnt/ /ستیوودنت/ قوتابی ، خوێندکار, studio/stju:diəu/ /ستیوودیەو/ ستۆدیۆ, studious/stju:diəs/ /ستیوودیەس/ کۆششکەر, rule/ru:l/ /ڕووڵ/ فەرمانڕەوایی دەکات ، دەستور ، یاسا, use (v)/ju:z/ /یووز/ بەکاریدەهێنێت, use (n)/ju:s/ /یووس/ بەکارهێنان, rude/ru:d/ /ڕوود/ بێ ڕەوشت ، بێ ئابڕو, juice/dʒu:s/ /جووس/ شەربەت, pupil/pju:pl/ /پیووپڵ/ خوێندکار, unit/ju:nit/ /یوونیت/ یەکە, cube/kju:b/ /کیووب/ مكعب ، شەشپاڵوو, future/fju:tʃə/ داهاتوو /فیووچە/, music/mju:zik/ /میووزیک/ مۆسیقا, suit/su:t/ /سووت/ جل ، دەگونجێت, acute/əkju:t/ /ئەکیووت/ حاد ، گۆشەی تیژ ، تیژ, reduce/ridju:s/ کەمیدەکاتەوە ، /ڕیدیووس/ يقلل, exclude/iksklu:d/ دووردەخاتەوە ، دەردەکات ، قەدەغەدەکات /ئیکسکلوود/, blue/blu:/ /بلوو/ ڕەنگی شین, obtuse/əbtju:s/ گۆشەی کراوە ، گەلحۆ ، /ئەبتیووس/ دەبەنگ, suitor/su:tə/ /سووتە/ خوازبێنیکار ، خاطب ، طالب يد امرأة للزواج, June/dʒu:n/ /جوون/ مانگی شەش ، مانگی حوزەیران, dispute/dispju:t/ /دیسپیووت/ مشتومڕ دەکات ، شەڕەقسەدەکات ، موجادەلەدەکات, super/su:pə/ زۆرباش ، /سووپە/ نایاب, supervise/su:pəvaiz/ /سووپەڤایز/ يشرف ، سەرپەرشتی دەکات,

supervisor/su:pəvaizə/ /سووپەڤایزە/ مشرف ، سەرپەرشتیار ، سەرپەرشتیکار، beautiful/bju:tifl/ /بیووتیفڵ/ جمیل ، جوان، suitable/su:təbl/ گونجاو ، لەبار ، ملائم /سووتەبڵ/، suicide /su:isaid/ /سوویسایدِ/ خۆکوشتن، accuse/əkju:z/ /ئەکیووز/ گوناهباردەکات ، تاوانباردەکات، union/ju:niən/ یەکێتی ، یەکبوون ، إتحاد ، وحدة /یوونیەن/...etc.

(ou): soup/su:p/ /سووپ/ حساء ، شۆربا، group/gru:p/ کۆمەڵ ، کۆمەڵ دەکات ، مجموعة /گروپ/، youth/ju:θ/ /یووث/ گەنجێتی ، لاوی، you/ju:/ تۆ ، ئێوە ، أنت ، أنتم /یوو/، wound/wu:nd/ /ووند/ یجرح ، جرح ، بریندارەدەبێت ، زام ، برین ، you've/ju:v/ /یووڤ/ تۆ هەتە ، ئێوە هەتانە...etc.

Note: note of these following two words:

wound/waund/ past and past perfect of (wind) /واوند/ خولایەوە ، سوڕایەوە

wound/wu:nd/ /وووند/ زام ، برین

(oo): roof/ru:f/ /ڕووف/ سطح ، ڕوو ، سەربان ، بان، loose/lu:s/ /لووس/ شلوشێواو، tool/tu:l/ /تووڵ/ ئامێر ، ئالەت ، دەزگا ، کەرەستە، zoo/zu:/ /زوو/ باخچەی گیانلەبەران، cool/ku:l/ /کووڵ/ فێنک دەکات ، فێنک ، سارد، pool/pu:l/ /پووڵ/ ئەستێلک ، حەوز، tooth/tu:θ/ /تووث/ سن ، ددان، fool/fu:l/ /فووڵ/ گەوجانەڕەفتاردەکات ، گێل ، گەوج، boot/bu:t/ /بووت/ جزمە ، پوت، soon/su:n/ /سوون/ زوو ، هەرئێستا ، دەستبەجێ، ooze/u:z/ /ئووز/ لێیدەچێت ، دەدەڵێنێت ، قوڕ ، لیتە، smooth/smu:ð/ نیان ، نەرم ، ناعم ، ڕێک /سمووذ/، school/sku:l/ /سکووڵ/ فێرگە ، خوێندنگا، root/ru:t/ ڕەگ ، جذر /ڕووت/، stool/stu:l/ /ستووڵ/ تەپلەکی دانیشتن، too/tu:/ دیسان ، هەروەها ، زۆر /توو/، choose/tʃu:z/ /چووز/ هەڵدەبژێرێت، room/ru:m/ ژوور ، بوار ، غرفة ، مجال /ڕووم/، noon/nu:n/ /نوون/ نیوەڕۆ، food/fu:d/ /فوود/ خواردن ، خۆراک، doom/du:m/ /دووم/ هلاک ، مصیر ، فەوتان ، چارەنوس ، چارەنوسی ، ملۆیرانی ، پەرێشانی،

Doomsday/du:mzdei/ /دوومزدەی/ يوم القيامة ، ڕۆژی زیندوو بوونەوە,
spoon/spu:n/ /سپوون/ کەوچک, moon/moon/ /موون/ (هەسارە) مانگ ، هەیڤ,
shoot/ʃu:t/ /شووت/ يرمي ، يطلق ، دەهاوێت ، دەتەقێنێت, coop/ku:p/ قەفەز ، کولانە
/کووپ/ (بۆ مریشک و باڵندە)...etc.

(ew): new/nju:/ /نیوو/ جديد ، تازە ، نوێ, news/nju:z/ هەواڵ ، هەواڵەکان ، خبر ،
/نیووز/ أخبار, few/fju:/ /فیوو/ ژمارەیەکی کەم ، کەم, crew/kru:/ کەشتیەوان ، دەستە ،
/کروو/ دەستەیەک چەکدار ، دەستەی فڕۆکەوان ، گرۆ, blew/blu:/ /بلوو/ نفخ ، فوی تێکرد,
grew/gru:/ /گروو/ گەشەیکرد ، گەورەبوو, drew/dru:/ /دروو/ ڕایکێشا ، وێنەی کێشا,
threw/θru:/ /ثروو/ رمى ، هاویشتی, flew/flu:/ /فلوو/ طار ، فڕی, view/vju:/
/ڤیوو/ دەبینێت ، سەیری دەکات ، بینین ، بۆچوونی وایە ، بۆچوون ، بیر ، دیمەن, dew/dju:/
/دیوو/ ندى ، شەونم, dewy/dju:i/ /دیووی/ شەونمدار, dewdrop/dju:drop/ دڵۆپێک
/دیوودرۆپ/ شەونم, mew/mju:/ /میوو/ وەک منداڵ دەگری ، دەمیاوێنێت ، میاواندن,
jewel/dʒu:əl/ /جووەڵ/ جوهرة ، گەوهەر, jewfish/dʒu:fiʃ/ ماسی جولەکە
/جووفیش/ (سمك بحري كبير) السمك اليهودي ، (ماسییەکی دەریایی گەورەیە)...etc.

(oe): shoe /ʃu:/ /شوو/ نال دەکات ، ناڵ ، قۆندەرە ، کەوش ، ، پێڵاو ، تاکە,
shoes/ʃu:z/ /شووز/ قۆندەرەکان ، پێڵاوەکان, shoelace /ʃu:leis/ قەیتانی پێڵاو
/شوولەیس/

(om): womb /wu:m/ /wووم/ منداڵدانی ئافرەت

10- /ʌ/ ((ئە ی زۆر کورت یان بەپەلە) کە بەرامبەر (فتحة) یە لە زمانی عەرەبیدا

(o): son /sʌn/ /سەن/ إبن ، کوڕ, some /sʌm/ /سەم/ بعض ، هەندێک, mother
/mʌðə/ /مەذە/ أم ، دایک, brother/brʌðə/ /برەذە/ أخ ، برا, come/kʌm/ دێت ،
/کەم/ يصل الى المكان ، يأتي ، دەگاتەشوێن, won/wʌn/ /وەن/ ربح ، سەرکەوت ، بردیەوە,
done/dʌn/ /دەن/ مفعول ، کراو, other/ʌðə/ /ئەذە/ اخر ، ئەوی تر, oven/ʌvn/ فڕن

یەک ، کەسێک /وەن/ one/wʌn/, جارێک ، مرة واحدة /وەنس/ once/wʌns/, /ئەڤن/ none/nʌn/, دوودڵ دەبێت ، دڵەڕاوکێی توش دەبێت ، دڵەڕاوکێ /وەری/ worry/wʌri/ پیاز ، بصل onion/ʌnjən/, زمان ، لسان /تەنگ/ tongue/tʌŋ/, هیچ کەس ، لا أحد /نەن/ خۆشی دەوێت ، love/lʌv/, هەنگوین ، عسل /هەنی/ honey/hʌni/, /ئەنیەن/ لەنێوان (دوو شت زیاتر) /ئەمەنگ/ among/əmʌŋ/, خۆشەویستی ، یحب ، حب /لەڤ/ گەدە ، ورگ ، معدة stomach/stʌmək/, لەسەر ، علی /ئەبەڤ/ above/əbʌv/ کۆتر ، حمامة dove/dʌv/, دووشەممە /مەندەی/ Monday/mʌndei/, /ستەمەک/ مەیمون ، قرد /مەنگکی/ monkey/mʌŋki/, پارە ، نقود /مەنی/ money/mʌni/, /دەڤ/ تەن ، طن /تەن/ ton/tʌn/, دادەپۆشێت ، سەرقاپ /کەڤە/ cover/kʌvə/ قەبارەی کەشتی یان کێشی ئەو کەلوپەلانەی کە کەشتییەک دەتوانێت tonnage/tʌnidʒ/ هەڵیبگرێت /تەنیج/ tonne/tʌn/, /تەن/ (1000 کیلۆگرام) تەن...etc.

(u): run/rʌn/ /ڕەن/ ڕاکردن ، ڕادەکات, sum/sʌm/ /سەم/ مجموع ، مقدار ، کۆ ، بڕ, sun/sʌn/ /سەن/ شمس ، خۆر, up/ʌp/ /ئەپ/ بۆ ، لەسەر ، ژوور, uncle/ʌŋkl/ مام ، خاڵ /ئەنگکڵ/ shut/ʃʌt/ /شەت/ یغلق ، پێوەی دەدات ، دادەخات, under/ʌndə/ ژێر ، تحت /ئەندە/ fun/fʌn/ /فەن/ ڕابواردن ، گاڵتە, summer/sʌmə/ /سەمە/ صیف ، هاوین, must/mʌst/ /مەست/ دەبێت ، پێویستە, hunt/hʌnt/ /هەنت/ ڕاو ، ڕاودەکات, budget/bʌdʒit/ /بەجیت/ میزانیة ، بودجە, summit/sʌmit/ قمة ، پۆپە ، لوتکە /سەمیت/, cut/kʌt/ /کەت/ بڕین ، کەرتی دەکات ، دەبڕێت, lucky/lʌki/ بەختیار ، بەختەوەر /لەکی/ thumb/θʌm/ /ثەم/ پەنجە گەورەی دەست, lunch/lʌntʃ/ نانی نیوەڕۆ /لەنچ/ unpack/ʌnpak/ شت دەردەهێنێت لە صندوق یان جانتا ، ڕوونی دەکاتەوە ، دەرهێنان /ئەنپاک/ mud/mʌd/ /مەد/ وحل ، طین ، قوڕ, bud/bʌd/ چرۆ ، گۆپکە ، خونچە /بەد/, club/klʌb/ /کڵەب/ یانە, sump/sʌmp/ /سەمپ/ دەبەی ڕۆنی سەیارە, summon/sʌmən/ /سەمەن/ بانگی دەگات, gun/gʌn/ /گەن/ تۆپ ، تفەنگ ، ڕاودەکات, funny/fʌni/ /فەنی/ هەزەلی ، گاڵتەچی, duct/dʌkt/ /دەکت/ کەند ، جۆگە,

duck/dʌk/ /دەک/ بطة ، مراوی, duffer/dʌfə/ /دەفە/ غبي ، گێل ، گەمژە, dull/dʌl/ /دەڵ/ تەپڵ ، دەهۆڵ ، گێل ، دەبەنگ, dumb/dʌm/ /دەم/ بێ زمان ، لاڵ, drum/drʌm/ /درەم/ طبل, dummy/dʌmi/ /دەمی/ لەشی دەستکرد, dumbfounded/dʌmfaundid/ /دەمفاوندید/ تووشی شۆک بووە ، مات دەبێت, drunken/drʌŋkən/ /درەنگکەن/ سەرخۆش ، مەست ، سکران, drummer/drʌmə/ /درەمە/ تەپڵ لێدەر ، دەهۆڵ ژەن, drunkard/drʌŋkəd/ /درەنگکەد/ ئارەق خۆر ، مەیخۆر, drug/drʌg/ /درەگ/ دواء ، دەرمان, drudgery/drʌdʒəri/ /درەجەری/ ڕەنج ، ئەشکەنجە ، کولەمەرگی ، کوێرەوەری ، بەندەیەتی, drudge/drʌdʒ/ /درەج/ ڕەنج دەدات, blush/blʌʃ/ /بلەش/ لە شەرمدا سوور هەڵدەگەڕێت ، تەریق دەبێتەوە ، شەرم, suffocation/sʌfəkeiʃn/ /سەفەکەیشن/ اختناق ، خنکان, rug/rʌg/ /ڕەگ/ قالیچە ، مافوری بچوک, ugly/ʌgli/ /ئەگلی/ قبیح ، ناشرین, upper/ʌpə/ /ئەپە/ ، ژووروو ، سەروو ، باڵا, summary/sʌməri/ /سەمەری/ خلاصة ، پوختە ، کورتە, supper/sʌpə/ /سەپە/ عشاء ، شێو ، نانی ئێوارە, buff/bʌf/ /بەف/ پێستی گامێش, bunch/bʌntʃ/ /بەنچ/ هێشوو ، گورزە...etc.

(ou): rough/rʌf/ /ڕەف/ خشن ، دڕ ، وشک ، ڕەق, tough/tʌf/ /تەف/ بەهێز ، توند ، ئەستور, couple/kʌpl/ /کەپڵ/ دووان ، ژن و مێرد ، جووت, country/kʌntri/ /کەنتری/ وڵات, enough/inʌf/ /ئینەف/ کاف ، تەواو ، بەس, trouble/trʌbl/ /ترەبڵ/ کێشە ، بێزاری ، دەکات, young/jʌŋ/ /یەنگ/ شاب ، گەنج ، لاو, double/dʌbl/ /دەبڵ/ دووئەوەندە ، دووانی ، جووت, cousin/kʌzn/ /کەزن/ ئامۆزا یان خاڵۆزا (بۆ کوڕ و کچ), courage/kʌridʒ/ /کەریج/ شجاعة ، ئازایەتی...etc.

(oo): blood /blʌd/ /بلەد/ دم ، خوێن, flood/flʌd/ /فلەد/ فیضان ، لافاو

11- /ə:/ or /ɜ:/ ی درێژ (ێ ، ئێ)

تێبینی : ئەم دەنگە لەوانەیە بە شێوەی جیاواز بنوسرێت ، ئەم دەنگە لەوانەیە بەشێوەی /ɜ:/ بنوسرێ یان بە شێوەی /ə:/ بنوسرێ ، با لێمان تێکنەچێت ، هەرکامێکیان بێت هەر دروستە و ئاماژەیە بۆ هەمان دەنگ ، وە لەکاتی خوێندنەوەدا جیاوازە لە خوێندنەوە بە شێوەی دەنگی (ێ ، ئێ) کورت ، وە لەکاتی خوێندنەوەی وشەکاندا دەنگی (ێ ، ئێ) یەکە درێژتر بکەینەوە و پێی دەوترێ دەنگی (ئێ) ی درێژ.

(ir, er, ur) + پیتی نەبزوێن

(ir + پیتی نەبزوێن): bird/bɜ:d/ /بێد/ طير ، باڵندە, blackbird/blakbɜ:d/ ڕیشۆڵە /بلاکبێد/ جۆرە باڵندەیەکی ڕەشە ،, shirt/ʃɜ:t / /شێت/ ثوب ، قميص ، کراس, skirt/skɜ:t/ /سکێت/ تەنورە (جلی ئافرەتانە (کە حەرامە ئافرەت لەبەری بکات)), third/θɜ:d/ /ثێد/ ثالث ، سێیەم, girl/gɜ:l/ /گێڵ/ فتاة ، بنت ، کیژ ، کچ, first/fɜ:st/ /فێست/ یەکەم, dirty/dɜ:ti/ /دێتی/ چڵکن ، پیس, birth/bɜ:θ/ لەدایکبوون ، میلاد /بێث/, thirsty/θɜ:sti/ /ثێستی/ تینوو, sir/sɜ:/ /سێ/ سيدي ، گەورەم ، ئاغا ، گەورە, dirt/dɜ:t/ /دێت/ پیسی ، چڵک, circle/sɜ:kl/ /سێکڵ/ دائرة ، حلقة ، ئەڵقە ، بازنە, thirst/θɜ:st/ /ثێست/ تینوێتی...etc.

(er + پیتی نەبزوێن): germ/dʒɜ:m/ /جێم/ میکروب ، جرثوم ، بذرة ، تۆو ، میکرۆب, deserve/dizɜ:v/ /دیزێڤ/ يستحق ، شایانێتی, person/pɜ:sn/ کەس ، تاک ، شخص /پێسن/ فرد, perfect/pɜ:fikt/ /پێفیکت/ تەواو ، بێخەوش, perfume/pɜ:fju:m/ /پێفیووم/ بۆن ، بۆن بڵاو دەکاتەوە, service/sɜ:vis/ /سێڤیس/ خدمة ، خزمەت, her/hɜ:/ /هێ/ (بۆ مێ لەکاتی تەواوکەردا) ئەو, tern/tɜ:n/ باڵندەیەکی ڕەش و سپی دەریاییە کە دوو باڵی درێژی هەیە و کلکی لێکجیابووەتەوە /تێن/, university/ju:nivɜ:səti/ /یوونیڤێسەتی/ زانکۆ, vertical/vɜ:tikl/ ئەستونی ، ستونی ، شاقوڵی /ڤێتیکڵ/, versatile/vɜ:sətail/ /ڤێسەتایڵ/ ماهر ، لێزان, prefer/prifɜ:/ /پریفێ/ يفضل ، پەسەندی دەکات, were/wɜ:/ بووم ، بووین ، بوون ، بوو

ترشاندن ، تخمير /فێمێنتەیشن/ fermentation/fɜ:menteiʃn/ , /وێ/, ئامازەی بۆ دەکات refer/rifɜ:/ ,نەمر ، هەمیشە ، خالد ، دائم /ئیتێنڵ/ eternal/itɜ:nl/ گرژ ، مۆن ، ڕووترش ، stern/stɜ:n/ ,وەرزی خوێندن ، مەرج /تێم/ term/tɜ:m/ ,/ڕیفێ/ توندوتیژ /ستێن/...etc.

(or + پیتی نەبزوێن):

تێبینی : زۆربەی جار (w+or) دەنگی /ɜ:/ دروست دەکات لە وشەکاندا وەک ئەو وشانەی خوارەوە.

وشە ، دادەڕێژێت ، کلمة ، word/wɜ:d/ ,کار ، کاردەکات ، عمل ، یعمل /وێک/ work/wɜ:k/ لێهاتوو ، شیاو ، شایان ، شایستە ، لایق ، جدير بشيء /وێذی/ worthy/wɜ:ði/ ,یصوغ /وێد/ ,دەپەرستێت ، پەرستن ، یعبد ، عبادة /وێشیپ/ worship/wɜ:ʃip/ پەرستیار ، worshipper/wɜ:ʃipə/ ,ڕۆژی کار /وێکەدەی/ workaday/wɜ:kədei/ نرخ ، بەها ، worth/wɜ:θ/ ,خراپترین ، الأسوأ /وێست/ worst/wɜ:st/ ,عابد /وێشیپە/ بێ نرخ ، بێ فەڕ ، هیچ و پوچ ، بێ قەدر ، هیچ worthless/wɜ:θləs/ ,قيمة ، ثمن /وێث/ سودمەند ، بەڕێز ، بەکەڵک ، پڕبایەخ worthwhile/wɜ:θwail/ ,ناهێنێت /وێثلەس/ کرداری ، دەکرێ ، عملي ، یمکن عمله /وێکەبڵ/ workable/wɜ:kəbl/ ,/وێثوایڵ/ هێزی مرۆڤ worker/wɜ:kə/ ,کرێکار ، عامل /وێکە/ workforce/wɜ:kfo:s/ جیهان world/wɜ:ld/ ,کارخانە ، مصنع /وێکشۆپ/ workshop/wɜ:kʃop/ ,/وێکفۆس/ لەسەر worldwide/wɜ:ldwaid/ ,دونیایی /وێڵدلی/ worldly/wɜ:ldli/ ,، عالم /وێڵد/ خراپتر worse/wɜ:s/ ,کرم ، دودة ، /وێم/ worm/wɜ:m/ ,ئاستی جیهانی /وێڵدواید/ /وێس/...etc.

(ur + پیتی نەبزوێن): turn/tɜ:n/ /تێن/ دەسوڕێتەوە ، دەخولێتەوە, burn/bɜ:n/ /بێن/ سوتاندن ، دەسوتێنێت, purpose/pɜ:pəs/ /پێپەس/ مەبەست ، وای نیازە, nurse/nɜ:s/ /نێس/ سستەر ، نەخۆشەوان ، چاودێری دەکات ، بەخێوی دەکات, urgent/ɜ:dʒənt/ /ئێجەنت/ پێویست, purse/pɜ:s/ /پێس/ جزدان ، جانتای ئافرەت, surface/sɜ:fis/ /سێفیس/ ڕوو ، سطح, curved/kɜ:vd/ /کێڤد/ چەماوە, disturb/distɜ:b/ /دیستێب/ وەڕس دەکات ، بێزاری دەکات, occur/əkɜ:/ ڕوودەدات ، دێت /ئەکێ/, urge/ɜ:dʒ/ /ئێج/ هاندەدات, incur/inkɜ:/ خۆی توش دەکات ، خۆی توش دەبێت ، گیرۆدە دەبێت ، قەرزار دەکات /ئینکێ/, further/fɜ:ðə/ دوورتر ، قوڵتر /فێذە/, burst/bɜ:st/ /بێست/ یفجر ، ینفجر ، دەیتەقێنێت ، دەتەقێت, burden/bɜ:dn/ /بێدن/ بار ، قورسایی, fur/fɜ:/ /فێ/ فەرو ، کوڵک, burglar/bɜ:glə/ /بێگلە/ دز ، ماڵبڕ, hurt/hɜ:t/ /هێت/ ئازار ، ئازاری دەدات, hurtful/hɜ:tfl/ زیاندار ، زیان پێگەیشتوو /هێتفڵ/...etc.

(ear): earth/ɜ:θ/ /ئێث/ الأرض ، خاک ، زەوی, learn/lɜ:n/ /لێن/ یتعلم ، فێردەبێت, early/ɜ:li/ /ئێلی/ بەزوویی ، زوو, heard/hɜ:d/ /هێد/ گێی لێبوو ، بیستی, earn/ɜ:n/ /ئێن/ دەستی دەکەوێت ، بەدەستی دەهێنێت, earnestly/ɜ:nistli/ /ئێنیستلی/ بەڕاستی ، بەپەرۆشەوە, search/sɜ:tʃ/ /سێچ/ پشکنین ، دەپشکنێت...etc.

(our): journey/dʒɜ:ni/ /جێنی/ رحلة ، گەشت

(eur): secateurs /sekətɜ:z/ /سێکەتێز/ گیابڕ ، مقەست ، نینۆک بڕ

12- /ə/ (ئە) کە لە دەنگی /ʌ/ لاوازترە

زیاتر لەو وشانەدا دروست دەبێت کە کۆتاییان هاتووە بە (er) **یان** (ar) **یان** (or)

speaker/spi:kə/ /سپییکە/ قسەکەر ، متکلم, baker/beikə/ /بەیکە/ نانەوا ، خباز, doctor/dɒktə/ /دۆکتە/ طبیب ، پزیشک,conductor/kəndʌktə/ ڕابەر ، ڕێپیشاندەر ،

/کەندەکتە/ گەیەنەر ، بەڵگە, tailor/teilə/ /تەیلە/ خیاط ، بەرگدروو, sailor/seilə/ /سەیڵە/ بحار ، دەریاوان, beggar/begə/ /بێگە/ متسول ، سواڵکەر, grammar/græmə/ /گرامە/ القواعد ، ڕێزمان, scholar/skɒlə/ توێژەر ، باحث ، دارس /سکۆڵە/ پسپۆڕ ، زانا ، قوتابی ، شاگرد ،, breaker/breikə/ /برەیکە/ شکێنەر, filler/filə/ /فیلە/ ماددەیەکە بەکاردەهێنرێ بۆ پڕکردنەوەی کونە بچوکەکان و درزە بچوکەکان بەتایبەتی لە دیوار و تەختەدا, cellar/selə/ /سێلە/ ژێرخان ، سرداب ، ژێزەمین ، سارداو, center/sentə/ /سێنتە/ وسط ، چەق ، ناوەند, actor/æktə/ ئەکتەر ، نوێنەر ، ممثل /ئاکتە/, creator/krieitə/ /کریەیتە/ خالق ، دروستکار, inventor/inventə/ داهێنەر ، /ئینڤێنتە/ مخترع, father/fɑ:ðə/ /فاذە/ أب ، باوک, answer/ɑ:nsə/ وەڵام دەداتەوە ، /ئانسە/ جواب ، وەڵام, author/ɔ:θə/ /ئۆثە/ نوسەر ، دانەر, teacher/ti:tʃə/ فێرکار ، /تیچە/ مامۆستا, error/erə/ /ئێرە/ غلطة ، خطأ ، چەوتی ، هەڵە, theater/θiətə/ شانۆ /ثیەتە/, colour /kʌlə/ /کەڵە/ لون ، یلون ، ڕەنگ دەکات ، ڕەنگ...etc.

(ib): terrible/terəbl/ /تێرەبڵ/ ترسناک ، سامناک, horrible/horəbl/ ناخۆش ، /هۆرەبڵ/ تۆقێنەر ، سامناک, visible/vizəbl/ /ڤیزەبڵ/ دیار ، ئاشکرا ، بینراو ، دەرکەوتوو, visibility/vizəbiləti/ /ڤیزەبیڵەتی/ پلەی بینین ، دەرکەوتن ، هاتنەپێش چاو, visibly/vizəbli/ /ڤیزەبڵی/ لێی دیارە ، لێیدەبینرێ, permissible/pəmisəbl/ /پەمیسەبڵ/ مسموح بە ، ڕێپێدراو, incredible/inkredəbl/ باوەڕی پێناکرێ ، لا یمکن /ئینکرێدەبڵ/ تصدیقە...etc.

(ab): noticeable/nəutisəbl/ /نەوتیسەبڵ/ بارز ، واضح ، ئاشکرا ، دیار, advisable/ədvaizabl/ /ئەدڤایزەبڵ/ معقول ، ڕاست ، باش ، گونجاو, manageable/mænidʒəbl/ /مانیجەبڵ/ بەڕێوەدەچێ, suitable/su:təbl/ گونجاو ، /سووتەبڵ/ ملائم ، لەبار, lovable/lʌvəbl/ /لەڤەبڵ/ محبوب ، خۆشەویست, readable/ri:dəbl/ /ڕییدەبڵ/ یمکن قراءتە ، دەخوێنرێتەوە,

changeable/tʃeindʒəbl/ /چەینجەبڵ/ قابل للتعديل ، دەگۆڕرێ, respectable/rispektəbl/ /ڕیسپێکتەبڵ/ محترم ، بەڕێز...etc.

(a): along/əloŋ/ /ئەلۆنگ/ على طول ، بەدرێژایی, ago/əgəʊ/ /ئەگەو/ لەوەوپێش, ahead/əhed/ /ئەهێد/ بۆ پێشەوە, above/əbʌv/ /ئەبەڤ/ على ، لەسەر, apart/əpɑ:t/ /ئەپات/ منفردا ، بەتەنهایی, acute/əkju:t/ /ئەکیووت/ حاد ، تیژ, arrive/əraiv/ /ئەڕایڤ/ يصل ، دەگات, about/əbaut/ /ئەباوت/ دەربارەی ، سەبارەت, attentive/ətentive/ /ئەتێنتیڤ/ مهتم ، گرنگیپێدەر, abandon/əbændən/ /ئەباندەن/ يتخلى عن ، وازی لێدەهێنێت ، بەجێیدەهێڵێت, important/impɔ:tnt/ /ئیمپۆتنت/ مهم ، بایەخدار ، گرنگ, northwards/nɔ:θwədz/ /نۆثوەدز/ الى الشمال ، بەرەو باکور, comfortable/kʌmftəbl/ /کەمفتەبڵ/ مريح ، ڕەحەت ، دڵخۆش ، ئاسوودە, admirable/ædmərəbl/ /ئادمەڕەبڵ/ يكون بأحسن ما ، بەباشترین شێوە ، عال ، دڵپەسەند ، زۆرچاک ، جوان, again/əgen/ /ئەگێن/ مرة أخرى ، جارێکی تر, arrange/əreindʒ/ /ئەڕەینج/ يرتب ، ڕێکی دەخات...etc.

(ure): fracture/fræktʃə/ /فڕاکچە/ (ئێسک) شکان ، درزبردن ، شکان, nature/neitʃə/ /نەیچە/ طبيعة ، سروشت, future/fju:tʃə/ /فیووچە/ مستقبل ، داهاتوو ، دوارۆژ, creature/kri:tʃə/ /کریچە/ مخلوق ، دروستکراو, pressure/preʃə/ /پرێشە/ ضغط ، پەستان, measure/meʒə/ /مێژە/ قياس ، يقيس ، دەپێوێت ، پێوانە, culture/kʌltʃə/ /کەڵچە/ ثقافة ، حضارة ، شارستانیەتی ، ڕۆشنبیری, treasure/treʒə/ /ترێژە/ كنز ، سامان ، گەنجینە, furniture/fɜ:nitʃə/ /فێنیچە/ کەلوپەل, leisure/leʒə/ /لێژە/ دەستبەتاڵی ، بێکاری...etc.

(o): police/pəli:s/ /پەلیس/ شرطة ، پۆلیس, honour/onə/ /ئۆنە/ شانازی ، خورەوشت ، ڕێز ، ئابڕوو ، ناوبانگی چاک ، سەربەرزی ، شەرەف, pollute/pəlu:t/ پیسی دەکات ،

/پەلووت/ پیلوت, policeman/pəli:smən/ /پەلیسمەن/ پۆلیسی پیاو, command/kəmɑ:nd/ /کەماند/ فەرمان دەکات...etc.

(ous): famous/feiməs/ /فەیمەس/ مشهور ، ناسراو ، بەناوبانگ, dangerous/deindʒərəs/ /دەینجەرەس/ ترسناک

(-less): homeless/həumləs/ /هەوملەس/ ئاوارە, useless/ju:sləs/ بێسوود ، /یووسلەس/ عديم الفائدة, careless/keələs/ /کێەلەس/ مهمل ، کەمتەرخەم, faithless/feiθləs/ /فەیثلەس/ لا دين له ، خائن ، ناپاک ، بێئاین...etc.

(-ness): dryness/drainəs/ /دراینەس/ جفاف ، وشکایی, fatness/fætnəs/ /فاتنەس/ قەڵەوی, fineness/fainnəs/ /فایننەس/ ووردی, carelessness/keələsnəs/ /کێەلەسنەس/ کەمتەرخەمی...etc.

B- Diphthongs: دەنگە جووت بزوێنەکان

1- /ai/ ئای

(i + پیتی نەبزوێن + e): side/said/ /ساید/ جانب ، تەنیشت ، لا, hide/haid/ /هاید/ حەشاردەدات ، دەیشارێتەوە, ice/ais/ /ئایس/ جلید ، ثلج ، سەهۆڵ ، بەفر, mine/main/ /ماین/ لوغم ، مین ، (ڕاناوی هەیی قسەکەر) هی ی من, mice/mais/ /مایس/ مشکەکان, nice/nais/ /نایس/ خۆش ، قەشەنگ ، جوان ، ڕووخۆش ، چاک ، باش, wise/waiz/ /وایز/ عاقل ، حکیم ، دانا ، ژیر, smile/smail/ زەردەخەنەدەیگرێت ، /سمایڵ/ زەردەخەنە ، بزەدەیگرێت, wide/waid/ /پان/ عریض ، پان, crime/kraim/ /کڕایم/ جريمة ، تاوان, while/wail/ /وایڵ/ لەکاتێکدا, like/laik/ هاوتا ، لێکچوو ، وەک ، /لایک/ خۆشیدەوێت, white/wait/ /وایت/ سپی, write/rait/ /ڕایت/ یکتب ، دەنوسێت, invite/invait/ /ئینڤایت/ میوانداری دەکات ، دەعوەتی دەکات, bite/bait/ ، دەیگەزێت

شوێن ، مکان /سایت/ site/sait/, قەپی لێدەگرێت ، گەستن ، یعض /بایت/ fine/fain/, ژیان ، بوون life/laif/, کات ، وقت /تایم/ time/taim/, جوان ، خۆش ، باش ، ورد /فاین/ refine/rifain/, دەپاڵێوێت ، میل (1609 مەتر ، 176 یارد) /مایڵ/ mile/mail/, /لایف/ define/difain/, پێناسەی دەکات ، ڕاڤەی دەکات ، لوس دەکات ، ساف دەکات /ڕیفاین/ shine/ʃain/, دەبریسکێتەوە ، تیشکدەداتەوە ، دەدرەوشێتەوە ، یشرق ، یلمع /دیفاین/ lime/laim/, /شاین/ قسڵ ، لیمۆ /لایم/...etc.

(y): dry/drai/ /درای/ جاف ، وشک، reply/riplai/ وەڵامدەداتەوە ، وەڵام ، یجیب ، جواب /ڕیپلای/ try/trai/ /ترای/ هەوڵ ، هەوڵدەدات ، دادگایی دەکات، shy/ʃai/ شەرمن ، بەشەرم ، خجول /شای/ sky/skai/ /سکای/ سماء ، ئاسمان، eye/ai/ /ئای/ عین ، چاو، apply/əplai/ /ئەپلای/ جێبەجێی دەکات ، بەکاردەهێنێت، identify/aidentifai/ /ئایدێنتیفای/ دەیناسێتەوە ، دیاریدەکات، magnify/mægnifai/ گەورەدەکات ، گەورەتردەکات ، درشت دەکات /ماگنیفای/ purify/pjuərifai/ /پیوەریفای/ پاک دەکاتەوە، skylark/skaila:k/ /سکایلاک/ کڵاوکوڕە، bye/bai/ /بای/ مع السلامة ، خوات لەگەڵ، cry/krai/ /کرای/ دەگری ، هاواردەکات ، هاوار ، یصرخ، fly/flai/ /فلای/ مێش ، دەفڕێت، ply/plai/ /پلای/ لۆ ، لک ، کارپێدەکات ، بەکاردەهێنێت، why/wai/ /وای/ بۆچی، buy/bai/ /بای/ کڕین ، دەکڕێت، my/mai/ /مای/ هی ی من، typist/taipist/ چاپکەر /تایپیست/ type/taip/ /تایپ/ چاپدەکات ، جۆر، spy/spai/ سیخوڕ ، سیخوڕی دەکات ، جاسوس /سپای/ by/bai/ /بای/ لەدوای ، لە تەنیشت ، لەلای، deny/dinai/ دانی پێدا نانێت ، نکوڵی لێدەکات ، ینکر /دینای/ rely/rilai/ پشتی پێ دەبەستێت ، یعتمد /ڕیلای/...etc.

(ight): sight/sait/ /سایت/ دەبینێت ، بینین ، دیمەن، night/nait/ /نایت/ شەو، knight/nait/ /نایت/ سوارچاک، light/lait/ /لایت/ گڕدەگرێت ، سوک ، چرا ، ڕووناکی، right/rait/ /ڕاست/ وەستاو ، لای ڕاست ، ڕاستە ، ڕاست، flight/flait/ /فلایت/ فڕین، delight/dilait/ /دیلایت/ یمتع ، یبهج ، شادی ، شەوق ، خۆشی ، دڵشاد دەکات، fight/fait/

لەوانەبوو ، هێز might/mait/ دەجەنگێت ، شەڕدەکات ، جەنگ ، شەڕ ، یقاتل ، قتال /فایت/ mighty/maiti/ /مایتی/ گەورە ، بەهێز tight/tait/ /تایت/ قایم ، توند...etc. /مایت/

(ie): lie/lai/ /لای/ درۆ ، درۆ دەکات ، die/dai/ /دای/ یموت ، دەمرێت ، tie/tai/ /تای/ بۆینباخ ، دەبەستێت ، vie/vai/ /ڤای/ یتنافس ، ململانێ دەکات ، hie/hai/ بەخێرایی دەڕوات ، بەپەلە دەڕوات /های/

(ign): sign/sain/ /ساین/ مۆردەکات ، ئیمزادەکات ، نیشانە ، resign/rizain/ /ڕیزاین/ یستقیل ، دەستی لێهەڵدەگرێت ، وازلێدەهێنێت ، وازدەهێنێت ، design/dizain/ /دیزاین/ تصمیم ، یصمم ، نەخشەکێشان ، نەخشەدەکێشێت ، consign/kənsain/ دەسپێرێت /کەنساین/ حەواڵەدەکات ، دەنێرێت ، دەداتەدەست ، designer/dizainə/ نەخشەکێش ، مصمم /دیزاینە/

(ei): heist /haist/ تاوانێکە کە شتی بەنرخ دەبررێ بەنایاسایی وە زۆربەی جار بەتوندوتیژی لە کەسێکەوە یان شوێنێکەوە /هایست/ height/hait/ بەرزی ، بەرزی (باڵای مرۆڤ) /هایت/

(i): kind/kaind/ /کایند/ میهرەبان ، بابەت ، جۆر ، mind/maind/ /مایند/ هۆش ، بیر ، child/tʃaild/ /چایلد/ طفل ، منداڵ ، wild/waild/ /وایلد/ کێوی ، دڕندە ، high/hai/ /های/ بەرز ، بڵند ، island /ailənd/ /ئایلەند/ جزیرة ، دوورگە ، isle /ail/ دوورگەی بچوک ، /ئایڵ/ جزیرة صغیرة ، جزیرة ، idea/aidiə/ /ئایدیە/ فکرة ، ڕا ، بیرۆکە ، item/aitəm/ /ئایتەم/ برگە ، ماددە ، هەواڵێک لە دەنگوباسدا ، itemize/aitəmaiz/ جیای دەکاتەوە ، یفصل /ئایتەمایز/ ، itinerant/aitinərənt/ /ئایتینەرەنت/ دوار ، متجول ، خولاوە ، گەڕۆک ، itinerary/aitinərəri/ /ئایتینەرەری/ مخطط الرحلة ، گەشت نامە ، ivory/aivəri/ /ئایڤەری/ زاری تاوڵە ، کەڵبەی فیل ، ivy/aivi/ گوڵە لاولاو (ڕووەکێکە بە دار و دیواردا هەڵدەگەڕێت و خۆی هەڵدەواسێت کە گوڵی سوور و سپی و مۆر دەکات) /ئایڤی/ ...etc.

2- /ei/ ئەی

(a + نەبزوێن + e): made/meid/ /مەید/ دروستی کرد ، وای لێکرد, hate/heit/ /هەیت/ ڕقی لێیەتی, wage/weidʒ/ /وەیج/ کرێ, debate/dibeit/ /دیبەیت/ مشتومڕ دەکات ، ناو ، ناوی مشتومڕ ، باس دەکات ، لێی دەدوێت ، قسەی لێدەکات, name/neim/ /نەیم/ لێدەنێت, shame/ʃeim/ /شەیم/ شورەیی ، شەمەزاری ، شەرمەزاردەکات, sake/seik/ /سەیک/ خاتر ، لەبەر, lake/leik/ /لەیک/ دەریاچە ، بحیرة, bake/beik/ /بەیک/ نان دەکات, make/meik/ /مەیک/ دروستی دەکات ، وای لێدەکات, snake/sneik/ /سنەیک/ مار, late/leit/ /لەیت/ درەنگ ، دواکەوتوو (لەکاتی خۆیدا دوادەکەوێت و ناگاتە شوێنی خۆی), pale/peil/ /پەیڵ/ زەردهەڵگەڕاو ، پەڕیو, sale/seil/ /سەیڵ/ فرۆشتن, create/krieit/ /کریەیت/ دروستی دەکات ، یخلق, male/meil/ /مەیڵ/ نێر, female/fimeil/ /فیمەیڵ/ مێ, scale/skeil/ /سکەیڵ/ پێوەر ، پێوەری وێنەکێشان, gate/geit/ /گەیت/ دەروازە ، بوابة, take/teik/ /تەیک/ وەری دەگرێت ، دەیبات, age/eidʒ/ /ئەیج/ تەمەن ، عمر, plate/pleit/ /پلەیت/ قاپ ، پلێت, wake/weik/ /وەیک/ بەئاگادێت ، هەڵدەستێت, case/keis/ /کەیس/ کێشە ، صندوق ، بەرگ, cake/keik/ /کەیک/ کێک, date/deit/ /دەیت/ بەروار, fame/feim/ /فەیم/ ناوبانگ ، شهرة ...etc.

(ay): stay/stei/ /ستەی/ دەمێنێتەوە ، یبقی, way/wei/ /وەی/ ڕێگا ، شێواز, delay/dilei/ /دیلەی/ دوای دەخات ، یؤجل, decay/dikei/ /دیکەی/ شیبونەوە ، بۆگەن بوون ، خراپ بوون, lay/lei/ /لەی/ دادەنێت ، هێلکەدەکات ، یضع ، یبیض, hay/hei/ /هەی/ کا ، پوش, say/sei/ /سەی/ دەڵێت ، یقول, clay/klei/ /کلەی/ قوڕ ، قوڕی خاوێن, day/dei/ /دەی/ ڕۆژ ، یوم, bay/bei/ /بەی/ کەنداو ، خلیج, pray/prei/ /پرەی/ نوێژ دەکات, play/plei/ /پلەی/ یاری دەکات ، یاری ، شانۆ, pay/pei/ /پەی/ دەدات ، دان (بۆ پارە) ، کرێ, may/mei/ /مەی/ ڕەنگە ، لەوانەیە...etc.

(ey): prey/prei/ /پرەی/ یفترس ، فریسة ، نێچیر ، ڕاودەکات, obey/əbei/ گوێڕایەڵی /ئەبەی/ یطیع ، دەکات, they/ðei/ /ذەی/ هم ، ئەوان, grey/grei/ ڕەنگی خۆڵەمێشی ، /گرەی/ ڕەصاصی...etc.

(ei): neigh/nei/ /نەی/ یصهل ، دەحیلێنێت, neighbour/neibə/ دراوسێ ، جار /نەیبە/, weight/weit/ /وەیت/ وزن ، قورسایی ، کێش, eight/eit/ /ئەیت/ هەشت, eighth/eiθ/ /ئەیث/ هەشتەم, eighteen/eiti:n/ /ئەیتیین/ هەژدە, reign/rein/ ڕووپۆش ، دەپۆشێت ، دادەپۆشێت ، پەچە ، /ڕەین/ فرمان دەدات ، فرمان ، بڕیار, veil/veil/ /ڤەیڵ/ یستر ، یحجب ، حجاب, vein/vein/ /ڤەین/ دەمار ، ڕەگ ، خوێن هێن...etc.

(ai + نەبزوێن): pain/pein/ /پەین/ ئازار دەدات ، ئازار, paid/peid/ دای ، دراو ، /پەید/ مدفوع, faint/feint/ /فەینت/ دەبورێتەوە ، بوراوە, main/mein/ سەرەکی /مەین/, daily/deili/ /دەیلی/ یومیا ، ڕۆژانە, contain/kəntein/ /کەنتەین/ تێیدایە, jail/dʒeil/ /جەیڵ/ سجن ، حەپسخانە ، زیندان ، بەندیخانە, nail/neil/ بزمار ، نینۆک /نەیڵ/, fail/feil/ /فەیڵ/ سەرناکەوێت ، دەکەوێت, hail/heil/ /هەیڵ/ تەرزە ، تەرزە, faith/feiθ/ /فەیث/ باوەڕ, aim/eim/ /ئەیم/ هدف ، ئامانج, rain/rein/ باران ، باران /ڕەین/ دەبارێت, rainy/reini/ /ڕەینی/ ممطر ، باراناوی, available/əveiləbl/ هەیە ، /ئەڤەیلەبڵ/ لەبەردەستە, wait/weit/ /وەیت/ چاوەڕوان دەکات, lain/lein/ دانراو ، /لەین/ موضوع, raise/reiz/ /ڕەیز/ یرفع ، بەرزدەکاتەوە, gain/gein/ قازانج دەکات ، /گەین/ قازانج, explain/iksplein/ /ئیکسپلەین/ لێکیدەداتەوە ، ڕوونی دەکاتەوە, aid/eid/ /ئەید/ مساعدة ، یساعد ، یاریدەکردن ، یارمەتیدان ، یاریدەی دەدات ، یارمەتی دەدات, stain/stein/ /ستەین/ لەکە ، پەڵە, praise/preiz/ پیاهەڵدەدات ، یمتدح ، ستایشی /پرەیز/ دەکات, claim/kleim/ /کلەیم/ داواکردن ، داوادەکات, straight/streit/ ڕاست ، /سترەیت/ ڕاستەوخۆ ، یەکسەر, vain/vein/ /ڤەین/ بەفیز ، لەخۆبایی...etc.

(ea): great/greit/ /گرەیت/ مەزن ، گەورە, break/breik/ /برەیک/ دەیشکێنێت

(a + نەبزوێن + y): baby/beibi/ /بەیبی/ طفل ، منداڵ, crazy/kreizi/ ، شێت /کرەیزی/ مجنون, lady/leidi/ /لەیدی/ خاتوون ، خانم

(ache): ache /eik/ /ئەیک/ ژان ، ئێش ، ئازاری هەیە ، دێشێت, headache/hedeik/ /هێدەیک/ سەرئێشە, backache/bakeik/ /باکەیک/ پشت ئێشە, toothache/tu:θeik/ /تووثەیک/ ددان ئێشە

(a + tion): nation/neiʃn/ /نەیشن/ أمة ، میللەت ، نەتەوە, hesitation/heziteiʃn/ /هێزیتەیشن/ تردد ، دوودڵبوون, invitation/inviteiʃn/ /ئینڤیتەیشن/ بانگهێشتکردن ، دەعوەتکردن, limitation/ دیاریکردن ، تحدید ، سنوردارکردن /لیمیتەیشن/, declaration/dekləreiʃn/ /دێکلەرەیشن/ ئاخاوتن ، لێدوان ، ڕاگەیاندن, location/ləukeiʃn/ /لەوکەیشن/ موقع ، شوێن, equation/ikweiʒn/ هاوکێشە ، /ئیکوەیژن/ معادلة ، هاوسەنگی...etc.

(a): vagrancy/veigrənsi/ /ڤەیگرەنسی/ تشرد ، دەربەدەری ، پەرتەوازەبوون, vagrant/veigrənt/ /ڤەیگرەنت/ دەربەدەر, پەرتەوازەبوو, سەرخۆشی پەرتەوازەبوو, vague/veig/ /ڤەیگ/ ناڕوون ، تەمومژاوی ، تاریک ، لێڵ ، نادیار, vaguely/veigli/ /ڤەیگلی/ بەئاڵۆزی, vagueness/veignəs/ /ڤەیگنەس/ نادیاری, valency/veilənsi/ هاوهێزی (کیمیا) ، گونجانی کیمیایی,پێکهاتەی ئەتۆمی هاوتای رەگەز ، التكافؤ /ڤەیلەنسی/...etc.

3- /əʊ/ ئەو

تێبینی : ئەم جۆرە دەنگە بریتییە لە خوێندنەوەی بەریتانی و ئەمریکی ، بە ئینگلیزی بەریتانی دەنگی (ئەو) /əʊ/ هەیە لە وشەکاندا ، بەڵام بە ئینگلیزی ئەمریکی دەنگی (ئۆو) /oʊ/ هەیە لە کاتی خوێندنەوەی وشەکاندا بۆ زانیاریمان ، بەڵام ئێمە زیاتر ئینگلیزی بەریتانی بەکاردەهێنین بۆ ئاگاداریمان .

/əʊ/ (British English)

/oʊ/ (American English)

(o + نەبزوێن + e): tone/təʊn/ /تەون/ ئاواز, home/həʊm/ /هەوم/ ماڵ, rope/rəʊp/ /ڕەوپ/ حبل ، پەت ، گوریس, hope/həʊp/ /هەوپ/ هیوادەخوازێت ، هیوا, poker/pəʊkə/ /پەوکە/ (جۆرە یارییەکی قومارە) پۆکەر ، مقاش, open/əʊpən/ /ئەوپەن/ دەیکاتەوە, broke/brəʊk/ /بڕەوک/ شکاندی, broken/brəʊkn/ شکێنراو /بڕەوکن/, hole/həʊl/ /هەوڵ/ کون ، ثقب, postpone/pəspəʊn/ دوایدەخات ، یؤجل /پەسپەون/, cone/kəʊn/ /کەون/ قوچەک ، مخروط, nose/nəʊz/ /نەوز/ لوت, stone/stəʊn/ /ستەون/ بەرد ، تاشەبەرد, bone/bəʊn/ /بەون/ ئێسک ، ئێسقان...etc.

(o): no/nəʊ/ /نەو/ نەخێر ، نەء ، کلا, go/gəʊ/ /گەو/ دەڕوات, most/məʊst/ /مەوست/ زۆرترین ، الأكثر ، الأغلب, don’t/dəʊnt/ /دەونت/ نایکات, so/səʊ/ لەبرئەوە ، بۆیە ، ئەوها /سەو/, over/əuvə/ /ئەوڤە/ لەسەر ، فوق, won’t/wəʊnt/ /وەونت/ نابێت, both/bəʊθ/ /بەوث/ هەردوو ، هەردووکیان, local/ləʊkl/ ناوخۆیی ، خۆجێیی ، محلي /لەوکڵ/, ghost/gəʊst/ /گەوست/ تارمایی ، شبح, only/əʊnli/ /ئەونلی/ تەنها ، فقط, also/ɔ:lsəʊ/ /ئۆڵسەو/ هەروەها, post/pəʊst/ /پەوست/ پۆستە ، برید ، پۆستی دەکات, toe/təʊ/ /تەو/ پەنجەگەورەی پێ...etc.

(old): cold/kəʊld/ /کەوڵد/ سارد ، سەخت ، هەڵامەت, told/təʊld/ /تەوڵد/ پێی وت, mold/məʊld/ /مەوڵد/ قاڵب, sold/səʊld/ /سەوڵد/ فرۆشتی, fold/fəʊld/ /فەوڵد/ دەپێچێتەوە, gold/gəʊld/ /گەوڵد/ ئاڵتون ، زێڕ, old/əʊld/ کۆن ، بەساڵاچوو ، پیر /ئەوڵد/, bold/bəʊld/ /بەوڵد/ نەترس...etc.

(oa): road/rəʊd/ /ڕەود/ ڕێگا ، طريق, coat/kəʊt/ /کەوت/ چاکەت ، بەگی تێدەگرێت, boat/bəʊt/ /بەوت/ بەلەم ، زورق, soap/səʊp/ /سەوپ/ سابون ، صابون, coal/kəʊl/ /کەوڵ/ خەڵوز ، فحم, goal/gəʊl/ /گەوڵ/ گۆڵ ، هدف, goat/gəʊt/ /گەوت/ بزن ، عنزة,

roam/rəʊm/ /ڕەوم/ تجول ، دەسوڕێتەوە ، دەگەڕێت, throat/θrəʊt/ گەروو ، حنجرة /ثرەوت/...etc.

(ow): know/nəʊ/ /نەو/ يعرف ، دەزانێت, flow/fləʊ/ لێشاو ، بەخوڕدەڕوات ، دەڕوات /فلەو/, slow/sləʊ/ /سلەو/ هێواش دەکاتەوە ، هێواش دەکات ، سست ، هێواش, snow/snəʊ/ /سنەو/ بەفر دەبارێت ، بەفر, window/windəʊ/ /ویندەو/ شباك ، پەنجەرە, show/ʃəʊ/ /شەو/ پێشانگا ، پیشانی دەدات, blow/bləʊ/ دەتەقێت ، هەڵدەکات ، لێدەدات /بلەو/, below/biləʊ/ /بیلەو/ خواروو ، لەخوار ، لەژێر ، لەبن, own/əʊn/ /ئەون/ هەیەتی, grow/grəʊ/ /گرەو/ گەورەدەبێت ، گەشەدەکات, throw/θrəʊ/ هەڵدەدات ، فڕێدەدات /ثرەو/, low/ləʊ/ /لەو/ نزم...etc.

(ou): soul/səʊl/ /سەوڵ/ ڕوح ، گیان, though/ðəʊ/ /ذەو/ بالرغم ، هەرچەندە, shoulder/ʃəʊld/ /شەوڵدە/ كتف ، شان, mould/məʊld/ /مەوڵد/ دادەڕێژێت ، قاڵب, moulder/məʊldə/ /مەوڵدە/ ورد دەبێت, although/ɔ:lðəʊ/ سەرەڕای ئەوەش ، /ئۆڵذەو/ لەگەڵ ئەوەشدا, boulder/bəʊldə/ /بەوڵدە/ بەرد ، چەو...etc.

(oe): poet/pəʊit/ /پەویت/ ، هۆزانڤان ، شاعیر

(ew): sew/səʊ/ /سەو/ دەدروێت ، دەدورێت

تێبینی ئەم چەند وشەیەی لای خوارەوە بکە :

soap /səʊp/ /سەوپ/ سابوون	low /ləʊ/ /لەو/ نزم
soup /su:p/ /سووپ/ شۆربا	law /lɔ:/ /لۆ/ یاسا

4- /aʊ/ ئاو

(ou): out/aʊt/ /ئاوت/ لە دەرەوە ، دەرەوە, mountain/maʊntin/ چیا ، شاخ ، جبل /ماونتین/, count/kaʊnt/ /کاونت/ کۆنت ، خانەدان ، دەژمێرێت, loud/laʊd/ بەرز

ماڵ ، خانوو ، house(n.)/haʊs/ /هاوس/ بیت، mouth/maʊθ/ /ماوث/ دەم، shout/ʃaʊt/ هاوار دەکات ، هاوار ، یصرخ ، /شاوت/ صرخة، sound/saʊnd/ /ساوند/ دەنگ، bound/baʊnd/ گرێی دا ، بازدان ، /باون/، proud/praʊd/ /پڕاود/ فیزن ، لوت بەرز ، بەفێز، pronoun/prənaʊn/ ڕاناو ، /پڕەناون/ ضمیر، drought/draʊt/ /دراوت/ وشکەساڵی ، وشکی ، بێبارانی، cloud/klaʊd/ /کلاود/ غیمة ، هەور، about/əbaʊt/ دەربارەی ، سەبارەت ، نزیکەی /ئەباوت/، doubt/daʊt/ /داوت/ گومان دەکات ، گومان، round/raʊnd/ لەدەور ، خڕ ، /ڕاوند/ خول، council/kaʊnsl/ /کاونسڵ/ مجلس ، ئەنجومەن، countable/kaʊntəbl/ /کاونتەبڵ/ ژمێرراو، counter/kaʊntə/ /کاونتە/ پێچەوانە ، دژ، flour/flaʊə/ ئارد ، /فلاوە/ طحین، noun/naʊn/ /ناون/ إسم ، ناو، ground/graʊnd/ زەوی ، ئەرز ، خاک ، /گراوند/ هاڕی، mouse/maʊs/ /ماوس/ مشک، outbid/aʊtbid/ نرخێکی زیاتر دەدات ، /ئاوتبید/ زیادی دەکات، found/faʊnd/ /فاوند/ دۆزییەوە، outside/aʊtsaid/ دەرەوە ، /ئاوتساید/ دەر...etc.

(ow): bow/baʊ/ /باو/ لاری ، کەوان ، کەوان ، دەچەمێتەوە، cow/kaʊ/ /کاو/ مانگا، now/naʊ/ /ناو/ ئێستا، how/haʊ/ , town/taʊn/ /تاون/ شارێکی بچوک ، شارۆچکە، crown/kraʊn/ /کراون/ تاج ، تاج دەنێتەسەر، crowd/kraʊd/ قەرەباڵغ ، جەنجاڵ /کراود/، allow/əlaʊ/ /ئەلاو/ ئیزن دەدات ، ڕێگادەدات ، دەهێڵێت، gown/gaʊn/ بەرگ ، /گاون/ کەوا ، جبە ، کراس، frown/fraʊn/ /فراون/ مۆن دەبێت ، ڕووگرژ دەکات، coward/kaʊəd/ /کاوەد/ جبان ، ترسنۆک، down/daʊn/ بەرەو خوار ، بۆ خوارەوە ، /داون/ خوار ، ژێر ، گەندە موو، powder/paʊdə/ /پاودە/ باروت ، تۆز، flower/flaʊə/ /فلاوە/ گوڵ...etc.

5- /ɔi/ ئۆی

(oi): noise/nɔiz/ /نۆیز/ هاتوهاوار ، دەنگ ، ژاوە, poison/pɔizn/ ژەهر خواردی ، ژەهر /پۆیزن/ دەکات, coin/kɔin/ /کۆین/ پارەی کانزا ، دراو ، پارە, boil/bɔil/ دەکوڵێت ، کوڵاندن /بۆیڵ/, oil/ɔil/ /ئۆیڵ/ چەوری دەکات ، نەوت ، ڕۆن, soil/sɔil/ /سۆیڵ/ خۆڵ ، خاک, voice/vɔis/ /ڤۆیس/ دەنگی مرۆڤ ، دەنگ, choice/tʃɔis/ /چۆیس/ إختیار ، هەڵبژاردن, point/pɔint/ /پۆینت/ نیشان دەدات ، خاڵ, moist/mɔist/ /مۆیست/ مبلل ، تەڕ, boiler/bɔilə/ /بۆیلە/ بۆیلەر, coil/kɔil/ /کۆیڵ/ پێچ دەخوات ، کۆیل, toil/tɔil/ /تۆیڵ/ کارێکی گران ، ڕەنجدەدات, ointment/ɔintmənt/ /ئۆیەنتمەنت/ مەڵحەم, appoint/əpɔint/ /ئەپۆینت/ دەستنیشان کردن, disappoint/disəpɔint/ هیوابڕاوی /دیسەپۆینت/ بێهیوای دەکات ، دەکات...etc.

(oy): boy/bɔi/ /بۆی/ لاو ، کوڕ, toy/tɔi/ /تۆی/ بوکەشوشە, enjoy/indʒɔi/ خۆشی /ئینجۆی/ پێی خۆش دەبێت ، ڕادەبوێرێت ، لێدەبینێت, employ/implɔi/ ، دادەمەزرێنێت /ئیمپلۆی/ یوظف ، یستخدم, destroy/distrɔi/ وێرانی دەکان ، کاول دەکات ، یهدم /دیسترۆی/, oyster/ɔistə/ /ئۆیستە/ بحار ، گوێچکەماسی, voyage/vɔiidʒ/ گەشتی /ڤۆییج/ دەکات بە دەریادا گەشت دەکات ، دەریایی, annoy/ənɔi/ /ئەنۆی/ یزعج ، بێزاری دەکات, joyful/dʒɔifl/ /جۆیفڵ/ دڵشاد ، ئاسودە, joy/dʒɔi/ /جۆی/ شادی ، خۆشی, loyal/lɔiəl/ /لۆیەڵ/ مخلص ، دڵسۆز, loyalty/lɔiəlti/ /لۆیەڵتی/ إخلاص ، دڵسۆزی...etc.

6- /iə/ ئیە ، یە

(ear): near/niə/ /نیە/ نزیک دەبێتەوە ، لە نزیک ، نزیک, hear/hiə/ دەبیستێت ، گوێی /هیە/ لێدەبێت, dear/diə/ /دیە/ عزیز ، بەڕێز ، هێژا ، خۆشەویست, clear/kliə/ ، ڕوون /کلیە/ چۆڵدەکات ، ئاشکرا, fear/fiə/ /فیە/ دەترسێت ، ترس, ear/iə/ /ئیە/ گوێ, real/riəl/ /ڕیەڵ/ ڕاستەقینە, beard/biəd/ /بیەد/ لحیة ، ڕیش, appear/əpiə/ /ئەپیە/ دەردەکەوێت ، دیاردەبێت, tear (n.)/tiə/ /تیە/ فرمێسک, fearful/fiəfl/ ترسناک /فیەفڵ/, gear/giə/ /گیە/ گێڕی ئۆتۆمبێل ، گێڕ, spear/spiə/ /سپیە/ رمح ، ڕم,

year/jiə/ /ییە/ عام ، سنة ، ساڵ, area/eəriə/ /ئێەریە/ مساحة ، ڕووبەر, theatre/θiətə/ /ثیەتە/ مسرح ، شانۆ...etc.

(eer): deer/diə/ /دیە/ غزال ، ئاسک, beer/biə/ /بیە/ بیرە, engineer/endʒiniə/ /ئێنجینیە/ مهندس ، ئەندازیار, engineering/endʒiniəriŋ/ /ئێنجینیەرینگ/ هندسة ، ئەندازیاری, cheer/tʃiə/ هاواردەکات ، هاندان ، شاد دەکات ، /چیە/ شادی ، خۆشی ، دڵخۆشدەکات, cheery/tʃiəri/ شاد ، دڵخۆش ، بەکەیف ، مبتهج /چیەری/, peer/piə/ /پیە/ چاوی تێدەبڕێت, cheerful/tʃiəfl/ ئاسودە ، بەختیار /چیەفڵ/, steer/stiə/ /ستیە/ جوانەگا ، لێدەخوڕێت, queer/kwiə/ سەیر ، نامۆ ، غریب /کویە/...etc.

(ere): here/hiə/ /هیە/ هنا ، لێرە ، ئێرە, sphere/sfiə/ /سفیە/ تەنی گۆیی ، گۆ, mere/miə/ /میە/ مجرد ، ڕووت ، پەتی ، تەنیا ، تەنها, we're/wiə/ /ویە/ ئێمە دەبین, interfere/intəfiə/ دەستی تێوەردەدات ، دەستی تێهەڵدەقورتێنێت ، تەداخول دەکات ، /ئینتەفیە/ یتدخل, atmosphere/ætməsfiə/ /ئاتمەسفیە/ بەرگە هەوا, severe/siviə/ /سیڤیە/ توند ، تیژ و توند...etc.

(ious): obvious/ɒbviəs/ /ئۆبڤیەس/ واضح ، ڕوون ، ئاشکرا, various/veəriəs/ /ڤێەریەس/ متنوع ، مختلف ، جیاواز ، هەمەجۆر, curious/kjuəriəs/ بە مەراق ، سەیر ، /کیوەریەس/ خۆهەڵقورتێن, furious/fjuəriəs/ توڕە ، ئاتەشی ، گەرم ، شێتگیر ، هەڵچوو /فیوەریەس/, previous/pri:viəs/ /پرییڤیەس/ سابق ، پێشوو...etc.

theory/θiəri/ /ثیەری/ بیردۆز, fierce /fiəs/ /فیەس/ تیژ ، دڕ ، توندوتیژ

7- /eə/ ئێە ، یە

(ear): tear/teə/ (v.) /تیّە/ یمزق ، دەدڕێنێت ، دەدڕێت, bear/beə/ ورچ ، خۆدەگرێت /بیّە/ تلد ، یتحمل ، دب ، دەزێت ،, wear/weə/ /ویّە/ لەبەردەکات (جل), swear/sweə/ /سویّە/ یقسم ، سوێند دەخوات...etc.

(are): care/keə/ /کیّە/ چاودێری دەکات ، ئاگاداری دەبێت, tare/teə/ پارسەنگ ، بژاری /تیّە/ ناو دەغڵ, dare/deə/ /دیّە/ یتجاسر ، دەوێرێت, pare/peə/ پاک دەکات ، توێکڵی /پیّە/ دادەدات ، لێدەکاتەوە, share/ʃeə/ بەشداری دەکات لەگەڵ ، بەش ، حصة ، سهم ، /شیّە/ یشترک مع, spare/speə/ /سپیّە/ یەدەگ ، پاشەکەوت دەکات ، سپێر, declare/dikleə/ /دیکلیّە/ یعلن ، ئاشکرای دەکات ، ڕایەگەیەنێت, prepare/pripeə/ /پریپیّە/ ئامادە دەکات, bare/beə/ /بیّە/ ڕووتدەکاتەوە ، پێخاوس ، پەتی ، ڕووت, square/skweə/ /سکویّە/ چوارگۆشە, compare/kəmpeə/ بەراورد دەکات ، یقارن /کەمپیّە/, barely/beəli/ /بیّەلی/ زۆر کەم ، تۆزقاڵێک, hare/heə/ کەروێشکی کێوی /هیّە/, mare/meə/ /میّە/ مهرة ، ماین, ware/weə/ /ویّە/ کاڵا ، کوتاڵ, stare/steə/ /ستیّە/ سەرنج ، زەق ، زەق سەیری تێدەکات ، چاوی تێدەبڕێت...etc.

(air): air/eə/ /ئیّە/ هواء ، با ، هەوا, airway/eəwei/ هێڵی هەوایی ، خطوط جوية /ئیّەوەی/, fair/feə/ پاک ، بێ فێڵ ، بێ غەرەز ، سپی پێست ، جوان ، باش ، خۆش ، قژزەرد /فیّە/, pair/peə/ /پیّە/ زوج ، دوو ، جووت, hair/heə/ موو ، قژ ، پرچ ، دەزووی باریک /هیّە/, chair/tʃeə/ /چیّە/ کورسی ، سەرۆکایەتی دەکات, affair/əfeə/ کار ، فرمان ، /ئەفیّە/ کێشە ، کاروبار, stair/steə/ /ستیّە/ پلیکانە ، قادرمە ، پلە, dairy/deəri/ کارگەی /دیّەری/ شیرەمەنی ، شیر سازی ، ماست سازی ، دوکانی شیر فرۆشتن...etc.

(ere): there/ðeə/ /ذیّە/ هناک ، لەوێ, where/weə/ /ویّە/ أين ، لەکوێ...etc.

(ei): heir/eə/ /ئیّە/ (نێر) میراتگر, heiress/eəres/ /ئیّەرێس/ (مێ) میراتگر, heirloom/eəlu:m/ /ئیّەلووم/ میراتگری ، بۆماوە

prayer /preə/ /پریّە/ نوێژخوێن ، نوێژکەر

8- /ʊə/ وە ، ئوە

(ure): cure/kjʊə/ چاک دەکاتەوە ، تیمار دەکات ، دەرمان دەکات ، چارەسەری دەکات ، چاک کردنەوە (بۆ نەخۆشی) /کیوە/, endure/indjʊə/ ئارام دەگرێت ، یتحمل ، یصبر /ئیندیوە/, sure/ʃʊə/ دڵنیا ، متأكد /شوە/, pure/pjʊə/ پاک ، خاوێن /پیوە/, secure/sikjʊə/ دڵنیا ، بێترس ، ئەمین ، دەپارێزێت /سیکیوە/, you're/jʊə/ تۆ دەبیت ، ئێوە دەبن /یوە/, mature/mətjʊə/ پێدەگات ، پێگەیشتوو ، پێگەییو /مەتیوە/, ensure/inʃʊə/ دڵنیادەکات ، دڵنیادەبێت ، دەستەبەردەکات /ئینشوە/...etc.

(ua): sexual/sekʃʊəl/ ڕەگەزی ، ڕەگەزانە /سێکشوەڵ/, gradual/gradʒʊəl/ وردە وردە ، پلە پلە ، کەم کەم ، پلە بە پلە ، متدرج /گراجوەڵ/, individual/individʒʊəl/ کەسی ، تاکی ، تاکەکەسی ، ، شخصي ، فردي /ئیندیڤیجوەڵ/, actual/æktʃʊəl/ ڕاست ، تەواو ، دروست ، حقیقي /ئاکچوەڵ/, punctual/pʌŋktʃʊəl/ ڕاست ، بەڵێن ئامادە ، گورجوگۆڵ /پەنگکچوەڵ/...etc.

(oor): poor/pʊə/ هەژار ، فەقیر ، فقیر /پوە/

(ur): tour/tʊə/ گەشت ، گەشت دەکات ، دەگەڕێت /توە/, tourist/tʊərist/ گەشتیار ، گەڕیدە ، سائح /تووەریست/, during/djʊəriŋ/ لە ماوەی ، بەدرێژی ، أثناء ، خلال ، طوال /دیوەرینگ/, insurance/inʃʊərəns/ بیمە ، تأمین /ئینشوەرەنس/, furious/fjʊəriəs/ تووڕە ، ئاتەشی ، گەرم ، شێتگیر ، هەڵچوو /فیوەریەس/,

2- Consonants/kɒnsənənts/ نەبزوێنەکان /کۆنسەنەنتس/

A- Voiceless consonant/vɔisləs kɒnsənənt/ نەبزوێنە بێ لەرەکان (نۆ دەنگە)

1-/p/ پ

pain/pein/ /پەین/ ئازار ، ئازار دەدات, painful/peinfl/ /پەینفڵ/ مۆلم ، بەئێش ، بەئازار, play/plei/ /پلەی/ شانۆگەری ، یاری ، یاری دەکات, pray/prei/ /پرەی/ نوێژ دەکات, top/tɒp/ /تۆپ/ قمة ، لوتکە, lollipop/lolipop/ /لۆلیپۆپ/ مصاصة ، مەساسە ، مژمژە, stop/stɒp/ /ستۆپ/ وێستگە ، وەستان ، دەوەستێت, pepper/pepə/ فلفل ، بیبەر /پێپە/, perform/pəfɔ:m/ /پەفۆم/ بە جێبەجێی دەکات ، هەڵدەستێت, pants/pænts/ /پانتس/ دەرپێ ، پانتۆڵ, plant/plɑ:nt/ ڕووەک ، دەچێنێت ، یزرع ، نبتة /پلانت/, eggplant/egplɑ:nt/ /ئێگپلانت/ باینجان, people/pi:pl/ خەڵک ، گەل /پیپڵ/, pipe/paip/ /پایپ/ أنبوب ، بۆری, please/pli:z/ پێی خۆش دەبێت ، قایلی دەکات ، بەدڵی دەبێت ، تکایە /پلیز/, pen/pen/ /پێن/ قلم ، پاندان ، پێنوس, pyramid/pirəmid/ /پیرەمید/ هرم ، هەرەم, politics/pɒlitiks/ زانستی سیاسەت ، علم السياسة /پۆلیتیکس/, polite/pəlait/ /پەلایت/ مؤدب ، بەڕەوشت, capable/keipəbl/ /کەیپەبڵ/ بەتوانا, capture/kæptʃə/ دەگرێت ، دەستگیردەکات /کاپچە/, drop/drɒp/ /درۆپ/ دڵۆپە دەکات ، تکە ، دڵۆپە, lap/læp/ باوەش ، کۆش ، دەپێچێتەوە ، لفة /لاپ/, pad/pæd/ /پاد/ سەرین دادەنێت ، پشتی ، سەرین, soup/su:p/ شۆربا ، حساء /سووپ/, perspire/pəspaiə/ /پەسپایە/ ئارەق دەڕێژێت ، ئارەق دەکاتەوە ...etc.

لە هەندێک وشەدا پیتی (p) بێ دەنگە واتا ناخوێنرێتەوە بۆیە پێویستە زۆر جوان بیان ناسینەوە و لەبەریان بکەین وەکو :

receipt/risi:t/ /ڕیسیت/ پسوڵە ، سەنەد ، وصل ، وەرگرنامە, cupboard/kʌbəd/ /کەبەد/ کەنتۆر ، دۆلاب, psychology/saikɒlədʒi/ دەروونزانی ، علم النفس /سایکۆڵەجی/, psychic/saikik/ /سایکیک/ دەروونی یان گیانی, psalm/sɑ:m/ /سام/ سروودی ئاینی, raspberry/rɑ:zbəri/ /ڕازبەری/ توتڕک ، تووی دڕکانە ...etc.

2-/t/ ت

(t): translate/trænsleit/ /ترانسلەیت/ وەردەگێڕێت ، تەرجومەی دوکات ، يترجم, treat/tri:t/ /ترییت/ مامەڵەی لەگەڵ دەکات ، يعامل, tar/tɑ:/ /تا/ تار ، قەتران, tape/teip/ /تەیپ/ تێپ ، شريت, beetle/bi:tl/ /بییتڵ/ قالۆنچە ، خنسفاء, better/betə/ /بێتە/ باشتر (لەنێوان دوو شتدا), let/let/ /لێت/ ڕێگا دەدات ، دەهێڵێت, met/met/ /مێت/ چاوی پێکەوت ، دیدەنی کرد ، ڕووبەڕووی بووەوە, date/deit/ /دەیت/ بەروار, terror/terə/ /تێرە/ ترس ، تۆقاندن, bet/bet/ /بێت/ گرەو دەکات ، گرەو, butter/bʌtə/ /بەتە/ کەرە ، زبد, rent/rent/ /ڕێنت/ بە کرێ دەدات, toilet/tɔilət/ /تۆیلەت/ ئاودەست ، سەرئاو, ton/tɒn/ /تۆن/ تەن ، طن, tune/tju:n/ /تیوون/ ئاواز ، ئاواز ، لحن ، يلحن, team/ti:m/ /تییم/ دادەنێت ، تیپ ، تیم ، فريق, top/tɒp/ /تۆپ/ لوتکە ، قمة, tea/ti:/ /تیی/ چا, button/bʌtn/ /بەتن/ دوگمە ، قۆپچە, butterfly/bʌtəflai/ /بەتەفلای/ پەپولە ، فراشة, cat/kæt/ /کات/ پشیلە, hat/hæt/ /هات/ کڵاو ، شەپقە...etc.

(ed): laughed/lɑ:ft/ /لافت/ پێکەنی, baked/beikt/ /بەیکت/ نانی کرد, ached/eikt/ /ئەیکت/ ئێشا ، ئازاری هەبوو, passed/pɑ:st/ /پاست/ تێپەڕی, helped/helpt/ /هێڵپت/ یارمەتی دا, washed/wɒʃt/ /وۆشت/ شۆردی, wished/wiʃt/ /ویشت/ خواستی ، ئارەزووی کرد, watched/wɒtʃt/ /وۆچت/ تەماشای کرد, asked/ɑ:skt/ /ئاسکت/ پرسیاری کرد ، داوای کرد, thanked/θæŋkt/ /ثانگکت/ سوپاسی کرد, coughed/kɒft/ /کۆفت/ کۆکی ، قۆخی, dressed/drest/ /درێست/ لەبەری کرد...etc.

لە هەندێک وشەدا پیتی (t) ناخوێنرێتەوە بەتایبەتی ئەگەر لەسەر ئەم شێوانەی خوارەوە بێت :

1-(-ften): soften/sɒfn/ /سۆفن/ نەرم دەکات, often/ɒfn/ /ئۆفن/ زۆرجار ، بەزۆری, softener/sɒfnə/ /سۆفنە/ نەرمکەر...etc.

2-(-sten): fasten/fɑ:sn/ /فاسن/ توندی دەکات ، دەبەستێت, fastener/fɑ:snə/ /فاسنه/ زنجیری جل داخستن, listen/lisn/ /لیسن/ گوێدەگرێت, hasten/heisn/ خێرا /هەیسن/ پاککردنەوە لە تاوان (دینی گاورەکان) ، christen/krisn/ دەکات ، تاو دەدات, /کریسن/ دەکرێتە گاور (لە کلێسا)...etc.

3-(-stle): whistle/wisl/ /ویسڵ/ فیکە ، فیکە لێدەدات, castle/kɑ:sl/ قەڵا ، کۆشک /کاسڵ/, wrestle/resl/ /ڕێسڵ/ زۆرانبازی دەکات, nestle/nesl/ دەیگرێتە خۆی ، /نێسڵ/ بەخێوی دەکات, thistle/θisl/ /ثیسڵ/ چاوبازە...etc.

-4 هەروەها پیتی (t) لە هەموو وشەیەکدا بێ دەنگە و ناخوێنرێتەوە بەمەرجێک لەدوای پیتی (t) یەوە پیتەکانی (ch) هاتبێت بۆ نمونە :

butcher/bʊtʃə/ /بوچه/ قصاب ، گۆشت فرۆش, catch/kætʃ/ /کاچ/ دەیگرێت, ditch/ditʃ/ /دیچ/ خەندەق ، جۆگا ، چاڵ, fetch/fetʃ/ /فێچ/ دەهێنێت ، ئامادە دەکات, hatch/hætʃ/ /هاچ/ جوچک هەڵدەهێنێت, match/mætʃ/ /ماچ/ یاری ، شقارتە, patch/pætʃ/ /پاچ/ پینە ، پینە دەکات, snatch/snætʃ/ بەزۆر دەیبات ، تاڵان دەکات ، /سناچ/ ڕفاندن ، لێسەندن, watch/wɒtʃ/ /ۆوچ/ کاتژمێری دەستی ، چاودێری دەکات...etc.

-5 هەروەها لەم وشانەدا (t) بێ دەنگە و ناخوێنرێتەوە :

ballet /bælei/ /باڵەی/ سەمای باڵەی (جۆرێکە لە سەما لەگەڵ مۆسیقادایە)

chalet/ʃælei/ خانوویەکی سویسرییە کە تەنیشتەکانی لاری (سلۆپ) یەکی زۆری هەیە و زۆر لێژە بەزۆری دروستدەکرێت لە ناوچە شاخاوییەکاندا /شاڵەی/

Christmas /krisməs/ جەژنی لە دایک بوونی (عیسی) (علیه السلام) کە تایبەتە بە گاورەکان /کریسمەس/

duvet /du:vei/ /دووڤەی/ لێفە

valet/vælei/ /ڤالەی/ پاک دەکاتەوە (بە تایبەت ناووەوەی شتێک یان شوێنێک)

postpone/pəspəʊn/ /پەسپەون/ دوادەخات, postponement/pəspəʊnmənt/ /پەسپەونمەنت/ دواخستن

-6 لەم وشانەدا پیتی (ed) بە دەنگی /id/ دەخوێنرێتەوە و پێویستە زۆر جوان بیان ناسینەوە و لەبەریان بکەین :

wretched/retʃid/ /رێچید/ هەناسە سارد ، نەگبەت ، کلۆڵ ، کەساس, wretchedly/retʃidli/ /رێچیدلی/ بە کەساسی, wretchedness/retʃidnəs/ /رێچیدنەس/ کەساسی, naked/neikid/ /نەیکید/ عاري ، پەتی ، ڕووت, nakedly/neikidli/ /نەیکیدلی/ بوضوح ، بەئاشکرایی, nakedness/neikidnəs/ /نەیکیدنەس/ التجرد ، ڕووتی, wicked/wikid/ /ویکید/ شریر ، پیاوخراپ ، بەد

3-/ θ / ث

ئەم دەنگە بەزۆری دروست دەبێت لە دوو پیتی (th) ، بەڵام مەرج نییە هەموو کاتێک وابێت

thing/θiŋ/ /ثینگ/ شيء ، شت, thigh/θai/ /ثای/ فخذ ، ڕان, theatre/θiətə/ /ثیەتە/ مسرح ، شانۆ, thief/θi:f/ /ثییف/ لص ، دز, theft/θeft/ /ثێفت/ سرقة ، دزین, thick/θik/ /ثیک/ ئەستوور, think/θiŋk/ /ثینگک/ یفکر ، بیردەکاتەوە, mouth/maʊθ/ /ماوث/ دەم, worth/wɜ:θ/ /وێث/ بەها ، نرخ, both/bəʊθ/ /بەوث/ هەردووکیان ، هەردوو, month/mʌnθ/ /مەنث/ (30 ڕۆژ) مانگ, width/widθ/ /ویدث/ فراوانی ، پانی, depth/depθ/ /دێپث/ عمق ، دێپث, north/nɔ:θ/ /نۆث/ باکور, south/saʊθ/ /ساوث/ باشور, bath/bɑ:θ/ /باث/ حەمام, thin/θin/ /ثین/ تەنک ، لاواز ، باریک, breath/breθ/ /برێث/ هەناسە, thought/θɔ:t/ /ثۆت/ بیری کردەوە ، بیرۆکە, through/θru:/ /ثروو/ لە ڕێگای ، بەهۆی ، لەناو ، بەناو, path/pɑ:θ/ /پاث/ ممر ، ڕێڕەو ، گوزەر, three/θri:/ /ثریی/ سێ, thimble/θimbl/ موستیلەی دروومان ،

/ثیمبڵ/ ئیسکیف, youth/ju:θ/ /یووث/ لاوی, birth/bɜ:θ/ /بێث/ میلاد ، لەدایکبوون, theory/θiəri/ /ثیەری/ بیردۆز, theorem/θiərəm/ بیردۆز ، بیردۆزێک کە پێویستی بە /ثیەرەم/ سەلماندن هەبێت...etc.

تێبینی / لەم چەند وشەیەدا دوو پیتی (th) ناخوێنرێتەوە و بێ دەنگە

- asthma /æsmə/ /ئاسمە/ ڕەبۆ ، نەخۆشی تەنگەنەفەسی

- asthmatic/æsmætik/ /ئاسماتیک/ هەناسەسوار ، تەنگەنەفەسی لەگەڵدایە

4-/k/ ک

(k): bookkeeper/bʊkki:pə/ /بوککیپە/ ژمێریار ، دەفتەرگر ، دەفتەردار, keep/ki:p/ /کیپ/ دەپارێزێت, kind/kaind/ /کایند/ جۆر ، بابەت ، میهرەبان ، بەبەزەیی, break/breik/ /برەیک/ دەشکێت ، دەشکێنێت, kept/kept/ /کێپت/ پاراستی, lake/leik/ /لەیک/ دەریاچە, naked/neikid/ /نەیکید/ ڕووت ، پەتی ، عار ، مجرد, bake/beik/ /بەیک/ نان دەکات, kite/kait/ /کایت/ کۆلارە, make/meik/ دروستی /مەیک/ دەکات ، وای لێدەکات, king/kiŋ/ /کینگ/ پادشا ، ملک, look/lʊk/ سەیردەکات ، /لوک/ تەماشا دەکات ، سەرنج, book/bʊk/ /بوک/ پەڕتوک, cook/kʊk/ لێدەنێت ، چێشت /کوک/ لێنەر, kitten/kitn/ /کیتن/ بێچووە پشیلە ، قطیطة, kit/kit/ کەرەستەی ئیش ، عدة /کیت/...etc.

(ck): lack/læk/ /لاک/ نەبوونی ، کەمی, lock/lɒk/ /لۆک/ قفڵ دەدات ، دادەخات, sick/sik/ /سیک/ نەخۆش ، مریض, pick/pik/ /پیک/ هەڵبژاردن ، لێکردنەوە ، بژارکردن, reckon/rekən/ /ڕێکەن/ وادەزانێت ، بڕوای وایە, back/bæk/ پشت ، دەگەڕێتەوە /باک/, picnicked/piknikt/ /پیکنیکت/ سەیرانی کرد ، گەشتی کرد, panicked/pænikt/ /پانیکت/ ترسا, backwards/bækwdz/ بۆ دواوە ، إلى الخلف /باکوەدز/...etc.

(c): picnic/piknik/ /پیکنیک/ سەیران ، گەشت, cut/kʌt/ /کەت/ دەیبڕێت ، کەرتی دەکات ، بڕین, cat/kæt/ /کات/ پشیلە, locate/ləʊkeit/ /لەوکەیت/ شوێن دیاری دەکات, cute/kju:t/ /کیووت/ لێهاتوو ، زیرەک, historic/histɒrik/ /هیستۆریک/ مێژوویی ، بەناوبنگ, care/keə/ /کێە/ چاودێری دەکات ، ئاگاداری دەبێت ، ئاگاداربوون, become/bikʌm/ /بیکەم/ دەبێت بە, come/kʌm/ /کەم/ دێت ، دەگاتە شوێن, because/bikɒz/ /بیکۆز/ چونکە ، بۆیە ، بەهۆی, card/kɑ:d/ /کاد/ کارت ، بیتاقە ، بطاقة, camera/kæmərə/ /کامەرە/ کامێرا, car/kɑ:/ /کا/ سەیارە, camp/kæmp/ /کامپ/ چادرگە ، سەربازگە ، مخیم ، معسکر, country/kʌntri/ /کەنتری/ وڵات, cubic/kju:bik/ /کیووبیک/ شەش پاڵوویی ، سێجایی, basic/beisik/ /بەیسیک/ بنچینەیی...etc.

پیتی (x) بە دەنگی (کس) دەخوێنرێتەوە و دەنگی /ks/ دروست دەکات زۆربەی جار بە مەرجێک پیتی (x) نەکەوێتە نێوان دوو پیتی بزوێن وەکو :

excuse/ikskju:z/ /ئیکسکیووز/ چاوپۆشی لێدەکات ، لێیخۆش دەبێت, expand/ikspænd/ /ئیکسپاند/ فراوان دەبێت ، فراوان دەکات ، یتوسع ، یوسع, expose/ikspəʊz/ /ئیکسپەوز/ دەخاتە ڕوو ، پیشان دەدات, expect/ikspekt/ /ئیکسپێکت/ چاوەڕوان دەکات ، وای بۆ دەچێت ، یتوقع, export/ikspɔ:t/ /ئیکسپۆت/ دەینێرێتە دەرەوە ، هەناردە دەکات ، یصدر, exploit/iksplɔit/ /ئیکسپلۆیت/ دەچەوسێنێتەوە, explode/ikspləʊd/ /ئیکسپلەود/ دەتەقێت ، دەتەقێتەوە ، ینفجر, explosion/ikspləʊʒn/ /ئیکسپلەوژن/ تەقینەوە ، إنفجار, extend/ikstend/ /ئیکستێند/ درێژدەکاتەوە ، دەکشێنێت ، ڕادەکێشێت ، فراوان دەکات ، یوسع ، یمد, express/ikspres/ /ئیکسپرێس/ دەردەبڕێت, explain/iksplein/ /ئیکسپلەین/ ڕوون دەکاتەوە ، لێکدەداتەوە ، یوضح ، یفسر...etc.

هەروەها پیتی (x) دەنگی (کس) /ks/ دروست دەکات کاتێک بکەوێتە کۆتایی وشەوە بۆ نمونە :

relax/rilæks/ /ڕیلاکس/ خاودەبێتەوە ، پشوو دەدات ، دەحەسێتەوە, fox/fɒks/ ڕێوی /فۆکس/, ax/æks/ /ئاکس/ فأس ، تەور, fix/fiks/ /فیکس/ یثبت ، جێگیری دەکات, box/bɒks/ /بۆکس/ صندوق ، مستەکۆڵەی لێدەدات, ox/ɒks/ /ئۆکس/ ثور ، گا, tax/tæks/ /تاکس/ ضریبة ، باجی لێوەردەگرێت ، باج...etc.

تێبینی : لەم چەند وشەیەدا هەرچەند پیتی (x) کەوتۆتە نێوان دوو پیتی بزوێنەوە بەڵام هەر دەنگی /ks/ دروست دەکات کە ئەمانەن :

flexible/fleksəbl/ /فلێکسەبڵ/ جیرِ ، نەرم ، توانای چەمانەوەی هەیە ، دەچەمێتەوە, exercise/eksəsaiz/ /ئێکسەسایز/ وەرزین ، وەرزش ، مەشق ، مەشق دەکات, flexibility/fleksəbiləti/ /فلێکسەبیلەتی/ جیرِی ، نەرمی, execute/eksikju:t/ /ئێکسیکیووت/ یعدم ، ینجز ، لەسێدارەی دەدات ، تەواوی دەکات, execution/eksikju:ʃn/ /ئێکسیکیووشن/ إعدام ، إنجاز ، لە سێدارەدان ، تەواوکردن, executioner/eksikju:ʃənə/ /ئێکسیکیووشەنە/ لەسێدارەدەر ، پیاوکوژ, exegesis/eksidʒi:sis/ ڕوونکردنەوەی نوسراوێکە بەتایبەتی لە ئینجیلەوە دوای لێکۆڵینەوە و دیراسەیەکی وریا و بەئاگا /ئێکسیجییسیس/...etc.

(ch): ache/eik/ /ئەیک/ ئازاری هەیە ، ئازار ، ئێشان ، دەئێشێت, chamomile/kæməmail/ ڕووەکێکی بۆنخۆشی شیرینە کە گوڵی سپی و زەردی هەیە و بەکاردەهێنرێ لە دروستکردنی دەرمان و هەروەها بەکاردەهێنرێ لە دروستکردنی چا /کامەمایڵ/, chemist/kemist/ /کێمیست/ کیمیاگەر ، دەرمانساز, chemistry/kemistri/ کیمیا ، کیمیاء /کێمیستری/, chemical/kemikl/ /کێمیکڵ/ کیمیایی ، ماددەی کیمیایی, psychic/saikik/ /سایکیک/ دەروونی یان گیانی, psychology/saikɒlədʒi/ /سایکۆڵەجی/ دەروونزانی, stomach/stʌmək/ /ستەمەک/ ورگ ، گەدە,

character/kærəktə/ /کارەکتە/ کەسێتی ، تیپ ، نیشانە, mechanic/məkænik/ /مەکانیک/ مەسیح ، پێغەمبەر عیسی علیە السلام فیتەر ، کرێکاری میکانیک, Christ/kraist/ /کڕایست/, Christmas/krisməs/ /کریسمەس/ جەژنی لەدایکبوونی عیسی علیە السلام, chorus/kɔ:rəs/ /کۆڕەس/ کۆرس ، کۆمەڵە گۆرانیبێژێک ، دەستەی گۆرانیبێژان, scheme/ski:m/ /سکییم/ پلان ، بەرنامە ، نەخشە, chronic/krɒnik/ /کرۆنیک/ درێژخایەن (بۆ نەخۆشی), scholar/skolə/ /سکۆڵە/ تویژەر, school/sku:l/ /سکووڵ/ خوێندنگا ، قوتابخانە ، فێرگە, choral/kɔ:rəl/ /کۆرەڵ/ گۆرانی بە کۆمەڵ وتراو...etc.

(q): quality/kwɒləti/ /کوۆڵەتی/ جۆرێتی ، جۆری ، باشی ، نوعیة ، جودة, quantity/kwɒntəti/ /کوۆنتەتی/ بڕ ، کمیە, qualify/kwɒlifai/ /کوۆلیفای/ دەیگونجێنی ، ئامادەی دەکات ، یؤهل, antique/ænti:k/ /ئانتییک/ کۆنە ، شوێنەواری ، ئەنتیکە, boutique/bu:ti:k/ /بووتییک/ فرۆشگای پۆشاک, queen/kwi:n/ /کویین/ شاژن ، شاژنی جوانی, quiet/kwaiət/ /کوایەت/ هێمن ، بێدەنگ ، مەنگ ، خامۆش, quit/kwit/ /کویت/ چۆڵ دەکات ، دەوەستێت ، ڕادەگرێت, quite/kwait/ /کوایت/ بەتەواوی ، یەکجار, equipment/ikwipmənt/ /ئیکویپمەنت/ کەلوپەل ، ئامێر, quick/kwik/ /کویک/ خێرا ، سریع, liquid/likwid/ /لیکوید/ شلە ، سائل, question/kwestʃən/ /کوێسچەن/ پرسیار ، دەپرسێت ، پرسیار دەکات, unique/juni:k/ /یونییک/ بێهاوتا ، فرید من نوعە...etc.

تێبینی / ئەگەر پیتی (k) بەدوایدا پیتی (n) هات ئەوا پیتی (k) بێدەنگە و ناخوێنرێتەوە

know/nəʊ/ /نەو/ دەزانێت ، یعرف, knew/nju:/ /نیوو/ زانی ، عرف, known/nəʊn/ /نەون/ زانراو, knee/ni:/ /نیی/ ئەژنۆ ، رکبة, knight/nait/ /نایت/ سوارچاک ، فارس, knit/nit/ /نیت/ دەچنێت (کڵاو یان گۆرەوی) ، دەچنێت (تریکۆ) ، چنین, knock/nɒk/ /نۆک/ لەدەرگا دەدات ، لێدەدات, knowledge/nɒlidʒ/ /نۆلیج/ زانیاری ، معرفة, knell/nel/ /نێل/ لێدانی زەنگی مەرگ ، ئاگادارکردنەوەی کۆتایی شتێک, knelt/nelt/

دوگمە ، قۆپچە ، knob/nɒb/ چەقۆ ، سکین /نایف/ knife/naif/ ,کرنوشی برد /نیڵت/
...etc. دەسک ، کلیلی ئامێر /نۆب/

5-/f/ ف

(f): feel/fi:l/ /فییڵ/ هەست دەکات ، لەوەدەچێت ، وادەزانێت ، یشعر ، یبدو ، یعتقد,
foolish/fu:liʃ / /فوولیش/ گەوج ، أحمق ، بێعەقڵ, full/fʊl/ /فوڵ/ پڕ, fight/fait/
/فایت/ شەڕ دەکات ، جەنگ ، یقاتل ، قتال, دەجەنگێت ، loaf/ləʊf/ نان ، سەمون ، کولێرە
/لەوف/, left/left/ /لێفت/ چەپ ، بەجێیهێشت, furious/fjuəriəs/ شێتگیر ، هەڵچوو
/فیوەریەس/, brief/bri:f/ /بریف/ کورتە ، مختصر ، ملخص, faint/feint/ بوراوە ،
/فەینت/ دەبورێتەوە, half/hɑ:f/ /هاف/ نیو ، نصف, off/ɒf/ /ئۆف/ دەرەوە ، کوژاندنەوە,
finger/fiŋgə/ /فینگگە/ پەنجە ، أصبع, safe/seif/ /سەیف/ سەلامەت ، بێ ترس,
foot/fʊt/ /فوت/ پێ ، قدم, fool/fu:l/ /فووڵ/ گەوج ، گێل ، گەوجانە ڕەفتاردەکات,
face/feis/ /فەیس/ ڕوو ، ڕووبەڕوو دەبێتەوە, fire/faiə/ /فایە/ ئاگر ، گوللەی پێوە دەنێت,
officer/ɒfisə/ /ئۆفیسە/ ئەفسەر ، فەرمانبەرێکی گەورە, offer/ɒfə/ دەدات ، دەبەخشێت ،
/ئۆفە/ بەخشین ، پێشکەشی دەکات ، پێشکەشکردن, wolf/wʊlf/ /وڵف/ گورگ,
knife/naif/ /نایف/ چەقۆ ، سکین, roof/ru:f/ /ڕووف/ بان ، سەربان ، ڕوو, fate/feit/
/فەیت/ چارەنوس ، قدر ، مصیر, fat/fæt/ /فات/ قەڵەو, fatness/fætnəs/ قەڵەوی
/فاتنەس/, leaf/li:f/ /لییف/ گەڵا...etc.

(gh): laugh/lɑ:f/ /لاف/ پێدەکەنێت ، پێکەنین, laughter/lɑ:ftə/ پێکەنین ، قاقای
/لافتە/ پێکەنین, laughingly/lɑ:fiŋli/ /لافینگلی/ بە شێوەیەکی پێکەنیناوی,
enough/inʌf/ /ئینەف/ کاف ، بەس ، تەواو, rough/rʌf/ /ڕەف/ زبر ، وشک ، ڕەق,
draught/drɑ:ft/ /دراڤت/ تەوژمی هەوا, cough/kɒf/ /کۆف/ کۆکە ، دەکۆکێت,
tough/tʌf/ /تەف/ ئەستور ، توند ، بەهێز...etc.

(ph): photo/fəʊtəʊ/ /فەوتەو/ وێنە, photograph/fəʊtəgrɑ:f/ وێنە ، وێنەی /فەوتەگراف/ فۆتۆگرافی, photographer/fətɒgrəfə/ وێنەگر ، وێنەگری فۆتۆگرافی /فەتۆگرافە/, photographic/fəʊtəgræfik/ /فەوتەگرافیک/ فۆتۆگرافی, phone/fəʊn/ /فەون/ تەلەفۆن ، تەلەفۆن دەکات, pharmacy/fɑ:məsi/ دەرمانخانە ، /فامەسی/ صيدلية, phrase/freiz/ دەستەواژە ، نیمچە ڕستە ، پارچە ڕستە ، عبارة ، شبه /فرەیز/ جملة, phase/feiz/ /فەیز/ ڕوو ، قۆناغ, philosophy/fəlɒsəfi/ فەلسەفە /فەلۆسەفی/, phantom/fæntəm/ /فانتەم/ شبح ، خەیاڵ ، تارمایی, physics/fiziks/ /فیزیکس/ زانستی فیزیا, physician/fiziʃn/ /فیزیشن/ دکتۆر ، پزیشک, elephant/elifənt/ /ئێلیفەنت/ فیل, alphabet/ælfəbet/ ئەلفوبێ ، أبجدية (ألفباء) /ئالْفەبێت/...etc.

تێبینی / لەم چەند وشەیەدا (ph) جیاواز دەخوێنرێتەوە چونکە ئەم چەند وشەیە شازن:

nephew /nefju:/ or /nevju:/ /نێفیوو/ (کوڕی برا) برازا ، (کوڕی خوشک) خوشکەزا
یان /نێڤیوو/

shepherd /ʃepəd/ /شێپەد/ (کوڕ) شوانی مەڕ

shepherdess /ʃepədes/ /شێپەدێس/ (کچ) شوانی مەڕ

6-/s/ س

(s): sink/siŋk/ /سینگک/ مەغسەل ، نقوم دەبێت, say/sei/ /سەی/ یقول ، دەڵێت, sit/sit/ /سیت/ يجلس ، دادەنیشێت, gas/gæs/ /گاس/ غاز ، گاز, wrestle/resl/ /ڕێسڵ/ يصارع ، زۆرانبازی دەکات, basis/beisis/ /بەیسیس/ أساس ، بنچینە, basic/beisik/ /بەیسیک/ بنچینەیی, sort/sɔ:t/ /سۆت/ دەپۆلێنێت ، نوع ، جۆر, beside/bisaid/ /بیسایەد/ جانب ، تەنیشت ، لە تەنیشت, sea/si:/ /سیی/ بحر ، دەریا, suffer/sʌfə/ /سەفە/ يتحمل ، يعاني ، دەچێژێت, silence/sailəns/ بێدەنگی ، بێدەنگ

پۆستە ، پۆست post/pəʊst/ ، ونی کرد ، دۆڕاندی /لۆست/ lost/lɒst/ ، دەبێت /سایلەنس/ هی ی دی ، هی ی تر else/els/ ، پاس ، حافلة /بەس/ bus/bʌs/ ، دەکات /پەوست/ /ئێلْس/...etc.

(ss): boss/bɒs/ /بۆس/ سەرۆک, blossom/blɒsəm/ /بلۆسەم/ گوڵ ، گوڵ دەکات, moss/mɒs/ /مۆس/ قەوزە ، قەوزەی سەربەرد, loss/lɒs/ /لۆس/ ونکردن ، دۆڕاندن, dress/dres/ /دریس/ لەبەردەکات, possess/pəzes/ /پەزێس/ هەیەتی ، یملک ، یمتلک, possessive/pəzesiv/ خاوەنێتی ، سامانی ، هەبوونی ، تملكي ، متعلق بالاضافة /پەزێسیڤ/, possessed/pəzest/ /پەزێست/ هەیبوو, grass/grɑ:s/ گیا ، حشیش /گراس/, mass/mæs/ /ماس/ کتلة ، بارستە ، بارستایی, massive/mæsiv/ زل ، گەورە /ماسیڤ/ قورس و پتەو ، گەورە و گران ، ضخم ،, massif/mæsi:f/ گروپێک لە شاخەکان یان ڕووبەرێک لە شاخەکان /ماسییف/...etc.

تێبینی : ئەگەر بەدوای پیتی (c) دا پیتەکانی (y) و (e) و (i) هاتن ئەوا پیتی (c) بە دەنگی /s/ دەخوێنرێتەوە بەڵام جگە لەو سێ پیتە هەر پیتێکی تر بەدوای پیتی (c) دا بێت ئەوا پیتی (c) بە دەنگی /k/ دەخوێنرێتەوە .

certain/sɜ:tn/ /سێتن/ دڵنیا, circle/sɜ:kl/ /سێکڵ/ بازنە ، ئەڵقە, circular/sɜ:kjələ/ /سێکیەلە/ بازنەیی, cyclist/saiklist/ پاسکیلسوار ، راکب دراجة /سایکلیست/, city/siti/ /سیتی/ شار, cylinder/silində/ /سیلیندە/ لولەک ، إسطوانة, center/sentə/ /سێنتە/ ناوەند ، چەق ، وسط, cell/sel/ /سێڵ/ خانە ، زیندان, recite/risait/ /ڕیسایت/ دەخوێنێتەوە, recitation/resiteiʃn/ /ڕیێسیتەیشن/, bicycle/baisikl/ /بایسیکڵ/ پاسکیل ، پایسکل ، دراجة هوائیة, circulation/sɜ:kjəleiʃn/ سوڕانەوە ، بڵاوبوونەوە ، دەستاودەستکردن /سێکیەلەیشن/...etc.

(x): mix/miks/ /میکس/ تێکەڵاو دەکات ، تێکەڵ دەکات، mixture/mikstʃə/ تێکەڵ ، مزیج، texture/tekstʃə/ /تێکسچە/ چنراو ، چنین ، پێکهاتن، text/tekst/ /میکسچە/ دەق ، نص، expand/ikspænd/ /ئێکسپاند/ فراوان دەبێت ، فراوان دەکات، /تێکست/ fix/fiks/ /فیکس/ جێگیر دەکات ، یثبت، extremely/ikstri:mli/ ئەوپەڕی ، للغایة جدا /ئێکستریملی/، exegesis/eksidʒi:sis/ ڕوونکردنەوەی نوسراوێکە بەتایبەتی لە ئینجیلەوە دوای لێکۆڵینەوە و دیراسەیەکی وریا و بەئاگا......etc. /ئێکسیجیسیس/

تێبینی : لەم چەند وشەیەدا پیتی (s) بێ دەنگە و ناخوێنرێتەوە

island /ailənd/ /ئایلەند/، دوورگە ، جزیرە isle /ail/ /ئایڵ/ دوورگەی بچوک، rendezvous/rɒndivu:/ or /rɒndeivu:/ بەڵێن ، ژوان ، ملتقی /ڕۆندیڤوو/ یان /ڕۆندەیڤوو/

تێبینی :

1- ئەگەر پاشگری (s) کە بۆ کەسی سێهەم بەکارهاتبێت یان بۆ کۆ بەکاربهێنرێت و بکەوێتە دوای دەنگە نەبزوێنە بێ لەرەکانی /p/, /t/, /k/, /θ/, /f/ ئەوا بە دەنگی /س/ واتە بە دەنگی /s/ دەخوێنرێتەوە بۆ نمونە:

books/bʊks/ /بوکس/ پەرتوکەکان، looks/lʊks/ /لوکس/ سەیردەکات، maps/mæps/ /ماپس/ نەخشەکان، coughs/kɒfs/ /کۆفس/ دەکۆکێت، pipes/paips/ /پایپس/ بۆرییەکان، wipes/waips/ /وایپس/ دەسڕێت ، یمسح، laps/læps/ /لاپس/ دەپێچێتەوە، lamps/læmps/ /لامپس/ چرایەکان ، گڵۆپەکان، roofs/ru:fs/ /ڕووفس/ سەربانەکان ، بنمیچەکان، cats/kæts/ /کاتس/ پشیلەکان، months/mʌnθs/ /مەنثس/ مانگەکان ، أشهر، aches/eiks/ /ئەیکس/ ئازارەکان، acts/ækts/ /ئاکتس/ دەنوێنێت، writes/raits/ /ڕایتس/ دەنوسێت، dictates/dikteits/ /دیکتەیتس/ ئیملای پێ دەکات ، پێی دەنوسێتەوە، wakes/weiks/ /وەیکس/ بە ئاگا دێت ، بە خەبەر دێت، makes/meiks / /مەیکس/ دروستی دەکات،

restates/ri:steits/ شتێک دووبارە دەڵێت یان شتێک دەڵێت بە ڕێگایەکی جیاواز /ڕییستەیتس/, likes/laiks/ /لایکس/ خۆشیدەوێت, bricks/briks/ /بریکس/ خشتەکان, effects/ifekts/ /ئیفێکتس/ کاریگەرییەکان, laughs/lɑ:fs/ /لافس/ پێدەکەنێت, knocks/nɒks/ /نۆکس/ لە دەرگا دەدات, breaths/breθs/ /برێثس/ هەناسەکان, parachutes/pærəʃu:ts/ /پارەشووتس/ پەرەشوتەکان, remarks/rimɑ:ks/ /ڕیماکس/ تێبینی دەکات, shapes/ʃeips/ /شەیپس/ شێوەکان, tricks/triks/ فێڵی لێ /تریکس/ دەکات...etc.

2- ئەگەر پاشگری (s) کە بۆ کەسی سێهەم بەکارهاتبێت یان بۆ کۆ بەکاربهێنرێت و بکەوێتە دوای دەنگە نەبزوێنە لەرەدارەکانکە ژمارەیان (15) دەنگە بێجگە لە دەنگەکانی /ʒ/, /dʒ/, ئەوا بە /z/ دەخوێنرێتەوە /z/

bags/bægz/ /باگز/ جانتاکان, hands/hændz/ /هاندز/ دەستەکان, handles/hændlz/ /هاندڵز/ دەسکەکان, dreams/dri:mz/ /دریيمز/ خەو دەبینێت, seems/si:mz/ /سییمز/ وادیارە ، پێدو, moves/mu:vz/ /مووڤز/ جووڵەکان, breathes/bri:ðz/ /برییذز/ هەناسە دەدات, goes/gəʊz/ /گەوز/ دەڕوات, eyes/aiz/ /ئایز/ چاوەکان, teachers/ti:tʃəz/ /تییچەز/ مامۆستاکان ، فێرکارەکان, plays/pleiz/ /پلەیز/ یاری دەکات, destroys/distrɔiz/ /دیسترۆیز/ وێرانی دەکات, climbs/klaimz/ ک/ ایمز/Gسەردەکەوێت ، هەڵدەگەڕێت, puzzles/pʌzlz/ /پەزڵز/ مەتەڵەکان, appears/əpiəz/ /ئەپیەز/ دیاردەبێت ، دەردەکەوێت, rides/raidz/ سوار دەبێت ، یرکب /ڕایدز/, beautifies/bju:tifaiz/ /بیووتیفایز/ جوان دەکات, settles/setlz/ نیشتەجێ /سێتڵز/ دەبێت ، ڕۆدەچێت, signals/signəlz/ /سیگنەڵز/ نیشانەکان, suffers/sʌfəz/ /سەفەز/ دەچێژێت, varies/veəriz/ /ڤێەریز/ دەگۆڕێت, times/taimz/ کاتەکان /تایمز/, cabins/kæbinz/ /کابینز/ کابینەکان, callers/kɔ:ləz/ بانگکەرەکان ، /کۆڵەز/ جارچییەکان, friends/frendz/ /فرێندز/ هاوڕێیەکان, copies/kɒpiz/ /کۆپیز/ نسخەکان ، لەبەرگیراوەکان, engines/endʒinz/ /ئێنجینز/ مەکینەکان,

smells/smelz/ /سمێلز/ بۆن دەکات, lambs/læmz/ /لامز/ بەرخەکان, lizards/lizədz/ /لیزەدز/ مارمێلکەکان, nephews/nevju:z/ برازاکان یان خوشکەزاکان /نێڤیووز/, organisms/ɔ:gənizəmz/ /ئۆگەنیزەمز/ زیندەوەرەکان, organizations/ɔ:gənaizeiʃnz/ /ئۆگەنایزەیشنز/ ڕێکخراوەکان, years/jiəz/ /ییەز/ ساڵەکان, libraries/laibrəriz/ /لایبرەریز/ کتێبخانەکان, refugees/refjʊdʒi:z/ /ڕێفیوجییز/ پەنابەرەکان, angles/æŋglz/ گۆشەکان /ئانگڵز/, trays/treiz/ /ترەیز/ سینییەکان, tribes/traibz/ /ترایبز/ هۆزەکان ، خێڵەکان, feelings/fi:liŋz/ /فییلینگز/ هەستەکان...etc.

3- ئەگەر پاشگری (s) کە بۆ کەسی سێهەم بەکارهاتبێت یان بۆ کۆ بەکاربهێنرێت و بکەوێتە دوای ئەم دەنگە نەبزوێنانەوە /tʃ/, /s/, /ʃ/, /z/, /dʒ/, /ʒ/ ئەوا بە /iz/ دەخوێنرێتەوە

buses/bʌsiz/ /بەسیز/ پاسەکان, causes/kɔ:ziz/ /کۆزیز/ دەبێتە هۆی, pauses/pɔ:ziz/ /پۆزیز/ دەوەستێت, teaches/ti:tʃiz/ /تییچیز/ فێری دەکات, judges/dʒʌdʒiz/ /جەجیز/ حوکم دەکات ، دادوەری دەکات, washes/wɒʃiz/ دەشوات /وۆشیز/, garages/gærɑ:ʒiz/ /گاراژیز/ گەراجەکان, abolishes/əbɒliʃiz/ هەڵی دەوەشێنێتەوە /ئەبۆلیشیز/, apologises/əpɒlədʒaiziz/ داوای لێبوردنی لێ دەکات /ئەپۆڵەجایزیز/, clashes/klæʃiz/ /کلاشیز/ بەریەک دەکەوێت, closes/kləʊziz/ /کلەوزیز/ دادەخات, composes/kəmpəʊziz/ /کەمپەوزیز/ پێکدەهێنێت, arranges/əreindʒiz/ /ئەڕەینجیز/ ڕێکی دەخات, distinguishes/distiŋgwiʃiz/ /دیستینگگویشیز/ لێک جیادەکاتەوە, encourages/inkʌridʒiz/ هانی دەدات /ئینکەریجیز/, exposes/ikspəʊziz/ /ئیکسپەزیز/ دەخاتە ڕوو ، پیشان دەدات, guesses/gesiz/ /گێسیز/ دەقەبڵێنێت ، دەخەملێنێت, loses/lu:ziz/ دەدۆڕێنێت /لووزیز/, organizes/ɔ:gənaiziz/ /ئۆگەنایزیز/ ڕێکی دەخات, reuses/ri:ju:ziz/ /ڕییووزیز/ دووبارە بەکاری دەهێنێت, touches/tʌtʃiz/ /تەچیز/ دەستی لێدەدات,

actresses/æktrəsiz/ /ئاکترەسیز/ ئەکتەرە ئافرەتەکان, prices/praisiz/ نرخەکان /پڕایسیز/, averages/ævəridʒiz/ /ئاڤەریجیز/ تێکڕایەکان ، موعەددەلەکان, matches/mætʃiz/ /ماچیز/ یارییەکان, oranges/ɒrindʒiz/ /ئۆرینجیز/ پرتەقاڵەکان, cabbages/kæbidʒiz/ /کابیجیز/ کەلەرمەکان, carcasses/kɑ:kəsiz/ لاشەی گیانەوەرەکان ، کەلاکەکان /کاکەسیز/, dishes/diʃiz/ /دیشیز/ قاپەکان ، دەفرەکان, patches/pætʃiz/ /پاچیز/ پینە دەکات, furnaces/fɜ:nisiz/ /فێنیسیز/ کوورە ، فڕن, speeches/spi:tʃiz/ /سپییچیز/ قسەکان ، وتارەکان, moustaches/məstɑ:ʃiz/ /مەستاشیز/ سمێڵەکان, passages/pæsidʒiz/ /پاسیجیز/ ڕاڕەوەکان, excuses/ikskju:ziz/ /ئیکسکیووزیز/ لێی خۆش دەبێت ، چاوپۆشی لێدەکات, prefixes/pri:fiksiz/ /پرییفیکسیز/ پێشگرەکان, beaches/bi:tʃiz/ کەنار دەریاکان /بییچیز/, glasses/glɑ:siz/ /گلاسیز/ پەرداخەکان , wages/weidʒiz/ کرێیەکان /وەیجیز/...etc.

7-/ʃ/ ش

(sh): shine/ʃain/ /شاین/ دەدرەوشێتەوە ، دەبریسکێتەوە ، تیشک دەداتەوە, show/ʃəʊ/ /شەو/ پێشانگا, shame/ʃeim/ /شەیم/ شەرمەزاری ، شورەیی, shed/ʃed/ /شێد/ سفک ، ڕشتی, shark/ʃɑ:k/ /شاک/ ماسی قرش, wash/wɒʃ/ /وۆش/ دەشوات, bishop/biʃəp/ /بیشەپ/ قەشە (پیاوی ئاینی), fashion/fæʃn/ /فاشن/ مۆدە ، باو, vanish/væniʃ/ /ڤانیش/ دیارنامێنێت ، ون دەبێت, punish/pʌniʃ/ /پەنیش/ سزای دەدات, cash/kæʃ/ /کاش/ پارە ، نقود, cashier/kæʃiə/ ژمێریاری پارە /کاشیە/, shy/ʃai/ /شای/ شەرمن ، خجول, shirt/ʃɜ:t/ /شێت/ کراس, rash/ræʃ/ /ڕاش/ هەڵشە, sheep/ʃi:p/ /شییپ/ مەڕ, ship/ʃip/ /شیپ/ کەشتی ، سفینة, ash/æʃ/ /ئاش/ خۆڵەمێش ، رماد, ashes/æʃiz/ /ئاشیز/ پاشماوەکان ، سوتووەکان, push/pʊʃ/ /پوش/ پاڵی پێوەدەنێت ، پاڵ پێوەنان, wish/wiʃ/ ئارەزوو دەکات ،

وشک ، ڕەق harsh/hɑːʃ/ ، بەریەک دەکەوێت /کلاش/ clash/klæʃ/ ، دەخوازێت /ویش/ /هاش/, establish/istæbliʃ/ /ئیستابلیش/ یۆسس ، دادەمەزرێنێت...etc.

(tion): nation/neiʃn/ /نەیشن/ أمة ، نەتەوە ، میللەت, national/næʃnəl/ نەتەوایەتی ، ڕەگەزنامە ، نەتەوەیی ، نیشتیمانی /ناشنەڵ/ nationality/næʃənæləti/ /ناشەناڵەتی/ جنسية, station/steiʃn/ /ستەیشن/ محطة ، وێستگە, invention/invenʃn/ /ئینڤێنشن/ اختراع ، داهێنان, condition/kəndiʃn/ مەرج /کەندیشن/, constipation/kɒnstipeiʃn/ /کۆنستیپەیشن/ قەبزی , explanation/eksplәneiʃn/ /ئێکسپلەنەیشن/ ڕوونکردنەوە, situation/sitʃueiʃn/ /سیچوەیشن/ شوێن ، حاڵەت ، بار, limitation/limiteiʃn/ /لیمیتەیشن/ تحديد ، سنوردارکردن ، دیاریکردن, notation/nəʊteiʃn/ نوسین ، لێنوسین ، /نەوتەیشن/ ئاماژە کردن, prevention/privenʃn/ قەدەغەکردن ، نەهێشتن ، منع /پریڤێنشن/, dictation/dikteiʃn/ /دیکتەیشن/ إملاء ، پێنوسنەوە, invitation/inviteiʃn/ /ئینڤیتەیشن/ میوانداری کردن ، دەعوەتکردن, action/ækʃn/ /ئاکشن/ کار ، ئیش ، جوڵە, section/sekʃn/ /سێکشن/ قسم ، بنکە ، کەرت ، بەش, fraction/frækʃn/ /فراکشن/ جزء ، کسر ، بەش ، کەرت, injection/indʒekʃn/ دەرزی /ئینجێکشن/ حقنة ، لێدان, estimation/estimeiʃn/ تقدير ، تخمين ، قەبڵاندن ، خەمڵاندن /ئێستیمەیشن/...etc.

(tio): ratio/reiʃiəʊ/ /ڕەیشیەو/ معدل / تێکرا ، ڕێژە, ambitious/æmbiʃəs/ /ئامبیشەس/ طموح ، بەئاوات, conscientious/kɒnʃienʃəs/ بەویژدان ، دەروون پاک /کۆنشیێنشەش/

(sion): (پیتی نەبزوێن + sion)

expansion/ikspænʃn/ /ئیکسپانشن/ پانی ، فراوانی ، بڵاوی ، فراوانبوون ، فراوانکردن, comprehension/kɒmprihenʃn/ ، هێزی تێگەیشتن ، هەست پێکردن ، تێگەیشتن

دووری ، بعد /دایمێنشن/ dimension/daimenʃn/ ,دەرکپێکردن /کۆمپریهێنشن/ passion/pæʃn/ ,سۆزی بە تین ، حەز ، تامەزرۆیی ، دڵداری ، سەرگەرم بوون /پاشن/ permission/pəmiʃn/ ,نێرراو ، ئەرک ، رێگاپێدان ، سماح /پەمیشن/ mission/miʃn/ ,دەربڕین ، ڕووخسار ، دەستە ، شانە ، سپاردن ، ناردن /میشن/ expression/ikspreʃn/ ,کۆشک ، خانووی گەورە ، سەرا /مانشن/ mansion/mænʃn/ ,لێدوان /ئیکسپرێشن/ impassioned/impaʃnd/ گەرم ، داگیرساو ، پڕسۆز ، بەجۆش ، پڕخرۆش ، گەشاوە /ئیمپاشند/...etc.

(ch): chalet/ʃælei/ ,خانووی سویسرییە /شاڵەی/ champagne/ʃæmpein/ ,شەمپانیا (جۆرە (مەی) ەکە) /شامپەین/ moustache/məstɑ:ʃ/ سمێڵ ، شارب /مەستاش/, machine/məʃi:n/ ,ئامێر ، مەکینە /مەشیین/ chic/ʃi:k/ شێوازێکی جوان ، جوانپۆش /شییک/, chauffeur/ʃəʊfə/ ,شۆفێر ، سائق سیارة /شەوفە/ parachute/pærəʃu:t/ ,پەڕەشووت /پاڕەشووت/ parachutist/pærəʃu:tist/ ,پەڕەشووتەوان /پاڕەشووتیست/ machinery/məʃi:nəri/ ئامێرەکان ، پارچە ئامێر /مەشیینەری/, chamois/ʃæmwɑ:/ بزنە کێوی /شاموا/...etc.

(tie): patient/peiʃnt/ ,نەخۆش /پەیشنت/ patience/peiʃns/ ئارام گرتن ، سەبر /پەیشنس/, impatient/impeinʃt/ بێ ئارام ، فاقد الصبر ، غیر صبور /ئیمپەیشنت/

(cie): ancient/einʃənt/ ,کۆن ، دێرین ، قدیم /ئەینشەنت/ conscience/kɒnʃəns/ ,ویژدان ، دەروون /کۆنشەنس/ conscientious/kɒnʃienʃəs/ ,بەویژدان /کۆنشیێنشەس/ species/spi:ʃi:z/ جۆر ، چەشن ، پۆل /سپییشییز/ ،

(cia): special/speʃl/ ,تایبەتی ، خاص /سپێشڵ/ social/səʊʃl/ کۆمەڵایەتی /سەوشڵ/, financial/fainænʃl/ ,دارایی /فایناشڵ/ politician/pɒlətiʃn/ کەسێکی سیاسی ، شخصیة سیاسیة /پۆڵەتیشن/, physician/fiziʃn/ پزیشک ، دکتۆر ، طبیب

/فیزیشن/, technician/teknɪʃn/ /تێکنیشن/ خبیر فني ، پسپۆڕی تەکنیکی ، تەکنیکار, musician/mjuziʃn/ /میوزیشن/ مۆسیقاژەن ، مۆسیقاژان, commercial/kəmɜ:ʃl/ /کەمێشڵ/ تجاري ، بازرگانی, official/əfiʃl/ /ئەفیشڵ/ رەسمی...etc.

(cea): ocean/əʊʃn/ /ئەوشن/ زەریا ، ئۆقیانوس

(tia): partial/pɑ:ʃl/ /پاشڵ/ جزئي ، بەشی, partiality/pɑ:ʃiæləti/ لایەنگری ، /پاشیالەتی/ لایەنگیری, partially/pɑ:ʃəli/ /پاشەڵی/ جزئیا ، بەکەمی, martial/mɑ:ʃl/ /ماشڵ/ عرفي ، عسکري ، سەربازی, impartial/impɑ:ʃl/ بێ لایەن ، /ئیمپاشڵ/ بێ تەرەف, essential/isenʃl/ بنەڕەتی ، سەرەکی ، بنچینەیی ، پێویست /ئیسێنشڵ/, essentially/isenʃəli/ /ئیسێنشەڵی/ بەشێوەیەکی بنچینەیی, inertia/inɜ:ʃə/ /ئینێشە/ خاوی ، سستی ، سرەوتی

(cio): conscious/kɒnʃəs/ /کۆنشەس/ ئاگادار ، هەستیار ، بەهۆش, ferocious/fərəʊʃəs/ /فەرەوشەس/ وحشي ، کێوی ، دڕندە, malicious/məliʃəs/ /مەلیشەس/ خبیث ، حقود ، قیناوی ، کیناوی, gracious/greiʃəs/ میهرەبان ، بەخشندە ، /گرەیشەس/ عطوف ، کریم ، رحیم, specious/spi:ʃəs/ فێڵباز ، دەستبڕ /سپیشەس/...etc.

(su): sure/ʃʊə/ /شوە/ دڵنیا, pressure/preʃə/ /پرێشە/ ضغط ، پەستان, sugar/ʃʊgə/ /شوگە/ شەکر, ensure/inʃʊə/ دڵنیادەکات ، دڵنیادەبێت ، /ئینشوە/ دەستەبەردەکات, assure/əʃʊə/ دووپات دەکاتەوە ، متمانەی دەداتێ ، ئەمانی /ئەشوە/ یۆکد ، دەداتێ, assurance/əʃʊərəns/ دووپات کردنەوە ، متمانەپێدان ، تأکید /ئەشوەرەنس/, assured/əʃʊəd/ /ئەشوەد/ مسۆگەر ، دڵنیا ، چاوقایم ، بڕوابەخۆبوو, assuredly/əʃʊərədli/ /ئەشوەرەدلی/ بەدڵنیایی ، بەبێ گومان ، بە بڕوای تەواوەوە, issue/iʃu:/ کێشە ، ژمارە ، پێکدێت ، دەدەچێت (ژمارەیەک لە گۆڤار یان ڕۆژنامە) /ئیشوو/...etc.

8-/tʃ/ چ

(ch): chair/tʃeə/ /چێە/ کورسی ، سەرۆکایەتی دەکات, champ/tʃæmp/ پاڵەوان /چامپ/, champers/tʃæmpəz/ /چامپەز/ شەمپانیا (جۆرێکە لە (مەی)), champion/tʃæmpiən/ /چامپیەن/ بطل ، قارەمان ، پاڵەوان, chock/tʃɒk/ چۆک ، کەنیسە ، کڵێسا /چێچ/ church/tʃɜ:tʃ/ ,جوڵەڕاگر ، پارچەیەک دار بۆ ڕاگرتن /چۆک/, chop/tʃɒp/ /چۆپ/ ئەنجن ئەنجنی دەکات ، دایدەپاچێت ، داپاچین ، وردکردن ، جنین, charge/tʃɑ:dʒ/ /چاج/ تاوانباری دەکات ، بارگاوی دەکات (پاتری), butcher/bʊtʃə/ /بوچە/ قصاب ، گۆشتفرۆش, catch/kætʃ/ /کاچ/ دەیگرێت, chief/tʃi:f/ سەرۆک ، /چییف/ سەرەکی, choke/tʃəʊk/ /چەوک/ دەخنکێت ، دەخنکێنێت, chill/tʃil/ موچڕکە ، /چیڵ/ ساردی ، سەرما ، هەڵلەرزێن ، تەشق ، سارد دەبێت, chance/tʃɑ:ns/ هەل ، دەرفەت ، /چانس/ قەدەری خوا, achieve/ətʃi:v/ /ئەچییڤ/ ینجز ، ئەنجامی دەدات ، تەواوی دەکات, chat/tʃæt/ /چات/ مشتومڕ ، چەنەدەکات ، دەدوێت, etch/etʃ/ /ئێچ/ هەڵدەکۆڵێت, launch/lɔ:ntʃ/ /لۆنچ/ دەست پێدەکات, touch/tʌtʃ/ دەستی لێدەدات ، دەست لێدان /تەچ/, chest/tʃest/ /چێست/ صدر ، سنگ, teacher/ti:tʃə/ فێرکار ، مامۆستا /تییچە/, Dutch/dʌtʃ/ /دەچ/ زمانی هۆڵەندی ، هۆڵەندی...etc.

(tu): culture/kʌltʃə/ /کەڵچە/ بەکتریا چاندن ، شارستانیەتی ، ڕۆشنبیری, estuary/estʃʊəri/ /ئێسچوەری/ مصب النهر ، ڕێژگەی ڕووبار ، ڕێژگە, lecture/lektʃə/ /لێکچە/ مصاضرة ، وانە ، وتار, nature/neitʃə/ سروشت ، طبیعة /نەیچە/, natural/nætʃrəl/ /ناچڕەڵ/ سروشتی, structure/strʌktʃə/ پێکهاتن ، /سترەکچە/ ترکیب, puncture/pʌŋktʃə/ /پەنگکچە/ یثقب ، ثقب ، کون ، کون دەکات, creature/kri:tʃə/ /کرییچە/ مخلوق ، دروستکراو, fracture/fræktʃə/ شکان /فراکچە/ (ئێسک), furniture/fɜ:nitʃə/ /فێنیچە/ کەلوپەلی ناوماڵ ، کەلوپەل, actual/æktʃuəl/ /ئاکچوەڵ/ تەواو ، ڕاست, intellectual/intəlektʃuəl/ زرنگ ، /ئینتەلێکچوەڵ/ زیرەک ، ڕووناکبیر ، ڕۆشنبیر, literature/litrətʃə/ ویژە ، ئەدەب ، چاپکراو

/لیترەچە/, future/fju:tʃə/ /فیووچە/ مستقبل ، دواڕۆژ ، داهاتوو, picture/piktʃə/ /پیکچە/ وێنەدەگرێت ، وێنە, fortune/fɔ:tʃu:n/ /فۆچوون/ شانس ، بەخت ، سامان, statue/stætʃu:/ /ستاچوو/ تمثال ، پەیکەر, temperature/temprətʃə/ پلەی /تێمپرەچە/ درجة الحرارة ، گەرمی, torture/tɔ:tʃə/ ئەشکەنجە ، ئازار ، ئازار دەدات /تۆچە/...etc.

(s + tion): suggestion/sədʒestʃən/ /سەجێسچەن/ إقتراح ، پێشنیارکردن, question/kwestʃən/ /کوێسچەن/ پرسیار ، پرسیاردەکات, congestion/kəndʒestʃən/ جەنجاڵی ، قەرەباڵغی ، تێزانی خوێن ، إزدحام /کەنجێسچەن/...etc.

(tia): Christian /kristʃən/ /کریسچەن/ گاور ، فەلە

9- /h/ هـ

(h): ahead/əhed/ /ئەهێد/ بۆ پێشەوە ، پێش, head/hed/ سەر ، کەللە دەدات لە تۆپ /هێد/ لە یاری تۆپی پێدا, behead/bihed/ /بیهێد/ سەری لێدەکاتەوە, behind/bihaind/ /بیهایند/ لەپشت, hard/hɑ:d/ سەخت ، گران ، پتەو ، بەهێز ، /هاد/ بەتوندی, inherit/inherit/ بۆی دەمێنێتەوە لە میراتی ، میرات دەبات ، بەش دەبات ، /ئینهێریت/ یرث, hate/heit/ /هەیت/ خۆشی ناوێت ، لێدەبێت ، ڕقی, hope/həʊp/ هیوا ، /هەوپ/ هیوا دەخوازێت, hat/hæt/ /هات/ کڵاو ، شەپقە, comprehensive/kɒmprihensiv/ /کۆمپریهێنسیڤ/ شامل ، گشتگیر, habit/hæbit/ /هابیت/ پیشە ، عادەت ، خورەوشت, prohibit/prəhibit/ ناهێڵێت ، /پرەهیبیت/ قەدەغەکات, behold/bihəʊld/ /بیهەوڵد/ سەرنج دەدات ، دەبینێت, heart/hɑ:t/ /هات/ قلب ، دڵ, hurt/hɜ:t/ /هێت/ ئازار ، ئازار دەدات, harmful/hɑ:mfl/ /هامفڵ/ بەئازار ، ئازاربەخش, horse/hɔ:s/ /هۆس/ حصان ، ئەسپ, home/həʊm/ /هەوم/ وطن ، بیت ، نیشتیمان ، ماڵ, her/hɜ:/ /هێ/ (مێ) هی ئەو,

who/hu:/ /هوو/ کێ ، ئەوەی ، مَن ، الذي ، التي/ whom/hu:m/ /هووم/ کێ ، ئەوەی ، مَن ، whose/hu:z/ /هووز/ بۆ کێ ، لمن ، high/hai/ /های/ بەرز ، بلّند ، whole/həʊl/ تەواو ، هەموو ، کامل ، کل /هەوڵ/ ، how/haʊ/ /هاو/ چۆن ، کیف ، hunter/hʌntə/ ڕاوکەر ، ڕاوچی ، صیاد /هەنتە/ ، hunt/hʌnt/ /هەنت/ ڕاودەکات ، ڕاو ، یصطاد ، صید ، behave/biheiv/ /بیهەیڤ/ ڕەفتاردەکات ، بەڕەوشت دەبێت ، perhaps/pəhæps/ ڕەنگە ، لەوانەیە /پەهاپس/ ، hit/hit/ /هیت/ لێدەدات ، لێدان ، hold/həʊld/ دەگرێت ، گرتن /هەوڵد/ ، here/hiə/ /هیە/ ئێرە ، لێرە ، هنا ، half/hɑ:f/ /هاف/ نیو ، نصف ، house(n.)/haus/ /هاوس/ ماڵ ، خانوو ، he/hi:/ /هیی/ ئەو (نێر) ، him/him/ ئەو (لە حاڵەتی تەواوکەردا) /هیم/ ، hide/haid/ /هاید/ خۆی دەشارێتەوە ، hand/hænd/ دەست ، دەیداتێ ، پێی دەدات /هاند/ ...etc.

silent (h): hour/aʊə/ /ئاوە/ کاتژمێر ، سەعات (60 خولەک) ، ساعة زمنیة ، honour/ɒnə/ /ئۆنە/ سەربەرزی ، شانازی ، شرف ، honest/ɒnist/ دڵسۆز ، دەستپاک /ئۆنیست/ ، when/wen/ /وێن/ کەی ، why/wai/ /وای/ بۆچی ، what/wɒt/ چی /وۆت/ ، where/weə/ /وێە/ لەکوێ ، while/wail/ /وایڵ/ لەکاتێکدا ، ماوە ، wheel/wi:l/ /وییڵ/ چەرخ ، پێچکە ، ڕەوڕەوە ، wheat/wi:t/ /وییت/ گەنم ، قمح ، white/wait/ /وایت/ سپی ، vehicle/vi:əkl/ /ڤییەکڵ/ لۆری ، مرکبة ، rhombus/rɒmbəs/ /ڕۆمبەس/ لەپزینەیی ، معین ، exhausted/igzɔ:stid/ هاندەدات ، ئامۆژگاری دەکات /ئیگزۆستید/ هێزلێبڕاو ، ماندوو ، شەکەت ، exhort/igzɔ:t/ /ئیگزۆت/ ، oh/əʊ/ /ئەو/ ئاهـ ، forehead/fɔ:hed/ or /fɒrid/ ناوچەوان ، تەوێڵ ، پێشەسەر /فۆهێد/ یان /فۆرید/ ، heir/eə/ /ئێە/ میراتگر (نێر) ، heirloom/eəlu:m/ بۆماوە ، میراتگری ، شتێکی بۆماوە /ئێەلوم/ ، heiress/eəres/ or /eərəs/ میراتگر (مێ) /ئێەرێس/ یان ئێەرەس/ ، exhibit/igzibit/ /ئیگزیبیت/ پیشان دەدات ، دەخاتە ڕوو ، exhibition/eksibiʃn/ /ئێکسیبیشن/ پێشانگا ، معرض ، whisper/wispə/ چرپە دەکات ، دەچرپێنێت ، چرپە /ویسپە/ ، whistle/wisl/ /ویسڵ/ فیکە ، فیکە لێدەدات ،

rhapsodize/ræpsədaiz/ /ڕاپسەدایز/ هەستێکی گەورە دەردەبڕێت بۆ شتێک, rhapsody/ræpsədi/ /ڕاپسەدی/ شادی دەبڕین, rhapsodic/ræpsɒdik/ دەبڕینی هەستێکی بەهێز /ڕاپسۆدیک/, rhetoric/retərik/ /ڕێتەریک/ ڕەوانبێژی ، بلاغة ، خطابة, rhetorical/retɒrikl/ /ڕێتۆریک/ ڕەوانبێژ, rhetorically/retɒrikli/ بەشێوەیەکی ڕەوانبێژانە /ڕێتۆریکلی/, rheumatic/rumætik/ /ڕوماتیک/ ڕۆماتیزماوی ، بادار, rheumatism/ru:mətizəm/ /ڕوومەتیزەم/ ڕۆماتیزم ، باداری, rhinestone/rainstəʊn/ بەردی ڕاین (ئەڵماسێکی قەڵب و ناڕاستەقینەیە لە شوشە دروستکراوە) /ڕاینستەون/, rhino/reinəʊ/ /ڕەینەو/ کەرکەدەن, rhinoceros/rainɒsərəs/ /ڕاینۆسەرەس/ کەرکەدەن, rhubarb/ru:ba:b/ ڕێواس /ڕووباب/, rhumba/rʌmbə/ /ڕەمبە/ ڕومبا (سەمایەکی (کوبی) یە), rhyme/raim/ کێش ، وزن ، قافیة ، قافیة ، قصیدة /ڕایم/ هەڵبەست ، چامە ، سەروا ، قافیة ، rhythm/riðəm/ ئیقاع /ڕیذەم/, rhythmic/riðmik/ /ڕیذمیک/ کێشدار ، موزون ، فیە إیقاع, thought/θɔ:t/ /ثۆت/ بیرۆکە ، بیری کردەوە, high/hai/ /بلند/ بەرز ، بڵند, which/witʃ/ کامە (بۆ بێ عەقڵ بەکاردێت) /ویچ/, whale/weil/ /وەیڵ/ نەهەنگ ، حوت, whey/wei/ ئاوی شیر دوای ئەوەی کە پەنیرەکەمان لێ دروستکرد بەو ئاوە دەوترێ /وەی/, whim/wim/ نوزاندن ، نوکە ، دەنوزێنێت /ویمپە/, whimper/wimpə/ هەوەس ، ئارەزوو ، نزوة /ویم/, whimsical/wimzikl/ /ویمزیکڵ/ ڕەفتار سەیر ، هەوەسباز, whine/wain/ گریان ، شین و زاری ، نوکەنوک دەکات /واین/, whinny/wini/ /وینی/ لوورە ، صهیل, whip/wip/ قامچی ، بە قامچی لێیدەدات /ویپ/, whippet/wipit/ ویپیت (سەگێکی لاوازی بچوکی خێرایە) /ویپیت/, whirl/wɜ:l/ /وێڵ/ دەخولێتەوە ، دەسوڕێتەوە ، سوڕانەوە ، خولانەوە, whisk/wisk/ /ویسک/ ماڵین ، دەماڵێت ، پاکدەکاتەوە ، ڕادەماڵێت, whit/wit/ بڕێکی کەم ، مقدار ضئیل /ویت/, whittle/witl/ /ویتڵ/ دەیتاشێت بە چەقۆ, ghost/gəʊst/ تارمایی ، شەبەح /گەوست/, shepherd/ʃepəd/ /شێپەد/ شوان (کوڕ), shepherdess/ʃepədes/ or /ʃepədəs/ /شێپەدەس/ یان /شێپەدێس/ شوان (کچ),

nephew/nefju:/ or /nevju:/ برازا یان خوشکەزار (بۆ کوڕان) /نێڤیوو/ یان /نێفیوو/, gymkhana/dʒimkɑ:nə/ ئاهەنگی وەرزشی /جیمکانە/, thyme/taim/ جاترە /تایم/...etc.

B- Voiced consonant/vɔist kɒnsənənt/ نەبزوێنە لەرەدارەکان (پانزە دەنگە)

1-/b/ ب

(b): better/betə/ باشتر (لەنێوان دوو شت دا) /بێتە/, rubber/rʌbə/ لاستیک ، سڕە ، ماسحة، مطاط /ڕەبە/, bat/bæt/ شەمشەمەکوێرە ، خفاش /بات/, debate/dibeit/ مشتومڕ ، مشتومڕدەکات، /دیبەیت/, debatable/dibeitəbl/ جێگای مشتومڕ ، موضع جدل /دیبەیتەبڵ/, band/bænd/ دەستە ، تیپ ، گروپ /باند/, capable/keipəbl/ بەتوانا ، قادر، متمكن /کەیپەبڵ/, November/nəʊvembə/ تشرینی دووەم /نەوڤێمبە/, December/disəmbə/ کانونی یەکەم /دیسەمبە/, member/membə/ ئەندام /مێمبە/, number/nʌmbə/ ژمارە، ڕەنوس دەکات ، عدد ، يرقم /نەمبە/, bribe/braib/ بەرتیل دەدات ، بەرتیل ، يرشو ، رشوة /بڕایب/, tribe/traib/ هۆز ، قبيلة /تڕایب/, describe/diskraib/ باس دەکات ، يصف /دیسکڕایب/, bulb/bʌlb/ گڵۆپ ، گڵۆپی خڕ ، سەلک /بەڵب/, be/bi:/ or /bi/ دەبێت ، فرمانی (بوون) لە باری (چاوگ) دا /بیی/ یان /بی/, become/bikʌm/ دەبێت بە /بیکەم/, book/bʊk/ پەڕتوک ، جێگا دەگرێت /بوک/, by/bai/ لەلای ، لەتەنیشت ، لەدوای /بای/, bring/briŋ/ دەهێنێت ، ئامادەی دەکات /برینگ/, bough/baʊ/ لق ، لقی درەخت (بەتایبەتی درەختی گەورە) ، شا لقی درەخت ، لقی گەورەی درەخت، /باو/, bought/bɔ:t/ کڕی ، إشترى /بۆت/, ability/əbiləti/ توانا ، توانایی ، توانست /ئەبیلەتی/, robe/rəʊb/ ڕۆب ، جل ، ثوب ، رداء /ڕەووب/, lab/læb/ تاقیگە ، مختبر /لاب/, rob/rɒb/ دەسێنێت ، دەدزێت ، تالان دەکات ، يسلب /ڕۆب/, umbrella/ʌmbrelə/ چەتر ، سەیوان ، مظلة ، شمسية /ئەمبرێلە/, ambulance/æmbjələns/ ئۆتۆمبێلی فریاکەوتن ، سيارة إسعاف /ئامبیەلەنس/,

September/septembə/ /سێپتێمبە/ مانگی ئەیلول, combine/kəmbain/ تێکەڵ کەمەری ، جێگیر ، /کەمباین/ پێکەوەدەنوسێت ، یەکدەگرێت ، کۆدەکاتەوە ، دەکات, lumbar/lʌmbə/ /لەمبە/ تەخت, lumber/lʌmbə//لەمبە/ خشب ، تەختە , stable/steibl/ ثابت ، جێگیر /ستەیبڵ/, bad/bæd//باد/ بەد ، خراپ , buddy/bʌdi//بەدی/ رفیق ، هاوڕێ ...etc.

تێبینی : ئەگەر پیتی (b) بکەوێتە کۆتایی وشەوە و پیتی (m) لەپێشیەوە هات ئەوا پیتی (b) بێ دەنگە و ناخوێنرێتەوە زۆربەی جار

(b): climb/klaim//کلایم/ هەڵدەگەڕێت ، سەردەکەوێت ، پێیدا سەردەکەوێت , bomb/bɒm//بۆم/ تۆپ ، نارنجۆک ، بۆمبا , tomb/tu:m/ ضریح ، ئارامگا ، قەبر ، گۆڕ /تووم/, comb/kəʊm/ /کەوم/ یمشط ، مشط ، شانە دەکات ، شانە, limb/lim/ پەل ، /لیم/ لەش لە چوار پەلی لە پەلێک ، لق ، ئەندام, lamb/læm/ /لام/ خروف ، بەرخ, thumb/θʌm//ثەم/ کوژە ئەسپێ پەنجەی ، دەست گەورەی پەنجە , dumb/dʌm/ لاڵ ، /دەم/ أخرس ، زمان بێ, numb/nʌm/ ، گۆت ، سڕ ، گۆت دەبێت ، سڕ دەبێت ، دەتەزێت /نەم/ بێهەست...etc.

تێبینی : هەروەها لە هەندێک وشەی تریشدا پیتی (b) ناخوێنرێتەوە کەوا لە خوارەوە ئاماژەیان پێکراوە

silent (b): doubt/daʊt/ /داوت/ یرتاب ، شک ، گومان دەکات ، گومان, debt/det/ قەرز /دێت/ دین ، قەرزدار، قەرزار ، مدین /دێتە/ debtor/detə/ ،، بەگومان /doubtful/daʊtfl /داوتفل/ گومانلێکراو ، بەشک ، دوودڵ ،، plumber/plʌmə/ /پلەمە/ بۆریچی ، وەستای بۆری

بەڵام لەم وشانەی خوارەوەدا پیتی (b) دەخوێنرێتەوە هەرچەند پیتی (m) لە پێش پیتی (b) ەوە هاتووە لەبەرئەوەی پیتی (b) نەکەوتۆتە کۆتایی وشەوە

December/disəmbə/ /دیسەمبە/ کانونی یەکەم, November/nəʊvembə/ /نەوڤێمبە/ تشرینی دووەم, September/septembə//سێپتێمبە/ ئەیلول ,

number/nʌmbə//نەمبە/ ژمارە ، ڕەنوس دەکات ، عدد ، یرقم , umbrella/ʌmbrelə/ /ئەمبرێلە/ چەتر, ambulance/æmbjələns//ئامبیەڵەنس/ ئۆتۆمبێلی فریاکەوتن ...etc.

2-/d/ د

(d): dad/dæd//داد/ بابە ، باب ، باوک , daddy/dædi/ /دادی/ باوک ، بابە, lead/li:d/ /لیید/ ڕابەری دەکات ، قوڕقوشم, leader/li:də/ ڕابەر ، سەرکردە ، سەروتاری /لییدە/ ڕۆژنامە, dead/ded//دێد/ مردوو ، نەزۆک , Doomsday/du:mzdei/ ڕۆژی /دوومزدەی/ زیندووبوونەوە, dry/drai/ /درای/ جاف ، وشک, bird/bɜ:d/ باڵندە ، طیر /بێد/, indicate/indikeit//ئیندیکەیت/ ئاماژەی بۆ دەکات ، دەریدەخات , third/θɜ:d/ /ثێد/ سێیەم, bride/braid/ /براید/ بوک ، عروس, body/bɒdi/ لاشە ، تەن ، لاشەی /بۆدی/ ئۆتۆمبێل, windy/windi//ویندی/ فرەبا ، بەبا ، بادار , diplomat/dipləmæt/ /دیپلەمات/ سیاسەتمەدار ، نوێنەر ، دیبلۆماسی, begged/begd/ پاڕایەوە ، داوایکرد ، تکای /بێگد/ کرد ، دەستی پان کردەوە ، سواڵی کرد, said/sed//سێد/ قال ، وتی , moved/mu:vd//مووڤد/ بزوا ، جوڵاندی ، جوڵا , paid/peid//پەید/ مدفوع ، دراو ، دای , referred/refɜ:d//ڕیفێد/ ئاماژەی بۆ کرد , date/deit//دەیت/ خورما ، نمرە ، بەروار , dairy/deəri//دێەری/ کارگەی شیرەمەنی ، شیرسازی ، ماست سازی ، دوکانی شیر فرۆشتن , lady/leidi//لەیدی/ خاتوون ، خانم , donate/dəʊneit//دەونەیت/ یتبرع ، دەبەخشێت , sad/sæd/ /ساد/ مات ، خەمبار, pad/pæd//پاد/ پشتی دادەنێت ، پشتی ، سەرین , death/deθ//دێث/ موت ، مردن , do/də/ or /du:/ دەکات ، فرمانی (کردن) لە باری /دوو/ یان /دە/ دا (چاوگ), did/did//دید/ کردی , does/dʌz//دەز/ دەکات , done/dʌn/ /دەن/ کراو, door/dɔ://دۆ/ باب ، دەرگا , die/dai//دای/ یموت ، دەمرێت , decide/disaid//دیسایدٍ/ بڕیار دەدات , window/windəʊ//ویندەو/ پەنجەرە , muddy/mʌdi//مەدی/ قوڕاوی , had/hæd//هاد/ هەیبوو , made/meid/ دروستی /مەید/ کرد ، وای لێکرد, ride/raid//ڕاید/ یرکب ، سواربوون ، سواردەبێت ,

address/ədres//ئەدرێس/ ناونیشان , addressee/ædresi:/ نامە بۆ نوسراو ، بۆ /ئادرێسیی/ (پۆست ، نامە) نێرراو...etc.

silent (d): judge/dʒʌdʒ/ /جەج/ دادگەر ، دادوەر ، دادوەری دەکات ، حوکم دەکات, gradual/grædʒuəl//گراجوەڵ/ وردە وردە ، پلە پلە ، کەم کەم , graduate/grædʒuət//گراجوەت/ دەرچوو ، خريج , graduate/grædʒueit/ /گراجوەیت/ دەردەچێت ، يتخرج, graduated/grædʒueitid//گراجوەیتید/ دابەشکراو بۆ ئاستەکان یان قۆناغەکان , graduation/grædʒueiʃn//گراجوەیشن/ دەرچوون , individual/individʒuəl/ /ئیندیڤیجوەڵ/ کەسی ، تاکی ، شخصي, soldier/səʊldʒə//سەوڵجە/ سەرباز ، جندي , bridge/bridʒ//بريج/ پرد ، بەست ، جسر ، قنطرة , hedge/hedʒ//هێج/ پەرژین , hedgehog/hedʒhɒg//هێجهۆگ/ ژیشک , knowledge/nɒlidʒ/ زانیاری ، معرفة /نۆڵیج/, sandwich/sænwitʃ/ or /sænwidʒ/ لەفە ، ساندویج ، پارووی بابۆڵە /سانویچ/ یان /سانویج/, handsome/hænsəm//هانسەم/ قۆز (بۆ پیاو) ، شۆخ (بۆ پیاو) , handkerchief/hæŋkətʃif//هانگکەچیف/ دەستەسڕ ، منديل ...etc.

چۆنێتی خوێندنەوەی پاشگری (ed):

1- پاشگری (ed) بە دەنگی /t/ دەخوێنرێتەوە کاتێک بکەوێتە دوای ئەم دەنگە نەبزوێنە بێ لەرانەوە /p/, /k/, /f/, /s/, /ʃ/ and /tʃ/

stopped/stɒpt/ /ستۆپت/ وەستا, looked/lʊkt/ /لوکت/ تەماشای کرد, laughed/lɑ:ft/ /لافت/ پێکەنی, passed/pɑ:st/ /پاست/ تێپەڕی, washed/wɒʃt/ /وۆشت/ شۆردی, watched/wɒtʃt/ /وۆچت/ چاودێری کرد ، تەماشای کرد, abolished/əboliʃt/ /ئەبۆڵیشت/ هەڵی وەشاندەوە ، ئیلغای کردەوە, ached/eikt/ /ئەیکت/ ئێشا ، ئازاری هەبوو, addressed/ədrest/ /ئەدرێست/ ناو یان ناونیشانی نوسی لەسەر زەرفی نامەیەک, advanced/ədvɑ:nst/ /ئەدڤانست/ پێشکەوتوو ، متقدم,

affixed/əfikst/ /ئەفیکست/ پێوەی نوساند ، پێوەی چەسپاند, astonished/əstɒniʃt/ /ئەستۆنیشت/ سەرسام ، سەرسوڕماو ، مندهش, backed/bækt/ /باکت/ گەڕایەوە, blocked/blɒkt/ /بلۆکت/ ڕێگای لێگرت ، مەنعی کرد, briefed/bri:ft/ /بریفت/ ئاگاداری کرد, disliked/dislaikt/ /دیسلایکت/ ڕقی لێبوو ، خۆشی نەویست, expressed/iksprest/ /ئیکسپرێست/ دەری بڕی, faced/feist/ /فەیست/ ڕووبەڕووی بووەوە, guessed/gest/ /گێست/ خەمڵاندی ، قەبڵاندی, helped/helpt/ /هێڵپت/ یارمەتی دا, marked/mɑ:kt/ /ماکت/ دیار ، ئاشکرا, sniffed/snift/ /سنیفت/ بۆنی کرد, dressed/drest/ /درێست/ لەبەری کرد, pushed/pʊʃt/ /پوشت/ پاڵی پێوەنا...etc.

2- پاشگری (ed) بە دەنگی /d/ دەخوێنرێتەوە کاتێک بکەوێتە دوای دەنگە نەبزوێنەکانەوە بێجگە لە [دوو دەنگی /t/ and /d/ و ئەو شەش دانەی سەرەوە]

begged/begd/ /بێگد/ پاڕایەوە ، داوای کرد ، سواڵی کرد, boiled/bɔild/ /بۆیڵد/ کوڵا ، کوڵاندی, saved/seivd/ /سەیڤد/ ڕزگاری کرد, breathed/bri:ðd/ /بریزد/ هەناسەی دا, loved/lʌvd/ /لەڤد/ خۆشی ویست, gleamed/gli:md/ /گلییمد/ درەوشایەوە, played/pleid/ /پلەید/ یاری کرد, preferred/prifɜ:d/ /پریفێد/ پەسەندی کرد, named/neimd/ /نەیمد/ ناوی نا, cried/kraid/ /کڕاید/ گریا ، قیژاندی, bathed/beiðd/ /بەیزد/ خۆی شۆرد ، شۆردی, grabbed/græbd/ /گڕابد/ فڕاندی, armed/ɑ:md/ /ئامد/ چەکدار ، مسلح, arranged/əreindʒd/ /ئەڕەینجد/ ڕێکیخست, caused/kɔ:zd/ /کۆزد/ بووە هۆی, clarified/kælrifaid/ /کلاریفاید/ ڕوونی کردەوە ، وضح, composed/kəmpəʊzd/ /کەمپەوزد/ هێمن ، هادیء, copied/kɒpid/ /کۆپید/ لەبەری گرتەوە ، إستنساخی کرد, crawled/krɔ:ld/ /کرۆڵد/ خشا, delayed/dileid/ /دیلەید/ دوای خست, disagreed/disəgri:d/ /دیسەگرییید/ ڕازی نەبوو ، پەسەندی نەکرد ، دژی وەستا, enlarged/inlɑ:dʒd/ /ئینلاجد/ فراوانی کرد, explored/iksplɔ:d/ /ئیکسپلۆد/ گەڕا, field/fi:ld/ /فییڵد/ کێڵگە, hired/haiəd/ /هایەد/ بە کرێی دا, returned/ritɜ:nd/ /ڕیتێند/ گەڕایەوە, obtained/əbteind/

ڕێکخراو ، منظم /ئۆگەنایزد/ organized/ɔ:gənaizd/ ,دەستی کەوت ، حصل /ئەبتەیند/ owned/əʊnd/ /ئەوند/ هەیبوو, pinned/pind/ بە دەرزی سەر خڕ قایمی کرد ، بە دەموس قایمی کرد /پیند/ ,referred/rifɜ:d/ /ڕیفێد/ ئاماژەی بۆ کرد, seemed/si:md/ /سیمد/ وادیاربوو, settled/setld/ /سێتڵد/ إستقر ، جێگیربوو ، نیشتەجێ بوو, opened/əʊpənd/ /ئەوپەند/ کردیەوە, changed/tʃeindʒd/ /چەینجد/ گۆڕی, called/kɔ:ld/ /کۆڵد/ بانگی کرد...etc.

3- پاشگری (ed) بە دەنگی /id/ دەخوێنرێتەوە کاتێک بکەوێتە دوای دوو دەنگی /t/ و /d/

wanted/wɒntid/ /وۆنتید/ ویستی, added/ædid/ /ئادید/ کۆی کردەوە, ended/endid/ /ئێندید/ کۆتایی پێهێنا, limited/limitid/ /لیمیتید/ سنوردار ، دیاریکراو, acted/æktid/ /ئاکتید/ کاری کرد ، نواندی, arrested/ərestid/ /ئەرێستید/ گرتی, awarded/əwɔ:did/ /ئەوۆدید/ بەخشی, rented/rentid/ /ڕێنتید/ بەکرێی دا, connected/kənektid/ /کەنێکتید/ بەستی ، گەیاندی, devoted/divəʊtid/ فیداکار ، دڵسۆز ، جگەرسۆز ، خەمخۆر ، ژیانی خۆی تەرخانکردووە /دیڤەوتید/ dictated/dikteitid/ سەپاندی ، فەرمانی لەسەر کرد /دیکتەیتید/ erected/irektid/ دروستی کرد ، بڵندی کرد /ئیرێکتید/, excited/iksaitid/ /ئیکسایتید/ خرۆشاو ، وروژاو, exploded/ikspləʊdid/ /ئیکسپلەودید/ تەقی, objected/ɒbdʒiktid/ بەرهەڵستی کرد /ئۆبجیکتید/, persuaded/pəsweidid/ قایلی کرد ، هانی دا ، سازی کرد ، نەرمی کرد ، تاوی دا /پەسوەیدید/, rested/rested/ /ڕێستید/ حەسایەوە ، پشووی دا, started/stɑ:tid/ /ستاتید/ دەستی پێکرد, landed/lændid/ نیشتەوە ، نزل الی البر /لاندید/...etc.

3-/g/ گ

(g): begot/bigɒt/ /بیگۆت/ زا ، لێی پەیدابوو ، لێی بوو, gate/geit/ دەروازە ، بوابة /گەیت/, bag/bæg/ /باگ/ جانتا, guard/gɑ:d/ پاسەوانی دەکات ، پاسەوانی ، یحرس ،

تەم ، fog/fɒg/ بۆق ،/فرۆگ/ frog/frɒg/ لاق ، لینگ ، قاچ /لێگ/ leg/leg/ حراسة /گاد/ پێی ناخۆش دەبێت ، داخی بۆ دەخوات ، پەشیمان دەبێتەوە regret/rigret/ ضباب /فۆگ/ میوان guest/gest/ پێشکەوتن ، تقدم /پرەوگرێس/ progress/prəʊgres/ /ڕیگرێت/ دەپاڕێتەوە ، داوا دەکات ، سواڵ beg/beg/ لۆگاریتم /لۆگ/ log/lɒg/ ، ضیف /گێست/ گازۆلین ، نەوت gasoline/gæsəli:n/ گاز ، غاز /گاس/ gas/gæs/ دەکات /بێگ/ دەستی دەکەوێت ، پەیدای دەکات ، قازانج دەکات /گەین/ gain/gein/ /گاسەلیین/، دز ، ماڵبڕ burglar/bɜ:glə/ سەودا دەکات ، سەودا ، مامەڵە /باگەن/ bargain/bɑ:gən/ باینجان /ئێگپلانت/ eggplant/egplɑ:nt/ هێلکە /ئێگ/ egg/eg/ /بێگلە/، واژوو ، واژۆ ، ئیمزا ، توقیع /سیگنەچە/ signature/signətʃə/ growth/grəʊθ/ دەستی پێکرد ، بدأ /بیگان/ began/bigæn/ گەشەکردن ، گەشە ، زۆربوون /گرەوث/ دەستی دەکەوێتەوە ، یستعید regain/rigein/ دەست پێکردوو /بیگەن/ begun/bigʌn/ بازنە ، پاوانە bangle/bæŋgl/ گۆشە ، زاویة /ئانگڵ/ angle/æŋgl/ /ڕیگەین/، دەڕوات /گەو/ go/gəʊ/ شێوە ، وێنە ، ژمارە /فیگە/ figure/figə/ /بانگڵ/، گەورەتر /بیگە/ bigger/bigə/ باش ، چاک ، سوود /گود/ good/gʊd/ ugly/ʌgli/ قۆرخی دەکات ، بەکاردێت ، خەریک دەبێت engage/ingeidʒ/ ناشرین ، قبیح /ئەگڵی/ شاخی بەفرین ، چیای بەفرین ، جبل جليدي iceberg/aisbɜ:g/ /ئینگەیج/، /ئایسبێگ/...etc.

تێبینی : زۆربەی جار پیتی (g) بە دەنگی /گ/ /g/ دەخوێنرێتەوە ئەگەر پیتی (e) و (i) و (y) ی بەدوایدا نەهات ، بەڵام لەم چەند وشەیەی خوارەوەدا هەرچەندە بەدوای پیتی (g) دا پیتەکانی (e) و (i) بەدوایدا هاتووە هەر بە دەنگی /g/ دەخوێنرێتەوە :

دەستی دەکەوێت ، تێدەگات /گێت/ get/get/ دەستی دەکەوێت (لە getting/getiŋ/ کولێنەر ، کولێنە ، سخان /گیزە/ geyser/gi:zə/ حاڵەتی بەردەوامدا) /گێتینگ/ بە گێژی ، بە کاسی ، بە وڕی giddily/gidili/ گێژ ، کاس ، وڕ /گیدی/ giddy/gidi/ بەخشش ، خەڵات ، gift/gift/ گێژی /گیدینەس/ giddiness/gidinəs/ /گیدیلی/،

به gild/gild/ ,عارەبانەی دوو ڕەوڕەوەی یەک ئەسپ /گیگ/ gig/gig/ ,دەبەخشێت /گیفت/ gilt/gilt/ ,به زێڕ ڕووپۆشی کرد /گیڵدید/ gilded/gildid/ ,زێڕ ڕووکەشی دەکات /گیڵد/ کونکەرە ، کونکەری تەختە gimlet/gimlət/ ,زێڕین ، به زێڕ داپۆشراو ، ڕەنگی زێڕی /گیڵت/ پشتێن ، girdle/gɜ:dl/ ,ڕێگەیەکی نوێ ، الحیلة /گیمیک/ gimmick/gimik/ ,/گیملەت/ دەزێت ، لێی پەیدادەبێت ، لێی دەبێت /بیگێت/ beget/biget/ ,پشتێن ، کەمەربەند /گێدڵ/ گێڕ ، gear/giə/ ,کچ /گێڵ/ girl/gɜ:l/ ,دەست پێدەکات ، یبدأ /بیگین/ begin/bigin/ دەبەستێت ، gird/gɜ:d/ ,قازگەل ، وزات /گییس/ geese/gi:s/ ,گێڕی ئۆتۆمبێل /گیە/ داربەند ، جسری صندوقی گەورە ، girder/gɜ:də/ ,لەپشت دەبەستێت ، لاسایی /گێد/ العارضة...etc. /گێدە/

تێبینی : ئەگەر پیتی (x) کەوتە نێوان دوو پیتی بزوێنەوە ئەوا زۆربەی جار دەنگی /gz/ دروست دەکات.

نمونە example/igzɑ:mpl/ ,تاقیکردنەوە ، ئەزمون ، إمتحان /ئیگزام/ exam/igzæm/ دەچێتە دەرەوە ، دەرچە /ئێکسیت/ یان /ئێگزیت/ exit/eksit/ or /egzit/ ,/ئیگزامپڵ/ بوون ، existence/igzistəns/ ,هەیە ، دەبێت ، یوجد /ئیگزیست/ exist/igzist/ ڕاست ، دروست ، تەواو /ئیگزاکت/ exact/igzækt/ ,هەبوون ، وجود /ئیگزیستەنس/ دەپشکنێت ، تاقی دەکاتەوە /ئیگزامین/ examine/igzæmin/ زل کردن ، پێوەنان ، فشەکردن ، موبالەغەکردن exaggeration/igzædʒəreiʃn/ exertion/igzɜ:ʃn/ ,کۆشش دەکات /ئیگزێت/ exert/igzɜ:t/ ,/ئیگزاجەرەیشن/ جێبەجێکار ، ئەو بەشەی حکومەت کە بڕیارێک exec/igzek/ ,کۆشش ، إجتهاد /ئیگزێشن/ جێبەجێکار ، ئەو بەشەی حکومەت کە executive/igzekjətiv/ ,جێبەجێ دەکات /ئیگزێک/ ڕاپەڕێنەر ، جێبەجێکار executor/igzekjətə/ ,بڕیارێک جێبەجێ دەکات /ئیگزێکیەتیڤ/ بەرزدەکاتەوە ، بڵند دەکاتەوە /ئیگزۆڵت/ exalt/igzɔ:lt/ ,/ئیگزێکیەتە/...etc.

تێبینی : لەم چەند وشەیەدا پیتی (x) نەکەوتووتە نێوان دوو پیتی بزوێنەوە بەڵام هەر دەنگی /gz/ دروست دەکات ، وە پیتی (h) یش بێدەنگە و ناخوێنرێتەوە .

exhaust/igzɔ:st/ /ئیگزۆست/ خاڵی دەکاتەوە ، دەردەدات, exhaustion/igzɔ:stʃən/ /ئیگزۆسچەن/ شەکەتی ، ماندوویەتی, exhibit/igzibit/ /ئیگزیبیت/ پیشان دەدات ، دەخاتە ڕوو...etc.

تێبینی :

1- هەندێک جار پیتی (g) ناخوێنرێتەوە بەتایبەتی ئەگەر پیتی (n) بەدوایدا هات .

(-ign): sign/sain/ /ساین/ نیشانە ، مۆر دەکات ، علامة ، یوقع, design/dizain/ /دیزاین/ تەرخان دەکات ، نەخشەدەکێشێت ، نەخشەکێشان ، یصمم ، تصمیم, assign/əsain/ /ئەساین/ وازی لێدەهێنێت ، دەستی لێهەڵدەگرێت ، یستقیل ، یخصص, resign/rizain/ /ڕیزاین/ دەسپێرێت ، دەداتە دەست ، حەواڵە دەکات ، دەنێرێت ، consign/kənsain/ /کەنساین/ ناردن ، ڕەوانە ، بارگە ، ڕاسپاردن, consignment/kənsainmənt/ /کەنساینمەنت/, foreign/fɒrən/ /فۆڕەن/ بیانی ، أجنبي ، غریب, foreigner/fɒrənə/ /فۆڕەنە/ بێگانە ، کەسی بیانی, campaign/kæmpein/ /کامپەین/ هێرش دەبات ، هێرش ، لەشکرکێشی ، خەبات ، حملة ، ینظم حملة, campaigner/kæmpeinə/ /کامپەینە/ هێرشکار ، هەڵمەتبەر ، مشارک في الحملة, sovereign/sɒvrin/ /سۆڤرین/ پاشا ، شا (ژن یان پیاو) ، باڵاترین ، گەورەترین ، خاوەن سالاری, reign/rein/ /ڕەین/ فرمان ، بڕیار ، فەرمان دەسەڵاتداری ، دەدات, sovereignty/sɒvrənti/ /سۆڤرەنتی/ سەرووەری ، سالاری ، سیادة...etc.

2- هەندێک جار پیتی (gh) ناخوێنرێتەوە بەتایبەتی ئەگەر پیتی (t) بەدوایدا بێت

though/ðəʊ/ /ذەو/ هەرچەندە ، بالرغم من ذلک ، بالرغم, thought/θɔ:t/ /ثۆت/ بیری کردەوە ، بیرۆکە ، فکر ، فکرة, although/ɔ:lðəʊ/ سەرەڕای ئەوەش ، لەگەڵ ئەوەشدا ، بالرغم

بەرز ، بڵند ، عالي /های/ high/hai/ ,ڕان ، فخذ /ثای/ thigh/θai/ ,من أن /ئۆڵدەو/ height/hait/ ,بەرزی ، درێژی (بۆ باڵای مرۆڤ) ، إرتفاع ، طول (للشخص) /هایت/ weigh/wei/ ,کێش ، قورسی ، وزن /وەیت/ weight/weit/ ,دەکێشێت ، يزن /وەی/ neigh/nei/ ,دراوسێ ، جار /نەیبە/ neighbour/neibə/ ,دەحیلێنێت ، يصهل /نەی/ neighbourhood/neibəhʊd/ ,دراوسێیەتی ، جيرة /نەیبەهود/ taught/tɔ:t/ فێری /تۆت/ caught/kɔ:t/ ,کرد ، علم /تۆت/ night/nait/ ,گرتی ، مسک /کۆت/ knight/nait/ ,شەو ، ليل /نایت/ brought/brɔ:t/ ,سوارچاک ، فارس /نایت/ ...هێنای ، جلب /برۆت/ etc.

3- هەندێک جار پیتی (gh) دەنگی /f/ دروست دەکات

cough/kɒf/ ,زبر ، ڕەق ، دڕ /ڕەف/ rough/rʌf/ ,دەکۆکێت ، کۆکە ، يسعل ، سعال /کۆف/ tough/tʌf/ ,بەهێز ، توند ، ئەستور ، قوي ، شديد ، غليظ /تەف/ enough/inʌf/ تەواو ، بەس ، کاف ، وافي /ئینەف/ draught/drɑ:ft/ ,تەوژمی با /دراڤت/ laugh/lɑ:f/ قاقای پێکەنین ، پێکەنین /لاف/ laughter/lɑ:ftə/ ,پێدەکەنێت ، پێکەنین ، يضحک ، ضحکة /لافته/...etc.

4- لەم وشانەی خوارەوەدا پیتی (g) ناخوێنرێتەوە و شازن

gnat /næt/ مێشوولە ، بعوضة /نات/

gnash /næʃ/ دەنگی ددان ، دەچریکێنێت /ناش/

gnaw /nɔ:/ گازی لێدەگرێت یان دەیجوێت بە دووبارەیی (چەندبارەیی) /نۆ/

gnawing/nɔ:iŋ/ (adj.) بەبەردەوامی هەستکردن بە نارەحەتی و دوودڵی و ئازار /نۆینگ/

gnome /nəʊm/ پیاوێکی زۆر بچوکی خەیاڵییە کە ڕیشێکی هەیە و کڵاوێکی لەسەردایە لە چیرۆکە دێرینە کۆنەکانی منداڵاندایە /نەوم/

gnomic /nəʊmik/ باسی شتێک دەکات کە نوسراوە یان قسەکراوە کەوا کورتە کە نادیار و ئاڵۆزە کە تێی بگەیت بەڵام زۆرجار وادیارە کە ژیر و دانایە /نەومیک/

gnarled/nɑ:ld/ /ناڵد/ خواروخێچ ، گرێ گرێ ، گرێدار

gnu/nu:/ or /nju:/ گیانلەبەرێکی ئەفریقی گەورەیە کە کلکێکی درێژی هەیە و هەروەها دوو شاخی درێژیشی هەیە و کە چەماوەتەوە بە هەردوو لایدا کە دەژی لەو ناوچەو و شوێنانەی کە داپۆشراوە بە گیا /نوو/ یان /نیوو/

4-/dʒ/ ج

(j): jar/dʒɑ:/ /جا/ گۆزە, jasmine/dʒæzmin/ /جازمین/ یاسەمین ، گوڵی یاسەمین, jaw/dʒɔ:/ /جۆ/ فک ، شەویلگە, judge/dʒʌdʒ/ دادوەر ، دادگەر ، حاکم ، دادوەری دەکات ، حوکم دەکات /جەج/, juice/dʒu:s/ /جووس/ عصیر ، شەربەت, jump/dʒʌmp/ /جەمپ/ قفزة ، یقفز ، باز ، بازدەدات, just/dʒʌst/ /جەست/ بەتەواوی ، تەنها, eject/idʒekt/ /ئیجێکت/ هاویشتن ، دەرپەڕاندن ، دەهاوێت ، دەردەپەڕێت, reject/ridʒekt/ /ریجێکت/ یرفض ، ڕەت دەکاتەوە, job/dʒɒb/ کار ، فرمان ، عمل ، پیا دەکات ، تێدەچەقێنێت ، تێ دەژەنێت ، پیاچەقاندن ، /جۆب/ مهمة ، وظیفة, jab/dʒæb/ /جاب/ تێ چەقاندن, jib/dʒib/ /جیب/ چارۆکەی سێگۆشەیی لە بەلەمدا, major/meidʒə/ /مەیجە/ پلەی ڕائید لە سوپادا ، سەرەکی, join/dʒɔin/ پەیوەندی پێوەدەکات ، دەچێتەپاڵ ، دەبەستێت ، یربط ، ینضم الی /جۆین/, enjoy/indʒɔi/ خۆشی /ئینجۆی/ لێدەبینێت ، ڕادەبوێرێت ، خۆشی لێبینین ، پێی خۆش دەبێت...etc.

(ge): gentle/dʒentl/ ڕووخۆش ، نیان ، ئارام ، نەرم و نیان ، هێمن ، نەرم ، ڕام ، لەسەرخۆ /جێنتڵ/، خانەدان ، جوامێر ، پیاوماقوڵ ، بەڕێز ، کاک ، پیاوێکی, gentleman/dʒentlmən/ /جێنتڵمەن/ خانەدان, gem/dʒem/ /جیم/ جوهرة ثمینة ، گەوهەر, arrange/əreindʒ/ /ئەرەینج/ یرتب ، ڕێکیدەخات, manage/mænidʒ/ /مانیج/ یدیر ، بەڕێوەی دەبات, manageable/mænidʒəbl/ /مانیجەبڵ/ بەڕێوەدەچێت, encourage/inkʌridʒ/

stage/steidʒ/ قۆناغ ، شانۆ ، مرحلة ، مسرح /ستەیج/ هانی دەدات ، یشجع /ئینکەریج/, wage/weidʒ/ میکرۆب ، تۆو ، کرێ ، دەهەژێنێت ، ئاشکرایدەکات /وەیج/ germ/dʒɜːm/, page/peidʒ/ کۆتر ، حمامة /پیجین/ لاپەڕە ، صفحة /پەیج/ pigeon/pidʒin/ /جێم/, engine/endʒin/ گشتی ، ژەنەڕاڵ (پلەیەکی general/dʒenrəl/ مەکینە /ئێنجین/, generate/dʒenəreit/ دەهێنێتەبەرهەم ، پەیدادەکات ، عەسکەرییە) /جێنرەڕڵ/, generation/dʒenəreiʃn/ نەوە ، وەچە ، دروستدەکات ، پێکدێنێت ، یولد /جێنەرەیت/, age/eidʒ/ نامۆ ، تەمەن ، عمر /ئەیج/ تولید ، جیل /جێنەرەیشن/, strange/streindʒ/ قەفەز ، دەخاتە قەفەزەوە /کەیج/ cage/keidʒ/ بیانی ، غریب ، أجنبي /سترەینج/, genuine/dʒenjuin/ ڕاستەقینە ، ڕەسەن ، حقيقي ، أصيل /جێنیوین/, genus/dʒiːnəs/ ڕەگەز ، ڕەگەزەکان ، جنس ، أجناس /جیینەس/, geometry/dʒiɒmətri/ ئەندازە ، ئەندازەزانی ، هندسة ، علم الهندسة /جیۆمەتری/, legend/ledʒənd/ زەویناسی ، کلیلی نەخشە ، ئەفسانە /لێجەند/ geology/dʒiɒlədʒi/, geography/dʒiɒgrəfi/ جوگرافیا ، هێڵکاری ، زەویزانی ، علم طبقات الأرض /جیۆلەجی/, geophysics/dʒiːəʊfiziks/ جیۆفیزیا (فیزیای زەوی) زەوی /جیۆگرەڕفی/ /جییەوفیزیکس/...etc.

(dge): bridge/bridʒ/ دادوەر ، پرد ، بەست ، جسر ، قنطرة /بریج/ judge/dʒʌdʒ/, edge/edʒ/ کەنار ، لێوار ، قەراغ ، دادگەر ، حاکم ، دادوەری دەکات ، حوکم دەکات /جەج/ /ئێج/, knowledge/nɒlidʒ/ کەلەرم ، زانیاری ، معرفة /نۆڵیج/ cabbage/kæbidʒ/, hedge/hedʒ/ لهانة /کابیج/ پەرژین /هێج/ hedgehog/hedʒhɒg/ ژیشک /هێجهۆگ/...etc.

(gi): region/riːdʒən/ کەنار ، پەراوێز ، ناوچە ، هەرێم /رییجەن/ margin/mɑːdʒin/ ، لێوار /ماجین/، engine/endʒin/ ژیربێژی ، مەنتیق ، مەکینە /ئێنجین/ logic/lɒdʒik/ ، لۆژیک /لۆجیک/, logical/lɒdʒikl/ ئاقڵانە ، شیاو ، مەعقول ، منطقي /لۆجیکڵ/, magic/mædʒik/ جادوو ، سحر ، جادوویی ، سحري /ماجیک/, allergic/əlɜːdʒik/

ڕەق ، متصلب /ڕیجید/ rigid/ridʒid/ ,هەستیار (پزیشکەوانی) ، حساس /ئەلێجیک/ legislation/ledʒisleiʃn/ ,یاسادانان ، تشریع /لێجیسلەیشن/ giant/dʒaiənt/ دێو ، وڕێنەدەکات ، قسەی قۆڕ دەکات ، قسەی gibber/dʒibə/ ,فیلەتەن ، زەلام ، عملاق /جایەنت/ /جیبە/ پڕوپوچ دەکات gibberish/dʒibəriʃ/ ,وڕێنە /جیبەریش/ giblets/dʒibləts/ قەرەج ، gipsy/dʒipsi/ ,گاڵتەی پێ دەکات /جایب/ gibe/dʒaib/ ,چیکڵدانە /جیبلەتس/ /جیپسی/ غجري...etc.

(du): individual/individʒuəl/ /ئیندیڤیجوەڵ/ کەسی ، تاکی ، شخصي, graduate/grædʒuət/ /گراجوەت/ دەرچوو ، خریج, graduation/grædʒueiʃn/ پلە پلە ، کەم کەم ، وردە وردە ، متدرج gradual/grædʒuəl/ ,دەرچوون /گراجوەیشن/ /گراجوەڵ/, gradually/grædʒuəli/ /گراجوەڵی/ کەمە کەمە ، وردە وردە, education/edʒukeiʃn/ /ئێجوکەیشن/ پەروەردە ، تربية...etc.

(di): soldier/səʊldʒə/ /سەوڵجە/ سەرباز ، جندي

(gy): gymnastics/dʒimnæstiks/ وەرزشی لاشەیی ، ڕاهێنا و یارییە وەرزشییەکان /جیمناستیکس/, gymkhana/dʒimkɑ:nə/ ئاهەنگی وەرزشی ، الحفلة الرياضية /جیمکانە/, gymnasium/dʒimneiziəm/ /جیمنەیزیەم/ هۆڵی داخراو (بۆ وەرزش), gymnast/dʒimnæst/ /جیمناست/ جیمناستیک باز ، لاعب الجمباز, gypsum/dʒipsəm/ /جیپسەم/ گەچ ، جص, gypsy/dʒipsi/ /جیپسی/ قەرەج, gyrate/dʒaireit/ /جایرەیت/ دەسوڕێتەوە, gyration/dʒaireiʃn/ سوڕانەوە /جایرەیشن/, gyroscope/dʒairəskəʊp/ ئامێری خۆسەقامگیرکەری ، ئامێری پیشاندانی /جایرەسکەوپ/ ڕووو...etc.

تێبینی : لەم چەند وشەیەدا پیتی (ge) دەنگی (ژ) /ʒ/ دروست دەکات .

garage /gærɑ:ʒ/ or /gærɑ:dʒ/ or /gæridʒ/ گەراج ، کراج /گاراژ/ یان /گاراج/ یان /گاریج/, rouge /ru:ʒ/ شێلان ، سووراو ، أحمر الخدود /ڕووژ/, massage /masa:ʒ/ چەشنی بەرهەمی ئەدەبی ، مساج /ماساژ/, genre/ʒɑ:nrə/ ژانێری ئەدەبی /ژانرە/

5-/ð/ ذ

(th): blithe/blaið/ شاد ، دڵشاد ، دڵخۆش ، دەم بە پێکەنین /بلایذ/, this/ðis/ ئەمە ، هذا /ذیس/, that/ðæt/ ئەوە ، هذه /ذات/, these/ði:z/ ئەمانە /ذییز/, those/ðəʊz/ ئەوانە /ذەوز/, thou/ðaʊ/ تۆ /ذاو/, leather/leðə/ چەرم ، پێست ، جلد /لێذە/, breathe/bri:ð/ هەناسە دەدات /بریيذ/, thus/ðʌs/ بەم شێوەیە ، ئەوها ، هكذا /ذەس/, thy/ðai/ هی ی تۆ /ذای/, thyself/ðaiself/ خۆت /ذایسێڵف/, brother/brʌðə/ برا /بڕەذە/, bother/bɒðə/ هەراسان دەکات ، بێزاری دەکات ، هەراسان کردن ، یزعج /بۆذە/, feather/feðə/ پەڕ /فێذە/, weather/weðə/ کەش ، کەشوهەوا ، ئاووهەوا /وێذە/, whether/weðə/ ئەگەر ، ئەگەر بێتو /وێذە/, with/wið/ لەگەڵ ، بە /ویذ/, other/ʌðə/ ئەوی تر /ئەذە/, further/fɜ:ðə/ دوورتر /فێذە/, father/fɑ:ðə/ باوک /فاذە/, another/ənʌðə/ هیتر /ئەنەذە/, worthy/wɜ:ði/ لێهاتوو /وێذی/, clothe/kləʊð/ دەپۆشێت ، لەبەردەکات /کلەوذ/, clothes/kləʊðz/ جلوبەگ ، پۆشاک /کلەوذز/, bathe/beið/ خۆ دەشوات ، دەشوات /بەیذ/, smooth/smu:ð/ نیان ، نەرم ، ناعم /سمووذ/, although/ɔ:lðəʊ/ سەرەڕای ئەوەش ، لەگەڵ ئەوەشدا /ئۆڵذەو/, though/ðəʊ/ هەرچەندە /ذەو/, northern/nɔ:ðən/ باکوری ، زۆر لە سەرووەوە /نۆذەن/, gather/gæðə/ کۆ دەکاتەوە ، خڕ دەکاتەوە ، دەڕنێت ، دەچنێت /گاذە/, rather/rɑ:ðə/ تاڕادەیەک ، بەڵکو ، بەجۆرێک /ڕاذە/, together/təgeðə/ پێکەوە ، بەیەکەوە /تەگێذە/, southern/sʌðən/ باشوری ، جنوبي /سەذەن/...etc.

تێبینی : مەرج نیيە هەموو کاتێک دوو پیتی (th) دەنگی /ð/ دروست بکات ، بەڵکو هەندێک کات دەنگی /θ/ دروست دەکات وەکو :

thing/θiŋ/ /ثینگ/ شيء ، شت, three/θri:/ /ثريی/ ثلاثة ، سێ, third/θɜ:d/ سێیەم /ثێد/ ثالث ،, bath/bɑ:θ/ /باث/ بانیو ، شۆرگە ، حمام, worth/wɜ:θ/ نرخ ، بەها ، قيمة ، /وێث/ ثمن, breath/breθ/ /برێث/ هەناسە, beneath/bini:θ/ لەژێر ، لەبن ، خواروو ، /بينييث/ أدنى, health/helθ/ /هێلْث/ صحة ، تەندروستی, healthy/helθi/ تەندروست /هێلْثی/, wealth/welθ/ /وێلْث/ خۆشی ، سەروەت ، سامان, wealthy/welθi/ سامانادار /وێلْثی/ ثري ، دەوڵەمەند ،, thorn/θɔ:n/ /ثۆن/ شوكة ، چقڵ ، دڕک...etc.

6-/v/ ڤ

(v): vast/vɑ:st/ /ڤاست/ زۆر گەورە ، گەورە ، مەزن, vain/vein/ لەخۆبایی ، مغرور /ڤەین/, vein/vein/ /ڤەین/ ڕەگ ، دەمار ، ورید ، خوێن هێن, vague/veig/ نادیار ، /غامض/, valid/vælid/ /ڤالید/ یاسایی ، ڕاست, very/veri/ /ڤێری/ جدا ، زۆر, love/lʌv/ /لەڤ/ خۆشەویستی ، خۆشی دەوێت, live/liv/ /لیڤ/ نیشتەجێ دەبێت ، دەژی, verify/verifai/ /ڤێریفای/ پاسادانی دەکات ، پاڵپشتی دەکات ، دەسەلمێنێت, native/neitiv/ /نەیتیڤ/ خەڵکی ڕەسەن ، دانیشتووی هەرێم ، خۆماڵی ، نیشتیمانی, novel/nɒvl/ /نۆڤڵ/ ڕۆمان, believe/bili:v/ /بیلییڤ/ باوەڕی وایە ، باوەڕدەکات, wave/weiv/ /وەیڤ/ شەپۆل, provide/prəvaid/ ئامادە دەکات ، دەدات ، پێی دەدات ، دەیداتێ /پرەڤاید/, comparative/kəmpærətiv/ بەراورد ، شێوگی بەراورد لە ئاوەڵناودا /کەمپارەتیڤ/, solve/sɒlv/ /سۆڵڤ/ دەتوێنێتەوە ، دەتوێتەوە ، شیکاردەکات, superlative/supɜ:lətiv/ /سوپێلەتیڤ/ تفضيلي ، باڵاترین ، باشترین, van/væn/ /ڤان/ ئۆتۆمبێلی کارگوزاری, vary/veəri/ /ڤێەری/ جیاوازە ، دەگۆڕێت, valley/væli/ /ڤالی/ واد ، دوڵ, harvest/hɑ:vist/ /هاڤیست/ دروێنە دەکات ، دروێنە, halve/hɑ:v/

ڕەوایەتی ، یاسایەتی ، ڕاستی validity/vælidəti/, نیوەی دەکات ، دوو لەت دەکات /هاڤ/
loaves/ləʊvz/, ڕزگاری دەکات ، دەیپارێزێت ، بێجگە لە /سەیڤ/ save/seiv/, /ڤالیدەتی/
etc...کولێرەکان ، سەمونەکان ، أرغفة /لەوڤز/

of /ɒv/or /əv/ /ئەڤ/ یان /ئۆڤ/ عن ، من ، لە, nephew /nevju: / or /nefju: /
خوشکەزا (کوڕی خوشک) ، برازا (کوڕی برا) /نێڤیوو/ یان /نێفیوو/

7-/z/ ز

(z): fez/fez/ /فێز/ کڵاو, lizard/lizəd/ /لیزەد/ سحلية ، مارمێلکە, prize/praiz/
/پڕایز/ جائزة ، خەڵات, sneeze/sni:z/ /سنییز/ عطسة ، یعطس ، پژمین ، دەپژمێت,
specialize/speʃəlaiz/ /سپێشەڵایز/ یتخصص ، تایبەتمەند دەبێت, zero/ziərəʊ/
/زیەڕەو/ لاشيء ، صفر ، هیچ ، سفر, zoo/zu:/ حديقة ، باخچەی گیانلەبەران ، باخچەی ئاژەڵان
/زوو/ الحيوانات, zoology/zəʊɒlədʒi/ /زەووڵەجی/ علم الحيوانات ، گیانلەبەرزانی,
zone/zəʊn/ /زەوون/ منطقة ، ناوچە ، هەرێم, zest/zest/ ، تلذذ ، تام ، لەزەت ، چەشتن
/زێست/ إستمتاع, lazy/leizi/ /لەیزی/ کسول ، تەمەڵ, ooze/u:z/ ، لیَی ، دەیدەلێنێت
/ئووز/ ليته ، دڵۆپە دەکات ، دەتکێت ، دەچێت, recognize/rekəgnaiz/ ، دەناسێتەوە
/ڕێکەگنایز/ یتعرف ب ، یتعرف علی, realize/ri:əlaiz/ ، یدرک ، دەڕاستێنێت ، پێدەزانێت
/ڕییەلایز/ یحقق, nationalize/næʃnəlaiz/ /ناشنەڵایز/ یؤمم ، خۆماڵی دەکات,
neutralize/nju:trəlaiz/ /نیووترەڵایز/ یحید ، بێلایەنی دەکات,
institutionalize/institju:ʃənəlaiz/ کەسێک دەنێرێت بۆ ئەوەی بەردەوام بێت لە
/ئینستیتیووشەنەڵایز/ دامەزراوەیەکدا,
institutionalization/institju:ʃənəlaizeiʃn/ ناردنی کەسێک بۆ ئەوەی بەردەوام
/ئینستیتیووشەنەڵایزەیشن/ بێت لە دامەزراوەیەکدا, zeal/zi:l/ ، خوێن گەرمی ، پەرۆشی
/زییڵ/ حماس, zealous/zeləs/ /زێلەس/ دڵسۆز ، خوێنگەرم ، بەپەرۆش, zebra/zebrə/

قەبارە ، حجم size/saiz/ کەرەکێوی ، حمار وحشي /زێبرە/ یان /زیببرە/ or /zi:brə/ کزەی دێت ، چزەچز sizzle/sizl/ قەبە ، گەورە /سایزەبڵ/ sizeable/saizəbl/ /سایز/, دەکات...etc. ، تزەی دێت ، دەقرچێت لە سووربوونەوەدا /سیزڵ/

تێبینی : ئەگەر پیتی (s) کەوتە نێوان دوو پیتی بزوێنەوە ئەوا بە دەنگی /z/ دەخوێنرێتەوە زۆربەی جار

(بزوێن + s + بزوێن): house(v.)/haʊz/ شوێنێک دەدات بە کەسێک یان گیانلەبەرێک بۆ ئەوەی تیایدا نیشتەجێ ببێت و بژیت /هاوز/, nose/nəʊz/ لوت ، کەپوو ، أنف /نەوز/, these/ði:z/ ئەمانە ، هؤلاء /ذییز/, rose/rəʊz/ گوڵە باخ ، هەستا /ڕەوز/, poison/pɔizn/ ژەهر ، ژەهر خواردی دەکات /پۆیزن/, use (v.) /ju:z/ بەکاردەهێنێت /یووز/, president/prezidənt/ سەرۆک ، سەرکردە ، سەرۆک کۆمار /پرێزیدەنت/, prison/prizn/ بەندیخانە ، سجن /پریزن/, revise/rivaiz/ چاک ، بەسەردا دەچێتەوە ، پێیدادەچێتەوە /ریڤایز/ ، بژاردەکات ، دەکاتەوە, designate/dezigneit/ دیاری دەکات ، دەستنیشان دەکات ، ناولێ دەنێت /دێزیگنەیت/, disaster/dizɑ:stə/ کارەسات ، بەدبەختی ، نەگبەتی /دیزاستە/...etc.

(بزوێن + s + بزوێن) = /s/ : practise/præktis/ خۆ ڕادێنێت لەسەر ، کارپێ دەکات ، یتدرب على ، یطیق /پڕاکتیس/, promise/prɒmis/ بەڵێن ، بەڵێن دەدات ، وعد ، یتعهد /پڕۆمیس/...etc.

(s): dismal/dizməl/ پەست ، خەمناک ، دڵتەنگ ، ترسناک ، قەبز /دیزمەڵ/, was /wɒz/ or /wəz/ بوو /وۆز/ یان /وەز/, has/hæz/ or /həz/ or /əz/ هەیەتی /هاز/ یان /هەز/ یان /ئەز/, does /dʌz/ دەکات /دەز/, doesn’t /dʌznt/ نایکات /دەزنت/...etc.

(sy): busy/bizi/ سەرقاڵ ، مشغول /بیزی/, noisy/nɔizi/ ژاوەژۆر ، ژاوەژاواوی ، دەنگەدەنگاوی ، کثیر الضجیج /نۆیزی/, easy/i:zi/ ئاسان ، سهل /ئیبیزی/...etc.

تێبینی : ئەگەر پیتی (s) لەدوای بزوێنەکانەوە بێت ئەوا بە /z/ دەخوێنرێتەوە زۆربەی جار

describes/diskraibz/ /دیسکرایبز/ یصف ، باسی دەکات, cries/kraiz/ دەگری ، هاوار /کرایز/ دەکات, studies/stʌdiz/ کۆشش دەکات ، سەعی دەکات ، هەوڵدەدات /ستەدیز/...etc.

تێبینی : ئەگەر پیتی (s) لەدوای پیتی (y) ەوە بێت ئەوا بە /z/ دەخوێنرێتەوە

plays/pleiz/ /پلەیز/ یاری دەکات, boys/bɔiz/ /بۆیز/ کوڕەکان, annoys/ənɔiz/ /ئەنۆیز/ یزعج ، بێزاری دەکات, toys/tɔiz/ /تۆیز/ بوکەشوشەکان, pays/peiz/ دەدات ، /پەیز/ یدفع, delays/dileiz/ /دیلەیز/ یؤجل ، دوادەخات, lays/leiz/ دادەنێت ، /لەیز/ هێلکەدەکات, days/deiz/ /دەیز/ أیام ، ڕۆژەکان...etc.

تێبینی : ئەگەر پیتی (s) لەدوای نەبزوێنە دەنگدارەکانەوە بێت بێجگە لە دەنگەکانی /z/, /dʒ/, /ʒ/ بێت ئەوا بە /z/ دەخوێنرێتەوە

beds/bedz/ /بێدز/ جێگای نوستنەکان, deans/di:nz/ /دیینز/ ڕاگری کۆلێجەکان, means/mi:nz/ /میینز/ هۆ ، ڕێگا, calls/kɔ:lz/ /کۆڵز/ بانگی دەکات...etc.

تێبینی :

1- ئەگەر پیتی (x) کەوتە نێوان دوو پیتی بزوێنەوە ئەوا زۆربەی جار دەنگی /گز/ /gz/ دروست دەکات بۆ نمونە:-

exacerbate/igzæsəbeit/ /ئیگزاسەبەیت/ تورەتر دەکات ، سەختتر دەکات, exactitude/igzæktitju:d/ /ئیگزاکتیتیوود/ الضبط ، ڕاستی ، وردی, exalt/igzɔ:lt/ /ئیگزۆڵت/ ڕێی دەدات ، ستایش دەکات ، بڵند دەکاتەوە ، بەرزدەکاتەوە, exam/igzæm/ /ئیگزام/ إمتحان ، تاقیکردنەوە ، ئەزمون, example/igzɑ:mpl/ /ئیگزامپڵ/ نمونە, exit/egzit/ or /eksit/ /ئێکسیت/ یان /ئێگزیت/ دەرچە ، دەچێتەدەرەوە,

exist/igzist/ /ئیگزیست/ هەیە ، دەبێت ، یوجد ، بوون ، وجود, existence/igzistəns/ /ئیگزیستەنس/, exact/igzækt/ /ئیگزاکت/ تەواو ، ناچاردەکات ، لێدەسێنێتەوە, examine/igzæmin/ /ئیگزامین/ دەپشکنێت ، تاقی دەکاتەوە, exaggeration/igzædʒəreiʃn/ /ئیگزاجەرەیشن/ پێوەنان ، فشەکەری ، مبالغة, executive/igzekjətiv/ پایەبەرز ، جێبەجێکاری ، ئەو بەشەی حکومەت کە ئیشێک جێبەجێدەکات /ئیگزێکیەتیڤ/, executor/igzekjətə/ جێبەجێکار ، ڕاپەڕێنەر /ئیگزێکیەتە/, exemplar/igzemplɑ:/ /ئیگزێمپلا/ نمونەیەکی نمونەیی یان باشی شتێک, exemplary/igzempləri/ /ئیگزێمپلەری/ نمونەیی ، نموذجي, exemplify/igzemplifai/ نمونەیەک دەهێنێت لەسەر ، دەکات بە نمونە بۆ شتێک /ئیگزێمپلیفای/, exemplification/igzemplifikeiʃn/ نمونەهێنان لەسەر ، کردن بە نمونە بۆ شتێک /ئیگزێمپلیفیکەیشن/...etc.

2- هەندێک جاریش کە دوو پیتی (xh) بەدوای یەکدا هاتن ، ئەوا پیتی (h) ناخوێنرێتەوە ، وە پیتی (x) دەنگی /gz/ دروست دەکات

exhort/igzɔ:t/ /ئیگزۆت/ هانی دەدات ، ئامۆژگاری دەکات, exhibit/igzibit/ پیشان دەدات ، دەخاتەڕوو /ئیگزیبیت/, exhaust/igzɔ:st/ خاڵی دەکاتەوە ، دەردەدات /ئیگزۆست/, exhaustive/igzɔ:stiv/ /ئیگزۆستیڤ/ تێروتەسەل ، گشتگیر ، شەکەتکەر, exhaustion/igzɔ:stʃən/ /ئیگزۆسچەن/ شەکەتی ، هێز لێبڕان...etc.

8-/ʒ/ ژ

(sion): (پیتی بزوێن + sion)

erosion/irəʊʒn/ /ئیرەوژن/ تعرية ، تاکل ، داماڵران ، داخوران, conclusion/kənklu:ʒn/ گەیشتنە ئەنجام ، کۆتایی ، دەرگەوتن ، إستنتاج ، نهاية /کەنکلووژن/, fusion/fju:ʒn/ /فیووژن/ پێکەوە لکان ، یەکگرتن, division/diviʒn/ /دیڤیژن/ قسمة ، تقسیم ، دابەشکردن, decision/disiʒn/ /دیسیژن/ قرار ، بڕیار ، بڕیاردان,

inclusion/inklu:ʒn/ /ئینکلووژن/ إحتواء ، تضمين ، گرتنەوە, intrusion/intru:ʒn/ /ئینتروژن/ تدخل ، خۆ تێ هەڵقورتاندن, revision/riviʒn/ پێداچوونەوە ، بژارکردن ، /ریڤیژن/ چاپکراوی بژارکراو, vision/viʒn/ /ڤیژن/ رؤیا ، بینایی ، بینین, occasion/əkeiʒn/ /ئەکەیژن/ فرصة ، مناسبة ، بۆنە ، دەرفەت ، هەل, television/teliviʒn/ /تێلیڤیژن/ تەلەفزیۆن...etc.

(su): usurer/ju:ʒərə/ /یووژەرە/ بەرتیل خۆر, casual/kæʒuəl/ هەڵکەوت ، /کاژوەڵ/ غير مقصود ، بێ مەبەست ، رێکەوت, usual/ju:ʒuəl/ or /ju:ʒəl/ ئاسایی ، /یووژەڵ/ یان /یووژوەڵ/ إعتيادي, usually/ju:ʒuəli/ or /ju:ʒəli/ هەمیشە ، عادەتەن ، /یووژەڵی/ یان یووژەڵی/ بە شێوەیەکی ئاسایی, usury/ju: ʒəri/ سوو ، سووخۆری ، ربا /یووژەری/...etc.

(sure): treasure/treʒə/ /ترێژە/ كنز ، سامان ، گەنجینە, measure/meʒə/ پێوانە ، /مێژە/ یقیس ، قیاس ، دەپێوێت, pleasure/pleʒə/ /پلێژە/ متعة ، خۆشی, leisure/leʒə/ /لێژە/ تەمبەڵی ، بێئیشی...etc.

(ge): garage/gærɑ:ʒ/ or /gærɑ:dʒ/ or /gæridʒ/ گەراج ، كراج /گاراژ/ یان /گاریج/ یان /گاراج/, rouge /ru:ʒ/ /رووژ/ سووراو, massage/mæsɑ:ʒ/ شێلان ، /ماساژ/ مەساج, genre/ʒɑ:nrə/ /ژانرە/ ژانێری ئەدەبی ، چەشنی بەرهەمی ئەدەبی

(gi): regime /reiʒi:m/ /رەیژییم/ رێجیم ، پارێزی ، نظام الحكم ، رژێم

تێبینی : لەم وشەیەدا (tion) بە دەنگی /ʒ/ دەخوێنرێتەوە .

equation /ikweiʒn/ /ئیکوەیژن/ معادلة ، هاوکێشە

9-/m/ م

(m): mean/mi:n/ /میین/ تێکرا ، دەیەوێت ، مەبەست, man/mæn/ پیاو ، مرۆڤ ، /مان/ پیاوان ، رجال ، یجهز بالرجال ، رجل ، پیاوی بۆ دەنێرێت, men/men/ /مێن/, woman/wʊmən/ /وومەن/ ژن ، ئافرەت, women/wimin/ /ویمین/ ئافرەتان ، النساء, human/hju:mən/ /هیوومەن/ بشر ، مرۆڤ, timber/timbə/ /تیمبە/ تەختە ، خشب, bomb/bɒm/ /بۆم/ بۆمبا بارانی دەکات ، بۆمبا, climb/klaim/ هەڵدەگەڕێت ، /کلایم/ یصعد ، یتسلق ، سەردەکەوێت, minimum/minimәm/ کەمترین ، حد أدنی /مینیمەم/, maximum/mæksimәm/ ئەوپەڕی ، لوتکەی ، حد أعلی ، الأقصی /ماکسیمەم/, melt/melt/ /مێڵت/ دەتوێتەوە ، شل دەبێتەوە ، یذوب, smelt/smelt/ بۆن ، بۆن دەکات ، /سمێڵت/ بۆنکراو ، بۆنی کرد, smell/smel/ /سمێڵ/ رائحة ، یشم, mall/mɔ:l/ ڕووبەرێکی گەورەی داخراوی فرۆشتنە کە سەیارە ڕێگای پێ نادرێ بێتە ناویەوە ، /مۆڵ/ گۆچان بۆیاری, name/neim/ /نەیم/ ناو ، ناوی لێ دەنێت ، إسم ، یسمی, mad/mæd/ /ماد/ شێت ، مجنون, madden/mædn/ /مادن/ شێت دەکات ، یجنن, madam/mædәm/ /مادەم/ خانمەکەم ، خاتوون ، سیدة ، سیدتي, mode/məʊd/ /مەود/ شێواز ، مۆدە ، باو, mule/mju:l/ /میووڵ/ ئێستر ، هێستر ، بغل, mill/mil/ ئاش ، پێوانە ، دەپێوێت ، /میڵ/ کارگە ، دەهاڕێت ، طاحونة ، معمل ، یطحن, measure/meʒə/ /مێژە/ قیاس ، یقیس, mat/mæt/ /مات/ حەسیر ، حصیرة, moon/mu:n/ هەیڤ ، مانگ ، ڕەنگە ، /موون/ (هەسارە), may/mei/ /مەی/ قد ، ربما ، من الممکن ، لەوانەیە, mine/main/ /ماین/ لوغم ، مین ، هی ی من ، هی (م) ڕاناوی هەبوونی قسەکەر, my/mai/ هی ی من /مای/, me/mi:/ or /mi/ /می/ یان /میی/ من (لە حاڵەتی تەواوکەر (مفعول بە) دا), money/mʌni/ /مەنی/ پارە ، نقود, family/fæməli/ /فامەلی/ خێزان ، خانەوادە ، هۆز, demand/dimɑ:nd/ /دیماند/ داوادەکات ، داخوازی ، یطالب ، مطالبة...etc.

10-/n/ ن

(n): nation/neiʃn/ /نەیشن/ میللەت ، نەتەوە ، أمة, emotion/iməʊʃn/ سۆز ، /ئیمەوشن/ هەڵچوون ، هەست ، خرۆش ، عاطفة, national/næʃnəl/ نیشتیمانی ،

ناو ، ناوی لێ دەنێت ، إسم ، يسمي name/neim/ ، نەتەوەیی ، وطني ، قومي /ناشنەڵ/، neither/naiðə/ or /ni:ðə/ /نیبیذە/ یان /نایذە/ هیچ ، هیچ کەس ، لا شيء ، لا أحد /نەن/ none/nʌn/ /نەیم/، نا ، نە ، نەخێر ، لا /نۆت/ not/nɒt/ نا ، نە ، نەخێر ، لا /نایذە/، lemon/lemən/ /لێمەن/ لیمۆ، beneath/bini:θ/ /بینییث/ خواروو ، لەبن ، لەژێر، north/nɔ:θ/ /نۆث/ شمال ، ژووروو ، باکور، northern/nɔ:ðən/ باکوری ، زۆر لە سەرووەوە /نۆذەن/، northerly/nɔ:ðəli/ /نۆذەلی/ شمالي ، باکوری، mint/mint/ نەعنا /مینت/، plant/plɑ:nt/ /پلانت/ دەچێنێت ، ڕووەک، fine/fain/ جوان ، خۆش ، باش ، ورد ، پێبژاردن ، غرامة /فاین/، night/nait/ /نایت/ ليل ، شەو، noon/nu:n/ نیوەڕۆ ، ظهر ، منتصف النهار /نوون/، mend/mend/ /مێند/ إصلاح ، يصلح ، چاککردنەوە ، چاکی دەکات، deny/dinai/ /دینای/ ينكر ، دانی پێدا نانێت ، نکوڵی لێ دەکات، money/mʌni/ پارە ، نقود /مەنی/، man/mæn/ /مان/ يجهز الرجال ، رجل ، پیاوی بۆ دەنێرێت ، پیاو ، مرۆڤ، town/taʊn/ /تاون/ مدينة صغيرة ، شارێکی بچوک ، شارۆچکە، woman/wʊmən/ گیا دەبرێت ، گیا ، ژن ، ئافرەت /وومەن/، men/men/ /مێن/ رجال ، پیاوان، mow/naʊ/ دەکات ، يقص الحشيش /ماو/، women/wimin/ /ویمین/ النساء ، ژنان ، ئافرەتان، madden/mædn/ /مادن/ يجنن ، شێت دەکات، limitation/limiteiʃn/ سنوردارکردن /لیمیتەیشن/ تحديد ، دیاریکردن،...etc.

تێبینی : هەندێک جار پیتی (n) ناخوێنرێتەوە بەتایبەتی کە پیتی (n) بکەوێتە کۆتاییەوە و پیتی (m) لە پێشیەوە هاتبێت بۆ نمونە:

condemn/kəndem/ تاوانبار دەکات ، گوناهبار دەکات ، سەرزەنشت دەکات ، مەحکوم دەکات ، يدين /کەندێم/، damn/dæm/ /دام/ نەفرەت لێکردن ، نەفرەتی لێدەکات، autumn/ɔ:təm/ /ئۆتەم/ خريف ، خزان ، پایز، column/kɒləm/ کۆڵەکە (ستون) ، وتارێک لە ڕۆژنامە ، عمود ، مقالة فی جريدة /کۆڵەم/...etc.

11-/ŋ/ نگ

ئەم دەنگە زۆربەی جار دروست دەبێت لەکاتی بەیەکگەیشتنی دەنگی /n/ و /k/ دا دروست دەبێت ، وە مەرج نییە دەنگی /ŋ/ وەکە بخوێنیتەوە بەڵکو (مینگە) یەک دروست دەکات بەتایبەتی کاتێک لە ناوەڕاستی وشەدا ئەو دەنگە دروست دەبێت ، وە پێویستە بۆ ئەم جۆرە خوێندنەوەیە سەرنجی خوێندنەوەی وشەکان بدەین لە قاموسی دەنگییەوە وەکو قاموسی Cambridge Advanced Learner's Dictionary و Oxford Wordpower Genie و فەرهەنگی شلێر و چەندین فەرهەنگی تر.

(ing): sing/siŋ/ /سینگ/ یغني ، گۆرانی دەڵێت, vying/vaiiŋ/ ململانێ دەکات ، یتنافس /ڤاییگ/, lying/laiiŋ/ /لاییگ/ درۆ دەکات, tying/taiiŋ/ /تاییگ/ یربط ، دەبەستێت, bring/briŋ/ /برینگ/ ئامادە دەکات ، دەهێنێت, wing/wiŋ/ /وینگ/ جناح ، باڵ, reading/ri:diŋ/ /ڕیدینگ/ قراءة ، خوێندنەوە, finger/fiŋgə/ /فینگگە/ أصبع ، پەنجە, being/bi:iŋ/ /بییینگ/ بوون, playing/pleiiŋ/ /پلەییگ/ یاری دەکات, ring/riŋ/ /ڕینگ/ مستیلە ، ئەنگوستیلە, thing/θiŋ/ /ثینگ/ شت...etc.

(ng): bang/bæŋ/ /بانگ/ هەڵدەستێنێت/گرمە دەکات ، زرمەی لێ, wrong/rɒŋ/ /ڕۆنگ/ چەوت ، هەڵە, belong/bilɒŋ/ /بیلۆنگ/ یرجع ، یعود ، دەگەڕێتەوە, angry/æŋgri/ /ئانگگری/ تورە, hang/hæŋ/ /هانگ/ هەڵدەواسێت, song/sɒŋ/ /سۆنگ/ سروود ، گۆرانی, sang/sæŋ/ /سانگ/ گۆرانی وت, hungry/hʌŋgri/ /هەنگگری/ برسی...etc.

(nk): sink/siŋk/ /سینگک/ نقوم دەبێت, sank/sæŋk/ /سانگک/ غطس ، نقوم بوو, pink/piŋk/ /پینگک/ أحمر وردي ، پەمەیی, link/liŋk/ /لینگک/ یربط ، دەبەستێت, drink/driŋk/ /درینگک/ یشرب ، دەخواتەوە, ink/iŋk/ /ئینگک/ حبر ، مەرەکەب, thank/θæŋk/ /ثانگک/ یشکر ، سوپاسی دەکات, monkey/mʌŋki/ /مەنگکی/ مەیمون, bank/bæŋk/ /بانگک/ بانک, think/θiŋk/ /ثینگک/ بیردەکاتەوە...etc.

(nc): puncture/pʌŋktʃə/ کون دەکات ، کونی تێدەکات ، کونی تێ دەبێت ، دەسمێت /پەنگکچە/, punctuation/pnŋktʃueiʃn/ /پەنگکچوەیشن/ خاڵبەندی ، خاڵڕێژی ، تنقیط, sanction/sæŋkʃn/ /سانگکشن/ سزا ، عقوبة ، ڕێگاپێدان ، بە چاک زانین, sanctimoniousness/saŋktimәuniәsnәs/ دووڕوویی ، نفاق /سانگکتیمەونیەسنەس/, sanctimoniously/saŋktimәuniәsli/ بەدووڕوویی /سانگکتیمەونیەسلی/, sanctimonious/saŋktimәʊniәs/ دووڕوو ، منافق /سانگکتیمەونیەس/, sanctification/sæŋktifikeiʃn/ /سانگکتیفیکەیشن/ پیرۆز کردن, sanctify/sæŋktifai/ /سانگکتیفای/ پیرۆزی دەکات, sanctity/sæŋktәti/ پیرۆزی ، /سانگکتەتی/ ڕێز, sanctuary/sæŋktʃuәri/ /سانگکچوەری/ شوێنێکی پیرۆز ، جێ نزرگە, sanctum/sæŋktәm/ /سانگکتەم/ شوێنێکی پیرۆز, banker/bæŋkә/ بانکەوان ، /بانگکە/ خاوەن بانق ، بانکگێڕ, anchor/æŋkә/ /ئانگکە/ لەنگەر...etc.

12-/l/ ل ، ڵ

تێبینی :

1-ئەگەر پیتی (l) لە سەرەتای وشەدا هات و بزوێنی بەدوادا هات ئەوا بە دەنگی (ل) واتا سوک دەخوێنرێتەوە

late/leit//لەیت/ دواکەوتوو ، درەنگ, loss/lɒs/ /لۆس/ ونکردن ، دۆڕاندن, lilac/lailәk/ /لایلەک/ (جۆرێکە لە گوڵ) لێلاق, lead/li:d/ /لیید/ قوڕقوشم, lady/leidi/ /لەیدی/ سیدة ، خاتوون ، خانم, lose/lu:z/ /لووز/ وندەکات ، دەدۆڕێنێت, latter/lætә/ /لاتە/ دوازترین ، درەنگتر, lot/lɒt/ /لۆت/ هێند ، بڕ ، پشک ، زۆر, lazy/leizi/ /لەیزی/ کسول ، تەمەڵ...etc.

2-ئەگەر لەدوای پیتی (l) پیتەکانی (a,e,o,u,y) بەدوادا هات ئەوا بە (ل) واتا سوک دەخوێنرێتەوە زۆربەی جار بۆ نمونە :

please/pli:z/ /پلییز/ تکایە ، قایل دەکات, release/rili:s/ /ڕیلییس/ ئازاد دەکات ، بەرەڵای دەکات, rely/rilai/ /ڕیلای/ پشتی پێ دەبەستێت ، یعتمد ، یستند, play/plei/ /پلەی/ یاری دەکات ، یاری, clearly/kliəli/ /کلیەلی/ بەڕوونی ، بەئاشکرایی ، بە شێوەیەکی ئاشکرا, blew/blu:/ /بلوو/ فوی تێکرد, claw/klɔ:/ /کلۆ/ چنگ ، مخلب, pilot/pailət/ /پایلەت/ فڕۆکەوان ، سایەق تەیارە, toilet/tɔilət/ /تۆیلەت/ ئاودەست ، سەرئاو, bleed/bli:d/ /بلیید/ خوێنی بەر دەبێت ، خوێنی لێ دەڕوات, fly/flai/ /فلای/ دەفڕێت ، مێش, flight/flait/ /فلایت/ فڕین...etc.

3-ئەگەر پیتی (l) کەوتە کۆتایی وشەوە هەمیشە بە (ڵ) واتا قورس دەخوێنرێتەوە

deal/di:l/ /دییڵ/ مامەڵەی لەگەڵدا دەکات ، ئیشی لەگەڵدا دەکات, feel/fi:l/ /فییڵ/ هەست دەکات ، لەوەدەچێت ، وادەزانێت, heal/hi:l/ /هییڵ/ چاک دەبێتەوە ، چاک دەکاتەوە, meal/mi:l/ /مییڵ/ ژەمە خۆراک ، وجبة طعام, seal/si:l/ /سییڵ/ مۆر ، مۆر دەکات...etc.

4-ئەگەر پیتی (l) بە دەبڵ هات واتە دووان بەسەر یەکەوە هات ئەوا زۆربەی جار بە (ڵ) واتا قورس دەخوێنرێتەوە زۆربەی جار بۆ نمونە :

kill/kil/ /کیڵ/ دەکوژێت ، کوشتن, killer/kilə/ /کیلە/ بکوژ ، پیاوکوژ ، قاتل, doll/dɒl/ /دۆڵ/ بوکەشوشە, dollar/dɒlə/ /دۆلە/ دۆلار (جۆرێکە لە دراو), drill/dril/ /دریڵ/ کون دەکات, fill/fil/ /فیڵ/ پڕکردن ، ئاخنین, hill/hil/ /هیڵ/ گرد ، تل, bill/bil/ /بیڵ/ قائمة ، منقار ، دەنوک ، لیستە...etc.

5-ئەگەر پیتی (l) کەوتە پێش کۆتایی و بەدوایدا پیتی (e) هات و لە پێشیەوە بزوێن یان نەبزوێن بێت ئەوا بە (ڵ) واتا قورس دەخوێنرێتەوە

bale/beil/ /بەیڵ/ بەستە ، گورزە, male/meil/ /مەیڵ/ نێر, female/fi:meil/ /فیمەیڵ/ مێ, sale/seil/ /سەیڵ/ بیع ، فرۆشتن, tale/teil/ /تەیڵ/ قصة ، چیرۆک, table/teibl/ /تەیبڵ/ منضدة ، طاولة ، مێز, battle/bætl/ /باتڵ/ ، شەڕ ، جەنگ ، یقاتل ، معرکة ، شەڕ دەکات ، دەجەنگێت, bottle/bɒtl/ /بۆتڵ/ قنینة ، بتڵ ، بوتڵ, cattle/kætl/ /کاتڵ/ ئاژەڵ ، گا و مانگا ، ڕەشەوڵاخ ، گاگەل...etc.

6-ئەگەر پیتی (l) پیتەکانی (ou) لە پێشیەوە هات ئەوا هەندێک جار ناخوێنرێتەوە

would/wʊd/ /ود/ أراد ، شاء ، ویستبووی ، ویستی, could/kʊd/ /کود/ إستطاع ، توانی, should/ʃʊd/ /شود/ پێویستە ، پێویست بوو...etc.

7-هەندێک جار ئەگەر پیتی (l) پیتی (a) لە پێشەوە هات ئەوا پیتی (l) ناخوێنرێتەوە بەتایبەتی ئەگەر لە ئەو پیتی (a) یە لە سەرەتاوە نەهات

chalk/tʃɔ:k/ /چۆک/ طباشیر ، تەباشیر, talk/tɔ:k/ /تۆک/ ئاخافتن ، قسە ، قسەدەکات, walk/wɔ:k/ /ووک/ ڕۆیشتن ، دەڕوات, calf/kɑ:f/ /کاف/ عجل ، گوێرەکە, calm/kɑ:m/ /کام/ هێمن ، هێمن دەکاتەوە, palm/pɑ:m/ /پام/ دارخورما ، لەپی دەست, half/hɑ:f/ /هاف/ نصف ، نیو, halves/hɑ:vz/ /هاڤز/ أنصاف ، نیوەکان, halve/hɑ:v/ /هاف/ دوو لەتی دەکات ، نیوە دەکات, almond/ɑ:mənd/ /ئامەند/ چوالە ، بادەم...etc.

8-بەڵام لەم وشانەدا پیتی پیتی (l) دەخوێنرێتەوە هەرچەندە پیتی (a) لە پێشیەوە هاتووە چونکە ئەو پیتی (a) یە لە سەرەتاوە هاتووە

always/ɔ:lweiz/ /ئۆڵوەیز/ دائما ، هەمیشە ، هەموو کاتێک, already/ɔ:lredi/ /ئۆڵڕێدی/ پێشتر ، لەوەوپێش, also/ɔ:lsəʊ/ /ئۆڵسەو/ أیضا ، هەروەها, alter/ɔ:ltə/ /ئۆڵتە/ یغیر ، دەگۆڕێت, alteration/ɔ:ltəreiʃn/ /ئۆڵتەرەیشن/ تغییر ، گۆڕان,

almost/ɔ:lməʊst/ /ئۆڵمەوست/ تقریبا ، نزیکەی, alarm/əlɑ:m/ ئاگادار کردن ، زەنگ /ئەلام/...etc.

9-هەندێک جاریش پیتی (ou) دەکەوێتە پێش پیتی (l) بەڵام پیتی (l) دەخوێنرێتەوە

shoulder/ʃəʊldə/ /شەوڵدە/ کتف ، شان, mould/məʊld/ لە قاڵب دەدات ، قاڵب ، دادەڕێژێت /مەوڵد/...etc.

10-ئەگەر پیتی (l) لەدوایەوە پیتی نەبزوێن هات ئەوا بە (ڵ) واتە قورس دەخوێنرێتەوە زۆربەی جار بۆ نمونە :

film/film/ /فیلم/ فیلمی سینەمایی ، تویژاڵ, old/əʊld/ /ئەوڵد/ پیر ، بەساڵاچوو ، کۆن, told/təʊld/ /تەوڵد/ پێی وت, mold/məʊld/ لە قاڵب دەدات ، قاڵب ، دادەڕێژێت /مەوڵد/......etc.

13-/r/ ڕ ، ر

تێبینییەکی زۆر گرنگ : هێمای (r) ئەوە دیاری دەکات کە خوێندنەوەی بەریتانی دەنگی /r/ کە تەنها دەنگێکی بزوێن ڕاستەوخۆ لەدوای پیتی (r) ەوە بێت لە سەرەتای وشەکەی دوای خۆیەوە وەک لە (far away) کە بە /fɑ:rəwei/ /فاڕەوەی/ دەخوێنرێتەوە ، بەپێچەوانەوە دەنگی /r/ ناخوێنرێتەوە . بەڵام بۆ ئینگلیزی ئەمریکی هەموو دەنگێکی /r/ پێویستە بخوێنرێتەوە . (ئەمەی سەرەوە لە فەرهەنگی (Oxford Advanced Learner's Dictionary) دا نوسراوە کە لە سەرەوەی لاپەڕەکەوە نوسراوە (Pronunciation and phonetic symbols).

تێبینی :

1-پیتی (r) ئەگەر کەوتە سەرەتای وشەوە دەخوێنرێتەوە ، هەروەها ئەگەر بەدوای پیتی (r) دا پیتی بزوێن هات دەخوێنرێتەوە بە مەرجێک نەکەوێتە کۆتایی وشەوە یان پێش پیتی کۆتایی

وشەوە و پیتی (e) بەدوادا بێت ، وە هەروەها ئەگەر پیتی (r) کەوتە نێوان دوو بزێنەوە دەخوێنرێتەوە بە مەرجێک پیتی (r) نەکەوێتە پێش پیتی کۆتایی وشەوە بۆ نمونە :

rat/ræt/ /ڕات/ جرج, rate/reit/ /ڕەیت/ تێکرا, ratio/reiʃiəʊ/ /ڕەیشیەو/ ڕێژە, ration/ræʃn/ /ڕاشن/ حصة ، بەش ، بەشکردن, rational/ræʃnəl/ هۆشیار ، ژیربێژ ، /ڕاشنەڵ/ بەهۆشیاری ، بەجێ ، پەسەند ، بچێتە مێشکەوە ، خولانەوە, rotation/rəʊtein/ /ڕەوتەیشن/ تداور ، یتداور ، یدور ، دەخولێتەوە, rotate/rəʊteit/ /ڕەوتەیت/ ، literature/litrətʃə/ /لیترەچە/ ئەدەب ، وێژە ، چاپکراو, read/ri:d/ (v.) /ڕیید/ یقرأ ، دەخوێنێت ، دەخوێنێتەوە, relief/rili:f/ /ڕیلییف/ حەسانەوە ، پشوو ، پشوودان, apprehensive/æprihensiv/ /ئاپریهێنیسف/ دوودڵ ، متردد, depression/dipreʃn/ /دیپرێشن/ خەمۆکی ، پەژارە ، نائومێدی, driver/draivə/ /دڕایڤە/ سائق ، شۆفێر, dry/drai/ /دڕای/ وشک, rite/rait/ /ڕایت/ ئاین ، کارێکی ئاینی, ritual/ritʃuəl/ /ڕیچوەڵ/ طقوس ، نەریت, ride/raid/ سواردەبێت ، سواربوون ، یرکب ، /ڕاید/ رکوب, road/rəʊd/ /ڕەود/ طریق ، ڕێگا, breed/bri:d/ زاوزێ ، پەروەردە دەکات ، /برِیید/ بەخێوکردن ، پەیدادەکات ، پێگەیاندن ، بێچووخستنەوە ، دەکات, bright/brait/ /بڕایت/ مشرق ، لماع ، ڕووناک ، ڕۆشن ، بریقەدار, rabbi/ræbai/ حاخام ، پیاوی ئاینی /ڕابای/ جولەکە, rabbit/ræbit/ /ڕابیت/ کەروێشک, rabble/ræbl/ ئاژاوەچی ، هەرچی /ڕابڵ/ و پەرچی ، بازاڕی, rabid/ræbid/ /ڕابید/ هار ، سەرسەخت ، دێوانە, rabies/reibi:z/ /ڕەیبییز/ نەخۆشی هاری ، داء الکلب, race/reis/ پێشبڕکێ ، پێشبڕکێ /ڕەیس/ یتسابق ، سباق ، دەکات, racial/reiʃl/ /ڕەیشڵ/ ڕەگەزی ، نەژادی ، ڕەگەزناسی, rack/ræk/ /ڕاک/ ڕەفە ، ئازاردەکێشێت ، لێدەر ، ڕەکتە لە یاری تێنسدا, racket/rækit/ /ڕاکیت/ تاوان ، ژاوەژاو ، دەنگەدەنگ, radiance/reidiəns/ تیشک ، بریقە ، بریسکە /ڕەیدیەنس/, radiant/reidiənt/ /ڕەیدیەنت/ تیشکدەر ، مشع, radiate/reidieit/ /ڕەیدیەیت/ یشع ، تیشک دەدات, radiation/reidieiʃn/ تیشکدان ، تیشکدانەوە ، إشعاع /ڕەیدیەیشن/, radical/rædikl/ /ڕادیکڵ/ بنەڕەتی ، بنەچەیی ، شۆڕشگێڕانە,

radish/rædiʃ/ /ڕادیش/ فجل ، توور, radio/reidiəʊ/ /ڕەیدیەو/ ڕادیۆ, radius/reidiəs/ /ڕەیدیەس/ نصف قطر الدائرة ، نیوەتیرەی بازنە, raft/rɑ:ft/ /ڕافت/ عوامة ، کەڵەک ، کلک, rafter/rɑ:ftə/ /ڕافتە/ دادەنرێ بۆ بنمیچ ، دارەڕا, rag/ræg/ /ڕاگ/ سیپاڵ ، شڕە ، کۆنە ، پەڕۆکۆن ، پەڕۆشڕ, rage/reidʒ/ /ڕەیج/ تورەیی ، خەشم ، قین ، تورەدەبێت, ragged/rægd/ /ڕاگد/ مهلهل ، شڕ, raid/reid/ /ڕەید/ هێرش دەبات ، پەلامار ، هێرش, rail/reil/ /ڕەیڵ/ ئاسن ، ڕێگای ئاسن ، بەربەست ، هێڵی شەمەندەفەر, railway/reilwei/ /ڕەیلۆەی/ ڕێگای ئاسن, rain/rein/ /ڕەین/ مطر ، تمطر ، باران ، باران دەبارێت, rainbow/reinbəʊ/ /ڕەینبەو/ قوس قزح ، پەلکەزێڕینە, raincoat/reinkəʊt/ /ڕەینکەوت/ مشەمای باران, rainfall/reinfɔ:l/ /ڕەینفۆڵ/ باران بارین, rainstorm/reinstɔ:m/ /ڕەینستۆم/ باوباران ، حاڵەتێکی کەشوهەوایە کە بارانێکی بەلێزمە دەبارێت و بایەکی بەهێزیشی دێت, rainy/reini/ /ڕەینی/ ممطر ، باراناوی, raise/reiz/ /ڕەیز/ یرفع ، بەرزدەکاتەوە, raisin/reizn/ /ڕەیزن/ مێوژ, rake/reik/ /ڕەیک/ إنحدار ، لاری ، لێژی ، میل ، کۆدەکاتەوە, rally/ræli/ /ڕالی/ کۆبوونەوە ، پێشبڕکێ بە ئۆتۆمبێل, ram/ræm/ /ڕام/ کبش ، بەران, Ramadan/ræmədæn/ /ڕامەدان/ رمضان ، ڕەمەزان, ramble/ræmbl/ /ڕامبڵ/ پیاسە ، گەڕان ، پیاسەدەکات, ramification/ræmifikeiʃn/ /ڕامیفیکەیشن/ تشعب ، پەل هاویشتن ، لق هاویشتن ، پەلوپۆهاویشتن ، إتساع, rampage/ræmpeidʒ/ /ڕامپەیج/ هیجان ، هەڵدەچێت, ran/ræn/ /ڕان/ رکض ، ڕایکرد, ranch/rɑ:ntʃ/ /ڕانچ/ کێڵگەی ڕەشەوڵاخ ، زەوی و زار ، کێڵگە, rancid/rænsid/ /ڕانسید/ فاسد ، بۆگەن, rancour/ræŋkə/ /ڕانگکە/ الحقد ، هەستکردن بە ڕق و بەردەوام تورەبوون سەبارەت بە شتێک لە ڕابردوودا, rendezvous/rɒndivu:/ or /rɒndeivu:/ یان /ڕۆندیڤوو/ /ڕۆندەیڤوو/ الملتقى ، ژوان ، بەڵێن ، کوێرانە, random/rændəm/ /ڕاندەم/ عشوائي ، گۆترەیی ، لێبیدا, randy/rændi/ /ڕاندی/ شهواني ، زۆر ئارەزووخواز ، سێکسی, rang/ræng/ /ڕانگ/ لێدا ، زەنگی لێدا, range/reindʒ/ /ڕەینج/ یمتد ، مدى ، مەودا ، درێژدەبێتەوە,

rare/reə/ /ڕێە/ نادر ، نادرا ، بەدەگمەن, rarely/reəli/ /ڕێەلی/ دەگمەن ، نادر ،, raspberry/rɑ:zbəri/ /ڕازبەری/ توت شوكي ، تووی دڕکانە ، توتڕک, rebuilding/ri:bildiŋ/ /ڕیبیلّدینگ/ دووبارە دروستکردنەوە, referendum/refərendəm/ /ڕێفەرێندەم/ ڕیفراندۆم ، ڕاپرسی, rheumatic/rumætik/ /ڕوماتیک/ ڕۆماتیزماوی ، بادار, rubble/rʌbl/ /ڕەبڵ/ کەرپوچ و بەردی شکاو ، پاشماوە ، کەلاوە, ruble/ru:bl/ /ڕووبڵ/ ڕۆبڵ ، دراوی ڕوسی, rank/ræŋk/ /ڕانگک/ پلە ، بەپێی پایە ڕیزیان دەکات, rankle/ræŋkl/ /ڕانگکڵ/ بیر ناچێتەوە ، دەیپشکنێت ، تاڵان دەکات ، ڕووت دەکاتەوە, ransack/rænsæk/ /ڕانساک/ سوێ دەبێتەوە, ransom/rænsəm/ /ڕانسەم/ پارەی بەردانی بارمتە ، فیدیە ، خوێنبایی, rant/rænt/ /ڕانت/ دەشیرپێنێت ، بەدەنگی بەرز قسەدەکات ، دەنگ هەڵدەبڕێت لەکاتی قسەکردندا, rap/ræp/ /ڕاپ/ تەقە ، تەپە ، لێدەدات ، سوکەکوتان ، گلەیی ، دەکوتێت, rapacious/rəpeiʃəs/ /ڕەپەیشەس/ چڵێس ، چاوبرسی ، داگیرکردن, rape/reip/ /ڕەیپ/ زەوتکردن ، خێرایی, rapid/ræpid/ /ڕاپید/ خێرا ، سریع, rapidity/rəpidəti/ /ڕاپیدەتی/ سرعة, rapidly/ræpidli/ /ڕاپیدلی/ بەخێرایی ، بسرعة, rapt/ræpt/ /ڕاپت/ خەیاڵبردوو ، ڕۆیشتوو, rapture/ræptʃə/ /ڕاپچە/ خۆشی ، شادی, rascal/rɑ:skl/ /ڕاسکڵ/ هەڵەشە ، متهور ، چەپەڵ ، حقیر, rash/ræʃ/ /ڕاش/ ڕیسوا, rasp/rɑ:sp/ /ڕاسپ/ تاڕادەیەک ، بەڵکو ، بڕبەن ، المبرد, rather/rɑ:ðə/ /ڕاذە/ تاڕادەیەک ، بەڵکو, ratify/rætifai/ /ڕاتیفای/ دەبەستێت (پەیمان), rattle/rætl/ /ڕاتڵ/ تەقەتەق دەکات ، تەقەتەق ، زرینگانەوە ،, raucous/rɔ:kəs/ /ڕۆکەس/ زل ، دەنگ نێر ، دەنگ گڕ, ravage/rævidʒ/ /ڕاڤیج/ کاول بوون ، وێران دەکات, rave/reiv/ /ڕەیڤ/ وڕێنە دەکات ، وڕێنە, raven/reivn/ /ڕەیڤن/ غراب ، قاژو ، قەلەڕەشکە, ravine/rəvi:n/ /ڕەڤیین/ کەند ، کەندەڵان, ravish/ræviʃ/ /ڕاڤیش/ ئافرەتێک داگیردەکات ، زەوت دەکات ، فریو دەدات, raw/rɔ:/ /ڕۆ/ نەکوڵاو ، کاڵ ، خاو, ray/rei/ /ڕەی/ شعاع ، تیشک, raze/reiz/ /ڕەیز/ کاول دەکات ، لەناو دەبات ، دەڕوخێنێت ، دەڕمێنێت, razor/reizə/ گوێزان ، موس

کارلێک دەکات ، وەڵام react/riækt/ ,دەگات ، يصل /ڕیيچ/ reach/ri:tʃ/ ,/ڕەيزە/
,دەخوێنێتەوە ، يقرأ /ڕیيد/ read/ri:d/ ,دەداتەوە ، يتفاعل ، يستجيب /ڕياكت/
ڕاستەقینە ، حقيقي /ڕیيەڵ/ real/ri:əl/ or /riəl/ ,ئامادە ، مستعد /ڕێدی/ ready/redi/
/ڕیەڵ/ یان reality/riæləti/ ,ڕاستی ، حقيقة ، واقع /ڕیاڵەتی/ realize/ri:əlaiz/
بە ڕاستی really/ri:əli/ or /riəli/ ,پێیدەزانێت ، دەڕاستێنێت ، يدرك ، يحقق /ڕیيەلايز/
/ڕیيەلی/ یان /ڕیەلی/ realm/relm/ ,جیهان ، شانشین ، عالم ، مملكة /ڕێلْم/ ream/ri:m/
دەدروێتەوە ، دروێنە دەكات ، درەو reap/ri:p/ ,بەندی كاغەز ، 480 پەڕەیی ، الرزمة /ڕیيم/
پەروەردە دەكات ، بەخێو دەكات ، دەهێنێتە بەرهەم rear/riə/ ,دەكات ، يجني ، يحصد /ڕیيپ/
/ڕیە/ ، پاشكۆ reason/ri:zn/ ,هۆ ، هۆش ، بیر دەكاتەوە /ڕیيزن/ reassure/ri:əʃʊə/
or /ri:əʃɔ:/ ,دەچەسپێنێت ، دووپات دەكاتەوە /ڕیيەشوە/ یان /ڕیيەشۆ/ rebel/rebl/
سوكایەتی پێدەكات ، تڕۆی دەكات ، سوكایەتی rebuff/ribʌf/ ,یاخی دەبێت ، یاخیبوو /ڕێبڵ/
سەرزەنشت دەكات ، گلەیی لێدەكات ، rebuke/ribju:k/ ,پێكردن ، تڕۆ كردن /ڕیبەف/
بیری دەكەوێتەوە ، بیركەوتنەوە ، recall/rikɔ:l/ ,هەڕەشەی لێدەكات ، هەڕەشە /ڕیبیووک/
,بەئاشكرا پێی لێدەنێت /ڕیكانت/ recant/rikænt/ ,بانگی دەكاتەوە /ڕیكۆڵ/
recede/risi:d/ ,دەكشێتەوە ، دەكشێتەدواوە ، دەڕەوێتەوە /ڕیسیيد/ receipt/risi:t/
,وەری دەگرێت /ڕیسیيڤ/ receive/risi:v/ ,وەرگرنامە ، سەنەد ، وەصل /ڕیسیيت/
recent/ri:snt/ ,تازە ، نوێ ، حديث العهد ، جديد /ڕیيسنت/ receptacle/riseptəkl/
پێشوازی كردن ، إستقبال reception/risepʃn/ ,دەفر ، قاپ ، إناء ، وعاء /ڕیسێپتەكڵ/
,پشوو ، وچان /ڕیسێس/ یان /ڕیيسێس/ recess/rises/ or /ri:ses/ ,/ڕیسێپشن/
ئاڵوگۆڕكراو ، reciprocal/risiprəkl/ ,ڕەچەتە ، وصفة /ڕێسەپی/ recipe/resəpi/
,دەخوێنێتەوە ، دەڵێت /ڕیسایت/ recite/risait/ ,متبادل /ڕیسیپرەكڵ/ reek/ri:k/
كەمتەرخەم ، reckless/rekləs/ ,بۆنێكی زۆر ناخۆش ، دووكەڵ ، هەڵم ، تەم /ڕیيک/
پێشەپشكنین ، سەرنج ، پشكنین ، دۆزینەوە ، إستطلاع recon/rikɒn/ ,سەرشێت /ڕێكلەس/
چاكی دەكاتەوە ، دەگێڕێتەوە ، چارەساز دەكات ، يستعيد ، reclaim/rikleim/ ,/ڕیكۆن/

پاڵدەداتەوە ، پاڵدەکەوێت /ڕیکلەین/ recline/riklain/ ,یستصلح /ڕیکلەیم/,
recluse/riclu:s/ /ڕیکلووس/ سۆفی ، گۆشەنشین ، ناسک ، منعزل,
recognize/rekgənaiz/ /ڕێکەگنایز/ دەناسێتەوە, recognition/rekəgniʃn/
دەگەڕێتەدواوە ، دانپیانان ، پێلێنان ، تێگەیشتن ، إعتراف /ڕێکەگنیشن/ recoil/rikɔil/,
بیری recollect/rekəlekt/ دەکشێتەوە ، دەگەڕێتەوە ، گەڕانەوەدواوە /ڕیکۆیڵ/,
دەستپێکردنەوە recommence/ri:kəmens/ دەکەوێتەوە ، بیردەخاتەوە /ڕێکەلێکت/,
دەسپێرێت ، ڕادەسپێرێت /ڕێکەمێند/ recommend/rekəmend/ ,/ڕیپکەمێنس/,
recommendation/rekəmendeiʃn/ /ڕێکەمێندەیشن/ ڕاسپاردە ، سپاردە ، توصية,
recompense/rekəmpens/ /ڕێکەمپێنس/ خەڵاتی دەکات ، پاداشتی دەداتەوە,
reconcile/rekənsail/ ئاشت دەبنەوە ، ڕێک دەکەونەوە ، ڕێکدەخاتەوە ، پێکیان دەهێنێت ،
پێکهاتنەوە ، ئاشتی ، ڕێکی reconciliation/rekənsilieiʃn/ يصالح /ڕێکەنسایڵ/,
پێشەپشکنین ، سەرنج ، پشکنین ، reconnaissance/rikɒnisns/ ,/ڕێکەنسیلیەیشن/
سەرنج دەدات reconnoiter/rekənɔitə/ دۆزینەوە ، إستطلاع /ڕیکۆنیسنس/,
دروستدەکاتەوە ، چاک دەکاتەوە reconstruct/ri:kənstrʌkt/ ,/ڕێکەنۆیتە/
,تۆماردەکات ، تۆمارکردن /ڕیکۆد/ record/rekɔ:d/ ,/ڕیپکەنستڕەکت/
recount/rikaʊnt/ or /ri:kaʊnt/ دەژمێرێت ، دەژمێرێتەوە دووبارە ، ژماردنەوە ،
پەنا بۆ بردن ، پەنا پێ recourse/rikɔ:s/ گێڕانەوەی قسە و باس /ڕیکاونت/ یان /ڕیپکاونت/,
دەگێڕێتەوە ، چاک دەکاتەوە ، دەستی دەکەوێتەوە recover/rikʌvə/ بردن ، پەناگا /ڕیکۆس/,
,دەنێرێت ، نێرراو ، ئەندامی نوێ ، سەربازی نوێ /ڕیکرووت/ recruit/rikru:t/ ,/ڕیکەڤە/
rectangle/rektæŋgl/ /ڕێکتانگگڵ/ لاکێشە ، مستطيل, rectify/rektifai/
ڕەوشت rectitude/rektitju:d/ چاکدەکاتەوە ، چارەسەردەکات ، يصلح ، يعالج /ڕێکتیفای/,
چەندبارە دەبێتەوە ، ڕوودەداتەوە ، recur/rikɜ:/ چاکی ، إستقامة الأخلاق /ڕێکتیتیوود/,
سووردەکات ، redden/redn/ سوور ، أحمر /ڕێد/ red/red/ هەڵدەداتەوە ، يتردد /ڕیکێ/,
,سوورباو ، سوورکار /ڕێدیش/ reddish/rediʃ/ سوورهەڵدەگەڕێت /ڕێدن/,

redeem/ridi:m/ /ڕیدییم/ ڕزگاری دەکات ، ئازادی دەکات ، بەرەڵای دەکات, redolent/redələnt/ /ڕێدەلەنت/ بۆندار ، پڕبۆن ، بۆنخۆش, redouble/ri:dʌbl/ /ڕییدەبڵ/ چەندجارەی دەکات ، دوو چەندان دەکات ، زیادی دەکات ، یضعف ، یتضاعف, redress/ridres/ /ڕیدرێس/ دەیبژێرێت ، تەعویزی دەکاتەوە ، یعوض, reduce/ridju:s/ /ڕیدیووس/ کەمی دەکاتەوە ، یقلل, reed/ri:d/ /ڕیید/ قامیش ، زەل ، قصب, reel/ri:l/ /ڕییڵ/ بەکرە ، خلۆکە ، دەزوو هەڵدەکات ، خول دەخوات ، دەپێچێت ، یلف, reinforce/ri:infɔ:s/ /ڕیینفۆس/ بەهێزی دەکات ، دووپاتی دەکاتەوە ، بەهێزکردن ، بەهێزترکردن, referee/refəri:/ /ڕێفەریی/ ناوبژیوان ، حکم, reference/refrəns/ /ڕێفرەنس/ دەپاڵێوێت ، ساف دەکات ، لوس دەکات ، سەرچاوە ، نیشاندان, refine/rifain/ /ڕیفاین/ پوختی دەکات ، یصقل, reflect/riflekt/ /ڕیفلێکت/ شەوق یان گەرمی دەداتەوە ، پەرچ دەکاتەوە ، عەکسی دەکاتەوە ، پێچەوانەی دەکاتەوە ، بیر دەکاتەوە ، ینعکس, reflex/ri:fleks/ /ڕییفلێکس/ پەرچەکردار ، وەڵام ، پەرچاوە ، وێنەیەکی پەرچاوە ، إنعكاسي ، صورة منعكسة, reform/rifɔ:m/ /ڕیفۆم/ چاکی دەکاتەوە ، چاک کردن ، چاکسازی ، یصلح ، إصلاح, refract/rifrækt/ /ڕیفڕاکت/ دەشکێتەوە (بۆ ڕووناکی) ، ینکسر (للضوء), refrain/rifrein/ /ڕیفرەین/ دوورەپەرێز دەبێت ، یتجنب, refresh/rifreʃ/ /ڕیفرێش/ دەبوژێتەوە ، دەبوژێنێتەوە ، دەحەسێتەوە ، تازە دەکاتەوە ، یعید الحیاة الی, refrigerator/rifridʒəreitə/ /ڕیفریجەڕەیتە/ بەفرخەر ، بەفرگر ، ثلاجة, refuge/refju:dʒ/ /ڕیفیووج/ پەناگا ، حەشارگا ، پەنا دەدات, refugee/refju:dʒi:/ /ڕیفیووجیی/ پەنابەر ، لاجیء, refund/ri:fʌnd/ /ڕییفەند/ دەیداتەوە (پارە) ، یعید (مبلغا) إلى, refuse(v.)/rifju:z/ /ڕیفیووز/ ڕەد دەکاتەوە ، نایەوێت ، یرفض, refute/rifju:t/ /ڕیفیووت/ بەدرۆ دەخاتەوە, regain/rigein/ /ڕیگەین/ دەستی دەکەوێتەوە ، یستعید, regal/ri:gl/ /ڕییگڵ/ شاهانە ، ملکي, regard/rigɑ:d/ /ڕیگاد/ ڕێزی دەگرێت ، ڕێزگرتن ، بایەخ ، گرنگی ، ڕێز ، ڕەچاو کردن, regenerate/ridʒenəreit/ /ڕیجێنەڕەیت/ نوێی دەکاتەوە ، پەیدا دەبێتەوە ، پێدەگاتەوە, regent/ri:dʒənt/ جێنشینی شا ،

ڕژێم ، ڕێجیم ، پارێزی /ڕیجەنت/ ڕاسپێرراو لەسەر تەختی پاشایەتی, regime/reiʒi:m/
regimen/redʒimən/ /ڕێجیمەن/ پارێز ، ڕژێم, regiment/redʒimənt/ /ڕەیژییم,
region/ri:dʒən/ /ڕێجیمەنت/ ناوچە ، هەرێم ، منطقة ، قطر ، إقليم لق ، کەتیبە ، فوج,
register/redʒistə/ /ڕێجیستە/ تۆمار دەکات ، تۆمارکەر ، شێوە زمان /ڕیجەن,
regret/rigret/ /ڕیگرێت/ داخی بۆ دەخوات ، پەشیمان دەبێتەوە ، داخ,
regular/regjələ/ /ڕێگیەلە/ ڕێکوپێک, rehears/rihɜ:s/ /ڕیهێس/ مەشق دەکات,
reign/rein/ /ڕەین/ فرمان ، بڕیار ، فرمان دەدات, rein/rein/ ڕیشمەی ئەسپ ، زمام
reiterate/riitəreit/ /ڕییتەرەیت/ چەند بارەی دەکاتەوە ، دووپات دەکاتەوە ، یکرر, /ڕەین/,
reject/ridʒekt/ /ڕیجێکت/ ڕەت دەکاتەوە ، نایەوێت ، ڕەفزی دەکات ، یرفض,
rejoice/ridʒɔis/ /ڕیجۆیس/ دڵخۆش دەبێت ، شادمان دەبێت ، شاد دەبێت,
rejoinder/ridʒɔində/ /ڕیجۆیندە/ وەڵام ، وەڵامدانەوە بە زیرەکانە, relapse/rilæps/
or /ri:læps/ /ڕیلاپس/ یان خراپ بوونەوە ، دەکەوێتەوە نەخۆشی ، چوونەوە باری نەخۆشی
relate/rileit/ /ڕیلەیت/ دەبەستێت ، دەگەیەنێت ، یربط ، یوصل, /ڕییلاپس/,
relax/rilæks/ /ڕیلاکس/ خاو دەبێتەوە ، دەحەسێتەوە ، پشوو دەدات ، یرتاح,
release/rili:s/ /ڕیلییس/ بەرەڵای دەکات ، ئازادی دەکات ، یطلق سراح ، إطلاق سراح,
relent/rilent/ /ڕیلێنت/ نەرم دەبێتەوە ، خاو دەبێتەوە ، دادەمرکێتەوە ، یلین,
reliable/rilaiəbl/ /ڕیلایەبڵ/ باوەڕی پێ دەکرێ ، باوەڕپێکراو, relic/relik/ شوێنەوار
relief/rili:f/ /ڕێلیک/ حەسانەوە ، پشوو ، پشوودان ، مانەوە ، یادگار ، پاشماوە بۆ یادگاری,
relieve/rili:v/ /ڕیلییڤ/ دەیحەسێنێتەوە ، یریح, /ڕیلییف/ راحة ، إرتیاح,
religion/rilidʒən/ /ڕیلیجەن/ ئاین ، دین, relish/reliʃ/ تام ، خۆشی ، تامدار دەکات
rely/rilai/ /ڕیلای/ پشتی پێ دەبەستێت, remain/rimein/ دەمێنێتەوە ، یبقی, /ڕێلیش/,
reminder/rimaində/ /ڕیمایندە/ بیرخەرەوە, remark/rimɑ:k/ لێدوان ، /ڕیمەین/,
remand/rimɑ:nd/ /ڕیماک/ تێبینی ، تێبینی دەکات, دەیخاتەوە بەندیخانە ، دەینێرێتەوە بۆ
remedy/remədi/ /ڕێمەدی/ چارەسەر ، دەرمان ، چارەسەرکردن, /ڕیماند/ بەندیخانە,

remember/rimembə/ /ڕیمێمبە/ بیری دەکەوێتەوە ، دێتەوە یادی, remind/rimaind/ /ڕیمایند/ بیری دەخاتەوە, reminiscence/reminisns/ /ڕێمینیسنس/ یادگاری ، بیرکەوتنەوە ، بیرەوەری, remiss/rimis/ کەمتەرخەم ، پشت گوێ خستن /ڕیمیس/, remission/rimiʃn/ /ڕیمیشن/ مغفرة ، بەخشین ، لێخۆشبوون ، لێبوردن, remit/ri:mit/ or /rimit/ /ڕییمیت/ یان /ڕیمیت/ پارە دەنێرێت ، لێ دەبورێت ، دەبەخشێت, remnant/remnənt/ /ڕێمنەنت/ پاشماوە ، ماوە, remorse/rimɔ:s/ /ڕیمۆس/ پەشیمانی ، پەشیمان دەبێتەوە ، پاشگەزدەبێتەوە, remote/riməʊt/ /ڕیمەوت/ دوور, remove/rimu:v/ /ڕیمووڤ/ یزیل ، لادەبات, remount/rimaunt/ /ڕیماونت/ سوار دەبێتەوە, renaissance/rineisns/ /ڕینەیسنس/ بوژانەوە ، زیندووبوونەوە ، ژیانەوە ، ئاگایی, rent/rent/ /ڕێنت/ إیجار ، یستأجر ، بەکرێدان ، بەکرێ دەدات, renew/rinju:/ /ڕینیوو/ یجدد ، نوێدەکاتەوە, renounce/rinaʊns/ /ڕیناونس/ وازی لێدەهێنێت ، یتبرأ من ، دەستی لێهەڵدەگرێت ، دەستبەرداری دەبێت, renown/rinaʊn/ /ڕیناون/ ناوبانگ ، شهرة, reopen/ri:əʊpən/ /ڕییەوپەن/ دووبارە دەیکاتەوە ، دەست پێدەکاتەوە ، یفتح ثانیة ، یستأنف, repair/ripeə/ /ڕیپێە/ چاکدەکاتەوە ، چاککردنەوە, replace/ripleis/ /ڕیپلەیس/ لەجێی خۆی دادەنێت ، دەگۆڕێت ، جێی دەکاتەوە, revolution/revəlu:ʃn/ /ڕێڤەلووشن/ ثورة ، شۆڕش, reward/riwɔ:d/ /ڕیوۆد/ خەڵاتکردن ، خەڵات دەکات, rheumatism/ru:mətizəm/ /ڕوومەتیزەم/ ڕۆماتیزم ، باداری, rib/rib/ /ڕیب/ ضلع ، پەراسوو, ribbon/ribən/ /ڕیبەن/ شریط ، شریت, rice/rais/ /ڕایس/ رز ، برنج, rich/ritʃ/ /ڕیچ/ دەوڵەمەند, enrich/inritʃ/ /ئینڕیچ/ دەوڵەمەندی دەکات, rob/rɒb/ /ڕۆب/ یسلب ، دەسێنێت ، دەدزێت, roast/rəʊst/ /ڕەوست/ دەبرژێنێت ، برژاندن (گۆشت), rude/ru:d/ /ڕوود/ سەرسەری ، کەمتەرخەم ، توڕە, ruddy/rʌdi/ /ڕەدی/ سوور هەڵگەڕاو, rubber/rʌbə/ /ڕەبە/ لاستیک ، سڕە ، مطاط ، ماسحة, ruin/ru:in/ /ڕووین/ خراب ، یخرب ، وێرانکردن ، وێران دەکات, ruthless/ru:θləs/ /ڕووثلەس/ عدیم الرحمة ، دڵڕەق ، بێبەزەیی...etc.

2-ئەگەر بەدوای پیتی (r) دا پیتی (y) هات ئەوا پیتی (r) دەخوێنرێتەوە بۆ نمونە :

dry/drai/ /دڕای/ جاف ، وشک, dryly/draili/ /دڕایلی/ بەوشکی, chemistry/kemistri/ /کێمیستری/ کیمیاء ، کیمیا, cry/krai/ دەگری ، هاواردەکات ، /کڕای/ هاوار, try/trai/ /تڕای/ هەوڵ ، دادگایی دەکات ، هەوڵدەدات, dairy/deəri/ /دێەری/ کارگەی شیرەمەنی, fairy/feəri/ /فێەری/ ئەفسانە ، جنۆکە, rotary/rəʊtəri/ /ڕەوتەری/ خولانەوە بەدەوری تەوەرەیەکدا, preliminary/priliminəri/ سەرەتایی تەزبیج /پریلیمینەری/, fry/frai/ /فڕای/ سوورەوەکراو ، سووردەکاتەوە, rosary/rəʊzəri/ /ڕەوزەری/, dictionary/dikʃənri/ /دیکشەنری/ معجم ، قاموس ، فەرهەنگ, lottery/lɒtəri/ /لۆتەری/ یانسیب ، پیانقۆ, binary/bainəri/ دووانەیی ، دووداوویی ، /باینەری/ ثنائي, laundry/lɔ:ndri/ /لۆندری/ شوێنی جل شۆرین ، جل شۆری, usury/ju:ʒəri/ /یووژەری/ سوو ، سووخۆری, rye/rai/ جاودار (ڕووەکێکە وەک (جۆ) وایە) ، /ڕای/ پەڕشە ، پەڕش, confectionary/kənfekʃənəri/ تایبەت بە نوقڵ و شیرینی و دروستکردنیان ، /کەنفێکشەنەری/ حەڵواخانە, fishery/fiʃəri/ ڕاوگەی ماسی ، ماسی گرتن ، /فیشەری/ مصائد سمک, refinery/rifainəri/ /ڕیفاینەری/ مصفی ، پاڵاوگا, misery/mizəri/ /میزەری/ خەمباری ، بەدبەختی ، بێ دەرەتانی ، کەساسی, voluntary/vɒləntri/ /ڤۆڵەنتری/ حەزی ، هەوەسی ، خۆویست, revolutionary/revəlu:ʃənəri/ شۆڕشی ، پێشەوایی شۆڕش ، شۆڕشگێڕ ، ثوري ، /ڕیڤەلووشەنەری/ شخص ثوري, rivalry/raivlri/ بەربەرەکانی ، ڕقەبەری ، منافسة /ڕایڤلڕی/, robbery/rɒbəri/ /ڕۆبەری/ سرقة ، دزین ، دزی, rubbery/rʌbəri/ /ڕەبەری/ دەچەمێتەوە وەکو لاستیک, poultry/pəʊltri/ /پەوڵتری/ باڵندەی ماڵی, literary/litərəri/ /لیتەرەری/ ئەدەبی ، وێژەیی, adultery/ədʌltəri/ زیناکردن ، داوێن پیسی ، /ئەدەڵتەری/, adversary/ædəvəsri/ دوژمن ، بەربەرەکانیکەر ، ناحەز ، کەسێکی دژ /ئادڤەسەری/, awry/ərai/ /ئەڕای/ نارێک ، شێواو, airy/eəri/ بەبا ، بادار ، هەوادار /ئێەری/, watery/wɔ:təri/ /وۆتەری/ ئاوی ، ئاودار ، ئاوەکی ، تەڕ ، پاراو,

angry/æŋgri/ /ئانگگری/ توڕە, anniversary/ænivɜ:səri/ سالأنە ، سالْیاد /ئانیڤێسەری/, armoury/ɑ:məri/ /ئامەری/ جبەخانە ، کارخانەی چەک, artery/ɑ:təri/ /ئاتەری/ خوێنبەر ، شریان, artillery/ɑ:tiləri/ /ئاتیلْەری/ تۆپ ، مدفعية, auxiliary/ɔ:gziliəri/ /ئۆگزیلیەری/ یاریدەدەر ، یارمەتیدەر ، مساعد, hungry/hʌŋgri/ /هەنگگری/ برسی ، جائع, bakery/beikəri/ /بەیکەری/ نانەواخانە ، فڕن ، مخبز, bravery/breivəri/ /بڕەیڤەری/ ئازایەتی ، شجاعة, boundary/baʊndri/ سنوری /باوندری/ وڵات, battery/bætri/ or /bætəri/ یان /باتری/ پاتری ، پیل ، بطارية /باتەری/, sugary/ʃʊgəri/ /شوگەری/ شەکری ، سکري, fiery/faiəri/ ئاگرین ، بەجۆش /فایەری/ ناری ، مضروم, furry/fɜ:ri/ /فێری/ کولْکن ، مکسو بالفرو, canary/kəneəri/ /کەنێەری/ کەناری (جۆرە باڵندەیەکە) ، طير كناري, respiratory/rəspirətri/ or /respərətri/ /ڕێسپەرەتری/ یان /ڕەسپەرەتری/ هەناسەدان, contemporary/kəntemprəri/ /کەنتێمپرەری/ کاتی ، دەمی (ناهەمیشەیی) ، مؤقت, temporary/temprəri/ /تێمپرەری/ کاتی ، سەردەمی ، دەمی ، مؤقت, contrary/kɒntrəri/ /کۆنترەری/ دژ ، پێچەوانە ، ضد ، عکس, cookery/kʊkəri/ /کوکەری/ چێشت لێنان ، الطبخ, country/kʌntri/ /کەنتری/ وڵات, countryman/kʌntrimən/ /کەنتریمەن/ هاوڵاتی ، مواطن, customary/kʌstəməri/ /کەستەمەری/ ئاسایی ، باو ، بپێی نەریتی کۆمەڵگا ، إعتيادي, powdery/paʊdəri/ /پاودەری/ وەکو تۆز ، بە تۆز دەچێت ، يشبه المسحوق, cutlery/kʌtləri/ /کەتلْەری/ چەقۆفرۆشی ، چەقۆگەری, carpentry/kɑ:pəntri/ /کاپەنتری/ دارتاشی ، نجارة, carry/kæri/ /کاری/ هەڵدەگرێت ، يحمل, category/kætəgəri/ /کاتەگەری/ بابەت ، جۆر ، جنس ، فصيلة ، صنف, cavalry/kævlri/ /کاڤلْری/ هێزی سوارە یان تانک, celery/seləri/ کەرەوز ، کرفس /سێلەری/, centenary/senti:nəri/ /سێنتیینەری/ سەدساڵە ، یادی سەدساڵە ، عيد مئوي, cheery/tʃiəri/ /چیەری/ دڵخۆش ، بەکەیف ، شاد, cherry/tʃeri/ /چێری/ گێلاس ، کرز,

chicanery/ʃikeinəri/ /شیکەینەری/ فێلبازی ، دڵخراپی, chicory/tʃikəri/ جۆرە ڕووەکێکە کە وەکو سەوزە دەخورێت وە تامی تاڵە و گەڵاکەی سپییە و لەگەڵ زەڵاتە تێکەڵ دەکرێ بە خاوی و دەخورێ /چیکەری/, chivalry/ʃivælri/ جوامێری ، سوارچاکی ، فروسیة /شیڤاڵری/, colliery/kɒliəri/ /کۆڵیەری/ کانی خەڵوز ، خەڵوزی, commentary/kɒməntri/ /کۆمەنتری/ لێدوان ، ڕوونکردنەوە ، تعلیق ، شرح, laboratory/ləbɒrətri/ /لەبۆرەتری/ تاقیگە ، ئەزمونگە ، مختبر, lavatory/lævətri/ /لاڤەتری/ سەرئاو ، ئاودەست ، مرحاض, library/laibrəri/ /لایبرەری/ کتێبخانە, livery/livəri/ /لیڤەری/ توشی نەخۆشییەک بووە لە جگەریدا ، بەرگی نۆکەران, luxury/lʌkʃəri/ /لەکشەری/ خۆشی ، کامەرانی ، خۆشگوزەرانی ، ڕابواردن ، ترف, gallantry/gæləntri/ /گاڵەنتری/ نەبەزی ، جوامێری ، پیاوەتی ، بسالة ، شهامة, gallery/gæləri/ /گاڵەری/ باڵەخانە ، گالەری ، ڕاڕەو ، ئەیوان ، تەلار ، پێشانگا, geometry/dʒiɒmətri/ /جیۆمەتری/ ئەندازە ، ئەندازەزانی ، علم الهندسة, glory/glɔ:ri/ /گلۆری/ شکۆ ، سەربەرزی, glossary/glɒsəri/ فەرهەنگۆک ، خاتمة مفردات مشروحة /گلۆسەری/, gooseberry/gʊzbəri/ /گوزبەری/ کشمیش, granary/grænəri/ /گرانەری/ سایلۆ ، عەمباری خەلە و دانەوێڵە, greenery/gri:nəri/ /گرینەری/ سەوزە ، سەوزایی ، درەختی سەوز, January/dʒænjuəri/ /جانیوەری/ کانونی دووەم, February/februəri/ شوبات /فێبرووەری/, jewellery/dʒu:əlri/ /جووەڵری/ گەوهەر ، خشڵ ، گەوهەرگا, Jewry/dʒʊəri/ /جوەری/ جولەکان ، گەڕەکی جولەکە (لە شارێک) ، گەلی جولەکە, jury/dʒʊəri/ /جوەری/ دەستەی سوێندخۆران ، هیئة التحکیم (المحلفین), injury/indʒəri/ /ئینجەری/ برین ، ئەزیەت ، ئازار ، زیان ، خراپە ، إصابة...etc.

3-ئەگەر پیتی (r) دووان بەسەریەکەوە هات (rr) واتە دەبڵ ئەوا هەمیشە دەخوێنرێتەوە و یەک دەنگی /r/ دروست دەکات

carry/kæri/ /کاری/ یحمل ، هەڵدەگرێت, lorry/lɒri/ /لۆری/ شاحنة ، بارکێش ، لۆری, carriage/kæridʒ/ /کاریج/ گواستنەوە ، گالیسکە ، هەڵگرتن, marry/mæri/ شوو /ماری/ ژن دەهێنێت ، دەکات, marriage/mæridʒ/ /ماریج/ ژنهێنان ، شووکردن, cherry/tʃeri/ /چێری/ کرز ، گێلاس, berry/beri/ /بێری/ توو, blueberry/blu:bəri/ /بلووبێری/ (بەر و ڕووەک) توترک, strawberry/strɔ:bəri/ /ستڕۆبەری/ توفەڕەنگی ، شلیک, warrant/wɒrənt/ /ووۆڕەنت/ دەسەڵات ، فەرمان, warranty/wɒrənti/ /ووۆڕەنتی/ ضمان ، گرەنتی, raspberry/rɑ:zbəri/ توترک /ڕازبەری/...etc.

4-پیتی (r) ئەگەر کەوتە کۆتایی وشەوە ناخوێنرێتەوە

silent (r): tar/tɑ:/ /تا/ قەتران, later/leitə/ /لەیتە/ فیما بعد ، دواتر, carrier/kæriə/ /کاریە/ کۆڵکێش ، حەماڵ ، هەڵگر, car/kɑ:/ /کا/ سەیارە, far/fɑ:/ /فا/ بعید ، دوور, fur/fɜ:/ /فێ/ فەرو ، کوڵک, clear/kliə/ /کلیە/ ئاشکرا ، ڕوون, fear/fiə/ /فیە/ دەترسێت ، ترس, deer/diə/ /دیە/ غزال ، ئاسک, mother/mʌðə/ /مەذە/ أم ، دایک, father/fɑ:ðə/ /فاذە/ باوک, teacher/ti:tʃə/ معلم ، مامۆستا ، فێرکار /تیچە/, visitor/vizitə/ /ڤیزیتە/ زیارەتکار ، سەردانکار, sailor/seilə/ بحار ، دەریاوان /سەیڵە/...etc.

5-ئەگەر پیتی (r) پیتی نەبزوێنی بەدوادا هات ئەوا پیتی (r) ناخوێنرێتەوە

silent (r) : bird/bɜ:d/ /بێد/ باڵندە, third/θɜ:d/ /ثێد/ سێهەم ، سێیەم, garden/gɑ:dn/ /گادن/ باخچە, gardener/gɑ:dnə/ /گادنە/ باخەوان, pardon/pɑ:dn/ /پادن/ ببورە ، لێبوردن ، لێیدەبورێت, word/wɜ:d/ /وێد/ وشە, sword/sɔ:d/ /سۆد/ سیف ، شمشێر ، شیر, port/pɔ:t/ /پۆت/ میناء ، بەندەر, airport/eəpɔ:t/ /ئێەپۆت/ مطار ، فڕۆکەخانە, park/pɑ:k/ وێستگەی ئۆتۆمبێل ، /پاک/ دەوەستێنێت ، باخچەی گشتی, bark/bɑ:k/ /باک/ دەوەڕێت, arm/ɑ:m/ باسک ،

کەس ، شخص person/pɜ:sn/ ,کێڵگە ، دەچێنێت /فام/ farm/fɑ:m/ ,ذراع /ئام/
نیشانە ، ئاماژە دەکات /ماک/ mark/mɑ:k/ ,کچ ، بنت /گێڵ/ girl/gɜ:l/ ,پێسن/...etc.

6-ئەگەر پیتی (r) کەوتە نێوان (دوو پیتی بزوێن لە کۆتایی وشەدا) ئەوا پیتی (r) ناخوێنرێتەوە بۆ نمونە :

silent (r): care/keə/ /کێە/ ئاگاداربوون ، ئاگاداری دەبێت ، چاودێری دەکات, mare/meə/ /مێە/ ماین, declare/dikleə/ /دێکلێە/ ئاشکرای دەکات ، ڕادەگەیەنێت, hare/heə/ /هێە/ کەروێشکی کێوی, dare/deə/ /دێە/ دەوێرێت ، بەرەنگاری دەکات, share/ʃeə/ /شێە/ بەش ، بەشداری دەکات لەگەڵ, bare/beə/ /بێە/ ڕووت ، کەمێک, empire/empaiə/ /ئێمپایە/ ئیمپراتۆریەت, fire/faiə/ /فایە/ ئاگر, were/wɜ:/ بوون ، بووین ، بوویت ، /وێ/, wire/waiə/ /وایە/ سیم ، تەل ، وایەر...etc.

14-/w/ و

(w): wait/weit/ /وەیت/ چاوەڕوان دەکات ، ينتظر, west/west/ ڕۆژئاوا ، خۆرئاوا ، غرب /وێست/, win/win/ /وین/ دەباتەوە ، بردنەوە ، يربح ، فوز, why/wai/ بۆچی ، لماذا /وای/, when/wen/ /وێن/ کەی ، متى, which/witʃ/ کام ، کامە (بۆ ناژیر بەکاردەهێنرێ) /ویچ/, while/wail/ /وایڵ/ لەکاتێکدا ، ماوە, twice/twais/ /توایس/ دووجار ، مرتان, twin/twin/ /توین/ دووانە ، جمک ، توأم, aware/əweə/ /ئەوێە/ وریا ، هۆشیار ، واع, war/wɔ:/ /وۆ/ جەنگ ، دەجەنگێت ، حرب ، يحارب, world/wɜ:ld/ /وێڵد/ جیهان ، عالم, wide/waid/ /واید/ پان ، عريض, week/wi:k/ /وییک/ هەفتە ، أسبوع, weak/wi:k/ لاواز ، ضعيف /وییک/, will/wil/ /ویڵ/ دەبێت ، ویست ، وصية, beware/biweə/ وریابە ، خۆت بپارێزە /بیوێە/, where/weə/ /وێە/ لەکوێ ، أين, word/wɜ:d/ وشە ، دادەڕێژێت /وێد/, we/wi/ or /wi:/ /وی/ یان /ویی/ ئێمە ، نحن...etc.

(qu): quit/kwit/ /کویت/ چۆڵ دەکات ، ڕادەگرێت ، وازلێهێنان ، بەرنامە داخستن, quite/kwait/ /کوایت/ بەتەواوی ، یەکجار, request/rikwest/ داوا دەکات ، داوا ،

خێرا ، سریع /quick/kwik ,شاژن /کوویین/ /queen/kwi:n ,یطلب ، طلب /ڕیکوێست/ کورتە تاقیکردنەوە /quiz/kwiz ,بەخێرایی ، بسرعة /کویکلی/ /quickly/kwikli ,/کویک/ پرسیار ، دەپرسێت /کوێسچەن/ /question/kwestʃən ,، تاقیدەکاتەوە ، یمتحن /کویز/ /quarter/kwɔ:tə/ /کووّتە/ چارەک ، وەرزی خوێندن ,equipment/ikwipmənt/ شلە ، liquid/likwid/ ,هێمن /کوایەت/ /quiet/kwaiət ,کەلوپەل ، ئامێر /ئیکوییپمەنت/ /لیکوید/ سائل...etc.

تێبینی : لەم وشانەی خوارەوەدا پیتی (w) ناخوێنرێتەوە ، بەتایبەتی ئەگەر پیتی (r) لەدوایەوە هات

silent (w): wrangle/ræŋgl/ ناکۆکی ، شەڕەقسە ، بە شێوەیەکی توندوتیژ قسەدەکات /ڕانگڵ/, wrap/ræp/ /ڕاپ/ لوولی دەدات ، دەپێچێتەوە, wrapper/ræpə/ بەرگ /ڕاپە/ (بەرگی کتێب و ڕۆژنامە), wrapping/ræpiŋ/ /ڕاپینگ/ کاغەزی پێچانەوە, wrath/rɒθ/ /ڕۆث/ تورەیی ، پەستی, wrist/rist/ /ڕیست/ مەچەک ، رسغ, write/rait/ /ڕایت/ دەنوسێت ، یکتب, wrote/rəʊt/ /ڕەوت/ نوسی ، کتب, written/ritn/ نوسراو ، /ڕیتن/ مکتوب, wreck/rek/ دەشکێنێت ، پارچەی شکاو ، تێکشکاو ، نقومبوو ، شکاو ، /ڕێک/ تێکشکاندن ، خراپکردن ، ڕووخاندن, wrestle/resl/ زۆرانبازی دەکات ، زۆرانی دەکات ، /ڕێسڵ/ یصارع, wrinkle/riŋkl/ /ڕێنگکڵ/ لۆچی ، لولی ، لۆچ دەبێت ، لول دەبێت, wrong/rɒŋ/ /ڕۆنگ/ ئازار ، زیان ، ستەم ، چەوت ، هەڵە, sword/sɔ:d/ شیر ، شمشێر ، /سۆد/ سیف, answer/ɑ:nsə/ /ئانسە/ جواب ، وەڵامدەداتەوە ، وەڵام, awful/ɔ:fl/ /ئۆفڵ/ ترسناک, whose/hu:z/ /هووز/ لمن ، بۆ کێ, who/hu:/ /هوو/ مَن ، ئەوەی ، کێ, whole/həʊl/ /هەوڵ/ کل ، کامل ، هەموو ، تەواو, whom/hu:m/ کێ ، ئەوەی ، مَن ، الذي /هووم/ التي ، ...etc.

15-/j/ ی

تێبینی / هەموو کاتێک پیتی (y) ئەگەر لەسەرەتاوە هات دەنگی /j/ دروست دەکات ، وە هەندێک جاریش پیتی (y) لەناوەڕاستی وشەدا ئەو دەنگە دروست دەکات

(y): year/jiə/ or /jɜ:/ ساڵ ، سنة ، عام /ییە/ یان /یێ/, yes/jes/ بەڵێ ، نعم /یێس/, you/ju/ or /ju:/ تۆ (بۆ نێر و مێ) ، ئێوە (بۆ نێر و مێ) ، انتَ ، انتِ ، انتم ، انتن /یو/ یان /یوو/, yet/jet/ هێشتا ، بعد ، لحد الان /یێت/, youth/ju:θ/ گەنجێتی ، لاوێتی /یووث/, beyond/bijɒnd/ لەپاش ئەو ، دوا ، ئەودیو /بییۆند/, yeast/ji:st/ خمیرة ، ترشێنە /یییست/, yield/ji:ld/ بەرهەم دەهێنێت ، بەروبوومی زەوی /یییڵد/, yogurt/jɒgət/ ماست /یۆگەت/, yard/jɑ:d/ یاردە (سێ پێ) ، گۆڕەپان /یاد/, young/jʌŋ/ لاو ، گەنج /یەنگ/...etc.

(u): union/ju:niən/ یەکێتی ، إتحاد ، وحدة /یوونیەن/, unite/jʊnait/ یەکدەخات ، یوحد /یونایت/, united/jʊnaitid/ یەکگرتوو ، موحد ، متحد /یونایتید/, unit/ju:nit/ یەکە ، تاک ، بەش ، یەکەی بنچینەیی ، پاچە /یوونیت/, uniform/ju:nifɔ:m/ وەک یەک ، هاوبەرگ ، موحّد ، زي موحّد /یوونیفۆم/, unify/ju:nifai/ یەکدەخات ، یوحد /یوونیفای/, student/stju:dnt/ خوێندکار ، قوتابی /ستیوودنت/, universe/ju:nivɜ:s/ جیهان ، عالم /یوونیڤێس/, university/ju:nivɜ:səti/ زانکۆ ، جامعة /یوونیڤێسەتی/, universal/ju:nivɜ:sl/ جیهانی ، عالمي /یوونیڤێسڵ/, cubic/kju:bik/ سێجا ، تکعیبي /کیووبیک/, dutiful/dju:tifl/ گوێڕایەڵ ، مطیع /دیووتیفڵ/, view/vju:/ بیر ، دیمەن ، بیری وایە /ڤیوو/, duty/dju:ti/ کار ، ئەرک ، فرمان /دیووتی/, user/ju:zə/ بەکارهێنەر ، بەکارهێنان ، مستخدم ، مستعمل /یووزە/, use(v.)/ju:z/ بەکاردەهێنێت /یووز/, use(n.)/ju:s/ بەکارهێنان ، یووس /یووس/, useful/ju:sfl/ سوودمەند ، نافع ، مفید /یووسفڵ/, beauty/bju:ti/ جوانی ، جمال /بیووتی/, cure/kjʊə/ چاک دەکاتەوە

بۆری ، لولە ، تیوب ، أنبوب tube/tju:b/, چاککردنەوە ، دەرمان دەکات ، چارەدەکات /کیوە/ /تیووب/...etc.

(w): ewe /ju:/ /یوو/ نعجة ، (شەکە مەڕ) کاوڕ, new/nju:/ /نیوو/ جدید ، تازە ، نوێ, few/fju:/ /فیوو/ کەم ، کەمێک ، ژمارەیەکی کەم, dew/dju:/ /دیوو/ ندی ، شەونم, dewy/dju:i/ /دیووی/ ندیّ ، شەونمدار ، شەونمدار, dewdrop/dju:drɒp/ ، خوناو شەونم ، قطرة ندی ، قطر الندی:عشب ابیض الزهر /دیوودرۆپ/ ...etc.

وا ئێستاش نمونەی زۆر دەنوسین لە دەنگەکان بۆ ئەوەی فێرخوازان و قوتابیان و خوێندکاران زیاتر تێبگەن و زیاتر دەنگەکانی زمانی ئینگلیزییان لا ئاسان بێت

Choose the correct answer   وەڵامە ڕاستەکە هەڵبژێرە

1- /æ/   cart/kɑ:t/, heart/hɑ:t/, cat/kæt/, aunt/ɑ:nt/

2- /k/   know/nəʊ/, knob/nɒb/, city/siti/, call/kɔ:l/

3- /l/   walk, talk, world, calm

4- /r/   court, port, fourth, every

5- /t/   looked, managed, saved, aged

6- /əʊ/   window, more, bough, oil

7- /f/   though, through, rough, of

8- /ei/   wet, made, let, said

9- /s/   bangs, banks, burns, angles

10- /z/   casket, adopts, blisters, safes

11- /i:/   war, hear, heat, ear

12- /r/   corner, first, others, threaten

13- /aʊ/   four, saw, house, don't

14- /w/ guilt, suit, build, quick

15- /ɔ:/ tall, cart, part, heart

16- /e/ ways, pays, says, days

17- /ʊ/ wool, cool, fool, blood

18- /d/ stopped, begged, faced, coughed

19- /i/ any, wheel, heal, seal

20- /g/ germ, grow, jail, jobs

21- /s/ call, came, cell, can

22- /aʊ/ should, would, could, sound

23- /ʊ/ wool, shut, cut, but

24- /v/ off, of, often, rough

25- /ɔ:/ full, fool, pot, all

26- /p/ philosophy, shepherd, elephant, phone

27- /h/ hour, honest, heir, hat

28- /z/ rocks, plays, gas, hates

29- /b/ comb, lamb, stable, limb

30- /ei/ coin, key, main, die

31- /w/ word, wrong, wreck, wrote

32- /s/ cook, cart, cent, come

33- /e/ seat, eat, feel, head

34- /j/ ugly, unit, upper, under

35- /i/ idea, ice, ill, I'll

36- /aʊ/ out, only, open, know

37- /k/ know, knee, knock, knife

38- /əʊ/ bought, boat, boot, about

39- /ɔ:/ home, dark, fork, from

40- /ʌ/ loud, youth, young, cloudy

41- /b/ ambulance, plumber, debt, comb

42- /ʒ/ confession, margin, division, ocean

43- /ʃ/ lunch, picture, Christian, machine

44- /r/ fortnight, parallel, curved, pork

45- /e/ head, hate, height, hit

46- /ʊ/ blood, food, wood, moon

47- /h/ oh, hire, honour, honest

48- /ɜ:/ warm, heat, world, born

49- /e/ wait, maid, paid, said

50- /θ/ bought, caught, length, clothes

51- /g/ sign, signature, germ, foreign

52- /ð/ thumb, thump, smooth, breath

53- /ŋ/ sign, wind, gentle, sing

54- /e/ heat, head, treat, heal

55- /ʒ/ division, expression, mansion, expansion

56- /e/ breathe, breath, heat, tea

57- /f/ draught, drought, though, through

58- /s/ please, gas, lose, cause

59- /ɔ:/ sour, so, saw, sew

60- /i/ sin, sign, blind, mind

61- /u:/ hook, took, food, wood

62- /l/ calm, talk, walk, world

63- /ɜ:/ beard, heard, heart, deer

64- /iə/ bird, hear, sir, head

65- /h/ honour, rhombus, humble, heir

66- /dʒ/ genuine, grew, get, gain

67- /ʃ/ chance, machine, much, mechanic

68- /iə/ severe, hair, height, cure

69- /ʊə/ door, poor, cool, moon

70- /i/ high, weigh, enough, through

71- /ei/ head, said, says, say

72- /k/ cell, cube, cylinder, city

73- /ɔi/ toil, tall, tube, table

74- /aʊ/ fought, drought, bought, fourth

75- /eə/ fear, we're, dear, care

76- /iə/ dare, bare, engineer, were

77- /æ/ ask, aunt, dance, cat

78- /id/ asked, passed, naked, talked

79- /id/ knocked, kicked, liked, wicked

80- /tʃ/ chorus, charity, chemical, cholera

81- /θ/ other, smooth, clothes, cloth

82- /g/ gem, legal, germ, gentle

83- /k/ fetch, chest, ache, chance

84- /ʊ/ wood, soon, food, moon

85- /ʊə/ door, doer, pour, port

86- /dʒ/ angle, slogan, guard, angel

87- /j/ tube, jump, quick, ugly

88- /ɜ:/ warm, worm, warn, worn

89- /ʒ/ mission, passion, television, mansion

90- /əʊ/ four, don't, raw, town

91- /iz/ rings, moves, catches, likes

92- /ɒ/ hot, told, most, own

93- /w/ few, wrist, sword, beware

94- /ʌ/ only, oven, on, out

95- /u:/ for, wound, do, flood

96- /iə/ we're, were, where, dare

97- /ə/ also, alive, able, age

98- /s/ boys, birds, false, touches

99- /t/ wanted, ended, wicked, liked

100- /id/ boiled, naked, asked, passed

Choose the word that has a sound different from the ones whose symbol is given

ئەو وشەیە هەڵبژێرە کە دەنگێکی تێدایە جیاوازە لەو وشانەی تر کە دەنگە دراوەکەی تێدایە

1- /ʊə/ sure, deer, poor, pure

2- /ɜ:/ worn, word, world, work

3- /ʊ/ look, should, pool, stood

4- /i:/ heat, heart, seat, beat

5- /ai/ give, side, bike, life

6- /æ/ ant, art, cat, anger

7- /ʊ/ full, wool, pull, but

8- /ei/ came, salt, cake, lake

9- /əʊ/ no, go, to, so

10- /ɔ:/ home, horse, port, court

11- /u:/ tool, fool, cool, foot

12- /ʌ/ won, book, one, done

13- /ai/ ride/raid/, like/laik/, mix/miks/, write/rait/

14- /e/ weapon, weather, threaten, mean

15- /o:/ laughter, caught, taught, daughter

16- /ʒ/ creature, measure, pleasure, treasure

17- /ks/ extra, explain, example, execute

18- /ə/ arrive, any, admire, allow

19- /ɜ:/ dear, learn, earth, earn

20- /ʌ/ cover, gone, done, love

21- /h/ prohibit, who, vehicle, house

22- /f/ cough, rough, shepherd, tough

23- /aʊ/ cow, touch, crowd, crown

24- /gz/ exact, example, examine, exclude

25- /ei/ said, maid, wait, paid

26- /t/ helped, whistle, roofed, booked

27- /ɜː/ work, worse, worry, worthy

28- /ʌ/ run, ruin, some, current

29- /t/ based, washed, seed, raced

30- /əʊ/ lost, post, most, only

31- /dʒ/ gentle, germ, origin, garage

32- /s/ saw, place, runs, eats

33- /r/ every, faraway, threat, near

34- /ɔː/ call, sort, hot, nor

35- /θ/ thin, thigh, those, throw

36- /e/ meant, bread, dealt, seat

37- /iə/ swear, dear, clear, near

38- /ai/ die, height, hate, side

39- /h/ whose, why, who, whom

40- /ɔː/ horn, horse, hot, born

Select the word that begins with the given sound

ئەو وشەیە هەڵبژێرە کە دەست پێدەکات بە دەنگە دراوەکە

1- /h/ humble, hour, honest, heir

2- /tʃ/ Christ, chorus, chance, chemical

3- /ai/ inquire, injury, identify, ideogram

4- /ei/ ago, ask, able, also

5- /j/ utter, jump, undertake, union

6- /ə/ after, average, all, army

7- /dʒ/ genuine, garden, glance, gaze

8- /i:/ express, ever, effective, equilateral

9- /k/ cheap, character, charming, choke

10- /w/ welfare, wrestle, whole, wrong

11- /g/ germ, gun, gentle, June

12- /k/ knight, knee, Christ, knock

13- /j/ until, unite, upper, ugly

14- /r/ wife, worse, wreck, warm

15- /æ/ arm, aunt, ask, ass

Write the word that ends with the given sound

ئەو وشەیە بنوسە کە بە دەنگە دراوەکە کۆتایی هاتووە

1- /ei/ die, weigh, high, able

2- /ɑ:/ care, sir, car, dare

3- /ai/ rainy, funny, apply, happy

4- /i:/ any, baby, key, city

5- /z/ zoo, shops, those, remarks

6- /k/ ache, branch, race, face

7- /f/ through, laugh, of, though

8- /ɔ:/ sour, pour, hour, flour

9- /g/ age, bring, sing, wig

10- /u:/ for, so, do, no

11- /t/ passed, viewed, landed, tied

12- /aʊ/ out, show, toe, cow

13- /k/ church, stomach, lunch, fetch

14- /b/ robe, climb, comb, limb

15- /s/ cries, days, gas, moves

وە لە ئێرە بەدواوە باسی هەندێک وشە و ڕستە دەکەین کە لە هەندێک کات و شوێنی گرنگ و پێویستدا ، پێویستمان پێی دەبێت ، وە ئەمانەی لای خوارەوە زۆربەیان لە ناملیکەی (سانا) وە وەرم گرتووە ، وە ئەمانەی لای خوارەوە بەشێوەیەکی زۆر سادە و ساکار باسکراوە ، بە پشتیوانی خوا دەست پێدەکەم.

ڕاناوەکان لە حاڵەتی تەواوکەردا

ژمارە	ئینگلیزی	خوێندنەوەکەی بە ئینگلیزی	خوێندنەوەکەی بە کوردی	واتاکەی بە کوردی
1	me	/mi:/	میی	(من) ڕاناوی کەسی یەکەمی تاکە لە حاڵەتی تەواوکەردا بۆ نێر و مێ
2	tell me	/tel mi:/	تێڵ میی	پێم بڵێ ، بە من بڵێ
3	him	/him/	هیم	(ئەو) ڕاناوی کەسی سێیەمە بۆ نێری تاک لە حاڵەتی تەواوکەردا
4	tell him	/tel him/	تێڵ هیم	پێی بڵێ ، بە ئەو (کوڕە) بڵێ
5	her	/hɜ:/	هێ	(ئەو) ڕاناوی کەسی سێیەمە بۆ مێی تاک لە حاڵەتی تەواوکەردا
6	tell her	/tel hɜ:/	تێڵ هێ	پێی بڵێ ، بە ئەو(کچە) بڵێ
7	it	/it/	ئیت	(ئەو) ڕاناوی کەسی سێیەمە بۆ (بێ گیان ، بێ عەقڵ) لە حاڵەتی تەواوکەردا

8	send it	/send it/	سێند ئیت	بینێرە (شتێک بنێرە)
9	us	/ʌs/ or /əs/	ئەس یان ئەس	(ئێمە) ڕاناوی کەسی یەکەمی کۆیە لە حاڵەتی تەواوکەردا بۆ (کۆ)
10	tell us	/tel ʌs/	تێڵ ئەس ، تێڵەس	پێمان بڵێ ، بە ئێمە بڵێ
11	you	/ju:/ /jʊ/ /jə/	یوو یو یە	(تۆ ، ئێوە) ڕاناوی کەسی دووەمی تاک و کۆیە بۆ مێ لە حاڵەتی بکەر و تەواوکەردا
12	I tell you	/ai tel ju:/	ئای تێڵ یوو	من پێت دەڵێم ، من بە تۆ دەڵێم من پێتان دەڵێم ، من بە ئێوە دەڵێم
13	them	/ðem/	ذێم	(ئەوان) ڕاناوی کەسی سێیەمە بۆ (کۆ) لە حاڵەتی تەواوکەردا
14	Tell them	/tel ðem/	تێڵ ذێم	پێیان بڵێ ، بە ئەوان بڵێ
15	Send them.	/send ðem/	سێند ذێم	ئەوان بنێرە ، بیان نێرە
16	I see you.	/ai si: ju:/	ئای سیی یوو	من تۆ دەبینم ، من دەتبینم
17	You see me.	/ju: si: mi:/	یوو سیی میی	تۆ من دەبینیت ، ئێوە من دەبینن تۆ دەمبینیت ، ئێوە دەمبینن
18	He sees her.	/hi: si:z hɜ:/	هیی سییز هێ	ئەو (کوڕە) ئەو (کچە) دەبینێت
19	She sees him.	/ʃi: si:z him/	شیی سییز هیم	ئەو (کچە) ئەو (کوڕە) دەبینێت
20	She sees it.	/i: si:z it/	شیی سییز ئیت	ئەو (کچە) ئەو (بێگیانە ، ناژیرە) دەبینێت
21	He invites	/hi: invaits	هیی ئینڤایتس	ئەو (کوڕە) ئێمە بانگهێشت (دعوة)

	us.	ʌs/	ئەس	دەکات
22	I see them.	/ ai si: ðem/	ئای سیی ذێم	من ئەوان دەبینم ، من دەیان بینم

ڕاناوەکان لە حاڵەتی بکەردا

ژمارە	ئینگلیزی	خوێندنەوەکەی بە کوردی	واتاکەی بە کوردی
1	I am a man. /aiəm ə mæn/ /aiæm ə mæn/	ئایەم ئە مان ئایام ئە مان	من پیاوم.
2	You are a man. /ju: a:r ə mæn/ /jɔ:r ə mæn/ /jʊər ə mæn/	یوو ئاڕ ئە مان یۆڕ ئە مان یوەڕەمان	تۆ پیاویت
3	You are men. /ju: a: men/ /jʊə men/	یوو ئا مێن یوە مێن	ئێوە پیاون
4	He is a man. /hi: is ə mæn/ /hi:z ə mæn/	هیی ئیز ئە مان هییز ئە مان	ئەو پیاوە
5	She is a woman. /ʃi: is ə wʊmən/	شی ئیز ئە ومەن	ئەو ئافرەتە (ژنە)
6	It is a book. /it is ə bʊk/ /its ə bʊk/ /itsə bʊk/	ئیت ئیز ئە بوک ئیتس ئە بوک ئیتسە بوک	ئەوە کتێبێکە
7	We are men. /wi: a: men/ /wiə men/	ویی ئا مێن ویە مێن	ئێمە پیاوین
8	They are men	ذەی ئا مێن	ئەوان پیاون

	/ðei a: men/ /ðeə men/	ذیە مێن	

ڕاناوەکان لەگەڵ فرماندا لەناو ڕستەدا

ژمارە	ئینگلیزی	خوێندنەوەکەی بە کوردی	واتاکەی بە کوردی
1	I have a book. /ai hæv ə bʊk/	ئای هاڤ ئە بوک	من پەڕتوکێکم هەیە
2	You have a car. /ju: hæv ə kɑ:/	یوو هاڤ ئە کا	تۆ سەیارەیەکت هەیە
3	You have a bus. /ju: hæv ə bʌs/	یوو هاڤ ئە بەس	تۆ پاسێکت هەیە ئێوە پاسێکتان هەیە
4	He has a house /hi: hæz ə haus/	هیی هاز ئە هاوس	ئەو (کوڕە ، پیاوە) خانوویەکی هەیە
5	She has a computer. /ʃi: hæz ə kəmpju:tə/	شیی هاز ئە کەمپیووتە	ئەو (کچە ، ژنە ، ئافرەتە) کۆمپیوتەرێکی هەیە
6	It has four legs. /it hæz fɔ: legz/	ئیت هاز فۆ لێگز	ئەو (بێ عەقڵ) ە چوار قاچی هەیە
7	We have a lorry. /wi: hæv ə lɒri/	ویی هاڤ ئە لۆری	ئێمە لۆرییەکمان هەیە
8	They have money. /ðei hæv mʌni/	ذەی هاڤ مەنی	ئەوان پارەیان هەیە
9	I went to school. /ai went tu: sku:l/	ئای وێنت توو سکووڵ	من ڕۆیشتم بۆ قوتابخانە

10	My brother was with me. /mai brʌðə wɒz wið mi:/	ماى برەذە وۆز ویذ میی	براکەم لەگەڵ من بوو
11	I saw you there. /ai sɔ: ju: ðeə/	ئاى سۆ یوو ذێە	من تۆم بینی لەوێ
12	Where do you go on Sunday? /weə du: ju: gəʊ ɒn sʌndei/	وێە دوو یوو گەو ئۆن سەندەی؟	تۆ بۆ کوێ دەڕۆیت ڕۆژی یەکشەممە؟
13	Wait for me here. /weit fɔ: mi: hiə/	وەیت فۆ میی هیە	چاوەڕێی من بکە لێرە

ڕاناوەکان لە حاڵەتی خاوەنێتیدا

ژمارە	ئینگلیزی	خوێندنەوەکەی بە کوردی	واتاکەی بە کوردی
1	my faith/mai feiθ/	ماى فەیث	باوەڕی من ، ئیمانی من
2	our home/aʊə həʊm/	ئاوە هەوم	ماڵی ئێمە
3	your life/jɔ: laif/	یۆ لایف	ژیانی تۆ ، ژیانی ئێوە
4	his cleverness/his klevənəs/	هیس کلێڤەنەس	(زیرەکی) ی ئەو کوڕە
5	their classroom/ðeə klɑ:sru:m/	ذێیە کلاسڕووم	پۆلی خوێندنەکەی ئەوان
6	her generosity/hɜ: dʒenərɒsəti/	هێ جێنەڕۆسەتی	(بەخشندەیی) ی ئەو کچە
7	its legs/its legz/	ئیتس لێگز	قاچەکانی ئەو (ناژیر ، بێگیان) ە

ئاوەڵناوی نیشانە

ئەم جۆرە لە ئاوەڵناو بەکاردەهێنرێ بۆ (نێر ، مێ ، بێ گیان ، ناژیر (غیر العاقل))

واتاکەی	شێوازی خوێندنەوەکەی	ئینگلیزی	ژمارە
ئەمە	ذیس	This/ðis/	1
ئەوە	ذات	That/ðæt/	2
ئەمانە	ذیز	These/ði:z/	3
ئەوانە	ذەوز	Those/ðəʊz/	4

جۆرەکانی ڕاناو بەپێی دابەشکردنیان

ڕاناوەکان دابەش دەکرێن بۆ سێ جۆر هەروەک لە زمانی کوردیشدا دابەشکراون بۆ سێ جۆر ، ئەوانیش ڕاناوی کەسی یەکەمی (تاک و کۆ) ، ڕاناوی کەسی دووەمی (تاک و کۆ) و ڕاناوی کەس سێیەمی (تاک و کۆ) ، ئەمانەی لای خوارەوە زیاتر ڕوونکردنەوەمان پێدەبەخشن.

1- ڕاناوی کەسی یەکەمی (تاک و کۆ)

واتاکەی	شێوازی خوێندنەوەکەی	ئینگلیزی	ژمارە
من	ئای	I /ai/	1
ئێمە	ویی ، وی	we /wi:/ or /wi/	2

2- ڕاناوی کەسی دووەمی (تاک و کۆ)

واتاکەی	شێوازی خوێندنەوەکەی	ئینگلیزی	ژمارە
تۆ (کوڕ)	یوو	You/ju:/	1
تۆ (کچ)	یوو	you/ju:/	2
ئێوە (دوو کەس)	یوو	you/ju:/	3
ئێوە (زیاتر لە دوو کەس)	یوو	you/ju:/	4

3- ڕاناوی کەس سێیەمی (تاک و کۆ)

واتاکەی	شێوازی خوێندنەوەکەی	ئینگلیزی	ژمارە
(ئەو) بۆ تاکی لێرەنەبوو بۆ نێر	هیی	he/hi:/	1
(ئەو) بۆ تاکی لێرەنەبوو بۆ مێ	شیی	she/ʃi:/	2
(ئەو) بۆ تاکی لێرەنەبوو بۆ بێگیان و ناژیر (غیر العاقل)	ئیت	it/it/	3
(ئەوان) بۆ تاکی لێرەنەبوو بۆ کۆ	ذەی	they/ðei/	4

تێبینی : لەکاتی بەکارهێنانی فرمان بۆ کاتی ڕانەبردووی سادە ، دەبێت فرمانی سەرەکی ڕستەکە کە فرمانێکی تەواوە دەبێت (s) ی پێوە بکەین کاتێک بکەرەکەی (he, she, it, singular subject) بوو ، بەڵام جگە لەو بکەرانە ئەگەر بکەرەکە یەکێک بێت لە (I, we, you, they, plural subject) ، ئەوا فرمانی سەرەکی ڕستەکە بە شێوەی چاوگ دەنوسین ، سەرنجی ئەم نمونانەی لای خوارەوە بدە :

واتاکەی	شێوازی خوێندنەوەکەی	ئینگلیزی	ژمارە
من یاری دەکەم	ئای پلەی	I play /æi plei/	1
تۆ دەخۆیت ، ئێوە دەخۆن	یوو ئیت	You eat /ju: i:t/	2
ئێمە لێ دەخوڕین	ویی درایڤ	We drive /wi: draiv/	3
ئەوان دەنێرن	ذەی سێند	They send /ðei send/	4
ئەو (کوڕە) دەخوێنێتەوە	هیی ڕییدز	He reads/hi: ri:dz/	5
ئەو (کچە) نوێژ دەکات	شیی پرەیز	She prays /ʃi: preiz/	6
ئەو (ناژیرە) ڕادەکات	ئیت ڕەنز	It runs /it rʌnz/	7

ئاوەڵفرمان و ئامڕازی پەیوەندی و ئامڕازی پێکەوە بەستن

واتاکەی بە کوردی	شێوازی خوێندنەوەکەی بە کوردی	ئینگلیزی	ژمارە
دەربارەی ، سەبارەت ، نزیکەی	ئەباوت	about /əbaʊt/	1
لەسەر	ئەبەڤ	above/əbʌv/	2
لەپاش ، لەدوای	ئافتە	after/ɑ:ftə/	3
لەپاشاندا ، پاشان ، دوایی	ئافتەوەدز	afterwards /ɑ:ftwədz/	4
دووبارە ، دیسان ، جارێکی تر	ئەگێن ، ئەگەین	again /əgen/ or /əgein/	5
دژ ، دژی ، بەرامبەر	ئەگێنست ، ئەگەینست	against /əgenst/ or /əgeinst/	6
هەموو ، کل	ئۆڵ	all /ɔ:l/	7
بەدرێژی ، بەدرێژایی	ئەلۆنگ	along /əloŋ/	8
پێش ئێستا ، بەم زووانە	ئۆڵڕێدی	already /ɔ:redi/	9
هەروەها ، بەو جۆرە	ئۆڵسەو	also /ɔ:lsəʊ/	10
سەرەڕای ئەوەش ، لەگەڵ ئەوەش دا ، بالرغم من أن	ئۆڵذەو	although /ɔ:lðəʊ/	11

کاتەکان بە زمانی ئینگلیزی

واتاکەی	شێوازی خوێندنەوەکەی	ئینگلیزی	ژمارە
سەدە	سێنچەری	century/sentʃəri/	1
ڕۆژ	دەی	day/dei/	2
ڕۆژانە	دەیلی	daily/deili/	3
شەو	نایت	night/nait/	4
ئێوارە	ئیيڤنینگ	evening/i:vniŋ/	5

6	morning/mɔ:niŋ/	مۆنینگ	بەیانی
7	noon/nu:n/	نوون	نیوەڕۆ
8	afternoon/ɑ:ftənu:n/	ئافتەنوون	دوانیوەڕۆ ، پاش نیوەڕۆ
9	dawn/dɔ:n/	دۆن	بەری بەیان ، شەبەق ، سپێدە
10	midnight/midnait/	میدنایت	نیوە شەو
11	week/wi:k/	وییک	هەفتە (7) ڕۆژ
12	weekly/wi:kli/	وییکلی	هەفتانە
13	biweekly/baiwi:kli/	بایوییکلی	دوو هەفتە جارێک
14	month/mʌnθ/	مەنث	مانگ (30) ڕۆژ
15	monthly/mʌnθli/	مەنثلی	مانگانە
16	half monthly/hɑ:f mʌnθli/	هاف مەنثلی	دوو هەفتە جارێک ، نیو مانگ جارێک
17	bimonthly/baimʌnθli/	بایمەنثلی	دوو مانگ جارێک
18	Hour/aʊə/	ئاوە	کاتژمێر ، سەعات
19	minute/minit/	مینیت	خولەک ، دەقیقە
20	second/sekənd/	سێکەند	چرکە ، ثانیة
21	moment/məʊmənt/	مەومەنت	سات ، لحظة
22	today/tədei/	تەدەی	ئەمرۆ ، اليوم
23	tonight/tənait/	تەنایت	ئەمشەو
24	tomorrow/təmɒrəʊ/	تەمۆڕەو	سبەینێ ، سبەی
25	yesterday/jestədei/	یێستەدەی	دوێنێ
26	holiday/hɒlidei/	هۆڵیدەی	پشوو
27	year/jiə/	ییە ، یێ	ساڵ
28	yearly/jiəli/	ییەلی	ساڵانە

29	common year/kɒmən jiə/	کۆمەن ییە	ساڵی ئاسایی (365) ڕۆژ
30	leap year/li:p jiə/	لییپ ییە	ساڵی پڕ (366) ڕۆژ کە چوار ساڵ یەکجار ڕوودەدات کە ئەویش ئەو ساڵەیە کە مانگی شوبات 29 ڕۆژە
31	fiscal year/fiskl jiə/	فیسکڵ ییە	ساڵی دارایی
32	biennial/baieniəl/	بایێنیەڵ	دوو ساڵ جارێک
33	early/ɜ:li/	ئێلی	زوو
34	late/leit/	لەیت	درەنگ
35	beginning/biginiŋ/	بیگینینگ	سەرەتا ، دەستپێک
36	end/end/	ئێند	کۆتایی
37	middle/midl/	میدڵ	ناوەند ، ناوەڕاست
38	now/naʊ/	ناو	ئێستا
39	before/bifɔ:/	بیفۆ	لەپێش
40	after/ɑ:ftə/	ئافتە	لەدوای
41	afterwards/ɑ:ftəwədz/	ئافتەوەدز	لەپاشاندا ، پاشان ، دوایی
42	always/ɔ:lweiz/	ئۆڵوەیز	هەمیشە
43	when/wen/	وێن	کەی
44	never/nevə/	نێڤە	نێڤە
45	at once/ət wʌns/ or /æt wʌns/	ئات وەنس ، ئەت وەنس	دەستبەجێ ، یەکسەر
46	soon/su:n/	سوون	زوو ، بەم نزیکانە
47	just now/dʒʌst naʊ/	جەست ناو	هەر ئێستا
48	a little while ago /ə litl wail əgəʊ/	ئە لیتڵ وایڵ ئەگەو	کەمێک لەوەوپێش

49	in an hour /in ən aʊə/	ئین ئەن ئاوە ، ئینەناوە	لە کاتژمێرێکدا

ئەو شتانەی کە لە قوتابخانەدا هەیە و ئەوشتانەشی کە پەیوەندی بە قوتابخانەوە هەیە

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	address	ئەدرێس	ناونیشان ، عنوان
2	book	بوک	پەڕتوک ، کتاب
3	chalk	چۆک	تەباشیر ، دەباشیر ، طباشیر
4	class	کلاس	پۆل ، صف
5	college	کۆلیج	کۆلێژ ، کلية
6	compasses	کەمپەسیز	پرگاڵ ، منقلة
7	copybook	کۆپیبوک	تیانوس ، دفتر
8	date	دەیت	بەروار ، تأريخ
9	desk	دێسک	تەختەی دانیشتن ، رحلة ، مقعد
10	director	دایرێکتە	بەڕێوەبەر ، سەرپەرشتیار
11	envelope	ئێنڤەلەوپ	زەرف ، پاکەت ، کیسە
12	examination	ئیگزامینەیشن	تاقیکردنەوە ، إمتحان
13	failure	فەیلیە	سەرنەکەوتن ، دەرنەچوون
14	gum	گەم	کەتیرە ، زەمق ، صمغ
15	headmaster	هێدماستە	بەڕێوەبەری قوتابخانە
16	index	ئیندێکس	پێڕست ، ناوەڕۆک ، فهرس
17	ink	ئینگک	مەرەکەب ، حبر
18	institute	ئینستیتیوت	پەیمانگا ، معهد
19	lesson	لێسن	وانە ، درس

20	letter	لێتە	نامە ، پیت
21	line	لاین	هێڵ ، دێڕ ، خط ، سطر
22	mark	ماک	نمرە ، نیشانە
23	nib	نیب	نوکی پێنوس
24	page	پەیج	لاپەڕە ، صحیفة
25	paper	پەیپە	پەڕە ، وەرەقە
26	pen	پێن	پێنوسی جاف ، قەڵەم جاف
27	pencil	پێنسڵ	پێنوسی رصاص ، قلم رصاص
28	permission	پەمیشن	ڕێگەپێدان ، رخصة
29	preface	پرێفیس	پێشەکی ، مقدمة
30	professor	پرەفێسە	پرۆفیسۆر ، مامۆستا ، پسپۆر
31	pupil	پیووپڵ	قوتابی ، تلميذ
32	school	سکووڵ	قوتابخانە ، مدرسة
33	sentence	سێنتەنس	ڕستە ، جملة
34	signature	سیگنیچە	واژۆ ، ئیمزا ، توقيع
35	student	ستیوودنت	خوێندکار ، طالب
36	success	سەکسێس	سەرکەوتن
37	teacher	تیچە	مامۆستا ، فێرکار
38	university	یوونیڤێسەتی	زانکۆ ، جامعة
39	volume	ڤۆلیووم	بەرگ لە زنجیرە کتێبێکدا وەک بەرگی یەکەم و بەرگی دووەم
40	word	وێد	وشە ، کلمة

کانزاکان و شتی تر

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	benzene	بێنزین	بەنزین
2	brass	براس	حەوجۆش و زەرد
3	bronze	برۆنز	برۆنز
4	cement	سیمێنت	چیمەنتۆ
5	copper	کۆپە	مس
6	coral	کۆڕەل	مەرجان
7	crystal	کریستڵ	کریستاڵ
8	diamond	دایەمەند	ئەڵماس
9	emerald	ئێمەڕەڵد	زمرووت
10	gas	گاس	گاز ، غاز
11	gem	جێم	گەوهەر ، جوهرة
12	glass	گلاس	شوشە
13	gold	گەوڵد	ئاڵتون ، زێڕ
14	gold dust	گەوڵد دەست	ئاڵتونی خاو (خۆڵی خاو)
15	ingot	ئینگگەت	قاڵبە ئاڵتون
16	iron	ئایەن	ئاسن ، حدید
17	lead	لیید	قورقوشم
18	magnet	ماگنەت	موگناتیس
19	marble	مابڵ	مەڕمەڕ
20	metal	مێتڵ	کانزا
21	nickel	نیکڵ	نیکڵ
22	pearl	پێڵ	دوڕومەرجان ، لؤلؤ
23	petroleum	پەترەولیەم	نەوت

24	platinum	پلاتینەم	پلاتین
25	precious	پرێشەس	بەنرخ ، گرانبەها
26	radium	ڕەیدیەم	ڕادیۆم
27	ruby	ڕوبی	یاقووتی سوور
28	rust	ڕەست	ژەنگ
29	sapphire	سافایە	یاقوتی شین
30	silver	سیلْڤە	زیو
31	solder	سەولْدە	قورقوشم
32	steel	ستییلْ	پۆلا ، ستیل
33	sulphur	سەلْفە	کبریت ، گۆگرد
34	tin	تین	تەنەکە
35	topaz	تەوپاز	یاقوتی زەرد
36	wood	ود	تەختە
37	zink/ziŋk/	زینگک	توتیا ، خارسین

میوە و هەندێک لە گوڵەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	a bunch of grapes	ئە بەنچ ئۆڤ گرەیپس	یەک هێشووە ترێ
2	almond	ئامەند	بادەم
3	apple	ئاپڵ	سێو
4	avocado /ævəkɑ:dəʊ/	ئاڤەکادەو	ئەڤۆکادۆ ، میوەیەکە وەکو

			هەرمێ وایە
5	banana	بەنانە	مۆز
6	blackberry	بلاکبەری	توترک ، العليقة
7	blueberry	بلوبەری	ترێ ی ورچ ، توترک
8	bud	بەد	خونچە
9	bunch	بەنچ	هێشوو
10	cherry	چێری	گێلاس
11	chestnut	چێستنەت	دار گوێز
12	coconut/kəʊkənʌt/	کەوکەنەت	گوێزی هیندی
13	daisy	دەیزی	گوڵە بەیبون
14	dates	دەیتس	خورما
15	fig/fig/	فیگ	هەنجیر
16	flower/flaʊə/	فلاوە	گوڵ
17	gooseberry/gʊzbəri/	گوزبەری	میوەیەکی سەوزی بچوکە لە دەوەنی دڕکاویدا گەشە دەکات و تامەکەی ترشە و هەمیشە لێدەنرێ بۆ دروستکردنی مرەبا ، لەفە ، هتد...
18	grape	گرەیپ	ترێ
19	grapefruit	گرەیپفرووت	سندی
20	jasmine	جازمین	گوڵی یاسەمین
21	juice	جووس	شەربەت
22	kiwi fruit /ki:wi: fru:t/	کیبویی فرووت	میوەی کیوی

23	lemon	لێمەن	لیمۆ
24	lily	لیلی	گوڵە شلێر
25	lime	لایم	لیمۆی ترش ، مسکی
26	lychee/laitʃi:/	لایچیی	میوەیەکی بچوکی صینییە کە توێکڵەکەی سورێکی تۆخە و ناوەکەی سپییە و تۆوەکەی گەورەیە
27	mango/mæŋgəʊ/	مانگەو	میوەی مانگۆ
28	melon	مێلەن	کاڵەک
29	narcissus	ناسیسەس	نێرگز
30	orange	ئۆرینج	پرتەقاڵ
31	peach	پیچ	قۆخ
32	pear	پێە	هەرمێ
33	Perfume/pɜ:fju:m/	پێفیووم	بۆن ، عطر
34	pineapple/painæpl/	پایناپڵ	ئەنەناس
35	pomegranate/pɒmigrænit/	پۆمیگرانیت	هەنار ، دار هەنار
36	quince	کوینس	بەهێ
37	raspberry/rɑ:zbəri/	ڕازبەری	توتڕک
38	ripe	ڕایپ	پێگەییو ، پێگەیشتوو
39	rose	ڕەوز	گوڵەباخ
40	smell	سمێڵ	بۆن
41	strawberry/strɔ:bəri/	ستروٚبەری	شلیک ، توفەڕەنگی
42	sugar cane	شوگە کەین	قامیشی شەکر
43	sunflower	سەنفلاوە	گوڵەبەڕۆژە

44	tulip	تیولیپ	هەڵاڵە ، گوڵاڵە
45	unripe	ئەنڕایپ	پێنەگەیشتوو
46	vine	ڤاین	دارمێو
47	violet	ڤایەلەت	وەنەوشە
48	watermelon	ووٚتەمێلەن	شوتی

هەندێک لە سەوزەکان بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	carrot/kærət/	کارەت	گێزەر
2	Celery/seləri/	سێلەری	کەرەوز
3	garlic/gɑ:lik/	گالیک	سیر
4	lettuce/letis/	لێتیس	کاهوو ، خاس
5	onion/ʌnjən/	ئەنیەن	پیاز
6	pepper/pepə/	پێپە	بیبەری سەوز ، بیبەری ڕەش
7	potato/pəteitəʊ/	پەتەیتەو	پەتاتە
8	radish/rædiʃ/	ڕادیش	تور
9	tomato/təmɑ:təʊ/	تەماتەو	تەماتە

هەندێک لە درەختەکان بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	branch	بڕانچ	چڵ ، لق ، لق و پۆپ
2	cork	کۆک	تەپەدۆر
3	fir	فێ	سنەوبەر ، کاژ

4	fruit	فroووت	میوە
5	leaf	لییف	گەڵا
6	oak	ئەوک	بەڕوو
7	olive	ئۆلیڤ	زەیتون
8	palm tree	پام تری	داری خورما
9	pine	پاین	سنەوبەر ، کاژ
10	root	ڕووت	ڕەگ
11	seed	سیید	تۆو
12	shrub	شڕەب	دەوەن
13	tree	تریی	درەخت
14	willow	ویلّەو	چنار ، سپیدار

ناوی هەندێک لە ئەندامەکانی لاشەی مرۆڤ بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	arm	ئام	باڵ ، قۆڵ
2	back	باک	پشت
3	body	بۆدی	لاشە
4	brain	برەین	مۆخ ، مێشک
5	cheek	چییک	ڕوومەت ، کوڵم
6	chin	چین	چەناگە
7	ear	ئیە	گوێ
8	elbow	ئێلّبەو	ئانیشک

9	eye	ئای	چاو
10	eyebrow	ئایبراو	برۆ
11	eyelash	ئایلاش	بژۆڵ ، برژانگ ، برژۆڵ
12	eyelid	ئایلید	پێڵوی چاو
13	eyetooth	ئایتووث	کەڵبە
14	finger	فینگگە	پەنجە
15	fist	فیست	کۆڵەمست ، مست
16	foot	فوت	پێ
17	forearm	فۆڕام	باسک ، ساعد
18	forehead	فۆرید	ناوچەوان ، تەوێڵ
19	hair	هێە	قژ
20	hand	هاند	دەست
21	head	هێد	سەر
22	hip	هیپ	سمت
23	human body	هیوومەن بۆدی	لاشەی مرۆڤ
24	incisor	ئینسایزە	بڕەرەکان ، ددانی بڕەر
25	kidney	کیدنی	گورچیلە
26	knee	نیی	ئەژنۆ
27	leg	لێگ	قاچ ، ساق
28	lip	لیپ	لێو
29	liver	لیڤە	جگەر
30	molar	مەولە	خڕێ ، کاکیلە
31	mouth	ماوث	دەم
32	nail	نەیڵ	نینۆک

33	nose	نەوز	لوت
34	penis	پینیس	ئەندامی زاوزێی نێرینە
35	sexual	سێکشوەڵ	ڕەگەزی ، زایەندی ، جنسي
36	skeleton	سکێلتن	ئێسکەپەیکەر
37	skin	سکین	پێست
38	skull	سکەڵ	کەللەسەر ، جمجمة
39	tears	تیەز	فرمێسک
40	thigh	ثای	ڕان
41	tongue	تەنگ	زمان
42	tooth	تووث	ددان
43	trunk	ترەنگک	ناوقەد
44	vagina	ڤەجاینە	ئەندامی زاوزێی مێینە
45	wrist	ڕیست	مەچەک

ناوی هەندێک لە خواردەمەنییەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	appetite	ئاپیتایت	ئارەزوو (حەزکردن بە خواردن) ، شهية
2	bakery	بەیکەری	نانەوا
3	beer	بیە	بیرە (حەرامە مەیخۆنەوە)
4	boiled egg	بۆیلد ئێگ	هێلکەی کوڵاو
5	bran	بڕان	پوش (کاتێک کە گەنم توێکڵەکەی لێدەکرێتەوە ، بەو توێکڵە دەوترێ)
6	bread	برێد	نان
7	breakfast	برێکفەست	نانی بەیانی

 ئامادە کردنی / ئەندازیار (هێمن أحمد قادر حمه أمين) 07501657826 یان 07710250099

8	broth	برۆث	شله ، مرقة
9	butter	بەتە	کەرە
10	cake	کەیک	کێک
11	cheese	چییز	پەنیر
12	coffee	کۆفی	قاوە
13	drinkable	درینگکەبڵ	خواردنەوە
14	eatable	ئییتەبڵ	خواردەمەنی
15	egg	ئێگ	هێلکە
16	fish	فیش	ماسی
17	flour	فلاوە	ئارد
18	fried egg	فڕاید ئێگ	هێلکەی سوورەوەکراو
19	guest	گێست	میوان
20	honey	هەنی	هەنگوین
21	loaf	لەوف	کولێرە ، رغیف
22	lunch	لەنچ	نانی نیوەڕۆ
23	meal	مییل	ژەمی خواردن
24	meat	مییت	گۆشت
25	milk	میڵک	شیر
26	oil	ئۆیڵ	زەیت ، ڕۆن
27	oven	ئەڤن	فڕن
28	pepper	پێپە	بیبەر
29	pickles	پیکڵز	ترشیات
30	salad	سالەد	زەڵاتە
31	salt	سۆڵت	خوێ

 ئامادە کردنی / ئەندازیار (هێمن أحمد قادر حمە أمین) 07501657826 یان 07710250099

32	sandwich	سانویج	لەفە
33	soup	سووپ	شۆربا
34	sugar	شوگە	شەکر
35	supper	سەپە	نانی ئێوارە
36	sweet	سوییت	شیرینی
37	tea	تیی	چا
38	wine	واین	مەی (حەرامە وریا بن)

ناوی هەندێک لە خزم و کەسوکار بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	ancestor	ئانسێستە	باوباپیر ، پێشین
2	ancestry	ئانسێستری	باوباپیران ، پێشینان
3	aunt	ئانت	پور
4	brother	برەذە	برا
5	cousin	کەزن	ئامۆزا ، خاڵۆزا ، پورزا
6	dad	داد	باوک
7	daughter	دۆتە	کچ ، إبنة
8	daughter-in-law	دۆتە ئین لۆ	بوک ، ژنی کوڕ
9	family	فامەلی	خێزان ، عائلة
10	father	فاذە	باوک
11	grandchild	گرانچایڵد	کچەزا ، کوڕەزا
12	granddaughter	گراندۆتە	کچەزا
13	grandfather	گرانفاذە	باپیر
14	grandmother	گرانمەذە	کچەزا

15	grandparent	گرانپێیەرەنت	باپیر و داپیر
16	grandson	گرانسەن	کوڕەزا ، نەوە
17	life	لایف	ژیان ، حیاة
18	mother	مەذە	دایک
19	nephew	نێڤیوو ، نێفیوو	برازا (کوڕ) ، خوشکەزا (کوڕ)
20	niece	نییس	برازا (کچ) ، خوشکەزا (کچ)
21	parent	پێیەرەنت	دایک یان باوک
22	parental	پەرێنتڵ	دایکانە ، باوکانە
23	parents	پێیەرەنتس	دایک و باوک
24	phase	فەیز	قۆناغ
25	relative	ڕێلەتیڤ	خزم
26	relatives	ڕێلەتیڤز	خزمان
27	second cousin	سێکەند کەزن	ئامۆزازا
28	sister	سیستە	خوشک
29	son	سەن	کوڕ ، إبن
30	stepdaughter	ستێپدۆتە	زڕ کچ
31	stepfather	ستێپفاذە	باوەپیاو
32	stepmother	ستێپمەذە	باوەژن
33	stepson	ستێپسەن	زڕکوڕ
34	uncle	ئەنگکڵ	مام ، خاڵ

ناوی هەندێک لە جل و بەرگ و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	belt	بێڵت	پشتێن ، قایش

2	boots	بووتس	پووت ، جزمه
3	bracelet	برەیسلەت	بازنگ ، بازن
4	brush	بڕەش	فڵچه
5	cane	کەین	حەیزەران ، داردەست ، قامیش ، گۆپاڵ ، داری ڕۆیشتن
6	chain	چەین	زنجیر ، زریزه
7	cloth	کلۆث	قوماش ، پەڕۆ
8	clothes	کلەوذز	جلوبەرگ ، ملابس
9	coat	کەوت	چاکەت
10	comb	کەوم	شانه
11	dress	درێس	پۆشاکی ناوماڵ ، دشداشة
12	ear ring	ئیه ڕینگ	گواره
13	fan	فان	پانکه
14	flannel	فلانڵ	فانیله
15	handkerchief	هانگکەچییف	دەستەسڕ ، مندیل
16	hat	هات	شەپقه ، کڵاو
17	jewel	جووەڵ	گەوهەر ، جوهرة
18	jewellry	جووەڵری	خشڵ ، مجوهرات
19	leather	لێذه	چەرم ، پێسته ، جلد
20	linen	لینین	کەتان ، قوماشی کەتان
21	looking glass	لوکینگ گلاس	ئاوێنه
22	mirror	میره	ئاوێنه
23	needle	نییدڵ	دەرزی
24	night dress	نایت درێس	جلی شەو

25	overcoat	ئەوڤەکەوت	پاڵتۆ
26	pin	پین	دەمووز ، سنجاق ، دەرزی سەردار
27	pocket	پۆکیت	گیرفان
28	purse	پێس	جزدان
29	razor	ڕەیزە	گوێزان ، موس
30	ring	ڕینگ	مستیله ، ئەنگوستیله
31	robe	ڕەوب	ڕۆب ، جلی نوستن
32	scissors	سیزەز	مقەست
33	shirt	شێت	کراس
34	shoes	شووز	پێڵاو ، حذاء
35	silk	سیڵک	ئاوریشم
36	slippers	سلیپەز	نەعل
37	soap	سەوپ	سابون ، صابون
38	socks	سۆکس	گۆرەوی کورت
39	sponge	سپەنج	ئیسفنج
40	stick	ستیک	گۆچان ، عصا
41	stocking	ستۆکینگ	گۆرەوی درێژ ، گۆرەوی درێژی ئافرەتان
42	suit	سووت	قات ، بەدله
43	thimble	ثیمبڵ	سکێف ، ئەنگوستیلەی دروومان
44	towel	تاوەڵ	خاولی
45	trousers	تڕاوزەز	پانتۆڵ ، شەڕواڵ
46	umbrella	ئەمبرێله	چەتر
47	waistcoat	وەیستکەوت	ئێلەگ ، سوخمه
48	watch	وۆچ	کاتژمێری دەست

49	wool	ووڵ	خوری ، صوف

ناوی هەندێک لە کەلوپەلی ناوماڵ و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	apartment	ئەپاتمەنت	باڵەخانە ، ژوور ، شوقە
2	bag	باگ	جانتا
3	balcony	باڵکەنی	باڵکۆنی ، بەلەکۆنە
4	basin	بەیسن	جام ، کاس ، تەشت
5	bathroom	باثڕووم	حەمام ، ژووری خوشوشتن
6	bed	بێد	جێگای نوستن
7	bedstead	بێدستێد	سەرچەف ، شرشف
8	blanket	بلانگکیت	بەتانی ، پەتۆ
9	box	بۆکس	سندوق
10	brick	بریک	خشت
11	building	بیلْدینگ	بینا
12	building material	بیلْدینگ مەتیەریەڵ	کەرەستەی بینا
13	ceiling	سیبلینگ	سەقف ، بنمیچ
14	chair	چێە	کورسی
15	clock	کلۆک	کاتژمێری دیوار
16	coffee pot	کۆفی پۆت	قۆری قاوە
17	corridor	کۆریدۆ	ڕاڕەو ، ڕێڕەو ، ممر
18	cottage	کۆتیج	کوخ ، خانوی بچوکی گوند ، کەپر
19	cup	کەپ	کوپ

20	curtain	کێتن	پەردە ، داپۆش
21	dish	دیش	قاپ ، لەگەن
22	door	دۆ	دەرگا
23	floor	فلۆ	نهۆم ، زەوی ژوور
24	fork	فۆک	چنگاڵ ، چەتاڵ
25	furniture	فێنیچە	کەلوپەل
26	hall	هۆڵ	هۆڵ ، ژووری گشتی
27	house	هاوس	خانوو ، ماڵ
28	key	کیی	کلیل
29	kitchen	کیچین	چێشتخانە ، مطبخ
30	knife	نایف	چەقۆ ، سکین
31	ladder	لادە	پەیژە ، قادرمە
32	lamp	لامپ	لەمپا ، لامپا ، چرا
33	lantern	لانتەن	فانۆس
34	lock	لۆک	قوفڵ
35	mat	مات	حەسیر ، حصیرة
36	mosquito net	مەسکیتەو نێت	پەردە کولە
37	oven	ئەڤن	فڕن ، تەنور
38	palace	پالیس	کۆشک ، قەسر
39	pillar	پیلە	کۆڵەکە ، عمود
40	pillow	پیلەو	سەرین ، بالیف
41	pitcher	پیچە	دۆلکە ، سوراحی ، مەسینە
42	plate	پلەیت	قاپ ، سینی
43	quilt	کویڵت	لێفە ، لحاف

44	reception room	ڕیسێپشن ڕووم	ژووری میوان ، ژووری پێشوازی
45	roof	ڕووف	سەربان ، سطح
46	room	ڕووم	ژوور ، غرفة
47	rug	ڕەگ	مافوری بچوک ، قالیچە ، جۆرە بەتانیەکە بەسەر پێ یان شاندا دەدرێت
48	salt cellar	سۆڵت سێڵە	خوێدان
49	sheet	شییت	چەرچەف ، سەرچەف ، شرشف
50	shelf	شێڵف	ڕەفە
51	sofa	سەوفە	قەنەفە
52	spoon	سپوون	کەوچکی چێشت
53	stable	ستەیبڵ	تەویلە ، گەوڕ
54	stair	ستێە	پلیکانە ، قادرمە
55	steps	ستێپس	پلە ، پلیکانە
56	stone	ستەون	بەرد ، حجر
57	tap	تاپ	بەلوعە ، حنفیة
58	teaspoon	تییسپوون	کەوچکی چا
59	tea pot	تیی پۆت	قۆری چا
60	wall	وۆڵ	دیوار
61	washstand	ۆشستاند	دەستشۆر ، مغسلة
62	water closet (W.C)	وۆتە کلۆزیت	سەرئاو ، ئاودەست
63	window	ویندەو	پەنجەرە ، شباک
64	wood	وود	دار ، دارستان ، تەختە

ناوی هەندێک لە کەلوپەلی کارکردن بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	axe	ئاکس	تەور
2	anvil	ئانڤیڵ	دەزگای ئاسنگەر
3	file	فایڵ	بڕبەن
4	hammer	هامە	چەکوش
5	handle	هاندڵ	دەسک
6	nail	نەیڵ	بزمار
7	parallel vice	پارەلێڵ ڤایس	مقاشی تەریب
8	plane	پلەین	تەختەڕن بۆ سافکردنی تەختە
9	saw	سۆ	مشار
10	screw	سکروو	بڕغو
11	shovel	شەڤڵ	خاکەناز ، بە خاکەناز ڕادەماڵێت
12	vice	ڤایس	مقاشی ئاسنگەر

ناوی هەندێک لە ڕەنگەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	colour	کەڵە	ڕەنگ ، لون
2	light colour	لایت کەڵە	ڕەنگی کراوە
3	deep colour	دیپ کەڵە	ڕەنگی تۆخ
4	dark colour	داک کەڵە	ڕەنگی تاریک
5	fawn	فۆن	ڕەنگی قاوەیی زەردباو
6	paint	پەینت	بۆیاخ
7	white	وایت	سپی
8	black	بلاک	ڕەش

9	yellow	یەلەو	زەرد
11	red	ڕێد	سوور
12	rosy	ڕەوزی	پەمەیی ، پیازی
13	green	گریین	سەوز
14	blue	بلوو	شین
15	gray	گرەی	خۆڵەمێشی ، ڕەساسی
16	brown	براون	قاوەیی
17	pink	پینگک	پەمەیی
18	purple	پێپڵ	مۆر ، ئەرخەوانی
19	scarlet	سکالەت	سووری تۆخ ، قرمزی
20	violet	ڤایەلەت	وەنەوشەیی
21	transparent	ترانسپارەنت	ڕوون ، شفاف

ناوی هەندێک لە گیانلەبەران و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	animal	ئانیمڵ	گیانەوەر ، گیانلەبەر
2	ass	ئاس	کەر ، گوێدرێژ
3	bactrian camel	باکتریان کامڵ	حوشتری جووت کۆپارە
4	bark	باک	دەوەڕێت ، وەڕین
5	bitch	بیچ	دێڵە سەگ ، سەگی مێ
6	bray	برەی	دەزەڕێت
7	buffalo	بەفەڵەو	گامێش

8	calf	کاف	گوێرەکە
9	camel	کامڵ	حوشتر ، وشتر
10	cow	کاو	مانگا ، چێل
11	dog	دۆگ	سەگ ، کلب
12	donkey	دۆنگکی	کەر ، گوێدرێژ
13	ewe	یوو	مەڕ
14	filly	فیلی	جوانوو ، ماین
15	flock	فلۆک	مێگەڵ ، جەڵەب ، قطیع
16	goat	گەوت	بزن
17	heifer	هێفە	گۆلک ، گوێرەکە ، نوێنگین
18	hoof	هووف	سم ، سمی پێ
19	horn	هۆن	قۆچ
20	horse	هۆس	ئەسپ
21	hound	هاوند	تانجی ، سەگی ڕاو
22	hump	هەمپ	کۆپارە ، پشتی حوشتر
23	kid	کید	کار ، گیسک
24	kitten	کیتن	بەچکە پشیلە ، بێچووە پشیلە
25	lamb	لام	بەرخ ، گۆشتی بەرخ
26	mew	میوو	میاواندن ، دەمیاوێنێت
27	mule	میووڵ	ئێستر ، هێستر
28	neigh	نەی	دەحیلێنێت ، دەنگی ئەسپ ، حیلاندن
29	ox	ئۆکس	گا ، جوانەگا ، گای خەسێنراو
30	paw	پۆ	چنگ
31	pig	پیگ	بەراز

32	pup	پەپ	توله سەگ
33	ram	ڕام	بەران
34	savage	ساڤیج	دڕندە ، وەحشی
35	sheep	شییپ	مەڕ
36	tail	تەیڵ	کلک
37	tame	تەیم	ماڵی ، أليف
38	wild	وایڵد	کێوی، دڕندە

ناوی هەندێک لە باڵندەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	beak	بییک	دەنوک
2	bill	بیڵ	دەنوک
3	bird	بێد	باڵندە
4	bird cage	بێد کەیج	قەفەسی باڵندە
5	crane	کرەین	کەڵک ، قولَینگ
6	dove	دەڤ	کۆتر
7	duck	دەک	مراوی ، مێیەی باڵندەی ئاوی
8	eagle	ئییگڵ	هەڵۆ
9	egg	ئێگ	هێلکە
10	falcon	فۆڵکەن	هەڵۆ ، باز
11	feather	فێذە	پەڕ ، پەڕەموچکە
12	flamingo	فلەمینگەو	فلامینگۆ ، قولَنگ ، باڵندەی ئاو
13	goose	گووس	قاز

14	heron	هێرەن	شینەشاهۆ
15	hummingbird	هەمینگبێد	باڵندەی گیزەکەر
16	nest	نێست	هیلانە
17	ostrich	ئۆستریچ	نەعامە ، وشترمرخ
18	owl	ئاوڵ	کوندەپەپو ، پەپو ، کوندەبەبو
19	parrot	پارەت	توتی
20	peacock	پیکۆک	تاوس
21	penguin	پێنگوین	بەتریق
22	pigeon	پیجین	کۆتر
23	quail	کوەیڵ	سوێسکە ، سوسکە
24	skylark	سکایلاک	کڵاوکورە
25	sparrow	سپارەو	چۆلەکە پاساری
26	stork	ستۆک	حاجی لەقلەق
27	swan	سۆن	قازی عێراقی
28	talon	تاڵەن	چنگ
29	turkey	تێکی	عەلەشیش ، قەلەمون ، قەلە نێرە
30	vulture	ڤەڵچە	سیسارگ ، سیسارگە کەچەڵ
31	wing	وینگ	باڵ
32	woodpecker	ودپێکە	دارکونکەرە

ناوی هەندێک لە پێوانەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	approximation	ئەپرۆکسیمەیشن	نزیکەیی ، نزیککردنەوە

2	area	ئێەریە	ڕووبەر
3	bill of exchange	بیڵ ئۆڤ ئیسکسچەینج	بڕوانامە ، وثیقة ، سەنەدی ئاڵوگۆڕ
4	decimal system	دێسیمڵ سیستەم	سیستەمی دەیی
5	division	دیڤیژن	دابەشکردن
6	index	ئیندێکس	پێڕست ، ناوەڕۆک
7	integer	ئینتیجە	ژمارەی تەواو واتە کەرتی لەگەڵ نییە
8	long division	لۆنگ دیڤیژن	دابەشکردنی درێژ
9	loss	لۆس	زەرەر ، دۆڕاندن ، خسارة
10	measure	مێژە	پێوانە
11	metric system	مێتریک سیستەم	سیستەمی مەتری
12	multiplicand	مەڵتیپلیکەند	لێکدراو
13	multiplication	مەڵتیپلیکەیشن	لێکدان
14	nominal value	نۆمینڵ ڤالیوو	نرخی سەرەکی
15	percentage	پەسێنتیج	ڕێژەی سەدی
16	product	پڕۆدەکت	ئەنجام
17	profit	پڕۆفیت	سوود ، قازانج
18	proportion	پڕەپۆشن	هاوڕێژە ، تناسب
19	rate percent	ڕەیت پەسێنت	نرخی سەدی
20	remainder	ڕیمەیندە	ماوە ، باقی
21	result	ڕیزەڵت	ئەنجام
22	selling price	سێڵینگ پڕایس	نرخی فرۆشتن
23	share	شێیە	بەش ، پشک
24	subtraction	سەبتڕاکشن	لێدەرکردن ، کەمکردن

ژمارەکان لە زمانی ئینگلیزی دا Numbers of English

1-ژمارە سادەکان (الأرقام المفردة):

0	سفر	zero	/ziərəu/	زیەڕەو
1	یەک	one	/wʌn/	وەن
2	دوو	to	/tu:/	توو
3	سێ	three	/θri:/	ثریی
4	چوار	four	/fo:/	فۆ
5	پێنج	five	/faiv/	فایڤ
6	شەش	six	/siks/	سیکس
7	حەوت	seven	/sevn/	سێڤن
8	هەشت	eight	/eit/	ئەیت
9	نۆ	nine	/nain/	ناین
10	دە	ten	/ten/	تێن

2-ژمارە ئاوێتەکان (الأرقام المركبة) (compound numbers) :

11	یانزە ، یازدە	eleven	/ilevn/	ئیلێڤن
12	دوانزە ، دوازدە	twelve	/twelv/	توێڵڤ
13	سیانزە ، سێزدە	thirteen	/θɜ:ti:n/	ثێتیین
14	چواردە	fourteen	/fɔ:ti:n/	فۆتیین
15	پانزە ، پازدە	fifteen	/fifti:n/	فیفتیین

16	شانزه ، شازده	sixteen	/siksti:n/	سیکستین
17	حەڤدە	seventeen	/sevnti:n/	سێڤنتیین
18	هەژدە	eighteen	/eiti:n/	ئەیتیین
19	نۆزدە	nineteen	/nainti:n/	ناینتیین

3-ئەو ژمارانەی (دە هێندە) زیاد دەکەن (ألفاظ العقود):

10	دە	ten	/ten/	تێن
20	بیست	twenty	/twenti/	توێنتی
30	سی	thirty	/θɜ:ti/	ثێتی
40	چل	forty	/fɔ:ti/	فۆتی
50	پەنجا	fifty	/fifti/	فیفتی
60	شەست	sixty	/siksti/	سیکستی
70	حەفتا	seventy	/sevnti/	سێڤنتی
80	هەشتا	eighty	/eiti/	ئەیتی
90	نەوەد	ninety	/nainty/	ناینتی
100	سەد	hundred	/hʌndrəd/	هەندرەد
1000	هەزار	thousand	/θaʊznd/	ثاوزند
1000000	ملیۆن	million	/miljən/	میلیەن ، میلّیەن

4-ژمارە ڕیز کراوەکان (ألأعداد الترتيبية):

ژمارەکان	نوسینەکەی	شێوازی خوێدنەوەکەی	واتاکەی
1st	first	فێست	یەکەم
2nd	second	سێکەند	دووەم ، دووهەم
3rd	third	ثێد	سێیەم ، سێهەم

4th	fourth	فۆث	چوارەم ، چوارهەم
5th	fifth	فیفث	پێنجەم ، پێنجهەم
6th	sixth	سیکست	شەشەم ، شەشهەم
7th	seventh	سێڤنث	حەوتەم ، حەوتهەم
8th	eighth	ئەیث	هەشتەم ، هەشتهەم
9th	ninth	ناینث	نۆیەم ، نۆهەم
10th	tenth	تێنث	دەیەم ، دەهەم
11th	eleventh	ئیلێڤنث	یانزەیەم ، یانزەهەم
12th	twelfth	توێڵفث	دوانزەیەم ، دوانزەهەم
13th	thirteenth	ثێتیینث	سیانزەیەم ، سیانزەهەم
14th	fourteenth	فۆتیینث	چواردەیەم ، چواردەهەم
15th	fifteenth	فیفتیینث	پانزەیەم ، پانزەهەم
20th	twentieth	توێنتیەث	بیستەم ، بیستهەم
30th	thirtieth	ثێتیەث	سییەم ، سیهەم
40th	fortieth	فۆتیەث	چلەم ، چلهەم
50th	fiftieth	فیفتیەث	پەنجایەم ، پەنجاهەم
51st	fifth first	فیفث فێست	پەنجا و یەکەم
62nd	sixth second	سیکست سێکەند	شەست و دووەم
83rd	eighth third	ئەیث ثێد	هەشتا و سێیەم
100th	hundredth	هەندرەدث	سەدەم ، سەدهەم
1000th	thousandth	ثاوزنث	هەزارەم ، هەزارهەم
1000000th	millionth	میلیەنث ، میلّیەنث	ملیۆنەم ، ملیۆنهەم
-	last	لاست	کۆتا (الأخير)

5-نوسینی ژمارەکان لە زمانی ئینگلیزیدا

أ-ژمارە دەییەکان (ئەوانەی لەسەروو ژمارە (10) ن و لە خوار ژمارە (100) ن):

26 twenty six بیست و شەش

37 thirty seven سی و حەوت

43 forty three چل و سێ

53 fifty three پەنجا و سێ

61 sixty one شەست و یەک

74 seventy four حەفتا و چوار

82 eighty two هەشتا و دوو

98 ninety eight نەوەد و هەشت

ب-ژمارە سەدییەکان (ئەوانەی لە ژمارە سەد بەرەو سەرەوەن و لە خوار ژمارە (هەزار) دوەن):

131 one hundred thirty one سەد و سی و یەک

908 nine hundred eight نۆ سەد و هەشت

312 three hundred twelve سێ سەد و دوانزە

511 five hundred eleven پێنج سەد و یانزە

ت-ژمارەکانی (هەزاران و دەیانی هەزاران و سەدانی هەزاران):

1235 one thousand two hundred thirty five هەزار و دوو سەد و سی و پێنج

3512 three thousand five hundred twelve سێ هەزار و پێنج سەد و دوانزە

14305 fourteen thousand three hundred five چواردە هەزار و سێ سەد و پێنج

651345 six hundred fifty one thousand three hundred forty five
شەش سەد و پەنجا و یەک هەزار و سێ سەد و چل و پێنج

2453212 Two million four hundred fifty three thousand two hundred twelve دوو ملیۆن و چوار سەد و پەنجا و سێ هەزار و دوو سەد و دوانزە

هەندێک لە پەروەردە و ڕەوشت و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	acquaintance	ئەکوەینتەنس	ناسیاوی ، ناسین
2	active	ئاکتیڤ	چالاک ، چوست ، کاریگەر
3	activity	ئاکتیڤەتی	چالاکی ، جوڵان
4	afflicted	ئەفلیکتید	توشبوو ، کارەساتبار ، دڵگران ، غەمبار
5	affliction	ئەفلیکشن	غەمباری ، تەنگانە ، ناڕەحەتی
6	afraid	ئەفرەید	ترسنۆک ، نیگەران
7	angry	ئانگگری	تووڕە
8	audacious	ئۆدەیشەس	سووک ، بێڕێز ، بێ شەرم ، چەقاوەسوو
9	audacity	ئۆداسەتی	سووکی ، بێڕێزی
10	bad	باد	خراپ ، بەد
11	bashful	باشفڵ	شەرمن

12	behaviour	بیهەیڤیە	ڕەفتار ، هەڵسوکەوت
13	belief	بیلیف	باوەڕ ، ئیمان ، بیروباوەڕ ، بوچوون
14	believe	بیلیڤ	باوەڕی وایە ، باوەڕ دەکات ، یؤمن
15	best	بێست	باشترین
16	better	بێتە	باشتر
17	care	کێە	چاودێری ، گرنگی ، بەرپرسیاریەتی
18	careful	کێەفڵ	بەئاگا ، وریا
19	clean	کلیین	پاک ، خاوێن
20	cleanliness	کلێلینەس	پاکی ، خاوێنی ، تەمیزی
21	confidence	کۆنفیدەنس	باوەڕبەخۆبوون
22	confident	کۆنفیدەنت	باوەڕبەخۆ ، واثق
23	coward	کاوەد	ترسنۆک
24	cowardice	کاوەدیس	ترسنۆکی
25	cruel	کڕووەڵ	ستەمکار ، زۆردار ، زبر ، ڕەق ، توند ، تیژ
26	cruelty	کڕووەڵتی	ستەم ، زۆرداری ، دڵڕەقی ، سەختی
27	danger	دەینجە	مەترسی ، ترسناکی
28	dangerous	دەینجەرەس	مەترسیدار ، ترسناک
29	deceive	دیسییڤ	فێڵ دەکات ، هەڵیدەخەڵەتێنێت ، فریوی دەدات ، تەفرەی دەدات
30	deceiver	دیسییڤە	هەڵخەڵەتێنەر ، فریودەر ، فێڵکەر
31	despair	دیسپێە	نائومێدی ، بێهیوایی
32	difficult	دیفیکەڵت	گران ، زەحمەت
33	difficulty	دیفیکەڵتی	گرانی ، زەحمەتی
34	diligent	دیلیجەنت	کۆششکەر ، تێکۆشەر

35	dirt	دێت	پیسی ، خۆڵ
36	dirty	دێتی	پیس ، خراپ
37	dishonest	دیسۆنیست	ناپاک ، درۆزن
38	disobedient	دیسەبیدیەنت	یاخی ، هەڵگەڕاوە ، بێگوێ
39	doubt	داوت	گومان
40	doubtful	داوتفڵ	گومانلێکراو ، جێی گومان
41	drunkard	دڕەنکەد	سەرخۆش
42	dull	دەڵ	گێل ، گەمژە
43	easiness	ئیزینەس	ئاسانی ، سانایی
44	easy	ئیزی	ئاسان ، سانا
45	eloquence	ئێلەکوەنس	دەمڕاستی ، قسەزانی ، ڕەوانی
46	eloquent	ئێلەکوەنت	زمانپاراو ، قسەزان ، ڕەوان
47	enemy	ئێنەمی	دوژمن ، نەیار
48	energetic	ئێنەجێتێک	چالاک
49	energy	ئێنەجی	هێز ، توانا ، وزە
50	faithful	فەیثفڵ	ئیماندار ، باوەڕدار ، دڵسۆز ، بەوەفا
51	fear	فیە	ترس
52	fearful	فیەفڵ	ترسنۆک ، تۆقێنەر
53	foe	فەو	دوژمن ، نەیار
54	friend	فرێند	برادەر ، هاوڕێ
55	friendship	فرێندشیپ	هاوڕێیەتی ، برادەرایەتی
56	gamble	گامبڵ	قومار ، قومار دەکات
57	gambler	گامبڵە	قومارچی ، قومارباز
58	generosity	جێنەڕۆسەتی	بەخشندەیی ، مەردی

59	generous	جێنەڕەس	بەخشندە ، مەرد
60	genius	جینیەس	بلیمەت ، بەهرەمەند
61	glad	گلاد	ئاسوودە ، شاد ، بەختەوەر
62	gloomy	گلوومی	خەفەتبار ، تاریک
63	good	گود	باش ، چاک
64	goodness	گودنەس	باشە ، چاکە
65	greedy	گرییدی	چڵێس ، چاوچنۆک
66	happy	هاپی	کامەران ، شاد ، کەیفخۆش ، دڵخۆش
67	hard worker	هاد وێکە	ئیشکەر
68	hatred	هەیترید	قین ، ڕق
69	hesitation	هێزیتەیشن	دوودڵبوون
70	honest	ئۆنیست	ڕاستگۆ ، دەستپاک
71	hope	هەوپ	هیوا ، ئومێد ، تکا
72	humility	هیومیلەتی	سادەیی ، بێفیزی
73	hypocrite	هیپەکریت	دووڕوو
74	idle	ئایدڵ	تەمەڵ ، بێکارە ، دەستبەتاڵ
75	ignorance	ئیگنەرەنس	نەزانین
76	ignorant	ئیگنەرەنت	نەزان ، نەشیاو
77	impatient	ئیمپەیشنت	بێ ئارام ، غیر صبور
78	impolite	ئیمپەلایت	بێ ئەدەب ، دەمڕووت ، بێ شەرم ، بێ حەیا
79	impossible	ئیمپۆسەبڵ	نەشیاو ، نەگونجاو ، دژوار ، ناکرێ
80	insolent	ئینسەلەنت	بێڕێز
81	jealous	جێلەس	حەسوود ، دڵپیس ، چاوچنۆک
82	jealousy	جێلەسی	پەرۆش ، بەغیلی

83	kind	کایند	میهرەبان
84	kindness	کایندنەس	میهرەبانی ، چاکە
85	lazy	لەیزی	تەمەڵ ، تەمبەڵ
86	liar	لایە	درۆزن
87	lie	لای	درۆ دەکات ، درۆ
88	love	لەڤ	خۆشەویستی ، دڵداری ، ئەڤینی
89	mischievous	میسچیڤەس	شەڕانی ، بەدکار ، نەگریس ، هاروهاج ، زیانبەخش ، بەد
90	miser	مایزە	ڕەزیل ، ڕژد ، پارەپیس ، قرچۆک
91	miserable	میزرەبڵ	زۆر دڵناخۆش ، ناشاد ، خەمگین ، خەمبار
92	obedience	ئەبیدیەنس	گوێڕایەڵی
93	obedient	ئەبیدیەنت	گوێڕایەڵ
94	obstinate	ئۆبستینەت	لاسار ، کەللەڕەق ، ڕژد
95	patience	پەیشنس	ئارام ، تاقەت ، سەبر
96	patient	پەیشنت	ئارامگر ، بەئارام ، خۆگر
97	pious	پایەس	لەخواترس ، ئاینخواز ، دیندار
98	polite	پەلایت	بەڕەوشت ، بەئاکار ، بەئەدەب ، ئاکاربەرز
99	possible	پۆسەبڵ	دەکرێ ، دەشێ ، دەگونجێ
100	pride	پڕاید	شانازی ، شانازی دەکات ، سەربەرزی
101	proud	پڕاود	فیزن ، خۆبەزلزان ، شانازی بەخۆکەر
102	quick	کویک	خێرا ، بەپەلە ، بلەز
103	right	ڕایت	ڕاست ، دروست ، شایستە ، ماف
104	safe	سەیف	سەلامەت ، بێترس ، ساغ
105	shameless	شەیملەس	بێحەیا ، بێڕوو ، بێشەرم

106	shy	شای	شەرمن
107	skill	سکیڵ	کارامەیی
108	skillful	سکیڵفڵ	زیرەک ، بلیمەت ، کارامە
109	slow	سلەو	هێواش ، هێدی
110	sorry	سۆری	پەشیمان ، دڵگران ، بەداخ ، ببورە
111	stupid	ستیووپید	دەبەنگ ، بێمێشک ، گەمژە
112	sure	شوە	دڵنیا
113	take care	تەیک کێە	بایەخی پێبدە ، گرنگی پێبدە ، چاودێری بکە
114	wisdom	ویزدەم	ژیری ، زانایی
115	wise	وایز	ژیر ، زانا
116	wrong	ڕۆنگ	هەڵە ، سوچ ، چەوت ، گوناهـ ، تاوان

ناوی هەندێک پیشەوەر (خاوەن پیشە)

ژمارە	ناوی پیشەوەر	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	accountant	ئەکاونتەنت	ژمێریار
2	actor	ئاکتە	ئەکتەر (پیاو) ، نوێنەر (پیاو)
3	actress	ئاکترەس	ئەکتەر (ژن) ، نوێنەر (ژن)
4	advocate	ئادڤەکەت	پارێزەر
5	author	ئۆثە	دانەر ، مؤلف
6	baker	بەیکە	نانەوا
7	barber	بابە	دەلاک ، سەرچاککەر
8	blacksmith	بلاکسمیث	ئاسنگەر ، حداد
9	bookbinder	بوکبایندە	بەرگتێگر (لە کتێب)

10	bookseller	بوکسێڵە	پەڕتوکفرۆش ، کتێبفرۆش
11	bricklayer	بریکلەیە	وەستای دیوار ، بەنا
12	butcher	بوچە	قەساب ، گۆشت فرۆش ، قصاب
13	carpenter	کاپەنتە	دارتاش
14	clerk	کلاک	نوسەر ، کاتب
15	dancing girl	دانسینگ گێڵ	سەماکەری ئافرەت
16	dentist	دێنتیست	ددانساز ، دکتۆری ددان
17	doctor	دۆکتە	پزیشک ، دکتۆر
18	draughtsman	درافتسمەن	وێنەکێش ، رسام
19	dressmaker	درێسمەیکە	بەگدرووی ئافرەتان
20	driver	درایڤە	شۆفێر ، سایەق ، لێخوڕ
21	dyer	دایە	بۆیەچی ، بۆیاخچی
22	editor	ئێدیتە	سەرنوسەر ، نوسەر
23	elecrician	ئیلێکتریشن	کارەباچی ، وەستای کارەبا
24	engineer	ئێنجینیە	ئەندازیار ، مهندس
25	farmer	فامە	جوتیار
26	fisherman	فیشەمەن	ماسی گر
27	florist	فلۆریست	گوڵفرۆش
28	gardener	گادنە	باخەوان
29	goldsmith	گەوڵدسمیث	زەڕەنگەر ، زێڕفرۆش
30	hair dresser	هێیە درێسە	قژبڕ (ئافرەت)
31	interpreter	ئینتێپریتە	وەرگێڕ ، مترجم
32	ironer	ئایەنە	ئوتوخانە
33	jeweller	جووەڵە	جەوهەرکار ، گەوهەرفرۆش

34	journalist	جێنەلیست	ڕۆژنامەنوس
35	judge	جەج	دادوەر
36	laundress	لۆندریس	جلشۆر (ژن) ، إمرأة غسالة
37	lawyer	لۆیە	پارێزەر
38	lorry driver	لۆری درایڤە	شۆفێری لۆری
39	mountaineer	ماونتەنیە	شاخەوان ، متسلق الجبال ، ئەو کەسەی کە بەسەر چیادا سەردەکەوێت
40	mechanic	مەکانیک	میکانیک ، فیتەر
41	merchant	مێچەنت	بازرگان
42	midwife	میدوایف	مامان
43	money changer	مەنی چەینجە	پارەگۆڕ ، پارەگۆڕەرەوە
44	oculist	ئۆکیولیست	پزیشکی چاو
45	painter	پەینتە	بۆیاخچی
46	photographer	فەتۆگرەفە	وێنەگر ، مصور
47	poet	پەویت	شاعیر ، هۆزانڤان
48	printer	پرینتە	چاپکەر ، خاوەنی چاپخانە
49	publisher	پەبلیشە	بڵاوکەرەوە
50	shoe maker	شوو مەیکە	پینەچی ، پێڵاودروستکەر
51	singer	سینگە	گۆرانیبێژ ، لۆتی
52	surgeon	سێجەن	نەشتەرگەر ، پزیشکی نۆژدار
53	tailor	تەیلە	بەرگدروو ، خیاط
54	taxi driver	تاکسی درایڤە	شۆفێری تاکسی
55	translator	ترانسلەیتە	وەرگێڕ (وەرگێڕی نوسین)

56	turner	تێنە	تۆڕنەچی
57	upholsterer	ئەپهەوڵستەرە	قاڵی چن ، مافورچن
58	watchmaker	وۆچمەیکە	سەعاتچی ، سەعاتچاکەر

هەندێک بابەتی نەخۆشی بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	cataplasm	کەتەپلازم	لەزگە
2	countagious	کەنتەیجەس	درم
3	disease	دیزیز	نەخۆشی ، دەرد ، ناساغی
4	feeble	فیبڵ	لاواز
5	infection	ئینفێکشن	نەخۆشی لێگرتنەوە ، نەخۆشی لێکەوتنەوە ، تەنینەوە
6	malady	مالەدی	دەرد ، نەخۆشی
7	medicine	مێدیسن	دەرمان
8	operation	ئۆپەرەیشن	نەشتەرگەری
9	patient	پەیشنت	نەخۆش
10	plaster	پلاستە	پلاستەر ، لەزگە
11	prescription	پریسکریپشن	ڕەچەتە ، وصفیة طبیة
12	sick	سیک	نەخۆش
13	sickness	سیکنەس	نەخۆشی
14	surgery	سێجەری	نەشتەرگەری
15	surgical operation	سێجیکڵ ئۆپەرەیشن	پرۆسەی نەشتەرگەری

16	treatment	تریيتمەنت	چارەسەرکردن
17	vaccination	ڤاکسینەیشن	کوتان ، دەرزی لێدان
18	weak	وییک	لاواز ، ضعيف

هەندێک بابەتی گۆشتەمەنی بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	bacon/beikən/	بەیکەن	باسترمەی بەراز (گۆشتی سوێرکراوی بەراز)
2	beefsteak	بییفستەیک	پلە گۆشت (گۆشتی گا)
3	beef burger	بییف بێگە	گۆشتی مانگای قیمەکراو
4	beef joint	بییف جۆینت	جومگەی مانگا
5	beef meat	بییف میت	گۆشتی مانگا ، گۆشتی چێڵ
6	boiled meat	بۆیلد	گۆشتی کوڵاو
7	broth	برۆث	گۆشتاو ، شلە
8	chicken	چیکین	مریشک ، گۆشتی مریشک
9	chicken leg	چیکین لێگ	قاچی مریشک ، لاقی مریشک
10	chop	چۆپ	پلە گۆشت
11	cutlet	کەتلەت	پەراسووی برژاو
12	delicatessen/delikətesn/	دێلیکەتێسن	خواردەمەنی ئامادەکراو
13	ham	هام	گۆشتی بەراز
14	lamb chops	لام چۆپس	گۆشتی جنراوی بەرخ
15	leg of lamb	لێگ ئۆڤ لام	قاچی بەرخ ، لاقی بەرخ

16	liver	لیڤە	جەرگ ، جگەر
17	meat	مییت	گۆشت
18	mince meat	مینس مییت	گۆشتی قیمە
19	mutton meat	مەتن مییت	گۆشتی مەڕ
20	pork chops	پۆک چۆپس	گۆشتی وردکراو (جنراو) ی بەراز
21	pork meat	پۆک مییت	گۆشتی بەراز
22	poultry meat	پەوڵتری مییت	گۆشتی باڵندە
23	preserved meat	پریزێڤد مییت	گۆشتی هەڵگیراو
24	roast meat	ڕەووست مییت	گۆشتی برژاو
25	sausage	سۆسیج	باسترمە
26	steak	ستەیک	توێ گۆشتی گای برژاو
27	stewing beef	ستیووینگ بییف	گۆشتی کوڵاوی مانگا
28	stewed meat	ستیوود مییت	گۆشتی کوڵاو
29	stuffing	ستەفینگ	مەحشی ، باینجانی پڕکراو لە گۆشت
30	turkey/tɜ:ki/	تێکی	قەل
31	veal meat	ڤییل مییت	گۆشتی گۆلک ، گۆشتی گوێرەکە

تێبینی : گۆشتی بەراز حەرامە و پیسە ، خوای گەورە حەرام و قەدەغەی کردووە ، وریا بن و مەیخۆن .

هەندێک تایبەتمەندی ئەندامەکان (خواص الأجسام) بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	big	بیگ	گەورە
2	bitter	بیتە	تاڵ
3	different	دیفرەنت	جیاواز
4	equal	ئیکوەڵ	یەکسان
5	hard	هاد	ڕەق ، توند
6	large	لاج	گەورە ، فراوان
7	melted	مێڵتید	تواوە
8	rough	ڕەف	زبر
9	salty	سۆڵتی	سوێر
10	small	سمۆڵ	بچوک
11	soft	سۆفت	نەرم
12	sweet	سوییت	شیرین ، خۆش

ناوی وڵات و کیشوەر و شار و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ناوی ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	city	سیتی	شار
2	continent	کۆنتینەنت	کیشوەر ، قارە
3	country	کەنتری	نیشتمان ، وڵات
4	province	پرۆڤینس	هەرێم

5	realm	ڕێڵم	شانشین ، جیهان
6	state	ستەیت	دەوڵەت ، ویلایەت
7	town	تاون	شارۆچکە
8	village	ڤیلێج	گوند

هەندێک بابەتی گەراج و گەڕان و سەفەرکردن بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	aeroplane	ئێەرەپلەین	فڕۆکە ، باڵەفڕ
2	bicycle	بایسیکڵ	پایسکل ، پاسکیل
3	boat	بەوت	بەلەم
4	bus	بەس	پاس
5	carriage	کاریج	عەرەبانەی ئەسپ ، گالیسکە ، فارگۆن ، کرێی گواستنەوە
6	cart	کات	عەرەبانەی بار ، گالیسکەی دەستی
7	crane	کرەین	بەرزکەرەوە ، کرێن
8	harbour	هابە	بەندەر
9	lorry	لۆری	لۆری ، بارکێش ، گەلابە
10	minibus	مینیبەس	پاسی بچوک
11	motorcycle	مەوتەسایکڵ	پاسکیلی هەڵمی
12	omnibus	ئۆمنیبەس	پاسی گەورە ، حافلة
13	railroad	ڕەیلڕۆود	هێڵی شەمەندەفەر
14	railway	ڕەیلوەی	هێڵی شەمەندەفەر

15	ship	شیپ	کەشتی ، پاپۆڕ
16	steamer	ستیمە	پاپۆڕی هەڵمی
17	streetcar	ستریتکا	پاس
18	taxi	تاکسی	تەکسی
19	train	ترەین	شەمەندەفەر
20	tram	ترام	پاس
21	trolley	ترۆڵی	پاس
22	truck	ترەک	لۆری
23	truck and trailor	ترەک ئاند ترەیلە	قاتیرە و مەقتورە ، لۆرییەک کە عارەبانەیەکی تری بەدواوەیە کە بە قەد عارەبانەی لۆرییەکە دەبێت و ڕای دەکێشێت
24	vehicle	ڤییەکڵ	بارهەڵگر

ناوی هەندێک لە شوێنە گشتییەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	bar	با	باڕ ، مەیخانە
2	bookshop	بوکشۆپ	فرۆشگای پەڕتوک
3	brewery	بروەری	کارگەی بیرە
4	cinema	سینەمە	سینەما
5	clinic	کلینیک	دیدەنگای پزیشکی ، نەخۆشخانەی پزیشکی
6	coffee	کۆفی	قاوە

7	coffee shop	کۆفی شۆپ	قاوەخانە
8	court	کۆت	دادگا
9	factory	فاکتری	کارگە
10	grave	گرەیڤ	گۆڕ
11	grave yard	گرەیڤ یاد	گۆڕستان ، قەبرستان
12	hospital	هۆسپیتڵ	نەخۆشخانە ، خەستەخانە
13	hotel	هەوتێڵ	ئوتێل
14	inn	ئین	میوانخانە
15	library	لایبرەری	کتێبخانە ، پەڕتوکخانە
16	monument	مۆنیومەنت	پەیکەر ، پەیکەری یادگاری
17	music hall	میووزیک هۆڵ	هۆڵی گۆرانی وتن (کە گۆرانی وتن و گوێ لێگرتنی حەرامە)
18	pharmacy	فامەسی	دەرمانخانە
19	police	پەلیس	پۆلیس ، شرطة
20	postoffice	پەوستۆفیس	پۆستەخانە ، مکتب البرید
21	prison	پریزن	زیندان
22	restaurant	ڕێسترۆنت	چێشتخانە
23	shop	شۆپ	فرۆشگا ، دوکان
24	station	ستەیشن	وێستگە
25	store	ستۆ	کۆگا ، دوکانی گەورە
26	theatre	ثیەتە	شانۆ
27	tomb	توم	گۆڕ ، قەبر ، مەرقەد

شانشین و دەوڵەت و پلەوپایەکان و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	adviser	ئەدڤایزە	ڕاوێژکار ، شیرەتکار ، ئامۆژگاریکار
2	ambassador	ئامباسەدە	باڵیۆز ، باڵوێز
3	army	ئامی	سوپا
4	attorney	ئەتێنی	پارێزەر
5	consul	کۆنسڵ	قونسوڵ ، شابەندەر
6	council	کاونسڵ	ئەنجومەن ، دیوان
7	councillor	کاونسەلە	ئەندامی ئەنجومەنی شارەوانی
8	council of ministers	کاونسڵ ئۆڤ مینیستەز	ئەنجومەنی وەزیران
9	counsel	کاونسڵ	شورا ، ڕاوێژ
10	counsellor	کاونسەڵە	ڕاوێژکار
11	count	کاونت	بەگ ، ئاغا
12	countess	کاونتێس	خان (بۆ ئافرەت)
13	crown prince	کڕاون پرینس	میرنشین ، جێگری میر
14	duchess	دەچێس	ژنە شا
15	duke	دیووک	دۆق ، کوڕە شا
16	emperor	ئێمپەرە	ئیمپڕاتۆر
17	government official	گەڤەنمەنت ئەفیشڵ	فەرمانبەری حکومی

18	governor	گەڤەنە	پارێزگار
19	judge	جەج	دادوەر
20	king	كینگ	پادشا ، شا
21	lady	لەیدی	خانم
22	lord	لۆد	گەورە پیاو ، خاوەن دەسەڵات
23	minister	مینیستە	وەزیر
24	ministry	مینیستری	وەزارەت
25	ministry of communication	مینیستری ئۆڤ كەمیوونیكەیشن	وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن
26	ministry of defence	مینیستری ئۆڤ دیفێنس	وەزارەتی بەرگری
27	ministry of education	مینیستری ئۆڤ ئێجوكەیشن	وەزارەتی پەروەردە
28	ministry of finance	مینیستری ئۆڤ فاینانس	وەزارەتی دارایی
29	ministry of foreign affairs	مینیستری ئۆڤ فۆڕەن ئەفێەز	وەزارەتی دەرەوە
30	ministry of public health	مینیستری ئۆڤ پەبلیک هێڵث	وەزارەتی تەندروستی
31	ministry of public works	مینیستری ئۆڤ پەبلیک وێكز	وەزارەتی كاروبار و ئاوەدانكردنەوە
32	ministry of social affairs	مینیستری ئۆڤ سەوشڵ ئەفێەز	وەزارەتی كاروباری كۆمەڵایەتی
33	parliament	پالەمەنت	پەڕلەمان

34	pasha	پاشا	پاشا (نازناوێکی تورکی کۆنە)
35	policeman	پەلیسمەن	پۆلیس
36	president	پریزیدەنت	سەرۆک
37	prime minister	پرایم مینیستە	سەرۆک وەزیران
38	prince	پرینس	میر
39	princess	پرینسێس	خاتوون ، شازادە
40	queen	کوین	شاژن
41	soldier	سەوڵجە	سەرباز
42	solicitor lawyer	سەلیسیتە لۆیە	پارێزەری ڕاوێژکار
43	sultan	سەڵتن	سوڵتان

بانق و بازرگانی و کڕین و فرۆشتن و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	account	ئەکاونت	حسابی بانک
2	accountant	ئەکاونتەنت	ژمێریار
3	agency	ئەیجەنسی	وەکالەت (بریکارێتی)
4	agent	ئەیجەنت	بریکار ، جاسوس
5	article	ئاتیکڵ	شتومەک ، چەشن ، مادده
6	auction	ئۆکشن	مەزادی ئاشکرا ، هەڕاج
7	auctioneer	ئۆکشەنیە	دەڵاڵ ، مەزاتچی
8	balance	باڵەنس	دەستمایە لە بانقدا ، رصید
9	bank note	بانگک نەوت	چەکی بانک

10	banker	بانگکە	پارەگۆڕ
11	bankrupt	بانگکرەپت	موفلیس ، مایەپوچ
12	borrow	بۆرەو	قەرزدەکات ، بە قەرز وەری دەگرێت
13	broker	برەوکە	دەڵاڵی پیاو
14	capital	کاپیتڵ	سەرمایە
15	cargo	کاگۆ	بار ، شحنة
16	cash	کاش	پارەی نەقد
17	cashier	کاشیە	پارەگۆڕەوە
18	cheque	چێک	چەکی پارە
19	clerk	کلاک	نوسەر ، کاتب
20	commerce	کۆمێس	بازرگانی ، کڕین و فرۆشتن
21	commercial	کەمێشڵ	بازرگانی
22	commission	کەمیشن	گومرگ ، عمولة
23	company	کەمپەنی	کارگە ، کۆمپانیا
24	contract	کۆنتراکت	پەیمان ، عقد ، بەڵێننامە
25	correspondence	کۆرەسپۆندەنس	نامەنێری ، مراسلة
26	credit	کرێدیت	متمانە ، اعتماد
27	customer	کەستەمە	کڕیار
28	debt	دێت	قەرز ، دین
29	demand	دیماند	داواکردن ، طلب
30	deposit	دیپۆزیت	بارمتە (لە بانقدا) ، تأمین
31	detail	دیتەیڵ	درێژەدان ، بەدرێژی ، تفصیل
32	discount	دیسکاونت	داشکاندن ، خصم
33	duty	دیووتی	ڕەسمی گومرگ ، باج ، رسوم ، کمرک

34	endorsement	ئیندۆسمەنت	متمانەپێدان
35	expence	ئیکسپێنس	تێچوو ، خەرجی
36	fare	فێە	کرێ ، أجرة
37	gain	گەین	سوود ، قازانج
38	good demand	گود دیماند	ڕەواج
39	goods	گودز	کەلوپەل ، شتومەک
40	instalment	ئینستۆڵمەنت	قیست ، قسط
41	insuranse	ئینشوەرەنس	بیمە ، دابین کردن
42	interest	ئینترێست	سوو ، فائدة ، فائض
43	lend	لێند	دەدات بە قەرز
44	letter	لێتە	نامە ، رسالة
45	lose	لوز	زەرەر دەکات ، لەدەست دەدات
46	merchandise	مێچەندایز	کەلوپەل ، شتومەک
47	merchant	مێچەنت	بازرگان
48	money	مەنی	پارە
49	net	نێت	پوخت ، صافی
50	on credit	ئۆن کرێدیت	بە قەرز
51	order	ئۆدە	داوا ، فەرمان
52	package	پاکیج	گورزە
53	parcel	پاسڵ	دەستە ، گورزە
54	partner	پاتنە	هاوبەش ، شەریک
55	pay	پەی	دەدات ، پارە دەدات ، کرێ ، موچە
56	payment	پەیمەنت	پارەدان
57	price	پڕایس	نرخ ، بەها

58	profit	پرۆفیت	سوود ، قازانج
59	purchase	پێچەس	کڕین ، دەکڕێت
60	rate	ڕەیت	ڕێژە ، بەها ، نرخ ، سعر
61	rent	ڕێنت	کرێ ، بەکرێ دەدات ، بەکرێ دەگرێت
62	sale	سەیڵ	فرۆشتن
63	sell	سێڵ	دەفرۆشێت
64	seller	سێڵە	فرۆشیار
65	store	ستۆ	کۆگا ، گەنجینە
66	sum	سەم	بڕ ، مبلغ
67	tariff	تاریف	لیستی نرخ ، باجی گومرگ ، نرخ دانان ، گومرگانە
68	tax	تاکس	باج
69	to insure	تو ئینشوە	بیمە دەکات ، مسۆگەر دەگات
70	value	ڤالیوو	بەها ، قیمة ، نرخ

چەند ڕستەیەک لەسەر (کات – وقت) بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	a half past six	ئە هاف پاست سیکس	کاتژمێر شەش و نیوە
2	a quarter to five	ئە کووەتە توو فایف	چارەکی دەوێت بۆ پێنج
3	exactly three	ئیگزاکتلی ثریی	کاتژمێر سێ ی تەواوە
4	It is bad weather.	ئیت ئیز باد وێذە	کەشوهەوایەکی ناخۆشە.

5	It is cold.	ئیت ئیز کەوڵد	کەشوهەوا ساردە.
6	It is dark.	ئیت ئیز داک	دونیا تاریکە
7	It is day time.	ئیت ئیز دەی تایم	کات ڕۆژە
8	It is early.	ئیت ئیز ئێلی	کات زووە
9	It is fine weather.	ئیت ئیز فاین وێذە	کەشوهەوایەکی خۆشە کەشوهەوایەکی جوانە
10	It is hot.	ئیت ئیز هۆت	کەشوهەوا گەرمە
11	It is late.	ئیت ئیز لەیت	کات درەنگە
12	It is midnight.	ئیت ئیز میدنایت	کات نیوەشەوە
13	It is one o'clock.	ئیت ئیز وەن ئەکلۆک	کاتژمێر (یەک) ە
14	It’s nine fifty five.	ئیتس ناین فیفتی فایف	کاتژمێر نۆ و پەنجا و پێنج خولەکە
15	It's a quarter after nine.	ئیتس ئە کوۆتە ئافتە ناین	کاتژمێر نۆ و چارەکە
16	It's a quarter to ten.	ئیتس ئە کوۆتە توو تێن	چارەکی دەوێت بۆ دە
17	It's nine five.	ئیتس ناین فایف	کاتژمێر نۆ و پێنج خولەکە
18	It's nine o'clock.	ئیتس ناین ئەکلۆک	کاتژمێر نۆی تەواوە
19	It's ten o'clock sharp.	ئیتس تێن ئەکلۆک شاپ	کاتژمێر دەی تەواوە
20	My watch is five minutes slow.	مای ۆچ ئیز فایف مینیتس سلەو	کاتژمێرەکەم پێنج خولەک لەدوایە
21	ten minute past two	تێن مینیت پاست توو	کاتژمێر دوو و دە خولەکە

22	The sun is set.	ذە سەن ئیز سێت	خۆر ئاوا دەبێت
23	The sun is up.	ذە سەن ئیز ئەپ	خۆر هەڵدێت
24	twenty minutes to four	توێنتی مینیتس توو فۆ	بیست خولەکی دەوێت بۆ چوار
25	What time is it?	وۆت تایم ئیز ئیت؟ وۆت تایم ئیزت؟	کاتژمێر چەندە؟ سەعات چەندە؟

چەند ڕستەیەک لەبارەی سڵاو کردن و هەواڵپرسین و شتی تر بە زمانی ئینگلیزی

هەندێک لە وشەکان لە کاتی قسە کردندا لەوانەیە وەکو شێوازی خوێندنەوەکەی نەوترێن ، بەڵکو گۆڕانکاری تێدا ڕوودەدات ، بۆ نمونە وشەی (is) کە بە (ئیز) دەخوێنرێتەوە بەڵام لەکاتی قسە کردندا لەوانەیە بە (ئز) دەرببڕرێ ، هەروەها وشەی (it) کە بە (ئیت) دەخوێنرێتەوە بەڵام لەکاتی قسە کردندا لەوانەیە بە (ئت) دەرببڕرێ ، وە هەروەها وشەی (his) کە بە (هیس) دەخوێنرێتەوە بەڵام لەکاتی قسەکردندا لەوانەیە بە (هس) دەرببڕرێ ، وە هەروەها وشەی (him) کە بە (هیم) دەخوێنرێتەوە بەڵام لەکاتی قسەکردندا لەوانەیە بە (هم) دەرببڕرێ ، وە هەروەها زۆر وشەی تریش کە پێویستە خۆمان بەدوایدا بگەڕێین و بیانزانین.

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Good morning sir	گود مۆنینگ سێ	بەیانیت باش گەورەم
2	Good evening lady	گود ئیڤنینگ لەیدی	ئێوارەت باش خانم
3	Good night father	گود نایت فاذە	شەوێکی شاد باوکە
4	Good day Dana	گود دەی دانا	ڕۆژێکی شاد دانا
5	How do you do?	هاو دوو یوو دوو؟	چۆنیت؟ حاڵت چۆنە؟
6	Are you well?	ئا یوو وێڵ؟	ئایا تۆ باشیت؟

7	Pretty well, thank you	پریتی وێڵ ثانگک یوو	زۆر باشم سوپاست دەکەم
8	Very well, thank you	ڤێری وێڵ ثانگک یوو	زۆرباشە سوپاس
9	How is your health?	هاو ئیز یۆ هێڵث؟	تەندروستیت چۆنە؟
10	Very good	ڤێری گود	زۆر باشە
11	How is your brother's health?	هاوز یۆ برەذەز هێڵث؟	تەندروستی براکەت چۆنە؟
12	He is perfectly well.	هی ئیز پێفیکتلی وێڵ	حاڵی زۆر باشە
13	How does he feel today?	هاو دەز هیی فییڵ تەدەی؟	ئەمڕۆ هەست بەچی دەکات؟ ئەمڕۆ حاڵی چۆنە؟
14	Quite well, thank you	کوایت وێڵ ثانگک یوو	تەواو باشە سوپاس
15	How is your family?	هاوز یۆ فامەلی؟	حاڵی خێزانەکەتان چۆنە؟
18	Thanks to God, they are all in good health.	ثانگکس توو گۆد ذەی ئا ئۆڵ ئین گود هێڵث.	سوپاس بۆ خوا هەموویان لە تەندروستییەکی باشدان.
17	Come in my friend.	کەم ئین مای فرێند.	وەرە ژوورەوە هاوڕێکەم
18	Your voice is too low.	یۆ ڤۆیس ئیز توو لەو.	دەنگت زۆر نزمە.
19	Can you speak English?	کان یوو سپییک ئینگگلیش؟	ئایا تۆ دەتوانیت بە ئینگلیزی قسەبکەیت؟
20	It is time Ali.	ئیتس تایم ئەلی	کاتی خۆیەتی علی کاتییەتی علی
21	Make haste and ring the bell.	مەیک هەیست ئاند ڕینگ ذە بێڵ	پەلە بکە و جەڕەسەکە لێبدە

22	Sit down in your places.	سیت داون ئین یۆ پلەیسز	لە شوێنی خۆتان دابنیشن
23	Come and recite your lessons.	کەم ئاند ڕیسایت یۆ لێسنز	وەرن و وانەکان بڵێنەوە
24	Well done Muhammed, bravo	وێڵ دەن موهەمەد براڤەو	دەستخۆش محمد ئافەرین
25	Next boy to read	نێکست بۆی تو ڕیید	کوڕێکی تر دەستبکات بە خوێندنەوە
26	You made ten mistakes.	یوو مەید تێن میستەیکس	تۆ دە هەڵەت کرد
27	Keep standing up	کیپ ستاندینگ ئەپ	بەپێوە بوەستە
28	If you fail next time	ئیف یوو فەیڵ نێکست تایم	ئەگەر دەرنەچیت و بکەویت جارێکی تر
29	You will run for an hour.	یوو ویڵ ڕەن فۆ ئەن ئاوە	تۆ ڕادەکەیت بۆ ماوەی یەک کاتژمێر
30	Ali has gained the prize.	ئەلی هاز گەیند ذە پڕایز.	عەلی خەڵاتەکەی بەدەستهێنا
31	I have lost my book.	ئای هاڤ لۆست مای بوک	پەڕتوکەکەم ونکرد (بزر کرد)
32	He is negligent boy	هیی ئیز نێگلیجەنت بۆی	ئەو کوڕێکی کەمتەرخەمە
33	Whose pencil is this?	هووز پێنسڵ ئیز ذیس؟	ئەم پێنوسە ڕەساسە هی ی کێیە؟
34	It's Harem's.	ئیتس هەرێمز	ئەوە هی ی هەرێمە
35	Ali, I am going to help Ahmed	ئەلی ئایام گەوینگ	علی من ئێستا دەڕۆم بۆ ئەوەی یارمەتی

		توو هێڵپ ئەهمەد	أحمد بدەم
36	Hurry up	هەری ئەپ	پەلەبکە ، خێرابکە
37	The teacher is looking at us.	ذە تیچە ئیز لوکینگ ئات ئەس	مامۆستا سەیری ئێمە دەکات
38	Did you bring the book?	دید یو برینگ ذە بوک؟	کتێبەکەت هێناوە؟
39	Come here my friend.	کەم هیە مای فرێند	وەرە ئێرە هاوڕێکەم
40	Come in my father.	کەم ئین مای فاذە	وەرە ژوورەوە باوکە
41	Don't come today.	دەونت کەم تەدەی	ئەمڕۆ مەیە
42	Tell him to come soon.	تێڵ هیم توو کەم سوون	پێی بڵێ با زوو بێت
43	Who told you to come?	هوو تەوڵد یوو توو کەم؟	کێ پێی وتیت وەرە؟
44	How did you come?	هاو دید یوو کەم؟	چۆن هاتیت؟ بەچی هاتیت؟
45	I came on foot.	ئای کەیم ئۆن فوت	من بە پێ هاتم.
46	I came in a carriage.	ئای کەیم ئین ئە کاریج	بە سواری عارەبانە هاتم
47	Has he come today?	هاز هیی کەم تەدەی؟	ئەو کوڕە هاتووە ئەمڕۆ؟
48	He will come tomorrow.	هیی ویڵ کەم تەمۆڕەو.	ئەو کوڕە سبەینێ دێت
49	When will he come back?	وێن ویڵ هیی کەم باک؟	ئەو کوڕە کەی دەگەڕێتەوە؟
50	He will be back	هیی ویڵ بیی باک	ئەو کوڕە دەگەڕێتەوە لەدوای

	after an hour.	ئافتە ئەن ئاوە	کاتژمێرێکی تر
51	When did you come?	وێن دید یوو کەم؟	تۆ کەی هاتیت؟
52	Come with me to the garden.	کەم ویذ میی توو ذە گادن	وەرە لەگەڵ من بۆ باخچەکە
53	Go with him.	گەو ویذ هیم	بڕۆ لەگەڵ ئەو کورە
54	Don't go with my son.	دەونت گەو ویذ مای سەن	مەڕۆ لەگەڵ کوڕەکەم
55	Go to my house.	گەو تو مای هاوس	بڕۆ بۆماڵی من
56	He has gone to your farm.	هیی هاز گۆن توو یۆ فام	ئەو کوڕە ڕۆیشتووە بۆ کێڵگەکەت
57	When will you go to school?	وێن ویڵ یوو گەو توو سکووڵ؟	تۆ کەی دەڕۆیت بۆ قوتابخانە؟
58	Tomorrow or the day after	تەمۆڕەو ئۆ ذە دەی ئافتە	سبەینێ یان دوو سبەی
59	Where are you going now?	وێە ئا یوو گەوینگ ناو؟	تۆ ئێستا بۆ کوێ دەڕۆیت؟
60	Where did he go?	وێە دید هیی گەو؟	ئەو کوڕە بۆکوێ ڕۆیشت؟
61	Where are you from?	وێە ئا یوو فرۆم؟	تۆ لەکوێوە هاتوویت؟ تۆ خەڵکی کوێیت؟
62	Did I tell you to go?	دید ئای تیڵ یوو توو گەو؟	پێم وتیت بڕۆ؟
63	I don't go.	ئای دەونت گەو	من ناڕۆم
64	What's his name?	وۆتس هیس نەیم؟	ناوی ئەو کوڕە چییە؟
65	What is name of	وۆت ئیز نەیم ئۆڤ	ناوی ئەم کوڕە چییە؟

	this boy?	ذیس بۆی؟	
66	His name is Ahmed.	هیس نەیم ئیز ئەهمەد	ناوی ئەو کوڕە أحمده
67	Who is knocking at the door?	هوو ئز نۆکینگ ئات ذه دۆ؟	کێیه له دەرگاکه دەدات؟
68	Is Mr. Ahmed here?	ئیز میسته ئەهمەد هیه؟	ئایا کاک أحمد لێرەیه؟
69	No, he isn't here.	نەو هی ئیزنت هیه	نەخێر ئەو لێره نییه.
70	He has just out.	هی هاز جەست ئاوت	هەر ئێستا چووه دەرەوه
71	Where did he go?	وێه دید هیی گەو؟	بۆ کوێ ڕۆیشت؟
72	He went to see his brother.	هی وێنت توو سیی هیس بڕەذه	ئەو ڕۆیشتبۆ ئەوەی براکەی ببینێت
73	He won't be late.	هی وەونت بیی لەیت.	ئەو دواناکەوێت
74	What do you say?	وۆت دوو یوو سەی؟	تۆ چی دەڵێیت؟
75	I say nothing.	ئای سەی نەثینگ	هیچ ناڵێم
76	Who knows how is the teacher?	هوو نەوز هاو ئیز ذه تیيچه؟	کێ دەزانێت مامۆستاکه چۆنه؟
77	We have never heard about him.	ویی هاڤ نێڤه هێد ئەباوت هیم	هیچمان نەبیستووه دەربارەی ئەو
78	Do you know my brother?	دوو یوو نەو مای بڕەذه؟	ئایا تۆ براکەم دەناسیت؟
79	No, I don't know him.	نەو ئای دەونت نەو هیم	نەخێر ئەو ناناسم
80	What do you want?	وۆت دوو یوو وۆنت؟	تۆ چیت دەوێت؟

81	What are you looking for?	وۆت ئا یوو لوکینگ فۆ؟	تۆ بەدوای چیدا دەگەڕێیت؟
82	I am looking for my watch.	ئایام لوکینگ فۆ مای وۆچ	من دەگەڕێم بەدوای کاتژمێرەکەمدا
83	Here it is.	هیەریتس	ئەوەتا لێرەیە
84	Don't touch this.	دەونت تەچ ذیس؟	دەست لە ئەمە مەدە
85	If you touch it, you may be died.	ئیف یوو تەچ ئیت یوو مەی بیی داید	ئەگەر تۆ دەستی لێبدەیت لەوانەیە بمریت
86	Are you free tomorrow?	ئا یوو فریی تەمۆڕەو؟	ئایا تۆ سبەینی دەست بەتاڵی؟
87	Did you see my father?	دید یوو سوی مای فاذە؟	ئایا تۆ باوکمت بینی؟
88	He was here an hour ago.	هیی وەز هیە ئەن ئاوە ئەگەو.	ئەو لێرە بوو یەک کاتژمێر لەوەوپێش
89	Do you know where he has gone?	دوو یوو نەو وێە هیی هاز گۆن؟	تۆ دەزانیت ئەو بۆکوێ ڕۆیشتووە؟
90	No, I don't know.	نەو ئای دەونت نەو	نەخێر نازانم
91	Do you understand what I say?	دوو یوو ئەندەستاند وۆت ئای سەی؟	تۆ تێدەگەیت من چی دەڵێم؟
92	Do you know our neighbour?	دوو یوو نەو ئاوە نەیبە؟	تۆ دراوسێکەمان دەناسیت؟
93	Yes, I know them very well.	یێس ئای نەو ذێم ڤێری وێڵ	بەڵێ ئەوان دەناسم زۆر بەباشی
94	He is my friend.	هیی ئیز مای فرێند	ئەو کوڕە هاوڕێی منە

95	He is my acquaintance.	هیی ئیز مای ئەکوەینتەنس	ئەو کوڕە ناسیاومە
96	But he is not my friend.	بەت هیی ئیز نۆت مای فرێند	بەڵام ئەو هاوڕێم نییە
97	Why don't you answer?	وای دەونت یوو ئانسە؟	بۆچی تۆ وەڵام نادەیتەوە
98	What do you mean?	وۆت دوو یوو میین؟	مەبەستت چییە؟
99	Where have you been?	وێە ئا یوو بیین؟	لەکوێ بوویت؟
100	Do you hear what I say?	دوو یو هیە وۆت ئای سەی؟	تۆ گوێت لێیە چی دەڵێم؟
101	Make haste.	مەیک هەیست	پەلە بکە
102	This is dangerous.	ذیس ئیز دەینجەرەس	ئەمە مەترسیدارە
103	Look out!	لوک ئاوت	وریا بە! ئاگادار بە!
104	Never mind.	نێڤە مایند	گوێی مەدەرێ
105	Excuse me.	ئیکسکیووز میی	بمبەخشە ، بمبورە
106	Please tell me.	پلییز تێڵ میی	تکایە پێم بڵێ
107	Thank you	ثانگک یوو	سوپاست دەکەم
108	You are welcome.	یوو ئا وێڵکەم	بەخێر بێن
109	Wait for me.	وەیت فۆ میی	چاوەڕێم بکە
110	I want you today.	ئای وۆنت یوو تەدەی	ئەمرۆ ئیشم بە تۆیە
111	Rely on what I have said to you.	ڕیلای ئۆن وۆت ئای هاڤ سێد توو یوو	پشت ببەستە بەوەی کە پێم وتیت
112	I offer it to you	ئای ئۆفەریت توو یوو	پێشکەشی دەکەم بە تۆ ئارەزوومەندانە

	willingly.	ویلێنگلی	
113	You have no need to ask him.	یوو هاڤ نەو نیید توو ئاسک هیم	پێویست ناکات پرسیاری لێبکەیت
114	Please don't disturb yourself.	پلییز دەونت دیستێب یۆسێلف	تکایە سەری خۆتی پێوە مەهێشێنە
115	Tell me all about it.	تێڵ میی ئۆڵ ئەباوت ئیت	چی هەیە دەربارەی ئەو شتە پێم بڵێ ، هەموو شتێکم دەربارەی ئەو شتە پێبڵێ
116	You are mistaken.	یوو ئا میستەیکن	تۆ بە هەڵەدا چوویت
117	I assure you that it is so.	ئای ئەشوە یوو ذات ئیت ئیز سەو	تۆ دڵنیا دەکەم کە ئەو شتە وایە
118	No, you are wrong.	نەو یوو ئا ڕۆنگ	نەخێر تۆ بەهەڵەدا چوویت
119	I am very happy.	ئایام ڤێری هاپی	من زۆر دڵخۆم
120	That is absurd.	ذات ئیز ئەبسێد ذاتس ئەبسێد	ئەوە بێمانایە ، ئەوە ناماقوڵە
121	What is your opinion about him?	وۆتس یۆر ئەپینیەن ئەباوت هیم؟	بۆچوونی تۆ دەربارەی ئەو کوڕە چییە؟
122	Who are you?	هوو ئا یوو ؟	تۆ کێیت؟
123	What is your name?	وۆتس یۆ نەیم؟	ناوی تۆ چییە؟ ، تۆ ناوت چییە؟
124	My name is Hemn.	مای نەیم ئیز هێمن	ناوم (هێمن) ە
125	Where have you been?	وێە هاڤ یوو biین؟	لەکوێ بوویت؟
126	I was at school.	ئای وەز ئات سکووڵ	لە قوتابخانە بووم

127	Where were you?	وێە وێ یوو؟	لەکوێ بوویت؟
128	I was at home.	ئای وەز ئات هەوم	لە ماڵەوە بووم
129	What do you want?	وۆت دوو یوو وۆنت؟	چیت دەوێت؟
130	I want to talk to you.	ئای وۆنت توو تۆک توو یوو	دەمەوێت قسەت بۆ بکەم
131	Did you come here before?	دید یوو کەم هیە بیفۆ؟	پێشتر هاتیت بۆ ئێرە؟
132	Yes, I did.	یێس ئای دید	بەڵێ هاتووم
133	Who was with you?	هوو وەز ویذ یوو؟	کێت لەگەڵدا بوو؟
134	One of my friends was with me.	وەن ئۆڤ مای فرێندز وەز ویذ میی	یەکێک لە هاوڕێکانم لەگەڵم بوو
135	Well, listen to me.	وێڵ لیسن توو میی	باشە ، گوێم لێبگرە
136	I am listening to you.	ئایام لیسنینگ توو یوو	من گوێدەگرم بۆ تۆ
137	You should note this.	یوو شود نەوت ذیس	پێویستە تێبینی ئەمە بکەیت
138	Can you answer me?	کان یوو ئانسە میی؟	دەتوانیت وەڵامم بدەیتەوە؟
139	Yes, I can.	یێس ئای کان	بەڵێ دەتوانم
140	Did you understand?	دید یوو ئەندەستاند؟	تێگەیشتیت؟
141	Be careful.	بی کێەفڵ	هۆشیار بە ، ئاگادار بە ، وریا بە
142	Don't wait for me.	دەونت وەیت فۆ میی	چاوەڕێم مەکە
143	Tell him, I'll be there at three o'clock.	تێڵ هیم ئایڵ بیی ذێە ئات ثریی ئەکلۆک	پێی بڵێ من لەوێ دەبم کاتژمێر سێ

144	Who will come with you?	هوو ویڵ کەم ویذ یوو؟	کێ دێت لەگەڵ تۆ؟
145	What is this?	وۆتس ذیس؟	ئەمە چییە؟
146	What are those?	وۆت ئا ذەوز؟	ئەوانە چین؟
147	Do you speak English?	دوو یوو سپییک ئینگگلیش؟	ئایا بە ئینگلیزی قسە دەکەیت؟
148	How old are you?	هاو ئەولد ئا یوو؟	تەمەنت چەندە؟
149	I am thirty years old.	ئایام ثێتی ییەز ئەولد	تەمەنم سی ساڵە
150	Return back tomorrow.	ڕیتێن باک تەمۆڕەو	سبەینی بگەڕێوە
151	Let's go out to the garden.	لێتس گەو ئاوت توو ذە گادن	با بڕۆینە دەرەوە بۆ باخچەکە
152	Where do you want to go?	وێە دوو یوو وۆنت توو گەو؟	دەتەوێت بۆکوێ بڕۆیت؟
153	Shall I come with you?	شەڵ ئای کەم ویذ یوو؟ شاڵ ئای کەم ویذ یوو؟	بێم لەگەڵتدا؟
154	Yes, come on.	یێس کەم ئۆن یێس کەمۆن	بەڵێ وەرە
155	Are you sure of this?	ئا یوو شوە ئۆڤ ذیس؟	تۆ دڵنیایت لەمە؟
156	How did you come here?	هاو دید یوو کەم هیە؟	چۆن هاتیت بۆ ئێرە؟

157	I came by a taxi.	ئای کەیم بای ئە تاکسی	بە تەکسی هاتم
158	When will you go to work?	وێن ویڵ یوو گەو توو وێک؟	تۆ کەی دەڕۆیت بۆ ئیش؟
159	After an hour.	ئافتە ئەن ئاوە	دوای یەک کاتژمێر
160	Do you work by night or day?	دوو یوو وێک بای نایت ئۆ دەی؟	ئایا تۆ ئیش دەکەیت بە شەو یان بە ڕۆژ؟
161	I work by day.	ئای وێک بای دەی	من بە ڕۆژ ئیش دەکەم
162	Who is this gentleman?	هوو ئیز ذیس جێنتڵمەن؟	ئەم پیاوە بەڕێزە کێیە؟
163	He is Mr. Ali.	هیی ئیز میستە ئەلی	ئەو پیاوە کاک عەلییە
164	Who are these gentlemen?	هوو ئا ذیز جێنتڵمێن؟	ئەم پیاوە بەڕێزانە کێن؟
165	They are Mr. Baker and Mr. Ibraheem.	ذەی ئا میستە بەکر ئاند میستە ئیبڕاهیم	ئەوان کاک بەکر و کاک أبراهیمن
166	Do you know them well?	دوو یوو نەو ذێم وێڵ؟	ئایا تۆ ئەوان دەناسیت بەباشی؟
167	They are my best friends.	ذەی ئا مای بێست فرێندز	ئەوان باشترین هاوڕێکانی منن
168	Are you alone?	ئا یو ئەلەون؟	ئایا تۆ بە تەنهایت؟
169	I'm with a group of students.	ئایم ویذ ئە گرووپ ئۆڤ ستیوودنتس.	من لەگەڵ کۆمەڵێک لە خوێنکارەکانمم
170	Do you go for swimming?	دوو یوو گەو فۆ سویمینگ؟	تۆ دەڕۆیت بۆئەوەی مەلە بکەیت؟
171	Have you got a	هاڤ یوو گۆت ئە	ئایا خێزانەکەت لەگەڵدایە؟

	family?	فامیلی؟	
172	If you come, please let me know.	ئیف یوو کەم پلییز لێت میی نەو	ئەگەر تۆ دێیت تکایە بابزانم (ئاگادارم بکە)
173	How long have you been in school?	هاو لۆنگ هاڤ یوو بیین ئین سکووڵ؟	ماوەی چەند لە قوتابخانە بوویت؟
174	What languages do you learn?	وۆت لانگویجز دوو یوو لێن؟	کام زمانانە فێر دەبێت؟
175	I learn Arabic and English.	ئای لێن ئاڕەبیک ئاند ئینگگلیش.	من فێری زمانی عەرەبی و زمانی ئینگلیزی دەبم
176	Do you learn other languages?	دوو یوو لێن ئەذە لانگویجز؟	ئایا تۆ زمانی تر فێر دەبیت؟
177	Where did he go?	وێە دید هیی گەو؟	ئەو کوڕە بۆکوێ ڕۆیشت؟
178	When does he come back?	وێن دەز هیی کەم باک؟	ئەو کوڕە کەی دەگەڕێتەوە؟
179	Early in the morning	ئێلی ئین ذە مۆنینگ	زوو لە بەیانیدا ، بەیانی زوو
180	Do you need this?	دوو یوو نیید ذیس؟	پێویستت بە ئەمە هەیە؟
181	Where did you find this?	وێە دید یوو فایند ذیس؟	ئەمەت لەکوێ دۆزییەوە؟
182	Let me have it.	لێت میی هاڤ ئیت؟	با بیبەم
183	Who is she?	هوو ئیز شیی؟	ئەو کچە کێیە؟
184	She is Mrs. Helen.	شیی ئیز میسیز هێلین	ئەو کچە خاتوو هێلینە
185	The wife of Mr. Abdullah.	ذە وایف ئۆڤ میستە ئەبدوڵلا	ژنی کاک عبدالله

186	Do you know her well?	دوو یوو نەو هێ وێڵ؟	بەباشی دەیناسیت؟
187	She is our neighbour.	شیی ئیز ئاوە نەیبە	ئەو ئافرەتە دراوسێمانە
188	Will you do with me a favour?	ویڵ یوو دوو ویذ میی ئە فەیڤە؟	چاکەیەکم لەگەڵ دەکەیت؟
189	Can I borrow your book?	کان ئای بۆڕەو یۆ بوک؟	دەتوانم کتێبەکەت بخوازم (لام بێت تاوەکو بۆت دەگەڕێنمەوە)؟
190	I'll remember this.	ئایڵ ڕێمێمبە ذیس	ئەمەم بیر دەکەوێتەوە ، ئەمەم لەبیر دەبێت
191	What are you looking for?	وۆت ئا یوو لوکینگ فۆ؟	بۆچی دەگەڕێیت؟
192	I am looking for my bag.	ئایام لوکینگ فۆ مای باگ	بۆ جانتاکەم دەگەڕێم
193	It is on the desk.	ئیتس ئۆن ذە دێسک	لەسەر مێزەکەیە
194	Can you help me?	کان یوو هێڵپ میی؟	دەتوانیت یارمەتیم بدەیت؟
195	Leave it here and come back after an hour.	لیڤ ئیت هیە ئاند کەم باک ئافتە ئەن ئاوە	لێرە جێی بهێڵە و دوای یەک کاتژمێری تر بگەڕێوە
196	Can I see you tomorrow?	کان ئای سیی یوو تەمۆڕەوە؟	دەتوانم سبەینێ بتبینم؟
197	I am very sorry.	ئایام ڤێری سۆری	زۆر بەداخەوەم
198	I am not free tomorrow.	ئایام نۆت فریی تەمۆڕەو	من سبەینێ دەست بەتاڵ نیم
199	But let be the day after	بەت لێت بیی ذە دەی ئافتە	بەڵام با دوو سبەی بێت

200	As you like	ئەز یوو لایک	وەک ئەوەی پێت خۆشە ، چۆنت پێخۆشە
201	I'll call you on the day after tomorrow.	ئایڵ کۆڵ یوو ئۆن ذە دەی ئافتە تەمۆڕەو	دوو سبەی پەیوەندیت پێوە دەکەم
202	Excuse me, I am leaving now.	ئیکسکیوز میی ئایم لیڤینگ ناو	بمبورە من ئێستا دەڕۆم
203	Not at all	نۆت ئات ئۆڵ ، نۆتاتۆڵ	شایانی نییە ، شایەنی نییە
204	Let's dicuss this matter.	لێتس دیسکەس ذیس ماتە	با گفتوگۆ بکەین لەسەر ئەم مەسەلەیە ، با ئەم مەسەلەیە تاوتوێ بکەین
205	It doesn't concern us.	ئیت دەزنت کەنسێن ئەس	ئەم باسە پەیوەندی بە ئێمەوە نییە
206	Do you want to go?	دوو یوو وۆنت توو گەو؟	دەتەوێت بڕۆیت؟
207	What work do you do?	وۆت وێک دوو یوو دوو ؟	چ ئیشێک دەکەیت؟
208	I am an employee.	ئایام ئەن ئیمپلۆیی	من فەرمانبەرم
209	He has library.	هی هاز لایبرەری	ئەو کتێبخانەی هەیە
210	I know that.	ئای نەو ذات	ئەوە دەزانم
211	Well, try to see him.	وێڵ تڕای توو سیی هیم	باشە هەوڵبدە بیبینیت
212	He is busy now.	هیی ئیز بیزی ناو	ئەو ئێستا سەرقاڵە
213	Have you met him before?	هاڤ یوو مێت هیم بیفۆ؟	ئەوت بینیوە پێشتر؟

214	Please, give me a cup of tea.	پلییز گیڤ میی ئە کەپ ئۆڤ تیی	تکایە کوپێک چام بدەرێ
215	Lend me your pen.	لێند میی یۆ پێن	قەڵەمەکەتم بدەرێ بە قەرز
216	I thank you.	ئای ثانگک یوو	سوپاست دەکەم
217	This bicycle is mine.	ذیس بایسیکڵ ئیز ماین	ئەم پاسکیلە هی ی منە
218	This pencil is yours.	ذیس پێنسڵ ئیز یۆز	ئەم پێنوسە دارە هی ی تۆیە
219	Please sit down.	پلییز سیت داون	تکایە دابنیشە
220	Yes, with pleasure.	یێس ویذ پلێژە	بەڵێ بە خۆشییەوە ، بەوپەڕی خۆشییەوە
221	I am quite at your service.	ئایام کوایت ئات یۆ سێڤیس	بەتەواوی لە خزمەتتدام
222	I am ready.	ئایام ڕێدی	من ئامادەم
223	It is true.	ئیتس تروو	ئەوە ڕاستە
224	It is untrue.	ئیتس ئەنتروو	ئەوە ڕاست نییە
225	I believe so.	ئای بیلییڤ سەو	پێم وایە ، باوەڕم وایە ، بڕوام وایە
226	I don't believe.	ئای دەونت بیلییڤ	پێم وانییە ، باوەڕم وانییە ، بڕوام وانییە
227	It is impossible.	ئیت ئیز ئیمپۆسەبڵ	ئەوە مەحاڵە ، ئەوە ناگونجێ ، ئەوە ناشێ
228	Listen to me.	لیسن توو میی	گوێم بۆ بگرە
229	Beware of pickpockets.	بیوێە ئۆڤ پیکپۆکیتس	وریای گیرفانبڕەکان بە

230	Wait a little.	وەیت ئە لیتڵ	کەمێک چاوەڕێ بکە
231	Come here.	کەم هیە	وەرە ئێرە
232	Go away.	گەو ئەوەی	بڕۆ
233	Take your book.	تەیک یۆ بوک	کتێبەکەت وەربگرە
234	Don't waste your time.	دەونت وەیست یۆ تایم	کاتی خۆت بەفیڕۆ مەدە
235	Come in my friend.	کەم ئین مای فرێند	وەرە ژوورەوە هاوڕێکەم
236	How are you?	هاو ئا یوو؟ هاوایوو؟	چۆنیت؟ کیف حالک؟
237	I am well, thank you.	ئایام وێڵ ثانگک یوو	من باشم سوپاست دەکەم
238	Where is your father?	وێیە ئیز یۆ فاذە؟	باوکت لەکوێیە؟
239	My father is not here.	مای فاذە ئیز نۆت هیە	باوکم لێرە نییە
240	He went to the station.	هیی وێنت توو ذە ستەیشن	ڕۆیشت بۆ وێستگەکە
241	My brother is in the field.	مای برەذە ئیز ئین ذە فییڵد	براکەم لە کێڵگەکەدایە
242	Will you come with me to visit him?	ویڵ یوو کەم ویذ میی توو ڤیزیت هیم؟	دێیت لەگەڵم سەردانی بکەم؟
243	I am sorry because I am busy.	ئایام سۆری بیکۆز ئایام بیزی	ببورە من سەرقاڵم
244	Why did you come late?	وای دید یوو کەم لەیت؟	بۆچی درەنگ هاتیت؟
245	Because I was very tired.	بیکۆز ئای وەز ڤێری	چونکە زۆر ماندوو بووم

		تایەد	
246	My brother passed the examination.	مای برەذە پاست ذە ئیگزامینەیشن	براکەم لە تاقیردنەوەکە دەرچوو
247	Who told you that?	هوو تەوڵد یوو ذات؟	کێ ئەوەی پێ وتیت؟
248	Your voice is too low.	یۆ ڤۆیس ئیز توو لەو	دەنگت زۆر نزمە
249	Can you speak in English?	کان یوو سپییک ئین ئینگگلیش؟	دەتوانیت بە زمانی ئینگلیزی قسە بکەیت؟
250	What are you doing?	وۆت ئا یوو دووینگ؟	تۆ چی دەکەیت ئێستا؟
251	Nothing	نەثینگ	هیچ ، هیچ شتێک
252	He treats me gently.	هیی تریتس میی جێنتڵی	ئەو بە نەرمونیانی مامەڵەم لەگەڵدا دەکات
253	How do you like our country?	هاو دوو یوو لایک ئاوە کەنتری؟	چەندێک وڵاتەکەمانت لا خۆشە؟
254	It is very nice.	ئیت ئیز ڤێری نایس ئیتس ڤێری نایس	زۆر جوانە
255	Will you dine with me?	ویڵ یوو داین ویذ میی؟	لەگەڵ من نان دەخۆیت؟ (مەبەست لەم نان خواردنە خواردنی ژەمە سەرەکییەکانە بەتایبەتی نانی ئێوارە)
256	With great pleasure	ویذ گرەیت پلێژە	زۆرم پێخۆشە ، بە هەموو خۆشییەکەوە
257	How many brothers do you have?	هاو مەنی برەذەز دوو یوو هاڤ؟	چەند برات هەیە؟
258	I have four brothers.	ئای هاڤ فۆ برەذەز	من چوار برام هەیە

259	I count the boys.	ئای کاونت ذە بۆیز	من کوڕەکان دەژمێرم
260	Are you older than my son.	ئا یوو ئەوڵدە ذان مای سەن؟	تۆ لە کوڕەکەم بەتەمەنتریت؟
261	perhaps	پەهاپس	لەوانەیە ، ڕەنگە ، ربما
262	I am not sure.	ئایام نۆت شوە	من دڵنیا نیم
263	of course.	ئۆڤ کۆس	بەدڵنیاییەوە ، طبعا
264	undoubtedly	ئەنداوتیدلی	بەبێ گومان
265	certainly	سێتنلی	بەدڵنیاییەوە
266	It is said.	ئیت ئیز سێد ئیتس سێد	وا دەڵێن ، یقال
267	once upon a time	وەنس ئەپۆن ئە تایم	جارێک لە جاران
268	It is clear.	ئیتس کلیە	ئاشکرایە
269	Show me your watch.	شەو میی یۆ ووۆچ	کاتژمێرەکەتم پیشان بدە
270	Leave me now.	لییڤ میی ناو	بەجێم بهێڵە ئێستا
271	Who told you to do so?	هوی تەوڵد یوو توو دوو سەو؟	کێ پێی وتیت کە بەو شێوەیە بکەیت؟
272	When will your father return?	وێن ویڵ یۆ فاذە ڕیتێن؟	کەی باوکت دەگەڕێتەوە؟
273	Go to the station with him.	گەو توو ذە ستەیشن ویذ هیم	برۆ لەگەڵیدا بۆ وێستگەکە
274	Mail this letter.	مەیڵ ذیس لێتە	ئەم نامەیە ڕەوانە بکە
275	Don't think so.	دەونت ثینگک سەو	پێت وانەبێت
276	At what time do you go to school?	ئات ووۆت تایم دوو یوو گەو توو سکووڵ؟	لە چ کاتێکدا دەچیت بۆ قوتابخانە؟

277	I go to the school early in the morning.	ئای گەو توو ذە سکووڵ ئێلی ئین ذە مۆنینگ	بەیانیان زوو دەچم بۆ قوتابخانە
278	What do you want?	وۆت دوو یوو وۆنت؟	چیت دەوێت؟
279	What do you say?	وۆت دوو یوو سەی؟	چی دەڵێیت؟
280	What do you think of him?	وۆت دوو یوو ثینگک ئۆڤ هیم؟	ڕات چییە لەسەر ئەو؟
281	Who took my pencil sharpener?	هوو توک مای پێنسڵ شاپنە؟	کێ قەڵەم دادەرەکەی بردم؟
282	Who visited you yesterday?	هوو ڤیزیتید یوو یێستەدەی؟	کێ سەردانی تۆی کرد دوێنێ؟
283	Who called you bad names?	هوو کۆڵد یوو باد نەیمز؟	کێ بە خراپە باسی کردیت؟ کێ جنێوی پێدایت؟
284	Whose book is this?	هووز بوک ئیز ذیس؟	ئەم کتێبە هی ی کێیە؟
285	On whom did you put your confidence?	ئۆن هووم دید یوو پوت یۆ کۆنفیدەنس؟	متمانەت لەسەر کێ داناوە؟
286	How heavy is this iron?	هاو هێڤی ئیز ذیس ئایەن؟	ئەم ئاسنە چەند قورسە؟
287	How high is this hall?	هاو های ئیز ذیس هۆڵ؟	ئەم هۆڵە چەند بەرزە؟
288	Where did you see Hassan?	وێە دید یوو سیی هەسەن؟	لەکوێ حەسەنت بینی؟
289	What are you looking for?	وۆت ئا یوو لوکینگ	بۆچی دەگەڕێیت؟

		فۆ؟	
290	I am looking for my umbrella.	ئایام لوکینگ فۆ مای ئەمبرێله؟	من بۆ چەترەکەم دەگەڕێم
291	Here it is.	هیەریتس هیە ئیت ئیز	ئەوەتا
292	Do you know that gentleman?	دوو یوو نەو ذات جێنتڵمەن؟	ئەو پیاوە بەڕێزە دەناسیت؟
293	Yes, I know him.	یێس ئای نەو هیم	بەڵێ ئەو دەناسم
294	He looks much altered.	هیی لوکس مەچ ئۆڵتەد	ئەو شێوەی زۆر گۆڕاوە
295	No, I don't know him.	نەو ئای دەونت نەو هیم	نەخێر نایناسم
296	It is honour to know him.	ئیت ئیز ئۆنە توو نەو هیم	ئەوە شانازییە کە بیناسم
297	He is one of my friends.	هیی ئیز وەن ئۆڤ مای فرێندز	ئەو کوڕە یەکێکە لە هاوڕێکانم
298	I think that he is one of your relatives.	ئای ثینگک ذات هیی ئیز وەن ئۆڤ یۆ ڕێلەتیڤز	پێم وایە ئەو کوڕە یەکێکە لە خزمەکانت
299	Have you seen Ahmed today?	هاڤ یوو سیین ئەهمەد تودەی؟	ئەمڕۆ (أحمد) ت بینیوە
300	Yes, in the morning.	یێس ئین ذە مۆنینگ	بەڵێ لە بەیانیدا
301	At what time did you see him?	ئات وۆت تایم دید یوو سیی هیم؟	لە چ کاتێکدا بینیت؟

302	At seven o'clock	ئات سێڤن ئەکلۆک	لە کاتژمێر حەوتی تەواو
303	At have past eight	ئات هاڤ پاست ئەیت	لە کاتژمێر هەشت و نیو
304	At ten past nine	ئات تێن پاست ناین	لە کاتژمێر نۆ و دە خولەک
305	At five to seven	ئات فایف توو سێڤن	لە کاتژمێر پێنجی دەوێت بۆ حەوت لە کاتژمێر شەش و پەنجا و پێنج خولەک
306	What do you call such a thing?	وۆت دوو یوو کۆڵ سەچ ئە ثینگ؟	بەم شتە چی دەڵێیت؟
307	Ali is fond of fishing.	ئەلی ئیز فۆند ئۆڤ فیشینگ	عەلی شەیدای ڕاوە ماسییە
308	Samir wishes to see you.	سەمیر ویشیز توو سیی یوو	سەمیر حەزدەکات بتبینێت
309	Jamal likes his parents very much.	جەمال لایکس هیس پێەرەنتس ڤێری مەچ	جەمال دایک و باوکی زۆر خۆشدەوێت
310	What do you mean?	وۆت دوو یوو میین؟	مەبەستت چییە؟
311	I mean that he is quite wrong.	ئای میین ذات هیی ئیز کوایت ڕۆنگ	مەبەستم ئەوەیە کە ئەو کوڕە تەواو هەڵەیە
312	I am very pleased to meet you.	ئایام ڤێری پلییزد توو مییت یوو	زۆر دڵخۆشم بە بینینی تۆ
313	It is very kind of you.	ئیت ئیز ڤێری کایند ئۆڤ یوو	ئەمە بەزەییەکی گەورەیە لەلایەن تۆوە
314	Will you help me?	ویڵ یوو هێڵپ میی؟	ئایا دەتوانیت یارمەتیم بدەیت
315	You are unable to do such a thing.	یوو ئا ئەنەیبڵ توو	تۆ ناتوانیت شتێکی لەو جۆرە بکەیت

		دوو سەچ ئە ثینگ	
316	What is your opinion about that matter?	وۆت ئیز یۆ ئەپینیەن ئەباوت ذات ماتە؟	بۆچوونت چییە دەربارەی ئەو مەسەلەیە؟
317	I can't say anything.	ئای کانت سەی ئێنیثینگ	ناتوانم هیچ شتێک بڵێم
318	Speak slowly.	سپییک سلەولی	بەهێواشی (بەلەسەرخۆیی) قسە بکە
319	I offer to you willingly.	ئای ئۆفە توو یوو ویلّینگلی	ئارەزومەندانە پێشکەشی دەکەم بە تۆ
320	If I have money, I shall give you some shilling.	ئیف ئای هاڤ مەنی ئای شاڵ گیڤ یوو سەم شیلّینگ	ئەگەر پارەم هەبێت چەند شیلّینگێکت دەدەمێ
321	That matter does not concern me.	ذات ماتە دەز نۆت کەنسێن میی	ئەو مەسەلەیە پەیوەندی بە منەوە نییە
322	That matter is very important.	ذات ماتە ئیز ڤێری ئیمپۆتنت	ئەو مەسەلەیە زۆر گرنگە
323	You have no need to ask about the result.	یوو هاڤ نەو نیید توو ئاسک ئەباوت ذە ڕیزەڵت	پێویست ناکات پرسیار بکەیت لە ئەنجامەکەی
324	You are wrong.	یوو ئا ڕۆنگ یوە ڕۆنگ	تۆ هەڵەیت
325	If I was rich	ئیف ئای وەز ڕیچ	ئەگەر دەوڵەمەند بوومایە
326	If I was a bird	ئیف ئای وەز ئە بێد	ئەگەر بڵندەیەک بوومایە
327	If I was in your place	ئیف ئای وەز ئین یۆ پلەیس	ئەگەر لە شوێنی تۆ دەبووم ، ئەگەر لە شوێنی تۆ بوومایە

 ئامادە کردنی / ئەندازیار (هێمن أحمد قادر حمە أمین) 07501657826 یان 07710250099

328	There is much water in the river.	ذێیەر ئیز ئە لیتڵ وۆتە ئین ذە ڕیڤە	ئاوێکی زۆر لەناو ڕووبارەکەدا هەیە
329	There is a little tea in the cup.	ذێیەر ئیز ئە لیتڵ تیی ئین ذە کەپ	کەمێک چا لەناو کوپەکەدا هەیە
330	There are many pencils on my table.	ذێیەر ئا مەنی پێنسڵز ئۆن مای تەیبڵ	پێنوسێکی زۆر لەسەر مێزەکەمە
331	There are few boys in the garden.	ذێیەر ئا فیوو بۆیز ئین ذە گادن	چەند کوڕێکی کەم لەناو باخچەکەدایە
332	How happy I am!	هاو هاپی ئایام!	من چەند دڵخۆشم!
333	I have nothing more to wish for.	ئای هاڤ نەثینگ مۆ توو ویش فۆ	ئارەزووی شتی زیاتر ناکەم
334	My happiness is complete.	مای هاپینەس ئیز کەمپلیت	بەتەواوی بەختەوەرم
335	alas	ئەڵاس	بەداخەوە
336	What a misfortune!	وۆت ئە میسفۆچن	لەو بەدبەختییە
337	I am in despair.	ئایام ئین دیسپێە	من نائومێدم ، من هیوام نەماوە
338	He is unlucky.	هیی ئیز ئەنلەکی	ئەو کوڕە بەدبەختە
339	He is my intimate friend.	هیی ئیز مای ئینتیمەت فرێند	ئەو هاوڕێی دڵسۆزمە ، ئەو هاوڕێی گیانی بەگیانیمە
340	Have you heard anything new?	هاڤ یوو هێد ئێنیثینگ نیوو؟	هیچ شتێکی تازەت بیستووە؟
341	Important news has arrived.	ئیمپۆتنت نیووز هاز ئەڕایڤد	هەواڵێکی گرنگ گەیشتووە

342	Is it official?	ئیز ئیت ئەفیشڵ؟	ئایا ڕەسمییە؟

گەیشتن لەکاتی سەفەردا

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Here is my passport.	هیەر ئیز مای پاسپۆت هیەریز مای پاسپۆت	ئەمە پاسپۆرتەکەمە
2	I'll be staying a few days.	ئایڵ بیی ستەینگ ئە فیوو دەیز	چەند ڕۆژێکی کەم دەمێنمەوە
3	a week	ئە وییک	یەک هەفتە
4	two weeks	توو وییکس	دوو هەفتە
5	a month	ئە مەنث	یەک مانگ
6	I don't know yet.	ئای دەونت نەو ییێت	هێشتا نازانم
7	I am here on holiday.	ئایام هیە ئۆن هۆڵیدەی	من لێرەم لە پشوودا
8	for a language course	فۆ ئە لانگگویج کۆس	بۆ کۆرسێکی زمان
9	I am just passing through.	ئایام جەست پاسینگ ثروو	تەنها بە ڕێبواری هاتووم ، تەنها بە ئێرەدا تێدەپەڕم
10	I am sorry I don't understand.	ئایام سۆری ئای دەونت ئەندەستاند	ببورە تێناگەم

گۆڕینەوەی دراو

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی

1	Where can I change foreign currency?	وێە کان ئای چەینج فۆرەن کەرەنسی؟	لەکوێ دەتوانم پارەی بیانی بگۆڕمەوە؟
2	What is your exchange rate?	وۆت ئیز یۆ ئیکسچەینج ڕەیت؟	نرخی گۆڕینەوە چەندە لای ئێوە؟
3	Here is the bill.	هیەر ئیز ذە بیڵ هیەریز ذە بیڵ	ئەمە ڕەچەتەکەیە (قائیمەکەیە)
4	Can you change these travellers cheques?	کان یوو چەینج ذییز تراڤڵەز چێکس؟	ئایا ئەم چەکە دراوە گەشتیارییانە دەگۆڕیتەوە؟
5	I want to change some Saudi riyals/dollars.	ئای وۆنت توو چەینج سەم سەئودی ڕیاڵز/دۆلەز	دەمەوێت چەند (ڕیاڵێکی سعودی / چەند دۆلارێک) بگۆڕمەوە

فۆڕمی تۆمار کردن (بطاقة التسجيل)

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	May I see your passport?	مەی ئای سیی یۆ پاسپۆت؟	ئایا دەتوانم پاسپۆرتەکەت ببینم؟
2	Would you mind filling this registration form?	وود یوو مایند فیلینگ ذیس ڕێجیسترەیشن فۆم؟	ئەتوانیت ئەم فۆڕمی تۆمار کردنە پڕ بکەیتەوە؟
3	name	نەیم	ناو ، إسم
4	full address home	فوڵ ئەدرێس هەوم	
5	nationality/occupation	ناشناڵەتی / ئۆکیوپەیشن	ڕەگەزنامە / پیشە

6	date of birth	دەیت ئۆڤ بێث	بەرواری لەدایک بوون
7	accompanied by	ئەکەمپەنید بای	ئەوانەی لەگەڵیدان
8	wife, husband	وایف ، هەزبەند	ژن ، مێرد
9	children number	چیلڈرەن نەمبە	ژمارەی منداڵ

چوونە ناو شارێک

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	What is the name of this street?	وۆت ئیز ذە نەیم ئۆڤ ذیس ستریت؟	ناوی ئەم شەقامە چییە؟
2	It’s.........street.	ئیتس.........ستریت	شەقامی.........ە.
3	Is there an office for tourists?	ئیز ذێە ئەن ئۆفیس فۆ تورەیستس؟	ئایا نوسینگەی لێیە بۆ گەشتیاران؟
4	No, it is in the ......street.	نەو ئیت ئیز ئین ذە ....ستریت	نەخێر لە شەقامی........ە.
5	How do I get to this address?	هاو دوو ئای گێت توو ذیس ئەدرێس؟	چۆن بگەمە ئەم ناونیشانە؟
6	Get on the bus number.......	گێت ئۆن ذە بەس نەمبە.....	سواری پاسی ژمارە......بە
7	Where is the bus station?	وێە ئیز ذە بەس ستەیشن؟	لەکوێیە وێستگەی پاسەکە؟
8	Go ahead to right/left	گەو ئەهێد توو ڕایت/لێفت	بڕۆ لەپێشەوەیە بەرەو ڕاست/چەپ
9	But I am in a hurry.	بەت ئایام ئین ئە هەری	بەڵام من بەپەلەم

10	Can I take a taxi?	کان ئای تەیک ئە تاکسی؟	دەتوانم تەکسییەک بگرم؟
11	Stop taxi stop.	ستۆپ تاکسی ستۆپ	بوەستە تاکسی بوەستە
12	Can you take me to........?	کان یوو تەیک میی توو......؟	دەتوانیت بمبەیت بۆ.....؟
13	Yes of course.	یێس ئۆف کۆس	بەڵێ بەدڵنیاییەوە
14	How much do you charge?	هاو مەچ دوو یوو چاج؟	چەند وەردەگریت؟ چەند دەسێنیت؟
15	only five dollars	ئەونلی فایف دۆڵەز	تەنها پێنج دۆلار
16	Is there any hotel nearby?	ئیز ذێە ئێنی هەوتێڵ نیەبای؟	هیچ ئوتێلێک هەیە لەم نزیکانە؟

شوێنگرتن لە میوانخانەکان

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Good evening sir	گود ئیيڤنینگ سێ	ئێوارەت باش گەورەم
2	Good evening	گود ئیيڤنینگ	ئێوارەت باش
3	I want a single room.	ئای وۆنت ئە سینگگڵ ڕووم	ژوورێکی یەک کەسیم دەوێت
4	For how many days?	فۆ هاو مێنی دەیز؟	بۆ ماوەی چەند ڕۆژ؟
5	for a week	فۆڕ ئە وییک فۆرە وییک	بۆماوەی یەک هەفتە
6	There is a room at third floor.	ذێەر ئیز ئە ڕووم ئات ثێد فلۆ. ذێەریز ئە ڕووم ئات ثێد فلۆ.	ژوورێک هەیە لە نهۆمی سێیەم.
7	Tell me the number	تێڵ میی ذە نەمبەر ئۆف ذە	ژمارەی ژوورەکەم پێ بڵێ

	of the room.	ڕووم.	
8	Can I use the lift?	کان ئای یووز ذە لیفت؟	دەتوانم مەسعەدەکە بەکاربهێنم؟
9	No, it was broken.	نەو ئیت وەز برەووکن.	نەخێر شکێنراوە
10	Well, give me the keys.	وێڵ گیف میی ذە کییز	باشە کلیلەکانم بدەرێ
11	But I like to leave this in your safe.	بەت ئای لایک توو لییف ذیس ئین یۆ سەیف	بەڵام حەزدەکەم ئەمە بەجێبهێڵم لە قاسەکەتدا
12	Is there a telephone, TV in the room?	ئیز ذێە ئە تێلیفەون ، تی ڤی ئین ذە ڕووم؟	ئایا تەلەفۆن ، تەلەفزیۆن هەیە لە ژوورەکەدا؟
13	What about private toilet, hot water?	وۆت ئەباوت پڕایڤەت تۆیلەت ، هۆت وۆتە؟	ئەی گەرماوی تایبەت ، ئاوی گەرم هەیە؟
14	How much do you charge?	هاو مەچ دوو یوو چاج؟	چەند وەردەگریت؟
15	Does it include breakfast?	دەز ئیت ئینکلوود برێکفەست؟	ئایا بەرچایی (خواردنی بەیانی) لەگەڵە؟
16	Do I pay the money now, in advance?	دوو ئای پەی ذە مەنی ناو ، ئین ئەدڤانس؟	ئایا ئێستا پارەکە بدەم ، لەپێشەوە؟
17	Shall I lock my room?	شاڵ ئای لۆک مای ڕووم؟	ژوورەکەم دابخەم بە کلیل؟
18	Please leave the key when you go out.	پلییز لییف ذە کیی وێن یوو گەو ئاوت.	تکایە کلیلەکە جێبهێڵە کاتێک دەچیتە دەرەوە.

گەڕان بەدوای کار (ئیش) دا

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی

1	I want to find a job.	ئای وۆنت توو فایند ئە جۆب.	دەمەوێت کارێک بدۆزمەوە ، بەدوای کارێکدا دەگەڕێم.
2	Do you know of one?	دوو یوو نەو ئۆڤ وەن؟	ئایا هیچ ئیشێک پێدەزانیت؟
3	What work do you know?	وۆت وێک دوو یوو نەو؟	چی ئیشێک دەزانیت؟
4	I'm a carpenter, blacksmith, barber.	ئایم ئە کاپەنتە ، بلاکسمیت ، بابە.	من دارتاشم ، ئاسنگەرم ، سەرتاشم
5	No, I do not know any work.	نەو ئای دوو نۆت نەو ئێنی وێک.	نەخێر هیچ ئیشێک نازانم.
6	Where do you live?	وێە دوو یوو لیڤ؟	تۆ لەکوێ دەژیت؟
7	I live in …..	ئای لیڤ ئین…….	من دەژیم لە……..
8	But I'm not staying there.	بەت ئایم نۆت ستەینگ ذێە	بەڵام من لەوێ نامێنمەوە
9	My family lives in …….	مای فامەلی لیڤز ئین……	خێزانەکەم دەژی لە……
10	You begin next Thursday if you take it.	یوو بیگین نێکست ثێزدەی ئیف یوو تەیک ئیت.	دەست پێدەکەیت لە پێنج شەممەی داهاتوو ئەگەر وەرتگرت
11	Am I paid daily, weekly, monthly?	ئەم ئای پەید دەیلی ، وییکلی ، مەنثلی؟	ئایا من کرێیەکەم پێدەدرێ ڕۆژانە ، هەفتانە ، مانگانە؟

له (چێشتخانە – مطعم) دا

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Can you recommend me?	کان یوو ڕێکەمێند میی؟	ئایا دەتوانیت ڕێنماییم بکەیت؟
2	to a good and cheap restaurant	توو ئە گود ئاند چیپ ڕێسترۆنت	بۆ چێشتخانەیەکی باش و هەرزان
3	Can I take a table by the window?	کان ئای تەیک ئە تەیبڵ بای ذە ویندەو؟	دەتوانم مێزێک بگرم لەلای پەنجەرەکە؟
4	Please, bring me the menu.	پلییز ، برینگ میی ذە مێنیوو	بێزەحمەت لیستی خواردنەکانم بۆ بهێنە
5	I would like some rice, chicken, beans and salad.	ئای وود لایک سەم ڕایس ، چیکین ، بیینز ئاند سالەد	حەزم لە هەندێک برنج ، گۆشتی مریشک ، فاسۆلیا و زەڵاتە دەکەم.
6	What else do you like?	وۆت ئێلْس دوو یوو لایک؟	حەزت لە چ شتێکی ترە؟
7	a lemon and a glass of water	ئە لێمەن ئاند ئە گلاس ئۆڤ وۆتە.	یەک لیمۆ و یەک پەرداخ ئاو
8	What do you like to drink?	وۆت دوو یوو لایک توو درینک؟	حەز دەکەیت چی بخۆیتەوە؟
9	only a cup of tea	ئەونلی ئە کەپ ئۆڤ تیی	تەنها یەک کوپ چا

ناوی چەند خواردن و خواردنەوەیەک بە زمانی ئینگلیزی

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	beef	بییف	گۆشتی مانگا
2	blue cheese	بلوو چییز	پەنیری شیرین

3	brie chees	بریی چییز	پەنیرێکی نەرمی فەڕەنسییە
4	cheese	چییز	پەنیر
5	coffee	کۆفی	قاوە
6	coleslaw	کەوڵسلۆ	زەڵاتەی کەلەرمی جنراو
7	egg	ئێگ	هێلکە
8	eggplant	ئێگپلانت	باینجان
9	fish and seafood	فیش ئاند سییفوود	ماسی و خۆراکی دەریایی
10	fruit juice	فرووت جووس	شەربەتی میوە
11	ham	هام	گۆشتی ڕانی بەراز
12	hot chocolate	هۆت چۆکلەت	کاکاو
13	Hummus/hʊməs/	هومەس	خواردنێکی نەرمی لوسە کە سوێرە یان تام و بۆنێکی تایبەتی هەیە کە دروستدەکرێ لە نۆکی هاڕراو و زەیت و شەربەتی لیمۆ
14	mutton	مەتن	گۆشتی مەڕ
15	orange juice	ئۆرینج جووس	شەربەتی پرتەقاڵ
16	pepper	پێپە	بیبەر
17	pepsi	پێپسی	بیپسی
18	pickles	پیکڵز	ترشیات
19	salad	سالەد	زەڵاتە
20	sandwich	سانویچ	لەفە
21	smoked ham	سمەوکت هام	گۆشتی دووکەڵاوی ڕانی

			بەرز
22	steak	ستەیک	پارچە گۆشت
23	stew	ستیوو	کەباب
24	swiss chesse	سویس چییز	پەنیری سپی کون کوناوی
25	taramasalata	تارەمەسەلاتە	خواردنێکی پەمەیی زەردباوە کە لە بنەڕەتدا لە یۆنانە کە بەشێوەیەکی سەرەکی دروستدەکرێ لە تێکەڵەی گەرای ماسی و نان و زەیت
26	tea	تیی	چا
27	tea with milk and sugar	تیی ویذ میڵک ئاند شوگە	تێکەڵەی شیر و چا و شەکر

لە سوپەرمارکێتدا (لە گەورە بازاڕدا)

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی بە کوردی	واتاکەی
1	biscuit	بیسکیت	پسکیت
2	cereal	سیەریەڵ	دانەوێڵە
3	cocoa	کەوکەو	کاکاو
4	coffee	کۆفی	قاوە
5	condiment	کۆندیمەنت	بەهارات
6	drinks	درینگکس	خواردنەوەکان
7	dry goods	دڕای گودز	شتومەکی وشک

8	flour	فلاوە	ئارد
9	herbal tea	هێبڵ تیی	چاگیای بۆنخۆش
10	herns and spices	هێبز ئان سپایسز	گیای بۆنخۆش و تام خۆشکەر
11	ketchup	کێچەپ	دۆشاوی تەماتە
12	mayonnaise	مەیەنەیز	مەیۆنەیز
13	mustard	مەستەد	خەرتەلە
14	oats	ئەوتس	چەند جۆرە دانەوێڵەیەکە کە لە جۆ دەچێت
15	oil	ئۆیڵ	ڕۆن
16	pepper	پێپە	بیبەر
17	rice	ڕایس	برنج
18	salad dressing	سالەد درێسینگ	خۆشاوی زەڵاتە
19	salt	سۆڵت	خوێ
20	sugar	شوگە	شەکر
21	tea	تیی	چا
22	vinegar	ڤینیگە	سرکە

لەلای پزیشک

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	I am not feeling well.	ئایام نۆت فیيلێنگ وێڵ	هەست ناکەم تەندروستیم باش بێت ، هەست بە باشی ناکەم ، هەست

			ناکەم باش بم
2	I feel dizzy, faint.	ئای فیبڵ دیزی ، فەینت	هەست دەکەم کە سەرم گێژ دەخوات ، هەست بە بورانەوە دەکەم
3	I've got backache, headache, throatsores and stomach ache.	ئایڤ گۆت باکەیک ، هێدەیک ، ثرەوتسۆز ئاند ستەمەک ئەیک	توشی پشت ئێشە ، سەرئێشە ، ئازاری قوڕگ و ئازاری هەناو بووم.
4	I've got flue.	ئایڤ گۆت فلوو	توشی هەڵامەت بووم.
5	Do you cough?	دوو یوو کۆف؟	ئایا تۆ دەکۆکیت؟ ئایا تۆ دەقۆخیت؟
6	yes too much	یێس توو مەچ	بەڵێ زۆر زۆر
7	Do you smoke?	دوو یوو سمەوک؟	ئایا جگەرە دەکێشیت؟ (جگەرە کێشان حەرامە و زۆر زۆر پیس و زیانبەخشە و لە عارەق و بیرە زیانی زیاترە بۆ زانیاریت)
8	I want you to have an x-ray.	ئای وۆنت یوو توو هاڤ ئەن ئێکس-ڕەی	دەمەوێت تیشکێک (أشعة) ت بۆ بگرم
9	Do you vomit?	دوو یوو ڤۆمیت؟	ئایا دەڕشێیتەوە؟
10	Take off you clothes.	تەیک ئۆف یۆ کلەوذز.	جلکانت داکەنە (دابنێ)
11	Your temperature is high.	یۆ تێمپرەچە ئیز های.	پلەی گەرمیت بەرزە.
12	I take your blood pressure.	ئای تەیک یۆ بڵەد پریشە.	پەستانی خوێنت بۆ دەگرم

13	What kind of medicine is this? What is it for?	وۆت کایند ئۆڤ مێدیسن ئیز ذیس؟ وۆت ئیز ئیت فۆ؟	ئەمە چ جۆرە دەرمانێکە؟ بۆچی بەکاردەهێنرێت؟
14	How many times a day should I take?	هاو مێنی تایمز ئە دەی شود ئای تەیک؟	چەندجار لە رۆژێکدا بەکاری بهێنم؟
15	Must I swallow them?	مەست ئای سووڵەو ذێم؟	پێویستە قوتیان بدەم؟
16	Take a teaspoon of this medicine.	تەیک ئە تیسپون ئۆڤ ذیس مێدیسن.	یەک کەوچکی چا بەکاربهێنە لە ئەم دەرمانە
17	every…..hour, day	ئێڤری…..ئاوە ، دەی	هەموو…..کاتژمێرێک ، ڕۆژێک
18	before, after each meal	بیفۆ ، ئافتە ئیچ میڵ	لەپێش ، لەدوای هەر ژەمێک
19	I've got toothache.	ئایڤ گۆت تووثەیک.	توشی ددان ئێشە بووم ، ددانم دێشێت
20	I want to pull it out.	ئای وۆنت توو پوڵ ئیت ئاوت.	دەمەوێت دەریبهێنم
21	Which one is it?	ویچ وەن ئیز ئیت؟	کام دانەیان؟
22	at the top, bottom, back, front	ئات ذە تۆپ ، بۆتەم ، باک ، فرەنت	لە سەرەوە ، لە خوارەوە ، لە دواوە ، لەپێشەوە
23	Two of them need filling.	توو ئۆڤ ذێم نید فیلێنگ.	دوانیان پێویستی بە پڕ کردنەوە هەیە

سەرچاککردن (سەرتاش) ی پیاوان (حلاق رجالي)

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Give me a cut please.	گیڤ میی ئە کەت پلییز	قژم بۆ کورت بکەرەوە بەیارمەتیت
2	Don’t cut it too short.	دەونت کەت ئیت توو شۆرت	زۆر کورتی مەکەوە
3	a razor cut, please.	ئە ڕەیزە کەت پلییز	بە گوێزان (موس) تکایە
4	That’s enough cut.	ذاتس ئینەف کەت	بەسە ئەم کورتکردنەوەیە
5	A little move the….	ئە لیتڵ مووڤ ذە	هەندێک زۆرتر بگرە لە.....
6	back / top	باک / تۆپ	لە پشتەسەرم / لە تەپڵی سەرم
7	sides / neck	سایدز / نێک	لەملاولا / لە گەردنم
8	Please don’t use any cream.	پلییز دەونت یووز ئێنی کرییم	تکایە هیچ کرێمێک بەکارمەهێنە.
9	How much is that?	هاو مەچ ئیز ذات؟	چەند دەکات؟

ئارایشتگای ئافرەتان

ئارایشتگا لە شەرعی ئیسلامدا بە هیچ شێوەیەک دروست نییە ، وە حەرامە ئافرەت بچێت بۆ ئەوێ و خۆی بڕازێنێتەوە و خۆی سفور بکات و پارەیەکی زۆر خەرج بکات و پارەکەی بە بەلاش

بڕوات ، ئامۆژگاریم بۆ ئافرەتان ئەوەیە کە نەچن بۆ ئەو شوێنانە و حەیا و حورمەتی خۆیان بپارێزن.

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Is there a hairdresser's in the hotel?	ئیز دێە ئە هێەدرێسەز ئین ذە هەوتێڵ؟	ئایا ئارایشتگای ئافرەتان هەیە لە ئوتێلەکەدا؟
2	I'd like it cut and shaped.	ئاید لایک ئیت کەت ئاند شەیپت	دەمەوێت کورتی بکەمەوە و ڕێکی بخەم
3	a restyle	ئە ریستایڵ	بەردانەوەیەکی جوان
4	skin cleansing	سکین کلێنزینگ	پاککردنەوەی دەم و چاو ، جوانکردنی دەم و چاو

لە (پۆستەخانە) دا

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Where is the nearest post office?	وێەر ئیز ذە نیەریست پەوست ئۆفیس؟ وێەریز ذە نیەریست پەوست ئۆفیس؟	نزیکترین پۆستەخانە لەکوێیە؟
2	What time does the post office open/close?	وۆت تایم دەز ذە پەوست ئۆفیس ئەوپەن/کلەوز؟	چ کاتێک دائیرەی پۆستە دەکرێتەوە/دادەخرێ؟
3	Which counter do I go to for stamps?	ویچ کاونتە دوو ئای گەو توو فۆ ستامپس؟	لەکوێیە ئەو پەنجەرەیەی کە پولی لێیە؟
4	I want some stamps please.	ئای وۆنت سەم ستامپس پلییز	هەندێک پولم دەوێت بەیارمەتیت

5	What's the postage for a letter?	وۆتس ذە پەوستیج فۆ ئە لێتە؟	نرخی گەیاندنی نامەیەک چەندە؟
6	to…….	توو……	بۆ…….
7	airmail	ئێەمەیڵ	بەریدی ئاسمانی (هەوایی)
8	surface mail	سێفیس مەیڵ	بەریدی ئاسایی
9	Where's the letter box?	وێیەریز ذە لێتە بۆکس؟	سندوقی نامەکان لەکوێیە؟
10	I'd like to send this express.	ئاید لایک توو سێند ذیس ئیکسپرێس.	دەمەوێت بە پۆستی خێرادا ئەمە بنێرم
11	Do I have to fill a custom form?	دوو ئای هاڤ تو فیڵ ئە کەستەم فۆم؟	ئایا پێویست دەکات فۆڕمی گومرگ پڕبکەمەوە؟
12	Where is the telephone?	وێەریز ذە تێلیفەون؟	تەلەفۆن لەکوێیە؟
13	Where is the nearest public telephone?	وێیەریز ذە نیەریست پەبلیک تێلیفەون؟	نزیکترین تەلەفۆنی گشتی لەکوێیە؟
14	May I use your telephone?	مەی ئای یووز یۆ تێلیفەون؟	ئایا دەتوانم تەلەفونەکەت بەکاربهێنم؟
15	Can you help me to get this number?	کان یوو هێڵپ میی توو گێت ذیس نەمبە؟	دەتوانیت یارمەتیم بدەیت بۆ ئەم ژمارەیە؟

فەرمانبەری تەلەفۆن

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی

1	Hello, I want Oxford 523697.	هێلەو ئای وۆنت ئۆکسفۆرد فایف تو ثری سیکس ناین سێڤن	چۆنی دەمەوێت پەیوەندی بکەم بە ژمارە (523697) لە ئۆکسفۆرد
2	Can I dial direct?	کان ئای دایەڵ دایرێکت؟	ئایا دەتوانم ڕاستەوخۆ پەیوەندی بکەم؟
3	I want to place a personal call.	ئای وۆنت توو پلەیس ئە پێسەنڵ کۆڵ.	دەمەوێت گفتوگۆیەکی تایبەتی (شخصي) بکەم

قسەکردن بە تەلەفۆن

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Hello, this is ....speaking.	هێلەو دیس ئیز ....سپییکینگ.	چۆنی ئەمە.....ە قسەدەکات ، چۆنی من.....قسەدەکەم
2	I want to speak to...	ئای وۆنت توو سپییک توو....	دەمەوێت قسە بکەم لەگەڵ...
3	Would you put me through to....	وود یوو پوت میی ثروو توو....	بەیارمەتیت بمدەرێ.....
4	Could you speak more slowly please?	کود یوو سپییک مۆ سلەولی پلییز؟	دەتوانیت زۆر بە هێواشی قسەبکەیت؟
5	Would you please call the number again?	وود یوو پلییز کۆڵ ذە نەمبە ئەگێن؟	دەتوانیت جارێکی هەوڵی پەیوەندیم بۆ بدەیت بێزەحمەت؟
6	You gave me a wrong number.	یوو گەیڤ میی ئە ڕۆنگ نەمبە	تۆ ژمارەیەکی هەڵەت پێدام.

7	We've been cut off.	وییف بیین کەت ئۆف.	وتووێژ پچڕا
8	I want to pay for the call.	ئای وۆنت توو پەی فۆ ذە کۆڵ.	دەمەوێت پارەی قسەکردنەکە بدەم.

ئاخاوتن (قسەکردن) (محادثة)

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	Tom is a complete blockhead and laziest pupil of his class.	تۆم ئیز ئە کەمپلییت بلۆکهێد ئاند لەیزیەست پیووپڵ ئۆڤ هیس کلاس.	تۆم گەوجێکی تەواوە ، تەمەڵترین قوتابی پۆلەکەیەتی.
2	He can't be a fool at every thing	هیی کانت بیی ئە فووڵ ئات ئێڤری ثینگ	ئەو نابێت لە هەموو شتێکدا گێل و گەمژە بێت.
3	He is always doing silly things and getting himself into trouble.	هیی ئیز ئۆڵوەیز دووینگ سیلّی ثینگز ئاند گێتینگ هیمسێڵف ئینتوو ترەبڵ.	هەمیشە خەریکی شتی بێمانایە و خۆی توشی کێشە دەکات
4	Hasn't he any certain hobbies?	هازنت هیی ئێنی سێتن هۆبیز؟	ئایا ئەو هیچ ئارەزوویەکی دیاریکراوی هەیە؟
5	None, he is a bit dully, backward and clumsy.	نەن ، هیی ئیز ئە بیت دەڵی ، باکۆد ئاند کلەمزی.	نەخێر هیچ هیوایەتێکی دیاریکراوی نییە و بەدفەڕ و دواکەوتوو و دەسەپاچەیە.
6	Yes, he is a nice boy, I like him.	ییس ، هیی ئیز ئە نایس بۆی ، ئای لایک هیم.	بەڵێ ، ئەو کوڕێکی باشە و خۆشم دەوێت.
7	How is your boy Bill?	هاو ئیز یۆ بۆی بیڵ؟	کوڕەکەت چۆنە بیڵ؟

8	He is a rather brainless, but he is a good hearted.	هیی ئیز ئە ڕاذە برەینلەس ، بەت هیی ئیز ئە گود هاتد.	ئەو تاڕادەیەک بێ مێشکە ، بەڵام نەرم و نیانە
9	In fact, neither of them seems brilliant.	ئین فاکت ، نایذە ئۆڤ ذێم سییمز بریلیەنت.	لە ڕاستیدا هیچیان زیرەک دیار نین
10	Like father like son, you know.	لایک فاذە لایک سەن، یوو نەو	باوک چۆن بوو ، کوڕیش هەروا دەبێت ، وەک دەزانیت.
11	We weren't very clever and sensible at their age.	ویی وێنت ڤێری کلێڤە ئاند سێنسەبڵ ئات ذێە ئەیج.	ئێمەش زیرەک و هۆشیار نەبووین کاتێک لە تەمەنی ئەواندا بووین.

چەند پەندێک

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	A friend in need is a friend indeed.	ئە فرێند ئین نیید ئیز ئە فرێند ئیندیید	هاوڕێی ڕاست ئەوەیە کە هاوەڵتە لەکاتی پێویستدا
2	After storms comes rain, after clouds comes sunshine.	ئافتە ستۆمز کەمز ڕەین ، ئافتە کلاودز کەمز سەنشاین	لەدوای گەردەلول بارانە ، لەدوای هەور خۆرەتاوە
3	All that glitters is not gold.	ئۆڵ ذات گلیتەز ئیز نۆت گەوڵد	هەر چییەک درەوشایەوە ئاڵتون نییە
4	As you sow as you reap.	ئەز یوو سەو ئەز یوو ڕییپ	ئەوە دەدوریتەوە کە دەیچێنیت
5	Be silent or speak something worth	بیی سایلەنت ئۆ سپییک	بێدەنگ بە یان قسەیەک

	hearing.	سەمتینگ وێث هیەرینگ	بکە کە شایەنی گوێلێگرتن بێت
6	Poors fear no rebellion.	پوەز فیە نەو ڕیبێلیەن	نەداران لە شۆڕش ناترسن
7	East or west home is best.	ئیست ئۆ وێست هەوم ئیز ذە بێست	ڕۆژهەڵات یان ڕۆژئاوا نیشتیمان باشترە
8	Eat to live but don't live to eat.	ئیت توو لیڤ بەت دەونت لیڤ توو ئیت	بخۆ بۆئەوەی بژیت ، مەژی بۆ ئەوەی بخۆیت
9	Envy never enriched anyone.	ئێنڤی نێڤە ئینریچت ئێنیوەن	حەسوودی کەسی دەوڵەمەند نەکرد
10	Here the hens cackle and there they lay eggs.	هیە ذە هێنز کاکڵ ئاند ذێە ذەی لەی ئێگز	لێرە گارەگار دەکات و لەوێ هێلکە دەکات
11	Lavishness is not generosity.	لاڤیشنەس ئیز نۆت جێنەرۆسەتی	دەستبڵاوی بەخشندەیی نییە
12	The necessity is the mother of invention.	ذە نەسێسەتی ئیز ذە مەذە ئۆڤ ئینڤێنشن	پێویستی سەرچاوەی هەموو داهێنانێکە
13	No wisdom like silence.	نەو ویزدەم لایک سایلەنس	هیچ داناییەک وەک بێدەنگی نییە

چەند وشەیەکی گرنگ

ژمارە	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
1	admission free	ئادمیشن فریی	هاتنە ژوورەوە بەخۆڕاییە
2	Be quick	بیی کویک	خێراکە
3	Danger	دەینجە	مەترسی

4	Entrance	ئێنترەنس	چوونە ژوورەوە
5	Exit	ئێکسیت ، ئێگزیت	چوونە دەرەوە
6	Fire	فایە	ئاگر
7	Forbidden	فەبیدن	قەدەغەیە
8	For rent	فۆ ڕێنت	بۆ کرێ ، للإیجار
9	I am sick	ئایام سیک	من نەخۆشم
10	Look out	لوک ئاوت ، لوکاوت	ئاگات لە خۆت بێت
11	No smoking	نەو سمەوکینگ	جگەرەکێشان قەدەغەیە
12	Please ring	پلییز ڕینگ	تکایە زەنگ لێبدە
13	Police	پەلییس	پۆلیس ، شرطة
14	Stop here	ستۆپ هیە	لێرە بوەستە ، لێرەدا بوەستە
15	Stop or I'll scream	ستۆپ ئۆ ئایڵ سکریم	بوەستە ئەگینا هاوار دەکەم

homophones/hɒməfəʊnz/ ئەو وشانەی کە هەمان شێوازی خوێندنەوەیان هەیە

ئەم بابەتە ئەو وشانە دەگرێتەوە کەوا هەمان شێوازی خوێندنەوەیان هەیە بەڵام ماناکانیان جیاوازە و هەروەها نوسینیشیان (spelling) جیاوازە بۆ نمونە:

My son is a doctor. کوڕەکەم دکتۆرە – مای سەن ئیز ئە دۆکتە

The sun is really hot today. ئەمڕۆ خۆر لەڕاستیدا گەرمە – ذە سەن ئیز ڕییەلی هۆت تودەی

وا لە خوارەوەش بە خشتەیەك هەندێکیان دەنوسم

ژمارە	ئینگلیزی	ئینگلیزی	ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی	واتاکەی	واتاکەی

1	altar	alter		/ɒltə/		دەگۆڕێت ، یغیر	میحراب (لە کەنیسەدا)
2	air	heir		/eə/		میراتگر (نێر)	هەوا
3	aisle	I’ll	isle	/ail/	دوورگەی بچوک	کورتکراوەی (I will)	ڕاڕەوی نێوان دوو ڕیز کورسی (لە خوێندنگا ، لە سینەما)
4	aye	eye	I	/ai/	من	چاو	بەڵێ ، نعم
5	bale	bail		/beil/		دەستەبەری دەکات	گورزە ، بوخچە ، بەستە
6	bare	bear		/beə/		ورچ ، خۆدەگرێت (یتحمل) ، دەزێت	ڕووت ، بێبەرگ
7	be	bee		/bi:/		هەنگ ، نحلة	دەبێت (کرداری (بوون) لەباری چاوگدا)
8	bean	been		/bi:n/		بووە (شێوەی سێیەمی	فاسۆلیا

						(be کرداری	
9	blew	blue		/blu:/		شین	(با) هەڵی کرد ، تەقی ، لێیدا ، فوی پیاکرد ، پیای کێشا
11	board	bored		/bɔ:d/		بێزار	تەختە ، تەختەی شەتڕەنج ، ئەنجومەن
12	brake	break		/breik/		دەشکێنێت ، دەشکێت	بریک ، گیرە ، ئۆتۆمبێلەکە دەوەستێنێ
13	buy	by	bye	/bai/	خوات لەگەڵ ، مع السلامة	لەلایەن ، بەهۆی ، بە ، لەلای ، لە تەنیشت	دەکڕێت
14	caught	court		/kɔ:t/		دادگا	گرتی
15	coarse	course		/kɔ:s/		خولی وانە ، کۆرس	گەورە ، درشت ، زبر
16	currant	current		/kʌrənt/		ڕۆیشتوو ، تەوژم	کشمیش ، مێوژی ڕۆمی
17	dam	damn		/dæm/		نەفرەتی لێ دەکات	بەنداو ، سد

18	dye	die		/dai/		دەمرێت	بۆیاخ دەکات ، ڕەنگ دەکات
19	fair	fare		/feə/		کرێ ، أجرة	دادوەر ، باش ، کاڵ ، جوان
20	feat	feet		/fi:t/		پێیەکان (أقدام)	جوامێری ، مەردایەتی
21	flea	flee		/fli:/		ڕادەکات ، هەڵدێت	کێچ ، برغوث
22	flew	flu	flue	/flu:/	دوکەڵکێش ، مدخنة	هەڵامەت	فڕی ، طار
23	gorilla	guerrilla		/gərilə/		گۆریلا ، سەگسار	گۆریلا ، سەگسار
24	grate	great		/greit/		گەورە ، مەزن	بێزاری دەکات
25	groan	grown		/grəʊn/		گەشەکردوو	دەناڵێنێت ، ناڵاندن
26	heel	he’ll	heal	/hi:l/	چاک دەبێتەوە ، چاک دەکاتەوە	ئەو شتێک دەکات لە داهاتوودا ، وە کورتکراوەی (he will) ە (بۆ نمونە : ئەو کوڕە	پاژنەی پێ

						دەڕوات بۆ شار (سبەینێ)	
27	hi	high		/hai/		بەرز ، بڵند	چۆنی ، سڵاو
28	hire	higher		/haiə/		بەرزتر	بە کرێ دەدات
29	hoarse	horse		/hɔ:s/		ئەسپ	دەنگ نوساو (گڕ) ، دەنگ زبر و ناخۆش
30	hole	whole		/həʊl/		هەموو ، تەواو	کون ، ثقب
31	idol	idle		/aidl/		بێئیش ، بێکار	بت ، صنم
32	Jewry	jury		/dʒʊəri/		دەستەی سوێندخۆران ، دەستەی ناوبژیوان ، دەستەی بڕیاردەر	هەموو جولەکەکان
33	know	no		/nəʊ/		نەخێر ، نەء ، کلا	دەزانێت ، دەناسێت
34	leak	leek		/li:k/		کەوەر ، قوڕادە	دزەکردنی گاز
35	loan	lone		/ləʊn/		تەنها ، سەڵت	قەرز

36	lumbar	lumber				تەختە	کەمەری ، تەخت
37	male	mail		/meil/		ئیمەیڵ ، پۆستە	نێر
38	manner	manor		/mænə/		کێڵگەی دەرەبەگایەتی	ڕەفتار ، سلوک
39	meat	meet		/mi:t/		چاوی پێدەکەوێت	گۆشت
40	miner	minor		/mainə/		کەمبەها ، بچوک ، ناوەنجی	کرێکاری کانە خەڵوز
41	naval	navel		/neivl/		ناوک	دەریایی ، کەشتیوانی
42	pain	pane		/pein/		شوشەی پەنجەرە	ئازار ، ئازاری دەدات
43	pair	pear		/peə/		هەرمێ ، کمثری	جووت ، دوو ، زوج
44	peace	piece		/pi:s/		پارچە ، قطعة	ئاشتی
45	peak	peek		/pi:k/		بە دزییەوە سەیر دەکات	لوتکە ، قمة
46	peal	peel		/pi:l/		پەلک ، توێکڵ ، توێکڵی	بۆردومان ، تەقینەوە ، دەتەقێتەوە

						لێدەکاتەوە	
47	pray	prey		/prei/		نێچیر	نوێژ دەکات
48	rain	reign	rein	/rein/	ڕێشمەی ئەسپ	فرمان ، بڕیار ، فرمان دەدات	باران ، باران دەبارێت
49	reed	read		/ri:d/		دەخوێنێتەوە	قامیش
50	right	rite	write	/rait/	دەنوسێت	ئاین ، کارێکی ئاینی	ڕاست
52	road	rode	rowed	/rəʊd/	گفتوگۆی کرد بەدەنگی بەرز ، چوو بە گژیدا ، سەوڵی لێدا	سواربوو ، رکب	ڕێگا ، طریق
53	role	roll		/rəʊl/		خل دەبێتەوە	گرنگی ، ڕۆڵ ، دور
54	row	roe		/rəʊ/		مێیەی ئاسک یان کەروێشک	دەچێت بەگژیدا ، سەوڵ لێدەدات
55	rye	wry		/rai/		گێڕ ، أعوج	پەرشە ،

							جاودار (ڕووەکێکە وەک (جۆ) وایە)
56	sale	sail		/seil/		چارۆکە ، بە کەشتی چارۆکەدار دەڕوات	فرۆشتن
57	sauce	source		/sɔ:s/		سەرچاوە ، مصدر	ساس ، صاص
58	saw	soar		/sɔ:/		دەفڕێت	بینی ، مشار
59	sea	see		/si:/		دەبینێت	دەریا ، بحر
60	seam	seem		/si:m/		وادیارە ، یبدو	درز ، دورینەوەی ناوەوەی کوتاڵ
61	seen	scene		/si:n/		دیمەن ، مشهد ، منظر	بینراو
62	sew	so		/səʊ/		بۆیە ، لەبەرئەوە	دەدروێت ، دەدورێت
63	sight	site		/sait/		شوێن ، مکان	دیمەن
64	slay	sleigh		/slei/		گالیسکەی یەک ئەسپی	دەکوژێت ، یقتل

						، گالیسکەی سەر سەهۆڵ	
65	sole	soul		/səʊl/		گیان ، ڕوح	تەنها ، ناوی پێڵاو
66	sort	sought		/sɔ:t/		پشکنی ، فتش	جۆر ، نوع
67	stair	stare		/steə/		چاوی تێدەبڕێت ، سەرنج	پله ، قادرمه
68	stake	steak		/steik/		پارچه گۆشت ، شريحة لحم	بەش
69	steal	steel		/sti:l/		پۆڵا ، فولاذ	دەدزێت ، يسرق
70	suite	sweet		/swi:t/		شیرین ، تام خۆش	دەستە ، تاقم (وەک تاقمی قەنەفە و کورسی)
71	summery	summary		/sʌməri/		کورتە	هاوینەیی ، هاوینی
72	Sunday	sundae		/sʌndei/		خواردنێکە دروستدەکرێ لە ئایسکرێم ، وە	یەک شەممە

						پارچەکانی میوە و گوێز و کرێم و ساسی شیرین و...هتد دادەنرێ لەسەر ئاسکرێمەکە	
73	tale	tail		/teil/		کلک ، ذیل ، ذنب	چیرۆک ، قصة
74	there	they're	their	/ðeə/	ئەوان	کورتکراوەی (they are)	ئەوێ ، لەوێ
75	threw	through	thru	/θru:/	بەناو ، بە هۆی ، لە رێگای	بەناو ، بە هۆی ، لە رێگای	هاویشتی ، هەڵیدا
76	time	thyme		/taim/		جاترە	کات ، وقت
77	to	too	two	/tu:/	دوو	هەروەها ، زۆر	بۆ ، بەرەو
78	tyre	tire		/taiə/		ماندوو دەکات ، ماندوو دەبێت ، تایە	تایە
79	vain	vein		/vein/		وردە دەمار ،	پوچ ، بەتاڵ ،

						شێواز	بێکەڵک ، لوتبەرز
80	wail	whale		/weil/		نەهەنگ ، حوت	دەلورێنێت ، لورە
81	wait	weight		/weit/		کێش ، قورسایی	چاوەڕێ دەکات
82	ware	wear	where	/weə/	بۆکوێ ، لەکوێ ، أين	لەبەری دەکات (جل)	شتومەک ، کاڵا ، سلعة
83	warn	worn		/wɔ:n/		لەبەرکراو ، کۆنە ، ملبوس ، قديم	وریای دەکاتەوە ، يحذر
84	waste	waist		/weist/		ناوقەد ، کەمەر	بەفیرۆی دەدات
85	way	weigh		/wei/		دەکێشێت ، يزن	ڕێگا ، طريق
86	weak	week		/wi:k/		هەفتە (حەوت ڕۆژ)	لاواز ، بێهێز ، ضعيف
87	weave	we've		/wi:v/		کورتکراوەی (we have)	دەچنێت ، چنين

ناو لە زمانی ئینگلیزیدا /ناونز ئین ئینگلیش/ Nouns in English/naʊnz in iŋgliʃ/

زۆربەی فرمانەکان لە زمانی ئینگلیزیدا (ناو) یان هەیە و دەکرێن بە (ناو).

دەتوانرێ ناو دروستبکرێ لە زمانی ئینگلیزیدا بە چەند شێوەیەک ، هەندێکیان بە زیادکردنی (-ing) بۆ کۆتایی فرمانەکە دەبن بە ناو بۆ نمونە:

eat/i:t/ /ئییت/ دەخوات ⟶ eating/i:tiŋ/ /ئییتینگ/ خواردن

وە زۆربەی ناوەکان هەمان شێوەی فرمانەکانن بۆ نمونە:

drive/draiv/ /دڕایڤ/ لێدەخوڕێت ، لێخوڕین

play/plei/ /پلەی/ یاری دەکات ، یاری

وە هەندێک ناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (-tion) بۆ کۆتایی فرمانەکە بۆ نمونە:

educate/edʒʊkeit/ (v.) فێردەکات ⟶ education/edʒʊkeiʃn/ (n.) فێرکردن

وە زۆرێک لە ناوەکان شێوەیان جیاوازە لە فرمانەکانیان بۆ نمونە:

واتاکەی	ناو	واتاکەی	فرمان
هەڵبژاردن /چۆیس/	choice/tʃɔis/	هەڵدەبژێرێت /چووز/	choose/tʃu:z/
بەرگری /دیفێنس/	defence/difens/	بەرگری دەکات /دیفێند/	defend/difend/
گەشەپێدان /دیڤێلەپمەنت/	development/diveləpmənt/	گەشەدەکات /دیڤێلەپ/	develop/diveləp/

هەندێک ناو لە زمانی ئینگلیزیدا بە شێوەیەکی گشتی بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی

1	House/haʊs/	خانوو (ناوی گشتی) /هاوس/
2	School/sku:l/	قوتابخانە (ناوی گشتی) /سکووڵ/
3	Apple/æpl/	سێو (ناوی گشتی) /ئاپڵ/
4	Book/bʊk/	پەڕتوک (ناوی گشتی) /بوک/
5	Ali	عەلی (ناوی تایبەتی) /ئەلی/
6	Ahmed	أحمد (ناوی تایبەتی) /ئەهمەد/
7	Anas	أنس (ناوی تایبەتی) /ئەنەس/
8	Syria/siriə/	سوریا (ناوی تایبەتی) /سیریە/
9	America/əmerikə/	ئەمەریکا (ناوی تایبەتی) /ئەمێریکە/

هەروەک دەزانین لە زمانی ئینگلیزیدا ناوی ناسراو و نەناسراو هەیە ، وە ئەگەر ناوێکی گشتی تەنها خۆی بوو ئەوا نەناسراوە ، وە ئەگەر ناوە گشتییەکە (the) ی لە پێشەوە بوو ئەوە ناوە گشتییەکە ناسراوە بۆ نمونە:

school/sku:l/ /سکووڵ/ قوتابخانە

the school/ðə sku:l/ /ذە سکووڵ/قوتابخانەکە

وە ئامڕازی نەناسراو لە زمانی ئینگلیزیدا بریتییە لە (a) و (an) ، وە ئەم باسە لە دواتر بەباشی ڕووندەکرێتەوە إن شاء الله .

جیاوازی چییە لەنێوان (a) و (an) ؟

ئامڕازی نەناساندنی (a) دادەنێین لەپێش ئەو ناوانەی کە بە نەبزوێن دەست پێدەکەن ، وە ئامڕازی نەناساندنی (an) دادەنێین لەپێش ئەو ناوانەی کە بە بزوێن دەست پێدەکەن بۆ نمونە:

An apple/ən æpl/ /ئەن ئاپڵ/ سێوێک , a school/ə sku:l/ /ئە سکووڵ/ قوتابخانەیەک

بەڵام هەندێک ناو هەیە کە شازن و شێوازی خوێندنەوەکەیان دانانی (a) و (an) دەستنیشان دەکات بۆ نمونە:

an hour/ən aʊə/ , a university/ə ju:nivɜ:səti/ , an honest/ən ɒnist/

لە وشەی (hour) دا پیتی (h) ناخوێنرێتەوە لەبەرئەوە هەندێک جار کە لەدوای پیتی (h) ی سەرەتای وشەوە پیتی (o) هات ئەوا پیتی (h) ناخوێنرێتەوە (گۆ ناکرێ) لەبەر ئەوە وشەی (hour) هەمان خوێندنەوەی وشەی (our) ی هەیە لەبەرئەوە پیتی (o) پیتێکی بزوێنە و (an) مان بەکارهێنا لەپێشیەوە ، وە هەروەها وشەی (honest) یش بە هەمان شێوەیە.

لە وشەی (university) دا پیتی (u) بە (یوو) دەخوێنرێتەوە ، وە لە هەندێک وشەی تردا وەکو وشەی (umbrella) لێرەدا پیتی (u) دەخوێنرێتەوە بە (ئە).

وە ئامرازی نەناساندن دەخەینە پێش ئەو ناوانەی کە تاکی نەناسراون و ژمێرراون بۆ نمونە:

We have a cat and a hen. ئێمە یەك پشیلە و یەک مریشکمان هەیە

پێویستە ئامرازی ناساندن بخەینە پێش ئەو ناوانەی کە ناسراون کە (قسەکەر و گوێگر دەیزانن) کە ناوەکە تاک بێت یان کۆ بێت یان ژمێرراو یان نەژمێرراو بێت بۆ نمونە:

Example:

1- I am (I'm) going to the supermarket. من دەڕۆم بۆ سوپەرمارکێتەکە

(گوێگر دەزانێت کە قسەکەر مەبەستی کام سوپەرمارکێتەیە)

2- We have a cat and a dog. The cat is old, but the dog is puppy.

ئێمە پشیلەیەک و سەگێکمان هەیە، پشیلەکە پیرە بەڵام سەگەکە توتکە

تێبینی : ڕاگرتن و بەخێوکردنی سەگ دروست نییە و حەرامە ، تەنها لە سێ حاڵەتدا ڕێگای پێدراوە ئەوانیش بریتین لە (ڕاگرتنی سەگ بۆ ڕاو کردن ، بۆ پاسەوانی لە کێڵگە و زراعەت ، بۆ پاسەوانی ئاژەڵ) ، چونکە هەرکەسێک سەگ ڕابگرێت بەبێ بوونی ئەو حاڵەتانە ئەوا هەموو

ڕۆژێک بەقەدەر کێوێکی گەورە (قیراط) لە خێر و چاکەکەی کەم دەکات ، لەبەرئەوە وریا بە پارەی کڕین و فرۆشتنی سەگ پیسە و حەرامە .

پێویستە ئامرازی نەناساندن زیاد بکەین بۆ پێش پیشە و کارەکان (المهن) بۆ نمونە:

ژمارە	ڕستەی ئینگلیزی	شێوازی خوێدنەوەکەی	واتاکەی
1	I am a teacher.	ئایام ئە تیچە	من مامۆستام
2	She is an actress.	شیی ئیز ئەن ئاکترەس	ئەو کچە ئەکتەر (نوێنەر) ە

پێویستە ئامرازی نەناساندن زیاد بکەین بۆ پێش بڕەکان (ئەندازەکان) (كميات) بۆ نمونە:

a few کەمێک , a little کەمێک , a lot زۆر , a pair of جوتێک لە ,

a numbers of ژمارەیەک لە , a hundreds of سەدان لە , a quarter چارەکێک ,

a bit پارچەیەکی زۆر بچوک

ئامڕازی نەناساندن ناخەینە پێش ئەو ناوانەی کە کۆ ناکرێنەوە واتە نەژمێرراون بۆ نمونە:

Water ئاو , sugar شەکر

I drink a water. هەڵەیە

I drink water. (من ئاو دەخۆمەوە) ڕاستە

پێویستە ئامڕازی نەناساندن (a) یان (an) بەکاربهێنین لەکاتی گوزارشت کردن لە سەرسوڕمان (التعجب) بە وشەی (what) کاتێک ناوێکی تاکی ژمێرراو لەدوایەوە دێت بۆ نمونە:

What a clever boy! چ کوڕێکی زیرەکە!

دەتوانین ئامڕازی ناساندن (the) بەکاربهێنین لەپێش ئەو ناوانەی کە تەنها یەک دانە لەو شتە هەیە وەک : خۆر ، مانک ، زەوی ، حکومەت ، پادشا ...هتد بۆ نمونە:

The earth زەوی

The sun خۆر

The Eiffel Tower بورجی ئیفلّ

پێویستە ئامڕازی ناساندنی (the) بەکاربهێنین لەپێش ناوەکانی وەکو : ئوتێل و مۆزەخانە و ناوی ڕۆژنامەکان و زەریا...هتد بۆ نمونە:

The British Museum مۆزەخانەی بەریتانی

The Atlantic Ocean زەریای ئەتڵەسی

پێویستە ئامڕازی ناساندنی (the) بەکاربهێنین لەپێش ناوە جوگرافییەکانی وەکو : دەریاکان و گردەکان و دوورگەکان...هتد بە مەرجێک بە شێوەی کۆ بێن بە شێوەی دووناوی بەسەر یەکەوە هاتوو بێن و بە شێوەی تاک نەیەن بۆ نمونە:

The Rockies شاخەکانی ڕۆکی

The West Indies هندستانی ڕۆژئاوا

The Red Sea دەریای سوور

The Amazon هەڵەیە ئەم نوسینە چونکە بە شێوەی تاک هاتووە

The Amazon River ڕووباری ئەمازۆن

پێویستە ئامڕازی ناساندنی (the) بەکاربهێنین لەپێش ئاوەڵناوەکانی پلەی باڵا بۆ نمونە:

I am the best. من باشترینم

ناتوانین ئامڕازی نەناساندن (a) یان (an) بەکاربهێنین لەپێش ناوێکی تاکی ژمێرراودا لەکاتێکدا وشەی (by) لەپێش وشە تاکە ژمێرراوەکەوە بێت بۆ نمونە:

I went by a car. هەڵەیە ئەم ڕستەیە

I went by car. ڕاستە ئەم ڕستەیە (من ڕۆیشتم بە سەیارەیەک)

ناتوانین ئامڕازی ناساندن و نەناسین بەکاربهێنین لەگەڵ ئەو ناوانەی کە ڕاناوی خۆیەتی (ضمیر الملكية) یان لەپێشەوە هاتووە یان ڕاناوی ئاماژە (ضمير الإشارة) یان لەپێشەوە هاتووە بۆنمونە:

This the pen هەڵەیە

This is the pen ڕاستە

My a pen هەڵەیە

ناتوانین ئامڕازی ناساندن و نەناسین بەکاربهێنین لەگەڵ ناوەکانی وەکو : شارەکان و وڵاتەکان و شاخەکان و ڕووبارەکان و شەقامەکان و زمانەکان و ژەمە خواردنەکان و ڕۆژنامەکان و فرۆکەخانەکان و وێستگەکان بۆنمونە:

I had lunch with John. نانی نیوەڕۆم خوارد لەگەڵ جۆن

I bought Cosmopolitan at Paddington Station.

ناوی ڕۆژنامە ناوی وێستگە

ناتوانین ئامڕازی ناساندن و نەناسین بەکاربهێنین لەگەڵ ئەو ناوانەی کە ئامڕازی پەیوەندییان لەپێشەوە هاتووە بۆنمونە:

at home , at/to work , at/to school , at/to university , at/to sea , at/to college , at/to church , in/to bed , in/to class , in/to hospital , on foot…etc.

Examples:

She goes to a work by bus.

I was at the home yesterday.

ناتوانین ئامڕازی ناساندن بەکاربهێنین لەپێش (ناوی کۆ) و (ناوی نەژمێرراو) کاتێک دەمانەوێت قسە بکەین دەربارەی ئەو ناوانە بەشێوەیەکی گشتی بۆ نمونە:

Water boils at 100 °C. ئاو دەکوڵێت لە سەد پلەی سیلیزیدا

Milk is good for you. شیر باشە بۆ تۆ

I like potato. من حەزم لە پەتاتەیە

لە ڕستەی یەکەمدا (ئاو) بە شێوەیەکی گشتی مەبەستمانە نەک ئاوێکی دیاری کراو کە لە 100 پلەی سەدیدا بکوڵێت ، وە لە ڕستەی دووەمدا (شیر) مەبەستمان شیرە بەشێوەیەکی گشتی کە باشە بۆ تۆ ، وە لە ڕستەی سێیەمدا من حەزم لە پەتاتەیە بە شێوەیەکی گشتی مەبەستمان پەتاتەیەکی دیاری کراو نییە.

پێویستە ئامڕازی ناساندنی (the) بەکاربهێنین لەپێش ژمارە ڕیزکراوەکان بە مەرجێک ئەو ناوەی کە لەدوای ژمارەکەوە دێت ناسراو بێت بۆ نمونە:

The First Winner براوەی یەکەم

I am reading the second book. من کتێبی دووەم دەخوێنمەوە

ناتوانین ئامڕازی نەناسراو بەکاربهێنین لەپێش (somebody, someone, some-) چونکە ئەوانە لە بنەڕەتدا نەناسراون بۆ نمونە:

لە ڕستەدا لەگەڵ (go home) دا ئامڕازی نەناسین و ئامڕازی ناساندن و ئامڕازی پەیوەندی بەکارناهێنین بۆ نمونە:

I go to home. هەڵەیە

I went to home. هەڵەیە

I go home. ڕاستە

I went home. ڕاستە

parts of noun بەشەکانی ناو

یەکەم : ناوی تایبەتی (أسماء العلم) proper nouns :

ئەو ناوانەن کە بەکاردەهێنرێن بۆ ناونانی کەسەکان و شوێنەکان و ناوی مانگەکان و ناوی ڕۆژەکانی هەفتە و وڵاتەکان و شارەکان ، وە پیتی یەکەمی ئەم ناوانە بە پیتی گەورە (capital letter) دەنوسرێت جا لەهەر شوێنێکی ڕستەدا بێت ، وە ناتوانین ئامرازی نەناساندنی (a) و (an) بخەینە پێش ئەو ناوانەوە ، وە هەروەها ناشتوانین ئامرازی ناساندنی (the) بخەینە پێش ئەو ناوانەوە چونکە ئەو ناوانە لە بنەڕەتدا ناسراون بۆ نمونە:

Ali عەلی, Damascus دیمەشق, America ئەمەریکا, Friday (الجمعة) هەینی

دووەم : ناوی نەناسراو (أسماء النكرة) common nouns :

ئەو ناوانەن کە بەکاردەهێنرێن بۆ ئاماژە کردن بۆ جۆرێتی لە کەسەکان یان شتەکان یان شوێنەکان، وە پیتی یەکەمی ئەو ناوانە بە پیتی گەورە (capital letter) دەنوسرێن کاتێک کە لە سەرەتای ڕستەوە هاتن ، وە ئەگەر لە سەرەتای ڕستەوە نەبوو یان لە ناوەڕاست و کۆتایی ڕستەدا بوو ئەوا پیتی یەکەمی ئەو ناوانە بە پیتی بچوک (small letter) دەنوسین ، وە پێویستە ئامرازی نەناساندنی (a) یان (an) لە پێشیانەوە بێت کاتێک بە شێوەی تاکی نەناسراو دێن لە ڕستەدا ، وە یان ئامرازی ناساندنی (the) لەپێشیانەوە دێت کاتێک بە شێوەی ناسراو دێن ، هەندێک نمونە لە ناوی نەناسراو :

man پیاو , teacher مامۆستا , cat پشیلە , book پەڕتوک , city شار

سێیەم : ناوی ماددەکان (أسماء المادة) material nouns :

بریتین لە ناوی ماددەکان بەشێوەیەکی گشتی، وە پیتی یەکەمی ئەو ناوانە بە پیتی گەورە (capital letter) دەنوسرێن کاتێک کە لە سەرەتای ڕستەوە هاتن ، وە ئەگەر لە سەرەتای ڕستەوە نەبوو یان لە ناوەڕاست و کۆتایی ڕستەدا بوو ئەوا پیتی یەکەمی ئەو ناوانە بە پیتی بچوک (small letter) دەنوسین ، وە پێویستە ئامڕازی نەناساندنی (a) یان (an) لە پێشیانەوە بێت کاتێک بە شێوەی تاک دێن لە ڕستەدا ، وە یان ئامڕازی ناساندنی (the) لەپێشیانەوە دێت کاتێک بە شێوەی ناسراو دێن ، هەندێک نمونە لەسەر ناوی ماددەکان :

iron ئاسن, snow بەفر , water ئاو , sand لم , air هەوا , bread نان

چوارەم : ناوە کۆکراوەکان (أسماء الجمع) collective nouns :

ئەو ناوانەن کە دروستدەکرێن لە ناوی کەسەکان یان گیانلەبەرەکان یان شتەکان لەگەڵ لەبەرچاو گرتنی ئەم کۆمەڵە ناوە یان یەک دەستە و کۆمەڵە بێت ، وە پیتی یەکەمی ئەو ناوانە بە پیتی گەورە (capital letter) دەنوسرێن کاتێک کە لە سەرەتای ڕستەوە هاتن ، وە ئەگەر لە سەرەتای ڕستەوە نەبوو یان لە ناوەڕاست و کۆتایی ڕستەدا بوو ئەوا پیتی یەکەمی ئەو ناوانە بە پیتی بچوک (small letter) دەنوسین ، هەندێک نمونە لەسەر ناوی کۆکراوە :

crowd قەرەباڵغی , army سوپا ، لەشکر , fleet کاروانی کەشتی ,

crowds قەرەباڵغییەکان , armies لەشکرەکان , fleets کاروانی کەشتییەکان

پێنجەم : ناوە واتاییەکان (أسماء المعنوية) abstract nouns :

ئەو ناوانەن کە دروستدەکرێن لە تایبەتمەندییەک یان ئەگەرێک (حالة) یان کاریگەرییەکی دیاریکراو، وە پیتی یەکەمی ئەو ناوانە بە پیتی گەورە (capital letter) دەنوسرێن کاتێک کە لە سەرەتای ڕستەوە هاتن ، وە ئەگەر لە سەرەتای ڕستەوە نەبوو یان لە ناوەڕاست و کۆتایی ڕستەدا بوو ئەوا پیتی یەکەمی ئەو ناوانە بە پیتی بچوک (small letter) دەنوسین بۆ نمونە:

joy خۆشی ، دڵخۆشی , laughter ئاسوودەیی , pleasure قاقای پێکەنین

ناوی ژمێرراو و ناوی نەژمێرراو (الأسماء القابلة للعد و غير القابلة للعد)

1-ناوی ژمێرراو : ئەو ناوانەن کە دەتوانرێ بژمێررێ و دەتوانین بەکاریان بهێنین بە شێوەی تاک و بەشێوەی کۆ، وە پێویستە ئامڕازی نەناساندنی (a) یان (an) لە پێشیانەوە بێت کاتێک بە شێوەی تاک دێن لە ڕستەدا ، وە یان ئامڕازی ناساندنی (the) لەپێشیانەوە دێت کاتێک بە شێوەی ناسراو دێن ، وە گوزرارشت دەکرێن بە هۆی وشەی (many) کاتێک زۆر بێت ، وە کاتێکیش کەم بێت وشەی (few) بەکاردەهێنین بۆ نمونە:

a man پیاوێک , many men پیاوانێکی زۆر , a few men پیاوانێکی کەم

many of men زۆرێک لە پیاوان , a few of men کەمێک لە پیاوان

2-ناوی نەژمێرراو : ئەو ناوانەن کە ناتوانرێ کۆبکرێنەوە ، وە ناشتوانرێ بەکاربهێنرێ بە شێوەی تاک و بە شێوەی کۆ ، وە مامەڵەی لەگەڵ دەکەین بە شێوەی تاک ، وە لەدوای ئەم ناوانەوە (is, was, has,...etc) دێت ، وە ناتوانین ئامڕازی نەناساندنی (a) یان (an) لە پێشیانەوە دابنێین کاتێک بە شێوەی تاک دێن لە ڕستەدا ، بەڵام دەتوانین ئامڕازی ناساندنی (the) لەپێشیانەوە دابنێین کاتێک بە شێوەی ناسراو دێن لە ڕستەدا ، وە لەگەڵ بڕە زۆرەکەی

وشەی (much) بەکاربهێنین ، وە لەگەڵ برە کەمەکەی وشەی (little) بەکاردەهێنین ، وە نمونەی ئەو ناوانە وەکو ناوی ماددەکان و ناوی واتایی (معنوی) ، بۆ نمونە:

1- ناوی ماددەکان materials :

Material: cotton, cloth, silk, wool, nylon, gold, silver…etc.

Food: flour, rice, bread, wheat, rye, sugar, salt, pepper…etc.

Other: butter, cheese, jam, fur, skin, hair, ice, snow, rain, soil, grass, land, ground, wood, plastic, leather, coal, rock, sand, paper, cement, chalk, plaster, paint…etc.

2- ناوی شلەکان liquids :

water , milk , coffee , tea , oil , petrol , gasoline , juice , alcohol…etc.

3- ناوی گاز و هەوا gases :

air , smoke , steam , oxygen , hydrogen…etc.

4- ناوی شتی تر :

music , luggage , baggage , pay , noise , traffic , furniture , accommodation , homework…etc.

5- ناوی واتایی :

water ئاو , much water ئاوێکی زۆر , a little water کەمێک ئاو

sugar شەکر , much sugar شەکرێکی زۆر , a little sugar کەمێک ئاو

water ئاو , much of water بڕێکی زۆر ئاو , a little of water کەمێک لە ئاو

sugar شەکر , much of sugar بڕێکی زۆر شەکر , a little of sugar بڕێکی کەم شەکر

تێبینی : هەندێک ناو هەیە کە لە هەمان کاتدا ژمێرراو و نەژمێرراوە ، بۆ نمونە وشەی (coffee) واتا (قاوە) ، وە ئەگەر لە ڕستەدا وشەی (coffee) مەبەستی خودی قاوە بێت ئەوە نەژمێرراوە ، بەڵام ئەگەر مەبەست پێی کوپێک قاوە بێت ئەوە ژمێرراوە ، وە بۆ وشەی (tea, potato,…etc.) هەر وایە بۆ نمونە :

I want a coffee. کوپێک قاوەم دەوێت (ژمێرراوە)

I like coffee. حەزم لە قاوەیە (نەژمێرراوە)

Examples:

1-She has much of gold and a little of beauty. ئەو کچە بڕێکی زۆر ئاڵتونی هەیە و بڕێکی کەم جوانی هەیە

2-This water is sterilized. ئەم ئاوە پاکژ کراوە

تێبینی : هەندێک ناو هەیە کە ژمێرراوە، بەڵام دەتوانین بیکەین بە نەژمێرراو لە ڕستەدا بەڵام بە واتایەکی جیاواز بۆ نمونە :

Examples:

1-The boy threw a stone. کوڕەکە بەردێکی هەڵدا (ژمێرراوە)

2-This wall is made of stone. ئەم دیوارە دروستدەکرێ لە بەرد (نەژمێرراوە)

تێبینی : هەندێک ناوی واتایی هەن کە دەتوانرێ بکرێن بە ژمێرراو بەڵام بە شێوەی کۆ ئەویش بە زیاد کردنی پیتی (s) بۆ کۆتایی ناوەکە بۆ نمونە :

ideas بیرۆکەکان , opinions بۆچوونەکان (آراء) , truths ڕاستییەکان

تێبینی : لە هەندێک حاڵەتی تایبەتی دا کە ئەویش ئەوەیە کە هەندێک ناوی تایبەتی هەن کە دەتوانرێ بکرێن بە کۆ ئەویش بە زیاد کردنی پیتی (s) بۆ کۆتایی ناوەکە بۆ نمونە :

I met three Omars yesterday. دوێنێ سێ کەسم بینی کە ناویان عمر بوو

gender (ڕەگەز (نێر و مێ

لە زمانی ئینگلیزیدا ڕێسایەکمان نییە بۆ جیاکردنەوەی نێر و مێ ، وە لە زمانی ئینگلیزیدا ناو لە ڕووی ڕەگەزەوە دەکرێ بە چوار بەشەوە :

1-نێر : ئەم ناوە دەتوانرێ بنوسرێ بە شێوەی بکەر (he) و هەروەها بە شێوەی تەواوکەر (him) بنوسرێ ، وە ئەم چەند ناوەی لای خوارەوە تەنها بۆ حاڵەتی نێر بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە:

son (إبن) کوڕ , boy (ولد) کوڕ , man پیاو , father باوک , brother برا , uncle مام یان خاڵ ,nephew (کوڕ) برا یان خوشکەزا, prince میر ، میرزادە , king پادشا

Actor/æktə/ /ئاکتە/ (نێر) ئەکتەر ، نوێنەر, host/həʊst/ /هەوست/ (نێر) میواندارێکەر, lion/laiən/ /لایەن/ شێری نێر, male/meil/ /مەیڵ/ نێر, cock/kɒk/ /کۆک/ کەڵەشێر, husband/hʌzbənd/ /هەزبەند/ مێرد

2-مێ : ئەم ناوە دەتوانرێ بنوسرێ بە شێوەی بکەر (she) و هەروەها بە شێوەی تەواوکەر (her) بنوسرێ ، وە ئەم چەند ناوەی لای خوارەوە تەنها بۆ حاڵەتی مێ بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە:

daughter (إبن) کچ , girl (بنت) کچ , woman ئافرەت , mother دایک , sister خوشک ,aunt پور , niece (کچ) برا یان خوشکەزا, princess میرخاتوون , queen شاژن, actress/æktrəs/ /ئاکترەس/ (مێ) ئەکتەر ، نوێنەر (مێ), hostess/həʊstes/ /هەوستێس/ (مێ) میواندارێکەر, lioness/laiənəs/ /لایەنەس/ شێری مێ, female/fi:meil/ /فیمەیڵ/ مێ, hen/hen/ /هێن/ مریشک, wife/waif/ /وایف/ ژن

3-بێ گیان ، ناژیر ، غیر العاقل : ئەم ناوە دەتوانرێ بنوسرێ بە شێوەی بکەر و تەواوکەر دەنوسرێ بە (it) ، وە هەندێک ناوی ئاژەڵان و بێ گیانەکان بۆ نمونە:

pen پێنوس , table مێز , door دەرگا , book پەڕتوک , city شار , cat پشیلە , dog سەگ

4-تێکەڵ ، مختلط : ئەم ناوە دەتوانرێ بەکاردەبهێنرێ بۆ هەردوو ڕەگەزەکە (نێر و مێ) بۆ نمونە:

ژمارە	ناوی ئینگلیزی	واتاکەی بە کوردی
1	child	منداڵی کوڕ ، منداڵی کچ
2	friend	هاوڕێ ی کوڕ ، هاوڕێ ی کچ
3	doctor	پزیشکی نێر ، پزیشکی مێ
4	judge	دادوەری نێر ، دادوەری مێ
5	cousin	کوڕی مام ، کچی مام ، کوڕی خاڵ ، کچی خاڵ
6	artist	هونەرمەندی ئافرەت ، هونەرمەندی پیاو
7	teacher	مامۆستای پیاو ، مامۆستای ئافرەت

بەکارهێنانی چەند وشەیەکی ئینگلیزی بۆ مەبەستی جیاکردنەوەی نێر لە مێ بۆ نمونە:

ژمارە	نێر	مێ
1	boy کوڕ	girl کچ
2	brother برا	sister خوشک
3	bull گا ، جوانەگا	cow مانگا
4	cock کەڵەشێر	hen مریشک

5	dog گۆڵ ، سەگی نێر	bitch دێڵ ، مێیەی سەگ
6	father باوک	mother دایک
7	fox ڕێوی نێر	vixen ڕێوی مێ
8	horse ئەسپ	mare ماین
9	husband مێرد	wife ژن
10	king پادشا	queen شاژن
11	lord گەورە (پیاو)	lady گەورە (ئافرەت)
12	man پیاو	woman ئافرەت
13	monk ڕەبەن ، ڕاهیب	nun ڕاهیبە
14	nephew کوڕی برا یان کوڕی خوشک	niece کچی برا یان کچی خوشک
15	ram بەران	ewe مەڕ
16	sir گەورە	madam خانم
17	son کوڕ (کەسێک کوڕی هەبێت)	daughter کچ (کەسێک کچی هەبێت)
18	uncle مام ، خاڵ	aunt پور (خوشکی باوک یان خوشکی دایک)

case of nouns حاڵەتەکانی ناو لە زمانی ئینگلیزیدا

1-حاڵەتی بکەر (واتە دەبێت بە بکەر بۆ فرمانەکە) بۆ نمونە:

The boy broke the window. کوڕەکە پەنجەرەکەی شکاند

2-حاڵەتی تەواکەری ڕاستەوخۆی فرمان و تەواکەری بەیاریدەی فرمان بۆ نمونە:

1-The boy broke the window. کوڕەکە پەنجەرەکەی شکاند

2-Put your cup on the table. کوپەکەت دابنێ لەسەر مێزەکە

3-حاڵەتی خۆیەتی (Genitive) بۆ نمونە:

أ-ڕێگای کورتکردنەوە :

a-حاڵەتی تاک (مفرد) ئەویش بە زیاد کردنی ('s) بۆ کۆتایی ناوەکە بۆ نمونە:

1-The girl's robe. ڕۆبەی کچەکە

2-Shakespeare's plays. شانۆگەرییەکانی شکسپیر

b-حاڵەتی کۆ (جمع) ئەویش بە زیاد کردنی (s') بۆ کۆتایی ناوەکە بە مەرجێک ناوەکە بە (s-) یان بە (es-) کرابێت بە کۆ بۆ نمونە:

1-The girls' robes. ڕۆبەکانی کچەکان

2-The boys' books. کتێبەکانی کوڕەکان

بەڵام ئەگەر ناوە کۆیەکە بە (s-) و (es-) نەکرابوو بە کۆ ، ئەوا بە شێوەی تاک مامەڵەی لەگەڵدا دەکەین و ('s) دەخەینە دوای ناوە کۆیەکەوە بۆ نمونە:

1-The men's room. ژووری پیاوەکان

2-The children's teacher. مامۆستای منداڵەکان

تێبینی : ڕێگای کورتکراوە بەکاردەهێنرێت بۆ ئەم مەبەستانەی خوارەوە :

1-لەگەڵ ئەو ناوانەی کە ئاماژە دەکەن بۆ بوونەوەری زیندوو (الكائنات الحية) بۆ نمونە:

1- The cat's tail. کلکی پشیلەکە

2-The men's room. ژووری پیاوەکان

3-The women's society. کۆمەڵەی ئافرەتان

2-لەگەڵ ئەو شتانەی کە بەرجەستەن ، کە وێنای تایبەتمەندییەکی مرۆڤایەتی دەکەن بۆ نمونە:

The Beauty's queen. شاژنی جوانی (ملكة الجمال)

ب-ڕێگای درێژ کردنەوە : ئەویش بە هۆی دانانی وشەی (of) لەنێوان تەواوکراو و تەواوکەری ناودا بۆ نمونە:

1-Names of the engineers ناوی ئەندازیارەکان

2-The legs of the table قاچەکانی مێزەکە

تێبینی : ڕێگای درێژ کردنەوە بەکاردەهێنرێت بۆ ئەم مەبەستانەی لای خوارەوە :

1-لەگەڵ ئەو ناوانەی کە ئاماژە دەکەن بۆ بوونەوەری نازیندوو (الكائنات غير حية) بۆ نمونە:

1-The legs of the table قاچەکانی مێزەکە

2-My key of door. کلیلی دەرگاکەم (دەبێت و دروستە)

3-My door's key. کلیلی دەرگاکەم (دەبێت و باشترە)

2-لەگەڵ هەندێک سیفەتی بەکارهێنراو لەسەر شێوەی ناو وە دەتوانرێ بە شێوەی کورتکراوەیی بەکاربهێنرێ بۆ نمونە:

names of the engineers OR the engineers' name.

فرمانەکان لە زمانی ئینگلیزی دا

هەموو فرمانێکی تەواوی زمانی ئینگلیزی سێ شێوەی هەیە کە بریتین لە چاوگ (infinitive) و ڕابردووی سادە (past simple) و شێوەی سێیەم (past participle) .

شێوەی یەکەم کە بریتییە لە (infinitive) بەکاردەهێنرێ بۆ کاتی ئێستا (حاضر) ، وە شێوەی دووەم کە بریتییە لە ڕابردووی سادە (past simple) ، وە شێوەی سێیەم (التصریف الثالث) (past participle) بەکاردەهێنرێ بۆ دروستکردنی بکەرنادیار و ڕانەبردووی تەواو (لە دواتر بە جوانی ڕوونکراوەتەوە).

فرمانەکانی زمانی ئینگلیزی دابەش دەکرێن بۆ دوو بەش :

1-فرمانە ڕێکەکان (یاساییەکان) : ئەم جۆرە لە فرمان شێوەی ڕابردووی سادەکەی وەکو شێوەی سێیەمی وایە ، وە بۆ کردنی بە ڕابردوو و شێوەی سێیەم پێویستە (ed) زیاد بکەین بۆ کۆتایی فرمانەکە بۆ نمونە:

play ⟶ played ⟶ played

2-فرمانە نارێکەکان (نایاساییەکان) : ئەم جۆرە لە فرمان شێوەی یەکەم و شێوەی دووەم و شێوەی سێیەمی جیاوازە ، واتە کاتێک فرمانێک لە چاوگەوە دەگۆڕین بۆ ڕابردووی سادە دەگۆڕێت ، وە کاتێک ڕابردووەکە دەگۆڕین بۆ شێوەی سێیەم دووبارە شێوەکەی دەگۆڕێت واتە لە هەر سێ شێوەکەدا جیاوازن (وە ئەم جۆرە فرمانانە پێویستە لەبەر بکرێن) بۆ نمونە:

ژمارە	infinitive شێوەی یەکەم	Past simple شێوەی دووەم	Past participle شێوەی سێەم
1	eat	ate	eaten
2	drink	drank	drunk

هەموو فرمانێک لە زمانی ئینگلیزیدا سێ کاتی هەیە:

1-شێوەی ڕابردوو (past) : فرمانی ڕابردوو کارێکە (ئیشێکە) کراوە لە ڕابردوودا وەکو (خواردی ، خواردیەوە ، دانیشت ، یاری کرد) .

لە زمانی ئینگلیزیدا زۆربەی فرمانەکان بۆ گۆڕینیان بۆ ڕابردوو (ed) وەردەگرن وە بەم جۆرە فرمانانەش دەوترێ (فرمانە ڕێکەکان) (regular verbs) .

ئەم فرمانانە بگۆڕە بۆ ڕابردوو کە فرمانی یاسایین : love, cry

لەوانەیە لە سەدا نەوەد (90%) ی خەڵک بڵێن بەم شێوەیەی لێدێت loveed, cryed

بەڵام ئەوانە هەڵەن و ڕاستییەکەشیان بریتییە لە loved, cried

2-شێوەی ڕانەبردوو (present) : شێوەی ڕانەبردوو هەمان شێوەی کاتی ئێستای هەیە بۆ فرمان کە شێوەی یەکەمە و چاوگە بۆ نمونە:

eat	دەخوات
drink	دەخواتەوە
sit	دادەنیشێت
play	یاری دەکات

3-شێوەی فەرمان کردن (أمر): شێوەی فەرمان کردن هەمان شێوەی کاتی ئێستای هەیە بۆ فرمان کە شێوەی یەکەمە بۆ نمونە:

Eat	بخۆ
Drink	بخۆرەوە
Sit	دانیشە
Play	یاری بکە

یاسای زیاد کردنی پاشگری (-s) بۆ ناوەکان و فرمانەکان

1-پاشگری (-s) زیاد دەکەین بۆ ناوەکان و ئەو فرمانانەی کە چاوگ (infinitive) ن بەتەنها.

2-ئەگەر وشەکە کۆتایی هاتبوو بە یەکێک لەمانە (s, ss, ch, sh, o, z) ئەوا کاتێک پاشگری (-s) ی بۆ زیاد دەکەین دەبێت بە (-es) بۆ نمونە:

bus ⟶ buses

بێجگە لەمانەی لای خوارەوە کە تەنها پیتی (s) وەردەگرن :

تاک	کۆ
photo	photos
video	videos
kilo	kilos
piano	pianos

3-ئەگەر وشەکە کۆتایی هاتبوو بە پیتی (y) ئەوا لەکاتی زیاد کردنی (s) دا ، پیتی (y) لادەبەین و (ies) ی بۆ زیاد دەکەین کاتێک پێش پیتی (y) ەکەی کۆتایی ، پیتی نەبزوێن هاتبێت بۆ نمونە:

worry ⟶ worries

جگە لە ناوی شوێن و کەسەکان کە پیتی (y) بەهیچ شێوەیەک دەستکاری ناکەین بۆ نمونە:

Harry ⟶ Harrys

شێوازی زیاد کردنی (ing) بۆ وشەکان

1-پاشگری (ing) زیاد دەکەین بۆ فرمانێک کە لەسەر شێوەی (infinitive) بێت.

2-ئەگەر فرمانێک کۆتایی هاتبێت بە پیتی (e) و لەپێشیەوە پیتێکی نەبزوێن هەبێت ، ئەوا لەکاتی زیاد کردنی (ing) ، پیتی (e) لادەبەین زۆربەی جار بۆ نمونە:

come ⟶ coming

جگە لەم دوو وشەیەی لای خوارەوە بۆ نمونە:

be ⟶ being

dye ⟶ dyeing

3-ئەگەر فرمانەکە کۆتایی هاتبوو بەم شێوەیە (پیتی نەبزوێن + پیتی بزوێن + پیتی نەبزوێن) ، ئەوا لەکاتی زیاد کردنی (ing) ، پیتی کۆتایی دەبێت بە دووان (double) زۆربەی جار بۆ نمونە:

run ⟶ running

ڕێسای زیاد کردنی پاشگری (ed) بۆ فرمانەکان

1-پاشگری (ed-) زیاد دەکەین بۆ ئەو فرمانانەی کە لەسەر شێوەی (چاوگ) ن ، دوای ئەوە فرمانەکە دەبێت بە (ئاوەڵناو) یان (ڕابردووی سادە) یان (شێوەی سێیەمی فرمان) ئەگەر فرمانەکە یاسایی بێت.

2-ئەگەر فرمانێک کۆتایی هاتبێت بە پیتی (e) و لەپێشیەوە پیتێکی نەبزوێن هەبێت ، ئەوا لەکاتی زیاد کردنی (ed) ، پیتی (e) لادەبەین و (ed-) بۆ زیاد دەکەین بۆ نمونە:

use ⟶ used

3-ئەگەر فرمانەکە کۆتایی هاتبوو بە پیتی (y) ئەوا لەکاتی زیاد کردنی (s) دا ، پیتی (y) لادەبەین و (ied) ی بۆ زیاد دەکەین کاتێک پێش پیتی (y) ەکەی کۆتایی ، پیتی نەبزوێن هاتبێت بۆ نمونە:

study ⟶ studied

4-ئەگەر فرمانەکە کۆتایی هاتبوو بەم شێوەیە (پیتی نەبزوێن + پیتی بزوێن + پیتی نەبزوێن) ، ئەوا لەکاتی زیاد کردنی (-ed) ، پیتی کۆتایی دەبێت بە دووان (double) زۆربەی جار بۆ نمونە:

stop ⟶ stopped

5-ئەگەر فرمانێک کۆتایی هاتبێت بە پیتی (w) یان (y) و لەپێشیەوە پیتێکی بزوێن هەبێت ، ئەوا لەکاتی زیاد کردنی (ed) ، پیتی (y) ناگۆڕێت بە هیچ شێوەیەک بۆ نمونە:

play ⟶ played

ڕستە لە زمانی (ئینگلیزی) دا

هەروەک دەزانین لە زمانی عەرەبیدا دوو جۆر ڕستەمان هەیە کە ئەوانیش ڕستەی ناوی و ڕستەی فرمانییە (الجملة الإسمية والجملة الفعلية) ، بەڵام لە زمانی ئینگلیزیدا تەنها یەک جۆر ڕستەمان هەیە کە ئەویش ڕستەی فرمانییە (الجملة الفعلية) .

لە حاڵەتی ئاساییدا ڕستەی ئینگلیزی پێکدێت لە :

Subject (بکەر) + verb (فرمان) + object (تەواوکەر)

دەتوانین تەواوکەر (مفعول بە)ەکەمان بریتی بێت لە (ناو ، ئاوەڵناو ، ئاوەڵفرمان ، جارومجرور) بۆ نمونە:

1-She is a teacher. (Noun)

2-He is smart. (Adjective)

3-Hiwa is there. (Adverb)

4-I go to school. (جار و مجرور)

ئەگەر بکەرەکە بریتی بێت لە ئەو (نێر) (He) یان ئەو (مێ) (She) یان ناژیر (ئاژەڵان و بێ گیانەکان) (It) یان (ناوێکی تاک) بۆ ڕانەبردووی سادە ئەوا (s-) دەخەینە کۆتایی فرمانەکەوە.

ئەگەر بکەرەکە بریتی بێت لە من (I) یان ئێمە (We) یان تۆ ، ئێوە (You) یان ئەوان (they) یان (ناوێکی کۆ) بۆ ڕانەبردووی سادە ئەوا هیچ شتێک ناخەینە کۆتایی فرمانەکەوە و بە (چاوگ) دەینوسین بۆ نمونە:

1-لەم نمونەیەی خوارەوەدا (Ali) بریتییە لە بکەر ، وە فرمانەکە بریتییە لە (eats) ، وە تەواوکەر (مفعول بە) ەکە بریتییە لە (the apple) ، وە فرمانەکە (s-) ی وەرگرتووە چونکە بکەرەکە تاکە و ڕستەکە ڕانەبردووە.

Ali eats the apple. عەلی سێوەکە دەخوات

2-لەم نمونەیەی خوارەوەدا (They) بریتییە لە بکەر ، وە فرمانەکە بریتییە لە (play) ، وە تەواوکەر (مفعول بە) ەکە بریتییە لە (football) ، وە فرمانەکە (چاوگ) ە چونکە بکەرەکە کۆیە.

They play football. ئەوان یاری تۆپی پێ دەکەن

3-لەم نمونەیەی خوارەوەدا (The cats) بریتییە لە بکەر ، وە فرمانەکە بریتییە لە (play) ، وە تەواوکەر (مفعول بە) ەکە بریتییە لە (in a street) ، وە فرمانەکە (چاوگ) ە چونکە بکەرەکە کۆیە.

The cats play in a street. پشیلەکان یاری دەکەن لە شەقامێکدا

The cats play in the street. پشیلەکان یاری دەکەن لە شەقامەکەدا

4-لەم نمونەیەی خوارەوەدا (He) بریتییە لە بکەر ، وە فرمانەکە بریتییە لە (drinks) ، وە تەواوکەر (مفعول بە) ەکە بریتییە لە (water) ، وە فرمانەکە (s-) ی وەرگرتووە چونکە

بکەرەکە تاکە ، وە ئامڕازی نەناساندنی (a) بەکارنەهاتووە لەپێش تەواوکەرەکەوە چونکە تەواکەرەکە ناوێکە ناکرێ بە کۆ و نەژمێرراوە.

He drinks water. ئەو کوڕە ئاو دەخواتەوە

لە حاڵەتی ڕستەی فەرمان کردندا یاسای ڕستەکە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Verb (base) (چاوگ) + object ((تەواوکەر (مفعول به یان جارومجرور)).

تێبینی ئەم نمونانەی لای خوارەوە بکە:

Eat lunch. نانی نیوەڕۆ بخۆ

Drink the water. ئاوەکە بخۆرەوە

Be sure of that. دڵنیابە لەوە

Be careful. وریا بە

Give it to me. ئەوەم بدەرێ

Give me the pen. قەڵەمەکەم بدەرێ

You go. تۆ برۆ

Do what you want. چیت دەوێت بیکە

وە بۆ دڵنیا کردنەوە فرمانی (Do) دەکەینە سەرەتای ڕستەکەوە بۆ نمونە:

Do eat lunch. نانی نیوەڕۆ بخۆ

Do drink the water. ئاوەکە بخۆرەوە

Do be careful. وریا بە

وە بۆ نەرێ کردن فرمانی (Don’t) دەخەینە سەرەتای وشەکەوە بۆ نمونە:

Don’t eat lunch. نانی نیوەڕۆ مەخۆ

Don’t drink the water. ئاوەکە مەخۆرەوە

Don’t be careless. کەمتەرخەم مەبە

وە ئێستا با سەرنجی ئەو نمونەیەی لای خوارەوە بدەین

Ahmed is a hero.

وەک وتمان کە لە زمانی ئینگلیزیدا ڕستەی ناویمان نییە ، وە با بزانین چۆن وەری دەگێڕینە سەر زمانی کوردی ، بکەرەکەی بریتییە لە (Ahmed) ، وە تەواوکەر (مفعول بە) ەکەی بریتییە لە (a hero) ، وە فرمانەکەشی برتییە لە (is) .

فرمانی (is) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ ڕاناوەکانی (he, she, it, singular noun) .

وە فرمانی (are) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ ڕاناوەکانی (we, you, they, plural noun) .

وە فرمانی (am) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ ڕاناوی (I) .

وە فرمانەکانی (am, is, are) واتا (دەبێت) ، وە واتای ڕابردووەکانیان کە (was, were) ە بریتییە لە (بوو).

هەندێک کورتکردنەوە لە زمانی ئینگلیزیدا:

He is	He’s
She is	She’s
It is	It’s
Ali is	Ali’s
I am	I’m

Omer is	Omer’s
You are	You’re
They are	They’re
We are	We’re

هەندێک نمونە :

(You are/You're) careless. تۆ کەمتەرخەمیت

The cats are beautiful. پشیلەکان جوانن

The (cat is/cat's) beautiful. پشیلەکە جوانە

(He is/He's) smart. ئەو کوڕە زیرەکە

(She is/She's) smart. ئەو کچە زیرەکە

(We are/We're) smart. ئێمە زیرەکین

(They are/They're) smart. ئەوان زیرەکن

(It is/It's) lazy. ئەو (ناژیر) تەممەڵە

(I am/I'm) busy. من سەرقاڵم

تێبینی ئەوە بکە کە (cats are) کورت ناکەینەوە بۆ (cats’re) لەبەرئەوەی وشەی (cats) ڕاناو نییە و ناوێکی کۆیە.

وە هەروەها ئامڕازی نەناسراوی (a) ناخەینە پێش ناوەکانی (smart , busy , lazy , beautiful , careless) چونکە ئەم وشانە ئاوەڵناون و ناو نین.

نوسینی کاتژمێر o’clock

1-لە زمانی بەریتانی دا (British Language) :

1-X:30 half past x نیوی لاداوە لە ئێکس

9:30 half past nine o’clock. نیوی لاداوە لە نۆی تەواو

12:30 half past twelve o’clock. نیوی لاداوە لە دوانزەی تەواو

2-X:15 quarter past X چارەکی لاداوە لە ئێکس

11:15 quarter past eleven o'clock. چارەکی لاداوە لە یانزەی تەواو

22:15 quarter past twenty two "10" o'clock. چارەکی لاداوە لە دەی تەواو

3-15:45 quarter to sixteen "four" o'clock. چارەکی دەوێت بۆ چوار

21:45 quarter to twenty two "ten" o'clock. چارەکی دەوێت بۆ دە

4-Others کاتی تر

10:32 ten and thirty two o'clock. دە و سی و دوو دەقیقەیە

14:05 fourteen and five o'clock. دوو (چواردە) و پێنج دەقیقەقەیە

2-لە زمانی ئەمەریکی دا (American Language) :

وەکو خاڵی چوارەمی لە زمانی بەریتانی دا دەخوێنرێتەوە بۆ نمونە:

10:15 ten and fifteen o'clock. دە و پانزە خولەکە

9:30 nine and thirty o'clock. نۆ و سی خولەکە

20:45 twenty and forty five o'clock. بیست و چل و پێنج خولەکە

تێبینی : واتای (and) واتە (و) بۆ نمونە:

Ahmed and Ali. أحمد و علی

He and she are smart. ئەو کوڕە و ئەو کچە زیرەکن

تێبینی ئەوە بکە کە (are) مان بەکارهێنا چونکە بوونە دوو کەس و بوونە کۆ (جمع).

نوسینی بەروار (تأريخ) date

واتای هەندێک وشە دەنوسین کە لە نوسینی بەرواردا بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە:

century	سەدە
year	ساڵ
month	مانگ
week	هەفتە
day	ڕۆژ

واتای ڕۆژەکانی هەفتە:

Saturday	شەممە
Sunday	یەک شەممە
Monday	دوو شەممە
Tuesday	سێ شەممە
Wednesday	چوار شەممە
Thursday	پێنج شەممە
Friday	هەینی

ڕۆژ و مانگ دەخوێنرێتەوە بە شێوەیەکی ئاسایی ، دەتوانین ساڵەکان دوو ژمارە دوو ژمارە بخوێنینەوە ، وە دەشتوانین بە شێوەی هەزار بیخوێنینەوە ، وە باشتر وایە دوو ژمارە دوو ژمارە بیخوێنینەوە بۆ نمونە:

1999 nineteen-ninety nine

2000 twenty-zero zero

1631 sixteen-thirty one

لەدوای بەرواری لەدایک بوون (الشمسی) ەوە (AD) دەنوسرێ ، بەڵام لەدوای بەرواری کۆچی (هجری) یەوە (AH) دەنوسرێ بۆ نمونە:

2/5/1320AD two/five/thirteen-twenty AD

3/12/1401AH three/twelve/fourteen-one AH

7th century سەدەی حەوتەم

1st century سەدەی یەکەم

auxiliary verbs (الأفعال المساعدة) (یارمەتیدەرەکان) فرمانە یاریدەدەرەکان

جیاوازی لەنێوان فرمانی ئاسایی و فرمانی یارمەتیدەردا ئەوەیە کە فرمانی یارمەتیدەر هەرگیز پاشگری (-s) و (-ing) بۆ زیاد ناکرێ ، وە هەرگیز ئامرازی پەیوەندی پێش ناکەوێت بۆ نمونە ناڵێین (to must) یان ناڵێین (musts) یان ناڵێین (musting) ، جگە لەو فرمانە یاریدەدەرانەی کە لە ڕستەدا فرمانی ئاسایی (سەرەکی) ن وە ئەوانەش تەنها ئەم سیانەن (be, have, do) وە دەتوانین ئەو سیانە پاشگری (-s) و (-ing) بۆ زیاد بکەین وە دەتوانین ئامرازی پەیوەندی بخەینە پێش ئەو سیانەوە بە مەرجێک لە ڕستەکەدا فرمانێکی ئاسایی (سەرەکی) بێت و فرمانێکی یارمەتیدەر نەبێت ، وە جیاوازی سەرەکی لەنێوان فرمانی ئاسایی و فرمانی یارمەتیدەر ئەوەیە کە فرمانی یارمەتیدەر چەند تایبەتمەندییەکی هەیە و پێش فرمانی ئاسایی دەکەون ، وە فرمانی یارمەتیدەر فرمان دەبەستێتەوە بە تەواوکەر (مفعول بە) ەوە ، وە فرمانی یارمەتیدەر دەتوانرێ بکرێ بە شێوازی نەرێ ، وە فرمانی یارمەتیدەر دەتوانرێ بکرێ بە شێوازی پرسیاری ، وە فرمانی یارمەتیدەر دەتوانرێ بکرێ بە

شێوازی داهاتوو (المستقبل) ، وە فرمانی یارمەتیدەر دەتوانێت کاتەکانی فرمانەکان دیاری بکات...هتد بۆ نمونە:

He wills go. **هەڵەیە**

He will go. **ڕاستە**

وە پێویستە ئەو فرمانە سەرەکییەی کە بەدوای فرمانە یاریدەدەرەکەوە دێت لەسەر شێوەی چاوگ (infinitive) **بێت واتە لەسەر شێوەی یەکەمی فرمان بێت ، وە نابێت** (-s) **و** (-ing) **پێوە بێت بۆ نمونە:**

He will going. **هەڵەیە**

He will go. **ڕاستە**

هەندێک فرمانی یاریدەدەر

(be)-1

أ-بۆ کاتی ڕانەبردوو

(is) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (he, she, it, singular noun)

(are) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (you, we, they, plural noun)

(am) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (I)

(be) واتە **(ببە)** لەکاتی شێوازی فەرمان کردندا

ب-بۆ کاتی ڕابردوو

(was) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (I, he, she, it, singular noun)

(were) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (you, we, they, plural noun)

ت-شێوەی سێهەمی فرمانی (be) بریتییە لە (been) و لەگەڵ (I, you, they, we, he, she, it, singular noun, plural noun) بەکاردەهێنرێ.

کاتێک کە (-ing) زیاد دەکەین بۆ فرمانی (be) دەبێتە (being)

بەکارهێنانەکانی فرمانە یارمەتیدەرەکانی (am, is, are)

1-دەبێتە فرمانی یاریدەدەر لە کاتی ڕانەبردووی بەردەوامدا بۆ نمونە:

1-I am playing football.

2-He is learning Quran.

3-They are swimming now.

2-دەبێتە هۆی بەستنەوەی بکەر بە تەواوکەرەکەیەوە بە مانای (دەبم ، دەبێت ، دەبین ، دەبیت ، دەبن) دێت بۆ نمونە:

1- (I am/I'm) lazy. من تەمەڵم ، من تەمەڵ دەبم

2- (He is/He's) lazy. ئەو کوڕە تەمەڵە ، ئەو کوڕە تەمەڵ دەبێت

3- (She is/She's) lazy. ئەو کچە تەمەڵ دەبێت ، ئەو کچە تمەڵە

4- (It is/It's) lazy. ئەو (ناژیر ، بێ گیان) ە تەمەڵە ، ئەو (ناژیر ، بێ گیان) ە تەمەڵ دەبێت

5- (You are/You're) lazy. تۆ تەمەڵیت ، تۆ تەمەڵ دەبیت

7- (We are/We're) lazy. ئێمە تەمەڵین ، ئێمە تەمەڵ دەبین

8- (They are/They're) lazy. ئەوان تەمەڵن ، ئەوان تەمەڵ دەبن

بەکارهێنانی دوو فرمانی was, were

1-دەبێتە فرمانی یاریدەدەر لەکاتی بەکارهێنانی بکەرنادیار و ڕابردووی بەردەوام بۆ نمونە:

1-The window was broken. (passive)

2-The doors were broken. (passive)

3-We were playing tennis. (past continuous)

4-He was eating an apple. (past continuous)

2-دەبێتە هۆی بەستنەوەی بکەر بە تەواوکەرەکەیەوە بە مانای (بووم ، بووین ، بوویت ، بوون ، بوو) دێت بۆ نمونە:

1-I was here.	من لێرە بووم
2-He was here.	ئەو کوڕە لێرە بوو
3-She was here.	ئەو کچە لێرە بوو
4-It was here.	ئەو (بێ عەقڵ) لێرە بوو
5-You were here.	تۆ لێرە بوویت
6-We were here.	ئێمە لێرە بووین
7-They were here.	ئەوان لێرە بوون

2-(have)

أ-بۆ کاتی ڕانەبردوو :

(has) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (he, she, it, singular noun)

(have) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (I, we, you, they, plural noun)

ب-بۆ کاتی ڕابردوو و شێوەی سێیەم :

(had) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (I, we, you, they, plural noun, he, she, it, singular noun).

having	have + ing
has	have + s

دەتوانین (has) کورت بکەینەوە بە مەرجێک فرمانێکی یاریدەدەر بێت بۆ نمونە :

دوای کورتکردنەوە دەبێت بە	پێش کورتکردنەوە
He’s	He has
She’s	She has
It’s	It has
Omar’s	Omar has
Ali’s	Ali has

دەتوانین فرمانی (have, had) کورت بکەینەوە بە مەرجێک فرمانێکی یاریدەدەر بێت بۆ نمونە:

دوای کورتکردنەوە	پێش کورتکردنەوە
I’ve	I have
We’ve	We have
You’ve	You have
They’ve	They have
He’d	He had

She had	She’d
It had	It’d
I had	I’d
We had	We’d
You had	You’d
They had	They’d

بەکارهێنانەکانی دوو فرمانی have, has

1-دەبێت بە فرمانێکی یاریدەدەر و بەکاردەهێنرێ لە دروستکردنی ڕانەبردووی تەواو بۆ نمونە:

1-I have played football.

2-She has drunk the tea.

2-دەبێت بە فرمانێکی سەرەکی و بە واتای (هەمە ، هەمانە ، هەتە ، هەتانە ، هەیەتی ، هەیانە) بۆ نمونە:

1-He has a friend. ئەو کوڕە هەیەتی هاوڕێیەک

2-She has a friend. ئەو کچە هەیەتی هاوڕێیەک

3-It has a friend. ئەو (بێ عەقڵ) هەیەتی هاوڕێیەک

4-I have a friend. من هەمە هاوڕێیەک

5-You have a friend. تۆ هەتە هاوڕێیەک

6-We have a friend. ئێمە هەمانە هاوڕێیەک

7-They have a friend. ئەوان هەیانە هاوڕێیەک

3-دەبێت بە فرمانێکی ئاسایی و (to) ی بەدوادا دێت و دەبێت بە (has to) و (have to) بە واتای (پێویستە) یان (پێویستە لەسەری) دێت بۆ نمونە:

1-He has to go. ئەو کوڕە پێویستە بڕوات

2-She has to go. ئەو کچە پێویستە بڕوات

3-It has to go. ئەو (بێ عەقڵ) پێویستە بڕوات

4-I have to go. من پێویستە بڕۆم

5-You have to go. تۆ پێویستە بڕۆیت

6-We have to go. ئێمە پێویستە بڕۆین

7-They have to go. ئەوان پێویستە بڕۆن

بەکارهێنانەکانی فرمانی had

1-دەبێت بە فرمانێکی یاریدەدەر و بەکاردەهێنرێ لە دروستکردنی (ڕابردووی تەواو) دا بۆ نمونە:

1-I had played football.

2-She had drunk the tea.

2-دەبێت بە فرمانێکی سەرەکی و بە واتای (هەم بوو ، هەمان بوو ، هەت بوو ، هەتان بوو ، هەی بوو ، هەیان بوو) بۆ نمونە:

1-He had a friend. ئەو کوڕە هەی بوو هاوڕێیەک

2-She had a friend. ئەو کچە هەی بوو هاوڕێیەک

3-It had a friend. ئەو (بێ عەقڵ) هەی بوو هاوڕێیەک

4-I had a friend. من هەم بوو هاوڕێیەک

5-You had a friend. تۆ هەت بوو هاوڕێیەک

6-We had a friend. ئێمە هەمان بوو هاوڕێیەک

7-They had a friend. ئەوان هەیان بوو هاوڕێیەک

3-دەبێت بە فرمانێکی ئاسایی و (to) ی بەدوادا دێت و دەبێت بە (had to) و بە واتای (پێویست بوو) یان (پێویست بوو لەسەری) دێت بۆ نمونە:

1-He had to go. ئەو کوڕە پێویست بوو بڕوات

2-She had to go. ئەو کچە پێویست بوو بڕوات

3-It had to go. ئەو (بێ عەقڵ) پێویست بوو بڕوات

4-I had to go. من پێویست بوو بڕۆم

5-You had to go. تۆ پێویست بوو بڕۆیت

6-We had to go. ئێمە پێویست بوو بڕۆین

7-They had to go. ئەوان پێویست بوو بڕۆن

(do)-3

أ-بۆ کاتی ڕانەبردوو :

(do) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (I, we, you, they, plural noun)

(does) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (he, she, it, singular noun)

ب-بۆ کاتی ڕابردوو :

(did) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (I, we, you, they, plural noun, he, she, it, singular noun).

ت-شێوەی سێیەمی بریتییە لە (done)

(done) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ (I, we, you, they, plural noun, he, she, it, singular noun).

دەبێت بە	زیاد کردنی (-ing) و (-s)
doing	do + ing
does	do + s

بەکارهێنانەکانی فرمانی (do, does, did)

1-دەبێت بە فرمانی یاریدەدەر لەکاتی کردنی ڕستە بە نەفی بۆ نمونە:

1-He doesn’t go to cinema.

2-We don’t play guitar.

3-They didn’t go to bazaar.

2-دەبێت بە فرمانێکی یاریدەدەر بۆ دروستکردنی پرسیار بۆ نمونە:

1-Does he go to hospital?

2-Do they play tennis?

3-Did she study English well?

3-دەبێت بە فرمانێکی یاریدەدەر لەکاتی دروستکردنی کلکە پرسیاردا و بە واتای (وانییە؟) یان (بەو شێوەیە نییە؟) دێت بۆ نمونە:

1-He plays football, doesn’t he?

2-It ran fast, didn’t it?

3-We go to school, don’t you?

4-دەبێت بە فرمانێکی یاریدەدەر لە ڕستەدا بۆ دڵنیا کردنەوە (توکید) ی فرمانی ڕستەکە بۆ نمونە:

1-He does seem well. ئەو کوڕە بەڕاستی وادیارە لە حاڵەتێکی باشدایە

2-She does seem well. ئەو کچە بەڕاستی وادیارە لە حاڵەتێکی باشدایە

3-It does seem well. ئەو (غیر عاقل) بەڕاستی وادیارە لە حاڵەتێکی باشدایە

4-I do seem well. من بەڕاستی وادیارم لە حاڵەتێکی باشدام

5-You do seem well. تۆ بەڕاستی وادیاریت لە حاڵەتێکی باشدایت

6-We do seem well. ئێمە بەڕاستی وادیارین لە حاڵەتێکی باشداین

7-They do seem well. ئەوان بەڕاستی وادیارن لە حاڵەتێکی باشداین

5-دەبێت بە فرمانێکی ئاسایی و بە واتای (کاردەکات ، جێبەجێی دەکات ، هەڵدەستێت بە) دێت بۆ نمونە:

1-He does his work well. ئەو کوڕە دەیکات ئیشەکەی بەباشی

2-She does her work well. ئەو کچە هەڵدەستێت بە ئیشەکەی بەباشی

3-It does its work well. ئەو (غیر عاقل) هەڵدەستێت بە ئیشەکەی بەباشی

4-I do my work well. من دەیکەم ئیشەکەم بەباشی

5-You do your work well. تۆ دەیکەیت ئیشەکەت بەباشی

6-We do our work well. ئێمە دەیکەین ئیشەکەمان بەباشی

7-They do their work well. ئەوان دەیکەن ئیشەکەیان بەباشی

(will)-4

أ-کاتی ڕانەبردوو :

(will) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ :

(He, She, It, You, They, plural noun, singular noun)

ب-کاتی ڕابردوو :

(would) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ:

(He, She, It, You, They, plural noun, singular noun)

فرمانی (will) بەکاردەهێنرێ بۆ کاتی داهاتوو بۆ نمونە:

He will find the problem.

(shall)-5

أ-کاتی ڕانەبردوو :

(shall) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ بکەرەکانی : (I, we)

ب-کاتی ڕابردوو :

(should) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ ئەم جۆرە بکەرانەی لای خوارەوە :

(I, we, He, She, It, You, They, plural noun, singular noun)

بەکارهێنانی فرمانی (shall) :

فرمانی (shall) بەکاردەهێنرێ بۆ کاتی داهاتوو بۆ نمونە:

I shall find the problem.

بەکارهێنانەکانی فرمانی (should) :

1-فرمانێکی یاریدەدەرە بۆ گوزارشت کردن لە کردارێک کە باش بوو ڕووی بدایە بەڵام لەکاتی ئێستادا ڕووی نەداوە بۆ نمونە:

The government should lower taxes. حکومەت پێویستە لەسەری کە باجەکان کەم بکاتەوە

2-ئەگەر لەسەر شێوەی (should + have + p.p.) بوو ئەوا بە واتای ئەوە دێت کە کردارێک کە هەرگیز ڕووی نەداوە بۆ نمونە :

1-You should have posted those letters. Why didn't you do?

واتاکەی : تۆ پێویست بوو کە ئەو نامانە بنێریت . بۆ نەت کردووە؟

2-He should have been home long ago. Where is he?

واتاکەی : ئەو پێویست بوو کە لە ماڵەوە بووایە بۆ ماوەیەکی زۆر. ئەو لەکوێیە؟

6-(may)

أ-کاتی ڕانەبردوو :

(may) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ :

(I, we, He, She, It, You, They, plural noun, singular noun)

ب-کاتی ڕابردوو :

(might) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ:

(I, we, He, She, It, You, They, plural noun, singular noun)

بەکارهێنانەکانی فرمانی (may) :

1-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە ئیزن وەرگرتن (asking for permission) بۆ نمونە:

Examples:

1- May I come in? (ئەمە ئیزن وەرگرتنە) ئایا دەتوانم بێمە ژوورەوە؟

2- May I borrow this? ئایا دةتوانم ئەمە بە قەرز وەربگرم ؟

3- May I sit here? ئایا دەتوانم لێرە دابنیشم؟

وە باشتر وایە فرمانی (can) بەکاربهێنین لەجیاتی (may) بۆ نمونە :

Can I come in? (ئەمە ئیزن وەرگرتنە) ئایا دەتوانم بێمە ژوورەوە؟

2-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە ڕێگا پێدان (giving permission) بۆ نمونە:

Examples:

1-You may take the day off. تۆ دەتوانیت ڕۆژێک نەیەیت

2-You may hand in the report tomorrow.

3-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لەوەی کە کەسێک دەڵێت ڕێگام پێدراوە (saying someone has permission) بۆ نمونە:

Examples:

1-Children may fly for free.

2-Our employees may use our company car.

4-بۆ گوزارشت کردن (التعبير) لە ئەگەر (احتمال) لەکاتی ئێستا و داهاتوو وە بە واتای (لەوانەیە – ربما) دێت بۆ نمونە:

1-The news may be true. هەواڵەکان لەوانەیە ڕاست بن

2-It may rain tomorrow. لەوانەیە باران ببارێت سبەینێ

5-ئەگەر لەسەر شێوەی (may + have + p.p.) بوو ئەوا بە واتای ئەگەر (احتمال) دێت لە ڕابردوودا بۆ نمونە:

1-He may have dead. ئەو لەوانەیە مردبێت

2-He may have been ill. ئەو لەوانەیە نەخۆش بووبێت

6-ئەگەر لەسەر شێوەی (may + be + v.ing) بوو ئەوا بە واتای ئەگەر (احتمال) دێت لەوەی کە ڕوو دەدات لەکاتی ئێستادا بۆ نمونە:

He may be coming to school on foot. ئەو لەوانەیە بێت بۆ قوتابخانە بە پێ

7-(can)

أ-کاتی ڕانەبردوو :

(can) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ :

(I, we, He, She, It, You, They, plural noun, singular noun)

ب-کاتی ڕابردوو :

(could) بەکاردەهێنرێ لەگەڵ:

(I, we, He, She, It, You, They, plural noun, singular noun)

بەکارهێنانەکانی فرمانی (can) :

1-دەبێتە فرمانی یاریدەدەر بۆ گوزارشت کردن (تەعبیر کردن) لە توانای ژیری (عقل) و لاشەیی (جسدي) وە بە واتای (دەتوانێت) دێت بۆ نمونە :

1-He can speak English. ئەو کوڕە دەتوانێت قسە بکات بە ئینگلیزی

2-You cannot smoke here. تۆ ناتوانیت جگەرە بکێشیت لێرە

2-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە ئیزن وەرگرتن (asking for permission) بۆ نمونە:

Examples:

1-Can I use your pen?

2-Can I sit here?

3-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە ڕێگا پێدان (giving permission) بۆ نمونە:

Examples:

1-You can borrow my shirt.

2-You can sit here.

4-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لەوەی کە کەسێک دەڵێت ڕێگام پێدراوە (saying someone has permission) بۆ نمونە:

Examples:

1-Students can use our computers at any time.

2-Teachers can use our resources for free.

بەکارهێنانەکانی فرمانی (could) :

1-دەبێتە فرمانی یاریدەدەر بۆ گوزارشت کردن (تەعبیر کردن) لە تواناى ژیری (عقل) و لاشەیی (جسدی) وە لە ڕابردوودا وە بە واتای (توانی) دێت بۆ نمونە :

He could learn English.   ئەو توانی فێری ئینگلیزی ببێت

2-بۆ گوزارشت کردن (التعبیر) لە کردارێک کە دەتوانرێ ڕووبدات بەڵام ئەگەری ڕوودانیشی زۆر دوورە بۆ نمونە:

It could rain tomorrow, but there are no clouds in the sky today.

واتاکەی : لەوانەیە باران ببارێت سبەینێ ، بەڵام هیچ هەورێک نییە لە ئاسمان ئەمڕۆ .

3-بۆ گوزارشت کردن لە پێشنیاری شتێک ، بڕوانە ئەم گفتوگۆیەی لای خوارەوە بۆ نمونە:

Student: What will I do to improve my English?
Teacher: Well, you could try some of these grammar exercises.

خوێندکار: چی بکەم من بۆ ئەوەی ئیینگلیزییەکەم باشتر بێت؟

مامۆستا: باشە ، پێویستە لەسەرت کە هەوڵ بدەیت لە هەندێک لەم ڕاهێنانە ئینگلیزییانەدا.

4-دەبێت بە فرمانێکی یاریدەدەر بە واتای (داوا کردنێک کە بە ڕەوشتەوە بێت) دێت بۆ نمونە:

1-Could you lend me your pen? ئایا دەتوانی قەڵەمەکەتم بدەیتێ بە قەرز؟

2 -could I have a day off?

3-could I sit here.

8-(must) : شێوەی ڕابردووی نییە و تەنها کاتی ڕانەبردووی هەیە.

بەکارهێنانەکانی فرمانی (must) :

1-دەبێتە فرمانێکی یاریدەدەر بۆ گوزارشت کردن لە پێداویستییەکی ئەوپەڕ (القصوى) یان پەیوەست بوون بۆ نمونە:

You must eat to live. تۆ پێویستە بخۆیت بۆ ئەوەی بژیت (ئەگەر نەخۆیت دەمریت)

2-دەبێتە فرمانێکی یاریدەدەر بۆ گوزارشت کردن لە کردارێکی نەزانراو (عمل غير معروف) ئەگەر ڕاست بێت یان نا ، بەڵام ئەگەری ئەوەی کە ڕاست بێت زیاترە لەوەی کە ناڕاست بێت ، سەرنجی ئەم دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بدە :

This mosque is very old. ئەم مزگەوتە زۆر کۆنە (زانراوە کە ئەم مزگەوتە کۆنە)

This mosque must be very old. ئەم مزگەوتە لەوانەیە زۆر کۆن بێت (نازانرێ کە مزگەوتە زۆر کۆنە یان نا بەڵام شێوەی مزگەوتەکە وا پیشان دەدات کە زۆر کۆنە)

تێبینی :

1-فرمانی (must) بەهێزترە لە فرمانی (should) .

2-فرمانی (must) و (have to) هەمان واتایان هەیە ، وە دەتوانین بڵێین کە (must = have to)

3-ئەگەر ویستت گوزارشت لە ڕابردووی (must) بکەیت ئەوا ڕابردووی (have to) بەکاربهێنە کە بریتییە لە (had to).

(used to)-9

1-چەند شێوەیەکی هەیە و یاساکانیشی بریتیین لە :

بکەر + used to + base + تەواوکەر. (ئەرێ)

بکەر + didn't + use to + base + تەواوکەر. (نەرێ)

Did + بکەر + use to + base + تەواوکەر. (پرسیاری)

2-ئەم فرمانە شێوەی ڕانەبردووی نییە واتا ناتوانین بڵێین (use to) .

3-بەکارهێنانەکانی :

أ-بۆ گوزارشت کردن لە کارێک کە دەستی پێکردووە لە ڕابردوودا بەڵام ئێستا وا نییە (ڕاست نییە) ، وە هەردوو بەشەکەش یەک ڕستەیە بەڵام من جیام کردوونەتەوە بۆ زیاتر تێگەیشتن:

ڕانەبردوو (کاتی ئێستا)	ڕابردوو
but now she works in newspaper. بەڵام ئێستا ئەو کچە ئیش دەکات لە کاری ڕۆژنامەدا.	She used to be a teacher. ئەو مامۆستا بوو .

ب-بۆ گوزارشت کردن لە عادەت و عورف و ڕەوشتێک لە ڕابردوودا (past habit) بۆ نمونە:

1-When we were children, we used to play in that playground.

واتاکەی : کاتێک ئێمە منداڵ بووین ، ئێمە یاریمان دەکرد لەو یاریگایەدا (عادەتێکە (خوویەکە لە ڕابردوودا)).

2-He used to smoke 40 cigarettes a day.

واتاکەی ئەو وا ڕاهاتبوو کە ڕۆژانە 40 جگەرەی دەکێشا.

3-I used to watch T.V. a lot.

واتاکەی : من وا ڕاهاتبووم کە زۆر سەیری تەلەفزیۆنم دەکرد.

دوو ڕێگا هەیە بۆ نەرێ (نەفی) کردن کە بریتین لە:

1-ڕاستەوخۆ لەدوای بکەر (فاعل) فرمانی نەرێی (did not) یان (didn’t) دادەنێین و لەجیاتی (used to) بڕگەی (use to) دادەنێین بۆ نمونە:

She didn't use to be a teacher.

واتاکەی : ئەو کچە مامۆستا نەبووە (بەڵام ئێستا مامۆستایە)

2- وشەی نەرێی (not) دادەنێین ڕاستەوخۆ لەدوای (used to) بۆ نمونە:

She used not to be a teacher. ئەو کچە مامۆستا نەبووە (بەڵام ئێستا مامۆستایە)

دوو ڕێگا هەیە بۆ پرسیار کردن کە بریتین لە :

1-ڕاستەوخۆ لە سەرەتای ڕستەکەوە فرمانی (Did) دادەنێین و لەجیاتی (used to) بڕگەی (use to) دادەنێین بۆ نمونە:

Did she use to be a teacher?

واتاکەی : ئایا ئەو کچە مامۆستا بووە بەڵام ئێستا مامۆستا نییە؟

2-بە گواستنەوەی (used to) بۆ سەرەتای ڕستەکە بۆ نمونە:

Used she to be a teacher? ئایا ئەو کچە مامۆستا بووە بەڵام ئێستا مامۆستا نییە؟

بەڵام ڕێگای یەکەم لە شێوەی نەرێ و پرسیاری دا زیاتر باوە و بەکاردەهێنرێ لە ڕێگاکانی دووەم لە شێوازی نەرێ و پرسیاری.

تێبینی :

1-هەرگیز لەدوای ئەم فرمانە یارمەتیدەرانەوە (can , may , will , must , shall) ئامرازی پەیوەندی نایەت.

2-ناتوانین دوو فرمانی یارمەتیدەر بەسەر یەکەوە لە ڕستەدا بنوسین.

ئەو دوو ڕستەیەی خوارەوە بەراورد بکە :

1-He will ~~can~~ do that. ئەو دەتوانێت ئەوە ئەنجام بدات (ئەمە هەڵەیە چونکە دوو فرمانی یاریدەدەر بەسەر یەکەوە نایەن)

2-He will be able to do that. ئەو دەتوانێت (بەتوانایە) کە ئەوە ئەنجم بدات (ئەمە ڕاستە و بەم شێوە دەنوسرێ)

ڕاناوەکان لە زمانی ئینگلیزی دا English Pronouns

ڕاناوە کەسییەکان (الضمائر الشخصية) personal pronouns

بەکاردەهێنرێ بۆ نیشاندانی قسەکەر و گوێگر و لێرە نەبوو (غائب) وە دابەش دەکرێ لە حاڵەتی شوێنی لە ڕستەدا بۆ :

1-ڕاناوەکانی بکەر (nominative pronouns) : گوزارشت دەکات لە بکەر

(I) بۆ گوزارشت کردن لە قسەکەر بە واتای (من)

ڕاناوی (I) هەمیشە بە پیتی گەورە (capital letter) دەنوسرێ لە هەر شوێنێکی ڕستەدا بێت بۆ نمونە:

1-I play football. من یاری تۆپی پێ دەکەم

2-I am a hero. من پاڵەوانم

(We) بۆ گوزارشت کردن لە قسەکەرەکان بەکاردەهێنرێ لە حاڵەتی (کۆ – جمع) دا بە واتای (ئێمە – نحن) دێت بۆ نمونە:

1-We play football. ئێمە یاری تۆپی پێ دەکەین

2-We are heroes. ئێمە پاڵەوانین

(You) بۆ گوزارشت کردن لە گوێگری تاک و کۆی نێر و مێ ، بە واتای (تۆ (کوڕ) ، تۆ (کچ) ، ئێوە (دوو کەس جا هەردووکیان کوڕ بن یان هەردووکیان کچ بن یان کچ و کوڕێک بن) ، ئێوە (نێر) ، ئێوە (مێ) ، ئێوە (نێر و مێ پێکەوە)) دێت بۆ نموونە:

واتاکەی	ڕستە
تۆ (کوڕ) یاری تۆپی پێ دەکەیت. تۆ (کچ) یاری تۆپی پێ دەکەیت. ئێوە (دوو کەس) یاری تۆپی پێ دەکەن. ئێوە (کوڕان) یاری تۆپی پێ دەکەن. ئێوە (کچان) یاری تۆپی پێ دەکەن.	You play football.
تۆ (کوڕ) پاڵەوانیت. تۆ (کچ) پاڵەوانیت.	You are a hero.
ئێوە (دوو کەس) پاڵەوانن. ئێوە (کوڕان) پاڵەوانن. ئێوە (کچان) پاڵەوانن.	You are heroes.

(He) گوزارشت دەکات لە کەسێکی لێرە نەبوو (غائب) ی تاکی نێر بە واتای (ئەو) دێت بۆ نموونە:

1-He plays football. ئەو (کوڕ) یاری تۆپی پێ دەکات

2-He is a hero. ئەو (کوڕ) پاڵەوانە

(She) گوزارشت دەکات لە کەسێکی لێرە نەبوو (غائب) ی تاکی مێ بە واتای (ئەو) دێت بۆ نموونە:

1-She plays football. ئەو (کچ) یاری تۆپی پێ دەکات

2-She is a hero. ئەو (کچ) پاڵەوانە

گوزارشت دەکات لە لێرە نەبوو (غائب) ی تاکی ناژیر (غیرعاقل) ی نێر و مێ بە واتای (It) (ئەو) دێت بۆ نمونە:

1-It plays football. ئەو (نێر) یاری تۆپی پێ دەکات

ئەو (مێ) یاری تۆپی پێ دەکات

2-It is a hero. ئەو (نێر) پاڵەوانە

ئەو (مێ) پاڵەوانە

(They) گوزارشت دەکات لە کۆی لێرە نەبووەکانی (نێر و مێ) ی ژیر و ناژیر (عاقل و غیر عاقل) وە بە واتای (ئەوان (دووکەس) ، ئەوان (نێر) ، ئەوان (مێ)) دێت بۆ نمونە:

ڕستە	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی
They play football.	ذەی پلەی فوتبۆڵ	ئەوان (دوو کەس) یاری تۆپی پێ دەکەن. ئەوان (کوڕان) یاری تۆپی پێ دەکەن. ئەوان (کچان) یاری تۆپی پێ دەکەن.
They are heroes.	ذەی ئا هیەرەوز	ئەوان (دوو کەس) پاڵەوانن. ئەوان (کوڕان) پاڵەوانن. ئەوان (کچان) پاڵەوانن.

2-ڕاناوەکانی تەواوکەری ڕاستەوخۆ و تەواوکەری بەیاریدە (objective pronouns) :

گوزارشت دەکەن لە تەواوکەر (مفعول بە) ی ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ یان لەدوای ئامڕازێکی پەیوەندییەوە دێن کە بریتین لە:

(me) بۆ گوزارشت کردن لە قسەکەری تاک بەکاردەهێنرێ و بە واتای (من ، م) دێت بۆ نمونە:

1-She tells me everything. ئەو (کچ) هەموو شتێکم پێ دەڵێت

2-He goes with me. ئەو (کوڕ) لەگەڵم دەڕوات

(us): بۆ گوزارشت کردن لە لە قسەکەری کۆ بەکاردەهێنرێ و بە واتای (ئێمە ، مان) دێت بۆ نمونە:

1-She tells us everything. ئەو کچە هەموو شتێکمان پێ دەڵێت

2-He goes with us. ئەو کوڕە لەگەڵمان دەڕوات

(you) بۆ گوزارشت کردن لە گوێگری تاک و کۆی نێر و مێ بەکاردەهێنرێ و بە واتای (تۆ ، ت) دێت بۆ نمونە:

She prefers to go with you. ئەو کچە پەسەندی دەکات کە لەگەڵت بڕوات

(him) بۆ گوزارشت کردن لە لێرە نەبوو (غائب) ی تاکی نێر بەکاردەهێنرێ و بە واتای (ئەو ، ی) دێت بۆ نمونە:

I know him. من دەی ناسم یان من ئەو دەناسم

(her) بۆ گوزارشت کردن لە لێرە نەبوو (غائب) ی تاکی مێ بەکاردەهێنرێ و بە واتای (ئەو ، ی) دێت بۆ نمونە:

I know her. من دەی ناسم یان من ئەو دەناسم

(it) بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە لێرە نەبووی تاکی (غیر عاقل) و بە واتای (ئەو ، ی) دێت بۆ نمونە:

I read it. من دەیخوێنمەوە

(them): بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە لێرەنەبوو (غائب) ی کۆی زێر و ناژێر (عاقل و غیر عاقل) ، بە واتای (ئەوان ، یان) دێت بۆ نمونە:

I know them well. من بەباشی دەیان ناسم یان من ئەوان بەباشی دەناسم

3-ڕاناوەکانی خاوەنێتی (خاوەنداریێتی) (Possessive Pronouns):

چەند جیاوازییەک هەیە لەنێوان ئاوەڵناوی خاوەنێتی و ڕاناوی خاوەنێتی کە پێویستە بیان زانین ، لەدوای ئاوەڵناوی خاوەنێتییەوە ناوی باس کراو (وەسف کراو) دێت ، وە ڕاناوی خاوەنێتی چەند وشەیەکی تاکن لە شوێنی ئاوەڵناوی خاوەنێتی دادەنرێت و لەپێشیەوە ناوی باس کراو (وەسف کراو) دێت ، لەم نمونانەی لای خوارەوە جیاوازییەکانی ئاوەڵناوی خاوەنێتی و ڕاناوی خاوەنێتی ڕوون دەبێتەوە.

ڕاناوی خاوەنێتی (الضمائر الملكية)	ئاوەڵناوی خاوەنێتی (الصفات الملكية)
This house is mine. ئەم خانووە هی ی منە	This is my house. ئەمە خانووەکەمە
This house is yours. ئەم خانووە هی ی تۆیە	This is your house. ئەمە خانووەکەتە
This house is his. ئەم خاووە هی ی ئەوە (نێر)	This is his house. ئەمە خانووەکەیەتی
This house is hers. ئەم خاووە هی ی ئەوە (مێ)	This is her house. ئەمە خانووەکەیەتی
This house is its. ئەم خانووە هی ی ئەوە (غیر عاقل)	This is its house. ئەمە خانووەکەیەتی (غیر عاقل)
This house is ours. ئەم خانووە هی ی ئێمەیە	This is our house. ئەمە خانووەکەمانە
This house is theirs.	This is their house.

ئەم خانووە هی ی ئەوانە	ئەمە خانووەکەیانە

تێبینی:

1-لەدوای ئامڕازی پەیوەندی (حرف جر) ی (of) ڕاناوی خاوەنێتی دێت نەک ئاوەڵناوی خاوەنێتی بۆ نمونە:

I went to the mosque with a friend of mine. من لەگەڵ هاوڕێیەکی خۆم چووم بۆ مزگەوت

2-ئەگەر بکەرەکە ناوێکی تاک بێت ئەوا لە کۆتایی ناوەکەدا (ʼs) دادەنێین بۆ خاوەنێتی بۆ نمونە:

This is Ali's house. ئەمە خانووەکەی عەلییە

3-ئەگەر بکەرەکە ناوێکی کۆ بێت و بە (s-) یان (es-) کرابێت بە کۆ ئەوا بۆ دروستکردنی خاوەنێتی برگەی (') دەخەینە کۆتایی ناوە کۆیەکەوە بۆ نمونە:

This is boys' house. ئەمە خانووی کوڕەکانە

4-ڕاناوی خۆیەتی (reflexive Pronouns) : بۆ گوزارشت کردن لە تەواوکەر (مفعول بە) بەکاردەهێنرێ لەکاتێکدا کە بکەرەکە هەمان بکەرە ، وە دروستدەکرێ بە زیاد کردنی پاشگری (self-) بۆ نمونە:

ژمارە	تاک	واتاکەی	کۆ	واتاکەی	بۆچی بەکاردەهێنرێ
1	myself	خۆم	ourselves	خۆمان	بۆ قسەکەر
2	yourself	خۆت	yourselves	خۆتان	بۆ گوێگر
3	himself herself itself	خۆی	themselves	خۆیان	بۆ لێرە نەبوو (غائب)

Examples:

1-She hurt herself in the garden. ئەو کچە خۆی بریندار کرد لە باخچەکەدا

2-He talks to himself. ئەو کوڕە قسە دەکات بۆ خۆی

5-ڕاناوی ئاماژە بۆ کردن (demonstrative Pronouns) : ئاماژە دەکات بۆ ناوێک یان کەسێک کە لەوەوپێش باسکراوە و دوو جۆرن :

أ-ڕاناوی ئاماژە بۆ کردنی دیاری کراو : بەکاردەهێنرێ بۆ نێر و مێ و (غیر عاقل) کە ئەمانەی لای خوارەوەن :

(this) بەکاردەهێنرێ بۆ تاکی نزیکی نێر و مێ و (غیر عاقل) ، وە بە واتای (ئەمە) دێت بۆ نمونە:

This is a table. ئەمە مێزێکە

(that) بەکاردەهێنرێ بۆ تاکی دووری نێر و مێ و (غیر عاقل) ، وە بە واتای (ئەوە) دێت بۆ نمونە:

That is my brother. ئەوە براکەمە

(these) بەکاردەهێنرێ بۆ کۆی نزیکی نێر و مێ و (غیر عاقل) ، وە بە واتای (ئەمانە) دێت بۆ نمونە:

These books are yours. ئەم کتێبانە هی ی تۆن

(those) بەکاردەهێنرێ بۆ کۆی دووری نێر و مێ و (غیر عاقل) ، وە بە واتای (ئەوانە) دێت بۆ نمونە:

Those are my friends. ئەوانە هاوڕێکانمن

ب-ڕاناوی ئاماژە بۆ کردنی دیاری نەکراو :

(they): بە واتای (ئەوان) دێت ، وە بە شێوەیەکی گشتی بە واتای (خەڵک) دێت بۆ نمونە:

They go to picnic. ئەوان دەڕۆن بۆ سەیران

(one) بە واتای (کەسێک ، یەکێک) دێت ، وە هەروەها هەمان واتای (someone) ی هەیە بۆ نمونە:

One tells me the truth. کەسێک ڕاستییەکەم پێ ڕادەگەیەنێت

Someone tells me the truth. کەسێک ڕاستییەکەم پێ ڕادەگەیەنێت

6-ڕاناوی پرسیاری (interrogative pronoun) : بەکاردەهێنرێ بۆ دروستکردنی پرسیار ، وە هەندێک لە ڕاناوە پرسەکان وەک :

Who, when, what, which, whose.

ئەم بابەتە لە باسەکانی داهاتوودا بەباشی ڕووندەکرێتەوە (إن شاء الله).

6-ڕاناوی پێکەوەبەستن (بەیەکەوەبەستن) (relative pronoun) : ئەو ڕاناوانەن کە ئاماژە دەکەن بۆ ناوێک یان دەستەواژەیەک یان بۆ دڵنیابوون لە بکەر و تەواوکەر.

(who) ڕاناوی بکەرە ، وە بە واتای (کە ، کەوا) دێت ، وە ئاماژە دەکات بۆ بکەر و تەنها بۆ ژیر (عاقل) بەکاردەهێنرێ بۆ تاک و کۆ بۆ نمونە:

That is the man who told me the truth. ئەوە پیاوەکەیە کە ڕاستییەکەی پێ وتم

(whom) ڕاناوی تەواوکەر یان تەواوکەری بەیاریدەیە بە واتای (کە ، کەوا) دێت و ئاماژە دەکات بۆ تەواوکەر (مفعول به) و ناوێکی تەواوکەری بەیاریدە (اسم مجرور) وە تەنها بۆ ژیر (عاقل) بەکاردەهێنرێ بۆ تاک و کۆ بۆ نمونە:

That was the man whom I spoke. ئەوە پیاوەکەیە کە قسەم کرد بۆی

(which) ڕاناوی تەواوکەر یان تەواوکەری بەیاریدەیە بە واتای (کە ، کەوا) دێت و تەنها بۆ ناژیر (غیر عاقل) بەکاردەهێنرێ بۆ تاک و کۆ بۆ نمونە:

This is the car which I bought. ئەمە سەیارەکەیە کە کڕیم

(that) بەکاردەهێنرێ بۆ عاقڵ و بێ عەقڵ ، وە زۆربەی جار لە حاڵەتی تەواوکەری ڕاستەوخۆ و تەواوکەری بەیاریدەدا بەکاردەهێنرێ ، وە دەتوانین (that) بەکار بهێنین لە جێگای (who, whom, which) ، وە ناتوانین (that) لە جێگای ناوی مرۆڤ بەکاری بهێنین ، وە تەنها ڕاناوی پرسی (who, whom) بەکاردەهێنرێ بۆ ناوی مرۆڤەکان بۆ نمونە:

This is the man that I can trust. ئەمە پیاوەکەیە کە دەتوانم باوەڕی پێبکەم

This is the man whom I can trust. ئەمە پیاوەکەیە کە دەتوانم باوەڕی پێبکەم

I talked to Ali who went yesterday. قسەم کرد بۆ عەلی کەوا دوێنی ڕۆیشت

I talked to Ali that went yesterday. هەڵەیە ئەم ڕستەیە

تێبینی:

1-دەتوانین ڕاناوی بەیەکەوەبەستنی (which) بەکاربهێنین لەگەڵ ناوی کۆ بۆ نمونە:

This is the team which wears green clothes. ئەمە تیپەکەمانە کە جلی سەوز دەپۆشن

2-ناتوانین ئامڕازی پەیوەندی دابنێین لەپێش ڕاناوی بەیەکەوەبەستنی (that) لەم حاڵەتەدا ئامڕازە پەیوەندییەکە دەخەینە کۆتایی ڕستەکەوە بۆ نمونە:

This is the man that I give the money to.

واتاکەی : ئەمە پیاوەکەیە کە پارەکەی دەدەمێ .

بکەرنادیار (المبنی للمجهول) passive voice

ڕستەی بکەرنادیار دروستدەکرێ لەکاتێکدا کە بکەرەکەی نادیار بێت یان نەناسراو بێت ، وە پێچەوانەی بکەرنادیار بریتییە لە بکەردیار و پێی دەوترێ (active) ، وە (passive) پێچەوانەی (active) ە.

بۆ نمونە:

عەلی گوڵەکە ئاو دەدات (بکەردیارە کە بکەرەکەی بریتییە لە (عەلی))

گوڵەکە ئاودرا (بکەرنادیارە ، نازانرێ کێ گوڵەکەی ئاودا)

لە زمانی ئینگلیزیدا کە بکەرنادیار دروستدەکەین پێویستە تەواوکەر (مفعول بە) (object) بهێنینە سەرەتای ڕستەکەوە پاشان بەپێی حاڵەتی (تەواوکەرەکە و کاتی ڕستەکە) فرمانێکی یارمەتیدەری گونجاو دادەنێین پاشان شێوەی سێهەم (التصریف الثالث) (past participle) ی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەنوسین.

وە هەروەها بکەرنادیار دروستدەکەین کاتێک کە گرنگی دان بە تەواوکەر زیاتر بێت لە گرنگی دان بە بکەر ، وە ئەگەر ویستمان بکەرەکە بنوسینەوە ئەوا دەیخەینە کۆتایی ڕستە بکەر نادیارەکەوە و لەسەر شێوەی (by + subject) دەینوسین ، بەڵام ئەگەر بکەرەکە ماددەیەکی بەکارهێنراو بێت و کەس (شخص) نەبێت کەوا بە ئیشەکە هەستێت ئەوا (with + subject) دادەنێین لە کۆتایی ڕستە بکەرنادیارەکەوە.

تێبینی : تەواوکەر (object) ئەو وشەیەیە کە ڕاستەوخۆ لەدوای فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە دێت ، وە تەنها ئەو ڕستانە دەکرێن بە بکەرنادیار کە فرمانەکەیان (تێپەڕ) بێت.

تێبینی : بەشێوەیەکی گشتی ئەگەر تەواوکەرەکەمان ڕاناو بێت ئەوا لەکاتی گۆڕینی بۆ بکەرنادیار دەیکەین بە ڕاناوی بکەر و دەیان خەینە سەرەتای ڕستە بکەرنادیارەکەوە بەڵام دەوری بکەر نابینن بۆ نمونە:

ڕاناو کە دەیکەینە سەر شێوەی بکەر	ڕاناو کە (object) بێت
he	him
she	her
it	its
I	me
you	you
we	us
they	them

بەهەرحاڵ لەکۆتایی ئەم بابەتەدا بە خشتەیەک بکەرنادیار ڕوون دەکەینەوە بۆ هەموو کاتەکان بەڵام لێرە ئێمە ئاماژە بە پێنج کاتیان دەکەین کە زۆر بەکاردەهێنرێن.

شێوازی دروستکردنی بکەرنادیار:

1-ڕانەبردووی سادە (present simple) :

بەشێوەیەکی گشتی یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە:

Subject + verb present + object.

کاتێک بکەرنادیار دروستدەکەین ئەوا دەیخەینە سەر ئەم شێوەیە:

Object + (am, is, are) + p.p.

تێبینی :

1-ئەگەر تەواوکەرەکە تاک بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object)ەوە فرمانی یاریدەدەری (is) دادەنێین پاشان شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دادەنێین بۆ نمونە:

He helps me. ئەو کوڕە یارمەتیم دەدات

I am helped. من یارمەتی دەدرێم

I am helped by him. من یارمەتی دەدرێم لەلایەن ئەو کوڕەوە

2-ئەگەر تەواوکەرەکە کۆ بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (are) دادەنێین پاشان شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دادەنێین بۆ نمونە:

He helps us. ئەو کوڕە یارمەتیمان دەدات

We are helped. ئێمە یارمەتی دەدرێین

We are helped by him. ئێمە یارمەتی دەدرێین لەلایەن ئەو کوڕەوە

3-ئەگەر تەواوکەرەکە بریتی بێت لە (me) ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (am) دادەنێین پاشان شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دادەنێین بۆ نمونە:

They help me. ئەوان یارمەتیم دەدەن

I am helped. من یارمەتی دەدرێم

با ئێستا سەرنجی چەند نمونەیەک بدەین:

1-They repair the bridge every day. ئەوان پردەکە چاک دەکەنەوە هەموو ڕۆژێک

The bridge is repaired every day. پردەکە چاک دەکرێتەوە هەموو ڕۆژێک

The bridge is repaired every day by them. پردەکە چاک دەکرێتەوە هەموو ڕۆژێک لەلایەن ئەوانەوە

2-Snow covers the mountains. بەفر شاخەکان دادەپۆشێت

The mountains are covered. شاخەکان دادەپۆشرێن

The mountains are covered with snow. شاخەکان دادەپۆشرێن بە بەفر

ئەو دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بگۆڕە بۆ بکەرنادیار

1)The wolves eat the sheep. گورگەکان مەڕەکە دەخۆن

The sheep is eaten by the wolves. مەڕەکە دەخورێ لەلایەن گورگەکانەوە

لەو ڕستەیەی لای سەرەوەدا تێبینی ئەوە دەکەین کە بکەرەکە بریتییە لە (the wolves) واتە گورگەکان وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش بریتییە لە (eat) واتا دەخوات وە تەواوکەرەکەشمان بریتییە لە (the sheep) ، لەبەرئەوە تەواوکەرەکەمان هێنایە سەرەتای ڕستەکەوە وە تەواوکەرەکەمان تاکە بۆ فرمانی یاریدەدەری (is) مان بەکارهێنا ، وە شێوەی سێیەمی فرمانی (eat) بریتییە لە (eaten) وە هەروەها دەتوانین (by the wolves) بنوسین و نەی نوسین.

2)The workers break the bridge. کرێکارەکان پردەکە دەشکێنن

The bridge is broken by the workers. پردەکە دەشکێنرێ لەلایەن کرێکارەکانەوە

لەو ڕستەیەی لای سەرەوەدا تێبینی ئەوە دەکەین کە بکەرەکە بریتییە لە (the workers) واتە (ئیشکەرەکان ، کرێکارەکان) وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش بریتییە لە (break) واتا دەشکێنێت وە تەواوکەرەکەشمان بریتییە لە (the bridge) ، لەبەرئەوە تەواوکەرەکەمان هێنایە سەرەتای ڕستەکەوە وە تەواوکەرەکەمان تاکە بۆیە فرمانی یاریدەدەری (is) مان بەکارهێنا ، وە شێوەی سێیەمی فرمانی (break) بریتییە لە (broken) وە هەروەها دەتوانین بڕگەی (by the workers) بنوسین و نەی نوسین لە ڕستە بکەرنادیارەکەدا.

2-ڕابردووی سادە (past simple) :

بەشێوەیەکی گشتی یاساکەی بەم شێوەی لای خوارەوەیە:

Subject + verb past + object.

کاتێک بکەرنادیار دروستدەکەین ئەوا دەیخەینە سەر ئەم شێوەیە:

Object + (was, were) + p.p.

تێبینی :

1-ئەگەر تەواوکەرەکە تاک بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (was) دادەنێین پاشان شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دادەنێین بۆ نمونە:

-The workers broke the bridge. کرێکارەکان پردەکە دەشکێنن

-The bridge was broken by the workers. پردەکە شکێنرا لەلایەن کرێکارەکانەوە

2-ئەگەر تەواوکەرەکە کۆ بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (were) دادەنێین پاشان شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دادەنێین بۆ نمونە:

-The wolves ate the cows. گورگەکان مانگاکانیان خوارد

-The cows were eaten by the wolves. مانگاکان خوران لەلایەن گورگەکانەوە

3-ئەگەر تەواوکەرەکە بریتی بێت لە (me) ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (was) دادەنێین پاشان شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دادەنێین.

با ئێستا سەرنجی چەند نمونەیەک بدەین:

1-They repaired the bridge yesterday. ئەوان پردەکەیان چاک کردەوە دوێنێ

-The bridge was repaired yesterday. پردەکە چاک کرایەوە دوێنێ

-The bridge was repaired yesterday by them. پردەکە چاک کرایەوە دوێنێ لەلایەن ئەوانەوە

2-Snow covered the mountains. بەفر شاخەکانی داپۆشی

-The mountains were covered. شاخەکان داپۆشران

-The mountains were covered with snow. شاخەکان داپۆشران بە بەفر

3-He stole the car. ئەو کوڕە سەیارەکەی دزی

-The car was stolen. سەیارەکە دزرا

4-Ahmed killed Ali. ئەحمەد عەلی کوشت

-Ali was killed by Ahmed. عەلی کوژرا لەلایەن ئەحمەدەوە

ئەو دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بگۆڕە بۆ بکەرنادیار

1)The wolves ate the sheep. گورگەکان مەڕەکەیان خوارد

The sheep was eaten by the wolves. مەڕەکە خورا لەلایەن گورگەکانەوە

لەو ڕستەیەی لای سەرەوەدا تێبینی ئەوە دەکەین کە بکەرەکە بریتییە لە (the wolves) واتە گورگەکان وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش بریتییە لە (ate) واتا خواردی وە تەواوکەرەکەشمان بریتییە لە (the sheep) کە ناوێکی تاکە ، لەبەرئەوە تەواوکەرەکەمان هێنایە سەرەتای ڕستەکەوە وە تەواوکەرەکەمان تاکە بۆ فرمانی یاریدەدەری (was) مان بەکارهێنا ، وە شێوەی سێیەمی فرمانی (ate) بریتییە لە (eaten) وە هەروەها دەتوانین (by the wolves) بنوسین و نەی نوسین.

2)The workers broke the bridge. کرێکارەکان پردەکەیان شکاند

The bridge was broken by the workers. پردەکە شکێنرا لەلایەن کرێکارەکانەوە

لەو ڕستەیەی لای سەرەوەدا تێبینی ئەوە دەکەین کە بکەرەکە بریتییە لە (the workers) واتە (ئیشکەرەکان ، کرێکارەکان) وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش بریتییە لە (broke) واتا شکاندی وە تەواوکەرەکەشمان بریتییە لە (the bridge) کە ناوێکی تاکە ، لەبەرئەوە تەواوکەرەکەمان هێنایە سەرەتای ڕستەکەوە وە تەواوکەرەکەمان تاکە بۆ فرمانی یاریدەدەری (was) مان بەکارهێنا ، وە شێوەی سێیەمی فرمانی (broke) بریتییە لە (broken) وە هەروەها دەتوانین (by the workers) بنوسین و نەی نوسین.

3-ڕانەبردووی بەردەوام (present continuous) :

بەشێوەیەکی گشتی یاساکەی بەم شێوەی لای خوارەوەیە:

Subject + (am, is, are) + v.ing + object.

کاتێک بکەرنادیار دروستدەکەین ئەوا دەیخەینە سەر ئەم شێوەیە:

Object + (am, is, are) + being + p.p.

تێبینی :

1-ئەگەر تەواوکەرەکە تاک بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (is) دادەنێین پاشان فرمانی بەردەوامی (being) دادەنێین و دوای ئەوە شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەنوسین.

2-ئەگەر تەواوکەرەکە کۆ بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (are) دادەنێین پاشان فرمانی بەردەوامی (being) دادەنێین و دوای ئەوە شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەنوسین.

3-ئەگەر تەواوکەرەکە ڕاناوی (me) بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (am) دادەنێین پاشان فرمانی بەردەوامی (being) دادەنێین و دوای ئەوە شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەنوسین.

ئەو دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بگۆڕە بۆ بکەرنادیار

1)The wolves are eating the sheep now. گورگەکان مەڕەکە دەخۆن ئێستا

The sheep is being eaten now by the wolves. مەڕەکە دەخورێت لەلایەن گورگەکانەوە ئێستا

لەو ڕستەیەی لای سەرەوەدا تێبینی ئەوە دەکەین کە بکەرەکە بریتییە لە (the wolves) واتە گورگەکان وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش بریتییە لە (eating) واتا (دەخوات (بۆکاتی ئێستا)) وە تەواوکەرەکەشمان بریتییە لە (the sheep) کە ناوێکی تاکە ، لەبەرئەوە تەواوکەرەکەمان هێنایە سەرەتای ڕستەکەوە وە تەواوکەرەکەمان تاکە بۆ فرمانی یاریدەدەری (is) مان بەکارهێنا ، پاشان فرمانی بەردەوامی (being) مان بەکارهێنا ، وە شێوەی سێیەمی فرمانی (eat) بریتییە لە (eaten) وە هەروەها دەتوانین (by the wolves) بنوسین و نەی نوسین.

2)The workers are breaking the bridge. کرێکارەکان پردەکە دەشکێنن

The bridge is being breaking by the workers.

واتاکەی : پردەکە دەشکێنرێ لەلایەن کرێکارەکانەوە

لەو ڕستەیەی لای سەرەوەدا تێبینی ئەوە دەکەین کە بکەرەکە بریتییە لە (the workers) واتە (ئیشکەرەکان ، کرێکارەکان) وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش بریتییە لە (breaking) واتا دەشکێنێت (بۆ کاتی ئێستا) ، وە تەواوکەرەکەشمان بریتییە لە (the bridge) کە ناوێکی تاکە ، لەبەرئەوە تەواوکەرەکەمان هێنایە سەرەتای ڕستەکەوە وە تەواوکەرەکەمان تاکە بۆ فرمانی یاریدەدەری (is) مان بەکارهێنا ، پاشان فرمانی بەردەوامی (being) مان بەکارهێنا ، وە شێوەی سێیەمی فرمانی (break) بریتییە لە (broken) وە هەروەها دەتوانین (by the workers) بنوسین و نەی نوسین.

4-ڕانەبردووی تەواو (present perfect) :

بەشێوەیەکی گشتی یاساکەی بەم شێوەی لای خوارەوەیە:

Subject + (have, has) + p.p. + object.

کاتێک بکەرنادیار دروستدەکەین ئەوا دەیخەینە سەر ئەم شێوەیە:

Object + (have, has) + been + p.p.

1-ئەگەر تەواوکەرەکە تاک بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (has) دادەنێین پاشان فرمانی (been) دادەنێین و دوای ئەوە شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەنوسین.

2-ئەگەر تەواوکەرەکە کۆ بێت ئەوا لەدوای تەواوکەر (object) ەوە فرمانی یاریدەدەری (have) دادەنێین پاشان فرمانی (been) دادەنێین و دوای ئەوە شێوەی سێهەمی فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەنوسین.

تێبینی : وشەی (police) ناوێکی کۆیە و تاک نییە بۆیە پێویستە بیزانین کە لە ڕستەدا هاتەوە پێویستە حسابی کۆی بۆ بکەین وەک لە نمونەکانی خوارەوە ڕوونکراوەتەوە.

Examples:

1-The police have arrested someone.

Someone has been arrested.

2-The police have found the car.

The car has been found by the police.

3-The police have found the weapon.

The weapon has been found by the police.

4-Someone has stolen her book.

Her book has been stolen.

5-داهاتووی سادە (future simple) :

بەشێوەیەکی گشتی یاساکەی بەم شێوەی لای خوارەوەیە:

Subject + will + base + object.

کاتێک بکەرنادیار دروستدەکەین ئەوا دەیخەینە سەر ئەم شێوەیە:

Object + will + be + p.p.

Examples:

1-He will solve the crime. تاوانەکە چارەسەر دەکات

The crime will be solved. تاوانەکە چارەسەر دەکرێ

2-He will eat an apple.

An apple will be eaten.

3-He will kill Omar.

Omar will be killed by him.

4-She will buy the car.

The car will be bought by her.

6-هەندێک فرمانی یاریدەدەر (some auxiliary verbs):

-دەتوانین بکەرنادیار بەکاربهێنین لەگەڵ هەندێک فرمانی یارمەتیدەری وەکو (should, must, can…etc.).

-بەشێوەیەکی گشتی یاسای ئەو فرمانە یارمەتیدەرانەی سەرەوە کە بکەردیارن بریتییە لە:

Subject + auxiliary verb + base

- کاتێک دەیکەین بە بکەرنادیار یاساکەیان دەبێت بە:

Object + auxiliary verb + be + p.p.

Some examples:

1-He can find the car.

The car can be found.

2-They must tell her.

She must be told.

3-They should not park their cars there.

Their cars should not be parked there by them.

خشتەی بکەرنادیار بۆ هەموو کاتەکان (جميع الأزمنة)

لەم خشتەیەی لای خوارەوەدا هەموو کاتەکانی بکەرنادیار ڕوون کراوەتەوە بە یاساکانییەوە کە زۆر گرنگە بیان زانین ، وە پیتی (O) ئاماژەیە بۆ تەواوکەر واتا (object) وەک لە خشتەکەدا دیارە.

ژ	کاتی ڕستەکە	شێوازی بکەرنادیار
1	Present Simple	O + (am/is/are) + p.p.
2	Present Continuous	O + (am/is/are) + being + p.p.
3	Present Perfect	O + (has/have) + been + p.p.
4	Present Perfect Continuous	O + (has/have) + being + p.p.
5	Past Simple	O + (was/were) + p.p.
6	Past Continuous	O + (was, were) + being + p.p.
7	Past Perfect	O + had + been + p.p.
8	Past Perfect Continuous	O + had + being + p.p.
9	Future Simple	O + will be + p.p.
10	Future Continuous	O + will + being + p.p.
11	Future Perfect	O + will have been + p.p.
12	Future Perfect Continuous	O + will have being + p.p.
13	Future in the Past	O + (was/were) + going to be + p.p.
14	used to	O + used to be + p.p.
15	Auxiliary Verb	O + Aux. Verb + be + p.p.

16	going to	O + (am/is/are) + going to be + p.p.

Negative (النفی) نەرێ

دروستکردنی نەرێ (صیاغة النفی) (Make of Negative) :

یاسایەک هەیە لە زمانی ئینگلیزیدا کە دەڵێت ئەگەر ڕستەیەکت هەبوو ، وە فرمانی یاریدەدەر (auxiliary verb) ی تیادا بوو ئەوا لەدوای فرمانە یارمەتیدەرەکەوە (not) دادەنێین و دەتوانین بە کورتکراوەیی بینوسین بم شێوەیە (n't) ، جگە لە (will) کە دەیکەین بە نەرێ دەبێت بە (won't) ، وە (can) کە دەیکەین بە نەرێ دەبێت بە (can't) ، وە (shall) کە دەیکەین بە نەرێ دەبێت بە (shan't) ، وە دوو فرمانی یارمەتیدەری (may) و (am) هەرگیز کورت ناکرێنەوە.

ئەگەر ڕستەکە فرمانی یارمەتیدەری تیادا نەبوو ئەوا ڕاستەوخۆ لەدوای فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە (do not, don't) یان (does not, doesn't) یان (did not, didn't) دادەنێین.

وە (don't) دادەنێین ئەگەر فرمانی سەرەکی ڕستەکە لەسەر شێوەی چاوگ (infinitive) بێت کە ئەمەش لە کاتی ڕانەبردووی سادە (present simple) دا ڕوودەدات کاتێک بکەرەکەی یەکێک بێت لە (I, we, you, they, plural noun) .

وە (doesn't) دادەنێین ئەگەر فرمانی سەرەکی ڕستەکە (s-) ی پێوە بێت لە کۆتاییەکەیدا کە ئەمەش لە کاتی ڕانەبردووی سادە (present simple) دا ڕوودەدات کاتێک بکەرەکەی یەکێک بێت لە (he, she, it, they, singular noun) ، وە فرمانەکەش دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ.

وە (didn’t) دادەنێین ئەگەر فرمانی سەرەکی ڕستەکە ڕابردوو بێت کە ئەمەش لە کاتی ڕابردووی سادە (past simple) دا ڕوودەدات وە فرمانەکەش دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ.

تێبینی : واتای چاوگ بریتییە لەو فرمانەی کە (-s) و (-ing) پێوە نییە وە نەکراوە بە ڕابردووی سادە وە نەخراوەتە سەر شێوەی سێیەمی فرمان.

وە ئێستاس هەندێک کاتی ڕستە دەنوسین و دەیان کەین بە نەرێ

1-ڕانەبردووی سادە (الحاضر البسيط) (present simple) :

Some examples:

1)He plays football.   ئەو یاری تۆپی پێ دەکات

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) نییە ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش (-s) پێوەیە کە (-s) ی کەسی سێیەمە ، لەبەرئەوە لەپێش فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە (doesn’t) دادەنێین ڕاستەوخۆ ، وە فرمانەکەش (-s) ەکەی لێدەکەینەوە و دەیخەینە سەر شێوەی چاوگ بەم شێوەیەی لای خوارەوە

He doesn't play football.

2)You learn English.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) نییە ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش چاوگە کە ئەمەش لە کاتی ڕانەبردووی سادە دا ڕوودەدات ، لەبەرئەوە لەپێش فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە (don’t) دادەنێین ڕاستەوخۆ بەم شێوەیەی لای خوارەوە

You don't learn English.

2-ڕانەبردووی بەردەوام (الحاضر المستمر) (present continuous) :

Some examples:

1)He is playing football. ئەو یاری تۆپی پێ دەکات

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (is) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

He isn’t playing football.

2)You are learning English.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (are) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

You aren’t learning English.

3)I am walking. من دەڕۆم

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (am) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

I am not walking.

3-ڕانەبردووی تەواو (الحاضر التام) (present perfect) :

Some examples:

1)He has played football.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (has) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

He hasn't played football.

2)You have taught English.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (have) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

You haven't taught English.

4-ڕانەبردووی تەواوی بەردەوام (present perfect continuous) :

Some examples:

1)He has been playing football since two hours.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (has) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

He hasn't been playing football since two hours.

2)You have been teaching English for two years.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (have) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

You haven't been teaching English for two years.

5-ڕابردووی سادە (past simple) :

Some examples:

1)He played football.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) نییە ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش ڕابردووی سادەیە ، لەبەرئەوە لەپێش فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە (didn’t) دادەنێین ڕاستەوخۆ ، وە فرمانەکەش (ed-) ەکەی لێدەکەینەوە و دەیخەینە سەر شێوەی چاوگ بەم شێوەیەی لای خوارەوە

He didn't play football.

2)You taught English.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) نییە ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش ڕابردووی سادەیە ، لەبەرئەوە لەپێش فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە (didn’t) دادەنێین ڕاستەوخۆ ، وە فرمانەکەش کە ڕابردووی سادەیە دەیخەینەوە سەر شێوەی چاوگ بەم شێوەیەی لای خوارەوە

You didn't teach English.

6-ڕابردووی بەردەوام (past continuous) :

Some examples:

1)He was playing football.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (was) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

He wasn't playing football.

2)You were teaching English.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (were) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

You weren't teaching English.

7-ڕابردووی تەواو (past perfect) :

Example:

He had played football before he was broken his leg.

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (had) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

He hadn't played football before he was broken his leg.

8-ڕابردووی تەواوی بەردەوام (past perfect continuous) :

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (had) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین بەم شێوەیەی لای خوارەوە

Example:

He had been studying English for two years before he got the job.

He hadn't been studying English for two years before he got the job.

9-داهاتووی سادە (future simple) :

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (will) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (won’t) بەم شێوەیەی لای خوارەوە

Example:

He will go.

He won't go.

10-داهاتووی بەردەوام (future continuous) :

لەم ڕستانەی خوارەوەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (will) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (won’t) بەم شێوەیەی لای خوارەوە

Example:

1-He will be going to school.

He won’t be going to school.

2-He will be asleep.

He won't be asleep.

11-داهاتووی تەواو (future perfect):

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (will) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (won't) بەم شێوەیەی لای خوارەوە

Example:

I will have perfected my English by the time I come back from the U.S.

I won't have perfected my English by the time I come back from the U.S.

12-داهاتووی تەواوی بەردەوام (future perfect continuous):

لەم ڕستەیەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (will) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (won't) بەم شێوەیەی لای خوارەوە

Example:

I will have been waiting for two hours when her plane finally arrives

I won't have been waiting for two hours when her plane finally arrives

13-داهاتوو لە ڕابردوودا (future in the past):

Examples:

1)He would go.

He wouldn't go.

لەم ڕستەیەی سەرەوەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (would) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (wouldn't) .

2)You were going to go.

You weren't going to go.

لەم ڕستەیەی سەرەوەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (were) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (weren't) .

14-لەگەڵ هەندێک فرمانی یاریدەدەر دا (with some auxiliary verbs) :

تێبینی : کاتێک لەدوای فرمانی یاریدەدەری (can) ەوە (not) دابنێین دەنوسین (cannot) نەک (can not) وە کورتکراوەکەشی بریتییە لە (can't) .

Examples:

1)I can go.

I can't go.

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (can) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (can't) .

2)I should go.

I shouldn't go.

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (should) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (shouldn't) .

3)He is a hero.

He isn't a hero.

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا فرمانی یارمەتیدەر (فعل مساعد) هەیە کە (is) ە ، لەبەرئەوە لەدوایەوە (not) دادەنێین و دەبێت بە (isn't) .

ئەم ڕستەیەی لای خوارەوە بکە بە نەرێ (نەفی):

You have a pen.   تۆ قەڵەمێکت هەیە

لەوانەیە لەسەدا نەوەد (90%) ی خەڵک بڵێن بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە:

You haven't a pen.

بەڵام ئەمەی سەرەوە هەڵەیە و ڕاستەکەشی بریتییە لەوەی خوارەوە چونکە فرمانی (have) فرمانێکی سەرەکییە و لەسەر شێوەی چاوگە ، وە فرمانی (have) فرمانێکی یاریدەدەر نییە.

You don't have a pen.

ئەم ڕستەیەی لای خوارەوە بکە بە نەرێ (نەفی):

He has a pen.   ئەو قەڵەمێکی هەیە

لەوانەیە لەسەدا نەوەد (90%) ی خەڵک بڵێن بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە:

He hasn't a pen.

بەڵام ئەمەی سەرەوە هەڵەیە و ڕاستەکەشی بریتییە لەوەی خوارەوە چونکە فرمانی (has) فرمانێکی سەرەکییە و فرمانی (has) فرمانێکی یاریدەدەر نییە.

He doesn't have a pen.

15-نەرێ لە فەرمان کردندا:

بۆ ئەوەی ڕستەیەک نەفی بکەین کە لەسەر شێوەی فەرمان کردنە ئەوا (Don't) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە پاشان فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەنوسین لەسەر شێوەی چاوگ.

Examples:

1-Don't worry. دوودڵ مەبە

2-Don't eat this. ئەمە مەخۆ

3-Don’t be stupid. گەمژە مەبە

16-نەرێ کردن بە شێوەی (have no) :

ئەگەر بمانەوێت ڕستەی (I have a pen) بکەین بە نەرێ ئەوا دەنوسین

I don’t have a pen

بەڵام دەتوانین ئەم ڕستەیە بکەین بە نەرێ بە ڕێگایەکی تر کە زیاتر باوە ئێستا لە زمانی ئینگلیزیدا ، وە بەو شێوەی خوارەوەش دەکرێن بە نەرێ

I have no a pen.

English Question پرسیار لە زمانی ئینگلیزیدا

پرسیار کردن لە زمانی ئینگلیزیدا زۆر سادەیە ، وە نزیکە لە یاساکانی نەرێ ، وە (إن شاء الله) لەدواتر نمونەی زۆری لەسەر دەهێنینەوە.

وە دوو جۆر پرسیار کردن هەیە لە زمانی ئینگلیزیدا:

1-وەڵامدانەوە بە (Yes) یان (No) .

2- وەڵامدانەوەی بە درێژی

Making Question دروستکردنی پرسیار

1-وەڵامدانەوە بە (Yes) یان (No) .

وەڵامی ئەم جۆرە پرسیارانە بە (Yes) دەبێت یان بە (No) دەبێت ، وە بەم دوو شێوەیەی لای خوارەوە دروستدەکرێت

Yes, + Subject + Aux Verb

No, + Subject + Aux Verb + not

یاساکەمان بە بوونی پرسیار کە وەڵامەکەی بە (Yes) یان (No) بێت لە زمانی ئینگلیزیدا دەڵێت : ئەگەر ڕستەیەکت هەبێت کە فرمانی یارمەتیدەری تیادابێت ئەوا فرمانە یارمەتیدەرەکە دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە پاشان ڕستەکە دەنوسینەوە و تەواوی دەکەین و لەکۆتایی ڕستەکەشدا نیشانەی پرسیار (?) دادەنێین.

ئەگەر ڕستەیەکمان هەبێت کە فرمانی یارمەتیدەری تیادا نەبێت ئەوا فرمانی (Do) یان (Does) یان (Did) دەکەینە سەرەتاوە.

فرمانی (Do) دەکەینە سەرەتای ڕستەکەوە کاتێک کە فرمانی سەرەکی ڕستەکە لەسەر شێوەی چاوگ بێت یان بە واتایەکی تر کە بکەری ڕستەکە یەکێک بێت لەمانە (I, we, you, they, plural noun).

فرمانی (Does) دەکەینە سەرەتای ڕستەکەوە کاتێک کە فرمانی سەرەکی ڕستەکە (-s) ی پێوە بێت یان بە واتایەکی تر کە بکەری ڕستەکە یەکێک بێت لەمانە (he, she, it, they, singular noun) وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەخەینە سەر شێوەی چاوگ.

فرمانی (Did) دەکەینە سەرەتای ڕستەکەوە کاتێک کە فرمانی سەرەکی ڕستەکە ڕابردوو بێت ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەخەینە سەر شێوەی چاوگ.

وە ئەمانەی خوارەوە چەند نمونەیەکن لە چەند کاتێکی جیاوازدا.

أ-ڕانەبردووی سادە (present simple) :

1)He plays football.   ئەو یاری تۆپی پێ دەکات

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدا نییە و بکەرەکەشی بریتییە لە (He) وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش پێوەیە لەبەرئەوە (Does) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە ، وە (-s) ەکەش لە فرمانە سەرەکییەکە دەکەینەوە و لای دەبەین و دەیکەینەوە بە چاوگ و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت (-s) ی کەسی سێیەمی

Does he play football?   ئایا ئەو یاری تۆپی پێ دەکات؟

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he does.

No, he doesn't.

2)You teach English.   تۆ وانەی زمانی ئینگلیزی دەڵێیتەوە

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدا نییە و بکەرەکەشی بریتییە لە (you) وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش چاوگە لەبەرئەوە (Do) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Do you teach English?   ئایا تۆ وانەی زمانی ئینگلیزی دەڵێیتەوە؟

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, I do.

No, I don't.

ب-ڕانەبردووی بەردەوام (present continuous) :

1)He is playing football.   ئەو یاری تۆپێ دەکات ئێستا

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (is) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Is he playing football? ئایا ئەو یاری تۆپی پێ دەکات ئێستا؟

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he is.

No, he isn't.

2)You are teaching English. تۆ وانەی ئینگلیزی دەڵێیتەوە ئێستا

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (are) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Are you teaching English? ئایا تۆ وانەی ئینگلیزی دەڵێیتەوە ئێستا؟

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, I am.

No, I am not.

3)I am walking. من دەڕۆم ئێستا

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (am) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Am I walking? ئایا من دەڕۆم ئێستا؟

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, you are.

No, you aren't.

ت-ڕانەبردووی تەواو (present perfect) :

1)He has played football.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (has) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Has he played football?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he has.

No, he hasn't.

2)You have taught English.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (have) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Have you taught English?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, I have.

No, I haven't.

ث-ڕانەبردووی تەواوی بەردەوام (present perfect continuous):

1)He has been playing football since two hours.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (has) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Has he been playing football since two hours?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he has.

No, he hasn't.

2)You have been teaching English for two years.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (have) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Have you been teaching English for two years?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, I have.

No, I haven't.

ج-ڕابردووی سادە (past simple):

1)He played football.

لێرەدا فرمانی یارمەتیدەرمان نییە و فرمانی سەرەکی ڕستەکەش ڕابردووە ، لەبەر ئەوە (Did) دەخەینە سەرەتای ڕستە پرسەکەوە کە دروستی دەکەین وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەخەینە سەر شێوەی چاوگ و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Did he play football?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he did.

No, he didn't.

2)You taught English.

لێرەدا فرمانی یارمەتیدەرمان نییە و فرمانی سەرەکی ڕستەکەش ڕابردووە ، لەبەر ئەوە (Did) دەخەینە سەرەتای ڕستە پرسەکەوە کە دروستی دەکەین وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەخەینە سەر شێوەی چاوگ و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Did you teach English?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, I did.

No, I didn't.

ح-ڕابردووی بەردەوام (past continuous):

1)He was playing football.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (was) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Was he playing football?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he was.

No, he wasn't.

2)You were teaching English.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (were) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Were you teaching English?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, I was.

No, I wasn't.

خ-ڕابردووی تەواو (past perfect):

He had played football before he was broken his leg.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (had) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Had he played football before he was broken his leg?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he had.

No, he hadn't.

د-ڕابردووی تەواوی بەردەوام (past perfect continuous):

He had been studying English for two years before he got the job.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (had) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Had he been studying English for two years before he got the job?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he had.

No, he hadn't.

ذ-داهاتووی سادە (future simple):

He will go.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (will) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Will he go?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he will.

No, he won't.

ر-داهاتووی سادە (future continuous):

They will be going to school.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (will) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Will they be going to school?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he will.

No, he won’t.

ز-داهاتووی تەواو (future perfect):

I will have perfected my English by the time I come back from the U.S.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (will) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Will I have perfected my English by the time I come back from the U.S?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, you will.

No, you won't.

س-داهاتووی تەواوی بەردەوام (future perfect continuous):

I will have been waiting for two hours when her plane finally arrives.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (will) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Will I have been waiting for two hours when her plane finally arrives?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, you will.

No, you won't.

ش-داهاتوو لە ڕابردوودا (future in the past):

1)He would go.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (would) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Would he go?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he would.

No, he wouldn't.

2)You were going to go.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (were) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Were you going to go?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, I was.

No, I wasn't.

ص-فرمانە یارمەتیدەرەکان (auxiliary verbs) :

1)I can go.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (can) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Can I go?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, you can.

No, you can't.

2)He should go.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (should) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Should he go?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he should.

No, he shouldn't.

3)He is a hero.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا فرمانی یاریدەدەری تێدایە کە (is) ە و دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Is he a hero?

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, he is.

No, he isn't.

Question: make these sentences interrogative.

1-You have a pen.

لەوانەیە لەسەدا نەوەد (90%) ی خەڵک بڵێن بەو شێوەیەی لای خوارەوە دەکرێ بە پرسیاری

Have you a pen?

بەڵام ئەوەی سەرەوە هەڵەیە چونکە فرمانی (have) فرمانی سەرەکی ڕستەکەیە و فرمانی یارمەتیدەر نییە و بە واتای (هەیەتی ، یملک) دێت ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش لەسەر شێوەی چاوگە لەبەرئەوە (Do) دەخەینە سەرەتای ڕستە پرسیارییەکەوە و بەو شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Do you have a pen?

2-He has a pen.

لەوانەیە لەسەدا نەوەد (90%) ی خەڵک بڵێن بەو شێوەیەی لای خوارەوە دەکرێ بە پرسیاری

Has he a pen?

بەڵام ئەوەی سەرەوە هەڵەیە چونکە فرمانی (has) فرمانی سەرەکی ڕستەکەیە و فرمانی یارمەتیدەر نییە و بە واتای (هەیەتی ، یملک) دێت ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش لەسەر شێوەی (base + s) ە کە لە (have + -s) ەوە هاتووە ، لەبەرئەوە (Does) دەخەینە سەرەتای ڕستە پرسیارییەکەوە و فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ و بەو شێوەی لای خوارەوەی لێدێت

Does he have a pen?

2-وەڵامدانەوەی درێژ (الجواب المطول) (long response) :

پێش ئەوەی دەست بکەین بە باس کردنی دروستکردنی پرسیاری وەڵام درێژ پێویستە ڕاناوەکان ڕوون بکەینەوە و هەروەها پێویستە کاتەکانی پرسیاریش ڕوونبکەینەوە وەک :

Who **ڕاناوی پرسیارە بۆ پرسیار کردن لە کەسێک بە واتای (کێ) دێت**

Whom **ڕاناوی پرسیارە بۆ پرسیار کردن لە کەسێک بە واتای (کێ) بەڵام تەنها بۆ تەواوکەر (مفعول بە) وە بە ڕاستی شوێنی ڕاناوی** (who) **دەگرێتەوە.**

What **ڕاناوی پرسیارە بە واتای (چی) دێت**

Where **ڕاناوی پرسیارە بۆ پرسیار کردن لە شوێنێکی دیاریکراو بە واتای (لەکوێ) یان (بۆ کوێ) دێت**

Whose **ڕاناوی پرسیارە بۆ پرسیار کردن لە خاوەنی شتێک بە واتای (هی ی کێ) دێت**

When **ڕاناوی پرسیارە بۆ پرسیار کردن لە کات بە واتای (کەی) دێت**

Why **ڕاناوی پرسیارە بۆ پرسیار کردن لە هۆکارێکی دیاری کراو بە واتای (بۆچی) دێت**

How **ڕاناوی پرسیارە بۆ پرسیار کردن لە چۆنێتی بە واتای (چۆن) یان (چەند) دێت**

یاسایەکی پرسیاری وەڵام درێژ هەیە کە دەڵێت : ئەگەر ڕستەیەکت هەبێت فرمانی یاریدەدەری تێدابێت (لەوەوپێش باسمان کرد) ئەوا ئەو ڕاناوە پرسەی کە دەمانەوێت دەیخەینە سەرەتای ڕستەکەوە دوای ئەوە ڕاستەوخۆ فرمانە یارمەتیدەرەکە دەخەینە دوای ڕاناوە پرسەکەوە پاشان ئەو بەشەی ڕستەکە دەسڕینەوە و لای دەبەین کە پرسیارمان دەربارەی کردووە دوای ئەوە پاشماوەی ڕستەکە دەنوسینەوە و لەکۆتایی ڕستەکەدا نیشانەی پرسیار دادەنێین بێجگە لە دوو ڕاناوی (who) **و** (which) **کە جیاوازن و یاساکە نایانگرێتەوە و کەمێک جیاوازییان هەیە کە (إن شاء الله) دواتر بەدرێژی باسی ئەو دووانە دەکەین.**

ئەگەر ڕستەیەکمان هەبێت کە فرمانی یارمەتیدەری تیادا نەبێت ئەوا ڕاناوە پرسەکە دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە و دوای ئەوە ڕاستەوخۆ فرمانی (Do) یان (Does) یان (Did) دادەنێین.

فرمانی (Do) دادەنێین کاتێک کە فرمانی سەرەکی ڕستەکە لەسەر شێوەی چاوگ بێت یان بە واتایەکی تر کە بکەری ڕستەکە یەکێک بێت لەمانە (I, we, you, they, plural noun) .

فرمانی (Does) دادەنێین کاتێک کە فرمانی سەرەکی ڕستەکە (s-) ی پێوە بێت یان بە واتایەکی تر کە بکەری ڕستەکە یەکێک بێت لەمانە (he, she, it, they, singular noun) وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەخەینە سەر شێوەی چاوگ.

فرمانی (Did) دادەنێین کاتێک کە فرمانی سەرەکی ڕستەکە ڕابردوو بێت ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەخەینە سەر شێوەی چاوگ.

پاشان ئەو شتەی کە پرسیاری لێدەکرێ لادەبرێ و ئەگەر هەبوو پاشماوەی ڕستەکە دەنوسینەوە و پاشان لەکۆتایی ڕستەکەدا نیشانەی پرسیار دادەنێین.

تێبینی : ئەگەر پرسیار کرا بە وشە پرسەکان نەک بە فرمانە یاریدەدەرەکان ئەوا وەڵامەکەی بە درێژی دەدرێتەوە و پێی دەوترێ پرسیاری وەڵام درێژ.

Some examples:

1)Your name is Anas. (use what)   ناوی تۆ (أنس) ە

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا دەمانەوێت پرسیار بکەین لە وشەی (Anas) ، لەبەرئەوە ڕاناوی پرسی (what) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە ، دوای ئەوە فرمانی یارمەتیدەری (is) دەخەینە دوای ڕاناوە پرسەکەوە ، پاشان وشەی (Anas) دەسڕینەوە و لای دەبەین کە وەڵامەکەیە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

What is your name?

2)This pen is for Ahmed. (use whose) ئەمە قەڵەمی ئەحمەدە

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا دەمانەوێت پرسیار بکەین لە وشەی (for Ahmed) ، لەبەرئەوە ڕاناوی پرسی (whose) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە ، دوای ئەوە فرمانی یارمەتیدەری (is) دەخەینە دوای ڕاناوە پرسەکەوە ، پاشان وشەی (for Ahmed) دەسڕینەوە و لای دەبەین کە وەڵامەکەیە و بەم دوو شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Whose is this pen?

Who is this pen for?

3)He was sick. (use how)

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا دەمانەوێت پرسیار بکەین لە وشەی (sick) ، لەبەرئەوە ڕاناوی پرسی (how) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە ، دوای ئەوە فرمانی یارمەتیدەری (was) دەخەینە دوای ڕاناوە پرسەکەوە ، پاشان وشەی (sick) دەسڕینەوە و لای دەبەین کە وەڵامەکەیە و بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

How was he?

4)He has gone. (use why)

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا دەمانەوێت پرسیار بکەین لە شتێک کە دیار نییە واتە وەڵامەکە باس نەکراوە لە ڕستەکەدا ، لەبەرئەوە ڕاناوی پرسی (why) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە ، دوای ئەوە فرمانی یارمەتیدەری (has) دەخەینە دوای ڕاناوە پرسەکەوە ، پاشان بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Why has he gone?

5)He lives in Texas. (use where)

لێرەدا فرمانی یاریدەدەرمان نییە و فرمانەکەش (-s) ی پێوەیە و ڕانەبردووە ، لەبەرئەوە (where) دەکەینە سەرەتای ڕستە پرسەکەوە و دوای ئەوە ڕاستەوخۆ (does) دادەنێین ، وە (-s) ەکە لە فرمانە سەرەکییەکە دەکەینەوە و لای دەبەین و فرمانە سەرەکییەکەش دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ وەڵامەکەش کە (in Texas)ە لای دەبەین و بەو شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Where does he live? ئەو لەکوێ دەژی؟

6)She left yesterday. (use why)

لێرەدا فرمانی یاریدەدەرمان نییە و فرمانەکەش ڕابردووە ، لەبەرئەوە (why) دەکەینە سەرەتای ڕستە پرسەکەوە و دوای ئەوە ڕاستەوخۆ (did) دادەنێین ، وە فرمانە سەرەکییەکەش دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ و وەڵامەکەی باس نەکراوە و تیای نییە لەبەرئەوە هیچ شتێک لانابەین لە ڕستەکەدا و بەو شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Why did she leave yesterday?

7)He died yesterday. (use when)

لێرەدا فرمانی یاریدەدەرمان نییە و فرمانەکەش ڕابردووە ، لەبەرئەوە (when) دەکەینە سەرەتای ڕستە پرسەکەوە و دوای ئەوە ڕاستەوخۆ (did) دادەنێین ، وە فرمانە سەرەکییەکەش دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ و وەڵامەکەش کە بریتییە لە (yesterday) لادەبەین لە ڕستەکەدا و بەو شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

When did he die?

8)He will leave the day after tomorrow. (use when)

لێرەدا فرمانی یاریدەدەرمان هەیە کە بریتییە لە (will) ، لەبەرئەوە (when) دەکەینە سەرەتای ڕستە پرسەکەوە و دوای ئەوە ڕاستەوخۆ (will) دادەنێین ، وە وەڵامەکەش کە بریتییە لە (the day after tomorrow) لادەبەین لە ڕستەکەدا و بەو شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

When will he leave?

پرسیار کردن بە (who) : ئەگەر بمانەوێت پرسیار بکەین لە بکەر (فاعل) ئەوا بکەر (فاعل) لادەبەین و لەجێگایدا (who) دادەنێین تەنها بەبێ گواستنەوەی فرمانی یاریدەدەر و زیاد کردنی فرمانی یاریدەدەر ، بەڵام ئەگەر ویستمان پرسیار بکەین لە تەواوکەر (مفعول به) ئەوا یاساکانی پێشووتر جێبەجێدەکەین

Some examples:

1)He travels every day. (use who)

لێردەدا دەمانەوێت پرسیار بکەین لە بکەر کە (He) یە لەبەرئەوە بکەر لادەبەین و لەجێگایدا (who) دادەنێین و ڕستەکەش بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Who travels every day?

2)Ali met Ahmad.

لێردەدا دەمانەوێت پرسیار بکەین لە بکەر کە (Ali) یە لەبەرئەوە بکەر لادەبەین و لەجێگایدا (who) دادەنێین و ڕستەکەش بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Who met Ahmad?

لەم نمونەیەی سەرەوەدا ئەگەر بمانەوێت پرسیار بکەین لە (Ahmad) ئەوا دەڵێین: لێرەدا فرمانی یاریدەدەرمان نییە و فرمانەکەش ڕابردووە ، لەبەرئەوە (who) دەکەینە سەرەتای ڕستە پرسەکەوە و دوای ئەوە ڕاستەوخۆ (did) دادەنێین ، وە فرمانە سەرەکییەکەش دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ و وەڵامەکەش کە بریتییە لە (Ahmad) لادەبەین لە ڕستەکەدا و بەو شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

Who did meet Ali?

Whom did meet Ali? بەم شێوەیەش هەر دروستە

پرسیار کردن بە (which) : سەرنجی ئەم نمونانەی لای خوارەوە بدە

1)Ali went by his car.

Which car of his cars did he go?

2)He speaks Germany.

Which language does he speak?

3)They study in Oxford University.

Which university do they study?

پرسیار کردن بەشێوەی نەرێ

Some examples:

Don't you want to go? ئایا ناتەوێت بڕۆیت؟

وەڵامەکەشی یان بە (Yes) ە یان بە (No) یە بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

Yes, I do.

No, I don't.

یاسای دروستکردنی پرسیاری نەرێ : دواى جێبەجێکردنی یاساکانی پێشەوە بڕگەی (n’t) زیاد دەکەین بۆ کۆتایی فرمانە یاریدەدەرەکە بۆ نمونە:

1)I don't want to go. من نامەوێت بڕۆم

Why don't you want to go? بۆچی ناتەوێت بڕۆیت؟

2)She can go. ئەو کچە دەتوانێت بڕوات

Can't she go? ئەو کچە ناتوانێت بڕوات؟

3) He is smart.

Isn't he smart?

بەڵام ئەگەر نەتەوێت کورتکردنەوە بکەین لەو ڕستانەی پێشوودا ئەوا شێوەکەی جیاوازە ، با سەرنجی ئەم نمونانەی خوارەوە بدەین

1)I don't want to go. من نامەوێت بڕۆم

Why do you not want to go? بۆچی ناتەوێت بڕۆیت؟

2)She can go. ئەو کچە دەتوانێت بڕوات

Can she not go? ئەو کچە ناتوانێت بڕوات؟

3)He is smart.

Is he not smart?

پرسیار کردن لە چەندێتی (كمية)

ئەگەر ناوەکە ژمێرراو بێت ئەوا لەدوای (how) ڕاستەوخۆ (many) دادەنێین ، وە ئەگەر ناوەکە نەژمێرراو بێت ئەوا لەدوای (how) ڕاستەوخۆ (much) دادەنێین

Examples:

1)How many eggs are in the refrigerator? چەند هێلکە لەناو بەفرگرەکەدایە؟

لەم نمونەیەی سەرەوەدا وشەی (eggs) واتە هێلکەکان وە ناوێکی کۆیە و ژمێرراوە ، لەبەرئەوە لەدوای وشەی (how) ڕاستەوخۆ (many) دادەنێین.

2)How much money was here? چەند پارە لێرەبوو؟

لەم نمونەیەی سەرەوەدا وشەی (money) واتە پارە ، وە نەژمێرراوە ، لەبەرئەوە لەدوای وشەی (how) ڕاستەوخۆ (much) دادەنێین.

3)How many kilos of sugar do you want? چەند کیلۆ شەکرت دەوێت؟

لەم نمونەیەی سەرەوەدا وشەی (kilos) ناوێکی کۆیە و ژمێرراوە ، لەبەرئەوە لەدوای وشەی (how) ڕاستەوخۆ (many) دادەنێین.

4)How many letters have you written this week?

لەم نمونەیەی سەرەوەدا وشەی (letters) ناوێکی کۆیە و ژمێرراوە ، لەبەرئەوە لەدوای وشەی (how) ڕاستەوخۆ (many) دادەنێین.

تێبینی : ناتوانین پرسیار بکەین لە تەمەنی کەسێک یان دووری (مسافات) بە بەکارهێنانی (how much) و (how many) چونکە تەمەن و دووری بڕ (کمیات) نین بۆ نمونە:

How much far did you go? ئەمە هەڵەیە

How far did you walk? ئەمە ڕاستە (دووری چەند بە پێ ڕۆیشتیت؟)

پرسیار کردنی ناڕاستەوخۆ (Indirect Question)

بۆ نمونە (ئایا دەزانیت ئەحمەد بۆ کوێ ڕۆیشت؟) یان (من دواتر پرسیار دەکەم کە ناوت چییە؟) یان (من هیچ بیرۆکەیەکم لا نییە بۆکوێ ڕۆیشت؟)

مامەڵە کردن لەگەڵ ئەم جۆرە نمونانەدا تەنها بەهۆی دانانی بڕگەی یەکەمیان وەک (ئایا دەزانیت....) یان (من دواتر پرسیار دەکەم...) یان (من هیچ بیرۆکەیەکم لا نییە...) پاشان ڕاستەوخۆ ئەو ڕاناوە پرسە دادەنێین کە دەمانەوێت پاشان ڕستەکە تەواو دەکەین وە ئەو بەشەی کە دەمانەوێت پرسیاری دەربارە بکەین لای دەبەین و دەی سڕینەوە ، وە ئەو پرسیارەی

کە دروستمان کردووە دەیکەینە نێوان ("....") ، وە ئەمە نیشانەی پرس نییە ، وە بەبێ ئەوەی کە (فرمانێکی یاریدەدەر بگوازینەوە لە شوێنەکەی خۆی یان فرمانێکی یارمەتیدەری بۆ زیاد بکەین) ، سەرنجی ئەم نمونانەی لای خوارەوە بدە.

1)I don't know where he lives.

2)I can't remember what his name is.

3)I'll ask you when the bus arrives.

4)I have no any idea why she left.

وە دەتوانین ئەو ڕستانەی سەرەوە بەم شێوانەی لای خوارەوەش بنوسین

1)I don't know "Where does he live?"

2)I can't remember "What is his name?"

3)I'll ask "When does the bus arrive?"

4)I have no any idea "why did she leave?"

بەڵام ئەگەر بمانەوێت وەڵام بدەینەوە بە (Yes) یان (No) ئەوا هەمان یاسای پرسیاری گشتی جێبەجێ دەکەین.

(Question tags) کلکە پرسیار

ئەم شێوە پرسیار کردنە بە واتای (وا نییە؟) یان (ئایا وانییە؟) یان (بەو شێوەیە نییە؟) دێت

Example:

You are Englishman, aren't you?

تێبینی : ئەگەر ڕستەکە نەرێ بوو ئەوا کلکەپرسیارەکە بە ئەرێ دەنوسین ، بەڵام ئەگەر ڕستەکەمان ئەرێ بوو ئەوا کلکەپرسیارەکە بە ئەرێ دەنوسین

تێبینی : ئەگەر ڕستەکەمان فرمانی یارمەتیدەری تیادا نەبوو ئەوا (do) یان (does) یان (did) بەکاردەهێنین بە لەبەرچاوگرتنی کات و ئەرێ و نەرێ و بکەری ڕستەکە کە لەوەپێش باسمان کردووە پاشان بکەری ڕستەکە دەنوسینەوە و نیشانەی پرسیار لەکۆتایی کلکەپرسیارەکەدا دادەنێین.

1)He is from London, isn't he?

2)You can swim, can't you?

3)She will be here tomorrow, won't she?

4)She lives in London, doesn't she?

5)You came last week, didn't you?

6)She isn't here, is she?

7)You weren't here, were you?

8)You haven't finished, have you?

9)They don't go to the cinema, do they?

هەندێک ڕێزمانی تر کە پێویستە بیانزانین

ڕێزمانی ئاوەڵفرمانەکان (الأحوال) adverbs :

ئاوەڵفرمانەکان دابەش دەبن بۆ چەند بەشێک لەوانە:

1-ئاوەڵفرمانی کات adverb of time : گوزارشت دەکات لە کاتی ڕوودانی کردارەکە وەک:

yesterday, today, tomorrow, now, then, soon, recently...etc.

2-ئاوەڵفرمانی شوێن adverb of place : گوزارشت دەکات لە شوێنی ڕوودانی کردارەکە وەک:

back , across , in , on , here , there , above...etc.

3-ئاوەڵفرمانی چۆنێتی adverb of manner : گوزارشت دەکات لە چۆنێتی ڕوودانی کردارەکە وەک:

well , badly , hard , fast , slowly , quickly...etc.

4-ئاوەڵفرمانی دووبارەبوونەوە (التكرار) adverb of frequency : گوزارشت دەکات لە ماوەی ڕوودانی کردارەکە وەک:

generally , rarely , always , never , sometimes , often...etc.

5-ئاوەڵفرمانی پلە (الدرجة) adverb of degree : گوزارشت دەکات لە پلەی کردارەکە وەک:

very , much , really , quite , too , so , either...etc.

6-ئاوەڵفرمانی پرسیاری (الإستفهام) adverb of interrogative : بەکاردەهێنرێ بۆ دروستکردنی پرسیار وەک:

when , where , how , why...etc.

7-ئاوەڵفرمانی پێکەوەبەستن (الربط) adverb of linking وەک:

however , firstly , therefore , nevertheless...etc.

8-ئاوەڵفرمانی لێدوان (التعليق) و هەڵوێست (المواقف) adverb of comment and attitude وەک:

yes , no , not , never , perhaps , maybe , possibly , certainly...etc.

9-ئاوەڵفرمانی کۆکردنەوە (الجمع) و سنورداانان (الحد) adverb of adding and limiting وەک:

else , too , either , only , neither , also…etc.

10-ئاوەڵفرمانی بۆچوون (وجهة النظر) adverb of viewpoint وەک:

mentally , morally , officially , strictly…etc.

11-ئاوەڵفرمانی ماوەی کات (المدة الزمنية) adverb of length of time وەک:

long , always , never , just…etc.

تێبینی : دروستکردنی ئاوەڵفرمان : زۆربەی ئاوەڵفرمانەکانی چۆنێتی دروستدەکرێن بەهۆی زیاد کردنی پاشگری (ly-) بۆ ئاوەڵناو.

لەکاتی گۆڕینی ئاوەڵناو بۆ ئاوەڵفرمان بە زیاد کردنی (ly-) پێویستە ئەم گۆڕانکارییانە بکەین:

1-ئەگەر ئاوەڵناوەکە بە (y-) کۆتایی هاتبوو وە لەپێش پیتی (y) کۆتاییدا پیتی نەبزوێن هەبوو ئەوا پیتی (y) دەگۆڕین بۆ (i) پاشان (ly) بۆ زیاد دەکەین زۆربەی جار بۆ نمونە:

noisy + ly = noisily

2-ئەگەر ئاوەڵناوەکە بە (ll-) کۆتایی هاتبوو ئەوا یەک پیتی (l) کۆتایی ئاوەڵناوەکە لادەبەین و پاشان پاشگری (ly) بۆ زیاد دەکەین بۆ نمونە:

full + ly = fully

3-ئاوەڵفرمان دروست ناکرێ لەو ئاوەڵناوانەی کە بە (ly-) کۆتاییان هاتووە ، وە لەم کاتەدا زاراوەیەکی ئاوەڵفرمانی بەکاردەهێنین بۆ بەخشینی بە واتای ئاوەڵفرمان بۆ نمونە:

brotherly (adj.) برایانە ⟶ in a brotherly manner (adv.) بەشێوەیەکی برایانە

4-هەندێک ئاوەڵناو و ئاوەڵفرمان یەک شێوەیان هەیە ، وە ئەمە بەوە جیادەکرێتەوە کە لەدوای ئاوەڵناوەوە ئەو شتە دێت کە باسی چۆنێتییەکەی دەکات بۆ نمونە:

This is a fast train. (ئاوەڵناوە) ئەمە شەمەندەفەرێکی خێرایە

He goes very fast. (ئاوەڵفرمانە) ئەو زۆر خێرا دەڕوات

Some examples on adverbs:

1-Our new neighbor greeted us politely. (manner ڕەفتار، ڕەوشت)

2-How long have you lived here? (place شوێن)

3-We arrived yesterday. (time کات)

4-After that we met her quite frequently. (frequency دووبارەبوونەوە)

5-However, we learned very little about her. (linking پێکەوەبەستن)

6-I hope you will be really happy. (degree پلە)

7-Strangely, she never talked about herself. (comment and attitude لێدوان و هەڵوێست)

8-She talked only about us and the weather. (adding and limiting کۆکردنەوە و سنوردانان)

9-Personally, I found that annoying. (viewpoint بۆچوون)

10-Have you ever met anyone like that? (length of time ماوەی کات)

تێبینی : هەروەک وتمان کە ناتوانرێ ئاوەڵناو ڕاستەوخۆ لەدوای فرمانەوە بێت جگە لە فرمانی (be) یان فرمانە پێکەوەبەستنەکان (linking verbs) بۆ نمونە:

He has run good. هەڵەیە

He has run well. ڕاستە

لەو دوو ڕستەیەی سەرەوەدا : وشەی (good) ئاوەڵناوە وە لێرەدا فرمانی (run) مان هەیە کە یەکێک نییە لە فرمانەکانی (be) یان یەکێک نییە لە فرمانەکانی پێکەوەبەستن لەبەرئەوە پێویستە لەدوای فرمانی (run) ەوە ئاوەڵفرمان بێت ، وە ئاوەڵفرمانی (good) بریتییە لە (well).

تێبینی : هەندێک جار دەتوانرێت لەدوای فرمانەکانی (be) و فرمانەکانی پێکەوەبەستنەوە ئاوەڵفرمان بێت بۆ نمونە:

He is well. ڕاستە و هیچ کێشەی نییە

He is good. باشترە و ڕاستترە

شوێنی ئاوەڵفرمانەکان لەناو ڕستەدا:

1-لەپێش بکەرەوە ڕاستەوخۆ دێت بۆ نمونە:

Occasionally John wakes up early. زۆربەی جار جۆن زوو لەخەو هەڵدەستێت

2-لەدوای فرمانی یاریدەدەری یەکەمەوە دێت ڕاستەوخۆ بۆ نمونە:

John has occasionally waked up early.

3-لەدوای فرمانەکانی (be) یەوە دێت ڕاستەوخۆ بۆ نمونە:

John is occasionally asleep.

4- ئەگەر لە ڕستەیەکدا فرمانی یامەتیدەری تێدانەبوو یان فرمانەکانی (be) تیادا نەبێت ئەوا لەپێش فرمانی سەرەکی ڕستەوە دێت ڕاستەوخۆ بۆ نمونە:

John occasionally wakes up early.

5- لەکۆتایی ڕستەوە دێت بۆ نمونە:

John wakes up occasionally.

تێبینی : نابێت ئامڕازی پەیوەندی (to) لەپێش ئاوەڵفرمانەوە بێت بۆ نمونە:

Go to there. هەڵەیە

Go there. ڕاستە

all (جمیع ، کل) هەموو

چەند شێوەیەکی بەکارهێنانی هەیە بۆ نمونە:

1-all + of + noun

all of the book ((هەموو کتێبەکە (ناوێکی تاکە و ژمێرراوە))

all of the books ((هەموو کتێبەکان (ناوێکی کۆیە و ژمێرراوە))

all of the oil ((هەموو ڕۆنەکە (ناوێکی نەژمێرراوە))

2-all + of + pronoun

all of them ((هەموویان (ڕاناو))

3-all + noun

all the book ((هەموو کتێبەکە (ناوێکی تاکە و ژمێرراوە))

all the books ((هەموو کتێبەکان (ناوێکی کۆیە و ژمێرراوە))

all the oil ((هەموو ڕۆنەکە (ناوێکی نەژمێرراوە))

4-pronoun + all

1- We all enjoyed the play. ئێمە هەمووومان خۆشیمان بینی لە یارییەکە

2- You all are smart. ئێوە هەمووتان زیرەکن

5- بەشێوەی ڕاناو دێت

Would you like to buy anything else? دەتەوێت شتێکی تر بکڕیت؟

No, thank you. That's all. نەخێر ، سوپاس بۆ تۆ . ئەوە هەموو شتێکە

although سەرەڕای ئەوەش ، لەگەڵ ئەوەشدا

Example:

Although this computer is cheap, it is one of the best machines on the market. لەگەڵ ئەوەشدا کە ئەم کۆمپیوتەرە هەرزانە ، یەکێکە لە باشترین ئامێرەکان لە بازاڕدا

another and other هیتر ، یەکێکی تر ، ئەویتر ، دیکە

an + other = another

جیاوازی لەنێوان (another) و (other) بریتییە لەوەی کە (another) تەنها لەپێش ناوی (تاک) ەوە بەکاردەهێنرێ بەڵام (other) تەنها لەپێش ناوی (کۆ) وە بەکاردەهێنرێ.

Examples:

1-I don't like this one. Show me another things. هەڵەیە ئەم ڕستەیە

2-I don't like this one. Show me another thing. ڕاستە ئەم ڕستەیە

3-I don't like this one. Show me other things. ڕاستە ئەم ڕستەیە

4-I will read the others books.

واتاکەی : من لە داهاتوودا کتێبەکانی تر دەخوێنمەوە

5-They have two dogs, and now they want another.

some and any

1- وشەی (some) بەکار دەهێنرێت لەگەڵ ناوی کۆی ژمێرراو و ناوی نەژمێرراو ، وە بەکاردەهێنرێت لە ڕستەیەکدا کە ئەرێ بێت و ئاسایی بێت.

Example:

1-There is some cheese in the fridge.

2-We had some books.

3-Somebody was there.

4-He is somewhere.

5-I want some eggs.

بەڵام وشەی (some) لەم سێ حاڵەتەی خوارەوەشدا بەکاردەهێنرێ:

1-لە بابەتی پێشکەش کردن (offer) دا بێت و پرسیاری بێت و تەنها لەم یاسایەدا بەکاردەهێنرێ

Example: Would you like some coffee?

2-لە بابەتی داوا کردن (ask for) دا بێت بۆشتێک و پرسیاری بێت و تەنها لەم یاسایەدا بەکاردەهێنرێ

Example: Can I ask for some fruit?

3-لە بابەتی (suggestion) دا بێت و پرسیاری بێت و نەفی بێت و تەنها لەم یاسایەدا بەکاردەهێنرێ

Example: Why don’t we get some water?

2-وشەی (any) بەکار دەهێنرێت لەگەڵ ناوی کۆی ژمێرراو و ناوی نەژمێرراو ، وە بەکار دەهێنرێت لە ڕستەیەکدا کە ڕستەکە نەرێ بێت یان ڕستەکە پرسیاری بێت

Example:

1-There isn’t any cheese in the fridge. (Negative)

2-Is there any cheese in the fridge? (Interrogative)

3-Do you have any books? (Interrogative)

4-Is anybody at home? (Interrogative)

5-Is he anywhere? (Interrogative)

6-We do not have any books. (Negative)

7-I did not see anybody. (Negative)

8-He is not anywhere. (Negative)

9-Do you want any eggs?

10-I don't want any eggs.

as

چەند مانایەکی هەیە :

1-بە شێوەی ئامرازی پەیوەندی دێت بە واتای (لەو دەچێت (یشبە) ، وەک (مثل)) بۆ نمونە:

1-It looks as if it's going to rain. وا دەردەکەوێت کەوا باران بباریێت

2-He works well as me. ئەو بەباشی ئیش دەکات وەک من

2-بە شێوەی ئامرازی لێکدەر (بەیەکەوەبەستن) دێت و بە هەمان واتای (because) دێت بە واتای (لەبەرئەوە ، چونکە) بۆ نمونە:

As Linda is the eldest, she has to look after the other children.
لەبەرئەوەی لیندا بەتەمەن ترنینیانە پێویستە چاودێری منداڵەکانی تر بکات

because and because of

هەردووکیان بەواتای (لەبەرئەوەی ، چونکە ، بەهۆی) دێت.

جیاوازی لەنێوان (because) و (because of) ئەوەیە کە لەدوای (because) ڕستە دێت ، بەڵام لەدوای (because of) ناودێت یان ڕاناو دێت.

Examples:

1-We couldn't play tennis because it was raining.

واتاکەی : ئێمە نەمانتوانی یاری تێنس بکەین چونکە باران دەباری

2-We couldn't play tennis because of the rain.

واتاکەی : ئێمە نەمانتوانی یاری تێنس بکەین بەهۆی بارانەکەوە

both

ڕاناوێکە تەنها بۆ دوو شت (مثنى) بەکاردەهێنرێ بە واتای (هەردووکیان ، هەردوو) دێت.

لە واتای (all) دەچێت ، بەڵام (both) تەنها بۆ شت بەکاردەهێنرێ.

وە چەند شێوەیەکی بەکارهێنانی هەیە لەوانە:

1-both…and

Example:

Both his mother and father are old. دایک و باوکی ئەو کوڕە هەردووکیان پیرن

2-both + of + plural noun

Both of the players. هەردوو یاریچییەکە

Both of his mother and father…

ئەو ڕستەیەی سەرەوە هەڵەیە چونکە (and) مان هەیە لەبەرئەوە نابێت (of) بەکاربهێنرێ.

3-both + plural noun

Both players هەردوو یاریزانەکە

4-لەدوای ڕاناوە کەسییەکانەوە دێت

They both have similar clothes. ئەوان هەردووکیان هەمان پۆشاکیان هەیە

5-plural noun + both

His father and mother were both excellent cooks.

6- بە شێوەی ڕاناو دێت

This dress is cheaper, but that one is more attractive. I think I'll buy both.

Concert and Abstract Nouns ناوی بەرجەستە و ناوی واتایی

(Concert Nouns) و (Abstract Nouns) پێچەوانەی یەکترن.

ناوی بەرجەستە (Concert Nouns) : ئەو ناوانەن کە دەتونرێ ببینرێن و دەستیان لێبدرێ و شێوەیەکی (فیزیایی)یان هەیە بۆ نمونە:

People: baby , woman , doctor…etc.

Things: wheel , knife , key , chair…etc.

Animals: horse , rabbit , snake , fish…etc.

Places: island , city , mountain , river…etc.

Substances: iron , flesh , skin , glass…etc.

Liquids: water , rain , milk…etc.

Gases: gas , air , steam , oxygen…etc.

ناوی واتایی (Abstract Nouns) : ئەو ناوانەن کە ناتونرێ ببینرێن و دەستیان لێبدرێ (شێوەیەکی فیزیایی نییە) بۆ نمونە:

n.	Abstract Nouns	واتاکەی
1	love	خۆشەویستی
2	knowledge	زانیاری
3	answer	وەڵام
4	start	دەستپێکردن
5	education	پەروەردە ، فێرکردن
6	information	زانیاری
7	power	وزە ، هێز
8	history	مێژوو ، التأريخ

9	advice	ئامۆژگاری ، النصيحة
10	space	بۆشایی ، ماوە ، مسافة
11	time	کات ، الوقت
12	anger	توڕەیی ، غضب
13	help	یارمەتی ، مساعدة
14	research	توێژینەوەی زانستی ، بحث علمی

ناوی بەرجەستە (Concert Nouns) : ئەو ناوانەن کە دەتوانرێ بژمێررێن جگە لە ناوەکانی (gases) و (substances) و (liquids) .

ناوی واتایی (Abstract Nouns) : ئەو ناوانەن کە ناتوانرێ بژمێررێن جگە لە هەندێک ناوی واتایی کەم کە دەتوانرێ بژمێررێن وەکو:

ژمارە	ناوی واتایی تاک	ناوی واتایی کۆ
1	accident	accidents
2	cause	causes
3	deed	deeds
4	difficulty	difficulties
5	example	examples
6	event	events
7	fact	facts
8	poem	poems
9	process	processes
10	month	months
11	visit	visits

Conditional Speeches (الجملة الشرطية) ڕستەی مەرجی

ڕستەی مەرجی چەند حاڵەتێکی هەیە بۆ بەکارهێنان ، وە ئەم بابەتەش خۆی دەبینێتەوە لە چوار یاسادا کەوا لە خوارەوە بەجوانی ڕوون کراونەتەوە ، وە ئەوەی کە زیاتر سەرەکی بێت و بەکاربهێنرێ بریتییە لە (first C, second C, third C) بۆ زانیاریمان.

1-حاڵەتی ڕانەبردوو (present condition) : ئەو شتانەن کەوا هەمیشە ڕاست دەردەچن وە ئەمەی لای خوارەوەش یاساکەیەتی

If + (simple present ڕانەبردووی سادە) + (simple present ڕانەبردووی سادە).

Example:

1-If it rains, you get wet.

2-If you boil water, it becomes steam.

3-If I eat too much, I get fat.

4-If somebody waves a red flag, it usually means danger.

وە دەتوانین ڕستەی (4) و (5) بەم دوو شێوەیەی لای خوارەوە بنوسین

4-When I eat too much, I get fat.

5-When somebody waves a red flag, it usually means danger.

2-(first C) : ئەو حاڵەتانەن کەوا ڕاستەقینە و گونجاون (شیاون) ، ئەگەری هەیە لە داهاتوودا ڕووبدەن ، ئەمەی لای خوارەوەش یاساکەیەتی

If + (simple present ڕانەبردووی سادە) + (simple future داهاتووی سادە).

Example:

1-If I have time, I will watch T.V. later tonight.

2-If it rains tomorrow, I will stay at home.

3-If you eat too much, you will become fat.

4-If she eats all that ice cream, she will feel terrible.

5-She'll feel terrible if she eats all that ice cream.

3-(second C) : ئەو حاڵەتانەن کەوا ناڕاست و نەگونجاون یان مەحاڵە بێتە دی و ڕووبدات لە داهاتوودا ، ئەمەی لای خوارەوەش یاساکەیەتی

If + (simple past) + (s. + would + base).

Example:

1-If I had a lot of money, I would buy a house.

2-If Shakespeare lived today, he would use different English.

3-If I were you, I would buy a new car.

4-If you didn't eat so much, you would lose your weight.

5-You'd lose your weight if you didn't eat so much.

6-If I worked, I would not be poor.

تێبینی : لە حاڵەتی (second C) دەتوانین لەجیاتی فرمانی (was) ، فرمانی (were) دابنێین ئەگەر بکەرەکەشمان تاک بێت و یەکێک بێت لە (he, she, it, singular noun) بۆ نمونە:

If I were you, I would get a job immediately.

4-(third C) : شتێکە کەوا پێویست بوو لە ڕابردوودا ڕووبدات بەڵام هەرگیز ڕووی نەداوە ، وە قسەکەر بە ڕابردوویەکی جیاوازتر پیشانی دەدات.

If + (past perfect ڕابردووی تەواو) + (s. + would + have + p.p.).

1-If you had told me, I would have remembered.

2-If he had lived in Taif, he would have been happy.

3-If he had visited Makkah, he would have seen the Ka'aba.

4-If they had studied so hard, they would have succeeded.

5-They'd have succeeded if they had studied so hard.

6-If I had worked harder, I would have passed the exam.

7-If you hadn't been driving so fast, you wouldn't have crashed.

هەندێک ڕستەی مەرجی تر و یاساکانیان

If + (simple present ڕانەبردووی سادە) + (instructions (أمر) فەرمان کردن).

(Instructions) + If + (simple present).

1-If the radio is too loud, turn it off.

2-Turn the radio off if it is too loud.

3-If you are under 17, don't drive a car.

4-Don't drive a car, if you are under 17.

If + (simple future داهاتووی سادە) + (simple future داهاتووی سادە).

Example:

If he won't agree, there will be a problem.

If + (past simple ڕابردووی سادە) + (present simple ڕانەبردووی سادە).

Example:

If I wanted anything, I always get it.

each هەر، هەریەکە

Examples:

1-Each girl in the class has homework.

واتاکەی : هەرکچێک لە پۆلەکەدا ئەرکی ماڵەوەی هەیە

2-Each of these rooms has a telephone.

واتاکەی : هەریەکێک لەم ژوورانە تەلەفۆنێکی هەیە

لە ڕستەی دووەمی سەرەوەدا (has) مان دانا لەبری (have) هەرچەندە وشەی (rooms) کۆیە لەبەرئەوەی (each of these rooms) واتە (هەریەکێک لەو ژوورانە) وە (هەریەکێک) تاکە.

Other examples:

1-When the children entered, each was given a present.

2-Each rooms. (هەڵەیە (چونکە کۆیە

3-Each of rooms. ڕاستە

else and also هیتر (آخر) و هەروەها (أیضا)

(also) بە شێوەی ئاوەڵفرمان دێت و بەواتای (هەروەها) دێت.

Example:

She also plays tennis. ئەو کچە هەروەها یاری تێنس دەکات

(else) بە شێوەی ئاوەڵفرمان دێت و بەواتای (هیتر) دێت.

Example:

I am very busy, there is someone else help you.

واتاکەی : من زۆر سەرقاڵم ، لەوێ کەسێکی تر هەیە یارمەتیت دەدات

تێبینی : ئەگەر لەپێش وشەی (else) ئامڕازی پێکەوەبەستنی (or) هات کە ئەم شێوەیە دەکات (or else) ئەوا بە واتای (ئەگەرنا ، ئەگینا ، وإلا) دێت و هەمان واتای (otherwise) ی هەیە کە ئەویش هەر بە واتای (ئەگەرنا ، ئەگینا ، وإلا) دێت بۆ نمونە:

You should leave it, or else they will catch you.

You should leave it, otherwise they will catch you.

ئەو دوو ڕستەیەی سەرەوە هەردووکیان بە واتای (پێویستە بەجێی بهێڵیت و بڕۆیت ئەگەرنا دەتگرن) دێت.

ever

(ever) پێچەوانەی (never) ە ، وە (never) واتا (هەرگیز)

(ever) بە واتای (لە هەر کاتێکدا) دێت یان بە واتای (لە هەر کاتێکدا لە ژیانتدا) دێت یان بە واتای (هەتا ئێستا) دێت بۆ نمونە:

Did you ever see a snake?

واتاکەی : ئایا هەتا ئێستا مارێکت بینیوە ؟ (مەبەستی ئەوەیە کە (ئایا لە هەموو ژیانتدا مارێکت بینیوە؟)

every هەموو ، کل

بە نزیکەیی بە واتای (each) دێت ، بۆ نمونە:

Every girl in the class has homework.

لەسەر ئەم شێوانەی لای خوارەوە دێت:

1-every + singular noun ناوێکی تاک

Example:

Every boy has to have a pen. هەموو کوڕێک پێویستە قەڵەمێکی هەبێت

2-every + one یەکێک

Example:

Our cat had five kittens, and every one of them was white.
پشیلەکەمان پێنج بەچکە پشیلەی هەبوو ، وە هەر یەکێک لەوان ڕەنگیان سپی بوو

جیاوازی لەنێوان (each) و (every) چییە؟

(each) و (every) بەنزیکەیی هەمان واتایان هەیە و لەگەڵ ناوی تاک و کۆ دێن ، بەڵام ئەوەندە هەیە وشەی (every) لەگەڵ (دوو شت) بەکارناهێنرێ بە پێچەوانەی (each) کە دەتوانرێ بۆ دوو شت بەکاربهێنرێ بۆ نمونە:

Every one of my parents. هەڵەیە (چونکە دایک و باوک دووانە)

Each of my parents. ڕاستە (چونکە دایک و باوک دووانە)

He was carrying a suitcase in every hand. هەڵەیە چونکە ئەو کوڕە دوو دەستی هەیە

get

واتای زۆری هەیە لەوانە:

1-ئەگەر لەسەر شێوەی (get + noun phrase) هات ئەوا بە واتای (دەستی دەکەوێت ، بەدەستی دەهێنێت) دێت بۆ نمونە:

He got the car from his friend. ئەو کوڕە سەیارەکەی دەستکەوت لە هاوڕێکەی

2-ئەگەر لەسەر شێوەی (get + adjective) هات ئەوا بە واتای (دەبێت بە) دێت ، وە هەمان واتای (become) ی هەیە بۆ نمونە:

You will get fat. تۆ قەڵەو دەبیت لە داهاتوو (تۆ دەبیت بە کەسێکی قەڵەو لە داهاتوو)

3-ئەگەر لەسەر شێوەی (get + place) هات ئەوا بە واتای (دەگات) دێت بۆ نمونە:

When I get home, I will phone you. کاتێک گەیشتمە ماڵەوە تەلەفۆنت بۆ دەکەم

وە فرمانی (get) واتای زۆری هەیە کە خەڵکی بە زۆر بەکاردەهێنرێت لەلایەن هەموو خەڵکەوە بۆ نمونە:

1-(get to) بە واتای (دەست دەکات بە مامەڵە کردن لەگەڵ) دێت یان بە واتای (دەست دەکات بە کردنی شتێک) دێت بۆ نمونە:

1-Leave it with me; I’ll get to it later. لەگەڵ ئەو بەجێم بهێڵە ، دواتر دەست دەکەم بە مامەڵە کردن لەگەڵی

2-When they get to arguing, we’ll never stop them.

واتاکەی : کاتێک ئەوان دەست دەکەن بە گفتوگۆ ، ئێمە هەرگیز نایانوەستێنین

2-(get out) بە واتای (دەڕواتە دەرەوە ، بەجێی دەهێڵێت) دێت.

3-(get up) بە واتای (هەڵدەستێت ، هەڵدەستێتەسەر پێ ، ڕاست دەبێتەوە) دێت.

here and there

(there) و (here) هەردووکیان ئاوەڵفرمانی (شوێن) ن.

(here) گوزارشت دەکات لە شوێنێکی نزیک.

(there) گوزارشت دەکات لە شوێنێکی دوور.

دەتوانرێ لەدوای (there) و (here) ەوە فرمانی (be) بێت بۆ نمونە:

There is a cat. پشیلەیەک لەوێیە

There are cats. پشیلەکان لەوێن

Here is a cat. پشیلەیەک لێرەیە

home

وشەی (home) بە واتای (نیشتمان ، ماڵ) دێت ، وە ئەوەی کە جیای دەکاتەوە لە ناوەکانی تر ئەوەیە کە هەرگیز ئامرازی پەیوەندی لەپێشەوە نایەت جگە لە (at, from) ، وە هەروەها (ئامرازی نەناسین) و (ئامرازی ناساندن) ی لەپێشەوە نایەت بۆ نمونە:

1-Go home.

2-I am at home.

3-I am going to home. هەڵەیە چونکە ئامرازی پەیوەندی لەپێشەوە هاتووە

4-I left the home. هەڵەیە چونکە ئامرازی ناساندنی لەپێشەوەیە

شێوەکانی (-ing) (-ing forms)

حاڵەتەکانی زیاد کردنی (-ing) بۆ سەر فرمان (verb) :

1-لەکاتێکدا ڕستەکە لەسەر شێوەی (ڕانەبردووی بەردەوام) ە ، ئەوا فرمانەکە (-ing) بۆ زیاد دەکەین بۆ نمونە:

He is playing tennis. ئەو کوڕە یاری تێنس دەکات

2-لەکاتێکدا ڕستەکە لەسەر شێوەی (ڕابردووی بەردەوام) ە ، ئەوا فرمانەکە (-ing) بۆ زیاد دەکەین بۆ نمونە:

She was driving a car at 120mph. ئەو کچە سەیارەیەکی لێدەخوڕی بە خێرایی 120 میل لە کاتژمێیێکدا

3-لەکاتێکدا ڕستەکە لەسەر شێوەی (ڕانەبردووی تەواوی بەردەوام) ە ، ئەوا فرمانەکە (-ing) بۆ زیاد دەکەین بۆ نمونە:

I have been working since 7:00.

4-لەکاتێکدا ڕستەکە لەسەر شێوەی (ڕابردووی تەواوی بەردەوام) ە ، ئەوا فرمانەکە (-ing) بۆ زیاد دەکەین بۆ نمونە:

I had been working since 7:00.

5-هەندێک فرمان کاتێک (-ing) زیاد دەکەین بۆیان دەبن بە (ناو) بۆ نمونە:

verb	noun
swim	swimming
cook	cooking

Example:

Swimming is my favorite sport. مەلە کردن وەرزشی پەسەندکراوی منە

6-هەندێک فرمان کاتێک (-ing) زیاد دەکەین بۆیان دەبن بە (ئاوەڵناو) بۆ نمونە:

verb	adjective
fascinate	fascinating
bore	Boring
excite	exciting

7-ئەو فرمانانەی کە لەدوای فرمانەکانی هەستەوە دێن ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ ئەوا (ing-) یان بۆ زیاد دەکەین وە هەندێک لە فرمانەکانی هەست بریتین لە :

(see, hear , feel , watch , smell , notice)

Examples:

1- We saw them leaving the house.

I could smell the burning.

I can hear someone coming.

8-هەندێک فرمان هەن کە دەتوانرێ (ing-) یان بۆ زیاد بکرێ وە بە هەمان واتا دەمێنێتەوە :

أ-ئەو فرمانانەی کە لەدوای (love , hate , prefer) دێن بۆ نمونە:

1-I prefer watching horror films.

واتاکەی : من پەسەندی سەیرکردنی فیلمی ترسناک دەکەم

2-I prefer to watch horror films.

واتاکەی : من پەسەندی دەکەم کە سەیری فیلمی ترسناک بکەم

وە هەردوو ڕستەکەی سەرەوەش ڕاستن.

ب-ئەو فرمانانەی کە لەدوای (like, want, need, know) دێن بۆ نمونە:

1-I like lying in bed late. (British) من حەزدەکەم درەنگ ڕابکشێم لەناو جێگادا

I like to lie in the bed late. (American)

واتاکەی : من حەزدەکەم کە درەنگ ڕابکشێم لەناو جێگادا

2- I want eating this. (British) من دەمەوێت ئەمە بخۆم

2- I want to eat this. (American) من دەمەوێت کە ئەمە بخۆم

تێبینی : فرمانەکانی هەستکردن هەرگیز (ing-) یان بۆ زیاد ناکرێ نە لە زمانی ئینگلیزی بەریتانیدا وە نە لە زمانی ئینگلیزی ئەمەریکیدا بۆ نمونە:

I want ~~knowing~~ what did happen. هەڵەیە

I want to know what did happen. ڕاستە

هەڵە باوەکان (الأخطاء الشائعة)

ئەم بابەتە زۆر گرنگە وە لە خوارەوە هەندێک هەڵەی پیتی (حرفی) دەخەمە ڕوو بۆ نمونە:

1-My age is 20 years. هەڵەیە

I am 20 years. ڕاستە (من تەمەنم بیست ساڵە)

2-It is seven and a half. هەڵەیە

It is half past seven. ڕاستە (کاتژمێر حەوت و نیوە)

3-This book is to me. هەڵەیە

This book is mine. ڕاستە (ئەم پەڕتووکە هی ی منە)

4-The right is with you. هەڵەیە

You are right. ڕاستە (تۆ لەسەر حەقیت ، تۆ ڕاست دەکەیت)

5-York book is with me. هەڵەیە

I have your book. راستە (پەڕتووکەکەی تۆ لای منە)

6-I opened the radio. هەڵەیە

I turned on the radio. ڕاستە (ڕادیۆکەم هەڵکرد)

7-I closed the radio. هەڵەیە

I turned off the radio. ڕاستە (ڕادیۆکەم کوژاندەوە)

8-She sees herself very much. هەڵەیە

She is very proud. ڕاستە (ئەو کچە زۆر شانازی بە خۆیەوە دەکات)

9-She was making herself ill. هەڵەیە

She was pretending to be ill. ڕاستە (ئەو کچە وادەردەکەوت کە نەخۆش بێت)

10-I took permission. هەڵەیە

I got permission. ڕاستە (ڕێگەپێدانم وەرگرت)

11-Let us go from here. هەڵەیە

Let us go this way. ڕاستە (ڕێگامان پێبدەن کە لەم ڕێگایەوە بڕۆین)

12-I saw her one time or two times. هەڵەیە

I saw her once or twice. ڕاستە (ئەو کچەم بینی جارێک یان دووجار)

شێوازی قسەکردنی زمانی ئینگلیزی گشتی

هەندێک وشەمان هەیە کە لە زمانی ڕێزمانیدا جیاوازە و لەکاتی قسەکردنی خەڵکیشدا بەشێوەیەکی گشتی (جلفة) جیاوازە بۆ نمونە (wanna) بە واتای (want to) واتە (دەمەوێت کە ، دەمەوێت بۆ ئەوەی) ، وە هەروەها (gotta) بە واتای (got to) واتا (پێویستە لەسەر کە) ، وە کاتێک ئەو دوو وشەیە بەکاردەهێنرێ کە بکەری ڕستەکە یەکێک بێت لە بکەرەکانی (I, we, you, they, plural noun) بۆ نمونە:

1-I wanna go now. من دەمەوێت کە ئێستا بڕۆم

2-You gotta go. تۆ پێویستە لەسەرت کە بڕۆیت

وە شتێکی تریش هەیە لە شێوازی قسە کردنی ڕێزمانی و گشتیدا ئەویش ڕاناوی (I) و (me) ە بۆ نمونە:

This is I. ڕێزمانییە (ئەمە منم)

This is me. گشتی (ئەمە منم)

وە ئەگەر ڕاناوی (I) لە سەرەتاوە هات و و شەی (too) ی بەدوادا هات ئەوا لە شێوازی قسەکردنی گشتیدا دەبێت بە (me) بۆ نمونە:

I am too. ڕێزمانییە (منیش هەروەها)

Me too. گشتی (منیش هەروەها)

وە هەندێک کورتکراوەشمان هەیە بۆ نمونە:

let us go ⟶ let's go ڕێگامان پێبدە بڕۆین ، دەی بابڕۆین

let

به واتای (لێی گەڕێ ، ڕێگای پێبدە ، بهێڵە) دێت ، وه زۆربەی جار لەسەر شێوەی (فەرمان کردن ، أمر) دێت لەسەر شێوەی (let + object + base) بۆ نمونە:

1-Let me talk.

2-Let's walk.

Note: let + us = let’s

like

واتای زۆری هەیە لەوانە:

1-کاتێک لەسەر شێوەی فرمان دێت بە واتای (پەسەندی دەکات ، حەزی لێیەتی) دێت بۆ نمونە:

I like potato.   من حەزم لە پەتاتەیە

2-کاتێک لەسەر شێوەی (would + like) دێت بەواتای (دەیەوێت) دێت و بە هەمان واتای (want) دێت بەڵام داواکردنێکە بە ڕەوشت و ئەدەبەوە ، بەڵام زۆربەی جار لەسەر شێوەی (فەرمان کردن ، أمر) دێت بۆ نمونە:

1-I would like a coffee.   من دەمەوێت کوپێک قاوە (داوا کردنێکە بە ئەدەبەوەیە)

2-What would you like to do?

واتاکەی : دەتەوێت چی بکەیت؟ (داوا کردنێکە بە ئەدەبەوەیە)

تێبینی : لە نمونەی یەکەمی سەرەوەدا وشەی (coffee) نەژمێرراوە بەڵام ئامرازی نەناساندنی پێوەیە چونکە مەبەستی کوپێک قاوەیە نەک مەبەستی خودی قاوەکە بێت کە نەژمێرراوە.

3-لەسەر شێوەی (ئامرازی پەیوەندی) دێت بەواتای (لەو شتە دەچێت ، وەک) دێت بەڵام بۆ جیاوازی (like) و (as) سەرنجی ئەم دوو نمونەیەی لای خوارەوە بدە :

1-My mother works like a slave.   دایکم ئیش دەکات وەکو جاریەیەک

2-My mother works as a teacher.   دایکم ئیش دەکات وەک مامۆستا

لە نمونەی یەکەمدا (دایکم ئیش دەکات وەکو جاریەیەک) مەبەستی جاریە نییە بەڵکو مەبەستی ئەوەیە کە ئیشەکەی قورسە و زۆر ئیش دەکات وەک جاریە ، بەڵام لە ڕستەی دووەمدا (دایکم ئیش دەکات وەک مامۆستا) مەبەستی ئەوەیە کە بەڕاستی مامۆستایە.

وە جیاوازییەکی تر ئەوەیە کە (like) لەپێش (if)ەوە نایەت جگە لە چەند حاڵەتێکی دەگمەن بۆ نمونە:

1-It looks like if it's going to rain.   وا دیارە کە باران بباریێت (زۆر دەگمەنە)

2-It looks as if it's going to rain.   وا دیارە کە باران بباریێت (پەسەندترە)

maybe

وشەی (maybe) ئاوەڵفرمانە و بە واتای (لەوانەیە ، ربما) دێت ، وە جیاوازییەکی زۆر هەیە لەنێوان (maybe) و (may) .

دەتوانرێ (maybe) هەمیشە بەکاربهێنرێ لەجیاتی (may).

Examples:

1-He may be coming.

2-He maybe is coming.

3-You may be a doctor.

4-You maybe are a doctor.

5-They may have gone to shop.

6-They maybe went to shop.

وە هەندێک حاڵەت هەیە کە پێویستە (maybe) بەکاربهێنرێ لە جیاتی (may) بۆ نمونە:

1-He maybe will go. ئەو کوڕە لەوانەیە بڕوات

2-He may will go.

ئەم ڕستەیەی سەرەوە هەڵەیە چونکە دوو فرمانی یارمەتیدەر بەسەریەکەوە هاتوون

never

بەکاردەهێنرێ بۆ نەرێ کردن لە ڕستەی (ئەرێ) دا ، وە بە واتای (هەرگیز ، قەد ، إطلاقا ، مطلقا ، قط ، أبدا) دێت بۆ نمونە:

1-I will never talk to you. من هەرگیز قسەت لەگەڵ ناکەم

2-I will not never talk to you. هەڵەیە

3-I will not ever talk to you. ئەمە ڕاستە

تێبینی : ڕستەی سێیەم کە وشەی (ever) ی تێدایە پێچەوانەی وشەی (never) ە.

تێبینی : وشەی (never) لەناو ڕستەدا ، ئەگەر لەناو ڕستەکەدا فرمانی یارمەتیدەر هەبێت ئەوا دەکەوێتە دوای فرمانە یارمەتیدەرەکەوە ، وە ئەگەر لەناو ڕستەکەدا فرمانی یارمەتیدەرمان نەبێت ئەوا دەکەوێتە پێش فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە.

noun phrase (گرێ) ی ناوی

گرێی ناوی زۆربەی جار دێت بەهۆی دەستنیشانکەر (determiner) ێکەوە بۆ نمونە:

(my, a, the, this…etc.)

گرێی ناوی بەدوایدا ناوێکی تر دێت یان ئاوەڵناو دێت یان ناوێک پێش دەستنیشانکەرەکە دەکەوێت ...هتد بۆ نمونە:

The City Center, an old man, this book, your cat, a book, the pen, Mary's books, those books…etc.

same هەمان

بە واتای (هەمان ، نفس) دێت بۆ نمونە:

1-My son and you go to the same school.

واتاکەی : کوڕەکەی من و تۆ دەچن بۆ هەمان قوتابخانە

2-Ahmed and I have the same hobby. أحمد و من هەمان هیوایەتمان هەیە

3-We like the same sound of Quran. ئێمە حەزمان لە هەمان دەنگی قورئانە

4-We read the same books. ئێمە هەمان کتێبەکان دەخوێنینەوە

5-We watch the same TV programs.

واتاکەی : ئێمە سەیری هەمان بەرنامەی تەلەفزیۆن دەکەین

so

چەند واتایەکی زۆری هەیە لەوانە:

1-ئەگەر لەسەر شێوەی (so + (adjective,adverb,many,much)) هات ئەوا بە واتای (زۆر very) دێت ، واتا دەتوانین لەجێگای (so) وشەی (very) دابنێین بۆ نمونە:

1-Why are you so late? بۆچی تۆ زۆر درەنگ هاتوویت؟

2-We had to buy so many things. ئێمە پێویست بوو زۆر شت بکڕین

2-ئەگەر وشەی (and) ی لەپێشەوە هات ئەوا بە شێوەی ئامڕازی بەیەکەوەبەستن دێت و بە واتای (وە لەبەرئەوە) دێت بۆ نمونە:

We felt tired, and so we went to bed.

واتاکەی : ئێمە هەستمان کرد ماندووین وە لەبەرئەوە چووین بۆ ناو جێگای نوستن

3-ئەگەر وشەی (that) ی لەدواوە هات ئەوا بە شێوەی ئامڕازی بەیەکەوەبەستن دێت و ڕاناوی بەدوادا دێ و بە واتای (بۆ ئەوەی) دێت بۆ نمونە:

Be quite so (that) she can sleep. بێدەنگ بە بۆ ئەوەی ئەو کچە بتوانێت بخەوێت

4-لەسەر شێوەی ئامڕازی بەیەکەوەبەستن دێت و بە واتای (لەبەرئەوە) دێت بۆ نمونە:

Ben had lost his key, so he had to borrow it from me.

واتاکەی : بێن کلیلەکەی ونکردووە لەبەرئەوە پێویست بوو کە کلیلەکەی من قەرز بکات

5-ئەگەر لەسەرەتای ڕستەوە هات بە شێوەی ئامڕازی بەیەکەوەبەستن دێت و بە واتای (کەواتە) دێت بۆ نمونە:

So what did you do? کەواتە چیت کرد؟

6-دەتوانین وشەی (so) بەکاربهێنین لەجیاتی (that) لەگەڵ هەندێک فرماندا بۆ نمونە:

1-I hope so. من هیوای ئەوە دەخوازم

2-I expect so. من پێشبینی ئەوە دەکەم

3-I believe so. من باوەڕ بە ئەوە دەکەم

7-دەتوانین وشەی (so) بەکاربهێنین لەجیاتی (that) لە ڕستەی (نەرێ) دا بۆ نمونە:

I don't think so.

still تا ئێستا ، لا تزال

(ئاوەڵفرمان) ە و بە واتای (تائێستا ، لا تزال) دێت.

وە سێ شێوەی بەکارهێنانی هەیە لەوانە:

1-لە کاتی ڕانەبردووی سادەدا بەکاردەهێنرێ و لەسەر شێوەی ئەم شێوەیەی لای خوارەوە دێت:

Subject + still + verb present

Example:

He still lives here. ئەو کوڕە تائێستا لێرە دەژی

2-لە کاتی ڕانەبردووی بەردەوام دا بەکاردەهێنرێ و لەسەر شێوەی ئەم شێوەیەی لای خوارەوە دێت:

Subject + be + still + verb-ing

Example:

We are still waiting. ئێمە تائێستا چاوەڕێ دەکەین

3-لە کاتی ڕانەبردووی بەردەوام دا بەکاردەهێنرێ ، بەڵام لەکاتی ئێستادا زۆر بەکارناهێنرێ ، وە لەسەر شێوەی ئەم شێوەیەی لای خوارەوە دێت:

Subject + still + (has/have) + verb past participle

Examples:

1- We still have waited for you.

2- He still has played football.

that ئەوە ، کەوا ، کە

لە دەرسەکانی داهاتوودا (إن شاء الله) بە تێروتەسەلی باسی دەکەین لەبەرئەوەی بەشێوەیەکی زۆر فراوان بەکاردەهێنرێ و چەند واتایەکی هەیە لەوانە:

1- بە واتای (ئەوە ، ذلک ، تلک) دێت بۆ نمونە:

That man is my friend. ئەو پیاوە هاوڕێی منە

2-بە واتای (کەوا ، الَّذِي ، التي) دێت بۆ نمونە:

The pen that I bought is on the table. ئەو قەڵەمەی کە کڕیم لەسەر مێزەکەیە

3-بە واتای (کە ، أن) دێت بۆ نمونە:

1-It proves that you were his friend. ئەوە دەیسەلمێنێت کە تۆ هاوڕێی ئەوبوویت

2-Are you sure that you want to buy a car?

واتاکەی : ئایا تۆ دڵنیایت کە دەتەوێت سەیارەیەک بکڕیت؟

there is and there are

1-ئەگەر لەسەر شێوەی (there + v. to be + noun) هات ئەوا بە واتای (هەیە ، مەوجوودە ، یوجد ، هنالک) دێت بۆ نمونە:

1-There are cats. چەند پشیلەیەک هەیە ، لەوێ چەند پشیلەیەک هەیە

2-Is there an apple? ئایا سێوێک هەیە؟ ئایا سێوێک هەیە لەوێ؟

2-ئەگەر لەسەر شێوەی (there + v. to be + not + noun) یان لەسەر شێوەی (there + v. to be + no + noun) هات ئەوا بە واتای (نییە ، مەوجوود نییە ، لا یوجد ، لیس هنالک) دێت بۆ نمونە:

1-There are not apples. سێو نییە ، سێو نییە لەوێ

2-There are no apples. سێو نییە ، سێو نییە لەوێ

too and either

هەردوو وشەکە بە واتای (هەروەها) دێت بەڵام جیاوازی نێوانیان بریتییە لەوەی کە (too) تەنها لە ڕستەی (ئەرێ) دا بەکاردەهێنرێ ، بەڵام وشەی (either) تەنها لە ڕستەی (نەرێ) دا بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە:

1- John likes to play football, and Mary likes to play football, too.

واتاکەی : جۆن حەزدەکات یاری تۆپی پێ بکات ، وە ماری حەزدەکات یاری تۆپی پێ بکات ،هەروەها.

2- John doesn't like to play football, and Mary doesn't like to play football, either.

واتاکەی : جۆن حەزناکات یاری تۆپی پێ بکات ، وە ماری حەزناکات یاری تۆپی پێ بکات ،هەروەها.

تێبینی : ئەگەر (too) لەسەر شێوەی (too + adjective + for + …) هات ئەوا بە واتای (زیاترە لەوەی کە پێویستە ، أكثر مما ينبغي more than is needed) دێت بۆ نمونە:

This suit is too big for my husband. He needs a smaller size.

واتاکەی : ئەم چاکەتە زیاتر لەوەی کە پێویستە گەورەیە بۆ مێردەکەم. ئەو پێویستی بە قیاسێکی بچوکترە.

تێبینی : وشەی (too) واتایەکی تریشی هەیە و بە واتای (زۆر) دێت و بەکارهێنانی تریشی هەیە ، وە مانایەکی نەرێی هەیە ، وە لە باسی بەکارهێنانەکانی (very, too and enough) دا دووبارە کراوەتەوە ، وە یاساکانیشی بەم شێوانەی لای خوارەوەن :

1-too + adjective + infinitive

2-too + adjective + for someone + infinitive

Examples:

1-The coffee is too hot to drink.

2-The coffee is too hot for me to drink.

3-I am too short to play basketball.

4-It is too cold for us to swim.

Unreal Meaning واتای ناڕاست

دابەش دەکرێ بۆ چەند بەشێک لەوانە:

1-ڕانەبردووی ناڕاست (unreal present) : گوزارشت دەکات لە کردارێک کە ڕاست نییە لەکاتی ڕانەبردوودا بۆ نمونە:

If I had enough money, I would retire early.

واتاکەی : ئەگەر پارەی تەواوم هەبووایە ، بەزوویی خۆم خانەنشین دەکرد.

تێبینی : لە کاتی ڕانەبردووی ناڕاستدا (unreal present time) دەتوانرێ (were) دابنرێ لەجیاتی (was) ئەگەر بکەرەکەشمان یەکێک بێت لە (he, she, it, singular noun).

2-ڕابردووی ناڕاست (unreal past) : گوزارشت دەکات لە کردارێک کە ڕووی نەداوە لە ڕابردوودا بۆ نمونە:

If you had driven more careful, you would have avoided this accident.

واتاکەی : ئەگەر تۆ بە ووریاییەکی زیاتر سەیارەت لێبخوڕیایە لەم ڕووداوە خۆت دەپاراست

3-داهاتووی ناڕاست (unreal future) : گوزارشت دەکات لە کردارێک کە ڕوو نادات لە داهاتوودا و سێ شێوەی هەیە کە یەکێکە لەمانەی خوارەوە :

(would + base) یان (were to + base) یان (Past Simple)

Examples:

1-If he would lend me your bicycle tomorrow, I would go home easily.

2-If he were to lend me your bicycle tomorrow, I would go home easily.

3-If he lent me your bicycle tomorrow, I would go home easily.

ڕێساکانی دروستکردنی ئاوەڵناو لە زمانی ئینگلیزیدا

زۆربەی زۆری ناوەکان لە زمانی ئینگلیزیدا ئاوەڵناویان هەیە و ئاوەڵناویان لێ دروستدەکرێ.

ئاوەڵناو هەرگیز کۆ ناکرێتەوە و ناکرێ بە کۆ.

Examples:

Smarts boys هەڵەیە

Smart boys ڕاستە

دەتوانین ئاوەڵناو دروستبکەین لە زمانی ئینگلیزیدا بە چەند شێوە و چەند ڕێگایەکی جیاواز ، وە لەو ڕێگا جیاوازانە:

1-هەندێک ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری پاشگری (y-) بۆ کۆتایی (ناو) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	need	پێویستی ، حاجة	needy	پێویست ، محتاج
2	rain	باران	rainy	باراناوی ، بەباران
3	storm	زریان ، بای بەهێز	stormy	بەباوباران ، زریاناوی
4	cloud	هەور	cloudy	هەوراوی ، هەورگرتوو
5	fog	تەم ، تەم و مژ	foggy	تەماوی ، تەمدار
6	sun	خۆر	sunny	هەتاوی ، خۆرین
7	fun	گاڵتە	funny	سوعبەتچی ، پێکەنیناوی
8	mud	قوڕ	muddy	قوڕاوی
9	stone	بەرد	stony	بەردی ، بەردەڵان ، ڕەق
10	noise	ژاوەژاو ، دەنگەدەنگ	noisy	ژاوەزۆر ، دەنگەدەنگاوی
11	guilt	تاوان	guilty	تاوانبار
12	necessity	پێویستی ، پێداویستی	necessary	پێویست
13	luck	بەخت	lucky	بەختیار ، بەختەوەر

14	wealth	سامان ، سەروەت	wealthy	ساماندار ، دەوڵەمەند
15	health	تەندروستی	healthy	تەندروست ، دروست
16	wind	با (ريح)	windy	فرەبا ، بادار ، بەبا
17	shine	درەوشانەوە	shiny	بریسکەدار ، درەوشاوە
18	snow	بەفر	snowy	بەفراوی ، بەفرین ، بەفری
19	speed	خێرایی	speedy	خێرا

2-هەندێک ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (-ly) بۆ کۆتایی (ناو) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	love	خۆشەویستی	lovely	خۆشەویست
2	friend	هاوڕێ ، صاحب	friendly	هاوڕێیانە ، دۆستانە
3	day	ڕۆژ ، يوم	daily	ڕۆژانە
4	brother	برا	brotherly	برایانە

3-هەندێک ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (-ing) بۆ کۆتایی (چاوگ) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	bore	بێزاری دەکات ، يمل	boring	بێزارکەر ، ممل

4-هەندێک ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (-less) بۆ کۆتایی (ناو) بەڵام لەم کاتەدا ئاوەڵناوەکە واتاکەی پێچەوانە دبێتەوە لەگەڵ ناوەکەیدا بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	aim	ئامانج ، مەبەست	aimless	بێ ئامانج

2	care	چاودێری ، سەرپەرشتی	careless	کەمتەرخەم ، بێ موبالات
3	home	ماڵ ، نیشتیمان	homeless	ئاوارە ، دەربەدەر
4	hope	هیوا ، ئومێد	hopeless	بێهیوا ، بێئومێد
5	scent	بۆن	scentless	بێ بۆن

5-هەندێک ئاوەڵناو شێوەکەی هەمان شێوەی فرمانە لە حاڵەتی شێوەی سێیەمدا واتە (p.p) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	make	دروستی دەکات	made	دروستکراو
2	close	دادەخات	closed	داخراو

6-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (en-) بۆ کۆتایی (ناو) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	wood	دار	wooden	دارین ، لەدار

7-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (ous-) بۆ کۆتایی (ناو) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	advantage	سوود ، کەڵک	advantageous	بەسوود ، بەکەڵک
2	courage	ئازایەتی	courageous	ئازا
3	danger	مەترسی	dangerous	مەترسیدار
4	fame	ناوبانگ	famous	بەناوبانگ ، ناسراو
5	poison	ژەهر	poisonous	ژەهراوی
6	marvel	جێی سەرسوڕمان	marvellous	سەرسوڕهێنەر

8-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (able-) بۆ کۆتایی (ناو) یان (فرمان) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو یان فرمان	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	honour (n.)	سەربەرزی ، شەرەف	honourable	سەربەرز ، بەشەرەف
2	change (v.)	دەیگۆڕێت	changeable	دەگۆڕرێت ، لە گۆڕاندایە
3	notice (v.)	تێبینی دەکات	noticeable	تێبینیکراو
4	manage (v.)	بەڕێوەی دەبات	manageable	ئاسان بەڕێوەدەچێت
5	suit (v.)	دەیگونجێنێت	suitable	گونجاو ، شیاو ، شایستە
6	agree (v.)	ڕازی دەبێت	agreeable	ڕەزامەند ، پەسەند
7	love (v.)	حەزی لێ دەکات ، دڵداری دەکات ، خۆشی دەوێت	lovable	خۆشەویست ، دڵگیر
8	use (v.)	بەکاری دەهێنێت	usable	شیاوە بۆ بەکارهێنان
9	desire (v.)	ئارەزووی دەکات	desirable	پەسەندکراو ، ویستراو ، بەدڵ
10	misery (n.)	خەفەت (يأس)	miserable	خەمبار
11	practice (n.)	ڕاهێنان ، کردار	practicable	کرداری ، گونجاو ، لەبار
12	profit (n.)	قازانج	Profitable	بەکەڵک، بەسوود
13	avail (v.)	سوود دەبینێت ، سوود دەبەخشێت ، کەڵک وەردەگرێت ، دەستدەکەوێت	available	بەردەست ، دەستکەوتوو ، بەدەستهاتوو ، هەیە

14	admire (v.)	بەدڵی دەبێت	admirable	نایاب ، جێی سەرسوڕمان ، بەدڵ
15	rely (v.)	پشتی پێ دەبەستێت	reliable	باوەڕپێکراو ، شایانی باوەڕ ، پشت پێبەستراو ، جێی متمانە
16	value (v.)	دەینرخێنێت	valuable	بەنرخ ، بەکەڵک
17	flame (n.)	گڕ	flammable	زوو گڕدەگرێت
18	answer (v.)	وەڵام دەداتەوە	answerable	وەڵام دەدرێتەوە ، بەرپرسیار

9-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (-ible) بۆ کۆتایی (ناو) یان (فرمان) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو یان فرمان	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	sense (v.)	هەست دەکات	sensible	هەستیار ، حساس
2	respond (v.)	وەڵام دەداتەوە	responsible	لێپرسراو ، بەرپرس
3	digest (v.)	هەرسی دەکات	digestible	زوو هەرس بوو
4	horrify (v.)	دەیترسێنێت	horrible	ترسناک
5	terrify (v.)	دەیترسێنێت	terrible	ترسناک
6	divide (v.)	دابەشی دەکات	divisible	دابەشبوو ، دابەشکراو
7	flex (v.)	نەرم دەبێت ، لول دەبێت	flexible	نەرم
8	vision (n.)	بینین	visible	بینراو

10-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (ic-) بۆ کۆتایی (ناو) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	atom	گەردیلە	atomic	گەردیلەیی

11-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (al-) بۆ کۆتایی (ناو) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	education	پەروەردە	educational	پەروەردەیی
2	geometry	ئەندازە	geometrical	ئەندازەیی
3	alphabet	ئەلفوبێ	alphabetical	بەپێی ئەلفوبێیی بە ڕیز
4	centre	ناوەند ، چەق ، سەنتەر	central	ناوەندی ، چەقی ، مركزي
5	nation	نەتەوە	national	نەتەوەیی ، نیشتیمانی
6	nature	سروشت ، طبيعة	natural	سروشتی
7	person	کەس ، شخص	personal	کەسی ، خۆیی ، شخصي
8	part	بەش ، پارچە	partial	بەشی ، جزئي
9	universe	جیهان ، عالم	universal	جیهانی ، عالمي
10	medicine	دەرمان ، دواء	medical	پزیشکی ، طبي
11	origin	بنەڕەت ، أصل	original	بنەڕەتی ، أصلي

12-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (an-) بۆ کۆتایی (ناو) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	republic	کۆمار	republican	کۆماری

13-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە هۆی خستنەسەری (-cal) بۆ کۆتایی (ناو) بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	history	مێژوو	historical	مێژوویی

14-کەمێک لە ئاوەڵناو دروستدەکرێ بە زیاد کردنی پاشگری (full) بۆ (ناو) دەبن بە (ئاوەڵناو) ، وە یەک (l) لە پاشگری (full) ەکەش کەم دەکرێتەوە دوای ئەوەی کە ئاوەڵناوەکەمان دروستکرد ، بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	play	یاری ، گەمە	playful	گاڵتەکەر ، گاڵتەچی
2	mercy	بەزەیی	merciful	بەبەزەیی ، بە ڕەحم
3	use	بەکارهێنان	useful	بەسوود
4	faith	باوەڕ	faithful	باوەڕدار
5	skill	کارامەیی	skillful	لێزان ، کارامە
6	care	چاودێری ، سەرپەرشتی	careful	وریا ، بەئاگا
7	beauty	جوانی	beautiful	جوان
8	hate	ڕق لێبون	hateful	ڕەزا قورس ، ناپەسەند
9	success	سەرکەوتن	successful	سەرکەوتوو
10	peace	ئاشتی	peaceful	ئاشتیخواز ، بێوەی
11	awe	ترس ، خوف	awful	سامدار ، بەترس ، ترسناک
12	duty	ئەرک ، پێویستی	dutiful	گوێڕایەڵ ، مطیع ، بەئەرک هەڵساو

13	wonder	سەرسوڕمان	wonderful	سەرسوڕهێنەر ، ناوازە
14	pain	ئازار	painful	بەئازار ، بەئێش ، بەسوێ
15	help	یارمەتی	helpful	یامەتیدەر ، یاریدەدەر
16	harm	زیان ، ئازار	harmful	ئازاردەر ، زیان بەخش

15-کەمێک لە ئاوەڵناو هەمان شێوەی (base) ی هەیە بۆ نمونە:

ژمارە	ناو	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	complete	تەواودەکات	complete	تەواو

16-کەمێک لە ئاوەڵناو شێوەی ئاوەڵفرمانی هەیە بەڵام لەکاتی بەکارهێنانی لەناو ڕستەدا ماناکەیان دەگۆڕێت بۆ نمونە:

number	adjective	adverb
1	hard	hard
2	well	well
3	fast	fast

تێبینی : لە زمانی ئینگلیزیدا باسکراو (موصوف) لەدوای ئاوەڵناوەکەوە دێت بە پێچەوانەی زمانی کوردی و عەرەبی بۆ نمونە:

Red robe

سوور ڕۆبی

Beautiful table

میزی جوان

جۆرەکانی ئاوەڵناو

یەکەم: ناوێک بدەینە پاڵ دوای ئاوەڵناوێک واتە نسبەتی بکەیت بۆ لای ئاوەڵناوێک

ئەمە ئاوەڵناوێکی دروستکراوە لە ناوێکی تایبەتی و پیتی یەکەمی ئەم ئاوەڵناوانە بە پیتی گەورە (capital letter) دەنوسرێ و دەخرێتە پێش ناوێکەوە بۆ نمونە:

Arabic language

عەرەبی زمانی

English grammar

ئینگلیزی ڕێزمانی

دووەم: ئاوەڵناوی خۆیەتی (الصفات الملکیة) : ئەم بابەتەیان لە بەشەکانی تردا بە تەواوی ڕوونکراوەتەوە بەڵام وا لە خوارەوە بە کورتی کەمێکیان باس دەکەین بۆ نمونە:

my/your/his/her/its name

our/your/their names.

تێبینی : دەتوانین وشەی (own) بخەینە پێش ئاوەڵناوە خۆییەکەوە بۆ دڵنیاکردنەوە و دڵنیابوون بۆ نمونە:

I will write with my own pen.

تێبینی : دەتوانین وشەی (own) بەکاربهێنین بۆ نەهێشتنی ناڕوونی و وشەی لێڵ و دووماناا (إلتباس) بۆ نمونە:

He did his work.

He did his own work.

سێیەم: ئاوەڵناوی وەسفکەر (نیشانەیی) (پێناسەکەر) (الصفات الوصفية) : ئەو ئاوەڵناوانەن کە ڕوونی دەکاتەوە جۆرێتی (نوعية) ی ئەو شتەی کە باس کراوە و وەصف کراوە یان شێوەکەی یان ڕەنگەکەی یان چۆنێتییەکەی (حالة) ، وە پێویستە لە حاڵەتی تاکدا یەکێک لە ئامرازەکانی نەناساندنی (a, an) لەپێشەوە دابنێین ، وە لە حاڵەتی ناسراودا ئامرازی ناساندنی (the) دەخەینە پێشیەوە نمونە:

a long street شەقامێکی درێژ , a beautiful girl کچێکی جوان

an old house خانوویەکی کۆن

Examples:

1-She is a beautiful girl. ئەو کچێکی جوانە

2-He is smart. ئەو زیرەکە

تێبینی ئەو دوو نمونەیەی لای سەرەوە بکە و ببینە کە لە نمونەی یەکەمدا ئامرازی نەناساندنی (a) مان لەپێش ئاوەڵناوەکەوە دانا چونکە باسکراو (موصوف) لەدوای ئاوەڵناوەکەوە هاتووە ، بەڵام لە نمونەی دووەمدا هیچ ئامرازێکمان بەکارنەهێنا چونکە تەنها ئاوەڵناو هاتووە .

شوێنی ئاوەڵناو بەگوێرەی ناو لەناو ڕستەدا

ئاوەڵناو بە هیچ شێوەیەک ڕاستەوخۆ لەدوای (فرمان) ەوە نایات ، بەڵام ئەگەر فرمانی ڕستەکە یەکێک بێت لە (am , is , are , was , were , be) ئەوا ڕاستەوخۆ ئاوەڵناو دێت ، هەروەها ئەگەر فرمانی ڕستەکە یەکێک بێت لە فرمانەکانی هەست (Perception Verbs) و فرمانەکانی پیشاندان و دەرکەوتن (seeming verbs) و فرمانەکانی گۆڕان (change verbs) و فرمانەکانی مانەوە (remaining verbs) ئەوا دەتوانین لەدوای ئەو جۆرە فرمانانەوە ڕاستەوخۆ ئاوەڵناو دابنێین .

نمونە بۆ فرمانەکانی (هەستکردن) وەکو :

smell , taste , sound , feel

نمونە بۆ فرمانەکانی (پیشاندان و دەرکەوتن) وەکو :

seem , look

نمونە بۆ فرمانەکانی (گۆڕان) وەکو :

become , change , convert

نمونە بۆ فرمانەکانی (مانەوە) وەکو :

stay , remain , keep

تێبینی : ئێمە هەمیشە ئاوەڵناو لەپێش وەسفکراو دادەنێین لە زمانی ئینگلیزیدا بە پێچەوانەی زمانەکانی کوردی و عەرەبییەوە ، بەڵام لەم چەند حاڵەتەی خوارەوەدا ئاوەڵناو لەدوای وەسفکراوەوە دێت .

1-ئاوەڵناو دادەنێین لەدوای فرمانەوە ئەگەر ڕستەکە لەسەر شێوەی ڕستەی هەواڵی (خبری) بێت بۆ نمونە:

1-She is smart.   ئەو زیرەکە

لەو نمونەیەی سەرەوەدا وشەی (smart) ئاوەڵناوە یان تەواوکەرە ، وە فرمانی ڕستەکە بریتییە لە (is) ، وە باسکراو (موصوف) یان (بکەر) بریتییە لە (she) .

2-She has become beautiful. ئەو کچە جوان بووە

لەو نمونەیەی سەرەوەدا وشەی (beautiful) ئاوەڵناوە یان تەواوکەرە ، وە فرمانی ڕستەکە بریتییە لە (become) ، وە باسکراو (موصوف) یان (بکەر) بریتییە لە (she) ، وە فرمانی (become) بریتییە لە فرمانی گۆڕین .

3-The soup smells delicious. شۆرباکە بۆنی وادەردەکەوێت کە بەتامە

لەو نمونەیەی سەرەوەدا وشەی (delicious) ئاوەڵناوە یان تەواوکەرە ، وە فرمانی ڕستەکە بریتییە لە (smell) ، وە باسکراو (موصوف) یان (بکەر) بریتییە لە (The soup) ، وە فرمانی (smell) بریتییە لە فرمانی هەستکردن .

4-The witness kept silent.

لەو نمونەیەی سەرەوەدا وشەی (silent) ئاوەڵناوە یان تەواوکەرە ، وە فرمانی ڕستەکە بریتییە لە (kept) ، وە باسکراو (موصوف) یان (بکەر) بریتییە لە (The witness) ، وە فرمانی (smell) بریتییە لە فرمانی مانەوە .

2-لەکاتی بەکارهێنانی زیاتر لە ئاوەڵناوێک بۆ باسکراو (موصوف) ئەوا بەم شێوەیەی لای خوارەوە بەکاریان دەهێنین و لەناو ڕستەدا دەیان نوسین بۆ نمونە:

She is a clever, beautiful and rich woman. ئەو ئافرەتێکی زیرک و جوان و دەوڵەمەندە

بەراوردکردنی ئاوەڵناوەکان comparative and superlative

ئەم بابەتە سێ پلە دەگرێتەوە کە ئەمانەن :

1-پلەی یەکسانی equality :

یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە:

Subject + (am, is, are) + as + adj. + as + Object

Example:

Ali is as tall as Ahmad. علی باڵای بەرزە وەک أحمد

2-پلەی بەراورد لەنێوان دوو شتدا comparative :

یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە:

Subject + (am, is, are) + comparative adj. + as + Object

Example:

1- Ali is taller than his brother. علی باڵای بەرزترە لە براکەی

2- I want a bicycle larger than this. پاسکیلێکم دەوێت گەورەتر بێت لە ئەمە

3-پلەی باڵا بۆ بەراوردکردن لەنێوان سێ شت یان زیاتردا superlative :

یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە:

Subject + (am, is, are) + the + superlative adj. + of + Object

Example:

Ali is the tallest of his brothers. علی باڵابەرزترینە لەنێوان براکانیدا

تێبینی : پاشگری (-er) بۆ دروستکردنی پلەی بەرواردە لە ئاوەڵناو ، هەروەها پاشگری (-est) بۆ دروستکردنی پلەی باڵایە لە ئاوەڵناو.

بەراوردکردنی ئاوەڵناوە لە یاسا دەرچووەکان (مقارنة الصفات الشاذة)

هەندێک ئاوەڵناو هەیە کە یاسایان بەسەردا جێبەجێناکرێ بۆ دروستکردنی پلەی بەراورد و پلەی باڵا ، وە بە شێوەیەکی تایبەتی دەگۆڕرێن کە ئەمانەی لای خوارەوەن

ژمارە	ئاوەڵناو		پلەی بەراورد		پلەی باڵا	
1	good	باش	better	باشتر	best	باشترین
2	bad	خراپ	worse	خراپتر	worst	خراپترین
3	much	زۆر	more	زۆرتر	most	زۆرترین
4	many	زۆر	more	زۆرتر	most	زۆرترین
5	little	کەم	less	کەمتر	least	کەمترین
6	far	دوور	farther	دوورتر	farthest	دوورترین

Examples:

1-He is better than her. ئەو کوڕە باشترە لە ئەو کچە

2-He is the best of his friends. ئەو کوڕە باشترینە لە نێوان هاوڕێکانی خۆیدا

3-Ahmed is the best. أحمد باشترینە

بەراوردکردنی ئاوەڵناوە ئاڵۆزەکان (زیاتر لە یەک بڕگە) (مقارنة الصفات المعقدة)

زۆربەی زۆری ئاوەڵناوەکان ئەگەر لە شەش پیت زیاتر بوون یان کاتێک کە ئاوەڵناوەکەمان لە یەک بڕگە زیاتر بوو ئەوا بە زیاد کردنی وشەی (more) بۆ پێش ئاوەڵناوەکە دەکرێ بە پلەی بەراورد ، وە بە زیاد کردنی وشەی (most) بۆ پێش ئاوەڵناوەکە دەکرێ بە پلەی باڵا ، وە یاساکەی بەم شێوانەی لای خوارەوە دەبێت

Subject + (am, is, are) + more + adj. + than + object پلەی بەراورد

Subject + (am, is, are) + the most + adj. + of + object پلەی باڵا

Examples:

1-Ali is more interested than Ahmad.

2-Ali is the most interested of his friends.

جیاوازی چییە لەنێوان ئەم سێ ڕستەیەی لای خوارەوە ؟

1-Red robe. ڕۆبێکی سوور

2-The red robe. ڕۆبە سوورەکە

3-The robe is red. ڕۆبەکە سوورە

لە ڕستەی یەکەمدا (ڕۆبێکی سوور) ، ئاوەڵناو (صفة) و وەصفکراو (موصوف) هەردووکیان نەناسراوان ، وە لە ڕستەی دووەمدا ، ئاوەڵناو (صفة) و وەصفکراو (موصوف) هەردووکیان ناسراوان ، وە ڕستەی سێیەم ڕستەیەکی هەواڵی (خبري) یە .

تێبینی : ئەم چەند ئاوەڵناوەی لای خوارەوە هەمیشە دەکەونە پێش (ناو) ەوە و هەقیان نییە بەسەر ڕیزبەندی ئاوەڵناوەکانەوە ، وە ئەم ئاوەڵناوانەی لای خوارەوە ژمارەیەکی کەمن کە تەنها لەپێش ناوەوە بەکاردەهێنرێن

ژمارە	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	northern	باکوری ، شمالي
2	southern	باشوری ، جنوبي
3	eastern	ڕۆژهەڵاتی ، شرقي
4	western	ڕۆژئاوایی ، غربي
5	countless	نەژمێرراو ، بێ ژماردن ، لە ژمارە نەهاتن ، غیر معدود

6	occasional	دەم دەم ، جاروبار ، دەمی
7	lone	تەنها ، تەنیا ، تاک
8	eventful	پڕ کارەسات ، پڕ ڕووداو
9	indoor	ناوخۆیی ، لە ماڵەوە ، ناوماڵ
10	outdoor	دەرەوەیی ، دەشتی

Examples:

1-He lives in the estern district.

2-There were countless problems with the new machinery.

جیاوازی هەندێک وشە لە زمانی ئینگلیزی بەریتانـــــــی و ئەمریکیـــدا

زۆرێک لە جیاوازی هەیە لەنێوان زمانی ئینگلیزی بەریتانی و ئەمەریکی دا لە هەندێک وشە و لە ڕێزمان و لە خوێندنەوەدا ، ئەم بابەتە پێکهاتووە لە هەندێک وشە کە هەمان واتایان هەیە بەڵام لە نوسین و خوێندنەوەدا جیاوازن ، ئەویش پێکهاتووە لە وشەی بەریتانی و وشەی ئەمریکی.

1-ئەو شانەی کە کۆتاییان هاتووە بە (-our) و (-or) :

ژمارە	بەریتانی	ئەمەریکی	واتاکەی
1	arbour	arbor	شوێنێکی سێبەر ، کەپر، سابات
2	armour	armor	زرێ ، چەک
3	behaviour	behavior	ڕەوشت ، ڕەفتار
4	colour	color	ڕەنگ ، لون
5	endeavour	endeavor	هەوڵدان ، تێکۆشان

6	favour	favor	چاکە
7	fervour	fervor	جۆش ، گەرمی
8	glamour	glamor	جادوو ، سحر ، تەلیسم
9	harbour	harbor	بەندەر ، لەنگەرگا
10	honour	honor	ئابڕوو ، شەرەف
11	humour	humor	ڕووخۆشی ، ڕووپێدان
12	labour	labor	کار ، ئیش
13	neighbour	neighbor	دراوسێ ، هاوسێ ، جیران
14	odour	odor	بۆن ، بۆنی ناخۆش
15	parlour	parlor	ژووری دانیشتن
16	rancour	rancor	ڕق ، قین ، حقد
17	rumour	rumor	پڕوپاگەندە
18	saviour	savior	ڕزگارکەر ، نەجاتدەر
19	splendour	splendor	ڕەونەقدار ، مەزن
20	vapour	vapor	هەڵم ، بوخار
21	vigour	vigor	بەهێز ، چالاک

2-ئەو وشانە دەنوسین کە بە (re-) و (er-) کۆتاییان دێت:

ژمارە	بەریتانی	ئەمەریکی	واتاکەی
1	centre	center	چەق ، سەنتەر
2	fibre	fiber	ڕیشاڵ
3	metre	meter	مەتر
4	piastre	piaster	پیزو یان دۆلاری ئیسپانی کۆن ، قرش

5	sombre	somber	تاریک
6	theatre	theater	شانۆ

3-ئەو وشانەی کە بە (logue-) و (log-) کۆتاییان دێت:

ژمارە	بەریتانی	ئەمەریکی	واتاکەی
1	catalogue	catalog	خشتە ، نەخشەی زانیاری ، کاتالۆگ
2	dialogue	dialog	گفتوگۆ
3	monologue	monolog	لەبەرخۆە دوان ، لەبەرخۆە قسەکردن
4	prologue	prolog	پێشەکی ، مقدمة

4-ئەو وشانەی کە پیتی کۆتاییان دەبێت بە دووان (double) :

ژمارە	بەریتانی	ئەمەریکی	واتاکەی
1	counsellor	counselor	ڕاوێژکار ، مستشار
2	jeweller	jeweler	گەوهەرفرۆش ، جوهري
3	kidnapper	kidnaper	ڕفێنەر ، خاطف
4	traveller	traveler	گەشتیار ، مسافر
5	worshipper	worshiper	خواپەرست

5-ئەو وشانەی کە کۆتاییان دێت بە (ce-) و (se-) :

ژمارە	بەریتانی	ئەمەریکی	واتاکەی
1	defence	defense	بەرگری کردن ، دفاع
2	licence	license	رێ پێدان ، ڕێی پێدەدات

3	offence	offense	گوناهـ ، سەرپێچی
4	pretence	pretense	وا پیشاندان ، وا دەرخستن

6-هەندێک وشەی هەمە جۆر:

ژمارە	بەریتانی	ئەمەریکی	واتاکەی
1	aeroplane	airplane	فرۆکە ، تەیارە
2	ageing	aging	پیر دەبێت
3	aluminium	aluminum	ئەلەمنیۆم ، فافۆن
4	analyse	analyze	شی دەکاتەوە ، یحلل
5	apartment	flat	بینای نیشتەجێبوون ، شوقە
6	apologise	apologize	پۆزش هێنانەوە ، داوای لێبوردن کردن
7	arse	ass	بەشی دواوەی مرۆڤ کە لە سەری دادەنیشێت کە سمت دەگرێتەوە
8	aubergine	eggplant	بائینجان
9	autumn	fall	پایز ، خریف
10	bangers	sausage	سوورەوە کراو
11	biscuits	crackers, cookies	پسکیت ، پسکیتی وشک
12	bogeyman	boogeyman	کەسێکی خراپی خەیاڵی کە ئازاری منداڵان دەدات
13	bonnet	hood	بۆنیتی سەیارە

14	butty	sandwich	لەفە
15	capsicum	bell peppers	بیبەری تون
16	cheque	check	چەکی بانک
17	chips	french fries, fries	قاشە پەتاتەی سوورەوە کراو بە درێژی
18	cold on a cob	popsicle	چلورەی دوو دار
19	crisps	chips	قاشە پەتاتە (بەپانی)
20	coriander	cilantro	ڕووەکێکە کە گەڵاکانی یان تۆوەکەی دەکرێتە ناو خواردنەوە بۆ ئەوەی تامێکی تایبەتی هەبێت
21	cosy	cozy	گەرمی مام ناوەند ، شلەتێن
22	courgette	zucchini	کولەکە
23	crisps	potato chips	چیپسی پەتاتە
24	demerera sugar	light brown sugar	شەکرێکی ڕەنگ قاوەیی کاڵ
25	draught	draft	با ، هەوا
26	dreamt	dreamed	خەوی بینی
27	eggy bread	french toast	نانی برژاو کە هێلکەی پێوە کراوە
28	favourite	favorite	پەسەند
29	film	movie	فیلم
30	football	soccer	یاری تۆپی پێ
31	grey	gray	ڕەنگ خۆڵەمێشی
32	holiday	vacation	پشوو ، عطلة

ئامادە کردنی / ئەندازیار (هێمن أحمد قادر حمە أمین) 07501657826 یان 07710250099

33	indicator	blinker (turn signal)	ئیشارەتی پێچ کردنەوە
34	It’s gone off	It’s spoiled	خراپ بووە ، گەنیوە
35	jelly	Jell-o	جەلی
36	kerb	curb	دادەمرکێنێتەوە ، جڵەوی دەگرێت
37	kip, sleep	sleep	دەخەوێت ، خەوتن
38	ladybird	ladybug	خاڵخاڵۆکە ، دعسوقة
39	learnt	learned	فێربوو
40	lift	elevator	مەسعەد ، بەرزکەرەوە
41	lolly	popsicle	مەساسە ، مژمژە
42	lorry	truck	گەڵابە ، لۆری ، شاحنة
43	mad	angry	تورە
44	maize	corn	گەنمەشامی
45	memorise	memorize	بیر دەخاتەوە
46	minced meat, mince	grond meat	قیمە ، گۆشتی قیمە
47	mould	mold	قاڵب
48	moustache	mustache	سمێڵ ، شارب
49	nappy	diaper	دایبی ، حەفازە
50	nick	steal	دەدزێت ، یسرق
51	off you go	go ahead	بەردەوام دەبێت
52	pavement	sidewalk	رصیف ، قیرتاو کردن
53	petrol	gasoline, gas	بەنزین
54	pips	seeds (like apple seeds)	تۆو

55	plough	plow	گاسن
56	porridge	oatmeal	کەشک ، تریتی گۆشتاو
57	post	mail	پۆستە ، بەرید
58	programme	program	بەرنامە
59	prowns	shrimp	ڕۆبیان
60	pudding	desserts	شیرینی
61	pyjamas	pajamas	جلی خەوتن
62	queue There's a queue	stand in a line There's a line	لە ڕیزەکەدا بوەستە لە سەرەکەدا بوەستە
63	rasher	bacon slice	پارچەیەک گۆشتی بەراز
64	rooty-tooty point and shooty	gun	دەمانچە ، سیلاح
65	rubber	eraser	لاستیکی خەت سڕینەوە
	rubbish	garbage, trash	خۆڵ و خاشاک
66	shandy	beer with lemonade	بیرە و ئاوی لیمۆ (حەرامە بیرە خواردنەوە)
67	slappy ham	face	دەم و چاو
68	sulphur	sulfur	کبریت
69	sultanas	golden raisins	مێوژی ڕەنگ ئاڵتونی
70	sweets	candy	شیرینی
71	takeaway	takeout	خواردنی سەفەری کە لە چێشتخانە ئامادە دەکرێ و لە ماڵەوە دەخورێ
72	tap	faucet	بەلوعە
73	taxi	cab	تەکسی ، سەیارەی کرێ

74	timetable	schedule	خشتە
75	tin	can	قوتوو
76	torch	flashlight	لایتی دەست
77	trainers	sneakers	پێڵاوی وەرزش
78	treacle	molasses	دۆشاوی خورما
79	trodden on	stepped on	بێ بەزەییانە مامەڵەی کرد
80	trolley	cart	عەرەبانە
81	trotters	pigs feet	قاچەکانی بەراز ، پێچە
82	tyre	tire	تایە ، تایەی سەیارە
83	waggon	wagon	عەرەبانە ، عەرەبانەی بار
84	whilst	while	لەکاتی ، لە ماوەی
85	whimsy films mark and scribblers	pen	پاندان ، قەڵەم جاف
86	windscreen	windshield	جامی پێشەوەی سەیارە
87	wireless, radio	radio	ڕادیۆ ، بێ تەل
88	wishi-washies	winshield wipers	فلچەی پاککردنەوەی جامی سەیارە

ئاگادار بە خۆت لەم شتانە بپارێزە

زۆر بەداخەوە ئەم بڕگە و دەستەواژانە لە ڕێگای کۆمپانیاکانی جولەکە و ئیلحادییەکانی ڕۆژئاواوە لەسەر جل و بەرگە هاوردە کراوەکان (هێنراوەکان) نوسراون و نەخشێنراون کە لاوەکان و گەنجەکانمان دەیانپۆشن و لەبەریان دەکەن و لە هەمان کاتدا کەشخە و شانازی و فیزی پێوە دەکەن لە شوێنە گشتییەکان و چایخانە و بازاڕەکاندا بێ ئەوەی لە ماناکانیان

تێبگەن ، بۆ ئەوەی کەسێک نەبیت لەو کەسە بێ ئاگایانە ، سەرنجی مانای ئەم دەستەواژانە بدە و وریایان بە

ژمارە	وشەی ئینگلیزی	ماناکەی بە عەرەبی	ماناکەی بە کوردی
1	Adulterer	فاسق	گوناهکار
2	Buy me	اشتريني	بمکڕە ، ئاماژەیە بۆ ئەوەی کە کەسێکی لەشفرۆشە
3	Charming	ساحر	جادوگەر
4	Chorus girl	راقصة الملاهي	سەماکەری باڕ
5	Cupid	إله الحب	خوای خۆشەویستی (پەنا بەخوا لەو کوفرە)
6	Dram	كأس خمر	پەرداخی مەی ، جامی مەی
7	Follow me	اتبعني	دوامکەوە ، ئاماژەیە بۆ ئەوەی کە کەسێکی لەشفرۆشە
8	Hussy	إمرأة وقحة ، فاجرة	ئافرەتی بەدکار
9	Lusts	شهوات	ئارەزووەکان
10	Nude	العارية ، العاري	بەرەڵا
11	Pig	خنزير	یەکانە ، بەرازی نێر
12	Pork	لحم الخنزير	گۆشتی بەراز
13	Socialism	الإشتراكية	کۆمەڵگەری ، هاوبەشایەتی ، سۆشیالیزم
14	Sow	خنزيرة	بەرازی مێ
15	Take me	خذني	بمبە لەگەڵ خۆت ، هەڵمگرە ، ئاماژەیە بۆ ئەوەی کە کەسێکی لەشفرۆشە
16	Theocracy	الشرك بالله	هاوەڵ بڕیاردان بۆ خوا ، هاوبەش دانان بۆ خوا
17	Vice	رذيلة	ئافرەتی نزم ، بێ کەسایەتی
18	Vixen	إمرأة سيئة الخلق	ژنێکی بەد ڕەوشت

19	Whore	عاهر	بەرەڵا ، بێ ئابڕو

تکایە تەنها خواپەرستن و بە هیچ شێوەیەک هاوبەشی بۆ پەیدا مەکەن ، سەرکەوتوو دەبن

Parts of speech بەشەکانی زمان

خوێندکار دەتوانێت بۆ ئەم بابەتە سوود وەربگرێت بۆ دروستکردنی ڕستە و لە هەمان کاتدا بۆ ناسینەوەی بەشەکانی زمان لە ڕستەدا کە ئەوە کێشە و گرفتی سەرەکی خوێندکارە ، ئەم بابەتە هەرچەندە پەیوەندی ڕاستەوخۆی بە (spelling) ەوە نییە بەڵکو پەیوەندی بە (grammar) ەوە هەیە ، بەڵام بە شێوەیەکی ناڕاستەوخۆ دەتوانین سوودی لێ وەربگرین ، بۆیە بە باشم زانی لەم کتێبەدا ئاماژەی بۆ بکەم ، من لێرەدا ئەو بەشانەی کە زۆر گرنگ و پێویستن بۆ خوێندکارانی ڕوون دەکەمەوە بە پشتیوانی خوای گەورە (توكلت على الله)

1-Noun (n.) ناو

It is a naming word like names of persons, things, places or ideas.

واتاکەی : وشەیەکی ناو لێنانە وەکو ناوی کەسەکان ، شتەکان ، شوێنەکان یان بیرۆکەکان .

It can be recognized through one of these suffixes

واتاکەی : ئەتوانرێ بناسرێتەوە لە ڕێگای یەکێک لەم پاشگرانە

a-(ment): movement, argument, ailment…etc.

b-(ness): fineness, carelessness, fatness…etc.

c-(age): usage, carriage, marriage, passage…etc.

d-(dom): wisdom, freedom…etc.

e-(tion): fermentation, exclamation, invention, prevention…etc.

f-(sion): conclusion, expansion, mission, division…etc.

g-(ance): clearance, importance, affirmance…etc.

h-(ence): occurrence, influence, difference…etc.

i-(ty): safety, nicety…etc.

j-(th): truth, width, length…etc.

k-(hood): fatherhood, neighbourhood, likelihood…etc.

l-(er): speaker, runner, worker, fisher…etc.

m-(or): actor, sailor, factor…etc.

n-(ar): beggar, cellar…etc.

زۆربەی جار (ناو) لە ڕستەدا ئەم دەورانە دەبینێت

1-Subject (s.) بکەر

بکەر لە سەرەتای ڕستەی (ئەرێ) و (نەرێ) ەوە دێت

Hemn eats lunch with his right hands.

Smoking is bad for health.

The pupils didn’t wear uniform clothes.

Truth will never be hidden.

2-Object (o.) تەواوکەر (مفعول به)

تێبینییەکی زۆر گرنگ : تەواو کەر ئەو شتەیە کە ڕاستەوخۆ لەدوای فرمانی سەرەکی ڕستەوە دێت

I build a house.

(o.)

He made a cake.

(o.)

2-Verb (v.) فرمان (کار)

ئیشێکە (کارێکە) کە ئەنجام دەدرێت لەلایەن بکەرێکەوە یان وتەیەکە کە پەیوەندی بەو بکەرەوە هەیە یان بوونی شتێک دەردەخات ، وە زۆربەی جار فرمان لە دوای بکەرەوە دێت لە ڕستەدا یان لە دوای فرمانی یارمەتی دەر (یاریدەدەر) (auxiliary verb) ەوە دێت لە ڕستەدا

شێوەکانی فرمان کە لەناو ڕستەدا دێن بە یەکێک لەم شێوانەی لای خوارەوە دێن :

(base, base + s, v.ing, v (past), v (p.p))

Ex: The worker → (s.) operates → base + s the generator → (o.)(n.) every night.

Ex: They → (s.) play → base volleyball → (o.)(n.) every week.

Ex: Hemn → (s.) will → auxiliary verb buy → base a car → (o.)(n.) tomorrow.

Ex: Hemn has bought a car.

(s.)   auxiliary verb   v (p.p)   (o.)(n.)

3-Adjective (adj.) :   ئاوەڵناو

ئاوەڵناو وشەیەکە کە باس (وصف) ی ناوێک یان ڕاناو (جێناو) ێک دەکات ، وە هەر گیز ئاوەڵناو ناکرێت بە کۆ (plural) ، وە زۆربەی جار لەدوای فرمانەوە دێت و لەپێش ناوەوە دێت ، وە دەتوانرێ بناسرێتەوە بە هۆی یەکێک لەم پاشگرانەی خوارەوە

-ful: cheerful, careful, beautiful…etc.

-less: careless, painless…etc.

-able: capable, advisable, lovable, valuable…etc.

-ible: permissible, visible, sensible…etc.

-ant: important, vigilant…etc.

-ent: sufficient, influent…etc.

-ic: historic…etc.

-ive: creative, native, permissive…etc.

-some: handsome, tiresome…etc.

-ous: ambiguous, famous, dangerous, courageous…etc.

-ly: lovely, friendly…etc.

-ing: amusing, exciting, charming…etc.

-ed: excited, frightened, abashed…etc.

-y: windy, rainy, cloudy, snowy, shiny, sunny, tiny…etc.

-ish: foolish, childish, selfish…etc.

He is selfish.

I am careful.

We are cheerful.

4- Adverb (adv.) ئاوەڵفرمان (ئاوەڵکار)

ئەو شتەیە کە هەمیشە باس (وصف) ی فرمانی سەرەکی ڕستە دەکات یان وەسفی ئاوەڵناو دەکات یان وەسفی ئاوەڵفرمانێکی تر دەکات ، وە زۆربەی جار لە ئاوەڵناوەوە وەردەگیرێ بە زیاد کردنی پاشگری (ly) بۆ ئاوەڵناوەکە ، وە بە شێوەیەکی سەرەکی ئاوەڵفرمان لە دوای فرمان یان تەواوکەرەوە دێت بۆ نمونە :

ژمارە	ئاوەڵناو	ئاوەڵفرمان
1	careful	carefully
2	happy	happily
3	nice	nicely
4	slow	slowly

وە هەندێک ئاوەڵفرمان هەیە کە ئاوەڵناو و ئاوەڵفرمانەکەی یەک شێوەیە بۆ نمونە :

(fast (adj.) (adv.), well (adj.) (adv.), hard (adj.) (adv.)…etc.)

Examples:

1-He plays football carefully.

2-It rains slowly.

3-The manager spoke with us angrily.

4-He studies silently.

5-She runs fast.

6-Hemn works hard.

جۆرەکانی ئاوەڵفرمان

چەند جۆرێک لە ئاوەڵفرمان هەیە کە لە خوارەوە نوسیومن :

1-ئاوەڵفرمانی ڕەوشت و هەڵسوکەوت : ئەو ئاوەڵفرمانەیە کە گوزارشت دەکات لە چۆنێتی ڕوودانی ڕووداوێک بۆ نمونە :

1-I closed the window carefully.

2-The soldier fought bravely.

2-ئاوەڵفرمانی کات: ئەو ئاوەڵفرمانەیە کە گوزارشت دەکات لە چۆنێتی کاتی ڕوودانی ڕووداوێک بۆ نمونە:

1-I'm going to leave for Cairo tomorrow.

2-What's going to happen next?

3-ئاوەڵفرمانی شوێن: ئەو ئاوەڵفرمانەیە کە گوزارشت دەکات لە شوێنی ڕوودانی ڕووداوەکە بۆ نمونە:

1-I shall stand here.

2-I've looked everywhere for my lost pen.

4-ئاوەڵفرمانی دووبارە بوونەوە: ئەو ئاوەڵفرمانەیە کە هەواڵمان پێدەدات دەربارەی ژمارەی جارەکانی ڕوودانی ڕووداوێک بۆ نمونە:

n.	adverbs	meanings
1	always	بەردەوام ، هەمیشە
2	never	هەرگیز
3	occasionally	جارجار ، جارناجارێک

4	often	زۆرجار
5	rarely	زۆر بەدەگمەن
6	seldom	بەدەگمەن
7	sometimes	هەندێک جار ، هەندێک کات
8	usually	هەمیشە ، عادەتەن

تێبینی : ئەو ئاوەڵفرمانانەی سەرەوە لەدوای فرمانی یاریدەدەر (verb to be)ەوە دێن ، وە لەپێش فرمانی ئاساییەوە دێن بۆ نمونە:

1-Ali is always on time.

2-Ali sometimes reads a book.

Adverbial Clause of Time ڕستەی (ئاوەڵفرمانی) ی کات

Conjunctions ئامرازی بەیەکەوە بەستن

1-when, whenever, as, as soon as, while, after, before, until, since

ئەم ئامرازانەی سەرەوە ڕستەی ئاوەڵفرمانی بەیەکەوە دەبەستێت (کە پەیوەندی بە کاتەوە هەیە) بە ڕستەی سەرەکییەوە بۆ نمونە:

I found a watch. I was walking in the street.

I found a watch while I was walking in the street.

2-where, wherever

ئەم دوو ئاوەڵفرمانەی سەرەوە ڕستەی ئاوەڵفرمانی بەیەکەوە دەبەستێت (کە پەیوەندی بە شوێنەوە هەیە) بە ڕستەی سەرکییەوە بۆ نمونە:

Wherever he goes his brother follows him.

3-because, since, as

ئەم ئامرازانەی سەرەوە ڕستەی ئاوەڵفرمانی بەیەکەوە دەبەستێت (کە پەیوەندی بە هۆکارەوە هەیە) بە ڕستەی سەرەکییەوە بۆ نمونە:

I stayed at home yesterday because it was raining.

4-as, as if, as through

ئەم ئامرازانەی سەرەوە ڕستەی ئاوەڵفرمانی بەیەکەوە دەبەستێت (کە پەیوەندی بە ڕەوشت و هەڵسوکەوتەوە هەیە) بە ڕستەی سەرەکییەوە.

تێبینی: هەمیشە ئەوەی کە لەدوای (as if) ەوە دێت شتێکی ڕاست نییە بۆ نمونە:

He speaks as if he were a king.

تێبینی ئەو ڕستەیەی سەرەوە بکە کە لەجیاتی (was) دەبینین (were) بەکارهاتووە وە شتێکی ناڕاستە و تەنها خەیاڵە.

It looks as if it would rain.

تێبینی ئەو ڕستەیەی سەرەوە بکە کە (would) بەکارهاتووە لە جیاتی (will) کە ئەمەش ڕابردوویەکی ناڕاستە و تەنهاوتەنها پێشبینییە.

5-that, so that, in order that

ئەم ئامرازانەی سەرەوە ڕستەی ئاوەڵفرمانی بەیەکەوە دەبەستێت (کە پەیوەندی بە مەبەستەوە هەیە) بە ڕستەی سەرەکییەوە.

أ-یاسای (may + infinitive) بەکاردەهێنین کاتێک کە فرمانی ڕستەی سەرەکی ڕانەبردوو یان داهاتوو بێت بۆ نمونە:

He works hard. He wishes to succeed.

He works hard so that he may succeed.

He works hard that he may succeed.

He works hard in order that he may succeed.

ب-یاسای (might + infinitive) بەکاردەهێنین کاتێک کە فرمانی ڕستەی سەرەکی ڕابردووی سادە بێت بۆ نمونە:

He was walking quickly in order that he might not be late.

Adverbial Clause of Result (نتيجة) ڕستەی (ئاوەڵفرمانی) ی ئەنجام

ئەو دوو یاسایەی خوارەوە بەکادەهێنین بۆ بەستنەوەی ڕستەی ئاوەڵفرمانی (کە پەیوەندی بە ئەنجامەوە هەیە) بە ڕستەی سەرەکییەوە ، وە ئەمانەی خوارەوەش بریتین لە دوو یاسایەکە :

1-so + adjective + that

2-such + adjective + noun+ that

Examples:

The man is so weak that he can not walk.
He wrote such good answers that he got the marks.

though, although

ئەو دووانەی سەرەوە بەکادەهێنین بۆ بەستنەوەی ڕستەی ئاوەڵفرمانی بە ڕستەی سەرەکییەوە (کە هەمان واتایان هەیە و واتاکەشیان ئەمەیە (هەرچەندە ، لەگەڵ ئەوەشدا ، سەرەڕای ئەوەش)) بۆ نمونە:

He is poor. He is happy.

Although he is poor, he is happy.

Though he is poor, he is happy.

as….as, so……as

ئەو دووانەی سەرەوە بەکادەهێنین بۆ بەستنەوەی ڕستەی ئاوەڵفرمانی (کە پەیوەندی بە بەراورد کردنەوە هەیە) بە ڕستەی سەرەکییەوە بۆ نمونە:

Nabeel is as clever as his father.

Sami is not so strong as his brother.

if, unless

ئەو دووانەی سەرەوە بەکادەهێنین بۆ بەستنەوەی ڕستەی ئاوەڵفرمانی (کە پەیوەندی بە حاڵەت و بارودۆخەوە هەیە) بە ڕستەی سەرەکییەوە بۆ نمونە:

1-If we are ill, we go to bed.

2-If we work hard, we will succeed.

3-If we worked hard, we would succeed.

4-If he had fallen, he would have hurt himself.

5-Unless the rain falls, the crops will not grow.

Active and Passive بکەردیار و بکەرنادیار

مەبەست لە بکەردیار ئەو ڕستەیەیە کە بکەرەکەی دیارە و زانراوە ، وە بکەرنادیار ئەو ڕستەیەیە کە بکەرەکەی دیار نییە یان گرنگییەکی ئەوتۆی نییە ، وە چەند جۆرێک لە ڕستەی بکەردیار و بکەرنادیار هەیە بۆ نمونە:

1-Statements ڕستەی خەبەری

2-Questions پرسیار کردن

3-Command فەرمان کردن

1 -Statements ڕستەی خەبەری

Example:

Ahmed broke the window yesterday.

ئەو ڕستەیەی سەرەوە بکەردیارە و بکەرەکەشی بریتییە لە (Ahmed) ، وە کاتێک کە دەیکەین بە بکەرنادیار بەو شێوانەی لای خوارەوەی لێدێت

The window was broken yesterday.

The window was broken (by Ahmed) yesterday.

وە ئێستا ڕستەکە بووەتە بکەرنادیار و بکەرەکەی نادیارە ، وە دەتوانین (by + subject) بنوسینەوە ڕاستەوخۆ لەدوای ئەو فرمانەی کە شێوەی سێیەمیەتی.

بۆ گۆڕینی ڕستەی بکەردیار بۆ ڕستەی بکەرنادیار کە ڕستەکە خەبەری بێت ئەوا ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە دەنێین:

1-تەواوکەر (مفعول به) (object) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە ، وە تەواوکەریش بریتییە لەو وشەیەی کە ڕاستەوخۆ دەکەوێتە دوای فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە.

2-بەپێی تاک و کۆی تەواوکەرەکە و کاتی ڕستەکە (verb to be) یەکی گونجاو هەڵدەبژێرین و دایدەنێین ڕاستەوخۆ لەدوای تەواوکەرەوە ، بۆ نمونە ئەگەر تەواوکەرەکە تاک بوو و کاتی ڕستەکەش ڕانەبردوو بوو ئەوا (is) دادەنێین ، وە ئەگەر تەواوکەرەکە تاک بوو و کاتی ڕستەکەش ڕابردوو بوو ئەوا (was) دادەنێین ، وە ئەگەر تەواوکەرەکە کۆ بوو و کاتی ڕستەکەش ڕانەبردوو بوو ئەوا (are) دادەنێین ، وە ئەگەر تەواوکەرەکە کۆ بوو و کاتی ڕستەکەش ڕابردوو بوو ئەوا (were) دادەنێین ، وە ئەگەر کاتی ڕستەکە داهاتوو بوو یان

بەردەوام بوو ئەوا جیاوازی هەیە لە کردنی بە بکەرنادیار کە لە خوارەوە بە هەندێک نمونە ڕوون کراونەتەوە.

3-فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەخەینە سەر شێوەی سێیەمی فرمان (past participle) .

4-دەتوانین (by + subject) دابنێین لەدوای شێوەی سێیەمی فرمانەکەوە وە دەشتوانین داینەنێین.

5-پاشان ئەگەر هەبوو پاشماوەی ڕستەکە دەنوسینەوە بەبێ گۆڕانکاری.

بکەرنادیار	بکەردیار
Letters are written (by Ali).	Ali writes letters.
The lesson was written (by Huda).	Huda wrote the lesson.
A car will be bought (by Saleh).	Saleh will buy a car.
Ahmed is being helped (by Ali).	Khaled is helping Ahmed.
The apple has been eaten (by her).	She has eaten the apple.

حاڵەتەکانی (verb to be) لەگەڵ کاتە جیاوازەکان لە ڕستەی خەبەریدا

ڕانەبردووی سادە	Am, is, are
ڕابردووی سادە	Was, were
داهاتووی سادە	Shall be, will be
ڕانەبردووی بەردەوام	Am being, is being, are being
ڕابردووی بەردەوام	was being, were being
ڕانەبردووی تەواو	has been, have been
ڕابردووی تەواو	Had been
هەموو فرمانێکی	can be, could be, may be, might be, must be, ought to be

یاریدەدەر	

2-Questions پرسیار کردن

بۆ گۆڕینی ڕستەی بکەردیار بۆ ڕستەی بکەرنادیار کە ڕستەکە پرسیاری بێت ئەوا ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە دەنێین:

1-تەواوکەر (مفعول به) (object) دەخەینە سەرەتای ڕستەکەوە ، وە تەواوکەریش بریتییە لەو وشەیەی کە ڕاستەوخۆ دەکەوێتە دوای فرمانی سەرەکی ڕستەکەوە.

2-بەپێی تاک و کۆی تەواوکەرەکە و کاتی ڕستەکە (verb to be) یەکی گونجاو هەڵدەبژێرین و دایدەنێین لە سەرەتای ڕستە پرسیارییەکەوە ، بۆ نمونە ئەگەر تەواوکەرەکە تاک بوو و کاتی ڕستەکەش ڕانەبردوو بوو ئەوا (is) دادەنێین ، وە ئەگەر تەواوکەرەکە تاک بوو و کاتی ڕستەکەش ڕابردوو بوو ئەوا (was) دادەنێین ، وە ئەگەر تەواوکەرەکە کۆ بوو و کاتی ڕستەکەش ڕانەبردوو بوو ئەوا (are) دادەنێین ، وە ئەگەر تەواوکەرەکە کۆ بوو و کاتی ڕستەکەش ڕابردوو بوو ئەوا (were) دادەنێین ، وە ئەگەر کاتی ڕستەکە داهاتوو بوو یان بەردەوام بوو ئەوا جیاوازی هەیە لە کردنی بە بکەرنادیار کە لە خوارەوە بە هەندێک نمونە ڕوون کراونەتەوە.

3-فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەخەینە سەر شێوەی سێیەمی فرمان (past participle) .

4-دەتوانین (by + subject) دابنێین لەدوای شێوەی سێیەمی فرمانەکەوە وە دەشتوانین داینەنێین.

5-پاشان ئەگەر هەبوو پاشماوەی ڕستەکە دەنوسینەوە بەبێ گۆڕانکاری.

بکەرنادیار	بکەردیار
Are letters written (by Ahmed)?	Does Ahmed write letters?

Did he eat the cake?	Was the cake eaten (by him)?
Will Ali buy a new car?	Will a new car be bought (by Ali)?
Who broke the window?	By whom the window was broken?

3-Command فەرمان کردن

بۆ گۆڕینی ڕستەی بکەردیار بۆ ڕستەی بکەرنادیار کە ڕستەکە فەرمان کردن (أمر) بێت ئەوا ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە دەنێین:

1-وشەی (let) دابنێ لە سەرەتای ڕستەکەوە.

2-پاشان (object) دابنێ.

3-پاشان (verb to be) دابنێ بە هەمان کاتی ڕستەکە ، وە شێوەی فەرمان کردنەکەی دابنێ کە بریتییە لە (be) .

4-پاشان فرمانی سەرەکی دابنێ و بیخەرە سەر شێوەی سێیەم (التصریف الثالث).

وا هەندێک نمونە لە خوارەوە دەنوسین بۆ زیاتر ڕوونکردنەوە:

بکەردیار	بکەرنادیار
Write the lesson.	Let the lesson be written.
Open the door.	Let the door be opened.
Send this letter to your friend.	Let this letter be sent to your friend.

تێبینی : جاری وا هەیە ڕستەیەک نەرێیە یان بەشێوەی کلکەپرسیارە (tag question) ، لەم حاڵەتەدا پێویستە پارێزگاری بکەین لە شێوازی پرسیارەکە یان کلکەپرسیارەکە ، کاتێک دەیگۆڕین بۆ بکەرنادیار ، بۆ نمونە:

بکەردیار	بکەرنادیار
Ali does not write letters.	Letters are not written.
Dickens wrote those novels, didn’t he?	Those novels were written by Dickens, weren’t they?
Dickens didn’t write that play, did he?	That play wasn’t written by Dickens, was it?

Transitive and Intransitive Verbs فرمانی تێپەڕ و فرمانی تێنەپەڕ

1-فرمانی تێنەپەڕ (لازم) : ئەو فرمانەیە کە تەواوکەر (مفعول بە) (object) وەرناگرێت و پێویستی پێی نییە ، وە ئەو ڕستانەی کە ئەم جۆرە فرمانانەیان تیادایە ناکرێن بە بکەرنادیار چونکە (مفعول بە) تیایاندا نییە بۆ نمونە:

1-The sun rises.

2-I wake up at 7 o’clock.

3-He runs towards us.

4-She goes to school.

2-فرمانی تێپەڕ (متعدی) : ئەو فرمانەیە کە تەواوکەر (مفعول بە) (object) وەردەگرێت و پێویستی پێیەتی ، وە جاری وا هەیە زیاتر لە یەک (مفعول بە) وەردەگرێت ، وە ئەو ڕستانەی کە ئەم جۆرە فرمانانەیان تیادایە دەکرێن بە بکەرنادیار چونکە (مفعول بە) تیایاندا هەیە بۆ نمونە:

Ahmed gave Huda a flower.

تێبینی ئەو ڕستەیەی سەرەوە بکە کە دوو (مفعول بە) وەرگرتووە کە یەکێکیان (Huda) یە و ئەوی تریان (a flower) ە.

وە کاتێک کە ڕستەیەک کە زیاتر لە یەک (مفعول بە) وەردەگرێت بەو شێوەیەی لای خوارەوە دەکرێت بە بکەرنادیار:

a)Huda was given a flower (by Ahmed).

b)A flower was given to Huda (by Ahmed).

تێبینی بکە کە (to) بەکارهاتووە بۆ (object) ی ژێر کە (Huda) یە.

5-Preposition ئامڕازی پەیوەندی (حرف جر)

ئامڕازی پەیوەندی : ئەو وشەیەیە کە کە بەکاردەهێنرێ لەگەڵ ناوەکان و ڕاناوەکان بۆ ڕوونکردنەوەی پەیوەندی نێوانیان و وشەی دووەم بۆ گوزارشت کردن و تەعبیر لە ئامانجێک یان هۆکارێک یان شوێنێک یان کاتێک (زمن) یان هۆکارێک ، وە ئامڕازی پەیوەندی پەیوەندی بکەر بە (object) ەوە نیشان دەدات ، وە ئامرازی پەیوەندی جۆری زۆرە ، وە بۆ یەک ئامرازی پەیوەندی زیاتر لە یەک مانا هەیە کە ئەویش بەپێی ئەو شوێنەیە کە لە ڕستەدایە ، وە ڕێگای نمونەیی بۆ فێربوونی ئامرازە پەیوەندییەکان برتییە لە ڕاهێنان (تدریب) لەسەریان لەناو ڕستەدا نەک بە تەنها و بەجیاکراوەیی ، وە ئامرازی پەیوەندی کات و شوێنمان هەیە.

Examples: at, in, on, from, with, about, under, in front of, to, behind, between, near, opposite, into, onto, off, out off, across, over, above, under, below, through, among, round, on top of, at the side of, along, next to.

-I left my keys on the table for you.

بەکارهێنانەکانی ئامڕازی پەیوەندی

ئامڕازی پەیوەندی	بەکاردەهێنرێ لەگەڵ	نمونە
	day ڕۆژەکانی هەفتە	on Monday
	day + (morning, night)	On Friday morning

	ڕۆژەکانی هەفتە + ماوەیەک	
	date بەروار	My birthday is on June 10.
	special days ڕۆژە تایبەتەکان	I will travel on National Day.
on	to mean above بە واتای لەسەر	The tea is on the table. The knife is on the table.
	TV لەسەر شاشەی تەلەفزیۆن	Ali watches football on TV every Saturday.
	time کاتێکی دیاریکراو	He arrives on time.
	season وەرز ، فصل	The trees grow in spring.
	year ساڵ ، سنة	I was born in 1968.
	month مانگ ، شهر	The test is in May.
	the morning بەیانی ، الصباح	I go to work in the morning.
	the evening ئێوارە ، المساء	I go home in the evening
	to mean inside بە واتای لەناوەوە	He is in the mosque. Put this book in the box. The medicine is in the bottle.
in	in a country لە وڵاتێکدا	I live in Saudi Arabia.
	in a town/in a street لە شارێکدا / لە شەقامێکدا	I live in Al-Madina.
	in bed لەناو جێگای نوستندا	The baby is in bed.
	in a building or area لە ناوچەیەکدا یان لە ڕووبەرێکدا	You were in the building last night.
	in a chair لەسەر کورسی	Ali is sitting in his chair.
	time کات ، الوقت	I will come back at 2 o'clock.
	festival جەژنەکان و ئاهەنگەکان	I will meet you at the school festival.
	meal times کاتەکانی نان خواردن	I will talk to my father at

at		lunch.
	the weekend کۆتایی هەفتە	We will travel at the weekend.
	noon نیوەڕۆ	We pray at noon every day.
	night شەو	We sleep at night.
	place لەگەڵ شوێن	He is at the grocer's.
	لە شوێنێکی دیاری کراو	He lives at number 5, King Fahad Street.
	at work لە ئیش دا	Ahmed is at work.
	at the table لەسەر مێز	They are standing at the dinner table
	لەلای ، لە نزیک	Someone is at the door.
under	لە ژێر ، لە ژێرەوە	The cat is under the table. The fire is under (below) the stairs.
In front of	لەبەردەم ، لەپێشەوە	The teacher is in front of the class. The child is sitting in front of the TV.
to	direction/place بە ئاڕاستەی ، بۆ شوێنێک	I go to school every day.
with	بە لەگەڵ	I write with a pen. I go with you.
from	لە	I am from Riyadh.
behind	لە پشتەوە ، لە پشت	The wall is behind the class. The headmaster is sitting behind the pupils.
between	لەنێوان دوو شتدا	Samah is sitting between Fatima and Salwa. The house is between the school and the mosque.

near	نزیک لە ، لە نزیک	Ahmed is sitting near the window.
opposite	بەرامبەر ، مقابل	The bank is opposite to the post office.
into	بۆ (ناوەوە) ، لە (بارێکەوە بۆ بارێکی تر)	The electrician is putting his hand into the TV.
onto	بەرو ژوور ، لەسەر	The water is spilling onto the floor.
off	لەسەر	The man is falling off the chair.
out of	لەسەر	The child is falling out of the window.
across	بەدرێژی	The carpenter cut across the wood.
above	لەسەر	The light is over (above) the table.
over	لەسەر	The light is over (above) the table.
below	لەژێر	The fire is under (below) the stairs.
through	بەناو	The ball is going through the window.
among	لەنێوان زیاتر لە دووشت	The teacher is sitting among the students.
round	بە دەوری	The car is going round the tree.
on top of	لەسەر	The sweets are on top of the table.
at the side of	لە تەنیشت	The garage is at the side of the house.
along	بەدرێژایی ، على طول	The man is walking along the street.
Next to	لە تەنیشت ، دراوسێ	The bank is next to the baker’s.

هەندێک ڕوونکردنەوەی زیاتر سەبارەت بە ئامرازی پەیوەندی:

1-(about) چەند مانایەکی هەیە وەک :

أ-بە واتای (دەربارەی ، سەبارەت بە) دێت بۆ نمونە :

1-She is talking about me. ئەو دەدوێت دەربارەی (سەبارەت بە) من

2-What are you talking about? دەربارەی چی قسە دەکەیت (دەدوێیت)؟

ب-کاتێک قسە دەکەین دەربارەی شتێک بە واتای (بە) یان (لە) دێت بۆ نمونە:

1-I dream about tomorrow. من خەون دەبینم بە سبەینێوە

2-I think about my future. من بیردەکەمەوە لە داهاتووم

ت- بە واتای (نزیکەی) (تقریبا) (approximately) دێت بۆ نمونە:

How old are you? تەمەنت چەندە؟

I am about 20 years old. تەمەنم نزیکەی بیست ساڵە

ث-بە واتای (بە دەوری) (حول) (around, round) دێت بۆ نمونە:

The earth moves (around/round/about) the sun. خۆر بە دەوری زەویدا دەسوڕێتەوە

2-(at) واتە (لە ، لەلای) ئەمیش چەند مانا و مەبەستێکی هەیە:

أ-بۆ گوزارشت کردن لە شوێنێکی دیاریکراو بە گشتی بە واتای (لە ، لەلای) بۆ نمونە:

The children were at home. منداڵەکان لە ماڵەوە بوون

I was at Ali's house. من لەلای ماڵی عەلی بووم

ب-بۆ گوزارشت کردن لە کاتێکی دیاریکراو بۆ نمونە:

The game starts at 7:30 o'clock.

واتاکەی : یارییەکە دەست پێدەکات لە کاتژمێر حەوت و نیو

ت-بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە ساتێک (لحظة) کی دیاریکراو بۆ نمونە:

at the moment, at lunch time , at midday , at the present time ...etc.

ث-لەگەڵ ژمارەکان بەکاردەهێنرێت وەکو (خێرایی (السرعة) ، تەمەن (العمر) ، نرخ (السعر)) بۆ نمونە:

You can drive at 100 mph.

واتاکەی : تۆ دەتوانیت سەیار لێبخوڕیت بە خێرایی 100 میل لە کاتژمێرێکدا

ج-بە واتای (بەرەو (نحو) ، بەئاڕاستەی (بإتجاه)) دێت بۆ نمونە:

He threw a stone at me. ئەو کوڕە بەردێکی هاویشت (هەڵدا) بەرەو من

ح-لەگەڵ فرمانی (تەماشا بکە ، سەیربکە، بڕوانە) (look) بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە:

Look at me. سەیرم بکە

3-(by) بە چەند مانایەک دێت وەکو:

أ-بە واتای (نزیک لە ، لە نزیک ، بەتەنیشت ، لەتەنیشت) دێت بۆ نمونە:

There is a policeman standing by my car.

واتاکەی : لەوێ پۆلیسێک هەیە کە وەستاوە لە نزیک سەیارەکەی من

ب-بۆ گوزارشت کردن لە هۆکارێک بە واتای (لەڕێگای) بەتایبەتی لە هۆکاری گواستنەوە بۆ نمونە:

The thief must have left the building by the back door.

واتاکەی : دزەکە پێویستە لەسەری کە بیناکە بەجێبهێڵێت لە ڕێگای دەرگای پشتەوە

ت-بۆ گوزارشت کردن لە دووبارە بوونەوە بۆ نمونە:

1-I drink tea sip by sip. من چا دەخۆمەوە قوم قوم (قوم لەدوای قوم)

2-Enter one by one. بڕۆنە ناوەوە یەک یەک (یەک لەدوای یەک)

ث-بە واتای (لەلایەن) دێت لەکاتی دروستکردنی ڕستەی بکەرنادیار لەکاتێکدا لەدوای ئەو فرمانەوە دەنوسرێت کە کراوەتە سەر شێوەی سێیەم (التصریف الثالث) بۆ نمونە:

The door was opened by Ali. دەرگاکە کرایەوە لەلایەن عەلییەوە

ج-بۆ گوزارشت لە کات وە بە واتای (لەماوەی) یان (لەپێش) دێت بۆ نمونە:

The photographs will be ready by 5 May.

واتاکەی : وێنەکان ئامادە دەبن لەماوەی یان لەپێش 5 ی مانگی پێنج

ح-دەتوانرێ لەسەر شێوەی (by + verb + ing) بێت بۆ نمونە:

We can increase production by improving wages.

واتاکەی : دەتوانین بەرهەمەکە زیاد بکەین لەڕێگای چاککردنی مووچەکانەوە

By improving wages, we can increase production.

واتاکەی : لەڕێگای چاککردنی موچەکانەوە ، دەتونین بەرهەمەکە زیاد بکەین

4-(due to) بۆ گوزارشت لە هۆکاری شتێک بۆ نمونە:

His success was due to his hard work.

واتاکەی : سەرکەوتنەکەی بەهۆی زۆر چاک ئیش کردنییەوە بوو

5-(for) بە چەند واتایەک دێت وەک :

أ-بە واتای (لەبەر (لأجل)) دێت بۆ نمونە:

I am working for you. من ئیش دەکەم لەبەر ئێوە

ب-بە واتای (بۆ ماوەی) دێت بۆ نمونە:

I will live here for five days. من لێرە دەژیم بۆ ماوەی پێنج ڕۆژ

ج-بە واتای (بۆ) دێت بۆ نمونە:

Did you vote for the President? دەنگت دا بۆ سەرۆکەکە؟

6-(from) بە چەند واتایەک دێت بۆ نمونە:

أ-بۆ گوزارشت کردن لە سەرەتای ماوەیەکی کاتی دیاریکراو بەکاردەهێنرێ بە واتای (لە) دێت بۆ نمونە:

She lived in New York from 1995 to 1998.

واتاکەی : ئەو ژیا لە نیویۆرک لەساڵی (1995) ەوە بۆ ساڵی (1998)

ب-بۆ گوزارشت کردن لە جوڵەیەک بە واتای (لە) دێت بۆ نمونە:

He moved from Canada. ئەو لە کەنەداوە هاتووە (خۆی نقڵ کردووە)

ج-بۆ گوزارشت لە وڵاتێک (منشأ) بۆ نمونە:

Where did you come from? تۆ لەکوێوە هاتوویت؟

I came from Paris. من لە پاریسەوە هاتووم

(in)-7 چەند واتایەکی هەیە وەک:

أ-بە واتای (لەناو) یان (لە) دێت بۆ نمونە:

He is in the car. ئەو لەناو (لە) سەیارەکەدایە

ب-لەگەڵ ناوەکانی مانگەکان و ساڵەکان و وەرزەکان بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە:

Ali was born in March. عەلی لەدایکبووە لە مانگی سێ (مارس ، ئازار)

Ali was born in 1990 AD. عەلی لەدایکبووە لە ساڵی (1990) ی لەدایکبوون

Ali left the city in summer. عەلی شارەکەی بەجێهێشت لە هاویندا

ت-لەپێش ناوی (واتایی) دا بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە:

Romeo was in love with his wife. ڕۆمیۆ لە خۆشەویستیدایە لەگەڵ ژنەکەیدا

The passengers are in danger. گەشتیارەکان لە مەترسیدان

ث-بۆ گوزارشت کردن لە شوێنێکی دیاریکراو بۆ نمونە:

I am in Damascus. من لە دیمەشقم

(into)-8 بە چەند واتایەک دێت وەک:

أ-بە واتای (بەرەو ، بەئاڕاستەی) دێت بۆ نمونە:

He went into the room. ئەو کوڕە دەڕوات بەرەو ژوورەکە

ب-لەکاتی گۆڕانکاریدا لە حاڵەتێکەوە بۆ حاڵەتێکی تر بە واتای (بۆ) دێت بەتایبەتی لەگەڵ فرمانی (divide) بۆ نمونە:

Airports divide into local and international.

واتاکەی : فرۆکەخانەکان دابەش دەبن بۆ ناوخۆیی و نێودەوڵەتی

9-(of) چەند واتایەک و چەند بەکارهێنانێکی هەیە وەک:

أ-بۆ گرێدان و ڕەبط لەنێوان (مضاف و مضاف إليه) بۆ (خاوەنێتی) بۆ نمونە:

The Queen of Spain. شاژنی ئیسپانیا

The owners of the car. خاوەنەکانی سەیارەکە

ب-بۆ گوزارشت کردن لە بەشێک لە کۆمەڵەیەک بۆ نمونە:

A part of the cake بەشێک لە کێکەکە

An apple of the box یەک سێو لە کارتۆنەکە

ت-بۆ گوزارشت لە چەندێتی (الكميات) بۆ نمونە:

a lot of noise, a liter of oil, dozens of eggs, thousands of babies

10-(on) بە چەند واتایەک دێت وەک:

أ-بە واتای لەسەر (فوق ، على) دێت بۆ نمونە:

The books are on the table. پەڕتوکەکان لەسەر مێزەکەن

ب-بۆ گوزارشت کردن لە هۆکارەکانی گواستنەوە بۆ نمونە:

I go to work on the bus. دەڕۆم بۆ ئیش بە پاس

ت-لەگەڵ ڕۆژەکانی هەفتە و لەگەڵ ڕۆژەکانی مانگ بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە:

We will travel on Friday. من سەفەر دەکەم لە ڕۆژی (جمعة)

We will travel on 9th July. من سەفەر دەکەم لە ڕۆژی (9) ی مانگی حەوت

ث-لەگەڵ بەرواردا (التواريخ) بەکاردەهێنرێت بۆ نمونە:

This chocolate will expire on 1/10/2006 AD.

واتاکەی : چکلێتەکە بەسەردەچێت لە ڕۆژی (1) ی مانگی (10) ی ساڵی (2006) ی لەدایکبوون

ج-بە واتای (هەیە لە) یان (هەیە لەسەر) دێت بۆ نمونە:

Although this computer is cheap, it is one of the best machines on the market.

واتاکەی : هەرچەندە ئەم کۆمپیوتەرە هەرزانە بەڵام یەکێکە لە باشترین ئامێرەکان کە هەیە لە بازاڕ

This program displays all sites on the internet.

واتاکەی : ئەم بەرنامەیە پیشانی دەدات هەموو سایتەکان کە هەیە لەسەر ئینتەرنێت

11-(to) بە چەند مانایەک دێت بۆ نمونە:

أ- بە واتای (بۆ) یان (بۆ لای) دێت بۆ نمونە:

Come to me. وەرە بۆلای من

He went to Canada from 1990 to 1995.

ئەو کوڕە ڕۆیشت بۆ کەنەدا لە ساڵی (1990)ەوە بۆ ساڵی (1995)

تێبینی : لەکاتی وتنی وەرە بۆ ئێرە پێویست بە وشەی (to) ناکات و دەڵێین:

Come here. وەرە بۆ ئێرە (ڕاستە)

Come <u>to</u> here. وەرە بۆ ئێرە (هەڵەیە)

ب-ئەگەر لەسەر شێوەی (to + verb base) هات ئەوا بە واتای (بۆ ئەوەی) یان (بۆ) دێت بۆ نمونە:

I went to a restaurant to eat. ڕۆیشتم بۆ چێشتخانە بۆ ئەوەی بخۆم

To win you have to train well.

واتاکەی : بۆ ئەوەی سەرکەویت پێویستە لەسەرت کە بەباشی ڕاهێنان بکەیت

ت-ئەگەر لەسەر شێوەی (to + have + p.p.) هات ئەوا مانی (بۆ ئەوەی) دەگەیەنێت بەس لە ڕابردوودا بۆ نمونە:

I am delighted to have met your father yesterday.

واتاکەی : من دڵخۆشم چونکە دوێنی چاوم کەوت بە باوکت

ث-بەکاردەهێنرێ بۆ نەرێ کردنی ئەو دوو حاڵەتەی پێشەوە بە دانانی (not) لەپێش (to) بۆ نمونە:

Not to lose you have to train well.

واتاکەی : بۆئەوەی نەدۆڕێیت پێویستە لەسەرت بەباشی ڕاهێنان بکەیت

I told you not to go skating. پێم وتیت کە نەڕۆیت بۆ بەفرە خلیسکێ

We are sorry not to have met your wife yesterday.

واتاکەی : ئێمە بەداخەوەین کە تۆ نەت توانی چاوت بە خێزانت بکەوێت

ج-بۆ دروستکردنی بکەرنادیار لە خاڵی (ب) دروستکردنی لەسەر شێوەی (to + verb + p.p.) ، وە لە خاڵی (ت) دا دروستدەکرێ لەسەر شێوەی (to + have + been + p.p.) ، وە لە حاڵەتی (ث) دا دروستدەکرێ لەسەر شێوەی (not + to + be + p.p.) بۆ نمونە:

Everyone likes to be admired.

واتاکەی : هەموو کەسێک حەز دەکات کە خەڵک پێی موعجیب بن

The building appears to have been repainted.

واتاکەی : بیناکە وا دەردەکەوێت کە بۆیاخ کرابێتەوە

Not to be deceived you have to be careful.

واتاکەی : بۆ ئەوەی هەڵنەخەڵەتێنرێیت پێویستە وریا بیت

ح-ئەگەر کەوتە نێوان دوو فرمانەوە ئەوا زۆربەی جار واتای (کە) دەگەیەنێت بۆ نمونە:

I want to go. دەمەوێت کە بڕۆم

I want you to go with me. دەمەوێت کە تۆ لەگەڵم بڕۆیت

I think to write a story. بیردەکەمەوە کە چیرۆکێک بنوسم

I want to see him. دەمەوێت کە ئەو ببینم

12-(up to) بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە شوێن و کات بە واتای (تاوەکو ، هەتا ، هەتاوەکو) دێت بۆ نمونە:

I will stay here up to Saturday. لێرە دەمێنمەوە هاتوەکو ڕۆژی شەممە

I walked up to the tree. ڕۆیشتم تاوەکو دارەکە

I will stay here up to Saturday.

13- (until) بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن تەنها لە (کات) ، وە هەروەها بە شێوەی (till) یش دەنوسرێت وە هەردووکیشیان بە واتای (هەتا ، هەتاوەکو ، هەتاکو) بۆ نمونە:

I will stay here (until/till) Saturday. من لێرە دەمێنمەوە هەتا ڕۆژی شەممە

14-(with) بە چەند مانایەک دێت وەک:

أ-بە واتای (لەگەڵ) دێت و هەمان واتای (together) ی هەیە بۆ نمونە:

1-She went with her father. ئەو کچە ڕۆیشت لەگەڵ باوکی

2-I am with you. من لەگەڵ تۆم

ب-بە واتای (بە) دێت بۆ نمونە:

I write with a pen. بە قەڵەمێک دەنوسم

هەندێک تێبینی گرنگ لەسەر ئامڕازە پەیوەندییەکان

1-لە زمانی ئینگلیزیدا ناو و ڕاناو لەدوای ئامڕازی پەیوەندییەوە دێن و دەبنە تەواوکەر (مفعول) بۆ ئامڕازی پەیوەندی ، وە ئەگەر ئەم ڕاناوە تەواوکەر بوو دەتوانین بیگۆڕین بۆ ڕاناوی (نصب) و (جر) ی ئەمانەی لای خوارەوە:

me, you, him, her, it, us, them

2-ئەگەر لەدوای ئامڕازی پەیوەندی (to) ەوە فرمان هات پێویستە فرمانەکە چاوگ (infinitive) بێت ، نابێت (s) ی کەسی سێیەمی پێوە بێت و نابێت (ing) ی پێوە بێت

هەندێک هەڵەی باو لەکاتی بەکارهێنانی ئامڕازە پەیوەندییەکان

زۆرێک لە هەڵە هەیە کە لە ئامڕازی پەیوەندیدا هەیە کە دەیکەین بەتایبەتی لەکاتی بەکارهێنانی ئامڕازە پەیوەندییەکان بەتایبەتی لەکاتی وەرگێڕانی پیتی (الترجمة الحرفي) ، وە لە دیارترینی ئەو هەڵانەش :

1-هەڵە لەکاتی بەکارهێنانی ئامڕازی پەیوەندی لەکاتێکدا پێویستی پێی نییە بۆ نمونە:

1-Please answer to my question. هەڵەیە

Please answer my question. ڕاستە (تکایە وەڵامی پرسیارەکەم بدەرەوە)

2-I finished from my work. هەڵەیە

I finished my work. ڕاستە (ئیشەکەمم تەواو کرد)

3-He needs to a pen. هەڵەیە

He needs a pen. ڕاستە (پێویستم بە قەڵەمەێکە)

4-She reached to the school. هەڵەیە

She reached the school. ڕاستە (ئەو کچە گەیشتە قوتابخانە)

5-They entered to the room. هەڵەیە

They entered the room. ڕاستە (ئەوان هاتنە ژوورەکەوە)

6-We will visit him in the next day. هەڵەیە

We will visit him the next day. ڕاستە (ئێمە سەردانی ئەو دەکەین ڕۆژی دواتر)

6-Conjunction (conj.) ئامرازی پێکەوە بەستن

دوو وشە یان دوو بیرۆکە یان دوو گرێ بەیەکەوە دەبەستێت ، وە پیشانی دەدات کە چۆن بەیەکەوە بەستراون

Examples: and وە ، هەروەها, or یان, because چونکە ، لەبەرئەوەی, but بەڵام ، بەڵکو, yet هێشتا, so بۆیە ، لەبەرئەوە, both پێکەوە ، هەردووکیان, either یان, while لەکاتێکدا, when کاتێک, what بەئەندازەی ئەوە, neither…nor نە ئەمە نە ئەوە, then پاشان, as well as وە بەو شێوەیە,

notwithstanding سەرەڕای ئەوەی کە

I was tired and busy but I did the work.

شێوازی دروستکردنی ئامرازی پەیوەندی

1-ئەم دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بەیەکەوە ببەستە بە (and) و (or) :

She is smart. He is smart. ئەو کچە زیرەکە. ئەو کوڕە زیرەکە

لەکاتی بەیەکەوە بەستنی ئەو دوو ڕستەیەدا بە (and) یان (or) ئەوا وشە هاوبەشەکان دەسڕینەوە و لایان دەبەین لە ڕستەی دووەمدا ، وە دوو ڕستەکە بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت:

She and he are smart. ئەو کچ و کوڕە زیرەکن

تێبینی ئەوە بکە کە (are) مان بەکارهێنا لە جیاتی (is) چونکە (she and he) بووەتە کۆ.

She or he is smart. ئەو کچە یان ئەو کوڕە زیرەکە

2-لەکاتی بەیەکەوە بەستنی چەند ناوێک (لە دوو ناو زیاتر) بە (and) ئەوا ڕستە دەنوسرێ بەو شێوەیەی لای خوارەوە

My hobbies are swimming, reading, programming and exploring.

واتاکەی : هیواتەکانی من بریتین لە مەلە کردن ، خوێندنەوە ، بەرنامە دانان و بەدوادا گەڕان

My hobbies are swimming and reading and programming and exploring. ئەم ڕستەیە هەڵەیە بەم شێوەیەی کە نوسراوە ئەوەی سەرەوە ڕاستە

3-ئامڕازی پێکەوەبەستنی (and) دەخەینە پێش ناوی کۆتایی .

4-هەندێک نمونە لەسەر ئامڕازی پێکەوە بەستن :

1)She is studying both English and French.

واتاکەی : ئەو کچە سەعی ئینگلیزی و فەرەنسی پێکەوە دەکات

2)Neither she nor her sister were in the party.

واتاکەی : نە ئەو کچە وە نە خوشکەکەی لە ئاهەنگەکە نەبوو

3)Meet her first then take your decision.

واتاکەی : ئەو کچە ببینە پاشان بڕیار بدە

4)He as well as you is tired.

واتاکەی : ئەو کورە بە شێوەی تۆ ماندووە

5)Kill him (or else/otherwise) he will kill you.

واتاکەی : بیکوژە ئەگەرنا ئەو دەتکوژێت

تێبینی : لەکاتی بەیەکەوە بەستنی ڕاناوی (i) بە ڕاناو یان ناوێکی تر ئەوا ئامرازی بەیەکەوە بەستن دەکەوێتە پێش (i) و ناکەوێتە دوایەوە بۆ نمونە:

1-I and he are going. هەڵەیە

He and I are going. ڕاستە

2-I or he is going. هەڵەیە

He or I is going. ڕاستە

7-Interjection (inter.) ئامرازی سەرسوڕمان

وشەیەکە یان گرێیەکە کە گوزارشت (تعبیر) دەکات لە هەست و سۆز و هەڵچوونێکی بەهێز وەک خۆشەویستیەکی زۆر یان توڕەییەکی زۆر یان بەگشتی هەستکردنێکی بەهێزە ، وە سەسوڕمانێکی کورتە.

Examples: ouch! , hey! , oh! , watch out! , wow!

Wow! I passed my English exam.

8-Article أداة

لێرەدا سێ (أداة) مان هەیە کە ئەوانیش بریتین لە (a, an, the)

1-پیتی (a) بەکاردەهێنرێت لەپێش ناوێکی تاکی ژمێرراو کە بە نەبزوێن دەستی پێکردبێت یان بە دەنگێکی نەبزوێن دەستی پێکردبێت.

For instance:

a dog, a cat, a deer, a box, a tree, a pen, a pencil, a table, a house, a blackboard, a whiteboard, a shelf, a zebra, a bottle…etc.

Examples:

1-There is a bottle on the table.

2-It is a cat in the room.

2-دوو پیتی (an) بەکاردەهێنرێت لەپێش ناوێکی تاکی ژمێرراو کە بە بزوێن دەستی پێکردبێت یان بە دەنگێکی بزوێن دەستی پێکردبێت.

For instance:

an apple, an umbrella, an hour, an institute…etc.

Examples:

1-There is an apple on the table.

2-It is an umbrella.

ئێمە (a, an) بەکار دەهێنین :

1-لەپێش ناوی تاکی ژمێرراو بەکار دەهێنرێت بۆ نمونە (an egg, a table) .

2-بەکار دەهێنرێ لەپێش پیشەیەک (وظیفة) یان کۆمەڵێکی دیاری کراو لە خەڵک یان ڕەگەزنامە (جنسیة) بۆ نمونە :

Saleh is a doctor

He is an engineer.

She is an English women.

3-لەگەڵ ئەو ژمارانە بەکاردەهێنرێن کە واتای هەموو (کل) دەبەخشن

He washes his hands ten times a day. (means every day)

4-ناتوانین هیچ ئامڕاز (أداة) ێک بەکاربهێنین لەگەڵ ناوی واتایی (معنوی) و ناوی کانزاکان (معادن) بۆ نمونە : Love, beauty, hatred, wood, silver, gold

5-ناتوانین هیچ ئامڕاز (أداة) ێک بەکاربهێنین لەپێش ناوی کۆ یان ناوی نەژمێرراو بۆ نمونە :

There are books on the table.
Milk is good for you.

3-وشەی (the) بریتییە لە ئامرازی ناساندن و واتە (ەکە) ، وە بەکاردەهێنرێ لە پێش ناوی نەژمێرراو ناوی ژمێرراو بۆ نمونە (دارەکە ، بیناکە ، کتێبەکە ، یاریگاکە ، ئاوەکە ، پارەکە...هتد)

Examples:

1-This is the book I bought yesterday.

2-He plays at the stadium.

3-I swam in the water.

ئێمە (the) بەکار دەهێنین :

1-لەپێش ناوێک کە تەنهایە و جۆرێکی تر لەوە نییە بۆ نمونە :

The river Nile

The Ka’aba

2-لەپێش ناوی ڕووبار و دەریاکان و دەریاچەکان و ....هتد بۆ نمونە :

The Arabian Gulf
The Red Sea

3-لەپێش ناوێک بەکاردەهێنرێ کە دەبێتە تەواوکەر (مفعول به) لە ڕستەدا بۆ نمونە :

Umar answered the question.

4-لەپێش ناوی هەندێک ئامێری مۆسیقی بەکار دەهێنرێ بۆ نمونە :

Can you play the duff?

5-بەکاردەهێنرێ لەپێش ناوی هەندێک وڵاتەوە بۆ نمونە :

The United Kingdom
The U.S.A.

6-بەکاردەهێنرێ لەگەڵ هەندێک گوزارشت کە باسی کات دەکات بۆ نمونە :

at the weekend
in the evening

7-لەگەڵ بەروار (تأريخ) دا بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە :

On the first day of every month.

8-لەگەڵ هەندێک گوزارشتی گشتی دا بەکاردەهێنرێ بۆ نمونە :

Listen to the radio/news.
Go to the market/desert.

9-بەکاردەهێنرێ لەگەڵ ناوێک کە دووبارە باس دەکرێتەوە بۆ نمونە :

I saw a man. The man was young.

10-هیچ ئامڕاز (أداة) ێک بەکارناهێنرێ لەگەڵ ناوی بابەتی خوێندن بۆ نمونە :

I do not like science. My favorite subject is mathematics.

11-هیچ (أداة) یّک بەکارناهێنرێ لەپێش ناوێکی دیاری کراو بۆ نمونە : قوتابخانە ، ماڵ ، جێگای نوستن ، ئیش ....هتد :

I am going to school.
I always go to bed early.

12-هیچ (أداة) یّک بەکارناهێنرێ لەگەڵ ناوێکی دیاری کراو بۆ نمونە : ناوی ڕۆژەکان و مانگەکان

on Monday, in June
in summer (sometimes in the summer).
before breakfast.

9- Pronoun (p.) ڕاناو (جێناو)

ڕاناو (جێناو) بەکاردەهێنرێ لە جێگای ناو لە ڕستەدا یان لەجیاتی گرێیەکی ناوی دێت لە ڕستەدا بۆ ئەوەی خۆمان ڕزگار بکەین لە دووبارەبوونەوەی ناوەکە یان گرێ ناوییەکە ، وە ڕاناوەکان جۆریان زۆرە ، لێرەدا هەندێکیان دەنوسین کە پێویستە بیان زانین ، وە سەرەتا ڕاناوی بکەر (subject) دەنوسین پاشان گۆڕینی بۆ ڕاناوی تەواوکەر (object) وە پاشان گۆڕینی بۆ ڕاناوی خاوەنداری (possessive) پاشان گۆڕینی بۆ ڕاناوی خۆیەتی (Reflexive pronouns) ، وە فێرخواز زۆر پێویستە ئەوانە بزانێت.

n.	Pronoun (subject) ڕاناوی بکەر	Pronoun (object) تەواوکەر (مفعول بە)	Possessive Adjectives سیفەتی خاوەنێتی	Possessive Pronouns ڕاناوی خاوەنێتی (هەیی)	Reflexive pronouns ڕاناوی خۆیەتی
1	I من	me	my	mine هی ی من	myself
2	we ئێمە	us	our	Ours هی ی ئێمە	ourselves

3	he ئەو (نێر)	him	his	his هی ی ئەو (نێر)	himself
4	she ئەو (مێ)	her	her	hers هی ی ئەو (مێ)	herself
5	it ئەو (نەفام ، بێ گیان)	it	its	its هی ی ئەو (نەفام ، بێ گیان)	itself
6	you تۆ ، ئێوە	you	your	yours هی ی تۆ ، هی ی ئێوە	yourself, yourselves
7	They ئەوان	them	their	theirs هی ی ئەوان	themselves
8	Ari	Ari	Ari's		-
9	worker	worker	worker's		-
10	workers	workers	workers'		-

بەکارهێنانەکانی ڕاناوەکان

1-ڕاناو بەکاردەهێنین لەجیاتی ناو ، لەکاتێکدا دەزانین کە ئەو کەسە کێیە یان دەربارەی چ شتێک قسە دەکەین بۆ نمونە :

Ali is a good student. He passes all his tests.

2-ڕاناوی تەواوکەر (مفعول بە) بەکاردەهێنین :

أ-لەدوای ئامرازی پەیوەندی (حرف جر) بۆ نمونە :

Do you live near them?
Send the box directly to me.

ب-لەدوای (to) و (for) بەکاریدەهێنین لەگەڵ فرمانەکانی (make, give, send, lend, pass, take, show) بۆ نمونە :

The little boy made it for her.

3-ڕاناوی خۆیەتی بەکار دەهێنین :

أ- بۆ دووپات کردنەوە (للتأکید) بۆ نمونە :

Did you do the decorations yourself?
I did the painting myself.

ب-لەگەڵ هەندێک گوزارشت (تعابیر) ی تایبەت بۆ نمونە :

Help yourself.
Enjoy yourself.
Behave yourself.
I live by myself. (I live alone)

4-ڕاناوی پەیوەندی (ضمائر الوصل) (relative pronouns) بەکاردەهێنین بۆ بەیەکەوە بەستنی ڕستەکان ، وە بۆ بەستنەوەی ڕستەکان بەیەکەوە ئەم هەنگاوانە بنێ :

أ-دەگەڕێین لەدوای وشەی دووبارە لە ڕستەی دووەم پاشان دەگەڕێین لە شوێنەکانیان ئەگەر بکەرێکی ژیر (عاقل) بێت ئەوا (who) بەکار بهێنە ، وە ئەگەر تەواوکەر (مفعول به) یێکی ژیر (عاقل) ئەوا (whom) بەکاربهێنە ، وە ئەمە دەناسینەوە بە بوونی وشەکەی دوای فرمانەکە ، وە ئەگەر ژیر نەبوو (غیر عاقل) ئەوا (which) بەکاربهێنە ، وە وشەی (that) بەکاردەهێنین لەجیاتی هەر وشەیەک لەو شانەی سەرەوە جگە لەوەی بەباشی نازانین بەکاربهێنرێ لە هەموو ڕستەیەکدا ، وە ئەگەر بۆ خاوەنێتی بوو ئەوا (whose) بەکاربهێنە .

ب-وشە دووبارەکە بسڕەوە لە ڕستەی دووەمدا وە ئەو ناوە دابنێ کە سڕیتەوە بە هەمان شێوە لە ڕستەی یەکەمدا .

Who (بۆ بکەری ژێر) کە ، کەوا ، الَّذِي ، التی

ڕاناوی (who) بەکاردەهێنین لە شوێنی بکەری ژێر ، وە بەدڵنیاییەوە بکەرەکە دەناسین بە هۆی ڕستەی یەکەمەوە ، سەرنجی ئەم دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بدە :

Here is the man. The man is a doctor.

وشەی (the man) دەسڕینەوە لە ڕستەی دووەمدا وە ڕاناوی (who) دادەنێین لە جێگایدا ، پاشان پاشماوەی ڕستەی دووەم دەنوسینەوە لەدوای وشە لابراوەکەدا (the man) وە بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێ دێت :

Here is the man who is a doctor.

سەرنجی هەندێک نمونەی تر بدە کە چۆن دەگۆڕرێن :

1)The man came here. The man was a doctor.
The man who was here is a doctor
2)My friend swims well. He lives here.
My friend who lives here swims well.

Whom (بۆ تەواوکەری ژێر) کە ، کەوا ، الَّذِي ، التی

ڕاناوی (whom) بەکاردەهێنین لە شوێنی تەواوکەری ژێر ، وە بەدڵنیاییەوە تەواوکەرەکە دەناسین بە هۆی بوونی لەدوای فرمانەکەوە ، سەرنجی ئەم دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بدە :

The man came here. I visited him

وشەی (him) دەسڕینەوە لە ڕستەی دووەمدا وە ڕاناوی (whom) دادەنێین لەسەرەتای ڕستەی دووەمدا ، پاشان ناوی پەیوەندیدار (موصول) و ڕستەی دووەم دەنوسینەوە لەدوای ئەو وشەیەی کە سڕیمانەوە بە هەمان شێوە (کەوا ڕاناوەکەی بۆ دەگەڕێتەوە) وە بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێ دێت :

The man whom I visited came here.

سەرنجی هەندێک نمونەی تر بدە کە چۆن دەگۆڕرێن :

1)The man was working with me. I paid him.
The man whom I paid was working with me.

2)This is the girl. You gave her a flower.
This is the girl whom you gave a flower.

که ، کەوا ، الَّذِي ، التي (بۆ بکەری بێ گیان و تەواوکەری بێ گیان) Which

ڕاناوی (which) بەکاردەهێنین لە شوێنی بکەری ناژیر (غير العقل) و تەواوکەری ناژیر (غير العاقل) ، وە بەدڵنیاییەوە بکەرەکە دەناسینەوە بە هۆی بوونی لە سەرەتای ڕستەکەوە ، بەڵام تەواوکەر لەدوای فرمانەوە دێت ، سەرنجی ئەم دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بدە :

He found his book. He lost it yesterday.

دەبینین وشەی (his) دانیشتووە و لکاوە بە وشەی (his book) دەیسڕینەوە وە لە جێگایدا (which) بەکاردەهێنین لە سەرەتای ڕستەی دووەمدا پاشان ناوی پێکەوەلکاو و ڕستەی دووەم لەدوای ئەو وشەیەی کە سڕیمانەوە و لامان برد بە هەمان شێوە (کەوا ڕاناوەکەی بۆ دەگەڕێتەوە) وە بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێ دێت :

He found his book which he lost yesterday.

سەرنجی هەندێک نمونەی تر بدە کە چۆن دەگۆڕرێن :

1)This is the house. I live in it.
This is the house which I live in.
2)This book is cheap. It is very useful.
This book which is very useful is cheap.

که ، کەوا ، الَّذِي ، التي (بۆ بکەر و تەواوکەری ژیر و ناژیر) that

ڕاناوی (that) بەکاردەهێنین لە شوێنی بکەر و تەواوکەری ژیر و ناژیر ، وە لە شوێنی هەریەکێک لەو ڕاناوانەی کە لەووپێش ڕوونمان کردووە دادەنرێت کە ڕاناوەکانیش بریتی بوون لە (who, whom, which) سەرنجی ئەم دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بدە :

This is the boy. You met her.
This is the boy that (whom) you met.
I have a bird. It sings.
I have a bird that (which) sings.

whose (کە ، کەوا ، الَّذِي ، التی (بۆ خاوەنێتی

ڕاناوی (whose) بەکاردەهێنین بۆ خاوەنێتی ، سەرنجی ئەم دوو ڕستەیەی لای خوارەوە بدە

This is the man. His car hit the boy.
This is the man whose car hit the boy.

ئێمە وشەی (car) مان هەیە کە خاوەنەکەی بریتییە لە (the man) ، ڕاناوی خۆیەتی (his) دەسڕینەوە و لای دەبەین و لەجیاتی ڕاناوی (whose) بەکاردەهێنین پاشان لەدوای ڕاناوی (whose) وشەی (car) دادەنێین .

چۆنێتی دروستکردنی پرسیار

ئەم بابەتە لەووپێش باس کراوە ناوبەناو واتە بەشێوەیەکی بەسەریەکەوە باس نەکراوە ، بەڵام لێرەدا دووبارەیان دەکەینەوە و بەتێروتەسەلی (إن شاء الله) ڕوونی دەکەمەوە .

1-ئەگەر فرمانی یاریدەدەر هەبوو لە ڕستەکەدا ئەوا بۆ گۆڕینی ڕستەی هەواڵی (خبری) ی ڕانەبردوو بۆ ڕستەی پرسیاری ئەوا فرمانی یاریدەدەر دەخەینە سەرەتاوە ، وە فرمانە یاریدەدەرەکانیش ئەمانەن :

am, is, are, was, were, have, has, had, will, would, shall, should, can, could, may, might, must, ought to

Examples:

ڕستە	کاتێک دەیکەین بە پرسیاری دەبێت بە
They are doctors.	Are they doctors?
She can help us.	Can she help us?
I will go to the market.	Will you go to the market?

2-ئەگەر لە ڕستەکەدا فرمانی یارمەتیدەر نەبوو ئەوا :

أ-ئەگەر کاتی ڕستەکە ڕانەبردووی سادە بوو و بکەرەکەی یەکێک بوو لە (I, you, we, they, plural subject) ئەوا بە فرمانی (do) پرسیار دروستدەکەین بۆ نمونە :

رستە	کاتێک دەیکەین بە پرسیاری دەبێت بە
They play tennis.	Do they play tennis?
I write books.	Do you write books?

ب-ئەگەر کاتی ڕستەکە ڕانەبردووی سادە بوو و بکەرەکەی یەکێک بوو لە (he, she, it, singular subject) ئەوا بە فرمانی (does) پرسیار دروستدەکەین بۆ نمونە :

hmed plays tennis. Does Ahmed play tennis?
Huda watch TV. Does Huda watch TV?

ج-ئەگەر کاتی ڕستەکە ڕابردووی سادە بوو و بکەرەکەی هەر بکەرێک بێت ئەوا بە فرمانی (did) پرسیار دروستدەکەین بۆ نمونە :

They watched TV last night.
Did they watch TV last night?
I played football yesterday.
Did you play football yesterday?

تێبینی : ئەو سێ لقە (أ ، ب، ج) وەڵامەکانیان بە (yes) یان (no) دەبێت چونکە ڕستە پرسیارییەکان بە وشەی پرس دەستیان پێنەکردووە .

Wh questions

ئەگەر مەبەست لە پرسیار کردنەکە پێدانی زانیارییەکی دیاریکراو بێت ، ئەوا پێویستە پرسیارەکە دەست پێبکات بە یەکێک لەم وشە پرسانەی خوارەوە کە پێیان دەوترێ (wh questions) .

ژ	وشەی پرس	شێوازی خوێندنەوەکەی	واتاکەی	بۆچی مەبەستێک بەکاردەهێنرێ
1	where	/weə/	لەکوێ ، بۆ کوێ	بۆ پرسیار کردن لە شوێن
2	when	/wen/	کەی	بۆ پرسیار کردن لە کات

3	why	/wai/	بۆچی	بۆ پرسیار کردن لە هۆکار
4	what	/wɒt/	چی ، چ	بۆ پرسیار کردن لە شتێک
5	which	/witʃ/	کام ، کامە	بۆ هەڵبژاردن لەنێوان دوو شتدا
6	who	/hu:/	کێ	بۆ پرسیار کردن لە بکەری ژیر
7	whom	/hu:m/	کێ	بۆ پرسیار کردن لە تەواوکەری ژیر
8	whose	/hu:z/	هی ی کێ	بۆ پرسیار کردن لە خاوەنێتی
9	how	/haʊ/	چۆن	بۆ پرسیار کردن لە چۆنێتی
10	how many	/haʊ meni/	چەند ژمارە	بۆ پرسیار کردن لە
11	how much	/haʊ mʌtʃ/	چەند ، چەندێتی	بۆ پرسیار کردن لە ژمارە
12	how long	/haʊ loŋ/	بۆ ماوەی چەند	بۆ پرسیار کردن لە چەندێتی
13	how old	/haʊ əʊld/	تەمەن چەندە	بۆ پرسیار کردن لە تەمەن
14	how far	/haʊ fɑ:/	چەند دوورە	بۆ پرسیار کردن لە دووری (مسافة)

Steps for Making a Question
هەنگاوەکانی دروستکردنی پرسیار

1-وشەی پرسی گونجاو هەڵبژێرە بۆ ئەو شتەی کە دەتەوێت پرسیاری لێ بکەیت بۆ نمونە : (when, where, why…etc.) .

2-فرمانی یاریدەدەر (helping verb) ئەگەر هەبوو بیخەرە پێش بکەرەوە واتە ڕاستەوخۆ بیخەرە دوای وشە پرسەکەوە.

3-ئەگەر لە ڕستەکەدا فرمانی یاریدەدەر نەبوو ، ئەوا :

أ-ئەگەر کاتی ڕستەکە ڕانەبردووی سادە بوو و بکەرەکەی یەکێک بوو لە (I, you, we, they, plural subject) ئەوا بە فرمانی (do) پرسیار دروستدەکەین

ب-ئەگەر کاتی ڕستەکە ڕانەبردووی سادە بوو و بکەرەکەی یەکێک بوو لە (he, she, it, singular subject) ئەوا بە فرمانی (does) پرسیار دروستدەکەین

ج-ئەگەر کاتی ڕستەکە ڕابردووی سادە بوو و بکەرەکەی هەر بکەرێک بێت ئەوا بە فرمانی (did) پرسیار دروستدەکەین

3-بکەر دابنێ لەدوای فرمانی یارمەتیدەرەکەوە لەگەڵ تێبینی ئەوەی کە فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەگەڕێنینەوە بۆ چاوگ (base) .

4-ئەو شتە بسڕەوە کە دەتەوێت پرسیاری دەربارە بکەیت ، چونکە ئەوە وەڵامەکەیە .

Example:
1-They are going to eat meat.
2-What are they going to eat?
3-What are the girls doing?

تێبینی ئەوە بکە لەو نمونەیەی پێشەوە کە فرمانی یارمەتیدەری (are) مان خستە پێش بکەری (they) ، وە وشەی (meat) مان لابرد چونکە وەڵامی پرسیارەکەیە .

-They played tennis at school.
-Where did they play tennis?

تێبینی ئەوە بکە لەو نمونەیەی پێشەوە کە فرمانی یارمەتیدەری (did) مان بەکارهێنا چونکە فرمانی ڕستەکە ڕابردووە (played) ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەکەمان خستەوە سەر شێوە بنەڕەتییەکەی خۆی کە چاوگە (base) ، وە وشەی (at school) مان لابرد چونکە وەڵامی پرسیارەکەیە .

Other examples:
1-Where are you going?
2-What are they doing?
3-what is he drinking?

تێبینی : لەکاتی دروستکردنی پرسیاردا هەندێک ڕاناو دەگۆڕین کە زۆر پێویستە بیان زانین بۆ نمونە :

ڕاناو پێش گۆڕینی بۆ پرسیارکردن	ڕاناو دوای دروستکردنی پرسیار
I	you
you	I
we	you

my	your

تێبینی : لەکاتی پرسیار کردن لە بکەر ئەوا فرمانی یاریدەدەر بەکارناهێنین بەڵکو وشەی پرس بەکاردەهێنین ، وە وشەی پرسی (who) بەکاردەهێنین بۆ بکەری ژیر ، وە وشەی پرسی (what) بەکاردەهێنین بۆ بکەری بێ گیان یان ناژیر بۆ نمونە :

Ahmed broke the window. Who broke the window?
The book describes accidents. What describes accidents?

بەکارهێنانەکانی How

1-(how) بەکاردەهێنرێ بۆ حاڵەت و چۆنێتی بۆ نمونە :

He was very pleased to meet his friend.
How was he to meet his friend?

2-(how many) بەکاردەهێنرێ بۆ پرسیار کردن لە ژمارە بۆ نمونە :

Thirty boys are in this class.
How many boys are in this class?

3-(how much) بەکاردەهێنرێ بۆ پرسیار کردن لە چەندێتی بۆ نمونە :

You paid five pounds for this coat.
How much did you pay for this coat?

4-(how old) بەکاردەهێنرێ بۆ پرسیار کردن لە تەمەن بۆ نمونە :

I am twenty years old.
How old are you?

5-(how far) بەکاردەهێنرێ بۆ پرسیار کردن لە دووری (مسافة) بۆ نمونە :

It is 450 KM from Dammam to Riyadh.
How far is it from Dammam to Riyadh?

6-(how long) بەکاردەهێنرێ بۆ پرسیار کردن لە درێژی بۆ نمونە :

This rope is two meters long.
How long is this rope?

7-(how high) بەکاردەهێنرێ بۆ پرسیار کردن لە بەرزی (ارتفاع) بۆ نمونە :

This fence is four meters high.
How high is this fence?

8-(how tall) بەکاردەهێنرێ بۆ پرسیار کردن لە بەرزی باڵای مرۆڤ بۆ نمونە :

Sami is meter and a half tall.
How tall is Sami?

Making Negative دروستکردنی نەرێ

ئەم بابەتەش لە هەندێک لە بەشەکاندا باس کراوە جیابەجیا ، بەڵام لێرەدا بەسەریەکەوە دەیان نوسم (إن شاء الله) .

1-بۆ گۆڕینی ڕستەی خەبەری (ڕابردوو و ڕانەبردوو) ئەوا (not) بخەرە دوای فرمانە یاریدەدەرەکە ، وە فرمانە یارمەتیدەرەکانیش بریتین لە :

am, is, are, was, were, have, has, had, will, would, shall, should, can, could, may, might, must, ought to

some examples:

They are happy.	They are not happy?
He can help us?	He can not help us?

وا لە خوارەوەش هەندێک شێوازی کورتکردنەوە بۆ ئەرێ و نەرێ دەنوسم :

لە (نەرێ) دا

long forms	short forms

لە (ئەرێ) دا

long forms	short forms

Iam	I’m
she is	she’s
he is	he’s
it is	it’s
you are	you’re
we are	we’re
they are	they’re

Iam not	I’m not
she is not	she’s not
he is not	he’s not
it is not	it’s not
you are not	you’re not
we are not	we’re not
they are not	they’re not

ئەگەر لە ڕستەکەدا فرمانی یارمەتیدەر نەبوو ئەوا بە هۆی یەکێک لە فرمانە یاریدەدەرەکانی (do, does, did) وە دوای دانانی (not) لەدوایانەوە دەیکەین بە نەرێ ، پاشانیش فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ (infinitive)

تێبینی : ئەگەر ئەم وشانەی خوارەوە هەبوو لە ڕستەی ئەرێدا کە لە خشتەکەدا ئاماژەیان پێکراوە ، ئەوا بۆ گۆڕینیان بە نەرێ هەندێک گۆڕانکاری ڕوودەدات

ئەرێ	کاتێک دەیکەین بە نەرێ دەبێت بە
some	no, any
both……and	neither……..nor
either…..or	neither…………nor
sometimes	never
as……..as	not so……..as
all	not all
every	no, not every

as……as

ئەم بابەتە ماناکەی بریتییە لەوەی کە شتێک بەتەواوی لە شتێک دەچێت ، وە بەکاردەهێنرێ لەکاتی بوونی یەکسانی لەنێوان دوو تایبەتمەندیدا بۆ نمونە :

Ali is as tall as his brother.
This bag is as big as my bag.
Ahmed drives as dangerously as his brother.

not as....as

ئەم بابەتە ماناکەی بریتییە لەوەی کە شتێک لە شتێک ناچێت ، وە بەکاردەهێنرێ لەکاتی نەبوونی یەکسانی لەنێوان دوو تایبەتمەندیدا بۆ نمونە :

Ali is not as tall as his brother.
This bag is not as big as my bag.
Hamad does not drive as dangerously as his brother.

Tag questions (الأسئلة المذيلة) کلکە پرسیار

ئەم جۆرە لە پرسیار کلکە پرسیاری لێ دروست دەکرێت وە مانای (ئایا وانییە؟ یان وا نییە؟) دەگەیەنێت ، وە کلکە پرسیار گوزارشت دەکات لە پرسیاری کورتکراوە وە ڕستەیەکی هەواڵی لە پێشیەوە دێت ، وە ئەم جۆرە لە پرسیار پێچەوانەی ڕستەکە ناکات لە ڕووی (ئەرێ) و (نەرێ) وە ، وە ئەو ڕستەیەی کە لەپێش کلکە پرسیارەکەوە دێت ئەرێ بێت ئەوا کلکە پرسیارە نەرێ دەبێت ، وە ئەو ڕستەیەی کە لە پێش کلکە پرسیارەکەوەیە نەرێ بێت ئەوا کلکە پرسیارەکەمان ئەرێ دەبێت ، وە وەڵامی کلکە پرسیار بە پێچەوانەی کلکە پرسیارەکەوە دەبێت لە ڕووی (ئەرێ) و (نەرێ) وە ، ئەگەر کلکە پرسیارەکە نەرێ بێت ئەوا وەڵامەکەی بە ئەرێ دەبێت ، وە ئەگەر کلکە پرسیارەکە ئەرێ بوو ئەوا وەڵامەکەی بە نەرێ دەبێت ، وە ئەم جۆرە کلکە پرسیارە زۆر بەکاردەهێنرێ لە کاتی قسە کردن لە زمانی ئینگلیزیدا.

Examples:
1-There is a supermarket near here, isn't there?
Yes, there is.

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا کە پێش کلکە پرسیارەکە کەوتووە دەبینین (ئەرێ) یە لەبەر ئەوە کلکە پرسیارەکە بە نەرێ دەبێت وە وەڵامەکەشی بە ئەرێ دەبێت ، وە لە ڕستەکەدا فرمانی یاریدەدەرمان هەیە و دامان ناوەتەوە لە کلکە پرسیار و وەڵامی کلکە پرسیارەکەدا.

2-You come from the United States, don't you?

Yes, I do.

لەو ڕستەیەی سەرەوەدا کە پێش کلکە پرسیارەکە کەوتووە دەبینین (ئەرێ) یە لەبەر ئەوە کلکە پرسیارەکە بە نەرێ دەبێت وە وەڵامەکەشی بە ئەرێ دەبێت ، وە لە ڕستەکەدا فرمانی یاریدەدەرمان نییە تاوەکو دایبنێینەوە لە کلکە پرسیار و وەڵامی کلکە پرسیارەکەدا ، لەبەر ئەوە زەمەنی ڕستەکە ڕانەبردووی سادەیە و بکەرەکەشی بریتییە لە (I) و لەگەڵ ئەو بکەرەشدا فرمانی یاریدەدەری (do) بەکاردەهێنین ، وە بۆ کاتەکانی تریش لە خوارەوە بە نمونەی تر ڕوونکراونەتەوە کە پێویستە تێیان بگەین.

3-You don't come from Saudi Arabia, do you?
No, I don't.
4-It doesn't take long time be car, does it?
No, it doesn't.
5-You didn't travel last year, did you?
No, I didn't.
6-He plays football, doesn't he?
Yes, he does.
7-We visited our daughter, didn't we?
Yes, you did.

Type of sentences جۆرەکانی ڕستە

1-Simple sentences ڕستەی سادە

2-Compound sentences (مرکب) (تێکەڵ) ڕستەی لێکدراو

3-Complex sentences ڕستەی ئاڵۆز

1-Simple sentences ڕستەی سادە

ئەو ڕستەیەیە کە پێکدێت لە تەنها یەک فرمان لەناو ڕستەکەدا

Examples:

1-I saw a boy.

2-The boy was riding a bicycle.

دەتوانرێ دوو ڕستە بەیەکەوە ببەسترێن بۆ ئەوەی ببێتە ڕستەیەکی سادە و تەنها یەک فرمانیشی تیادایە

Example:

I saw the boy riding the bicycle.

2-Compound sentences (مرکب) (تێکەڵ) ڕستەی لێکدراو

ئەو ڕستەیەیە کە پێکدێت لە دوو ڕستەی سادە وە بە هۆی ئامرازێکەوە بەیەکەوە دەبەسترێن ، وە بۆ هەر ڕستەیەکیان مانایەکی تەواوی خۆی هەیە کە بە هۆی یەکێک لەم ئامرازانەوە (and, but, or) بەیەکەوە دەبەسترێن

1- (and) دوو ڕستە بەیەکەوە دەبەستێت و پەیوەندی نێوانیشان دەردەخات کە پەیوەندییەک هەیە لەنێوان دوو ڕستەکەدا

Example:

Ahmad did his work and Anas helped him.

2-(but) دوو ڕستە بەیەکەوە دەبەستێت لە دوو شتی جیاواز یان پێچەوانەدا

Example:

Khalid is rich but he is unhappy.

3- (or) دوو ڕستە بەیەکەوە دەبەستێت کە هەڵبژاردن هەیە لە کردنی ئەو دوو کارەدا

Example:

We can play football or we can watch TV.

3-Complex sentences ڕستەی ئاڵۆز

ئەو ڕستەیەیە کە پێکدێت لە زیاتر لە فرمانێک وە پێکهاتووە لە دوو ڕستە:

1-Main clause (أساسی) ڕستەی بنەڕەتی

2-Suboridinate clause ڕستەی لاوەکی کە پێک دێت لە سێ جۆر

a- Noun clause ڕستەی ناوی

b- Adjectival clause ڕستەی ئاوەڵناوی

c- Adverbal clause ڕستەی ئاوەڵفرمانی

Clause and Phrase (الجملة و شبه الجملة) ڕستە و نیمچە ڕستە

1-ڕستە (clause) بریتییە لە پێکەوە بەستنی چەند وشەیەک کە فرمانێکی تیادایە و مانایەکی تەواوی هەیە

Example:

I saw the man who was carrying a stick.

2-نیمچە ڕستە (phrase) بریتییە لە پێکەوە بەستنی چەند وشەیەک کە بەشێکی ڕستەکە پێکدەهێنێت بەڵام بەبێ فرمان

Example:

I saw the man carrying a stick.

spelling حونجه كردن ، ڕێنوس

ئێستاش دەست دەکەین بە گۆڕانکاری لە وشەکاندا ، چۆنێتی دروستکردنی فرمان و ناو و ئاوەڵناو و ئاوەڵفرمان (ئاوەڵکار) و چەندین شتی تری پێویست

لابردنی پیتی (e) ی کۆتایی وشە

1-ئەو وشانەی کۆتاییان هاتووە بە پیتی (e) ی بێ دەنگ (silent) ، لەکاتی خستنە سەری پاشگرێک بۆ سەر ئەم وشانە بە مەرجێک پاشگرەکە بە یەکێک لە پیتەکانی (i, a, o, y) دەست پێ بکات ، ئەوا زۆر بەی جار پیتی (e) ی کۆتایی لا دەبرێت

-write + ing = writing

-continue + ous = continuous

-stone + y = stony

-fame + ous = famous/feiməs/

-move + able = movable/mu:vəbl/

-love + able = lovable/lʌvəbl/

-noise + y = noisy/nɔizi/

-simple + y = simply

-value + able = valuable

-ice + y = icy

-come + ing = coming

-live + ed = lived

-arrive + al = arrival

بەڵام لەم وشانەی خوارەوەدا پیتی (e) لاناچێت لەکاتی زیاد کردنی (ing) هەرچەند وشەکە بە پیتی (e) کۆتایی هاتووە

-dye + ing = dyeing

-be + ing = being

ئەگەر فرمانێک (verb) بە (ee) کۆتایی هاتبوو ئەوا (ee) دەستکاری ناکرێت و ڕاستەوخۆ (ing) بۆ زیاد دەکەین

-see + ing = seeing

2-ئەو وشانەی کۆتاییان هاتووە بە پیتی (e) ی بێ دەنگ (silent) ، لەکاتی خستنە سەری پاشگرێک کە بە نەبزوێن (consonant) دەست پێبکات ئەوا پیتی (e) لانابرێت لەکاتی زیاد کردنی پاشگرەکە بۆی ، وە لەکاتی زیاد کردنی پاشگری (full) بۆ وشەیەک ، یەک (l)ی کۆتایی پاشگری (full) لادەچێت و دەبێت بە (ful)

-hate + full = hateful

-care + full = careful

-safe + ty = safety

-arrange + ment = arrangement

-move + ment = movement

-use + full = useful

-nine + ty = ninety

-grate + full = grateful

-waste + full = wasteful

بەڵام لەم وشانەی خوارەوە و چەندین وشەی تریشدا پیتی (e) ی بێ دەنگ لادەچێت هەرچەندە پاشگرەکە بە نەبزوێن (consonant) دەستی پێکردووە ، واتا لە یاساکە لایانداوە و شازن پێویستە زۆر جوان بیان ناسینەوە بۆ ئەوەی هەڵە نەکەین لەکاتی گۆڕانکاریدا

-wise + dom = wisdom

-argue + ment = argument

-true + th = truth

-true + ly = truly

-nine + th = ninth

-whole + ly = wholly

-awe + full = awful

-converse + tion = conversation

-wide + th = width

-oblige + tion = obligation

-produce + tion = production

-introduce + tion = introduction

3-ئەو وشانەی کۆتاییان هاتووە بە پیتی (ce) یان (ge) ، لەکاتی خستنە سەری پاشگرێک بۆ سەر ئەم وشانە بە مەرجێک پاشگرەکە بە یەکێک لە پیتەکانی (a) و (o) دەست پێ بکات ، ئەوا پیتی (e) لا نابرێت

-notice + able = noticeable

-manage + able = manageable

-courage + ous = courageous

-advantage + ous = advantageous

بەڵام لەم وشانەدا پیتی (e) لابراوە هەرچەند بە پیتی (ce) کۆتایی هاتووە و پاشگرەکەش بە (a) دەستی پێکردووە

-practice + able = practicable

-practice + al = practical

وە لە هەندێک وشەدا کە بە دوو پیتی (ce) کۆتایی هاتووە لەکاتی زیاد کردنی (al) ئەوا پیتی (e) لادەچێت و پیتی (i) زیاد دەکرێت بۆ پێش (al)

-commerce + al = commercial

-finance + al = financial

وە لەم وشەیەی خوارەوەدا کە بە پیتی (t) کۆتایی هاتووە لەکاتی زیاد کردنی (al) ئەوا پیتی (i) زیاد دەکرێت بۆ پێش (al)

- part (جزء - بەش) + al = partial (جزئي - بەشی)

4-ئەو وشانەی کۆتاییان هاتووە بە دوو پیتی (ie) ئەوا پیتی (e) لا دەبرێت و پیتی (i) دەگۆڕێت بۆ (y) لەکاتی خستنە سەری پاشگری (ing) بۆ سەر ئەم وشانە

-lie + ing = lying

-die + ing = dying

-tie + ing = tying

-vie + ing = vying

-hie + ing = hying

5-ئەگەردوو پیتی (ei) کە دەنگی /i:/ دروست بکات ئەوا بەدوای پیتی (c) دا دێت ، وە هەروەها ئەگەر دوو پیتی (ie) کە دەنگی /i:/ دروست بکات ئەوا بەدوای هەموو پیتەکانی تردا (ie) دێت

-ceiling, receive, deceive, conceive, perceive…etc.

-niece, relieve, relief, belief, believe, yield, field, achieve, shield ...etc.

بەڵام لەم وشەیەی لای خوارەوەدا هەرچەندە دوو پیتی (ei) دەنگی /i:/ دروست دەکات ، بەڵام بەدوای پیتی (s) دا هاتووە کە شازە

seize /si:z/ دەگرێت, seizure

6-لەم وشانەی خوارەوەدا دوو پیتی (ei) و (ie) دەنگی /i:/ دروست ناکەن لەبەرئەوە یاسای ژمارە (5) شمولیان ناکات و بەسەریاندا جێبەجێ ناکرێ

foreign, forfeit, cuneiform, height, heir, their, weight, neigh, neighbour, leisure, neither, society, science, scientist, scientific, ancient, conscience, cashier...etc.

Doubling the final consonant دوو جار نوسینەوەی پیتی نەبزوێنی کۆتایی وشە

ئەم بابەتە بریتییە لە (کردن بە دووان) ی پیتی کۆتایی وشە لە کاتی زیاد کردنی پاشگرێکدا بۆی ، وە ئەم بابەتەش چەند ڕێنماییەکی خۆی هەیە وا لە خوارەوە بە پشتیوانی خوا دەیان نوسم

1-ئەو وشانەی کە یەک بڕگەن و کۆتاییان هاتووە بە نەبزوێنێک (consonant) و لە پێش ئەم نەبزوێنەوە تەنها یەک بزوێن (vowel) هەبێت ، ئەوا پیتی کۆتایی دەبێت بە دووان (double) لەکاتی زیاد کردنی پاشگرێک کە بە پیتە بزوێنەکان (vowel) و پیتی (y) دەست پێبکات یان یاسایەکەیان بەم شێوەیەیە (consonant + vowel + consonant) ئەوا پیتی کۆتایی دەبێت بە دووان (double)

-stop + ing = stopping

-stop + ed = stopped

-stop + er = stopper

-beg + ing = begging

-beg + ed = begged

-beg + ar = beggar

-fit + ing = fitting

-fit + ed = fitted

-fit + er = fitter

-win + er = winner

-win + ing = winning

-run + er = runner

-run + ing = running

-get + ing = getting

-red + ed = redden

-put + ing = putting

-mad + ed = madden

-plan + ed = planned

-plan + ing = planning

-fun + y = funny/fʌni/

-sun + y = sunny/sʌni/

-fat + er = fatter

-cut + ing = cutting

2-ئەو وشانەی کە لەیەک بڕگە زیاترن و بە هەمان شێوە کۆتاییان هاتووە بەم یاسایە (consonant + vowel + consonant) وە شەددە (توندی) (stress) لەسەر بڕگەی

دووەمی وشەکە بێت ئەوا نەبزوێنی کۆتایی دەبێت بە دووان (double) لەکاتی زیاد کردنی پاشگرێک کە بە بزوێن دەست پێ بکات

-begin + ing = beginning

-permit + ed = permitted

-forbid + en = forbidden

-regret + able = regrettable

-forgot + en = forgotten

-refer + ed = referred

-prefer + ed = preferred

3-ئەو وشانەی کە لە یەک بڕگە زیاترن و کۆتاییان هاتووە بە پیتی (l) ئەوا لە کاتی زیاد کردنی پاشگرێگ کە بە بزوێن دەست پێ بکات ، ئەوا پیتی (l) ی کۆتایی دووجا دەنوسینەوە و دەیکەین بە (double) چونکە پێش پیتی (l) تەنها یەک پیتی بزوێن هەیە

quarrel + ed = quarrelled

jewel + er = jeweller

marvel + ous = marvellous

travel + er = traveller

travel + ed = travelled

control + ing = controlling

control + ed = controlled

4-ئەو وشانەی کە یەک بڕگە زیاترن و کۆتاییان هاتووە بە پیتی (l) ئەوا لە کاتی زیاد کردنی پاشگرێگ کە بە بزوێن دەست پێ بکات ، ئەوا پیتی (l) ی کۆتایی دووجار نانوسینەوە و نایکەین بە (double) چونکە پێش پیتی (l) دوو پیتی بزوێن هەیە

heal + ing = healing

feel + ing = feeling

steal + ing = stealing

deal + er = dealer

5-ئەو وشانەی کە کۆتاییان هاتووە بە (x) یان (w) یان(y) هیچ کاتێک نابن بە (double) لەکاتی زیاد کردنی هەر پاشگرێکدا

show + ed = showed

fix + ed = fixed

stay + ed = stayed

play + ed = played

play + er = player

snow + ed = snowed

mix + ed = mixed

6-ئەم وشانەی خوارەوە هەر چەندە کە یاساکەی بەم شێوەیە (consonant + vowel + consonant) و لە یەک بڕگە زیاترن بەڵام پیتی کۆتاییان دووبارە نابێتەوە و نابێت بە دووان چونکە شازن

open + ed = opened

open + er = opener

open + ing = opening

visit + or = visitor

visit + ed = visited

visit + ing = visiting

listen + er = listener

listen + ed = listened

listen + ing = listening

suffer + ed = suffered

suffer + ing = suffering

happen + ed = happened

happen + ing = happening

answer + ed = answered

develop + ed = developed

offer + ed = offered

differ + ed = differed

7-ئەگەر وشەیەک بە پیتێکی نەبزوێن کۆتایی هاتبوو وە لە پێش پیتە نەبزوێنەکەوە دوو پیتی بزوێن هەبوو ، ئەوا لە کاتی زیاد کردنی هەر پاشگرێک پیتی نەبزوێنی کۆتایی دووبارە نابێتەوە

beat + en = beaten

heat + er = heater

book + ing = booking

clean + er = cleaner

clean + ed = cleaned

The letter (y) at the ends of the words

پیتی (y) لە کۆتایی وشەکاندا

1-ئەگەر پێش پیتی (y) پیتی نەبزوێن هەبوو ، پیتی (y) دەگۆڕێت بۆ (i) لەکاتی خستنە سەری هەر پاشگرێک زۆربەی جار جگە لە پاشگری (ing) پاشان پاشگرەکەی بۆ زیاد دەکەین ، جا

وشەکە فرمان بێت یان ناو بێت یان ئاوەڵناو بێت وەکو ئەم نمونانەی لای خوارەوە و چەندین نمونەی تریش

happy + ness = happiness

tidy + er = tidier

cry + ed = cried

cry + s = cries

study + ed = studied

study + s = studies

country + s =countries

muddy + er = muddier

dry + ed = dried

fly + s = flies

heavy + er = heavier

dry + ly = drily or dryly

dry + er = drier or dryer

2-بەڵام ئەگەر پێش پیتی (y) بزوێن بوو ، پیتی (y) ناگۆڕێت بۆ (i) لەکاتی خستنە سەری هەر پاشگرێک

play + er = player

destroy + ed = destroyed

obey + ed = obeyed

study + ing = studying

enjoy + ment = enjoyment

boy + s = boys

تێبینی / بەڵام ئەم وشانەی خوارەوە شازن و پێویستە زۆر جوان لەبەریان بکەین

day + ly = daily

pay + ed = paid

lay + ed = laid

say + ed = said

تێبینی / لە کاتی زیاد کردنی پاشگری (ing) بۆ هەر وشەیەک پیتی (y) بە هیچ شێوەک گۆڕانکاری بەسەردا نایات و وەکو خۆی دەینوسینەوە لەگەڵ پاشگرەکەی

try + ing = trying

cry + ing = crying

buy + ing = buying

fly + ing = flying

comparative and superlative پلەی بەراورد و پلەی باڵا

پێویستە ئەوە بزانیت کە بەراورد کردن (مقارنة) بریتییە لە بەراورد کردن لە نێوان تەنها دوو شتدا بۆ نمونە بڵێین (أحمد درێژترە (باڵابەرزترە) لە علی) ، وە پلەی باڵا واتا باشترین لەنێوان هەموو بژاردەکان بۆ نمونە (أحمد باڵابەرزترینە لەنێوان هەموو هاوڕێکانیدا) ، وە ئەم بابەتەش لەگەڵ وشەکاندا گۆڕانکاری زۆر هەیە لە ڕووی یەک بڕگە یان دوو بڕگە و زیاتر ، وە لەگەڵ پلەی بەراورددا (than) بەکاردەهێنین و دەیخەینە دوای ئاوەڵناوە پلە بەراوردەکەوە بۆ ئاوەڵناوە یەک بڕگەکان ، وە بۆ پلەی باڵا (the) بەکاردەهێنین و دەیخەینە پێش ئاوەڵناوە پلە بەراوردەکەوە بۆ ئاوەڵناوە یەک بڕگەکان ، وە بۆ ئاوەڵناوە لەیەک بڕگەکان زیاتر (more) بۆ

پلەی بەراورد بەکاردەهێنین و دەیخەینە پێش ئاوەڵناوە لە یەک بڕگە زیاترەکەوە ، وە بۆ ئاوەڵناوە لەیەک بڕگەکان زیاتر (most) بۆ پلەی بەراورد بەکاردەهێنین و دەیخەینە پێش ئاوەڵناوە لە یەک بڕگە زیاترەکەوە ، وا لە خوارەوە بە هەندێک نمونە چەند ئاوەڵناوێک بۆ ڕوون کردنەوە دەنوسین

1-ئەگەر ئاوەڵناوەکە پێکهاتبوو لە یەک بڕگە یان یەک بڕگەی دەنگی (مقطع صوتي واحد) ئەوا بۆ پلەی بەراورد (er) ی بۆ زیاد دەکەین بۆ پلەی باڵا (est) بۆ زیاد دەکەین

ژمارە	ئاوەڵناو	ماناکەی	پلەی بەراورد	پلەی باڵا
1	cheap	هەرزان	cheaper	cheapest
2	clear	ئاسان	clearer	clearest
3	clever	زیرەک ، زرنگ	cleverer	cleverest
4	cool	سارد	cooler	coolest
5	few	کەم	fewer	fewest
6	high	بەرز	higher	highest
7	old	بەتەمەن ، کۆن	older	oldest
8	rich	دەوڵەمەند	richer	richest
9	short	کورت	shorter	shortest
10	simple	سادە	simpler	simplest
11	small	بچوک	smaller	smallest
12	tall	درێژ (باڵابەرز)	taller	tallest

2-ئەگەر ئاوەڵناوەکە پێکهاتبوو لە یەک بڕگە یان یەک بڕگەی دەنگی (مقطع صوتي واحد) و بە پیتی (e) کۆتایی هاتبوو ئەوا بۆ پلەی بەراورد (r) ی بۆ زیاد دەکەین بۆ پلەی باڵا (st) بۆ زیاد دەکەین

ژمارە	ئاوەڵناو	ماناکەی	پلەی بەراورد	پلەی باڵا
1	brave	ئازا ، مەرد	braver	bravest
2	large	فراوان ، گەورە ، مەزن	larger	largest
3	nice	جوان ، ڕێکوپێک	nicer	nicest
4	rude	بێشەرم ، بێڕێز	ruder	rudest
5	safe	سەلامەت ، بێ ترس	safer	safest
6	simple	سادە ، بسیط	simpler	simplest

3-ئەگەر ئاوەڵناوەکە پێکهاتبوو لە یەک بڕگە یان یەک بڕگەی دەنگی (مقطع صوتي واحد) ، وە بە پیتێکی نەبزوێن کۆتایی هاتبوو وە لە پێش پیتی نەبزوێنی کۆتاییەوە یەک پیتی بزوێن هاتبوو ئەوا پیتی نەبزوێنی کۆتایی دەبێت بە دووان (double) و پاشان بۆ پلەی بەراورد (er) ی بۆ زیاد دەکەین بۆ پلەی باڵا (est) بۆ زیاد دەکەین

ژمارە	ئاوەڵناو	ماناکەی	پلەی بەراورد	پلەی باڵا
1	big	گەورە ، مەزن	bigger	biggest
2	hot	گەرم	hotter	hottest
3	mad	شێت ، مجنون	madder	maddest
4	red	سور	redder	reddest
5	thin	تەنک ، باریک	thinner	thinnest

4-ئەگەر ئاوەڵناوەکە پێکهاتبوو لە یەک بڕگە یان یەک بڕگەی دەنگی (مقطع صوتي واحد) ، وە بە پیتی (y) کۆتایی هاتبوو وە لە پێش پیتی (y) ی کۆتاییەوە یەک پیتی نەبزوێن هەبوو ئەوا پیتی (y) ی کۆتایی دەبێت بە (i) و پاشان بۆ پلەی بەراورد (er) ی بۆ زیاد دەکەین بۆ پلەی باڵا (est) بۆ زیاد دەکەین

ژمارە	ئاوەڵناو	ماناکەی	پلەی بەراورد	پلەی باڵا
1	easy	ئاسان ، سوک ، سهل	easier	easier
2	funny	گاڵتەچی ، ڕووخۆش	funnier	funniest
3	heavy	قورس ، قورس	heavier	heaviest
4	lazy	تەمەڵ ، تەمبەڵ	lazier	laziest
5	pretty	جوان ، جميل	prettier	prettiest
6	rainy	باراناوی ، ممطر	rainier	rainiest
7	tidy	گەورە ، مەزن	tidier	tidiest

5-ئەگەر ئاوەڵناوەکە پێکهاتبوو لە (زیاتر لە بڕگەیەک) یان (زیاتر لە یەک بڕگەی دەنگی (مقطع صوتي واحد)) ئەوا بۆ پلەی بەراورد (more) ی بۆ زیاد دەکەین بۆ پلەی باڵا (most) بۆ زیاد دەکەین بۆ پێش ئاوەڵناوەکە ، یان (less) دەخەینە پێش ئاوەڵناوەکەوە بۆ پلەی بەراورد و وشەی (least) دەخەینە پێش ئاوەڵناوەکەوە ، بەڵام ئەم دوانە (less) و (least) بۆ حاڵەتێکی کەمترە لە ئاوەڵناوەکە

ژمارە	ئاوەڵناو	ماناکەی	پلەی بەراورد	پلەی باڵا
1	able	بەتوانا ، بەهێز	more able	most able
2	attractive	سەرنجڕاکێش	more attractive	most attractive
3	beautiful	جوان	more beautiful	most beautiful
	complicated	ئاڵۆز	more complicated	most complicated
4	correct	ڕاست	more correct	most correct
5	dangerous	ترسناک	more dangerous	most dangerous
6	different	جیاواز ، مختلف	more different	more different
7	difficult	زەحمەت ، قورس	more difficult	most difficult

8	expensive	گرانبەها ، گران	more expensive	most expensive
9	fashionable	باو ، هاوچەرخ	more fashionable	most fashionable
10	fluent	زمان ڕەوان	more fluent	most fluent
11	important	گرنگ	more important	most important
12	simple	سادە	more simple	most simple

تێبینی : ئاوەڵناوی (simple) دەتوانین بە هەردوو شێوازی (simpler, simplest) و (more simple , most simple) بنوسین بۆ زانیاریمان (کتێبی oxford advanced learner's dictionary) لاپەڕە (1199) ، هەروەها ئاوەڵناوی (lovely) واتە (جوان) دەتوانین بە هەردوو شێوازی (lovelier, loveliest) و (more lovely , most lovely) بنوسین بۆ زانیاریمان

6-ئەم ئاوەڵناوانەی لای خوارەوە کاتێک دەگۆڕێن بۆ پلەی بەراورد و پلەی باڵا ، بە شێوەیەکی شاز دەگۆڕێن و یاسا شمولیان ناکات

ژمارە	ئاوەڵناو	ماناکەی	پلەی بەراورد	پلەی باڵا
1	bad	خراپ	worse	worst
2	far	دوور	farther	farthest
3	good	باش	better	best
6	little	کەم	less	least
4	many	زۆر (ژمێرراو)	more	most
5	much	زۆر (نەژمێرراو)	more	most
6	well	باش ، بەباشی	better	best

How to create nouns? ناو چۆن دروست دەکرێت ؟

1-بە هۆی خستنە سەری پاشگری (ment) بۆ سەر هەندێک چاوگ (base)

n.	base or infinitive	noun	واتاکەی
1	treat	treatment	چارەسەر کردن
2	develop	development	پێشکەوتن
3	postpone	postponement	دواخستن
4	argue	argument	گفتوگۆ کردن ، مناقشة
5	improve	improvement	برەو پێدان ، پێشکەوتن
6	measure	measurement	پێوانە کردن ، پێوان
7	enjoy	enjoyment	ڕابواردن ، خۆشی
8	move	movement	جوڵە
9	amuse	amusement	کات بەسەر بردن ، ڕابواردن
10	punish	punishment	سزادان
11	pay	payment	پێدان ، دان (دفع – پارە)
12	agree	agreement	ڕازی بوون ، قایل بوون
13	ail	ailment	نەخۆشی ، دەرد ، بیماری
14	consign	consignment	ناردن ، ڕەوانە کردن

2-بە هۆی خستنە سەری پاشگری (sion) بۆ سەر هەندێک چاوگ (base) ، واتا ئەو فرمانانەی کە کۆتاییان هاتووە بە (d) یان (de) ئەوا لەکاتی گۆڕینیان بۆ ناو لادەبرێن دەبن بە (sion)

n.	base	noun	واتاکەی
1	expand	expansion	فراوان کردن ، فراوان بوون
2	decide	decision	بڕیار دان ، بڕیار

3	provide	provision	ئامادە کردن ، پێدان
4	exclude	exclusion	دبڕان ، دوورخستنەوە ، دەرکردن
5	conclude	conclusion	گەیشتنە ئەنجام
6	divide	division	دابەشکردن
7	intrude	intrusion	خۆ تێ هەڵقورتاندن ، تدخل

3-بە هۆی خستنە سەری پاشگری (tion) بۆ سەر چاوگ (base) ، وە هەندێک گۆڕانکاری لە وشەکاندا ڕوو دەدەن پێویستە بیان زانین

n.	base	noun	واتاکەی
1	abolish	abolition	لەناو بردن
2	attract	attraction	سەرنج ڕاکێشان
3	classify	classification	پۆلێن کردن ، تصنیف
4	collect	collection	کۆ کردنەوە ، کۆ
5	connect	connection	بەستنەوە ، پەیوەندی ، پەیوەستی
6	conserve	conservation	پاراستن
7	construct	construction	دروستکردن
8	consume	consumption	بەکار هێنان
9	create	creation	دروست بوون ، دروست کردن
10	define	definition	پێناسە کردن ، تعریف
11	explain	explanation	ڕوون کردنەوە ، شەرح کردن
12	explore	exploration	دۆزینەوە
13	imagine	imagination	خەیاڵ ، لێکدانەوە ، تصور
14	invent	invention	داهێنان ، إبداع

15	locate	location	شوێن دیاری کردن ، شوێن
16	multiply	multiplication	کرداری لێکدان ، لێکدان
17	pollute	pollution	پیس بوون ، پیس کردن
18	prepare	preparation	ئامادە کردن
19	recognize	recognition	ناسینەوە

4-بە هۆی خستنە سەری پاشگری (ness) بۆ سەر ئاوەڵناو

n.	ئاوەڵناو	ناو	واتاکەی
1	careful	carefulness	وریایی
2	clever	cleverness	زیرەکی
3	dark	darkness	تاریکی
4	happy	happiness	دڵخۆشی
5	ill	illness	نەخۆشی
6	lazy	laziness	تەمەڵی
7	rich	richness	دەوڵەمەندی
8	sick	sickness	نەخۆشی
9	tired	tiredness	هیلاکی ، ماندوێتی
10	weak	weakness	لاوازی

5-بەهۆی خستنەسەری پاشگری (-ity) یان (-ty) یان (-y) بۆ سەر ئاوەڵناو ، بەڵام هەندێک گۆڕانکاری لە وشەکاندا ڕوودەدات لەکاتی گۆڕینی بۆ ناو ، پێویستە زۆر ئاگامان لێبێت

ژمارە	ئاوەڵناو	ناو	واتاکەی
1	able	ability	توانا

2	active	activity	چالاکی
3	capable	capacity	توانا
4	certain	certainty	دڵنیابوون
5	difficult	difficulty	زەحمەتی ، قورسی
6	jealous	jealousy	پەرۆش ، غیرة
7	possible	possibility	احتمال ، شیان ، دەکرێت ، امکانیة
8	loyal	loyalty	دڵسۆزی
9	generous	generosity	بەخشندەیی
10	personal	personality	کەسایەتی
11	anxious	anxiety	دوودڵ بوون ، قەلەق بوون
12	cruel	cruelty	توند و تیژی
13	honest	honesty	دەستپاکی ، ڕاستگۆیی
14	similar	similarity	چونیەکی ، هەمەچەشنی
15	stupid	stupidity	گەوجی ، گەمژەیی ، کەرێتی

6-بەهۆی خستنەسەری پاشگری (th-) بۆ سەر ئاوەڵناو ، بەڵام هەندێک گۆڕانکاری لە وشەکاندا ڕوودەدات لەکاتی گۆڕینی بۆ ناو ، پێویستە زۆر ئاگامان لێبێت

ژمارە	ئاوەڵناو	ناو	واتاکەی
1	long	length	درێژی
2	strong	strength	هێز
3	dead	death	مردن
4	wide	width	پانی ، فراوانی
5	deep	depth	قوڵی

6	true	truth	ڕاستی

7-ئەمانەی لای خوارەوەش هەندێک فرمانن کە بە شێوازێکی شاز دەبن بە ناو ، پێویستە زۆر ئاگامان لێی بێت

ژمارە	فرمان	ناو	واتاکەی
1	practise	practice	ڕاهێنان
2	arrive	arrival	گەیشتن
3	sign	signature	واژۆ کردن ، ئیمزا
4	behave	behaviour	ڕەفتار ، هەڵسوکەوت
5	breathe	breath	هەناسە
6	speak	speech	قسە ، قسە کردن
7	succeed	success	سەرکەوتن
8	choose	choice	هەڵبژاردن
9	depart	departure	بەجێهێشتن ، کۆچ
10	discover	discovery	دۆزینەوە ، إکتشاف
11	prove	proof	سەلماندن
12	try	trial	هەوڵدان ، دادگایی
13	refuse	refusal	ڕەفز کردن ، ڕەت کردنەوە
14	sell	sale	فرۆشتن
15	fail	failure	کەوتن ، سەرنەکەوتن ، فشل
16	fly	flight	فڕین
17	hate	hatred	ڕق
18	know	knowledge	زانیاری ، معرفة
19	weigh	weight	کێش ، وزن

20	lose	loss	لەدەست دان ، دۆڕاندن ، ونکردن
21	obey	obedience	گوێڕایەڵی
22	please	pleasure	دڵخۆشی ، خۆشی ، متعة

8-بەهۆی خستنەسەری پاشگری (-dom) بۆ سەر ئاوەڵناو

ژمارە	فرمان	ناو	واتاکەی
1	free	freedom	ئازادی
2	wise	wisdom	ژیری ، عقل

9-بەهۆی خستنەسەری پاشگری (-ian) بۆ سەر ئاوەڵناو یان ناو

ژمارە	فرمان	ناو	واتاکەی
1	electric	electrician	کارەباچی
2	music	musician	مۆسیقاژەن ، مۆسیقا زان
3	physic	physician	دکتۆر ، پزیشک

10-بە هۆی گۆڕینی پیتی (t) ی ئاوەڵناو بۆ پیتی (ce) دەبن بە ناو

ژمارە	فرمان	ناو	واتاکەی
1	different	difference	جیاوازی
2	absent	absence	نائامادەبوون ، دیارنەبوون
3	adolescent	adolescence	هەرزەکاری
4	obedient	obedience	گوێڕایەڵی

چۆنێتی دروستکردنی ئاوەڵناو بە هۆی (ناو) ەوە یان بە هۆی (فرمان) ەوە

1-هەندێک ناو (noun) بە زیاد کردنی پاشگری (full) بۆیان دەبن بە ئاوەڵناو ، وە یەک (l) لە پاشگری (full) ەکەش کەم دەکرێتەوە

mercy (n.) + full = merciful بەبەزەیی ، بە ڕەحم

use (n.) + full = useful بەسوود

faith (n.) + full = faithful باوەڕدار

skill (n.) + full = skillful لێزان ، کارامە

care (n.) + full = careful وریا ، بەئاگا

beauty (n.) + full = beautiful جوان

play (n.) + full = playful گاڵتەچی

hate (n.) + full = hateful ڕەزا قورس ، ناپەسەند

success (n.) + full = successful سەرکەوتوو

peace (n.) + full = peaceful ئاشتیخواز ، بێوەی

awe (n.) + full = awful سامدار ، بەترس ، ترسناک

duty (n.) + full = dutiful گوێڕایەڵ ، مطیع ، بەئەرک هەڵساو

wonder (n.) + full = wonderful سەرسوڕهێنەر ، ناوازە

pain (n.) + full = painful بەئازار ، بەئێش ، بەسوێ

help (n.) + full = helpful یامەتی دەر ، یاریدەدەر

harm (n.) + full = harmful ئازاردەر ، زیان بەخش

2-هەندێک ناو بە زیادکردنی پاشگری (ous) بۆیان دەبن بە ئاوەڵناو

danger (n.) + ous = dangerous

courage (n.) + ous = courageous

advantage (n.) + ous = advantageous

fame (n.) + ous = famous

poison (n.) + ous = poisonous

marvel (n.) + ous = marvellous

هەندێک (ناو) یان (فرمان) بە زیاد کردنی پاشگری (able) دەبن بە ئاوەڵناو

n.	ناو یان فرمان	ماناکەی	چۆنێتی گۆڕانی وشەکە بۆ ئاوەڵناو
1	change (v.)	دەیگۆڕێت	changeable
2	notice (v.)	تێبینی دەکات	noticeable
3	manage (v.)	جێبەجێی دەکات	manageable
4	suit (v.)	دەیگونجێنێت	suitable
5	agree (v.)	ڕازی دەبێت	agreeable
6	love (v.)	حەزی لێ دەکات	lovable
7	use (v.)	بەکاری دەهێنێت	usable
8	desire (v.)	ئارەزووی دەکات	desirable
9	advise (v.)	ئامۆژگاری دەکات	advisable
10	misery (n.)	خەفەت (يأس)	miserable

11	practice (n.)	ڕاهێنان	practicable
12	profit (n.)	قازانج	Profitable
13	avail (v.)	سوود دەبینێت ، سوود دەبەخشێت	available
14	admire (v.)	بەدڵی دەبێت	admirable
15	rely (v.)	پشتی پێ دەبەستێت	reliable
16	value (v.)	دەینرخێنێت	valuable
17	flame (n.)	گڕ	flammable
18	answer (v.)	وەڵام دەداتەوە	answerable

هەندێک (ئاوەڵناو) دروست دەکرێن بە زیاد کردنی پاشگری (al) بۆ سەر (ناو)

ژ	ناو	واتاکەی	شێوازی دروست بوونی ئاوەڵناو
1	geometry	ئەندازە	geometrical
2	alphabet	ئەلفوبێ	alphabetical
3	centre	ناوەند ، چەق ، سەنتەر	central
4	education	پەروەردە ، تربية	educational
5	nation	نەتەوە	national
6	nature	سروشت ، طبيعة	natural
7	Person	کەس ، شخص	personal
8	part	بەش ، پارچە	partial
9	history	مێژوو ، تأريخ	historical
10	universe	جیهان ، عالم	universal
11	medicine	دەرمان ، دواء	medical
12	origin	بنەڕەت ، أصل	original

هەندێک (ئاوەڵناو) دروست دەبن بە زیاد کردنی پاشگری (ible) بۆ سەر (ناو) یان (فرمان)

ژ	ناو یان فرمان	واتاکەی	ئاوەڵناو	واتاکەی
1	sense (v.)	هەست دەکات	sensible	هەستیار ، حساس
2	respond (v.)	وەڵام دەداتەوە	responsible	لێپرسراو ، بەرپرس
3	digest (v.)	هەرسی دەکات	digestible	زوو هەرس بوو
4	horrify (v.)	دەیترسێنێت	horrible	ترسناک
5	terrify (v.)	دەیترسێنێت	terrible	ترسناک
6	divide (v.)	دابەشی دەکات	divisible	دابەشبوو ، دابەشکراو
7	flex (v.)	نەرم دەبێت ، لول دەبێت	flexible	نەرم
8	vision (n.)	بینین	visible	بینراو

هەندێک (ئاوەڵفرمان) دروست دەبن بە زیاد کردنی پاشگری (ly) بۆ سەر (ئاوەڵناو)

n.	ئاوەڵناو	ئاوەڵفرمان
1	angry	angrily
2	busy	busily
3	lucky	luckily
4	free	freely
5	beautiful	beautifully
6	occasion	occasionally
7	true	truly
8	fond	fondly

هەندێک فرمان (verb) دروست دەبن بە هۆی خستنە سەری پاشگری (en) بۆ سەر (ناو)

n.	noun	meaning	verb

1	fright	ترس	frighten
2	haste	خێرایی	hasten
3	length	درێژی	lengthen
4	height	بەرزی	heighten
5	threat	هەڕەشە	threaten

هەندێک فرمان (verb) دروست دەبن بە هۆی خستنە سەری پێشگری (en) بۆ سەر (ناو)

ژمارە	noun ناو	meaning واتاکەی	دروست بوونی فرمان verb
1	courage	ئازایەتی	encourage
2	force	هێز	enforce

هەندێک فرمان (verb) دروست دەبن بە هۆی خستنە سەری پێشگری (en) بۆ سەر (ئاوەڵناو)

ژمارە	ئاوەڵناو	واتاکەی	دروست بوونی فرمان verb
1	rich	دەوڵەمەند	enrich
2	sure	دڵنیا	ensure
3	large	فراوان	enlarge
4	able	بەتوانا	enable

هەندێک فرمان دروست دەبن بە هۆی خستنە سەری پاشگری (en) بۆ سەر ئاوەڵناو

ژمارە	ئاوەڵناو	واتاکەی	فرمان
1	deaf	کەڕ	deafen
2	deep	قوڵ ، عميق	deepen

3	sharp	تیژ	sharpen
4	less	کەم	lessen
5	red	سوور	redden
6	mad	شێت ، مجنون	madden
7	soft	نەرم	soften
8	tight	توند	tighten
9	fast	خێرا	fasten
10	loose	شل	loosen
11	white	سپی	whiten
12	light	ڕووناک	lighten

هەندێک فرمان دروست دەبن بە هۆی خستنە سەری پاشگری (-ify) بۆ سەر ئاوەڵناو

ژمارە	ئاوەڵناو	واتاکەی	فرمان
1	simple	سادە ، ئاسان	simplify
2	terrible	ترسناک	terrify
3	horrible	ترسناک	horrify
4	pure	پاک ، خاوێن	purify
5	beautiful	جوان	beautify

پاشگری (-ist) دەخرێتە سەر هەندێک (ناو) یان (فرمان) بۆ دروستکردنی ناوی تر (بکەر)

n.	ناو	واتاکەی	ناوی تر (بکەر)	واتاکەی
1	art	هونەر	artist	هونەرمەند
2	biology (n.)	زیندەوەرزانی	biologist	زیندەوەرناس

3	chemisty (n.)	زانستی کیمیا	chemist	کیمیاگەر ، دەرمانساز
4	economy (n.)	ئابوری	economist	ئابوریناس
5	journal (n.)	ڕۆژنامە	journalist	ڕۆژنامەنوس
6	psychology (n.)	دەرونناسی	psychlogist	دەروننناس
7	reception (n.)	پێشوازی کردن	receptionist	کارمەندی پێشوازی
8	science (n.)	زانست	scientist	زانا
9	type (v.)	چاپ دەکات	typist	چاپکەر

هەندێک وشە دەنوسم کە کۆتاییان هاتووە بە (er) یان (ar) یان (or) کە زۆربەی جار (ناو) ن و هەندێک جاریش ئاوەڵناون ، وە (or) زیاتر لەدوای (rr,t) ەوە دێت ، وە هەروەها (ar) یش زیاتر لە دوای (l) ەوە دێت

-er	-ar	-or
dealer	cellar	condutor
prayer	collar	doctor
speaker	beggar	visitor
farmer	pillar	actor
cleaner	circular	creator
leader	particular	motor
fisher	peculiar	reactor
tower	popular	radiator
bitter	Regular	sculptor
heater	similar	terror
waiter	scholar	error
chapter	familiar	mirror
manner	vinegar	sailor
corner	grammar	mayor
gardener	cigar	minor
teacher	cedar	major
baker	burglar	razor

believer		author
climber		suitor
passenger		horror
liter		debtor

هەندێک ئاوەڵناویش دەنوسم کە کۆتاییان هاتووە بە (ible) یان (able) ، وە (ible) زیاتر لەدوای (t, rr, x, s) ەوە دێت ، وە زۆربەیان بە پاشگری (un) دەکرێن بە پێچەوانە

number	(-able)	(-ible)
1	usable	incredible
2	advisable	permissible
3	movable	digestible
4	questionable	divisible
5	unbelievable	horrible
6	believable	terrible
7	changeable	visible
8	noticeable	possible
9	agreeable	responsible
10	lovable	sensible
11	remarkable	accessible
12	miserable	compatible
13	profitable	
14	desirable	
15	avoidable	
16	excitable	

چۆنێتی گۆڕینی ناوی تاک بۆ کۆ

ناوەکان چەن وشەیەکن بۆ باسکردنی (ناوێک ، زانستێک ، کەسێک ، شتێک ، شوێنێک ، بیرۆکەیەک ، هەست کردنێک) ، بۆ نمونە :

أشخاص	people	man, father, teacher, neighbour…etc.
أشياء	things	book, table, sugar, fruit…etc.
أماكن	places	school, street, city, house…etc.
أفكار	ideas	freedom, honesty, truth…etc.
شعور	feelings	Happiness, anger, boredom, joy…etc.

وە ناوەکان دابەش دەبن بۆ دوو بەش ئەوانیش بریتین لە :

1-countable nouns ناوی ژمێرراو

2-uncountable nouns ناوی نەژمێرراو

1-Countable nouns ناوی ژمێرراو

ئەو شتانەن کە دەتوانرێ بژمێررێ وەک یەک ، دوو ، سێ و هەروەها بەو شێوەیەیە.

2-uncountable nouns ناوی نەژمێرراو

ئەو شتانەن کە ناتوانرێ بژمێررێ ، واتە ناتوانرێ ژمارە لەپێشیانەوە بەکاربهێنرێ.

کۆکردنەوەی ناوەکان (جمع الأسماء)

لە زمانی کوردی و ئینگیزیدا ، (مثنى) نییە وەکو زمانی عەرەبی بەڵکو ئەوەی کە هەمانە تەنها تاکە یان کۆیە

زۆربەی ناوەکان بە زیاد کردنی پیتی (s) بۆ کۆتایی وشەکە دەبن بە کۆ لەگەڵ ڕەچاو کردنی یاساکانی زیاد کردنی پیتی (s) ی کۆتایی بۆ نمونە:

school ⟶ schools

ئەم ناوانە بکە بە کۆ (جمع): fly, bus

لەوانەیە لەسەدا نەوەدی خەڵک بڵێن دەبن بە flys, buss

بەڵام ئەو دوانەی سەرەوە کە کراون بە کۆ هەڵەن ، وە ڕاستییەکەشی بریتییە لە flies, buses

ئامرازی نەناساندن ناخەینە پێش ناوی کۆ بۆ نمونە:

I bought a toys. هەڵەیە

I bought toys. ڕاستە

کۆکردنەوەی ناوی ژمێرراو

1-ئەم ناوانە شێوەی تاک و کۆیان هەیە .

2-لەپێش ناوی تاکی ژمێرراو دەتوانین (a) یان (an) بەکاربهێنین.

3-ناتوانین ناوی تاکی ژمێرراو بەکاربهێنین بە تەنها بەبێ (a, an, one, my, your, his, her,...etc.) .

بۆ گۆڕینی ناوی تاک بۆ کۆ بە زیاد کردنی پیتی (s) بۆ سەر وشەکە دەکرێت بە کۆ ، جا هەندێک لەو وشانە تەنها بە زیاد کردنی پیتی (s) بۆیان دەبن بە کۆ ، وە لە هەندێکی تریاندا لەگەڵ پیتی (s) دا پیتی تریش زیاد دەبێت بۆ پێش پیتی (s) ، وە هەندێک وشەش شازن و پیتی (s) وەرناگرن و بەڵکو بە شێوازێکی جیاواز دەبن بە کۆ ، وە پشت بە خوا لەخوارەوە هەندێک ڕوون کردنەوە دەنوسم

1-زۆربەی وشەکان دەکرێن بە کۆ ئەویش بە خستنەسەری پیتی (s) بۆ کۆتایی وشەکە بۆ نمونە:

month + s = months

book + s = books

brick + s = bricks

day + s = days

classroom + s = classrooms

horse + s = horses

pen + s = pens

car + s = cars

table + s = tables

2-ئەگەر ناوەکە کۆتایی هات بە پیتی (f) یان بە دوو پیتی (fe) ، ئەوا پیتی (f) و (fe) دەگۆڕێت بۆ پیتی (ves) .

n.	ناوی تاک	ناوی کۆ	واتای کوردی
1	thief	thieves	دزەکان
2	calf	calves	گوێرەکەکان
3	half	halves	نیوەکان
4	knife	knives	چەقۆیەکان
5	wife	wives	ژنەکان
6	leaf	leaves	گەڵایەکان
7	shelf	shelves	ڕەفەکان
8	self	selves	خودەکان (نفوس)
9	life	lives	ژیانەکان
10	wolf	wolves	گورگەکان
11	loaf	loaves	کولێرەکان

12	sheaf	sheaves	گورزەکان
13	scarf	scarves	ملپێچەکان

3-ئەگەر ناوەکە کۆتایی هاتبوو بە پیتی (y) بە مەرجێک پیش پیتی (y) نەبزوێن هاتبێت ئەوا پیتی (y) دەگۆڕین بۆ پیتی (i) و ئینجا دوو پیتی (es) ی بۆ زیادەکەین ، بەڵام ئەگەر پێش پیتی (y) بزوێن هاتبوو ئەوا تەنها پیتی (s) ی بۆ زیادەکەین بێ ئەوەی پیتی (y) دەستکاری بکەین

lady + s = ladies

baby + s = babies

city + s = cities

body + s = bodies

country + s = countries

family + s = families

toy + s = toys

boy + s = boys

way + s = ways

key + s = keys

4- ئەگەر ناوەکە بە پیتەکانی (z, x, sh, ch, s, o) کۆتایی هات ئەوا لەکاتی کردنیان بە کۆ (es) یان بۆ زیاد دەکەین یان ئەگەر ناوەکە کۆتایی هاتبوو بە یەکێک لەم دەنگانە /s/, /z/, /tʃ/, /dʒ/, /ʒ/, /ʃ/ ئەوا لەکاتی کردنیان بە کۆ (es) یان بۆ زیاد دەکەین

bus + s = buses

gas + s = gases

watch + s = watches

match + s = matches

wish + s = wishes

dish + s = dishes

fez + s = fezzes

garage + s = garages

fox + s = foxes

cloth + s = clothes

church + s = churches

bush + s = bushes

class + s = classes

box + s = boxes

hero + s = heroes

negro + s = negroes

cargo + s = cargoes

volcano + s = volcanoes

motto + s = mottoes

buffalo + s = buffaloes

potato + s = potatoes

tomato + s = tomatoes

mosquito + s = mosquitoes

بەڵام ئەم چەند وشەیەی لای خوارەوە بە پیتی (o) کۆتایی هاتووە بەڵام تەنها بە پیتی (s) دەکرێن بە کۆ ، واتە (es) وەرناگرن

solo + s = solos

piano + s = pianos

radio + s = radios

zoo + s = zoos

5-ئەگەر ناوەکە کۆتایی هاتبوو بە (sis) ئەوا لەکاتی کردنی بە کۆ دەیگۆڕین بە (ses)

analysis + s = analyses

crisis + s = crises

emphasis + s = emphases

oasis + s = oases

basis + s = bases

exegesis + s = exegeses

6-ئەمانەش هەندێک ناوی شازن کە دەکرێن بە کۆ کە یاسا نایانگرێتەوە و بەپێی یاسا ناکرێن بە کۆ

ox + s = oxen

man + s = men

woman + s = women

foot + s = feet

tooth + s = teeth

goose + s = geese

mouse + s = mice

louse + s = lice

child + s = children

policeman + s = policemen

policewoman + s = policewomen

erratum + s = errata

index + s = indices

تێبینی : هەندێک ناو هەیە کە لە حاڵەتی تاک و کۆدا وەکو یەکن و ناگۆڕێن بۆ نمونە:

deer ئاسک ، ئاسکەکان , sheep مەڕ ، مەڕەکان , swine بەراز ، بەرازەکان

تێبینی : هەندێک ناو هەیە کە لە حاڵەتی تاک دان ، بەڵام مامەڵەی کۆیان لەگەڵ دەکرێ بۆ نمونە:

people گەل ، خەڵک , cattle گاگەل ، گا و مانگا , clergy پیاوی ئاینی , police شرطة ، پۆلیس ,poultry پەلەوەر , public گشتی , vermin گیانەوەری زیانبەخش

Poultry are there. پەلەوەرەکان لێرەن

تێبینی : دەتوانین هەندێک ناوی کۆ بەکاربهێنین بە شێوەی کۆ بەڵام بە واتای جیاواز، وەک وشەی (people) واتە (گەل) بۆ نمونە:

Peoples of Europe eat much of potato. گەلی ئەوروپا زۆر پەتاتە دەخۆن

تێبینی : ناتوانین پاشگری (s-) ی کۆ دابنێین بۆ هەندێک ناوی کۆ کاتێک بەکاردەهێنرێ لەدوای ژمارەکانەوە بۆ نمونە:

dozen: two dozen دوو دەرزەن , score : three score نیشانە ، علامة ,

thousand : five thousand پێنج هەزار , hundred : eight hundred هەشت سەد ,million : nine million نۆ ملیۆن , head : two head دوو سەر

بەڵام دەتوانین پاشگری (s-) ی کۆ دابنێین بۆ ئەو ناوانەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنرێ بەبێ ژمارەیەکی دیاری کراو بۆ نمونە:

dozens of eggs چەند دەرزەنێک لە هێلکە , hundreds of boys سەدان لە کوڕان

تێبینی : هەندێک ناو هەیە کە ئاماژەی کۆی پێوەیە بەڵام بە شێوەی تاک مامەڵەی لەگەڵدا دەکەین لەوانە هەندێک ناوی زانستەکان بۆ نمونە:

news هەواڵ, gallows سێدارە ، قەنارە, ethics زانستی ڕەوشت , mathematics زانستی بیرکاری , physics زانستی فیزیاء ,phonetics زانستی دەنگەکان

تێبینی : ئەو شتانەی کە پێکهاتوون لە دوو پارچە یان زیاتر ئەوا لە زمانی ئینگلیزیدا بە کۆ حسابیان بۆ دەکرێ ، بەڵام لە زمانی کوردی و عەرەبیدا بە شێوەی تاک حسابیان بۆ دەکەین بۆ نمونە:

The scissors are lost. مقەستەکە ونبوو

The scissor is lost. هەڵەیە ئەم ڕستەیە

ناوی نەژمێرراو

ئەو ناوانەن کە ناکرێن بە کۆ نە بە وەرگرتنی (s) یان (es) ، وە ناتوانین (a) یان (an) بەکاربهێنین لەگەڵ ناوی نەژمێرراو ، وا لە خوارەوە هەندێک ناوی نەژمێرراو دەنوسم

flour	ئارد	salt	خوێ	meat	گۆشت
information	زانیاری	coffee	قاوە	knowledge	زانیاری

butter	کەرە	food	خواردن	tea	چا
sugar	شەکر	gold	ئاڵتون	blood	خوێن
news	هەواڵەکان	glass	شوشە	cheese	پەنیر
milk	شیر	paper	وەرەقە	bread	نان
rice	برنج	wood	تەختە	furniture	کەل و پەل
rain	باران	steel	ئاسن	grass	گیا
cloth	کوتاڵ ، قماش	music	مۆسیقا	marble	مەرمەڕ

تێبینی : هەموو ناوە نەژمێرراوەکان مامەڵەی تاکیان لەگەڵ دەکرێت

Examples:

1-Coffee is a traditional drink in Saudi Arabia.

2-Milk has many minerals.

تێبینی : ئەگەر چەند وشەیەکمان دانا کە دەلالەت بکات لە چەندێتی (كمية) لەپێش ناوی نەژمێرراو ئەو کاتە مامەڵەی کۆ دەکات

Examples:

1-Two cups of tea are not enough for me.

2-Five liters of oil do not operate this machine.

Abbreviations (contractions) کورتکراوەکان

ژمارە	پێش کورتکردنەوە	دوای کورتکردنەوە دەبێت بە
1	I am	I’m
2	I had	I’d
3	I have	I’ve
4	I shall	I’ll
5	I will	I’ll

6	I would	I’d
7	are not	aren’t
8	is not	isn’t
9	could have	could’ve
10	should have	should’ve
11	would have	would’ve
12	have not	haven’t
13	has not	hasn’t
14	he is	he’s
15	he has	he’s
16	he will	he’ll
17	he would	He’d
18	she is	she’s
19	she had	she’d
20	she has	she’s
21	she will	she’ll
22	she would	she’d
23	do not	don’t
24	does not	doesn’t
25	did not	didn’t
26	you are	you’re
27	you had	you’d
28	you have	you’ve
29	you will	you’ll
30	let us	let’s
31	can not	can’t
32	shall not	shan’t
33	they have	they’ve
34	they are	they’re
35	will not	won’t
36	we have	we’ve
37	we shall	we’ll
38	was not	wasn’t

39	were not	weren't
40	could not	couldn't
41	should not	shouldn't
42	would not	wouldn't

Synonyms (مرادف) (هاومانا) هەندێک وشەی هاوواتا

ژمارە	وشە هاوواتاکان	ماناکەی
1	about = almost = nearly = approximately = roughly	نزیکەی ، تقریبا
2	advantage = benefit	سوود
3	although = though	هەرچەندە ، لەگەڵ ئەوەشدا ، سەرەڕای ئەوەش ، بالرغم من
4	ancient = old	کۆن ، قدیم
5	appropriate = suitable	گونجاو
6	attempt = try	هەوڵ دەدات
7	autumn = fall	پایز ، خریف
8	beautiful = lovely = pretty	جوان ، جمیل
9	begin = start	دەست پێدەکات ، یبدأ
10	beneficial = useful	بەسوود
11	very big = enormous = giant = gigantic = great = huge = large = massive = over sized = sizable = tremendous = vast	زۆر گەورە ، کبیر ، ضخم ، هائل ، شاسع ، عملاق
12	boastful = snooty	فشەکەر
13	bring = carry	دەهێنێت
14	certain = sure	دڵنیا

15	chief = main	سەرەکی
16	collapse = destroy = demolish = fall	تێکدەدات ، دەڕوخێت
17	commerce = trade	بازرگانی
18	complicated = complex = not simple	ئاڵۆز ، معقد
19	consume = use up	سەرفی دەکات
20	coward = lily-liver	ترسنۆک
21	curious = enquiring = inquisitive = nosy	خۆتێهەڵقورتێن ، فضولی
22	damage = disadvantage	زیان
23	dewy eyed = gullible	ساویلکە ، خۆش باوەڕ
24	dimensions = measurements	دووری (أبعاد)
25	earliest = first	سەرەتا ، یەکەم
26	escape = run away = slip away	هەڵدێت ، ڕادەکات
27	events = happenings	ڕووداوەکان ، أحداث
28	explain = define	پێناسەی دەکات
29	express = show by words	گوزارشت دەکات ، یعبر
30	fast = hasty = speedy = quick	خێرا ، سریع
31	finally = in the end = lastly	لەکۆتاییدا ، فی النهایة
32	frightened = scared	ترسێنراو ، ترساو ، تۆقیو
33	for example = for instance	بۆ نمونە
34	forever = for good = permanently	هەتاهەتایە ، بەهەمیشەیی
35	futher = more	زیاتر
36	go up = increase = rise	بەرز دەبێتەوە ، زیاد دەکات
37	gradually = little by little	کەمە کەمە ، وردە وردە
38	help = assist = aid	یارمەتی دەدات ، یساعد

39	idea = thought	بیرۆکە ، فکرة
40	ill = sick	نەخۆش ، مریض
41	important = significant	گرنگ
42	intelligent = smart	زیرەک
43	lady = woman	ئافرەت ، خاتوون
44	object = thing	شت
45	odd = strange = unusual	نامۆ ، سەیر ، غریب
46	passbook = statement	دەفتەری بانک
47	planned before = prior	پێش وەخت
48	perpendicular distance = vertical height	بەرزی ستونی
49	precious = valuable	بەنرخ ، بەبەها
50	ratio = rate	ڕێژە
51	real = true	ڕاست
52	rich = opulent = wealthy	دەوڵەمەند
53	take off = leave the ground	دەفرێت
54	take out = draw out	دەرهێنان (پارە) ، ڕکێشان (پارە)
55	till = untill	هەتاکو ، هەتاوەکو
56	long face = sad	خەفەتبار
57	artificial = not natural	دەستکرد
58	examine = look carefully	بەووردی تەماشای دەکات
59	tiny = very small	زۆر بچوک
60	decay = going bad	گەنین
61	injured = wounded	بریندار

62	bandage = tie	دەپێچێت
63	well known = famous	بەناوبانگ ، مشهور
64	made fun of = laughed at	گاڵتە پێکراو
65	fraction = part	بەش
66	complexion = appearance	ڕوواڵەت ، ڕووکەش
67	convey = pass on	دەیگەیەنێت
68	made up mind = decided	بڕیاریدا
69	instruction = information	زانیاری
70	for good = for ever	هەتاهەتایە ، إلى الأبد
71	let down = give up	دەستی لێ هەڵدەگرێت ، وازی لێ دەهێنێت
72	origin = source	بنەڕەت ، سەرچاوە
73	privately = secretly	بەنهێنی
74	page = boy servant	خزمەتکار (کوڕ)
75	fortnight = two weeks	دوو هەفتە
76	reject = refuse	ڕەفزی دەکات ، ڕەتی دەکاتەوە
77	mislead = deceive	هەڵی دەخەڵەتێنێت
78	Record = put in writing	تۆمار دەکات
79	seek = look for	بەدوایدا دەگەڕێت
80	thus = in this way	بەم شێوەیە ، بەم ڕێگایە
81	turn down = refuse	پشتی لێ دەکات
82	carried out = implemented	جێ بەجێ کراو
83	choke = unable to breathe	ناتوانێت هەناسە بدات
84	provide = supply	ئامادە دەکات ، یجهز

85	witnessed = saw	بینی ، شهد
86	free = not paid	خۆڕایی ، مجانی
87	figure = surface	شێوە ، شکل
88	events = happenings	ڕووداو ، أحداث
89	inhabit = live in	دەژی لە
90	method = way = street = path	ڕێگا ، طریق
91	stand for = represent	دەنوێنێت ، یمثل
92	domestic = of home	ماڵی ، بیتی
93	single = unmarried	سەڵت ، أعزب
94	expenditure = spending	مەسرەف ، تکالیف
95	guidance = direction	ڕێنمایی ، إرشاد
96	transaction = business	کار ، عمل
97	ask for = demand	داوا دەکات ، یطلب
98	interest = profit	قازانج ، ربح ، سوو
99	serious = dangerous	ترسناک
100	treat = attend to = deal	مامەڵە دەکات
101	firmly = tightly	بەتوندی ، بشدة
102	heal = become well	چاک دەبێت ، یشفی
103	suffocate = choke	دەخنکێنێت ، هەناسەی لێ دەبڕێت
104	block = close	دادەخات ، یقفل
105	put out = smother	دەیکوژێنێتەوە
106	humble = modest	سادە ، ساکار ، متواضع
107	found out = discovered	دۆزییەوە

108	find out = discover	دەدۆزێتەوە
109	fortune = wealth	سامان ، سەروەت
110	appeal = attraction	سەرنج ڕاکێشان ، إعجاب
111	enormous = very big	زۆر گەورە ، زل
112	straight = directly	ڕاستەوخۆ
113	accompany with = go with	هاوڕێیەتی دەکات ، يرافق
114	fate = destiny	چارەنوس
115	annoying = pestering	بێزاری دەکات ، وەڕسی دەکات
116	sum = amount of money	بڕی پارە
117	elementary = simple	سادە
118	regard = consider	وادادەنرێت ، إعتبار دەکرێت
119	remove = take away	لای دەبات
120	largely = to a great extent	بەشێوەیەکی فراوان
121	genuine = real	ڕاستەقینە
122	express = show by words	گوزارشت دەکات
123	type = kind = sort	جۆر ، نوع
124	assess = judge the value of	دەینرخێنێت
125	develop = grow	گەشە دەکات
126	in the course = during	لەکاتی
127	picturing = representing	نواندن
128	thus = in this way	بەم شێوەیە
129	spontaneous = happening without any outside cause = from natural impulse	ڕوو دەدات بەبێ هۆکارێکی دەرەکی ، لەخۆوە ڕوودەدات
130	from time to time = occasionally out	جار جار ، ناو بە ناو

131	legally = according to law	بەپێی یاسا
132	in charge of = responsible for	بەرپرس لە ، بەرپرسیار لە
133	minor = less important	نا سەرەکی
134	took off = left the ground	هەڵفڕی
136	actually = in fact	لەڕاستیدا
137	ooze = flow slowly	دەڕژێت (خوێن)
138	discuss = talk about	دەدوێت دەربارەی
139	damaged = destroyed	تێکشکاو
140	look after = take care	چاودێری دەکات
141	decrease = reduce	کەم دەبێتەوە ، کەم دەکاتەوە
142	gain = profit	قازانج
143	unsafe = dangerous	مەترسیدار ، ترسناک
144	send = transmit	دەنێرێت ، ناردن
145	sure = certain	دڵنیا
146	for free = for nothing	بەخۆڕایی
147	nearly = almost	نزیکەی
148	huge = enormous	گەورە
149	regard....as = see...as	وا دادەنێت
150	coward = lily-liver	ترسنۆک
151	liar = fibber	درۆزن
152	selfish = egotistic	خۆپەرست
153	avid = greedy	چاوچنۆک ، چاوبرسی
154	malicious = venomous	ڕقاوی
155	talkative = blabber	زۆر بلێ

156	furious = enraged	توڕە ، دەمارگیر
157	miser = cheapskate	ڕەزیل
158	foggy = hazy	تەمومژاوی
159	sick = vomit	دەرشێتەوە
160	unfasten = unwind	دەکاتەوە (بۆ نمونە باندیج)

هەندێک نمونە لەسەر دژە واتاکان (پێچەوانەکان) (عکس) opposites

ژمارە	واتاکەی	وشە	x	پێچەوانەکەی	واتاکەی
1	لەسەر	above	x	below	لەژێر
2	قبوڵی دەکات	accept	x	refuse	ڕەفزی دەکات
3	بە قەدەر	accident		intent	بە ئەنقەست
4	تەواو کردن ، بەرهەم هێنان	accomplishment	x	failure	تەواو نەکردن ، فشل
5	ورد و ڕاست ، دقیق	accurate	x	inaccurate	ناورد و نادروست ، غیر دقیق
6	تەواوی دەکات	achieve	x	fail	تەواوی ناکات ، سەرناکەوێت
7	چالاک	active	x	inactive	ناچالاک ، سست
8	چالاک	active	x	passive	سست
9	دەیخاتە سەر	add to	x	draw out	لێی دەردەهێنێت
10	بۆی زیاد دەکات	add	x	subtract	لێی دەردەکات
11	نزیک	adjacent		distant	دوور
12	پەسەندی دەکات	admire	x	detest	حەزی لێ ناکات ، پەسەندی ناکات

13	ڕێی دەدات ، دانی پێدادەنێت	admit	x	reject	دەگێڕێتەوە ، دەیداتەوە
14	خۆشی دەوێت ، دەڕازێنێتەوە	adore	x	hate	ڕقی لێیەتی ، خۆشی ناوێت
15	دەچێتە پێشەوە ، پێش دەکەوێت	advance	x	retreat	دەگەڕێتەوە ، دەکشێتە دواوە
16	قازانج	advantage	x	disadvantage	زەرەر ، زیان
17	دانی پیادا دەنێت ، دەیسەلمێنێت	affirm	x	deny	نکوڵی لێ دەکات ، دانی پیادا نانێت ، ئینکاری دەکات
18	ترساو	afraid	x	confident	نەترس ، پشت ئەستور ، دڵنیا
19	لەدوای ، لەپاشا	after	x	before	لەپێش
20	یارمەتی دەدات	aid	x	hinder	کۆسپ دەهێنێتە ڕێگای ، کێشەی بۆ دروست دەکات
21	هەراسانی دەکات	alarm	x	comfort	ئاسوودەی دەکات
22	بەئاگا	alert	x	asleep	نوستوو
23	زیندوو	alive	x	dead	مردوو
24	ڕێگای پێدەدات ، دەهێڵێت	allow	x	forbid	ناهێڵێت ، قەدەغە دەکات
25	ڕێگا پێدراو	allowed	x	forbidden	قەدەغە کراو
26	بەتەنها	alone	x	together	بەیەکەوە (پێکەوە)
27	ناپیشەباز ،	amateur	x	professional	پیشەگەر

	ناپیشەگەر ، نەشارەزا ، هەوەسکار				
28	دڵی دەداتەوە ، ڕادەبوێرێت	amuse	x	bore	بێزار دەبێت ، ماندوو دەبێت
29	بێزار دەکات ، جاڕس دەکات	annoy	x	soothe	ژیر دەکاتەوە ، بێدەنگ دەکات ، دڵدەداتەوە
30	وەڵام	answer	x	question	پرسیار
31	ئاشکرا ، دیار	apparent	x	obscure	نادیار
32	دەردەکەوێت	appear	x	disappear	ون دەبێت
33	دەیدوێنێت ، لەگەڵیدا دەڵێت	argue	x	agree	ڕازی دەبێت ، ڕێکدەکەوێت ، پێکدێت
34	دەگات	arrive	x	depart	دەڕوات ، بەجێدەهێڵێت
35	گەیشتن	arrival	x	departure	ڕۆیشتن
36	دەگات	arrive	x	leave	بەجێیدەهێڵێت
37	خۆبەزلزان ، لوت بەرز ، بەفیز	arrogant	x	humble	سادە ، بێ فیز
38	دەستکرد	artificial	x	natural	سروشتی
39	بەرز دەبێتەوە ، هەڵدەگەڕێت	ascend	x	descend	دادەبەزێت ، بەرو خوار دەبێتەوە
40	هێرش دەکات	attack	x	defend	بەرگری دەکات
41	سەرنجی ڕادەکێشێت	attract	x	repel	دووری دەخاتەوە ،

	، ڕای دەکێشێت بۆ لای خۆی				پاڵی پێوە دەنێت
42	بەئاگا	awake	x	asleep	خەوتوو ، نوستوو ، بێ ئاگا
43	نەگونجاو ، نەشیاو ، ناقۆڵا	awkward	x	graceful	جوان ، قەشەنگ ، شۆخ
44	پشتەوە	back	x	front	پێشەوە
45	بێ بەرگ ، ڕووت ، دانەپۆشراو	bare	x	covered	داپۆشراو
46	جوان	beautiful	x	ugly	ناشرین
47	چەماوە	bent	x	straight	ڕێک
48	باشتر	better	x	worse	خراپتر
49	باشترین	best	x	worst	خراپترین
50	گەورە	big	x	little	بچوک
51	لەدایک بوون	birth	x	death	مردن
52	تاڵ	bitter	x	sweet	شیرین
53	کول	blunt	x	sharp	تیژ
54	جەستە	body	x	soul	ڕووح ، گیان
55	ئازا ،دلێر ،چاوقایم	bold	x	timid	ترسنۆک
56	ناخۆش	boring	x	interesting	خۆش
57	لەدایک دەبێت	born	x	die	دەمرێت
58	بنکە ، بن ، ژێر	bottom	x	top	سەر ، لوتکە
59	کوڕ	boy	x	girl	کچ
60	ئازا	brave	x	coward	ترسنۆک

61	دەیشکێنێت	break	x	repair	چاکی دەکاتەوە
62	کورت	brief	x	long	درێژ
63	زیرەک	bright	x	dull	تەمەڵ
64	دەیهێنێت	bring	x	remove	لایدەبات
65	کوڕ	boy	x	girl	کچ
66	سەرقاڵ ، مشغول	busy	x	idle	بێ ئیش ، بێکار
67	دەکڕێت	buy	x	sell	دەفرۆشێت
68	دەیگرێت	capture	x	release	ئازادی دەکات
69	کەمتەرخەم	careless	x	careful	وریا
70	دەیگرێت ، فریای دەکەوێت	catch	x	miss	لەدەستی دەچێت
71	هۆ ، دەبێت بە هۆی	cause	x	effect	ئەنجام ، کاری لێ دەکات
72	وریا ، ئاگادار	cautious	x	careless	کەمتەرخەم ، بێباک
73	چەق ، سەنتەر	centre	x	edge	قەراغ ، کەنار
74	دەیگۆڕێت	change	x	remain	دەمێنێتەوە
75	هەرزان	cheap	x	expensive	گران
76	منداڵ	child	x	adult	باڵغ ، پێگەیشتوو
77	سارد	chilly	x	warm	گەرم
78	پاک ، خاوێن	clean	x	dirty	پیس ، ناخاوێن
79	زیرەک	clever	x	lazy	تەمەڵ
80	دایدەخات	close	x	open	دەیکاتەوە
81	هەوراوی	cloudy	x	sunny	خۆرەتاو
82	سارد	cold	x	hot	گەرم

83	فەرمان دەکات	command	x	obey	گوێڕایەڵی دەکات
84	ئاڵۆز	complex	x	simple	سادە
85	ئاڵۆز	complicated	x	simple	سادە
86	ستایش ، دروود ، خۆش دواندن	compliment	x	insult	جنێو دان ، بێ حورمەتی
87	هۆشیار ، بەئاگا	conscious	x	unconscious	بێ هۆش ، بێ ئاگا
88	جێگێر	constant	x	variable	گۆڕاو
89	بەردەوام دەبێت	continue	x	interrupt	ڕادەوەستێنێت
90	سارد	cool	x	warm	گەرم
91	لاسایی	copy	x	original	بنەڕەتی ، أصلی
92	هاووڵاتی	country	x	foreigner	بێگانە
93	شێت	crazy	x	sane	ژیر
94	خوار	crooked	x	straight	ڕێک
95	دڵڕەق	cruel	x	kind	بەبەزەیی
96	نەفرەتی لێدەکات	curse	x	bless	دوعای چاکی بۆ دەکات
97	چەماوە	curved	x	straight	ڕاست
98	زیانی پێدەگەیەنێت	damage	x	improve	چاکتر دەبێت ، چاکتر دەکات
99	بەرەبەیان ، شەبەق	dawn	x	sunset	خۆرئاوابوون
100	ڕۆژ	day	x	night	شەو
101	قوڵ	deep	x	shallow	تەنک ، تەنکاو
102	پاشەکەوت	deposit	x	current	لەبەر ڕۆیشتوو
103	دڵتەنگ	depressed	x	pleasant	دڵخۆش

104	تێکی دەشکێنێت	destroy	x	create	دروستی دەکات
105	تاریک ، لێڵ ، بێ شەوق	dim	x	bright	ڕووناک
106	دابەشی دەکات	divide	x	unite	یەکی دەخات ، یەک دەگرێت
107	قاتی خوارەوە	down stairs	x	up stairs	قاتی سەرەوە
108	گومان	doubt	x	trust	بڕوا
109	سەرخۆش	drunk	x	sober	هۆشیار ، هێمن
	وشک	dry	x	humid	تەڕ ، شێدار
110	ناڕوون ، نائاشکرا	dull	x	sharp	ڕوون ، ئاشکرا
111	بەستەزمان ، لاڵ	dumb	x	smart	زیرەک
112	زوو	early	x	late	درەنگ
113	زەوی	earth	x	sky	ئاسمان
114	ڕۆژهەڵات	east	x	west	ڕۆژئاوا
115	ئاسان	easy	x	difficult	قورس، زەحمەت
116	ئاسان	easy	x	hard	قورس، زەحمەت
117	سەرەتایی	elementary	x	advanced	پێشکەوتوو
118	شپرزە دەبێت ، دەشڵەژێت ، إحراج دەبێت	embarrass	x	please	دڵخۆش دەبێت
119	کۆتایی پێدەهێنێت	end	x	begin	دەست پێدەکات
120	جووت	even	x	odd	تاک
121	ئێوارە	evening	x	morning	بەیانی
122	بەد ، خراپ	evil	x	good	باش ، چاک

123	زۆر چاک ، نایاب	exceptional	x	common	گشتی ، باو
124	فراوان دەبێت	expand	x	shrink	دێتەوە یەک
125	شارەزا	experienced	x	inexperienced	نەشارەزا
126	دەرەکی	exterior	x	interior	ناوەکی
127	دەکەوێت	fail	x	pass	سەردەکەوێت
128	کەوتن ، فشل	failure	x	success	سەرکەوتن
129	درۆ	false	x	true	ڕاست
130	ناسراو	famous	x	unknown	نەناسراو
131	ناسادە ، نائاسایی	fancy	x	plain	سادە
132	خێرا	fast	x	slow	هێواش
133	قەڵەو	fat	x	thin	زەعیف
134	کەم (ژمێرراو)	few	x	many	زۆر (ژمێرراو)
135	کەم	few	x	several	زۆر
136	داستان	fiction	x	fact	ڕاستی
137	دەیدۆزێتەوە	find	x	lose	ونی دەکات
138	تەواوی دەکات	finish	x	start	دەست پێدەکات
139	توند	firm	x	flabby	شل
140	جێگیر	firm	x	flexible	گۆڕاو ، نەرم
141	یەکەم	first	x	last	کۆتایی
142	پێوەی دەنوسێنێت	fix	x	break	دەیشکێنێت
143	بەدوای دەکەوێت	follow	x	lead	پێشەوایەتی دەکات
144	لێی دەبورێت	forgive	x	blame	لۆمەی دەکات
145	بەرە پێشەوە	forward	x	backward	بەرەو پشتەوە

146	ئازاد ، حر	free	x	restricted	بەستراوە
147	تازە ، نوێ	fresh	x	stale	کۆن
148	هاوڕێ	friend	x	enemy	دوژمن
149	پێشەوە	front	x	rear	پشتەوە
150	دڵخۆش	funny	x	sad	دڵگران ، غەمبار
151	پڕ	full	x	empty	بەتاڵ
152	باش	good	x	bad	خراپ ، بەد
153	ڕاستگۆ ، میهرەبان ، بەئەدەب ، بەخشندە	good egg		bad egg	درۆزن ، خوێڕی ، دڵڕەق ، شەلاتی
154	دڵخۆش	happy	x	unhappy	غەمبار ، دڵتەنگ
155	زیان بەخش ، ئازاردەر	harmful	x	harmless	بێ زیان ، بێ وەی ، بێ ئازار
156	بەکەڵک ، سوودمەند ، بەکار ، بەخزمەت	helpful	x	helpless	بێ سوود ، بێ کەڵک ، بێ چارە ، بێ دەرەتان
157	دەستپاک ، ئەمین ، سەرڕاست ، دروست	honest	x	dishonest	نادروست ، نائەمین ، دەستپیس ، حەرامخۆر
158	زۆر گەورە	huge	x	tiny	زۆر بچوک
159	هاوردەی دەکات	import	x	export	هەناردەی دەکات
160	دەگرێتەوە	include	x	exclude	جیای دەکاتەوە
161	زیادی دەکات	increase	x	reduce, decrease	کەمی دەکاتەوە ، کەم دەبێتەوە
162	بێتاوان	innocent	x	guilty	تاوانبار

163	پێدەکەنێت	laugh	x	cry	دەگری
164	یاسایی	legal	x	illegal	نایاسایی
165	دەیدات بە قەرز	lend	x	borrow	قەرز دەکات
166	ژیان ، حیاة	life	x	death	مردن ، موت
167	ڕووناک	light	x	dark	تاریک
168	کەم (نەژمێرراو)	little	x	much	زۆر (نەژمێرراو)
169	زیان ، زەرەر	loss	x	profit	سوود ، قازانج
170	زیان ، زەرەر	loss	x	gain	سوود ، قازانج
171	بەرز ، بەدەنگی بەرز	loud	x	soft	نەرم ، هێمن
172	بەدەنگی بەرز	loudly	x	quietly	بەبێدەنگی
173	خۆشی دەوێت	love	x	hate	ڕقی لێیەتی
174	بەختەوەر	lucky	x	unlucky	بەدبەخت
175	بەشێوەیەکی سەرەکی	mainly	x	partly	بەشێوەیەکی ناسەرەکی
176	پیاو	man	x	woman	ئافرەت ، ژن
177	ژندار ، مێرددار	married	x	unmarried	سەڵت
178	سەربازی	military	x	civil	شارستانی ، مەدەنی
179	کەمترین	minimum	x	maximum	بەرزترین
180	ناسەرەکی	minor	x	major	سەرەکی
181	زیاتر ، زۆر	more	x	less	کومتر ، کەم
182	تازە ، نوێ	modern	x	ancient	کۆن ، دێرین
183	نزیک	near	x	far	دوور
184	نوێ	new	x	old	کۆن

185	ئاسایی	normal	x	abnormal	نائاسایی
186	باکور	north	x	south	باشور
187	باکوری ، شمالی	northern	x	southern	باشوری ، جنوبی
188	دەوڵەمەند	opulent	x	poor	هەژار
189	لەسەر	over	x	under	لەژێر
190	پڕئازار ، بەئێش	painful	x	painless	بێ ئازار ، بێ ئێش
191	دەیخاتە ناو (پارە)	pay in	x	take out	دەری دەهێنێت
192	دان (دفع)	payment	x	withdrawal	ڕاکێشان (سحب)
193	ئاشتی	peace	x	war	جەنگ ، شەڕ
194	بەڕەوشت	polite	x	rude, impolite	بێ ڕەوشت
195	دەشێت ، دەگونجێت	possible	x	impossible	مەحاڵ ، نابێت ، ناشێت ، موستەحیل
196	بەهێز	powerful	x	weak	بێ هێز ، لاواز
197	پێشگر	prefix	x	suffix	پاشگر
198	ئامادە ، حازر	present	x	absent	نادیار ، غائب
199	جوان	pretty	x	ugly	ناشرین
200	گشتی	public	x	private	تایبەتی
201	لەبەری دەکات (جل)	put on	x	take off	دایدەکەنێت (جل)
202	بەخێرایی	quickly	x	slowly	بەهێواشی
203	هێمن ، بێدەنگ	quiet	x	noisy	ژاوەزۆر ، پڕدەنگ
204	بیری دەکەوێتەوە	remember	x	forget	لەبیری دەچێت
205	دەوڵەمەند	rich	x	poor	هەژار
206	ڕاست	right	x	wrong	هەڵە

207	لاجیاواز	scalene	x	equilateral	لایەکسان
208	لەیەکچوو	similar	x	different	جیاواز
209	لێکچوون	similarity	x	difference	جیاوازی
210	بەتوندی	smartly	x	softly	بەنەرمی
211	زەردەخە دەیگرێت	smile	x	frown	مۆر دەبێتەوە ، ڕوو گرژ دەکات
212	بێ ترس ، سەلامەت	safe	x	dangerous	ترسناک
213	بێ ترس ، سەلامەت	safe	x	unsafe	مەترسیدار
214	دەریا	sea	x	land	وشکایی ، دەشت
215	دەنێرێت	send	x	receive	وەری دەگرێت
216	ژیر ، هۆشیار	sensible	x	foolish	گێل
217	توندوتیژ	severe	x	kind	بەبەزەیی
218	سەڵت	single	x	married	ژندار ، مێرددار
219	تاک	singular	x	plural	کۆ
220	لوس ، ساف	smooth	x	rough	زبر
221	نەرم	soft	x	hard	ڕەق
222	خەرجی دەکات	spend	x	save	پاشەکەوتی دەکات
223	ڕادەوەستێت	stand	x	sit	دادەنیشێت
224	بەهێز	strong		weak	بێهێز ، لاواز
225	سەردەکەوێت	succeed	x	fail	دەکەوێت
226	سەرکەوتن	success	x	failure	کەوتن
227	هاومانا	synonym	x	antonym	دژەمانا
228	دەفڕێت	taking off	x	landing	دەنیشێتەوە
229	باڵا بەرز	tall	x	short	باڵا کورت

 ئامادە کردنی / ئەندازیار (هێمن أحمد قادر حمە أمین) 07501657826 یان 07710250099

230	ماڵی	tame	x	wild	کێوی
231	نیشانەی ڕاست	tick	x	cross	نیشانەی هەڵە
232	توندی دەکات	tighten	x	loosen	شلی دەکاتەوە
233	بەئاڕاستەی	towards	x	away from	دوور لە
234	شارنشین	urban	x	rural	لادێیی
235	ئازا	valiant	x	coward	ترسنۆک
236	شاگرد (نێر)	waiter	x	waitress	شاگرد (مێ)
237	تەڕ	wet	x	dry	وشک
238	تەڕتر	wetter	x	drier	وشکتر
239	سپی	white	x	black	ڕەش
240	دەیباتەوە	win	x	lose	دەدۆڕێت
241	ژیرانە	wisely	x	unwisely	ناژیرانە
242	گەنج	young	x	old	پیر ، بەتەمەن
243	گەنجتر	younger	x	older	پیرتر ، بەتەمەنتر
244	بەتام	yummy	x	yucky	بێتام و ناخۆش

خوای گەورە دەفەرموێت: (.. إِنَّ اللّهَ لاَ يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُواْ مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلاَ مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُم مِّن دُونِهِ مِن وَالٍ) (الرعد: 11)، واتە: ... بێگومان خوا بارودۆخی هیچ قەوم و گەلێك ناگۆڕێت (لە خۆشیەوە بۆ ناخۆشی، یان لە زەلیلیەوە بۆ سەربەرزی، یان لە گرانیەوە بۆ هەرزانی) هەتا ئەوان ئەوەی بەخۆیان دەکرێت نەیگۆڕن و نەیکەن، کاتێکیش خوا بیەوێ بەڵایەك بەسەر هەر میللەتێکدا بهێنێت (لەدەر ئەنجامی سەرکەشی و یاخی بوونیان) ئەوە هیچ هێزێك ناتوانێ بەری بگرێت، هیچ کەسیش ناتوانێت جگە لە خوا فریایان بکەوێت و ڕزگاریان بکات.

شێوەکانی هەندێک فرمان لە نەڕابردوو و ڕابردوو و شێوەی سێیەمدا (التصريف الثالث)

1-فرمانە شازەکان : ئەم فرمانانە زۆر زۆر پێویستە قوتابی و خوێندکار و فێرخواز بیان زانێت و جوان لێیان تێبگات و لەبەریان بکات و بیان ناسێتەوە بە جوانی ، چونکە ئەم فرمانانە لەناو ڕستەدا بەکاردەهێنرێن بە شێوەکانیانەوە ، وە ئەگەر قوتابی ئەم فرمانانە نەزانێت و نەیان ناسێتەوە ئەوا حاڵی باش نابێت و سەرکەوتوو نابێت ، وە پێویستە خوێندکار وەکو ناوی خۆی ئەم فرمانانە بە هەموو شێوەکانیان و ماناکانیانەوە بزانێت ، وە مەرجیش نییە تەنها ئەوەندە فرمانە بن کە لە خوارەوە نوسیومن ، وە پێویستە فێرخواز خۆی زیاتر هەوڵ بدات بەدوای فرمانە شازەکانی تردا بگەڕێت ، وە ئەوانەی کە نوسیومن گرنگترین و بەرچاوترینی فرمانەکانن .

n.	ڕانەبردوو (چاوگ) base	ماناکەی meaning	ڕابردوو past	شێوەی سێیەم p.p.
1	abide	دەمێنێتەوە ، نیشتەجێ دەبێت	Abode abided	Abode abided
2	am	دەبێت (بۆ تاک)	was	been
3	are	دەبێت (بۆ کۆ)	were	been
4	arise	هەڵدەستێت	arose	arisen
5	awake	لە خەو هەڵدەستێت	awoke	awoken
6	be	دەبێت ، بوون	was were	been
7	bear	لەدایک دەبێت ، تلد ، خۆ دەگرێت ،تەحەمول دەکات	bore	borne
8	beat	لێی دەدات ، دەکوتێت	beat	beaten
9	become	دەبێت بە ، یصبح	became	become
10	befall	لێی دەقەومێت ، بەسەریدا	befell	befallen

		دێت،دەقەومێت ،ڕوودەدات		
11	begin	دەست پێدەکات ، يبدأ	began	begun
12	beget	منداڵی دەبێت ، لێی دەبێت ، لێی پەیدا دەبێت	begot	begotten
13	behold	دەبینێت ، تەماشا دەکات ، وورد دەبێتەوە ، تێبینی دەکات	beheld	beheld
14	belie	بەدرۆی دەخاتەوە	belied	belied
15	bend	دەچەمێتەوە ، دادەنەوێت	bent	bent
18	beseech	لێی دەپارێتەوە	beseeched besought	beseeched besought
17	beset	بێزاری دەکات ، ئابڵوقەی دەدات ، يزعج ، يطوق	beset	beset
18	bestrew	پەرش و بڵاو دەبێتەوە	bestrewed	bestrewn bestrewed
19	bestride	قاچی بەسەردا هەڵدێنێت	bestrode	bestridden
20	bet	گرەو دەکات	bet betted	bet betted
21	betake	دەڕوات ، خۆ تەرخان دەکات	betook	betaken
22	bethink	بیری لێ دەکاتەوە ، تێی دەڕوانێت	bethought	bethought
23	bid	فەرمان دەکات	bid bade	bid bidden

24	bide	دەمێنێتەوە ، بەرگە دەگرێت	bode	bide
25	bind	بەند دەکات ، دەبەستێت	bound	bound
26	bite	دەیگەزێت ، قەپی لێ دەگرێت ، يعضّ	bit	bitten
27	bleed	خوێنی لێ دێت	bled	bled
28	bless	دوعا دەکات ، دوعای چاکی بۆ دەکات	blessed blest	blessed blest
29	blow	لێی دەدات ، هەڵدەکات ، يهبّ	blew	blown
30	break	دەشکێت ، دەشکێنێت ، يكسر	broke	broken
31	breed	پەروەردە دەکات ، زاوزێ دەکات ، بێچوو دەخاتەوە	bred	bred
32	bring	دەیهێنێت ، ئامادەی دەکات ، يُحضر	brought	brought
33	broadcast	پەخش دەکات	broadcast	broadcast
34	build	دروستی دەکات ، بنیات دەنێت ، يبني	built	built
35	burn	دەسوتێت ، دەسوتێنێت ، يحرق	burnt burned	burnt burned
36	burst	دەتەقێت ، دەتەقێنێت	burst	burst
37	bust	دەشکێنێت	bust	bust
38	buy	دەکڕێت ، يشتري	bought	bought

39	cast	لە قاڵب دەدات ، دادەڕێژێت	cast	cast
40	catch	دەیگرێت ، یمسك	caught	caught
41	chide	گلەیی لێ دەکات ، یوبخ	chided	chidden
42	choose	هەڵیدەبژێرێت ، یختار	chose	chosen
43	cleave	دەقڵیشێنێت ، دەقڵیشێت ، شەق دەکات ، دوو کەرت دەکات ، لێک دەکاتەوە	cleaved	cleaved cloven
44	cling	پێوەی دەلکێت ، پێوەی دەئاڵێت ، پێوەی دەنوسێت	clung	clung
45	come	دێت ، یأتي	came	come
46	cost	تێی دەچێت ، یکلّف	cost costed	cost costed
47	creep	دەخشێت ، یزحف	crept	crept
48	cut	دەبڕێت ، یقطع / یقصّ	cut	cut
49	deal	مامەڵە دەکات ، یتعامل	dealt	dealt
50	dig	هەڵدەکەنێت	dug	dug
51	do	دەکات ، یفعل	did	done
52	draw	نیگار دەکێشێت ، نەخش دەکات ، یرسم	drew	drawn
53	dream	خەون دەبینێت ، یحلم	dreamt – dreamed	dreamt – dreamed
54	drink	دەخواتەوە ، یشرب	drank	drunk

55	drive	لێ دەخوڕێت ، یقود	drove	driven
56	dwell	تیایدا دەژیات ، جێگیر دەبێت	dwelt	dwelt
57	eat	دەخوات ، يأكل	ate	eaten
58	fall	دەکەوێت ، يسقط	fell	fallen
59	feed	خۆراک دەدات ، خۆراک دەبەخشێت ، دەرخوارد دەدات ، يُطعم	fed	fed
60	feel	هەست دەکات ، يشعر	felt	felt
61	fight	دەجەنگێت ، شەڕ دەکات ، يقاتل	fought	fought
62	find	دەیدۆزێتەو ، يجد	found	found
63	flee	ڕادەکات ، هەڵدێت ، فیرار دەکات ، يهرب	fled	fled
64	fling	دەهاوێژێت ، فڕێی دەدات ، هەڵدەدات ، تووڕ هەڵدەدات	flung	flung
65	fly	دەفڕێت ، يطير	flew	flown
66	forbid	قەدەغە دەکات ، ناهێڵێت	forbade forbad	forbidden
67	forecast	پێشبینی دەکات	forecast	forecast
68	foreknow	پێشتر دەزانێت ، لەوەپێش دەزانێت	foreknew	foreknown
69	foresee	پێشبینی دەکات ، پێی دەزانێت	foresaw	foreseen

70	foretell	پێشبینی دەکات	foretold	foretold
71	forget	لەبیری دەچێت ، ینسی	forgot	forgotten
72	forgive	لێی دەبورێت ، دەیبەخشێت ، یسامح	forgave	forgiven
73	forgo	وازی لێ دەهێنێت	forwent	forgone
74	forsake	وازی لێ دەهێنێت ، دەستی لێ هەڵدەگرێت	forsook	forsaken
75	forswear	بە درۆ سوێند دەخوات ، پەیمان دەشکێنێت	forswore	forsworn
76	freeze	دەبەستێت ، یتجمّد	froze	frozen
77	gainsay	نکوڵی دەکات ، بەربەرەکانی دەکات ، دان نانێت بە ڕاستییەکەدا	gainsaid	gainsaid
78	get	دەستی دەکەوێت ، پەیدای دەکات ، چنگی دەکەوێت ، یحصل على/ یصل إلى	got	got
79	gird	دەیبەستێت ، لەپشت دەبەستێت	girded girt	girded girt
80	give	دەیبەخشێت ، دەیداتێ ، یعطي	gave	given
81	go	دەڕوات ، دەچێت ، یذهب	went	gone
82	grind	دەهاڕێت ، ورد دەکات	ground	ground
83	grow	گەشە دەکات ، گەورە	grew	grown

		دەبێت ، دەڕوێت ، ینمو		
84	hang	هەڵیدەواسێت ، یعلّق	hung hanged	hung hanged
85	have	هەیەتی ، یملك / یتناول	had	had
86	hear	دەبیستێت ، بەرگوێی دەکەوێت ، یسمع	heard	heard
87	hew	دەبڕێت ، دادەهێنێت ، دادەپاچێت	hewed	hewed hewn
88	hide	دەیشارێتەوە ، یختبئ	hid	hidden
89	hit	لێی دەدات ، یضرب	hit	hit
90	hold	دەیگرێت ، یمسك	held	held
91	hurt	ئازاری دەدات ، یؤذي	hurt	hurt
92	inlay	دەنەخشێنێت	inlaid	inlaid
93	input	زانیاری دەکاتە ناو کۆمپیتەرەوە	inputted input	inputted input
94	interbreed	بێچوو دەخاتەوە لە ئاژەڵێک لە جۆرێکی جیاوازی ئاژەڵ (بۆ نمونە هەندێک گورگ جووت دەبن لەگەڵ سەگی ماڵی و دواتر گورگەکان بێچوویان دەبێت)	interbred	interbred
95	interweave	چنین بەیەکەوە یان پێکەوە نوساندنی دوو شت یان زیاتر کە	interwove	interwoven

		ناتوانرێن بە ئاسانی لەیەک جیابکرێنەوە		
96	is	دەبێت ، بوون ، بۆ تاک	was	been
97	keep	دەیپارێزێت ، يبقى / يحتفظ	kept	kept
98	kneel	چۆک دادەدات ، دەکەوێتە سەر ئەژنۆ ، کڕنوش دەبات ، يركع	knelt	knelt
99	knit	دەچنێت ، تەون دەکات ، دەتەنێت ،برۆی گرژ دەکات	knitted knit	knitted
100	know	دەزانێت ، يعرف	knew	known
101	lay	دادەنێت ، پاڵی دەخات ، مریشک هێلکە دەکات ، يضع	laid	laid
102	lead	ڕابەری دەکات ، سەرکردەیی دەکات ، يقود	led	led
103	lean	پاڵ دەداتەوە ، شان دادەدات ، لار دەبێتەوە ، يتكئ	leant leaned	leant leaned
104	leap	باز دەدات	leapt leaped	leapt leaped
105	learn	فێر دەبێت ، يتعلّم	learned learnt	learned learnt
106	leave	بەجێی دەهێڵێت ، وازی	left	left

		لێ دەهێنێت ، يترك / يغادر		
107	lend	بە قەرز دەدات ، يعير	lent	lent
108	let	ڕێگا دەدات ، لێی دەگەڕێت	let	let
109	lie	درۆ دەکات ، ڕادەکشێت ، پاڵدەکەوێت ، يستلقي	Lay پاڵکەوت lied درۆی کرد	lain lied
110	light	دادەگیرسێنێت ، ڕووناک دەکاتەوە	lit lighted	lit lighted
111	lip-read	تێدەگات لە کەسێک کە شتێک دەڵێت بە هۆی سەیرکردنی جوولەی لێوەکانی کەسەکە	lip-read	lip-read
112	lose	لەدەستی دەچێت ، دەدۆڕێنێت ، يفقد ، يخسر	lost	lost
113	make	دروستی دەکات ،يصنع	made	made
114	mean	مەبەست دەبێت ، مانا دەبەخشێت ، يقصد/ يعني	meant	meant
115	meet	چاوی پێ دەکەوێت ، يقابل	met	met
116	mimic	لاسایی دەکاتەوە	mimicked	mimicked
117	miscast	کەسێک هەڵدەبژێرێت کە نەگونجاو بێت بۆ ڕۆل	miscast	miscast

		بینین لە فلیمێکدا یان لە یارییەکدا		
118	mishear	تێناگات لە وشەکانی قسەی کەسێک بە ڕاستی	misheard	misheard
119	mislay	لێی ون دەبێت ، شوێنی شتەکەی بیر دەچێتەوە	mislaid	mislaid
120	mislead	هەڵی دەخەڵەتێنێت ، لە خشتەی دەبات ، فریوی دەدات	misled	misled
121	misspell	لە حونجەدا هەڵە دەکات ، لە ڕێنوسدا هەڵە دەکات	misspelled misspelt	misspelled misspelt
122	misspend	کات یان پارە بەفیڕۆ دەدات	misspent	misspent
123	mistake	هەڵە دەکات	mistook	mistaken
124	misunderstand	بە هەڵە تێدەگات ، خراپ تێدەگات	misunderstood	misunderstood
125	mow	گیا دەبڕێت ، گیا دەکات	mowed	mown mowed
126	offset	هاوسەنگی دەکات	offset	offset
127	outbid	نرخێکی زیاتر دەدات ، زیادی دەکات	outbid	outbid outbidden
128	outdo	شتێک دەکات باشتر لە کەسێکی تر	outdid	outdone
129	outfight	کەل و پەل یان جل و بەرگ دەدات بە کەسێک	outfought	outfought

130	outgrow	گەورەتر دەبێت لاشەی یان پێیەکانی کە دواتر جلەکان یان پێڵاوەکانی بۆ نابێت	outgrew	outgrown
131	outrun	بەجێی دەهێڵێت ، خێراتر ڕادەکات	outran	outrun
132	outsell	زووتر دەفرۆشرێت ، خێراتر دەفرۆشرێت	outsold	outsold
133	outshine	زیاتر سەرکەوتوو دەبێت لە کەسێکی تر	outshone	outshone
134	overbear	بەسەریدا سەردەکەوێت ، دەچەوسێنێتەوە	overborne	overborne
135	overbid	پارە زیاتر دەدات بە شتێک لە کەسێکی تر	overbid	overbid
136	overcast	تاریک دەکات ، تاریک دادێت	overcast	overcast
137	overcome	بەسەریدا سەردەکەوێت ، دەیبەزێنێت	overcame	overcome
138	overdo	زیادەڕەوی دەکات ، پێوەی دەنێت	overdid	overdone
139	overdraw	لە پارەی خۆی زیاتر پارە دەردەهێنێت لە حسابی بانکەکەی	overdrew	overdrawn
140	overeat	زیادە خۆری دەکات ، زۆر	overate	overeaten

		خۆری دەکات		
141	overfeed	زیاد دەرخوارد دەدات ، زیاد خواردنی پێدەدات	overfed	overfed
142	overhang	شۆڕ دەبێتەوە	overhung	overhung
143	overhear	بە دزییەوە گوێ دەگرێت ، گوێ شل دەکات ، گوێ لە قسەی خەڵک دەگرێت	overheard	overheard
144	overlay	دایدەپۆشێت	overlaid	overlaid
145	overload	قورسایی زیاتر دەخاتە سەر شتێک کە بۆی دانراوە بۆ نمونە قورسایی زیاتر دەخاتە سەر سەیارەیەک یان جلی زۆر دەکاتە ناو جل شۆرێک زیاد لەوەی بۆی دانراوە ، یان کارەبای زیاد سەرف دەکات و زیاتر لۆد دەخاتە سەر سیستەمێکی کارەبایی	overloaded	overloaded overladen
146	overpay	زیاد لە پێویست پارە دەدات	overpaid	overpaid
147	override	دەست دەگرێت بەسەر ، زاڵ دەبێت	overrode	overridden
148	overrun	دەشێلێت ، پانی	overran	overrun

		دەکاتەوە		
149	oversee	چاودێری دەکات	oversaw	overseen
150	overshoot	لە نیشانە دەردەچێت ، ئامانج ناپێکێت ، لە ئاست تێپەڕ دەکات	overshot	overshot
151	oversleep	زۆر دەخەوێت ، درێژە خەو دەکات	overslept	overslept
152	overspend	زیاد لە پێویست خەرج دەکات ، زیادەڕۆیی دەکات ، إسراف دەکات	overspent	overspent
153	overtake	توشی کت و پڕی دەکات ، پێی دەگات ، پێشی دەداتەوە ،پێشی دەکەوێت	overtook	overtaken
154	overthrow	دەبەزێت ، دەکەوێت	overthrew	overthrown
155	overwrite	شتێک دەنوسێت بە شێوەیەک کەوا ڕوون و سادە نییە یان ڕوونکردنەوەی زیاتری بۆ کراوە لەوەی کە پێویستە	overwrote	overwritten
156	partake	بەشداری دەکات ، هاوبەشی دەکات ، بەشدار دەبێت	partook	partaken
157	pay	دەدات ، يدفع	paid	paid

158	plead	بیانوو دەهێنێتەوە ، بەرگری دەکات ، بەهانە دەهێنێتەوە	pleaded	pleaded
159	preset	ئامێرێک ئامادە دەکات بە شێوەیەکی پێشکەوتوو کە لە داهاتوودا ئیش دەکات یان دواتر دەوەستێت	preset	preset
160	prove	دەیسەلمێنێت	proved	proved proven
161	put	دادەنێت ، یضع	put	put
162	quick-freeze		quick-froze	quick-frozen
163	quit	وازی لێ دەهێنێت ، بەرنامە دادەخات ، چۆڵ دەکات ، بەجێ دەهێڵێت ، کۆچ دەکات	quit quitted	quit quitted
164	read/ri:d/	دەخوێنێت ، یقرأ	Read/red/	Read/red/
165	rebuild	سەرلەنوێ دروستی دەکات	rebuilt	rebuilt
166	recast	دووبارە شتێک دادەڕێژێتەوە	recast	recast
167	redo	دووبارە کارێک دەکات	redid	redone
168	refit	نوێ دەکاتەوە ، یجدد	refit refitted	refit refitted
169	remake	دووبارە کارێک دەکات	remade	remade

170	rend	دەدڕێنێت ، دەبڕێت ، دادەدڕێت	rent	rent
171	repay	پارە دەداتەوە	repaid	repaid
172	rerun	دووبارە ڕادەکاتەوە	reran	rerun
173	resit	دووبارە تاقی کردنەوە (إمتحان) دەکاتەوە	resat	resat
174	retell	دووبارە دەیگێڕێتەوە ، باسی دەکاتەوە	retold	retold
175	rethink	دووبارە بیر دەکاتەوە بۆ ئەوەی بیرکردنەوەکەی بگۆڕێت یان باشتری بکات	rethought	
176	rewrite	دووبارە دەنوسێتەوە	rewrote	rewritten
177	rid	ڕزگاری دەبێت ، ڕزگاری دەکات ،سەربەستی دەکات	rid	rid
178	ride	سوار دەبێت ، يركب	rode	ridden
179	ring	زەنگ لێ دەدات ، يرنّ	rang	rung
180	rise	بەرز دەبێتەوە ، هەڵدێت ، يرتفع ، تشرق	rose	risen
181	run	ڕادەکات ، يركض	ran	run
182	saw	بە مشار دەیبڕێتەوە	sawed	sawn
183	say	دەڵێت ، يقول	said	said
184	see	دەبینێت ، يرى	saw	seen

185	seek	بەدوایدا دەگەڕێت ، داوای دەکات	sought	sought
186	sell	دەفرۆشێت ، يبيع	sold	sold
187	send	دەنێرێت ، يُرسل	sent	sent
188	set	دادەنێت ، ڕێک دەخات ، يضع	set	set
189	sew	دەدروێت ، دەدورێت ، کاری دروومان دەکات	sewed	sewn sewed
190	shake	ڕایدەوەشێنێت ، دەیشڵەقێنێت ، يهزّ	shook	shaken
191	shear	دەبڕێت ، دەبڕێت (خوری) ، مەڕ دەبڕێتەوە ، دەبڕێتەوە بە برینگ	sheared	sheared shorn
192	shed	خوێن دەڕژێنێت	shed	shed
193	shine	دەدرەوشێتەوە ، دەبریسکێتەوە ، تیشک دەداتەوە ، ڕووناک دەکات ، هەڵدێت ، تشرق / يشع	shone	shone
194	shit	پیسایی دەردەهاوێژێت لە ڕیخۆڵەکانییەوە ، پیسایی دەکات	shit shat shitted	shit shat shitted
195	shoe	ناڵ دەکات	shod	shod
196	shoot	دەتەقێنێت ، دەیپێکێت ،	shot	shot

		یسدد / یُطلِق		
197	show	نیشان دەدات ، پیشان دەدات	showed	shown
198	shrink	دەچێتەوە یەک ، دێتەوە یەک	shrank	shrunk
199	shut	دادەخات ، پێوەی دەدات ، یُغلق	shut	shut
200	sing	گۆرانی دەڵێت ، یغنّي	sang	sung
201	sink	نقوم دەبێت	sank	sunk
202	sit	دادەنیشێت ، یجلس	sat	sat
203	slay	سەردەبڕێت ، دەکوژێت	sew slayed	slain
204	sleep	دەخەوێت ، دەنوێت ، ینام	slept	slept
205	slide	دەخلیسکێت ، دەخزێت ، ینزلق/یتزحلق	slid	slid
206	sling	هەڵی دەواسێت ، شۆڕی دەکاتەوە	slung	slung
207	slink	لەبەر چاو ون دەبێت ، خۆی دەدزێتەوە	slunk	slunk
208	slit	دەقڵیشێنێت ، درزی تێ دەکات	slit	slit
209	smell	بۆن دەکات	smelled smelt	smelled smelt
210	smite	بە توندی لێی دەدات	smote	smitten

211	sow	تۆو دەکات ، دەچێنێت	sowed	sown sowed
212	speak	قسە دەکات ، يتكلم	spoke	spoken
213	speed	خێرا دەکات ،خێرا دەڕوات	sped speeded	sped speeded
214	spell	حونجە دەکات	spelled spelt	spelled spelt
215	spend	سەرف دەکات ، خەرج دەکات ، ينفق / يمضي	spent	spent
216	spill	دەڕێژێت ، دەپرژێت	spilled spilt	spilled spilt
217	spin	تەون دەکات ، دەڕێسێت ، با دەدات ، دەسوڕێتەوە ، دەچنێت	spun	spun
218	spit	تف دەکات ، تف هەڵدەدات	spat	spat
219	split	لەت دەکات ، شەق دەکات	split	split
220	spoil	خراپ دەکات ، تێکدەدات ، ڕاوەڕووت دەکات ، تاڵان دەکات	spoiled spoilt	spoiled spoilt
221	spotlight	شتێک یان شوێنێک ڕووناک دەکاتەوە بە سپۆتلایت	spotlighted spotlit	spotlighted spotlit
222	spread	بڵاو دەکاتەوە ، بڵاو دەبێتەوە	spread	spread

223	spring	باز دەدات	sprang	sprung
224	stand	دەوەستێت ، بەپێوە دەوەستێت ، ڕادەوەستێت ، يقف	stood	stood
225	steal	دەیدزێت ، يسرق	stole	stolen
226	stick	پێوەی دەلکێت ، دەچەسپێت ، لێی دەئاڵێت ، يلصق	stuck	stuck
227	sting	پێوەی دەدات (بۆ نمونە مار پێوەی دەدات) ، يلسع	stung	stung
228	stink	بۆگەنی لێدێت ، بۆنی لێدێت	stank	stunk
229	strew	پەرش دەبێتەوە ، بڵاو دەکرێتەوە	strewed	strewn strewed
230	stride	بە هەنگاوی درێژ دەڕوات ، بە لۆقاو دەڕوات	strode	strode
231	strike	لێی دەدات ، دەکوتێت ، پیایدا دەکێشێت	stuck	stuck
232	string	دەبەستێت ، مورو دەهۆنێتەوە بە پەت	srung	stung
233	strive	تێدەکۆشێت ، خەبات دەکات ، ڕەنج دەدات ، هەوڵ دەدات	strove strived	striven strived

234	sublet	لەژێرەوە بەکرێ دەدات ، خانوویەک یان بەشێکی خانوویەک بە کرێ بدەیت کە لەکەسێکی ترەوە بەکرێ وەری گرتووە	sublet	sublet
235	swear	سوێند دەخوات	swore	sworn
236	sweep	گەسک دەدات ، دەماڵێت	swept	swept
237	swell	دەئاوسێت ، ئەستور دەبێت ، يتورّم	swelled	swollen swelled
238	swim	مەلە دەكات	swam	swum
239	swing	جۆلانە دەكات ، يتأرجح	swung	swung
240	take	وەری دەگرێت ، يأخذ	took	taken
241	teach	فێر دەكات ، يدرّس	taught	taught
242	tear	دەدڕێت (بۆ نمونە پەڕۆیەک بدڕێنیت) ، يمزّق	tore	torn
243	tell	پێی دەڵێت ، دەیگێڕێتەوە ، يُخبر	told	told
244	think	بیر دەكاتەوە ، يظن / يفكّر	thought	thought
245	thrive	گەشە دەكات ، يزدهر	throve	thriven
246	throw	هەڵدەدات ، دەهاوێژێت ، فڕێی دەدات ، يرمي	threw	thrown
247	thrust	پاڵ دەنێت ، لێ دەدات	thrust	thrust

248	tread	پێی لێ دەنێت ، پێی پیادەنێت ، دەشێلێت ، بەسەریدا دەڕوات	trod	trodden
249	typecast	هەمان جۆری کەسێتی (کاراکتەر) دەدات بە ئەکتەرێک بۆ ئەوەی کاری نواندن بکات چونکە کەسەکە لە ڕووی فیزیاییەوە گونجاوە بۆ ئەو بەشە	typecast	typecast
250	unbend	خاو دەکاتەوە ، خاو دەبێتەوە	unbent	unbent
251	undercut	نرخێکی کەمتر داوا دەکات	undercut	undercut
252	undergo	دەچێژێت ، دەکێشێت ، بەسەریدا دێت	underwent	undergone
253	underlie	خۆی مەڵاس دەدات لە	underlay	underlain
254	underpay	پارە دەدات بە کەسێک زۆر کەمتر لە کرێی ئەو ئیشەی کە دەیکات	underpaid	underpaid
255	undersell	هەرزانتر دەیفرۆشێت	undersold	undersold
256	understand	تێ دەگات	understood	understood
257	undertake	دەیگرێتە ئەستۆ ، دەیخاتە سەرخۆی	undertook	undertaken

258	underwrite	بەڵێن دەدات بە پێدانی پارە	underwrote	underwritten
259	undo	هەڵیدەوەشێنێتەوە	undid	undone
260	unwind	دەیکاتەوە (بۆ نمونە باندیجەکەی دەکاتەوە) ، پشوو دەدات	unwound	unwound
261	uphold	بەرزی دەکاتەوە ، هەڵیدەبڕێت	upheld	upheld
262	upset	وەڕسی دەکات ، بێزاری دەکات ، يزعج	upset	upset
263	wake	بەئاگا دێت ، لە خەو هەڵدەستێت ، يستيقظ	woke	woken
264	waylay	خۆی بۆ ناوەتەوە ، خۆی بۆ مەڵاس داوە ، هەڵدەکوتێتە سەری	waylaid	waylaid
265	wear	لەبەری دەکات (جل و بەگ) ، يلبس/ يرتدي	wore	worn
266	weave	دەچنێت ، تەون دەکات ، دەڕێسێت	wove weaved	woven weaved
267	wed	مارە دەکات (ژن دەهێنێت) ، شوو دەکات	wedded wed	wedded wed
268	weep	دەگریات ، دەگری	wept	wept
269	wet	تەڕ دەکات	wet wetted	wet wetted
270	win	دەباتەوە ، سەردەکەوێت	won	won

		، يربح / يفوز		
271	wind	لوول دەبێت ، لوول دەخوات	wound	wound
272	withdraw	پاشەکشێ دەکات ، دەکشێتەوە ، دێتە دواوە	withdrew	withdrawn
273	withhold	ناهێڵێت ، دەیبات بۆ خۆی	withheld	withheld
274	withstand	بەرگە دەگرێت ، بەرهەڵستی دەکات ، خۆی ڕادەگرێت	withstood	withstood
275	wreak	قین و تورەیی دەڕێژێت بەسەر کەسێکدا	wrought wreaked	wrought wreaked
276	wring	دەگوشێت ، بادەدات	wrung	wrung
277	write	دەنوسێت ، يكتب	wrote	written

2-فرمانە ئاساییەکان : ئەو فرمانانەن کە بە زیاد کردنی (ed) بۆیان دەبن بە (ڕابردوو و شێوەی سێیەمی فرمان) ، وە هەندێک گۆڕانکاریش ڕوودەدات لە پیتی کۆتایی هەندێک فرماندا وەک ئەگەر فرمانێک بە پیتێکی نەبزوێن کۆتایی هاتبێت و لە پێش ئەم پیتە نەبزوێنە کۆتاییەوە یەک پیتی بزوێن هەبێت ئەوا پیتی نەبزوێنی کۆتایی دەکەین بە دووان (double) و پاشان (ed) یان بۆ زیاد دەکەین بەڵام هەندێک فرمانیش کەم بەم شێوەیەن کە نوسیومن تەنها (ed) وەردەگرن و پیتی نەبزوێنی کۆتایی دووبارە ناکەینەوە هەرچەندە بەپیتێکی نەبزوێن کۆتایی هاتووە و لە پێشیەوە یەک پیتی بزوێن هاتووە ، یان ئەگەر فرمانەکە بە پیتی (y) کۆتایی هاتبوو وە پێش پیتی (y) ی کۆتایی نەبزوێن هەبوو ، ئەوا پیتی نەبزوێنی (y) ی کۆتایی دەکەین بە (i) و پاشان (ed) یان بۆ زیاد دەکەین ، یان ئەگەر فرمانەکە بە پیتی (y) کۆتایی هاتبوو وە پێش پیتی (y) ی کۆتایی بزوێن هەبوو ، ئەوا پیتی نەبزوێنی (y) ی کۆتایی

ناکەین بە (i) و وەکو خۆی دەینوسینەوە و پاشان (ed) یان بۆ زیاد دەکەین ، یان ئەگەر فرمانەکە بە پیتی (e) کۆتایی هاتبوو ئەوا تەنها (d) بۆ زیاد دەکەین بۆ گۆڕینی بۆ ڕابردوو .

ژمارە	ڕانەبردوو (چاوگ) base	ماناکەی meaning	ڕابردوو past	شێوەی سێیەم p.p.
1	ache	دێشێت ، ئازاری هەیە	ached	ached
2	appoint	دادەنێت ، دادەمەزرێنێت	appointed	appointed
3	arrive	دەگات	arrived	arrived
4	ban	قەدەغە دەکات ، ناهێڵێت	banned	banned
5	call	بانگی دەکات	called	called
6	carry	دەیبات ، هەڵدەگرێت	carried	carried
7	clean	پاکی دەکاتەوە ، خاوێنی دەکاتەوە	cleaned	cleaned
8	cry	دەگریات ، دەگری	cried	cried
9	dance	سەما دەکات ، یرقص	danced	danced
10	die	دەمرێت	died	died
	dive	نقوم دەبێت	dived	dived
11	fix	جێگیر دەکات	fixed	fixed
12	help	یارمەتی دەدات	helped	helped
13	hurry	پەلە دەکات	hurried	hurried
15	move	دەجوڵێنێت ، دەگوازێتەوە ، دەبزوێت	moved	moved
16	obey	گوێڕایەڵی دەکات	obeyed	obeyed
17	pass	تێ دەپەڕێت ، پیایدا دەڕوات	passed	passed
18	plan	نەخشە دەکێشێت ، پلان دادەنێت	planned	planned
19	play	یاری دەکات ، یلعب	played	played

20	prefer	پەسەندی دەکات	preferred	preferred
21	refer	ئاماژەی بۆ دەکات	referred	referred
22	walk	دەڕوات ، پیاسە دەکات	walked	walked
23	wash	دەشوات	washed	washed
24	watch	سەیری دەکات ، چاودێری دەکات	watched	watched
25	work	ئیش دەکات	worked	worked
26	seal	مۆر دەکات	sealed	sealed
27	smile	زەردەخنە دەیگرێت ، بزە دەیگرێت	smiled	smiled
	sneak	بە دزییەوە بۆی دەگەڕێت	sneaked	sneaked
28	study	سەعی دەکات ، کۆشش دەکات	studied	studied
	thrive		thrived	thrived
29	treat	مامەڵەی لەگەڵدا دەکات	treated	treated
30	try	هەوڵ دەدات ، یحاول	tried	tried
31	yield	دەهێنێتە بەرهەم ، بەرهەم دەهێنێت	yielded	yielded

تێبینی : هەمیشە پیتی گەورە (capital) بەکار دەهێنین لەم حاڵەتانەدا (لەسەرەتای ڕستەوە ، لەدوای نیشانەی سەرسوڕمان ، لەدوای نیشانەی پرسیار ، لەدوای خاڵ (نقطة) ەوە ، ناوی کەسەکان ، ناوی وڵاتەکان ، ناوی شاخەکان ، ناوی ڕووبار و زێ و دەریاچەکان و دەریا و زەریاکان ، ناوی هەسارەکان و ئەستێرەکان ، ڕۆژەکانی هەفتە ، مانگەکانی ساڵ ، ساڵەکان ، ڕەگەزنامەکان ، زمانەکان) .

Grammar ڕێزمان ، قواعد

ڕێزمانی ئینگلیزی زۆر فراوانە و چەندین یاسا و ڕێنمایی تایبەت بە خۆی هەیە ، وە ڕێزمانی ئینگلیزی پێکهاتووە لە چەند کاتێک (زەمەنێک) لەوانە (ڕانەبردووی سادە ، ڕانەبردووی بەردەوام ، ڕابردووی سادە ، ڕابردووی بەردەوام ، داهاتووی سادە ، ڕانەبردووی تەواو ، ڕابردووی تەواو ...هتد) ، وە پێویستە لە ڕێگای مانای ڕستەکانەوە کاتی ڕستەکان بناسینەوە یان لە ڕێگای ناسینەوەی هەندێک وشەوە دەبێت بزانین کە ڕستەکە چ کاتیکە ، وە پێویستە فێرخوازانی زمانی ئینگلیزی زۆر خۆیان لە زمانی ئینگلیزی شارەزا بکەن و مانای وشەکان بزانن و بەردەوام هەوڵ بدەن کە زیاتر شارەزا بن لە زمانی ئینگلیزی ، وە کاتەکانی زمانی ئینگلیزی پۆلێن دەکرێ بەپێی (ڕابردوو ، ڕانەبردوو ، داهاتوو) ، وا ئێستاش پشت بە خوا دەست دەکەم بە نوسینی ڕێزمانی ئینگلیزی .

1-Simple present ڕانەبردووی سادە (المضارع البسيط)

ئەم بەشە چەند یاسایەکی هەیە

1-بۆ ڕستەی خەبەری و ئەرێ : ئەگەر بکەرەکە یەکێک بێت لەمانە (I, We, You, They, plural subject) ئەوا لەدوای بکەرەکەوە چاوگ (base) دێت

(I, We, You, They, plural subject) + base + obj. (ئەرێ)

Example:

1-I play football.

2-You wake up at seven o’clock every morning.

3-They go to picnic.

4-We do our homework.

5-People like good speeches.

6-I go to school everyday.

7-They usually sleep at 11.00 p.m.

8-We often drink coffee in the morning.

9-I live in New York.

10-I drive a car.

11-I work in a garage.

2-بۆ ڕستەی خەبەری و ئەرێ : ئەگەر بکەرەکە یەکێک بێت لەمانە (he, she, it, singular subject) ئەوا لەدوای بکەرەکەوە (base + s) دێت ، وە ئەو (s) ە بریتییە لە (s) ی کەسی سێیەم کە پێویستە بخرێتە دوای چاوگەکەوە و هەندێک جاریش گۆڕانکاری بەسەر چاوگەکەدا دێت کە پێویستە بیزانین ، وە ئەمەی خوارەوەش یاساکەیەتی

(He, She, It, singular subject) + base + (s) + obj. (ئەرێ)

Examples:

1-She studies English for her exam.

2-It rains in winter.

3- He goes to school.

4-Dara delays his exam.

5-Ali drinks milk every morning.

6-A cow gives us milk.

7-He plays the tennis.

8-She plays the tennis.

9-She drives a car.

10-He passes the exam.

11-She finishes the work.

12-He watches his garden.

13-He tries hard.

14-The baby cries for milk.

15-He does his work.

16-He plays basketball.

3-بۆ ڕستەیەک خەبەری بێت و نەرێ (نەفی) بێت : ئەگەر بکەرەکە یەکێک بێت لەمانە (I, we, you, they, plural subject) ئەوا لەدوای بکەرەکەوە (don't) یان (do not) دێت پاشان (base) دێت

(I, We, You, They, plural subject) + don't + base + obj. (نەرێ)

Examples:

1-I don't play tennis.

2-We don't work every day.

3-They don't fast every Ramadan.

4-Pupils don't study hard.

5-You do not try hard.

6-I don't drink tea.

4-بۆ ڕستەی خەبەری و نەرێ : ئەگەر بکەرەکە یەکێک بێت لەمانە (he, she, it, singular subject) ئەوا لەدوای بکەرەکەوە (doesn't) یان (does not) دێت پاشان (base) دێت.

(He, She, It, singular subject) + doesn't + base + obj. (نەرێ)

Examples:

1-He doesn't go to school every day.

2-She doesn't listen to song.

3-It doesn’t snow at summer.

4-Hemn doesn’t say bad words.

5-Dara doesn’t play football.

6-He doesn’t go to the party.

7-She doesn’t drink tea.

5-بۆ ڕستەی پرسیاری (interrogative) : ئەگەر بکەرەکە یەکێک بێت لەمانە (I, we, you, they, plural subject) ئەوا یاساکەی بەو شێوەیەی لای خوارەوە دەبێت.

Do + (I, we, you, they, plural subject) + base + obj. ? (پرسیاری)

Example:

1-Do they go to picnic?

2-Do you play tennis?

3-Do players win the game?

6-بۆ ڕستەی پرسیاری (interrogative) : ئەگەر بکەرەکە یەکێک بێت لەمانە (he, she, it, singular subject) ئەوا یاساکەی بەو شێوەیەی لای خوارەوە دەبێت.

Does + (he, she, it, singular subject) + base + obj. ? (پرسیاری)

Examples:

1-Does she listen to Quran?

2-Does he play volleyball?

3-Does it rain in the summer?

4-Does she play tennis?

بەکارهێنانەکانی ڕانەبردووی سادە :

1-ئەم زەمەنە بەکاردەهێنرێت بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە عادەتە گشتییەکان و شتە زانراوەکان و ڕاستییە جێگیرەکان

1-Water boils at 100 °C. ئاو لە 100 پلەی سیلیزیدا دەکولێت

2-It rains in winter. باران دەبارێت لە وەرزی زستاندا

3-It snows in winter. بەفر دەبارێت لە وەرزی زستاندا

4-Muslims fast during Ramadan. موسڵمانان لە مانگی ڕەمەزاندا بەڕۆژوو دەبن

5-I wake up at seven o'clock every morning.

واتاکەی : من هەڵدەستم لە خەو کاتژمێر حەوت هەموو بەیانییەک

6-The sun rises from east. خۆر هەڵدێت لە خۆرهەڵاتەوە

7-Stars shine at night. ئەستێرەکان دەدرەوشێنەوە لە شەودا

8-A cow gives us milk. مانگا شیرمان پێدەبەخشێت

2-ئەم زەمەنە بەکار دەهێنرێ بەدوای وشەی (if) دا لەگەڵ کاتی ڕانەبردوو و داهاتوو ، وە کارەکە لەوانەیە ڕووبدات و بێتەجێ

1- If he studies, he will succeed.

2- If you run fast, you will win the race.

3-ئەم ئاوەڵفرمانانەی خوارەوە لەگەڵ کاتی (ڕانەبردووی سادە) دا بەکاردەهێنرێن :

(often, always, usually, sometimes, ever, never, occasionally, generally, rarely, every day, every week, every year, every time, from time to time)

1-She often visits his uncle.

2-We never smoke.

3-Ali usually plays tennis.

4-We always go to picnic at spring.

5-They often call and sometimes write.

6-Bahar's dad often calls Haval's dad.

7-Haval never goes to cinema.

2-Present continuous (المضارع المستمر) ڕانەبردووی بەردەوام

ئەم زەمەنەش پێکهاتووە لە چەند یاسایەک کە پێکهاتووە لە یاسای ئەرێ و یاسای نەرێ و یاسای پرسیاری و یاسای پرسیار کردن بە وشە پرسەکانی (what, where, who…etc.) ، وا لە خوارەوە دانە بە دانە ڕوونیان دەکەمەوە بە پشتیوانی خوای تاک و تەنها

1-پێکهاتەی ڕستەی ئەرێ (affirmative) : بریتییە لە (s. + v. to be + v.ing) ، ئەگەر بکەرەکە (I) بوو ئەوا لەدوایەوە فرمانی (am) دێت ، وە ئەگەر بکەرەکە یەکێک بوو لە (He, She, It, singular subject) ئەوا هەمیشە فرمانی (is) بەکاردەهێنین ، وە ئەگەر بکەرەکە یەکێک بوو لە (We, You, They, plural subject) ئەوا هەمیشە فرمانی (are) بەکار دەهێنین ، وە لە خوارەوەش دانە بە دانە یاساکان ڕوون کراونەتەوە

-I + am + v.ing + com. (ئەرێ)

-(He, She, It, singular subject) + is + v.ing + com. (ئەرێ)

-(We, You, They, plural subject) + are + v.ing + com. (ئەرێ)

Examples:

1-I am playing football now.

2-He is reading a book.

3-She is praying now.

4-It is going on four tyres.

5-We are doing our work.

6-They are testing the machine.

7-You are going to masjid.

8-Hemn is planning for his life.

9-Muslims are doing their prays.

10-Look! The bus is coming.

11-I am going to school now.

12-You are sitting at home.

13-She is sleeping.

14-She is sitting in the school.

15-It is raining now.

16-He is playing a basketball.

17-They are watching the TV.

18-The girl is reading a book.

19-The boys are playing basketball.

20-She is playing tennis.

21-They are playing tennis.

22-I am playing tennis.

23-They are travelling to Kurdistan.

24-He is drinking water.

25-I am playing basket ball.

26-She is waiting fer her mother.

27-I am staying with my brother for a month.

28-He is watching T.V. this moment.

29-We are going to Kirkuk now.

2-پێکهاتەی ڕستەی نەرێ (negative) : بریتییە لە (s. + v. to be + not + v.ing) ، وە هەمیشە وشەی (not) دەکەوێتە دوای فرمانە یاریدەدەرەکانی (am, is, are) ، وە دەتوانین (is not) بنوسین بە (isn't) وە هەروەها دەتوانین (are not) بنوسین بە (aren't) کە ئەو دووانە پێیان دەوترێت کورتکراوە ، وە هەرگیز (am not) نانوسرێ بە (amn't) بەڵکو هەمیشە دەبێت وەکو خۆی بینوسینەوە بێ کورتکردنەوە

-I + am + not + v.ing + com. (نەرێ)

-(He, She, It, singular subject) + is + not + v.ing + com. (نەرێ)

-(We, You, They, plural subject) + are + not + v.ing + com. (نەرێ)

Examples:

1-I am not playing piano.

2-He isn't fasting at feast days.

3-She isn't going to school.

4-It isn't going on the straight road.

5-Hemn isn't delaying his work.

6-We aren't watching TV.

7-You aren't washing the dishes.

8-They aren't going to the cinema.

9-Players aren't losing the game.

3-بۆ ڕستەی پرسیاری (interrogative) : فرمانە یامەتی دەرەکان دەچنە سەرەتاوە پاشان بکەر دێت و دوای ئەوە فرمان دێت لەسەر شێوەی (ing) پاشان لەکۆتاییدا نیشانەی پرسیار دێت

-Am + I + v.ing + com. ? (پرسیاری)

-Is + (he, she, it, singular subject) + v.ing + com. ? (پرسیاری)

-Are + (we, you, they, plural subject) + v.ing + com. ? (پرسیاری)

Examples:

1-Am I playing tennis?

2-Is he doing his job?

3-Are they buying a car?

4-Is Helen studying English?

5-Are students studying hard?

6-Is the girl reading a book?

7-Are the boys playing tennis?

8-Is she working?

9-Are they playing tennis?

بەکارهێنانەکانی ڕانەبردووی بەردەوام:

1-بەکاردەهێنرێ بۆ کارێک کەوا ڕوو دەدات لەکاتی قسە کردندا

Examples:

1-We are speaking about English structures now.

2-He is watching T.V at this moment.

2-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە کارێک کە لە داهاتوویەکی نزیکدا ڕوودەدات

Examples:

1-We are going to Kirkuk next week.

2-Iam going to the theatre tonight.

3-They are coming here tomorrow.

4-I am having lunch.

3-حاڵەتێکی کاتی بۆ نمونە:

-I cannot find a flat, so I am living with my brother.

4-ئەم وشانەی خوارەوە بەزۆری لەم زەمەنەدا بەکاردەهێنرێ

(now, at the moment, at the present time, today, tonight, this week, look, listen)

5-ئەم فرمانانەی خوارەوە بە شێوەی بەردەوام بەکارناهێنرێن ، واتا لەم زەمەنەدا بەکارناهێنرێن

a- verbs of sensation فرمانەکانی هەست کردن

(see, smell, taste, hear, feel, recognize)

b- Verbs of emotion فرمانەکانی سۆز (عاطفة)

(want, like, wish, desire, love, dislike, refuse, fear, care, hate, forgive, hope)

c- Verbs of thinking فرمانەکانی بیر کردنەوە

(think, believe, expect, realize, know, consider, understand, mean, suppose, trust, mind)

d- ئەم فرمانانەش (ing) وەرناگرن

(own, possess, contain, appear, seem, consist, concern, owe, belong, matter, signify, prefer, fit)

سەرنجی ئەم دوو نمونەیەی لای خوارەوە بدە:

-He is wanting to buy a new computer. هەڵەیە

-He wants to buy a new computer. ڕاستە

3-Past Simple Tense ڕابردووی سادە

ئەم زەمەنەش چەند یاسایەکی هەیە :

1-یاسای ئەرێ : بکەری ڕستەکە هەموو بکەرێک دەگرێتەوە بەبێ جیاوازی

بکەر + فرمانی ڕابردووی سادە + com. (Affirmative ئەرێ)

S. + v. past + com. (Affirmative ئەرێ)

Examples:

1-I played football yesterday.

2-We went to the park.

3-You ate the cake.

4-They did the work.

5-He wrote the letter.

6-She read the noble.

7-It ran quickly.

8-Teachers taught pupils reading.

9-Muhammad learned reading of Quran.

10-I watched television last night.
11-They visited their uncle yesterday.
12-We went to Makkah two months often.

13-I worked in Germany.

14-We went to the cinema yesterday.

15-I bought this pen yesterday.

16-I went to pray this morning.

17-Ahmed played well.

18-He broke it yesterday.

19-Rozhgar arrived yesterday.

20-Ali was in his calss two days ago.

21-They were happy yesterday.

2-یاسای نەرێ : ئەم یاسایەش نەرێ دەکرێ بە هۆی وشەی (didn't)

S. + didn't + base + com. (Negative نەرێ)

Examples:

1-I didn't go to the cinema.

2-We didn't play the game.

3-You didn't come to my home.

4-They didn't buy the bus.

5-Students didn't pass the exam.

6-He didn't pray today.

7-She didn't sleep today.

8-It didn't run slowly.

9-The sparrow didn't fly in the air.

10-Ahmed didn't play well.

11-He didn't break it yesterday.

12-Rozhgar didn't arrive yesterday.

3-پرسیاری (interrogative)

Did + s. + base + com. ? (Interrogative پرسیاری)

Examples:

1-Did you do the job?

2-Did they go to school?

3-Did they pray today?

4-Did Ahmed play well?

5-Did he break it yesterday?

6-Did Rozhgar arrive yesterday?

بەکارهێنانەکانی ئەم زەمەنە:

1-بەکار دەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە کارێک کە تەواو بووە لە ڕابردوودا لەکاتێکی دیاری کراودا ، وە کاتی ڕوودانەکەی دەستنیشان دەکرێ لە ڕستەکەدا

Examples:

1-I visited my mother yesterday.

2-They finished the work last week.

3-I saw her yesterday.

2-بەکار دەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە عادەتێک کە لە ڕابردوودا هەبووە

Examples:

1-My father carried an umbrella.

2-We never drank wine.

ئەم وشانەی خوارەوە زۆربەی جار لەگەڵ ئەم زەمەنەدا بەکاردەهێنرێ وەکو :

Yesterday, last, last week, ago, in 1998 AD, in 1415 AH, in 1993, in the old days...etc.

4-past continuous ڕابردووی بەردەوام (الماضی المستمر)

ئەم زەمەنەش پێکهاتووە لە چەند یاسایەک ، وە لەگەڵ بکەرەکانی (I, he, she, it, singular subject) فرمانی (was) بەکاردەهێنین ، وە لەگەڵ بکەرەکانی (you, we, they, plural subject) فرمانی (were) بەکاردەهێنین ، وە لەکاتی نەفی کردنیان (was) دەگۆڕین بۆ (wasn't) ، وە هەروەها (were) دەگۆڕین بۆ (weren't)

s. + (was, were) + v.ing + obj. (ئەرێ)

s. + (wasn't, weren't) + v.ing + obj. (نەرێ)

(Was, Were) + s. + v.ing + obj.? (پرسیاری)

Examples:

1-I was studying English. (ئەرێ)

2-Was I studying English? (پرسیاری)

3-I wasn't studying English. (نەرێ)

4-While I was sleeping , a thief entered my room.

5-When we were eating , my father came .

6-thief entered my room while I was sleeping .

7-My father came when we were eating.

8-I was watching TV when she cried.

9-While John was sleeping last night, someone stole his car.

10-I was living in London last year.

بەکارهێنانەکانی ئەم زەمەنە :

ئەم زەمەنە بەکاردەهێنرێت بۆ گوزارشت کردن (تعبير كردن) لە ڕووداوێک کە بەردەوام بووە لە ڕابردوودا

Examples:

1-We were working all day yesterday.

2-He was studying all day yesterday.

ئەم وشانەی خوارەوەش لەگەڵ ئەم زەمەنەدا بەکاردەهێنرێ وەکو :

When, while, as, because

5-Present Perfect ڕانەبردووی تەواو (المضارع المستمر)

ئەم بابەتە پێکهاتووە لە بەکارهێنانی دوو فرمانی (have, has) و لەدوای ئەو فرمانەوە ڕاستەوخۆ شێوەی سێهەمی فرمان دێت واتە (past participle) وە بە کورتکراوەییش بریتییە لە (p.p.) ، کاتێک بکەرەکەمان یەکێک بێت لە (I, you, we, they, plural subject) ئەوا فرمانی (have) بەکاردەهێنین ، وە ئەگەر بکەرەکەمان یەکێک بوو لە (he, she, it, singular subject) ئەوا فرمانی (has) بەکاردەهێنین.

1-(I, You, We, They, بکەری کۆ) + have + p.p + com. (ئەرێ)

2-(I, You, We, They, بکەری کۆ) + haven't + p.p + com. (نەرێ)

3-(He, She, It, بکەری تاک) + has + p.p + com. (ئەرێ)

4-(He, She, It, بکەری تاک) + hasn't + p.p + com. (نەرێ)

5-Have + (I, you, we, they, بکەری کۆ) + p.p + com.? (پرسیاری)

6-Has + (he, she, it, بکەری تاک) + p.p + com.? (پرسیاری)

Examples:

1-I have done the work. (Affirmative)

2-I haven't done the work. (Negative)

3-He has done the job. (Affirmative)

4-He hasn't done the job. (Negative)

5-Have I done the work? (Interrogative)

6-Has he done the job? (Interrogative)

7-The city has experienced bad times as well as good. ئەرێ

8-The city hasn't experienced bad times as well as good. نەرێ

9-Has the city has experienced bad times as well as good? پرسیاری

بەکارهێنانەکانی ئەم زەمەنە :

1-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزراشت کردن (تەعبیر کردن) لە کارێک (ئیشێک) کە ڕابردووە (جێبەجێ کراوە لە ڕابردوودا) ، بەڵام کاتەکەی دەستنیشان نەکراوە.

Examples:

1-I have been to the masjid.

2-He has taken my book.

3-I have lived in Riyadh for six years.
4-I have not visited him since 1995.
5-Ahmed has already finished his homework.
6-She has written three letters just now.

7-He has broken her leg.

8-I have bought a new car.

9-She has gone at home.

2-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزراشت کردن (تەعبیر کردن) لە ڕووداوێک کە لە ڕابردوودا دەستی پێکردووە وە بەردەوامە تاوەکو کاتی ئێستا ، وە پێویستە ماوەیەکی کاتی هەبێت کە ئەویش کاتی دەست پێکردنی کردارەکەیە ، وە لەگەڵ ئەم دوو وشەیەدا بەکاردەهێنرێ کە ئەوانیش (since) واتە (لەکاتی) و وشەی (for) واتە (بۆ ماوەی) بۆ نمونە:

Examples:

1-The boss has just arrived.

2-They have recently finished the work.

3-I have lived in Sulaimanya since 1991.

4-Aram has smoked for ten years.

5-I have studied English since I started in a secondary school.

3-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزراشت کردن (تەعبیر کردن) لە ڕووداوێک کە تازە ڕوویداوە ، وە زۆربەی جار لەسەر شێوەی ((have, has) + just + p.p.) دێت بۆ نمونە:

1-I have won.

2-I have just had a delicious meal.

4-بەکاردەهێنرێ لەگەڵ کردارێک کە لە ڕابردوودا ڕوویداوە بەڵام کاتی ڕوودانی کردارەکە دیاری نەکراوە لە ڕابردوودا ، وە ڕستەکە بە زۆری دێت لەگەڵ ئەمانەی لای خوارەوە:

(already, just, yet, ever, never, before, once, several times, many times, for, since, nearly, so far, recently, during)

Examples:

1-I have seen that movie twenty times.

2-I have met him once before.

3-People have traveled to the moon.

6-Present Perfect Continuous ڕانەبردووی تەواوی بەردەوام

ئەم بابەتە پێکهاتووە لە بەکارهێنانی هەردوو فرمانی (have, has) و لەدوای ئەو فرمانەوە ڕاستەوخۆ فرمانی (been) دێت پاشان فرمانێک دێت لەسەر شێوەی بەردەوام واتە (v.ing) ، وە کاتێک بکەرەکەمان یەکێک بێت لە (I, you, we, they, plural subject) ئەوا فرمانی (have) بەکاردەهێنین ، وە ئەگەر بکەرەکەمان یەکێک بوو لە (he, she, it, singular subject) ئەوا فرمانی (has) بەکاردەهێنین.

(I, You, We, They, بکەری کۆ) + have + been + v.ing + obj. (ئەری)

(He, She, It, بکەری تاک) + has + been + v.ing + obj. (ئەری)

بەکارهێنانەکانی ئەم زەمەنە:

بەکاردەهێنرێ بە هەمان واتای بەکارهێنانی ڕانەبردووی تەواو ، بەزۆری ئەم کاتە بەکاردەهێنرێ لەگەڵ ئەو فرمانانەی کە مانای بەردەوامی ڕوودانیان هەیە وەکو ئەم فرمانانە (study, work, stay, wait, live, sleep…etc.) ، وە هەردوو وشەی (since, for) یش لەم زەمەنەدا بەکاردەهێنرێن .

Examples:

1-He has been studying since 2 o'clock.

2-We have been waiting for him all morning.

3-She has been sleeping for three hours.

4-I have been studying English for six years.
5-She has been sleeping since 2 o'clock.

6-I have been playing football since two hour.

7-He has been playing for an hour.

7-Past Perfect   ڕابردووی تەواو (الماضی التام)

ئەم زەمەنە پێک دێت لە بەکارهێنانی فرمانی (had) لەناو ڕستەدا ، وە بۆ هەموو بکەرەکان هەر (had) بەکاردەهێنرێ

S. + had + p.p + obj. (Affirmative)

S. + hadn't + p.p + obj. (Negative)

Had + s. + p.p + obj.? (Interrogative)

Examples:

1-I had worked.

2-We hadn't worked.

3-Had they worked?

بەکارهێنانەکانی ئەم زەمەنە:

1-بەکاردە هێنرێت بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە ڕوودانی کارێک پێش کارێکی تر لە ڕابردوودا وە ڕووداوی دووەم بە ڕابردووی سادە دەنوسرێت ، واتا بەیەکەوە بەستنی دوو ڕستە

بەیەکەوە ، وە زۆربەی جار بە هۆی (after, before, when, until) بەیەکەوە دەبەسترێن.

Examples:

1-He had finished studying before he went to bed.

2-I had completed my homework before I went to bazaar.

3-He had written five letters before she answered him.

4-We went on a walk after we had finished dinner.

5-When the play had finished, The audience left.

6-I had visited U.S. once before in 1988.

2-لە وتەی ناڕاستەوخۆ بەکاردەهێنرێ بۆ جێگرتنەوەی ڕانەبردووی تەواو یان ڕابردووی سادە لە وتەی ڕاستەوخۆ .

Examples:

1-Direct Speech: He said "I have seen her".

Indirect Speech: He said that he had seen her.

2-Direct Speech: He said "I visited my uncle on Friday".

Indirect speech: he said "He had visited his uncle on Friday".

3-لەگەڵ ڕستەی ئەگەرەکان (ڕستەی مەرج) بەکاردەهێنرێ کاتێ کە گریمانی ڕوودانەکە مەحاڵ (مستحیل) بێت و کاتەکەش ڕابردوو بێت ، وە یاساکەشی بەو شێوەیەی خوارەوەیە

If + (s. + had + p.p + obj.), (s. + would have + p.p + obj.) (یاسا)

Examples:

1-If he had studied well, he would have passed.

2-You might have seen him if you had come earlier.

وە ئەم وشانەی لای خوارەوە لەم زەمەنەدا بەکاردەهێنرێن وەکو :

After, which, before, as soon as

8-Past Perfect Continuous   ڕابردووی تەواوی بەردەوام

تێبینی : بۆ هەموو بکەرەکان تەنها ئەو یاسایەی خوارەوە بەکار دەهێنرێت

S. + had + been + v.ing + obj. (یاسا)

ئەم بابەتە لە چەند حاڵەتێکدا بەکاردێت :

1-ماوەیەکە لەپێش ڕوودانی شتێک دا لە ڕابردوودا

Example:

1-I had been waiting for an hour when he finally arrived

2-He had been working at the company for ten years before it shut down.

3-I had washed before I prayed.
4-They went home after they had finished their work.
5-Ahmed had eaten the cake which he bought.
6-As soon as they had bought a car, they drove to Makkah.

7-She had been talking for half an hour before she stopped.

8-He had been teaching at the University for more than a year before he left for Asia.

9-She had been studying English for two years before she got the job.

2-هۆکاری شتێکە کە لە ڕابردوودا ڕوویداوە

Examples:

1-He went on a diet because he had been eating too much.

2-The road was wet because it had been raining.

3-Ali was tired because he had been pushing.

3-بەکار دەهێنرێت لە یاسای سێیەمی ڕستەی مەرجیدا (third conditional)

Examples:

1-If it hadn't been snowing, we would have gone out.

2-If I have been paying attention, I wouldn't have got into an accident.

4-بەکار دەهێنرێت لە بابەتی (reported speech) دا

Examples:

1-She said that john had been helping her study for months.

2-You told me that you'd been saving money for college.

9-Future Simple داهاتووی سادە (المستقبل البسيط)

ئەم بەشە پێکهاتووە لە بەکارهێنانی دوو فرمانی یاریدەدەری (shall, will) ، لەگەڵ دوو بکەری (I, we) فرمانی (shall) بەکاردەهێنرێ ، بەڵام لەگەڵ هەموو بکەرەکانی تر فرمانی (will) بەکاردەهێنرێ ، وە هەروەها دەشتوانین لەگەڵ هەموو بکەرێکدا (will) بەکاربهێنین،

وە ئەگەر بمانەوێت گوزارشت (تعبير) لە داهاتووی سادە بکەین بۆ ئەم مەبەستانەی خوارەوە ئەوا لەگەڵ (I, we) فرمانی (will) بەکاردەهێنرێ ، وە مەبەستەکانیش ئەمانەن :

ژمارە	وشە	ماناکەی
1	intension	مەبەست

2	willingness	ئارەزوو ، مەیل ، ڕەزا ، ئامادەیی
3	promise	وەعد ، پەیمان
4	determination	داڕشتن
5	command	فەرمان ، أمر

Examples:

1-I shall help him. (داهاتووی سادە)

2-I will help him. (داڕشتن ، تصميم)

3-I shall visit him. (داهاتووی سادە)

4-I will visit him. (ئارەزوو)

5-He will go to school.

6-They will come to my home.

7-I will leave tomorrow.

8-It is 11 o'clock. Norma will be in bed by now.

9-She is a good girl. She will play quietly for hours.

10-I will study well.

11-I will go to the school tomorrow.

12-She will talk to you.

تێبینی : یاسای (going to) بەکاردەهێنین لەجیاتی داهاتووی سادە ئەگەر بمانەوێت باسی کارێک بکەین کە لە داهاتوویەکی نزیکدا ڕوودەدات ، وە مانای (going to) واتا (بەنیازە) ، وە یاساکەی بریتییە لەوانەی خوارەوە

I + am + going to + base + obj.

(He, She, It, بکەری تاک) + is + going to + base + obj.

(We, You, They) + are + going to + base + obj.

Examples:

1-I'm going to finish the work soon.

2-The game is going to start in a few minutes.

3-They are going to leave this afternoon.

4-I am going to open the door.

5-I am going to go the cinema.

6-I am going to go shopping.

وە ئەم وشانەی خوارەوە لەم زەمەنەدا بەکاردەهێنرێ وەکو :

Tomorrow, tomorrow morning, tomorrow afternoon, tomorrow evening, day after tomorrow, next, next week, next momnth, next year, in the future, in 2025 AD, in 1450 AH…etc.

10-Future Continuous داهاتووی بەردەوام (المستقبل المستمر)

(I, We) + shall + be + v.ing + obj. (ئەرێ)

(I, We) + shan't + be + v.ing + obj. (نەرێ)

Shall + (I, we) + be + v.ing + obj.? (پرسیاری)

(You, They, He, She, It, بکەری تاک) + will + be + v.ing + obj. (ئەرێ)

(You, They, He, She, It, بکەری تاک) + won't + be + v.ing + obj. (نەرێ)

Will + (you, they, he, she, it, بکەری تاک) + be + v.ing + obj.? (پرسیاری)

Examples:

1-I shall be waiting for you.

2-I shan't be waiting for you.

3-Shall I be waiting for you?

4-He will be waiting for you.

5-He won't be waiting for you.

6-Will he be waiting for you?

7-By 7.30 tomorrow, I will be flying to Cairo.

8-They will be waiting for you at 5 o'clock.

9-They will be waiting.

10-He will be sleeping.

بەکارهێنانەکانی ئەم زەمەنە:

ئەم زەمەنە بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە ڕووداوێک کە لە کاتێکی داهاتوودا بەردەوام دەبێت

Examples:

1-I shall be studying tomorrow night.

2-He will be taking his exam next week.

3-I will be waiting for you at 9 o'clock.

ئەم وشانەی خوارەوە لەگەڵ ئەم زەمەنەدا بەکاردەهێنرێن وەکو :

At, by, in, from…..to, all, after

11-Future Perfect داهاتووی تەواو (المستقبل التام)

تێبینی : دەتوانین لەگەڵ هەموو بکەرەکان وشەی (will) بەکاربهێنین ، وە هەروەها دەشتوانین فرمانی (shall) لەگەڵ بکەرەکانی (I, we) بەکاربهێنین ، وە ئەگەر لەناو کەوانەیەکدا دوو وشە هەبوون ، ئەوە واتای وایە کە تەنها یەک دانەیان بەکاردەهێنین نەک هەردووکیان بەیەکەوە ، وە ئەمانەی لای خوارەوەش یاساکانیەتی:

(I, We) + (shall, will) + have + p.p + obj. (ئەرێ)

(I, We) + (shan’t, won't) + have + p.p + obj. (نەرێ)

(Shall, Will) + (I, we) + have + p.p + obj.? (پرسیاری)

(You, They, He, She, It, بکەری تاک) + will + have + p.p + obj. (ئەرێ)

(You, They, He, She, It, بکەری تاک) + won’t + have + p.p + obj. (نەرێ)

Will +(you, they, he, she, it, بکەری تاک) + have + p.p + obj.? (پرسیاری)

Examples:

1-I shall have worked.

2-We shan’t have worked.

3-Shall I have worked?

4-He will have worked.

5-He won’t have worked.

6-Will he have worked?

7-By 2.00 this afternoon, I will have finished my work.
8-At 10.00 tonight, she will have written five letters.

9-The Post Office will have returned the package before I can take.

10-I will have perfected my English by the time I come back from the U.S.

بەکارهێنانەکانی داهاتووی تەواو (المستقبل التام) :

بەکاردەهێنرێ بۆ نیشاندانی کارێک کە تەواو دەکرێ لە کاتێکی دیاری کراودا لە داهاتوودا.

Examples:

1-I shall have finished the work before 8 o'clock.

2-The soldiers will have reached the top of the mountain by dawn.

وە ئەم وشانە (by, at) بەکاردەهێنرێ لەم زەمەنەدا .

12-Future Perfect Continuous داهاتووی تەواوی بەردەوام

تێبینی : بۆ هەموو بکەرەکان تەنها ئەو یاسایەی خوارەوە بەکار دەهێنرێت

S. + will + have + been + v.ing + obj. (یاسا)

ئەم بابەتە لە چەند حاڵەتێکدا بەکاردێت :

1-ماوەیەکە (کاتێکە) لەپێش ڕوودانی شتێک دا لە داهاتوودا

Example:

1-I will have been waiting for an hour when he finally arrives.

2-He will have been working at the company for ten years by the time I retire.

2-هۆکاری شتێکە لە داهاتوودا

Examples:

1-Her English will be excellent by the time she visits the U.S., because she will have been studying for five years.

2-He will be tired by the time he arrives because he will have been travelling all day.

تێبینی : عادەتەن فرمانە نابەردەوامەکان (ئەوانەی (ing) وەرناگرن) بەکار ناهێنرێن لەم زەمەنە بەردەوامەدا ، لەگەڵ ئەو فرمانانەدا داهاتووی تەواو (future perfect) بەکار بهێنە لەجیاتی داهاتووی تەواوی بەردەوام (Future Perfect Continuous).

Example:

- I will have been forgetting his name. (Incorrect هەڵەیە)

- I will have forgotten his name. (Correct ڕاستە)

13-Future in the Past داهاتوو لە ڕابردوودا

ئەم بابەتە لە سێ یاسا پێکهاتووە کە ئەمانەی لای خوارەوەن:

Subject + would + base + Object.

Subject + (was, were) + going to + base + Object.

Subject + (was, were) + to + base + Object.

تێبینی : یاسای دووەم بۆ نوسین لەپێشترە لە یاساکانی تر ، بەڵام بۆ قسەکردن یاسای یەکەم تەواوترە و لەپێشترە.

Examples:

1-I was going to buy a car.

2-They would go to the cinema.

3-He was to become a president.

بەکارهێنانی ئەم زەمەنە: بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە کارێک کەوا گومانی ئەوەی لێکراوە کە ڕووبدات لە ڕابردوودا بەڵام ڕووینەداوە بە هیچ شێوەیەک بۆ نمونە:

I was going to buy a car.

Imperatives (صيغ الأمر) شێوازی فەرمان کردن

1-شێوازی فەرمان کردن ئەو فرمانانەن کە بەکاردەهێنرێن لە سەرەتای ڕستەدا ، جا ڕستەکە بۆ جێگیر کردنی گوزارشتە لە زانیاری یان بانگهێشت کردن یان ئاماژە بۆ کردن یان پێدانی تێبینی یان هەواڵ پێدان بە کەسێکە کەچی بکات .

2-شێوازی فەرمان کردن بەکاردەهێنرێ کە ئەویش بەکارهێنانی چاوگە و لەسەرەتای ڕستەدایە.

Examples:

Give instructions پێدانی زانیاری

Mix the flour and the sugar. (Affirmative)

Take two tablets every four hours. (Affirmative)

Make invitations شێوازی بانگهێشت کردن (دەعوەت کردن)

Come in; make yourselves at home. (Affirmative)

Please start; do not wait for me. (Negative)

Tell someone what to do هەواڵ پێدان بە کەسێک کە چی بکات

Open your book. (Affirmative)

Do not forget to post the letter. (Negative)

Give Warnings پێدانی ئاگادار کردنەوە

Keep out of reach of children.

Make Signs & Notices پێدانی ئاماژە و تێبینی

Push.

Keep off the grass.

Make Requests داوا کردن

Please open the door.

Modal verbs (ناقص) فرمانە ناتەواوەکان

فرمانی ناتەواو یەک شێوەی هەیە لەگەڵ هەموو کەس و هەموو بەکەرێکدا ، بەڵام مانای زۆریان هەیە (واتە تەنها یەک مانایان نییە) و شێوەی کاتییان هەیە بەپێی ئەو ناوەڕۆکەی کە بۆی بەکاردەهێنرێ ، وە فرمانی ناتەواو چاوگ و شێوەی سێیەمی فرمانی نییە ، وە یاساکەشیان بریتییە لە :

(shall, should, will would, may, might, can, could, must, ought to) + base

وە ئەم خشتەیەی لای خوارەوە بریتییە لە بەکارهێنانەکانی فرمانە ناتەواوەکان :

فرمانە ناتەواوەکان	گوزراشت دەکات لە	نمونە
shall	بەڵێن دان	You shall take a reward.
	نەخشە دانان	He does not want to obey me, but he shall.
	هەڕەشە لێکردن	You shall be punished if you come late.
should	پێویستی	You should obey your teachers.
	ئامۆژگاری یان بۆچوون	You should stop smoking.

will	شێوازی داهاتووی سادە	He will visit us tomorrow.
	نەخشە کێشان یان بەڵێن دان	I will travel when I like. We will do as you wish.
might	شیان ، کران ، الإمكانية	I hoped that I might succeed. I thought that the weather might change.
can, am, is, are, able to	توانین (القدرة) لە داهاتوو دا	I shall be able to help you.
could	شیان لە ڕانەبردوو و ڕابردوو و داهاتوودا	Fahad could drive his car a year ago. Ali is not in class today. He could be sick. Do not leave now. It could rain now.
must	پێویستی	You must listen to your teachers.
Had to	پێویستی لە ڕابردوودا	Faisal could not come to our dinner party. He had to stay home to study.
ought to	ئامۆژگاری	You ought to help the poor.
ought to have	چەند ئیشێکە لە ڕابردوودا کە بکرایە کارێکی باش بوو	You ought to have studied. (You did not. That was a mistake)

هەندێک نمونە لەسەر فرمانە ناتەواوەکان

کورتە وەڵام	پرسیاری	نەرێ	ئەرێ

			ئەرێ	نەرێ
They should eat now.	They should not eat now.	Should they eat now?	Yes, they should.	No, they should not.
He will leave.	He will not leave.	Will he leave?	Yes, he will.	No, he will not.
He would succeed.	He Would not succeed.	Would he succeed?	Yes, he would.	No, he would not.
I might succeed.	I might not succeed.	Might you succeed?		
I my sleep.	I may not sleep.	May you sleep?		
I can do it.	I can not do it.	Can you do it?	Yes, I can.	No, I can not.
He could talk.	He could not talk.	Could he talk?	Yes, he could.	No, he could not.
We could have a test tomorrow.	We could not have a test tomorrow.	Could you have a test tomorrow?	Yes, we could.	No, we could not.
You must go now.	You must not go now.	Must I go now?	Yes, you must.	No, you must not.
You ought to help them.	You ought not to help them.	Ought we to help them?	Yes, you ought to.	No, you ought not to.

(Since) and (For)

1-وشەی (since) واتا (لە کاتێکی یان ماوەیەکی دیاری کراوی کاتی ڕابردووەوە بۆ کاتی ئێستا) یان واتە (لەو کاتەی) ، هەمیشە بەکاردەهێنرێ لە ڕستەی ڕانەبردووی تەواو (present perfect) و ڕانەبردووی تەواوی بەردەوام (present perfect continuous) دا ، وە لەدوای ئەم وشەوە کاتێکی دیاری کراو و زانراو دێت بۆ نمونە:

(January, Sunday, Monday, March, May, 9 a.m., 1980, 2000, 2001, 2 o'clock, yesterday, last night, last week/ last month/ last year, 1996, last century, winter, spring…etc.)

Examples:

1-I have been working since 9 a.m.

2-I have been living here since 1999.

2-وشەی (for) واتا (ماوەیەکی کاتییە و دیاری نەکراوە) ، وە لەدوای ئەم وشەوە کاتێکی دیاری نەکراو و نەزانراو دێت بۆ نمونە

(an hour, two weeks, ten years, along time, ages, a moment, three minutes, many hours, 3 days/ 5 weeks / 4 months, a year, a century…etc.)

Example:

1-He waited at the airport for three hours.

2-we have been watching T.V. for two hours.

3-I have been looking for you for three years.

Little and Four

1-وشەی (little) واتە کەم یان (a little) واتە کەمێک ، هەمیشە بەدوایدا ناوێکی نەژمێرراو دێت

little + unaccountable noun

a little + unaccountable noun

Examples:

1-a little water or little water

2-a little money or little money

3-a little soup or little soup

2-وشەی (few) واتە کەم یان (a few) واتە کەمێک ، هەمیشە بەدوایدا ناوێکی کۆی ژمێرراو دێت

few + accountable noun

a few + accountable noun

Examples:

1-a few days or few days

2-a few people or few people

3-a few books or few books

فرمانەکانی (بوون ، دەبێت) Verb to be

فرمانەکانی بوون (verb to be) بریتین لە پێنج فرمان کە ئەمانەن (am, is, are, was, were) ، وە فرنەکانی (am, is, are) بۆ کاتی ڕانەبردوو بەکاردەهێنین ، وە هەروەها فرمانەکانی (was, were) بۆ کاتی ڕابردوو بەکاردەهێنین ، وە شێوەی سێیەمی ئەم پێنج فرمانە (past participle) بریتییە لە فرمانی (been) ، وە هەروەها ناو (noun) ی ئەم پێنج فرمانە بریتییە لە فرمانی (being) ، وە فرمانەکانی (am, is) کاتێک دەکرێن بە ڕابردوو دەبن بە (was) ، وە هەروەها کاتێک فرمانی (are) دەکرێت بە ڕابردوو دەبێت بە (were) ، وە فرمانی (am) تەنها لەگەڵ ڕاناو (جێناو) ی (I) بەکاردەهێنرێت ، وە فرمانی (is) لەگەڵ ڕاناوەکانی (he, she, it) و بکەری تاکدا بەکاردەهێنرێت ، وە فرمانی (are) لەگەڵ ڕاناوەکانی (we, you, they) و بکەری کۆدا بەکاردەهێنرێ ، وە فرمانی (was) لەگەڵ ڕاناوەکانی (I, he, she, it) و بکەری تاکدا بەکاردەهێنرێت ، وە فرمانی (were) لەگەڵ ڕاناوەکانی (we, you, they) و بکەری کۆدا بەکاردەهێنرێ ، وە دەگونجێت (دەشێت) ئەم پێنج فرمانە ببنە فرمانی سەرەکی لە ڕستەدا ، وە هەروەها دەتوانن ببن بە فرمانی یاریدەدەر لە ڕستەدا ، وە لەکاتی کردنیان بە نەرێ ئەوا (not) دەخەینەبەردەمیان ، وە بۆ پرسیاری فرمانەکە دەخەینە سەرەتاوە ، وە کاتی ڕانەبردووەکانیان بەکاردەهێنرێ بۆ عادات و ڕاستییە جێگیرەکان ، وە شێوازی ڕابردوویان بەکاردەهێنرێ بۆ شتێک کە بەدەستهاتووە و کۆتایی هاتووە لە ڕابردوودا .

ژمارە	ڕانەبردوو	ڕابردوو	شێوەی سێیەمی فرمان	ناو
1	am	was	been	being
2	is	was	been	being
3	are	were	been	being

کاتێک کە ئەو پێنج فرمانە ببن بە فرمانی سەرەکی ڕستە ئەوا بە شێوەیەکی گشتی یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوەیە

S. + (verb to be) + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

S.+(verb to be) + not+(adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

(verb to be) + S. + +(adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

ئەگەر فرمانەکە (am) بێت ئەوا یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوەیە بۆ ئەرێ و نەرێ و پرسیاری

I + am + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place).

I + am + not + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

Am + I + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

ئەگەر فرمانەکە (is) بێت ئەوا یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوەیە بۆ ئەرێ و نەرێ و پرسیاری

(He, She, It) + is + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

(He, She, It) + isn't + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

Is + (he, she, it) + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

ئەگەر فرمانەکە (are) بێت ئەوا یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوەیە بۆ ئەرێ و نەرێ و پرسیاری

(We, You, They) + are + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

(We, You, They)+aren't +(adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

Are + (we, you, they) + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

Examples:

1-I am a pupil. (noun) (affirmative)

2-I am not a pupil. (noun) (negative)

3-Am I a pupil? (noun) (interrogative)

4-They are sick. (adj.) (affirmative)

5-They aren't sick. (adj.) (negative)

6-Are they sick? (adj.) (interrogative)

7-It is nine o'clock. (adv. Of time.) (affirmative)

8-It isn't nine o'clock. (adv. Of time.) (negative)

9-Is it nine o'clock? (adv. Of time.) (interrogative)

10-He is there. (adv. Of place.) (affirmative)

11-I am happy. (adj.) (affirmative)

12-You are at school. (adv. Of place.) (affirmative)

13-He is hungry. (adj.) (affirmative)

14-She is a nurse. (noun) (affirmative)

15-It is big. (adj.) (affirmative)

16-I am not sad. (adj.) (negative)

17-You aren't at home. (adv. Of place.) (affirmative)

18-He isn't thirsty. (adj.) (negative)

19-She isn't a pilot. (noun) (affirmative)

20-It is not small. (adj.) (negative)

21-We are early. (adj.) (affirmative)

22-You are students. (noun) (affirmative)

23-They are quiet. (adj.) (affirmative)

24-We aren't late. (adj.) (negative)

25-You aren't teachers. (noun) (negative)

26-They aren't noisy. (adj.) (negative)

27-They are happy. (adj.) (affirmative)

28-Are they happy? (adj.) (interrogative)

29-She is rich. (adj.) (affirmative)

30-Is she rich? (adj.) (interrogative)

تێبینی : دەتوانین وشەی (ain't) بەکاربهێنێن لە جیاتی (am not, is not, are not, have not or has not) کە کورتکراوەی (am not, is not, are not, have not or has not) ن ، بەڵام شێوەیەکی ڕەسمی نییە

Examples:

1-I am not powerless.

2-I ain't powerless.

3-I have not broken the window.

4-I ain't broken the window.

Was and Were

ئەمانەی لای خوارەوە هەندێک یاسان کە پێویستە باش بیان زانین

ئەگەر فرمانەکە (was) بێت ئەوا یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوەیە بۆ ئەرێ و نەرێ و پرسیاری

(I, He, She, It) + was + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

(I, he, She, It) + wasn't+ (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

Was + (I, he, she, it) + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

ئەگەر فرمانەکە (were) بێت ئەوا یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوەیە بۆ ئەرێ و نەرێ و پرسیاری

(You, we, They) + were + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

(You, we, They)+weren't+(adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)

Were + (you, we, they)+(adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

ئەگەر فرمانەکە (was) بێت ئەوا یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوەیە بۆ شێوەی پرسیاری بەو وشە پرسانەی کە بە (wh-) دەست پێ دەکەن

(Where, Why, When) + was + (I, he, she, it) + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

(Who) + was + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

ئەگەر فرمانەکە (were) بێت ئەوا یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوەیە بۆ شێوەی پرسیاری بەو وشە پرسانەی کە بە (wh-) دەست پێ دەکەن

(Where, Why, When) + were + (you, we, they) + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

(Who) + were + (adj., noun, adv. Of time, adv. Of place)?

Example:

1-She was a nurse.

2-Was she a nurse?

3-We were huappy.

4-Were you happy?

5-Who were happy?

3-Who was the student?

4-Where were you yesterday?

5-Why was he angry?

تێبینی : بۆ وەڵامی کورت یان کورتە وەڵام (short answers) یاساکانی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

1-ئەگەر وەڵامەکە بە (ئەرێ) بدرێتەوە ئەوا یاساکەی بریتی دەبێت لە:

Yes + subject + (verb to be)

Examples:

1-Are you a teacher?

Yes, I am.

2-Were the boys at school?

Yes, they were.

2-ئەگەر وەڵامەکە بە (نەرێ) بدرێتەوە ئەوا یاساکەی بریتی دەبێت لە :

No + subject + (verb to be) + not.

Examples:

1-Are you a teacher?

No, I am not.

2-Were the boys at school?

Yes, they weren’t.

3-کاتێک کە ئەو پێنج فرمانە ببن بە فرمانی یاریدەدەر (یارمەتی دەر) لە ڕستەدا ئەوا لە دوایانەوە فرمان دێت لەسەر شێوەی بەردەوام (ing) بۆ هەردوو کاتی ڕانەبردووی بەردەوام و ڕابردووی بەردەوام.

Examples:

1-I am studying English now.

2-They were working yesterday.

3-He is playing tennis.

4-He was returning home.

5-The children are watching T.V.

6-Hemn is typing now.

7-we ain't playing football.

Verb to do فرمانەکانی (کردن ، دەکات)

فرمانەکانی کردن (verb to do) بریتین لە سێ فرمان کە ئەمانەن (do, does, did) ، وە فرنەکانی (do, does) بۆ کاتی ڕانەبردوو بەکاردەهێنین ، وە هەروەها فرمانی (did) بۆ کاتی ڕابردوو بەکاردەهێنین ، وە شێوەی سێیەمی ئەم سێ فرمانە (past participle) بریتییە لە فرمانی (done) ، وە هەروەها ناو (noun) ی ئەم سێ فرمانە بریتییە لە فرمانی (doing) ، وە فرمانەکانی (do, does) کاتێک دەکرێن بە ڕابردوو دەبن بە (did) ، وە فرمانی (do) لەگەڵ ڕاناوەکان (جێناوەکان) ی (I, we, you, they) و بکەری کۆدا بەکاردەهێنرێت ، وە فرمانی (does) لەگەڵ ڕاناوەکانی (he, she, it) و بکەری تاکدا بەکاردەهێنرێت ، وە فرمانی (did) لەگەڵ هەموو ناو و ڕاناوەکاندا بەکاردەهێنرێت بەبێ جیاوازی ، وە دەگونجێت (دەشێت) ئەم سێ فرمانە ببنە فرمانی سەرەکی لە ڕستەدا ، وە هەروەها دەتوانن ببن بە فرمانی یاریدەدەر لە ڕستەدا ، وە کاتی ڕانەبردووەکانیان بەکاردەهێنرێ بۆ عادات و ڕاستییە جێگیرەکان ، وە شێوازی ڕابردوویان بەکاردەهێنرێ بۆ شتێک کە بەدەستهاتووە و کۆتایی هاتووە لە ڕابردوودا .

ژمارە	ڕانەبردوو	ڕابردوو	شێوەی سێیەمی فرمان	ناو
1	do	did	done	doing

2	does	did	done	doing

1-کاتێک کە ئەو سێ فرمانە ببن بە فرمانی سەرەکی ڕستە ئەوا یاساکانی بە شێوەیەی لای خوارەوەیە بۆ کاتی ڕانەبردوو و ڕابردوو

(I, We, You, They, بکەری کۆ) + do + noun.

(He, She, It, بکەری تاک) + does + noun.

(هەر بکەرێک بێت) + did + noun.

Examples:

1-I do the work. من ئیشەکە دەکەم

2-She does the work. ئەو (کچ) ئیشەکە دەکات

3-We do the exercises every day.

4-He does the home work by himself.

5-We did our best.

6-They did the work.

2-کاتێک کە ئەو سێ فرمانە ببن بە فرمانی یاریدەدەر (یارمەتی دەر) لە ڕستەدا ئەوا لەگەڵ کاتەکانی ڕانەبردووی سادە و ڕابردووی سادە بەکاردەهێنرێ لە نەرێ و پرسیاری دا

Examples:

1-I don’t go. (present simple, negative)

2-We didn’t see him. (past simple, negative)

3-He doesn’t sleep early. (present simple, negative)

4-She didn’t succeed. (past simple, negative)

5-Do you go? (present simple, interrogative)

6-Did you see him? (past simple, interrogative)

7-Did Ali succeed? (past simple, interrogative)

8-Does Ari play well? (present simple, interrogative)

Verb to have فرمانەکانی (هەبوون ، هەیەتی)

فرمانەکانی کردن (verb to have) بریتین لە سێ فرمان کە ئەمانەن (have, has, had) ، وە فرنەکانی (have, has) بۆ کاتی ڕانەبردوو بەکاردەهێنین ، وە هەروەها فرمانی (had) بۆ کاتی ڕابردوو بەکاردەهێنین ، وە شێوەی سێیەمی ئەم سێ فرمانە (past participle) بریتییە لە فرمانی (had) ، وە هەروەها ناو (noun) ی ئەم سێ فرمانە بریتییە لە فرمانی (having) ، وە فرمانەکانی (have, has) کاتێک دەکرێن بە ڕابردوو دەبن بە (had) ، وە فرمانی (have) لەگەڵ ڕاناوەکان (جێناوەکان) ی (I, we, you, they) و بکەری کۆدا بەکاردەهێنرێت ، وە فرمانی (has) لەگەڵ ڕاناوەکانی (he, she, it) و بکەری تاکدا بەکاردەهێنرێت ، وە فرمانی (had) لەگەڵ هەموو ناو و ڕاناوەکاندا بەکاردەهێنرێت ، وە دەگونجێت (دەشێت) ئەم سێ فرمانە ببنە فرمانی سەرەکی لە ڕستەدا ، وە هەروەها دەتوانن ببن بە فرمانی یاریدەدەر لە ڕستەدا ، وە کاتی ڕانەبردووەکانیان بەکاردەهێنرێ بۆ عادات و ڕاستییە جێگیرەکان ، وە شێوازی ڕابردوویان بەکاردەهێنرێ بۆ شتێک کە بەدەستهاتووە و کۆتایی هاتووە لە ڕابردوودا .

ژمارە	ڕانەبردوو	ڕابردوو	شێوەی سێیەمی فرمان	ناو
1	have	had	had	having
2	has	had	had	having

1-کاتێک کە ئەو سێ فرمانە ببن بە فرمانی سەرەکی ڕستە ئەوا یاساکانی بە شێوەیەی لای خوارەوەیە ، وە لەدوای فرمانەکانی (have, has, had) ەوە ناو دێت یان (a + adj. + n.) دێت یان ئاوەڵناو دێت ، وە بۆ کردنی بە نەرێ ئەوا (not) دەخرێتە سەر فرمانەکانی (have, has, had) و دەبن بە (haven’t, hasn’t, hadn’t).

(I, We, You,They, بکەری کۆ) +have+(n. or (a +adj. + n.) or adj.).

(He, She, It, بکەری تاک) + has + (n. or (a + adj. + n.) or adj.).

(هەر بکەرێک بێت) + had + (n. or (a + adj. + n.) or adj.).

Examples:

1-I have two brothers. (adj.)

2-We have a problem. (n.)

3-He has a headache. (n.)

4-They had a car accident. (n.)

5-I had a bad fever last night. (a + adj. + n.)

2-کاتێک کە ئەو سێ فرمانە ببن بە فرمانی یاریدەدەر (یارمەتی دەر) لە ڕستەدا ئەوا لەگەڵ کاتەکانی ڕانەبردووی تەواو و ڕابردووی تەواودا بەکاردەهێنرێ و لەدوایانەوە فرمان دێت لەسەر شێوەی سێیەمی فرمان واتە (past particile) یان بە کورتکراوەیی (p.p.) .

Examples:

1-I have done the work. (present perfect)

2-She has typed the letter. (present perfect)

3-They had arrived before the game ended. (past perfect)

وە کاتێک بکرێنە پرسیاری یاساکانی بەم شێوانەی لای خوارەوە دەبێت

Do + (I, We, You, They, بکەری کۆ) + have+ (n. or (a +adj. + n.) or adj.)?

Does + (He, She, It, بکەری تاک) + has + (n. or (a + adj. + n.) or adj.)?

Did + (هەر بکەرێک بێت) + have + (n. or (a + adj. + n.) or adj.)?

Examples:

1-Do you have done the work?

2-Does she have typed the letter?

3-Did they have arrived before the game ended?

تێبینی : بۆ وەڵامی کورت یان کورتە وەڵام (short answers) کاتێک فرمانی (have) فرمانی سەرەکی بێت ، ئەوا یاساکانی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

1-ئەگەر وەڵامەکە بە (ئەرێ) بدرێتەوە ئەوا یاساکانی بریتی دەبێت لە:

Yes + (I, we, you, they) + do.

Yes + (he, she, it) + does.

Yes + (any subject) + did.

Examples:

1-Do you have a car?

Yes, I do.

2-Does he have a new watch?

Yes, he does.

3-Did they have a new watch?

Yes, they did.

2- ئەگەر وەڵامەکە بە (نەرێ) بدرێتەوە ئەوا یاساکانی بریتی دەبێت لە:

No + (I, we, you, they) + don’t.

No + (he, she, it) + doesn’t.

No + (any subject) + didn’t.

Examples:

1-Do you have a car?

No, I don’t.

2-Does he have a new watch?

No, he doesn’t.

3-Did they have a new watch?

No, they didn’t.

تێبینی : بۆ وەڵامی کورت یان کورتە وەڵام (short answers) کاتێک فرمانی (have) فرمانی یاریدەدەر بێت ، ئەوا یاساکانی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

1-ئەگەر وەڵامەکە بە (ئەریّ) بدرێتەوە ئەوا یاساکانی بریتی دەبێت لە:

Yes, (I, we, you, they) + have.

Yes, (he, she, it) + has

Examples:

1-Have they lived here for a long time?

Yes, they have.

2-Has he lived here for a long time?

Yes, he has.

2-ئەگەر وەڵامەکە بە (نەریّ) بدرێتەوە ئەوا یاساکانی بریتی دەبێت لە:

No, (I, we, you, they) + haven’t.

No, (he, she, it) + hasn’t.

Examples:

1-Have they lived here for a long time?

No, they haven’t.

2-Has he lived here for a long time?

No, he hasn’t.

بەکارهێنانەکانی (verb to have) لە چەند خاڵێکدا:

1-بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە پێویستییەک لەکاتی ڕانەبردوو و ڕابردوودا بە بەکارهێنانی (have to, has to, had to)

Examples:

1-I have to leave now.

2-He has to leave now.

3-They had to leave now.

2-لەگەڵ هەندێک فرمانی ناتەواو (ناقص) دا بەکاردەهێنرێ وەکو (had better) کە یاساکەشی دەنوسم لە خوارەوە

Subject + had better + base. (had better یاسای)

Example:

You had better see a doctor.

3-بۆ ڕوون کردنەوەی شتێک کەوا بەدەست دێت بەهۆی شتێکی ترەوە

Example:

I have my shoes cleaned every week.

بەکارهێنانەکانی very, too and enough

1-وشەی (very) واتا (زۆر) ، وە واتایەکی ئەرێ یان نەرێی هەیە و یاساکەشی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

very + adjective

Examples:

1-The coffee is very hot, but I can drink it.

2-He is very young.

3-The tree is very high.

2-وشەی (too) واتا (زۆر) ، واتا زۆرتر لەوەی کە پێویستە ، وە مانایەکی نەرێی هەیە ، وە یاساکانیشی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

too + adjective

too + adjective + to + infinitive

too + adjective + for someone + infinitive

Examples:

1-The coffee is too hot to drink.

2-The coffee is too hot for me to drink.

3-I am too short to play basketball.

4-It is too cold for us to swim.

5-This tea is too hot. I can't drink it.

too + adverb

Example:

He drives too fast. It is dangerous.

too much + ناوی نەژمێرراو

Example:

This food is very sweet. It has too much sugar.

too many + ناوی ژمێرراو

Example:

The class has too many students. Some of them don't have desks.

3-وشەی (enough) واتا (تەواو) ، واتا بەشی دەکات و بەشکردووە و تەنها ئەوەندەیە کە پێویستە ، وە یاساکانیشی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە

1-adjective + enough + to + infinitive

2-adjective + enough + for someone + to + infinitive

3-adjective + enough + for someone

Examples:

1-The coffee is hot enough to drink.

2-The coffee is hot enough for me to drink.

3-He is strong enough to climb the wall.

4-It is cheap enough to buy.

5-It is good enough for me.

6-He is very tall. He is tall enough to reach the top shelf.

4-adverb + enough + to + infinitive

Example:

She is a fast runner and I am too. I am fast enough to run with her.

5-enough + noun

Example:

He has enough money to buy a new car.

Reported Speech (الكلام المنقول) شێوازەکانی گێڕانەوەی قسە

ئەم جۆرە لە ڕستە پێی دەوترێ وتەی ناڕاستەوخۆ ، وە چوار جۆر لە وتەی ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ هەیە :

1-Statement ڕستەی خەبەری

2-Question پرسیار

3-Command داوا کردن

4-Exclamation سەرسوڕمان

1-Statement ڕستەی خەبەری

بکەر + (said that, told me that) + بکەر + فرمانی ڕابردوو + com.

بۆ گۆڕینی ڕستەی خەبەری لە وتەی ڕاستەوخۆ (direct) وە بۆ وتەی ناڕاستەوخۆ (reported) پێویستە ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە بنێین:

1-ناوەکە یان ڕاناوەکە دادەنێین ، پاشان فرمانی (said) .

2-ئامرازی پێکەوە بەستنی (that) دادەنێین ، وە دەشتوانین پێویستمان پێی نەبێت و لای بەرین.

3-ڕاناوەکان دەگۆڕین بەپێی واتا ، وە گرنگترین ڕاناوەکانیش ئەمانەی لای خوارەوەن:

ڕاناوەکە پێش گۆڕینی	ڕاناوەکە دوای گۆڕینی دەبێت بە
I	he, she
my	his, her
our	their
we	they

4-کاتەکان دەگۆڕین بۆ نمونە:

پێش گۆڕینی کاتەکە	دوای گۆڕینی کاتەکە
present	past
past	past perfect

5-هەندێک وشە دەگۆڕین ئەگەر هەبوو وەک ئەمانەی لای خوارەوە:

پێش گۆڕینی	دوای گۆڕینی دەبێت بە
now	then
here	there
last night	the night before
this	that
yesterday	the day before
tomorrow	the following day

ئەمانەی لای خوارەوەش هەندێک نمونەن لەسەر ڕستەی خەبەری و گۆڕینی بۆ ناڕاستەوخۆ

I live in Riyadh.	He said that he lived in Riyadh.
We are happy.	They said that they were happy.

She said: "I have not been in the school library recently"	She said that she had not been to the school library recently.
He said to me: "I shall see you tomorrow"	He told me that he would see me the next day.
I am quite interested in tennis.	She told me that she was quite interested in tennis.
I often watch it on T.V.	He said that he often watch it onT.V.
I will go to Piramagroon.	He said he would go to Piramagroon.

تێبینی : ئەگەر خاڵ (نقطة) (.) هەبوو لەنێوان دوو ڕستەدا ئەوا لە جێگای ئەو خاڵە بڕگەی (and added that):دادەنێین بۆ نمونە

They said to him: "We shall see you tomorrow. We shall visit Ahmed".

They told him that they should see him the next day and added that they should visit Ahmed.

تێبینی : ئەگەر وتەی (say) یان (says) هەبوو لە ڕستەیەکدا ئەوا وەکو خۆی دەینوسینەوە و کاتی ڕستەکە ناگۆڕێت بەڵکو تەنها ڕاناوەکان دەگۆڕێن بۆ نمونە:

1-She says: "I will cook the food tomorrow".

She says that she will cook the food tomorrow.

2- We say: "We are playing football now".

We say that we are playing football now.

2-Question پرسیار

بۆ گۆڕینی پرسیار لە وتەی ڕاستەوخۆوە بۆ وتەی ناڕاستەوخۆ ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە دەنێین:

1-فرمانی (asked) کاتی ڕستەکە دیاری دەکات وەک لای خوارەوە ڕوونکراوەتەوە:

پێش گۆڕینی کاتەکە	دوای گۆڕینی کاتەکە
present	past
past	past perfect

2-ئەگەر پرسیارەکە بە وشەی پرس کرابوو ئەوا هەمان وشە پرسەکە دەنوسینەوە وەکو ئامرِازی بەیەکەوە بەستن.

3-ڕستە پرسیارییەکە دەکەین بە ڕستەی خەبەری و بکەر دەچێتە پێش فرمانە یاریدەدەرەکەوە.

4-تێبینی گۆڕینی هەندێک ڕاناو دەکەین بەپێی ماناکەی لە ڕستەدا.

"What is your name?"	He asked me what my name was.
"Why are you late?"	The teacher asked me why I was late.
"Where is your book?"	He asked me where my book was.

تێبینی : وشەی (if) بەکاردەهێنین وەک ئامرِازی بەیەکەوە بەستن بۆ ئەو پرسیارانەی کە بە وشەی پرس دەست پێناکەن بۆ نمونە:

1-"Is your school very large?"

-He asked me if my school was very large.

2-"Did Ahmed buy a new car?"

-Ali asked me if Ahmed had bought a new car.

تێبینی : ئەگەر پرسیارەکە دەستی پێکردبوو بە (do) یان (does) یان ئەو دوانەی تیادابوو ئەوا لایان دەبەین و کاتی ڕستەکەش دەگۆڕین بۆ ڕابردووی سادە بۆ نمونە:

1-"Where do you live?"

-He asked me where I lived.

2-"Does he go to school?"

-I asked him if he went to school.

تێبینی : ئەگەر پرسیارەکە دەستی پێکردبوو بە (did) یان (did) ی تیادابوو ئەوا لای دەبەین و کاتی ڕستەکەش دەگۆڕین بۆ (had + past participle) بۆ نمونە:

1-"Where did you go yesterday?"

-Sami asked me where I had gone the day before.

تێبینی : ئەگەر لە پرسیارەکەدا وشەی (ask) یان (asks) مان بەکارهێنا بۆ کاتی ڕانەبردوو ئەوا کاتی ڕستەکەش ناگۆڕین و تەنها ڕاناوەکان دەگۆڕین بۆ نمونە:

1-"Who is your English teacher?"

-They ask me who my English teacher is.

2-"What are your marks?"

-He asks me what my marks are.

3-Command داوا کردن (فەرمان کردن)

بۆ گۆڕینی ڕستەی داواکاری (فەرمان کردن) لە ڕاستەوخۆوە بۆ ناڕاستەوخۆ ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە دەنێین:

1-ئەمانەی لای خوارەوە جێبەجێ دەکەین ئەگەر هەبوو:

أ-فەرمانی کرد (ordered) بەکاردەهێنین ئەگەر وتەکە مەبەستی فرمان کردن بوو.

ب-تکایکرد (begged) بەکاردەهێنین ئەگەر وتەکە مەبەستی تکا کردن و داوا لێکردن بوو.

ت-ئامۆژگاری کرد (advised) بەکاردەهێنین ئەگەر وتەکە مەبەستی ئامۆژگاری کردن بوو.

ث-پێی وت یان هەواڵی پێدا (told) بەکاردەهێنین

2-کەوانە کراوەکان (أقواس المفتوحة) بسڕەوە و لایان بەرە و وشەی (to) دابنێ لەپێش فرمانەکەوە.

3-هەردوو وشەی (please, do) لاببە و بیان سڕەوە لە ڕستەکەدا ئەگەر هەبوو.

4-هەندێک وشە و ڕاناو بگۆڕە بەپێی مانا هەروەک باسکرا لە ڕستەی خەبەریدا.

بکەر + (told, asked, promised, advised, invited, offered, wanted) + (me, us) + to + base + com. ئەرێ

بکەر + (told, asked, promised, advised, invited, offered, wanted) + (me, us) + not to + base + com. نەرێ

وتەی ڕاستەوخۆ	وتەی ناڕاستەوخۆ
Study hard.	He advised me to study hard.
Don't play with fire. (the teacher advised me….)	The teacher advised me not to play with fire.
He said to the servant: "bring me a glass of water."	He ordered the servant to bring him a glass of water.
The son said to his father: "please, give me some money".	The son begged his father to give him some money.
The doctor said to me: "Drink a lot of water".	The doctor advised me to drink a lot of water.

He said to me: "Do not go to the market tonight".	He told me not to go to the market that night.

4-Exclamation سەرسوڕمان

بۆ گۆڕینی وتەی ڕاستەوخۆ کە شێوازی سەرسوڕمانی تێدایە بۆ وتەی ناڕاستەوخۆ پێویستە ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە بنێین:

1-وشەی سەرسوڕمان بسڕەوە و لە شوێنیدا وشەیەک بنوسە کە واتای سەرسوڕمانەکە دەگەیەنێت وە ئەو وشانەی کە پێویستە لایان بەرین بریتین لە:

With regret, with joy, with anger, with sadness, with admiration

2-کەوانەکان لابەرە و وشەی (that) دابنێ.

3-هەندێک وشە و ڕاناو بگۆڕە بەپێی مانا هەروەک باسکرا لە ڕستەی خەبەریدا.

تێبینی : وشەی سەرسوڕمان یان وشەیەکی پرسە کە مانای سەرسوڕمان دەگەیەنێت وەکو (how, what) وە بەوە دەناسرێتەوە کە بۆ مەبەستی سەرسوڕمان بەکارهاتووە چونکە نیشانەی سەرسوڕمان لە کۆتایی ڕستەکەدایە کە بریتییە لە (!) ، یان بەهۆی خودی وشەی سەسوڕمانەوە دەیناسینەوە کە مەبەستی پێ سەرسوڕمانە وەکو (Alas, Hurrah, Oh) وە نیشانەی سەرسوڕمان ڕاستەوخۆ لەدوای خودی وشەی سەرسوڕمانەوە دێت کە بریتتیە لە (!) .

ڕاستەوخۆDirect	ناڕاستەوخۆ Indirect
He said: "Alas! I will not find my money".	He said with sorrow that he would not find his money.
He said: "How foolish I have been!"	He said with regret that he had been foolish.

Classification/kælsifikeiʃn/ (n) پۆلێن کردن، تصنيف /كلاسيفيكەيشن/

Classify/kælsifai/ (v) پۆلێن دەكات /كلاسيفاى/

چەند یاسایەکمان هەیە کە بەکاریان دەهێنین بۆ پۆلێن کردنی شتەکان بۆ چەند لقێک ، بۆ نمونە ئاوەکان دابەش دەبن بۆ چەند بەشێک وەکو ئاوی شیرین و ئاوی سوێر ، وە زۆر شتی تریش .

1-We can classify (divide) + ناو + into + ژمارە + types + لقەکان

2-There are + ژمارە + types of + ناو + لقەکان

3- ناو + can be classified (divided) + into + ژمارە + kinds+ لقەکان

4- ناو + fall (s) +into + ژمارە + types + لقەکان

5- ناو + have (has) + ژمارە + divisions + لقەکان

6- ناو + is (are) + classified (divided) + into + ژمارە + types+ لقەکان

7- لقەکان + can be classified as (under) + ناوی گروپ

تێبینی /

1-ئەگەر (ناو) ەکە لە دوای وشەی (classify) هات لە پرسیارەکەدا ئەوا بە شەش یاسای یەکەم شیکاری دەکەین .

2-ئەگەر (ناو) ەکە لە دوای وشەی (classify) نەهات بەڵکو لقەکان هاتبوون ئەوا بە یاسای حەوتەم شیکاری پرسیارەکە دەکەین یان ئەگەر کۆمەڵێک ناو (لق) ت بداتێ و بڵێت بیگێڕەوە بۆ گروپە سەرەکییەکەی ئەوا تەنها بە یاسای ژمارە (7) شیکاری دەکەین .

3-بۆ یاسای ژمارە (4) ئەگەر ناوی پۆلێن کراو تاک بوو ئەوا (falls) بەکاربهێنە ، بەڵام ئەگەر ناوی پۆلێن کراو کۆ بوو ئەوا وشەی (fall) بەکار بهێنە .

4-بۆ یاسای ژمارە (5) ئەگەر ناوی پۆلێن کراو تاک بوو ئەوا (has) بەکاربهێنە ، بەڵام ئەگەر ناوی پۆلێن کراو کۆ بوو ئەوا وشەی (have) بەکار بهێنە .

5-بۆ یاسای ژمارە (6) ئەگەر ناوی پۆلێن کراو تاک بوو ئەوا (is) بەکاربهێنە ، بەڵام ئەگەر ناوی پۆلێن کراو کۆ بوو ئەوا وشەی (are) بەکار بهێنە .

6-دەتوانین لە یاساکاندا لە جیاتی وشەی (classify) وشەی (divide) بەکاربهێنین .

7-دەتوانین لە یاسای ژمارە حەوت لە جیاتی وشەی (as) وشەی (under) بەکار بهێنین .

8-دەتوانین لە جیاتی وشەی (types) وشەی (kinds) یان (sorts) بەکار بهێنین کە بە مانای (جۆر – نوع-) دێت .

9-دەشێت (دەگونجێت) لە جیاتی وشەی (ژمارە) لە یاساکاندا وشەی (several) بەکاربهێنین بە مەرجێک ژمارەکە لە (دوو) زیاتر بێت ، واتە مەرج نییە وشەی (several) بەکار بهێنین بەڵکو دەڵێین دەتوانین بەکاری بهێنین .

10-وشەکانی وەکو (geometry , furniture , engineering) وەکو ناوێکی تاک حسابیان بۆ دەکین چونکە نەژمێرراون و ڕاناوەکەیان دەبێت بە (it) .

11-ئەگەر لە پرسیارەکەدا نەی وتبوو بە چی یاسایەک شیکاری بکە ، ئەوا خۆت بە یاسایەک لە یاساکان شیکاری بکە کە لەگەڵ شێوەی نمونەکەدا دەگونجێت .

هەندێک نمونە لەسەر پۆلێن کردن :

Examples:

1-classify angles. Use the prompt (right, acute and obtuse)

- پۆلێنی گۆشەکان بکە . بەکاری بهێنە (وەستاو ، تیژ ، کراوە) ، گۆشەکان بریتییە لە (ناو) ەکە کە لە یاساکاندا ئاماژەی پێکراوە ، پاشان ئەو سێ گۆشەیەی کە دراون لەناو کەوانەکەدا بریتین لە لقەکان وە ژمارەی لقەکان بریتین لە سێ دانە .

-We can classify angles into three types: right, acute and obtuse.

-There are three types of angles: right, acute and obtuse.

-Angles can be classified into three types: right, acute and obtuse.

-Angles fall into three types: right, acute and obtuse.

-Angles have three divisions: right, acute and obtuse.

-Angles are classified into three types: right, acute and obtuse.

-Classify the following words into their group (ships): steamers, destroyers and carriers.

2-Classify shaving machines into battery, electrical. Begin with: we…………………………..

-We can classify shaving machines into two sorts: battery and electrical.

ئەم نمونەیە تەنها بە یاسای حەوتەم شیکار دەکرێت چونکە داوات لێدەکات کە بیانگێڕیتەوە بۆ گروپەکەی وە بەم شێوەیەی لای خوارەوە شیکار دەکرێت :

- Steamers, destroyers and carriers can be classified as ships.

تێبینی : یاسای (subdivided) کاتێک دەتوانین بەکاری بهێنین کە ئەگەر لەناو یەک کرداری پۆلێن کردندا هەنگاوی پۆلێن کردنی دووەم و سێیەم هەبێت .

Ex: show the classification of English sounds: vowels and consonants.

Vowels: pure and diphthongs

Consonants: voiced and voiceless

ئەم نمونەیەی سەرەوە پێکهاتووە لە پۆلێن کردن وە لەناو پۆلێن کردنەکەشدا پۆلێن کردنی دووەم و سێیەم هەیە کەواتە بە یاسای (subdivided) شیکاری دەکەین ، وە پۆلێنی یەکەم

بە یەکێک لە (شەش) یاساکان شیکاری دەکەین بەڵام پۆلێنی دووەم و سێیەم بە یاسای (subdivided).

-We can classify English sounds into two types: vowels and consonants.

-Vowels are subdivided into pure and diphthongs.

-Consonants are subdivided into voiced and voiceless.

-یاسای (according to) واتا (بەگوێرەی) یان (بەپێی) وە بە عەرەبیش واتا (حسب) : ئەم یاسایە بەکاردەهێنرێ بۆ پۆلێن کردن ئەگەر هاتوو لە پرسیارەکەدا وشەی (according to) هەبوو یان لە ڕێگای مانای پرسیارەکەوە دەبێت بیزانین ، لەم حاڵەتەدا کە ناوە سەرەکییەکە پۆلێن دەکرێ (ژمارە) مان نابێت چونکە ناوەکە پۆلێن دەبێت بۆ چەند شتێکی جیاواز لە یەکتری ، وە هەروەها بە هەموو یاساکان شیکار ناکرێت چونکە لەگەڵ هەموو یاساکان مانا نابەخشێت و مانادار نییە ، وە تەنها دەتوانین لەگەڵ ئەم سێ یاسایە بەکاری بهێنین :

1- We can classify + ناو + according to + لقەکان.

2- ناو + can be classified according to + لقەکان.

3- ناو + are classified according to + لقەکان.

Examples:

1-classify books according to authors and titles.

-We can classify books according to authors and titles.

-Books can be classified according to authors and titles.

-Books are classified according to authors and titles.

2-Use (according to) to classify internets into models and prices.

-We can classify internets according to models and prices.

-دەشێت (دەگونجێت) (division) یان (subdivision) بەپێی ئەم یاسایەی خوارەوە بەکاربهێنین :

ناوی سەرەکی + of + is a division (subdivision) + ناوی پۆلێن کراو (لقێک)

تێبینی / بەکارهێنانی (subdivision) بۆ پۆلێن کردن وەکو یاسای (subdivided) وایە بۆ پۆلێنی دووەم (هەنگاوی دووەم لەناو یەک هەنگاوی پۆلێن کردندا) ، وە هەندێک جاریش پرسیارەکە دەستنیشانی دەکات .

Ex: Show the classification of the scientific branch of secondary schools. Use (division).

-A scientific branch is a division of secondary school.

Ex: What is a voiced consonant? (Classification – use – subdivision).

-A voiced consonant is a subdivision of English sounds.

- ئەم نمونەیەی سەرەوە ناوە سەرەکییەکەی نەداوە پێویستە خۆت بزانیت کە دەنگی (نەبزوێنی دەنگدار (ئاوازدار)) لقێکە لە لقەکانی دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی .

تێبینی / لەوانەیە پرسیار لە تاقیکردنەوە بێتەوە خۆی بە یاسایەک پرسیارەکەی شیکار کردبێت بە یەکێک لە یاساکان و داوا لە تۆ بکات بە یاسایەکی تر شیکاری بکەیت بۆ نمونە :

-Complete the following sentences in such a way that each new sentence means the same as the sentence before it:

Ex: Script falls into two types: print and cursive.

-There are ....

-There are two types of script: print and cursive.

Ex: We can classify lines into four types.

-Lines ....

-Lines can be classified into four types.

- هەندێک نمونەی بەکەلۆری و هی تر و شیکارەکانیان لەسەر بابەتی (classification) .

1-Classify furniture into: bed, chair and table.

-We can classify furniture into three types: bed, chair and table.

2-Show the classification of aeroplanes.

-Aeroplanes: civil and military.

-Military: bombers, fighter-bombers and transports.

-Aeroplanes fall into two types: civil and military.

-Military are subdivided into three types: bombers, fighter-bombers and transports.

3-Explain the classification of "bank accounts " deposit and current.

-There are two types of bank accounts: deposit and current.

4-Classify winter sport competitions into: skiing, skating, and ice-hockey.

-Winter sport competitions are classified into three kinds: skiing, skating and ice-hockey.

5-Show the classification of sounds: vowels and consonants.
Consonants: voiced and voiceless.

-Sounds have two divisions: vowels and consonants.

-Consonants are subdivided into voiced and voiceless.

6-Show the classification of cars according to prices and models.

-We can classify cars according to prices and models.

7-Classify geometry into plane and solid.

-Geometry can be classified into two sorts: plane and solid.

8-Classify watches: (Use the prompts: price and model).

-Watches are classified into two types: price and model.

9-Classify flowers: wild and garden. (Use: fall).

-Flowers fall into two types: wild and garden.

10-Classify typewriters, pens, pencils as writing implements.

-Typewriters, pens and pencils can be classified as writing implements.

11-Use (according to) to classify computers. Use the prompt (qualities, models, prices).

-We can classify computers according to qualities, models and prices.

12-Use fall to classify water (salty, fresh).

-Water falls into two types: salty and fresh.

13-Classify cars according to price. Use (can) and the prompts (expensive and cheap).

-We can classify cars according to expensive and cheap.

14-Classify accommodation. Use "the prompts (houses, flats and rooms". Begin your answer with : there……

-There are three types of accommodation : houses, flats and rooms.

15-Wecan classify lines into three groups. Use : there….

-There are three groups of lines.

16-Classify shoes into rubber, leather.

-We can classify shoes into two types: rubber and leather.

17-Classify heaters into electrical, kerosene.

-We can classify heaters into two types: electrical and kerosene.

Introduction پێناساندن

ئەم بابەتە دەبێت بە سێ بەشەوە :

1-Informal introduction پێناساندنی نارەسمی

2-Formal introduction پێناساندنی ڕەسمی

3-Self introduction خۆ پێناساندن

1-Informal introduction پێناساندنی ڕەسمی

ئەم جۆرە پێناساندنە بەزۆری لەنێوان هاوڕێ و کەسی نزیک لە یەکتر ڕوودەدات ، بە گشتی ئەم جۆرە وشانە لەم جۆرە پێناساندنەدا بەدی دەکرێ :

(friend, father, brother, sister, cousin, uncle…etc.)

یاساکەشی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە :

کەسی دووەم + I'd like you to meet + کەسی یەکەم . کەسی یەکەم + this is + کەسی دووەم.

Example:

1-Introduce your friend Aram to your brother Ari.

Ari, I'd like you to meet my friend Aram. Aram this is my brother Ari.

2-Introduce your friend nephew Ari to Hozan.

-Hozan, I'd like you to meet my nephew Ari. Ari this is my nephew Ari.

لە وەڵامیشدا دەڵێین :

Hello. Glad to meet you.

Hello. Glad to meet you.

2-Formal introduction پێناساندنی ڕەسمی

ئەم شێوەیە جیاوازە لە شێوەی ناڕەسمی ، جۆرێک لە ڕەسمی دەگرێتە خۆی ، بەزۆری لەنێوان کەسانێکدا ڕوودەدات کە پلەی وەزیفییان هەبێت ، وە لە پرسیارەکەدا کورتکراوەی وەکو Miss., Mrs., Mr. بەدی دەکرێ ، یان لە پرسیارەکەدا وشەی وەکو assistant, headmaster, accountant, manager ی تێدایە ، یان لە ڕێگای شوێنە ڕەسمییەکانەوە دەناسرێتەوە وەکو office, ministry, bank .

کەسی دووەم + may I introduce + کەسی یەکەم ? کەسی یەکەم + this is + کەسی دووەم.

Example:

You are a manager. Introduce your assistant Dara to Mr. John.

Mr. John may I introduce my assistant Dara Ahmad? Dara Ahmad this is Mr. John.

لە وەڵامیشدا دەڵێین :

How do you do + ناو .

How do you do + ناو .

3-Self introduction خۆ پێناساندن

هەندێک جار لە پرسیاردا داوات لێدەکرێ کە خۆت بناسێنیت بە خەڵکی تر بەبێ ئەوەی کەسی سێیەم لەنێوانتاندا هەبێت ، وە ئەم جۆرە خۆپێناساندنە دەناسرێتەوە بەهۆی بڕگەی (Introduce yourself) .

یاساکەی :

May I introduce myself ? My name is + ناو .

Example:

1-Introduce yourself to a foreign journalist. (your name is daban)

May I introduce myself? My name is daban.

2-Your name is Rebar. How will you introduce yourself to an Italian post office master?

-May I introduce myself? My name is Rebar.

Other examples:

1-How would you respond to this statement?

Ali says , this is my friend Omer.

Hello. Glad to meet you. Or Hello sara. Glad to meet you.

تێبینی : بڕگەی (you are introduced) واتە تۆ دەناسێنرێیت ، لەم حاڵەتەدا پێناساندن تەواو بووە ، داواکارییەکە بریتییە لە وەڵامی پێناساندنەکە جا چ بە ڕەسمی بێت یان بە نارەسمی ، وە ئەویش لە پرسیارەکەدا بۆمان دەردەکەوێت کە ڕەسمییە یان نارەسمییە.

Example:

You are introduced to someone at the ministry.

How would you respond?

لەم پرسیارەدا وشەی (ministry) هەیە واتە (وەزارەت) ئەویش شوێنێکی ڕەسمییە ، بۆیە دەبێت بە ڕەسمی وەڵام بدەیتەوە ، وە لێرەدا ناوی ئەو کەسەی نەهێناوە کە تۆ پێی دەناسێنرێیت ، لەبەرئەوە لەکۆتایی وەڵامەکەدا ناوی کەسەکە نانوسرێ ، بەڵام ئەگەر تۆ بە کەسێک ناسێنرایت و ناوی کەسەکە ئاماژەی بۆ کرابوو ، ئەوە دەبێت لەکۆتایی وەڵامەکەدا ناوی کەسەکە دەنوسینەوە.

How do you do.

Example:

-What will you say if you are introduced to Dana?

-How do you do Dana.

Other examples:

1-What do you say if you want to introduce Safeen to Salar?

-Salar, I'd like you to meet safeen. Safen, this is salar.

2-What do you say when you meet someone you don't know?

دەتوانین بەم شێوەیە وەڵام بدەینەوە :

-Hello.

وە دەتوانین بەم شێوەیەی تریش وەڵام بدەینەوە :

-Hello. Glad to meet you.

3-What do you say when you are introduced to Mr. Ali?

-How do you do Mr. Ali.

4-Introduce the accountant to Mr. Ahmad.

Mr. Ahmad, may I introduce the accountant? The accountant, this is Mr. Ahmad.

وە باشتر وایە وەڵامەکە بەم شێوەیەی لای خوارەوە بنوسین :

Mr. Ahmad, may I introduce Ali, the accountant? Ali, this is Mr. Ahmad.

5-You have got a new job as an accountant in an office, introduce yourself to a manager. Your name is Ahmad Zeki.

-May I introduce myself? My name is Ahmad Zeki.

6-What do you say when you are introduced to someone at the office?

-How do you do.

7-Introduce your clerk Noori to your visitor Mr. Hadi, the famous writer.

- Mr. Hadi, the famous writer, may I introduce my clerk Noori? My clerk Noori, this is Mr. Hadi, the famous writer.

8-Introduce one friend to another at a party.

بۆ وەڵامی ئەم پرسیارە پێویستە خۆمان دوو ناو هەڵبژێرین بۆ تەواو کردنی وەڵامەکە بەم شێوەیەی لای خوارەوە :

-Hemn, I'd klie you to meet Ziyad. Ziyad, this is hemn.

9-You are introduced to someone in a bank. What would you say to him?

-How do you do.

10-Introduce the clerk Mr. Noori to the new headmaster.

لەم نمونەیەدا پێویستە ناوێک بۆ (the new headmaster)دابنێین بۆ ئەوەی وەڵامەکەمانی پێ تەواو بکەین ، وە گریمان ناوی (Harem) ە .

-Harem, may I introduce Mr. Noori? Mr. Noori, this is Harem.

11-Your name is Haval. Introduce yourself to a stranger.

-May I introduce myself? My name is Haval.

12- Your name is Farhang. Introduce yourself to Spanish engineer.

-May I introduce myself? My name is Farhang.

13-You have been introduced to a new colleague named Avan. What would you say?

لەم نمونەیەدا پێویستە واتای (colleague) بزانین کە واتای (هاوڕێ) یە ، وە ئەمەش پێناساندنی نارەسمییە و بەو شێوەیەی لای خوارەوە شیکار دەکرێ .

-Hello. Glad to meet you. Or Hello Avan. Glad to meet you.

14-If you introduced Ari to Ali, what would they say to each other?

Hello. Glad to meet you.

Hello. Glad to meet you.

14-If you introduced Safeen to Ari, what would they say to each other?

Hello. Glad to meet you.

Hello. Glad to meet you.

Greeting سڵاو کردن

ئەم بڕگانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ مەبەستی سڵاو کردن :

1-سڵاوی بەیانی : ئەم سڵاوە لە کاتژمێر (12:00 a.m.) ەوە تاوەکو کاتژمێر (11:59 a.m.) بەکاردەهێنرێ و یاساکەشی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە :

-Good morning.

-Good morning. وەڵامەکەی هەمان شتە

2-سڵاوی پاش نیوەڕۆ : ئەم سڵاوە لە کاتژمێر (12:00 p.m.) ەوە تاوەکو کاتژمێر (4:59 p.m.) بەکاردەهێنرێ و یاساکەشی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە :

-Good afternoon.

-Good afternoon. وەڵامەکەی هەمان شتە

3-سڵاوی ئێوارە یان شەو : ئەم سڵاوە لە کاتژمێر (5:00 p.m.) ەوە تاوەکو کاتژمێر (11:59 p.m.) بەکاردەهێنرێ و یاساکەشی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە :

-Good evening.

-Good evening. وەڵامەکەی هەمان شتە

تێبینی : ئەگەر بتەوێ سڵاو لە کەسێک بکەیت لە کاتژمێر (12:00 a.m.) ئەوا پێویستە بڵێیت (good morning) هەرچەندە شەویش بێت ، وە ئەم سڵاوە درێژترین ماوەی هەیە کە (12) کاتژمێرە.

تێبینی : ئەگەر بتەوێ سڵاو لە کەسێک بکەیت بەڵام کاتەکەی دیار نەبێت و ئاماژە بەکات نەکرابێت ، ئەوا یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە :

-Hello.

-Hello. وەڵامەکەی هەمان شتە

Example: What do you say if you want to greet a close friend?

-Hello.

تێبینی : وشەی (supper) واتا (last meal of the day) واتا (ژەمی کۆتایی ڕۆژ) یان (نانی ئێوارە یان شەو) ، وشەی (supper) وەکو وشەی (dinner) ڕەسمی نییە ، وە ئەوەی

گرنگ بێت بۆ تۆ بۆ سڵاو کردن لەم کاتەدا ئەوەیە کە پێویستە (good evening) بەکاربهێنین بۆ نمونە :

Example: Greet your brother at supper time.

-Good evening.

Other examples:

1-Greet someone at night.

-Good evening.

2-Greet your friend in the evening.

-Good evening.

3-Greet your friend at night.

-Good evening.

4-Greet your neighbour at supper time.

-Good evening.

Starting Conversation دەستکردن بە گفتوگۆ

دەستکردن بە گفتوگۆ لەگەڵ خەڵکانێک کە لەوانەیە پێشتر نەمان ناسیبن ، ئەوا پێویستە ئەم بڕگانەی لای خوارەوە بەپێی پێویست بەکاربهێنین.

تێبینی : بڕگەکان بریتین لە وەڵامی پرسیارەکان ، ئەویش بە مەبەستی ئەوەی بزانیت چۆن لە تاقیکردنەوە پرسیار لەسەر بڕگەکان دێتەوە.

1-Starting a conversation asking about seat. پرسیارکردن لە جێگای دانیشتن

-Is this seat taken? ئایا ئەم جێگایە گیراوە ؟

تێبینی : ئەم بڕگەیەی سەرەوە بەکاردەهێنرێ لە شوێنە گشتییەکان ئەویش بۆ پرسیار کردن لە جێگایەکی بەتاڵ وەکو ئەم شوێنانەی لای خوارەوە :

(bus, cinema, theatre…etc.)

2-Starting a conversation talking about weather. گفتوگۆکردن لەسەر کەش وهەوا

تێبینی : ئەگەر کەش و هەوا خۆش بێت ئەوا ئەم یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین:

-Such a + ئاوەڵناو + weather, isn't it?

تێبینی : ئەگەر کەش و هەوا ناخۆش بێت ئەوا ئەم یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین:

-ئاوەڵناو + weather, don't you think?

تێبینی : ئەم ئاوەڵناوانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ کەش و هەوای خۆش:

(sunny, beautiful, wonderful, fine, good, nice, lovely…etc.)

تێبینی : ئەم ئاوەڵناوانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ کەش و هەوای ناخۆش:

(dreadful, bad, rainy, horrible, cloudy, dismal, stormy, hot, cold, terrible…etc.)

3-Starting a conversation asking about the time. پرسیارکردن لە کات

-Excuse me, could you tell me the time?

4-Starting a conversation asking about help. داوای یارمەتی کردن

-Could (Can) you help me?

تێبینی : لەو یاساییەی سەرەوەدا دەتوانین (Could) بەکاربهێنین ، وە هەروەها دەشتوانین (Can) بەکارهێنین ، هیچ جیاوازییەکیان نییە بۆ زانیاریمان.

5-Starting a conversation asking about the way. پرسیار لە ڕێگا نیشاندان

-Excuse me, can you show me (tell me) the way to the + ناوی شوێن ?

تێبینی : لەو یاسایەی سەرەوەدا دەتوانین (show me) بەکاربهێنین ، وە هەروەها دەشتوانین (tell me) بەکارهێنین ، هیچ جیاوازییەکیان نییە بۆ زانیاریمان.

Examples:

1-What would you say when you want to start a conversation about a new camera?

لەم نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین هیچ کام لە شێوەکانی گفتوگۆی تێدا نییە ، لەبەرئەوە پێویستە بەو شێوەیەی لای خوارەوە شیکاری بکەین:

-Such a new camera, isn’t it?

Other examples:

1-Use (such) to start a conversation about a nice camera.

-Such a nice camera, isn’t it?

2- Start a conversation with a stranger talking about the weather. Use (dismal).

-Dismal weather, don’t you think?

3-How will you ask someone to show you the way to the ministry of health?

-Excuse me, can you show me the way to the ministry of health?

4-Ask someone to show you the way to the station.

-Excuse me, can you show me the way to the station?

5-Ask someone about the way to the public library.

-Excuse me, can you show me the way to the public library?

6-Start a conversation with someone asking him about a wonderful car.

-Such a wonderful car, isn't it?

7-You get on a bus and see an empty seat. start conversation.

-Is this seat taken?

Leave – taking خواحافیزی

ئەم بڕگانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ خواحافیزی :

1-Goodbye

-Goodbye وەڵامەکەی

ئەو دوانەی سەرەوە بەشێوەیەکی ڕەسمی یان نارەسمی لەناو هاوڕێکاندا بەکاردەهێنرێ ، هەروەها کاتی بینینەوەش دەستنیشان ناکرێ.

2-Bye.

-Bye. وەڵامەکەی

ئەو دوانەی سەرەوە بەشێوەیەکی نارەسمی تەنها لەناو هاوڕێکاندا بەکاردەهێنرێ ، هەروەها کاتی بینینەوەش دەستنیشان ناکرێ.

3-See you.

-See you. وەڵامەکەی

ئەو دوانەی سەرەوە بەشێوەیەکی نارەسمی تەنها لەناو هاوڕێکاندا بەکاردەهێنرێ ، هەروەها کاتی بینینەوەش دەستنیشان ناکرێ.

4-See you + کات .

ئەو بڕگەیەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنرێ کە بتەوێت لەدواییدا یەکتر ببینیتەوە ، وە لەگەڵ بڕگەی (see you) کاتەکەش دەوترێ ، وە کاتەکانیش بریتین لە (later, soon, tomorrow) ، بۆ نمونە ئەگەر کاتێک هەڵبژێریت دەڵێیت (see you tomorrow) .

وە لە وەڵامی ئەو بڕگەیەی سەرەوەدا یەکێک لەم بڕگانەی خوارەوە بەکاردەهێنین :

1-O.K

2-All right.

3-Fine.

5-When leave-taking in the evening or retiring to bed.

-Good night.

-Good night. وەڵامەکەی

ئەو دوو بڕگەیەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنین کاتێک بمانەوێت خواحافیزی بکەین لە شەودا یان بمانەوێت جیاببینەوە و بخەوین ، وە پێویستە ئاگادار بیت کە (Good night) بۆ خواحافیزی بەکاردەهێنرێ نەک بۆ سڵاو کردن وەکو زۆر جار لە تاقیکردنەوەدا بەرچاو کەوتووە.

6-Goodbye and good luck.

-Goodbye and all the best.

-Thank you. Goodbye. وەڵامەکەی

ئەو دوو بڕگەیەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنین بۆ خواحافیزی لەکاتی جیابوونەوە بۆ ماوەیەکی درێژ وەکو سەفەر کردن بۆ هەر مەبەستێک بێت و جۆری گەشتەکەش دیاری نەکرابێت کە بە ئاودا گەشت دەکات یان بە ئاسماندا گەشت دەکات.

وە ئەگەر بمانەوێت خواحافیزی بکەین لە کەسێک کاتێک کە گەشت دەکات بە وشکانیدا ئەوا ئەو یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین :

-Goodbye and have a nice trip (journey). خواحافیزت بێت و بەهیوای بوونی گەشتێکی خۆش

-Thank you. Goodbye. وەڵامەکەی

وە ئەگەر کەسەکە بە ڕێگای ئاویدا بڕوات و بڕگەی (sea, ship, water) هەبوو لە نمونەکەدا ، یان ئەگەر وشەی (harbour) واتا (بەندەر) بەکارهات ئەوا ئەو یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین :

-Goodbye and have a nice voyage. خواحافیزت بێت و بەهیوای بوونی گەشتێکی خۆش

-Thank you. Goodbye. وەڵامەکەی

وە ئەگەر کەسەکە بە ڕێگای هەوادا یان ئاسماندا بڕوات و بڕگەی (air, plane, airport) هەبوو لە نمونەکەدا ، ئەوا ئەو یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین :

-Goodbye and have a nice flight. خواحافیزت بێت و بەهیوای بوونی گەشتێکی خۆش

-Thank you. Goodbye. وەڵامەکەی

Examples:

1-Your friend is wishing you a nice trip. What do you say to him?

-Thank you. Goodbye.

2- Your friend is leaving for England. You wish him a good luck. What does he say to you?

-Thank you. Goodbye.

3-What do you say when your friend is leaving for france?

-Goodbye and good luck.

4-What will you say when you leave your boss at the end of the day’s work?

-Goodbye.

5-What will you say to your teacher when you leave him at 3:00 p.m.?

-See you tomorrow.

لەو نمونەیەی سەرەوەدا باسی مامۆستا دەکات ، تۆش بەنیازیت ببینیتەوە بۆیە ئەو بڕگەیەمان بەکارهێنا.

6-Respond to your friend who has just said (See you tomorrow)?

-All right.

7-My friend, Dara, flew to London. I said to him……...

-Goodbye and have a nice flight.

8-Your friend is leaving for france. You wish him good luck. What does he say?

-Thank you. Goodbye.

Invitation دەعوەت کردن – بانگهێشت کردن-

دەعوەت کردن دوو جۆرە :

1-بۆ خواردن و خواردنەوە فرمانی (have) بەکار دەهێنین.

2-بۆ ڕۆیشتن بۆ شوێنێک فرمانی (go) یان (come) بەکاردەهێنین.

یاساکان ئەمانەن کە بەکاریان دەهێنین بۆ مەبەستی دەعوەت کردن ، وە ئەو (.obj) انەی کە لە یاساکاندا نوسراوە جاری وا هەیە نییە ، جاری واش هەیە نییە بۆیە ئەگەر نەبوو ئەوا لەدوای (base) ەکە کۆتایی بە وەڵامەکە بهێنە :

1-Would you like to + base + com. ?

2-Would you be free to + base + com. ?

3-Would you care to + base + com. ?

4-Could you + base + com. ?

5-Let's + base + com. , shall we?

تێبینی : ئەگەر شوێن و کاتەکە دەستنیشان کرابوو لە پرسیارەکەدا ، ئەوا لە کۆتایی ڕستەی دەعوەت کردنەکە دەنوسرێ ئەویش لە پێشدا شوێنەکە پاشان کاتەکە.

تێبینی : (.com) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

Some solved examples:

1-Would you like to come to the pictures tomorrow?

2-Would you be free to come to the theatre this evening?

3-Would you care to have dinner here tonight?

4-Could you come to the party in my house this night?

5-Let's go to the cinema, shall we?

Example:

-Invite your frind to the movie.

لەم نمونەیەی سەرەوە دا دەبینین کە دەعوەت کردنەکە بریتییە لە ڕۆیشتن بۆ شوێنێک کە ئەویش (movie) ە واتا سینەما ، بۆیە پێویستە لێرەدا فرمانی (go) یان (come) بەکاربهێنین:

-Would you like to come to the movie?

-Let's go to the movie, shall we?

Accepting (agreement) ڕازی بوون

بۆ مەبەستی ڕازی بوونی دەعوەت کردن چوار یاسامان هەیە کە ئەوانیش بریتین لە:

1-Thank you very much. That's very kind of you. (ڕەسمی و نارەسمی)

2-Thank you very much. I'd like to very much. (نارەسمی)

3-Thank you very much. I'd like love to. (نارەسمی)

4-Yes, with pleasure. (ڕەسمی)

Refusing ڕازی نەبوون

بۆ مەبەستی ڕازی نەبوون بۆ دەعوەت کردن دوو یاسامان هەیە کە بریتین لە :

1-Well, that's very kind of you but Iam afraid + پاساو.

2-I wish I could Iam afraid + پاساو.

ئەمانەی لای خوارەوە بریتین لە پاساو هێنانەوە بۆ نەچوون و نارازی بوون بۆ چوون بۆ دەعوەت :

1-I have this wretched exam.

2-I'm rather tied up.

3-I'm very busy.

4-I'm very tired.

5-I'm very sick.

تێبینی / ئەم ڕاناوانەی لای خوارەوە لە کاتی دروستکردنی (invitation) دا دەگۆڕێت وەکو :

ژمارە	پێش گۆڕینی	دەگۆڕێ بۆ
1	with you	With me
2	to you	to me
3	your	my
4	his, her, their	your
5	him, her, them	you

تێبینی : کاتێک بمانەوێت بڕگەی (let's) بەکاربهێنین ئەوا پێویستە بڕگەی (with you) لاببەین.

Examples:

1-Invite your friend to the pictures. (use: let)

-Let's go to the pictures, shall we?

2-Invite Samir to have lunch with you.

-Would you like to have lunch with me?

3-State how would you accept Hemn's invitation to have a cup of tea with him.

-Thank you very much. That's very kind of you.

4-You are invited to the theatre. Accept it.

-Yes, with pleasure.

5-Your friend has invited you to a party. Refuse it. What do you say to him?

-I wish I could but I'm afraid I'm rather tied up.

6-You are holding an informal party in your house tonight. (Use: free) to invite your friends.

-Would you be free to come to a party in my house tonight?

7-Refuse an invitation. Use (I'm afraid)

-Well, that's very kind of you but I'm afraid I have an exam.

8-You are invited to a party, you won't like. Refuse giving reasons.

- Well, that's very kind of you but I'm afraid I have an exam.

9-Use (let) to express an invitation.

-Let's go to the theatre, shall we?

10-How would you invite Ahmed to your house to see your new computer? (Use: care to)

-Would you care to come to my house to see my new computer?

11-Let's go to the pictures this afternoon, shall we? Refuse , using (a lot of work)

-I wish I could but I'm afraid I have a lot of work.

12-Invite your friend to have lunch with you.

-Would you like to have lunch with me?

13-Would you care to come for a drive in my car? Refuse, using (wish) and (tidy your room) as a justification.

-I wish I could but I'm afraid I tidy your room.

14-Refuse Alan's invitation to his brother's birthday.

-Well, that's very kind of you but Iam afraid I'm very busy.

15-Invite Sarhang to have some fish with you. Use: care

-Would you care to have some fish with me?

16-Use (would…….like) to invite Dana to have hamburger with you.

-Would you like to have hamburger with me?

17-How would you refuse an invitation?

-Well, that's very kind of you but Iam afraid I'm very busy.

Purpose مەبەست

بابەتی مەبەست گرنگە بۆ قسە کردن و خستنە ڕووی مەبستی ئەوەی کە دەتەوێت بیکەیت ، وە ئەم بابەتەش لە کۆمەڵە یاسایەک پێکهاتووە کە لە خوارەوە ڕوون کراونەتەوە .

گروپی یەکەم : پێکهاتووە لە لە ئامڕازەکانی (in order to, so as to, to) کە ئەوەش یاساکەیەتی :

-ڕستەی سەرەکی + (to, in order to, so as to) + base + com.

تێبینی : (com.) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

تێبینی : لەو یاسایەی سەرەوەدا (base) بریتییە لە (base) ی ڕستەی مەبەست.

تێبینی : فرمانی مەبەست کۆمەڵە فرمانێکن کە بە هۆیانەوە دەتوانین ڕستەی مەبەست لە ڕستەی سەرەکی جیابکەینەوە ، واتا هەرکاتێک ئەم فرمانانەت بینی لە هەر ڕستەیەکدا ئەوە

ڕستەی مەبەستە وە هەندێک لە فرمانەکانیش (want, like, intend, wish, decide...etc.)

تێبینی : بۆ بەستنەوەی ئەو دوو ڕستەیە (ڕەستەی سەرەکی بە ڕستەی مەبەستەوە) ئەوا پێویستە ئەم هەنگاوەی لای خوارەوە بنێین :

-ڕستەی یەکەم (ڕستەی سەرەکی) یەکەمجار دەنوسین ، ئنجا ئامڕازەکە پاشان فرمانی مەبەست لادەبەین و ئامڕازی پەیوەندیش لادەبەین و هەروەها (to) ش لادەبەین و دوای ئەوە (base) ی ڕستەی مەبەست دەنوسین کە فرمانی سەرەکی ڕستەی مەبەستە ، دوای ئەوە ئەگەر تەواوکەر هەبوو دەینوسینەوە.

Examples:

1-I go to school. I want to learn. (purpose. Use: to).

-I go to school to learn.

لەو نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین لە ڕستەی دووەمدا فرمانی (want) هەیە کە فرمانی مەبەستە ، وە هەر ڕستەیەک فرمانی (want) ی تێدابوو ئەوە ڕستەی مەبەستە و ئەوەی تریان ڕستەی سەرەکییە.

2-He studies hard. He wants to pass the exam. (purpose. Use: so as to).

-He studies hard so as to pass the exam.

3-Dastan wanted to catch the bus. She got up early. (purpose. Use: in order to).

-Dastan got up early in order to catch the bus.

4-Bassanio needed three thousand ducats. He wanted to compete with the other rich suitors. (purpose. Use: so as to).

-Bassanio needed three thousand ducats so as to compete with the other rich suitors.

5-I wished to buy a car. I needed some extra money. Purpose, use: so as

-I needed some extra money so as to buy a car.

تێبینی / شێوەکانی نەفی ئامڕازەکان کاتێک بەکاردەهێنین کە ئەگەر ڕستەی مەبەست نەفی بوو ، ئەویش پێویستە لەکاتی بەیەکەوە بەستنی دوو ڕستەکەدا پێویستە (بکەر و فرمانی یاریدەدەر و (not) و فرمانی مەبەست و ئامڕازی پەیوەندی (to)) لاببەین ئەم یاسایەی سەرەوە کە بیکەین بە نەفی تەنها ئامرازەکان دەگۆڕێن وەکو :

So as to	دەگۆڕێت بۆ	so as not to
in order to	دەگۆڕێت بۆ	in order not to
to	دەگۆڕێت بۆ	not to

Examples:

1-Daban took a taxi. He didn’t like to be late for class. (so as to).

-Daban took a taxi so as not to be late for class.

2-Dara gave up smoking. He didn’t want to catch cancer. (in order to).

-Dara gave up smoking in order not to catch cancer.

تێبینی : دەتوانین لەجیاتی بەکارهێنانی (not) فرمانی (avoid) بەکاربهێنین کە گوزارشت لە نەفی دەکات و بەم شێوەیەی لێدێت (avoid + v.ing) .

Examples:

1-Dara gave up smoking. He didn’t want to catch cancer. (in order to).

- Dara gave up smoking in order to avoid catching cancer.

2-Naz avoids being late. Naz wakes up early. (in order to).

- Naz avoids being late in order not to be late.

- Naz avoids being late in order to avoid being late.

3-My father carried an umbrella. He didn’t want to be wet. (so as to).

-My father carried an umbrella so as not to be wet.

-My father carried an umbrella so as to avoid being wet.

4-I’ll take the raincoat. I don’t want to be wet. Use: (so as)

-I’ll take the raincoat so as not to be wet.

تێبینی : بڕگەی (afraid of) واتا (دەترسێت لە) وە واتای نەرێ دەگەیەنێت ، وە بۆیە پێویستە ئەم بڕگەیە لاببەین لە ڕستەی مەبەستدا پاشان (not) دابنێین لەبەردەم ئامڕازی پەیوەنی (to) ، وە هەرکاتێک بڕگەی (afraid of) ت بینی لە هەر ڕستەیەکدا ئەو ڕستەی مەبەستە بۆ زانیاریت.

Examples:

1-Ari studied hard. He was afraid of failing in the exam. (so as to).

- Ari studied hard so as not to fail in the exam.

2-My brother drove slowly. He was afraid of having a car accident. (in order to).

- My brother drove slowly in order not to have a car accident.

تێبینی : ئەگەر ڕستەی مەبەست بڕگەی (looking forward to) تێدابوو ، ئەوا لەکاتی بەیەکەوە بەستنی دوو ڕستەکەدا پێویستە بڕگەی (looking forward to) لابرێ و هەروەها فرمانی دوای ئەو بڕگەیە دەخەینەوە سەر شێوەی چاوگ چونکە ئەو سێ ئامڕازە تەنها فرمان لەسەر شێوەی چاوگ لەدوایانەوە دێت.

Example:

-Lana is saving up. She is looking forward to buying a new washing machine. (use: in order to).

-Lana is saving up in order to buy a new washing machine.

تێبینی : جاری وا هەیە ڕستەی مەبەست هیچ فرمانێکی ئارەزووی تێدا نییە ، لەم حاڵەتەدا پێویستە لە ڕێگای (واتا) وە ڕستەی سەرەکی لە ڕستەی مەبەست جیا بکەینەوە ، وە ئەگەر ڕستەی مەبەست ڕابردوو بوو پێویستە بیخەینە سەر شێوەی (base) چونکە ئەو سێ ئامڕازە تەنها فرمانی شێوە (base) یان بەدوادا دێت.

Example:

-Ali went to bed early. He got up early. (purpose. Use: in order to).

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا دەبینین فرمانی مەبەست لە هیچ کام لەو دوو ڕستەیەدا نییە بۆ ئەوەی ڕستەی سەرەکی لە ڕستەی مەبەست جیابکەینەوە ، وە واتای ڕستەی یەکەم بریتییە لە (عەلی ڕۆیشت بۆ ناو جێگای نوستن) ، وە واتای ڕستەی دووە م بریتییە لە (ئەو زوو لە خەو هەستا) ، وە پێویستە لە ڕێگای واتاوە بیان ناسینەوە ، بۆیە عەلی رؤیشتووە بۆ ناو جێگای خەوتن بۆچی ؟ بۆئەوەی زوو لە خەو هەستێت ، کەواتە ڕستەی سەرەکی بریتییە لە ڕستەی یەکەم و ڕستەی مەبەستیش بریتییە لە ڕستەی دووەم ، وە فرمانی سەرەکی ڕستەی مەبەستیش لەسەر شێوەی ڕابردووە و پێویستە بیخەینە سەر شێوەی چاوگ.

-Ali went to bed early in order to get up early.

گروپی دووەم : ئەم گروپە ئامڕازی (the purpose of) یان (the purpose behind) دەگرێتەوە ، ئەم ئامڕازە لەکاتی بەیەکەوە بەستندا لەسەرەتای ڕستەوە دەنوسرێ لەبەردەم

بڕگەی سەرەکی لە ڕستەی سەرەکیدا ، وە پێویستە ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە جێبەجێ بکەین :

1-ئامڕازەکە لە سەرەتای ڕستەوە بنوسە.

2-بکەری ڕستەی سەرەکی (ناو) بێت یان (ڕاناو (ضمیر)) دەیگۆڕین بۆ ڕاناوی خۆیەتی (تملک) وەکو :

دەگۆڕێت بۆ	ناو یان ڕاناو	ژمارە
my	I	1
our	we	2
his	he	3
her	she	4
their	they	5
your	you	6
Ari's	Ari	7

3-فرمانی (سەرەکی) ی ڕستەی سەرەکی دەگۆڕین بۆ شێوەی (ing-) .

4-لەدوای تەواوکردنی ڕستەی یەکەم (ڕستەی سەرەکی) ، بڕگەی (is to) یان (was to) دەنوسین بەپێی ڕابردوویی و ڕانەبردوویی فرمانەکە کە (is to) بۆ ڕانەبردووە و (was to) بۆ ڕابردووە.

5-پاشان (base) ی ڕستەی مەبەست دەنوسین کە فرمانی سەرەکییە.

یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە کە ڕوونکراوەتەوە :

(The purpose behind, The purpose of) + (my, his, her, their, our, your) + v.ing + (is to, was to) + base + com.

تێبینی : (.com) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

Examples:

1-We will go to the zoo. We want to see some animals. (the purpose of).

-The purpose of our going to the zoo is to see some animals.

2-She went to Duhok. She wanted to take part in festival. (the purpose behind).

-The purpose behind her going to Duhok was to take a part in festival.

3-They are running fast. They want to catch the bus. (the purpose of).

-The purpose of their running fast is to catch the bus.

4-He closed the window. He didn't want to have a cold draught. (the purpose of).

-The purpose of his closing the window was not to have a cold draught.

لەو نمونەیەی سەرەوەدا بینیمان کە ڕستەی مەبەست نەرێیە بۆیە بڕگەی (was to) مان کرد بە (was not to).

5-Kocher keeps her money in a bank. She wants to avoid spending it. (the purpose of).

-The purpose of Kocher's keeping her money in a bank is to avoid spending.

6-I repaired the machine. I had some tools. Purpose, use: (the purpose of)

-The purpose of my having some tools was to repair the machine.

7-We didn’t want to be late. We travelled by air. Purpose, use: (the purpose behind)

-The purpose behind our travelling by air was not to be late.

8-We got up early. We intended to catch the first train. Purpose, use : (the purpose of)

-The purpose of our getting up early was to catch the first train.

9-He wished to breathe fresh air. He opened the window. Purpose, use : (the purpose of)

-The purpose of his opening the window was to breathe fresh air.

گروپی سێیەم: ئەم گروپە پێکهاتووە لە دوو ئامرازی (so that) و (in order that) .

ئەم دوو ئامرازە لەکاتی بەستنی دوو ڕستەکەوە لە ناوەڕاستی ڕستەوە دەنوسرێن و بەدوایاندا مەبەستەکە دێت ، وە یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە :

ڕستەی سەرەکی + (so that, in order that) + بکەر + (will, can, may) + base (مەبەست) + com. (بۆ ڕانەبردوو).

ڕستەی سەرەکی + (so that, in order that) + بکەر + (would, could, might) + base (مەبەست) + com. (بۆ ڕابردوو).

تێبینی : (com.) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

هەنگاوەکانی جێبەجێکردن:

1-ڕستەی سەرەکی وەکو خۆی دەنوسینەوە لە سەرەتاوە پاش ناسینەوەی لە ڕێگای واتاوە یان لە ڕێگای فرمانی ئارەزووەوە.

2-ئنجا یەکێک لە ئامڕازی (so that) یان (inorder that) دەنوسین بەپێی داواکاری پرسیارەکە.

3-بەدوای (so that) یان (in order that) ڕستەی مەبەستەکە دەنوسین بەم شێوەیە (بکەری ڕستەی مەبەست + فرمانێکی یاریدەدەر وەکو لە دوو یاساکەی سەرەوەدا ئاماژەی پێکراوە بەپێی ڕابردوو و ڕانەبردوو + فرمانی سەرەکی ڕستەی مەبەست لەسەر شێوەی چاوگ) ، وە فرمانە یاریدەدەرەکانی (will, can, may) بۆ ڕابردوون ، وە فرمانە یاریدەدەرەکانی (would, could, might) بۆ ڕابردوون کە ئەم دووانەش کات (زمن) ی ڕستەکە دیاری دەکات ، وە دەتوانین ئەو سێ فرمانە یاریدەدەرە بە ئارەزووی خۆمان بەکاری بهێنین واتا تەنها یەک دانەیان بەکاردەهێنین بە ویست و ئارەزووی خۆمان بۆ کاتی ڕابردوو و ڕانەبردوو.

4-ئەگەر تەواوکەری ڕستەی مەبەست هەبوو دەینوسینەوە.

Examples:

1-Hestudies hard. He wants to pass the exam. (so that).

-He studies hard so that he can pass the exam.

2-They ran fast. They wanted to catch the bus. (in order that)

لەو نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین کاتی ڕستەکە ڕابردووە چونکە لەلایەکەوە فرمانی سەرەکی ڕستەی سەرەکی بریتییە لە (ran) کە ڕابردووی (run) ە ، وە لەلایەکی تریشەوە فرمانی مەبەستی ڕستەی مەبەست ڕابردووە چونکە (wanted) هەیە کە ئەویش ڕابردووی (want) ە ، بۆیە دەبێت یاسای ڕابردووەکەی بۆ بەکاربهێنین بەم شێوەیەی لای خوارەوە :

-They ran fast in order that they would catch the bus.

3-Bassanio sailed to Belmont. He wanted to ask for Portia’s hand. (so that)

-Bassanio sailed to Belmont so that he could ask for Portia’s hand.

4-Sarbast is going on a diet. He wants to keep slim.(in order that)

- Sarbast is going on a diet in order that he will keep slim.

5-He cut down the tree. He had a full light of the sun. (so that)

-He cut down the tree so that he would have a full light of the sun.

6-He is doing up the house. He intends to rent it. (in order that)

- He is doing up the house in order that he can rent it.

7-They wished to plant wheat. They ploughed the fields. Purpose, use: (in order that)

-They ploughed the fields in order that they could plant wheat.

8-I waited for a long time. I wished to talk to my headmaster in detail. Use: (in order that)

-I waited for a long time in order that I could talk to my headmaster in detail.

تێبینی : ئەگەر ڕستەی مەبەست نەرێ بوو ئەوا لەکاتی پێکەوەبەستنی دوو ڕستەکەدا بە یەکێک لە دوو ئامڕازی (so that) یان (in order that) ، ئەوا (not) دەخەینە سەر فرمانە یاریدەدەرەکان وەک لەم نمونەیەی لای خوارەوەدا ڕوونکراوەتەوە.

Example:

1-My brother hurried to the station. He didn't want to miss the train. (so that)

-My brother hurried to the station so that he might not miss the train.

2-The purpose of my getting up early was not to miss the school bus. Use: so that

-I got up early so that I couldn't miss the school bus.

تێبینی : ئەگەر ڕستەی مەبەست (دوو ناو) یان (دوو ڕاناو) ی تێدابوو ، ئەوا یەکەمیان لادەبرێ و دووەمیان دەکرێ بە بکەر وەکو لەم دوو نمونەیەی لای خوارەوە ڕوونکراوەتەوە:

Examples:

1-Sirwan always behaves well. He wants his friends to respect him. (so that)

- Sirwan always behaves well so that his friends will respect him.

2-Dastan spoke in a low voice. She didn't want the child to wake up. (in order that)

-Dastan spoke in a low voice in order that the child wouldn't wake up.

گروپی چوارەم : ئەم گروپە پێکهاتووە لە بەکارهێنانی وشەی (for) کە دەکەوێتە ناوەڕاستی ڕستەکەوە و بەدوایدا (فرمان) ی سەرەکی ڕستەی مەبەست دێت بە شێوەی (v.ing) وە ئەمەی خوارەوەش یاساکەیەتی :

ڕستەی سەرەکی + for + v.ing + com. (ئەرێ)

ڕستەی سەرەکی + for not + v.ing + com. (نەرێ)

تێبینی : (.com) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

Examples:

1-My mother wants to cut some meat. She needs a knife. (for)

-My mother needs a knife for cutting some meat.

2-Farhad got up early. He didn't want to miss the first lesson.(for)

-Farhad got up early for not missing the first lesson.

3-We need a lorry. We decided to carry the goods. (for)

-We need a lorry for carrying the goods.

4-He fell down. He walked slowly. Purpose, use: for

-He walked slowly for not falling down.

تێبینی : هەندێک جار بکەری ڕستەی مەبەست هەمان بکەری ڕستەی سەرەکی نییە ، بۆیە پێویستە لەم کاتەدا بکەری ڕستەی مەبەست بگۆڕین بۆ خۆیەتی (تملک) .

Example:

-She punished her son. He behaved badly. (for)

-She punished her son for his behaving badly.

گروپی پێنجەم : ئەم گروپە پێکهاتووە لە بەکارهێنانی وشەی (lest) کە گوزارشت لە (نەرێ) دەکات بە واتای (نەوەک ، نەوەکو) دێت ، وە ئەم یاسایە کاتێک بەکاردەهێنین کاتێک کە ڕستەی مەبەست (نەرێ) بێت یان گوزارشت لە (نەرێ) بکات ، ئەمەی خوارەوەش یاساکەیەتی :

ڕستەی سەرەکی + lest + بکەر + should + base + com. (ئەرێ)

تێبینی : (.com) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

Examples:

1-Aram studies hard. He doesn’t want to fail. (lest)

-Aram studies hard lest he should fail.

2-Don’t disturb the sleeping child. Take off your shoes. (lest)

-Take off your shoes lest you should disturb the sleeping child.

3-My father advised my brother to give up smoking. He didn’t want him to catch cancer. (lest)

-My father advised my brother to give up smoking lest my brother should catch cancer.

4-We lost it. We kept the money in a safety place. Purpose, use: (lest)

-We kept in a safety place lest we should lose it.

تێبینی : هەر ڕستەیەک کە بە هۆی (lest) ەوە بەیەکەوە بەسترابێت ، ئەوا نابێت هیچ وشەیەکی تر هەبێت لەو ڕستەیەدا کە نەرێ بێت یان گوزارشت بکات لە نەرێ ، واتە نابێت ڕستەکە (not) یان (never) یان (avoid) تێدابێت.

Examples:

1-The driver drove very slowly. He wanted to avoid having an accident. (lest)

-The driver drove very slowly lest he should have an accident.

2-He studies hard. He doesn't want to fail. (lest)

-He studies hard lest he should fail.

3-Lana loses her job. She usually arrives on time. Purpose, use: (lest)

-Lana usually arrive on time lest she should lose her job.

تێبینییەکی گرنگ : هەندێک جار پێویستە خۆمان (base) ێکی گونجاو هەڵبژێرین بۆ ڕستەی مەبەست لەکاتی لابردنی فرمانی (avoid) لە ڕستەی مەبەستدا لەکاتی بەکارهێنانی (lest) .

Examples:

1-Hemn tried to avoid cold. He took a medicine. (lest)

-He took a medicine lest he should get cold.

-He took a medicine lest he should catch cold.

2-He wanted to avoid mistakes. He spoke slowly. (lest)

-He spoke slowly lest he should make mistakes.

بەکارهێنانی (let) وەکو (base) لە ڕستەی (purpose) دا

لەکاتی بەستنی هەندێک ڕستەی (purpose) دا بەهۆی ئامڕازی مەبەست ، ئەو (base) ەی کە بەدوای ئامڕازەکە دەنوسرێ وەکو (so as to + base) کە (base) ەکە فرمانێکە ناگەڕێتەوە بۆ هەمان بکەری ڕستەی سەرەکی ، بە واتایەکی تر بکەری ئەو فرمانەی کە بەدوای ئامڕازەکە دەنوسرێ هەمان بکەری ڕستەی سەرەکی نییە ، وە بۆ ئەوەی لەم کاتەدا ڕستەکە (نادیاری) تێنەکەوێت ، پێویستە چاوگی (let) بەکاربهێنین .

Examples:

1-Tara spoke in a low voice. Tara didn't want the baby wake up. (so as to, the purpose of, so that, for, lest)

-Tara spoke in a low voice so as not to let the baby wake up.

-The purpose of Tara's speaking in a low voice was not to let the baby wake up.

-Tara spoke in a low voice so that he wouldn't let the baby wake up.

-Tara spoke in a low voice for not letting the baby wake up.

-Tara spoke in a low voice lest she should let the baby wake up.

2-My mother closed the kitchen door. She didn't want the cat to eat the meat. (so as to)

-My mother closed the kitchen door so as not to let the cat eat the meat.

-My mother closed the kitchen door so as to avoid letting the cat eat the meat.

3-I shall buy a car. I want my son to learn how to use it.(purpose. Use: so as to)

-I shall buy a car so as to let my son learn how to use it.

تێبینی : لە هەندێک حاڵەتدا پێویستە خۆمان ئامرازەکە نەرێ بکەین ئەویش بۆ پارسەنگی مانا واتا بۆ ئەوەی واتای ڕستەکە تەوا بێت.

Examples:

1-He studied hard. He failed. (so as to)

-He studied hard so as not to fail.

2-She is fat. She is going on a diet. (so as to)

-She is going on a diet so as not to be fat.

تێبینی : ڕستەی فەرمان کردن بە ڕستەی سەرەکی دادەنرێ.

Example:

-Study hard. You may get high marks. (so as to)

-Study hard so as to get high marks.

Examples:

1-Mr. Omed was not late for the meeting. Mr. Omed took a taxi. (so that)

-Mr. Omed took a taxi so as not to be late for the meeting.

2-The Sumerians recorded their events. They used tablets of clay. (purpose. Use: for)

-The Sumerians used tablets of clay for recording their events.

3-We all hope for success. We’ll do our best. (so as to)

-We’ll do our best so as to succeed.

4-The headmaster punished some pupils. They broke a desk. (purpose. Use: for)

-The headmaster punished some pupils for their breaking a desk.

5-They study hard. They fail. (so as to)

-They study hard so as not to fail.

6-Aso stopped the car suddenly. He didn’t want to hit the child. (purpose. Use: so that)

-Aso stopped the car suddenly so that he wouldn’t hit the child.

7-Awaz will go to the mountains. She wants to enjoy the beautiful sights. (the purpose of)

-The purpose of Awaz’s going to the mountains is to enjoy the beautiful sights.

8-We intend to see the beautiful sights. We shall travel to Kurdistan. (so that)

-We shall travel to Kurdistan so that we can see the beautiful sights.

9-A driver stopped suddenly so as not to hit the child. (so that)

لەم نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین نمونەکە بە (so as to) شیکار کراوە داوامان لێدەکات بە (so that) شیکاری بکەین بۆیە بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت

-A driver stopped suddenly so that he couldn’t hit the child.

10-A driver swerved suddenly. He wanted to avoid a big hole in the road. (purpose, use: so as)

-A driver swerved suddenly so as to avoid a big hole in the hole.

11-He worked hard. He didn’t want to fail in the exam. (lest)

-He worked hard lest he should fail in the exam.

12-He hired a taxi. He didn’t want to be late. (purpose. Use: so as to, lest, in order that)

-He hired a taxi so as not to be late.

-He hired a taxi lest he should be late.

-He hired a taxi in order that he wouldn’t be late.

13-He needed a pin. He wanted to fix the card on the board. (purpose. Use: to, so that, the purpose of, for)

-He needed a pin to fix the card on the board.

-He needed a pin so that he could fix the card on the board.

-The purpose of his needing a pin was to fix the card on the board.

-He needed a pin for fixing the card on the board.

14-I left early. I didn’t want to be late for the meeting. (purpose. Use: in order to)

-I left early in order not to be late for the meeting.

15-He used a pen. He wanted to write a letter. (the pupose of)

-The purpose of his using a pen was to write a letter.

16-She cut the piece of cloth. She used a scissors. (for)

-She used a scissors for cutting the piece of cloth.

17-They rented a house near the beach. They spent the summer holiday there. (in order that, for)

-They rented a house near the beach in order that they could spend the summer holiday there.

-They rented a house near the beach for spending the summer holiday there.

18-He cut down the tree. He had the full light of the sun. (purpose. Use: so as to, so that)

-He cut down the tree so as to have the full light of the sun.

-He cut down the tree so that he could have the full light of the sun.

19-Aram needed a hammer. He wanted to drive the nail in. (for)

-Aram needed a hammer for driving the nail in.

20-She punished her sun. he behaved badly. (for)

-She punished her sun for his behaving badly.

21-She will come early. She wants to get a front seat. (so that)

-She will come early so that she could get a front seat.

22-Bill hurried to the station. He didn't want to miss the train. (in order that)

-Bill hurried to the station in order that he might not miss the train.

23-He stayed up all night. He wanted to finish writing the report. (so that)

-He stayed up all night so that he could finish writing the report.

24-Bassanio went to Antonio. He wanted to borrow 3000 ducats. (so as to)

-Bassanio went to Antonio so as to borrow 3000 ducats.

25-Bassanio sailed to Belmont. He wanted to ask for Portia's hand. (use: the purpose of, so that)

-The purpose of Bassanio's sailing to Belmont was to ask for Portia's hand.

-Bassanio sailed to Belmont so that he could ask for Portia's hand.

26-Bassanio needed 3000 ducats. He wanted to compete with the other rich suitors. (in order to)

-Bassanio needed 3000 ducats in order to compete with the other rich suitors.

27-Shylock agreed to lend Bassanio the money. He wanted to revenge himself upon Antonio. (in order that)

-Shylock agreed to lend Bassanio the money in oder that he could revenge himself upon Antonio.

28-Portia’s father had devised the lottery plan. He didn’t want Portia to choose the wrong husband. (in order to, in order that)

-Portia’s father had devised the lottery plan in order not to let Portia choose the wrong husband.

-Portia’s father had devised the lottery plan in order that he wouldn’t let Portia choose the wrong husband.

29-The Brazilian football team played wonderfully. They didn’t want to lose the 94th world cup. (so as to, so as not to)

-The Brazilian football team played wonderfully so as to avoid losing the 94th world cup.

-The Brazilian football team played wonderfully so as not to lose the 94th world cup.

30-Pasteur examined the germs carefully. He didn’t want to make any mistake in his discovery. (purpose, use: so that)

-Pasteur examined the germs carefully so that he wouldn’t make any mistake in his discovery.

31-Sana doesn’t want to be careless. She doesn’t neglect her studies. (lest)

-She doesn’t neglect her studies lest she should be careless.

32-They wished to see their uncle. They travelled to Paris. (in order that)

-They travelled to Paris in order that they could see their uncle.

33-Jihad went to the barber's. he wanted to have his hair cut. (in order to)

-Jihad went to the barber's in order to have his hair cut.

34-I didn't intend to make any noise. I took off my shoes. (the purpose of)

-The purpose of my taking off my shoes was not to make any noise.

35-Ahmed took the bus. He didn't want to be late. (in order that)

-Ahmed took the bus in order that he might not be late.

36-Kawther visited her aunt. She washed to thank her for the gift. (purpose, use:the purpose behind)

-The purpose of Kawther's visiting her aunt was to thank her for the gift.

36-Jessiaca dressed as a page boy. She was afraid of being recognized. (so that)

-Jessiaca dressed as a page boy so that she might not be recognized.

37-Abdussalam left early. He intended to attend the meeting. (Use: the purpose of)

-The purpose of Abdussalam's leaving early was to attend the meeting.

38-The man stole some goods. The judge punished him. (Use: for)

-The judge punished the man for stealing some money.

39-Nazeera needed a knife. She intended to cut the meat. (purpose, use: for)

-Nazeera needed a knife for cutting the meat.

40-He braked suddenly. Frias didn’t want to hit the blind man. (purpose. Use: so that)

-Frias braked suddenly so that he might not hit the blind man.

41-Muhammad runs fast. He wants to catch the bus. (purpose. Use: the purpose of)

-The purpose of Muhammad’s running fast is to catch the bus.

42-Don’t let the boy play with your camera. He breaks it. (lest)

-Don’t let the boy play with your camera lest he should break it.

43-The police ran fast. They didn’t want the thief to escape. (so that)

-The police ran fast so that they wouldn’t let the thief escape.

44-They didn’t want to scratch the clay tablets. The Sumerians used bone for writing. (purpose. Use: so as)

-The Sumerians used bone for writing so as not to scratch the clay tablets.

45-The old man doesn’t intend to get wet. He’ll take an umbrella with him. (purpose. Use: so as)

- The old man will take an umbrella with him so as not to get wet.

46-I’ll make a hole in the wall. I need a drill. (purpose. Use: for)

-I need a drill for making a hole in the wall.

47-I stayed a little longer. I hoped to talk to her. (the purpose of)

-The purpose of my staying a little longer was to talk to her.

48-Practise well. You may lose the game. (purpose. Use: for)

-Practise well for not losing the game.

49-I was anxious to forget the note. I put it down. (purpose. Use: lest)

-I put it down lest I should forget the note.

50-The teacher raised his voice. He wanted all the pupils to hear him. (so that)

-The teacher raised his voice so that he could make all the pupils hear him.

51-He sent a telegram. He told them of his arrival. (the purpose of)

-The purpose of his sending a telegram was to tell them of his arrival.

52-The purpose of Ari's going to the bank is to draw out some money. (use: so as)

-Ari goes to the bank so as to draw out some money.

53-The officer hit the soldiers. He asked for a stick. (purpose. Use: in order that)

-The officer asked for a stick in order that he could hit the soldiers.

54-Sumayya needs the highest marks. She is studying day and night. (purpose. Use: so as)

-Sumayya is studying day and night so as to get the highest marks.

55-Mrs. Smith took off her shoes so that her daughter might not wake up. (in order to)

-Mrs. Smith took off her shoes in order not to let her daughter wake up.

56-Mr. Patson will visit Paris to see the Eiffel Tower. (the purpose of)

-The porpose of Mr. Patson's visiting Paris is to see the Eiffel Tower.

57-They disguised themselves not to be known.

-They disguised themselves so that……..

-They disguised themselves so that they might not be known.

58-He used a calculator lest he should have mistakes.

-We used a calculator so as………………………

-We used a calculator so as not to make mistakes.

59-I bought some wood and tools to make some furniture.

-I bought some wood and tools so that………………………

-I bought some wood and tools so that I could make some furniture.

60-Sana worked hard so that her father might be pleased with her. Use: the purpse of

-The purpose of Sana's working hard was to make her father be pleased with her.

61-They wore thick clothes for not catching cold. Use: so as

-They wore thick clothes so as not to catch cold.

62-She works hard for not failing. Use: lest

-She works hard lest she should fail.

63-Give up smoking. You may catch cancer. Purpose, use: (lest)

-Give up smoking lest you should catch cancer.

64-I spoke carefully lest I should make mistakes.

-I spoke carefully for…………………………………..

-I spoke carefully for not making mistakes.

Offer (خزمەت یان شت) پێشکەشکردن

ئەم بابەتە دوو جۆر پێشکەشکردن دەگرێتەوە :

1-پێشکەشکردنی خواردن یان خواردنەوە یان شتێکز

2-پێشکەشکردنی یارمەتی.

ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنرێن بۆ پێشکەشکردن :

1-Would you like me to + base + com.?

2-Shall I + base + com.?

3-Can I + base + com.?

4-Let me + base + com.

5-Would you like + noun + com.?

6-Have + noun + com.

تێبینی : (com.) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

Examples:

1-Your father has a lot of work. Offer to help him.

-Would you like me to help you?

-Shall I help you?

-Can I help you?

-Let me help you?

2-Offer Saman a sandwich.

-Would you like a sandwich?

-Have a sandwich.

3-Your friend is thirsty. Offer him a glass of cold water. Use: let

-Let me get you a glass of cold water.

4-Offer your visitor some black grape. Use: (have)

-Have some black grape.

5-Your friend has a toothache. Offer to take him to the dentist. Use: (let)

-Let me take you to the dentist.

6-Ask Pola to lend you his English book. Use: can

-Can I lend me your English book.

Accepting Offer   ڕازی بوونی پێشکەشکردن

ئەم دوو یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنرێ بۆ ڕازی بوونی پێشکەشکردن :

1-Yes, please. (informal) (نارەسمییە و لەناو هاوڕێیاندا بەکاردەهێنرێ)

2-Yes, please. That's very kind of you. (more polite) شێوەیەکی ڕەسمی و ئەدەبییە

Examples:

1-Accept Hevi's offer to type the letter.

-Yes, please.

2-Someone offers to repair your car. Accept his offer.

-Yes, please. That's very kind of you.

Refusing Offer ڕەفز کردنی (ڕازی نەبوونی) پێشکەشکردن

1-No, thank you. (informal) شێوەیەکی نارەسمییە

2-No, thanks very much + هۆکاری ڕازی نەبوون . ڕەسمییە

هۆکاری ڕازی نەبوون وەکو (I am just leaving) یان (I am not hungry) ، وە ئەم دوو عیبارەتە زیاتر بۆ ڕەفز کردنی خواردن یان خواردنەوە بەکاردەهێنرێ.

3-No, please don't bother. I can manage, thank you. ڕەسمییە

ئەم عیبارەتەی سەرەوە بۆ ڕەفز کردنی یارمەتی بەکاردەهێنرێ.

Examples:

1-Dara offers you a piece of cake. (Refuse it), give a justification.

-No, thanks. I'm not hungry.

2-Refuse your sister's offer to wash the dishes.

-No, thank you.

3-Lana has a headache. Offer her something.

-Have a medicine.

4-Ari is late for work. Use (like – me) to offer giving him a lift in your car.

-Would you like a lift in my car?

5-You have offered Dana a sandwich. He is hungry. What would he say?

-Yes, please.

6-Would you like a cigarette? Refuse this offer. Give a reason.

-No, thanks very much I am just leaving.

7-Offer an old man a seat. (use: have)

-Have a seat.

8-Offer your friend some water. Use: shall

لەم نمونەیەی سەرەوەدا پێویستە خۆمان (base) ێکی گونجاو هەڵبژێرین بۆ یاساکە ، چونکە لە نمونەکە (some water) پێشکەش دەکرێ کە (ناو) ە ، بۆیە پێویستە بڕگەی (get you) بەکاربهێنین ، کە ئەویش پێویستە لەڕێگای ماناوە پێویستە بیزانین .

-shall I get you some water?

9-Offer your friend a sandwich.

-Would you like a sandwich?

10-Accept an offer.

-Yes, please. That’s very kind of you.

11-Offer your friend a chair. Use: let

-Let me get you a chair.

12-Offer to help your friend with his home work. Use: can

-Can I help you with your work?

13-What do you say when you want to refuse Dara’s offer to help you?

-No, thank you.

14-Zurar offers to clean the blackboard for his teacher. What would she say? Use: shall.

-Shall I clean the blackboard?

15-Offer to lend your friend some money.

-Let me lend you some money.

16-She offered me a cup of tea. She said to me…….

-Would you like a cup of tea?

17-Offer to buy your sister a new sweator for her birthday.

-can I buy a new sweator for your birthday?

تێبینی : یادی لەدایک بوون دروست نییە بۆ هیچ کەسێک چونکە خۆچواندنە بە گاورەکان وریابن مەیکەن ، وە هەرکەسێکیش وتی دروستە ئەوە کەسێکی گومڕا و سەرلێشێواوە.

18-Samir offered you a bottke of pepsi cola. Accept his offer.

-Yes, please.

19-Offer a visitor another piece of chicken? Use (shall, have)

-Shall I get you another piece of chicken?

-Have another piece of chicken.

20-Ranj offered his teacher a chair. He said to him……. Use: shall

-Shall I get you a chair.

21-Invite your friend to have a glass of juice with you. Use (would….like)

-Would you like me to have a glass of juice with you?

-Would you like a glass of juice with me?

22-Use (let) to invite your friend to come to a concert. Your friend will accept your invitation.

-Let me come to a concert?

-Yes, please.

23-Offer hozan another piece of cake. Use: have

-Have a nother piece of cake.

24-Offer a seat to your friend. Use: let

-Let me get you a seat.

25-Offer some tea to a friend.

-Would you like some tea?

26-Refuse Bryar's offer to go with him.

-No, thank you.

27-Offer Zana to call him a taxi. Use: can

-Can I call you a taxi?

28-There is no money with your friend. (offer him some, use: let)

-Let me give you some money.

29-How would you refuse an offer politely?

-No, please don't bother. I can manage, thank you.

30-Shall I get you some frying fish? Refuse offer politely

-No, thanks very much. I'm not hungry.

Definition پێناسە

1-Definition of tools (instruments) پێناسەی ئامێرەکان

ئەم پێناسەیە دوو شێوەی هەیە کە ئەمانەن :

شێوەی یەکەم :

(a, an) + ناوی ئامێر+ is + (a tool, an instrument) + (that, which) + is + used for + v.ing + com. (ئەگەر ناوی ئامیر تاک بوو)

ناوی ئامێر + are + (tools, instruments) + (that, which) + are + used for + v.ing + com. (ئەگەر ناوی ئامیر کۆ بوو)

تێبینی : لەم دوو یاسایەی سەرەوەدا ئەگەر ناوی ئامێرەکە تاک بوو ئەوا (is) بەکاربهێنە بەڵام ئەگەر ناوی ئامێرەکە کۆ بوو ئەوا (are) بەکاربهێنە ، وە دەتوانی بە ئارەزووی خۆت یان (a tool) یان (an instrument) بەکاربهێنیت ئەگەر ناوی ئامێر تاک بوو ، وە یان (tools) یان (instruments) بەکاربهێنیت ئەگەر ناوی ئامیر کۆ بوو ، وە بە هەمان شێوە دەتوانیت بە ئارەزووی خۆت یان (that) یان (which) بەکار بهێنیت ، وە جاری واش هەیە لە نمونەکەدا (.com) مان نییە واتە (تەواوکەر) مان نییە بۆیە لەدوای نوسینی (v.ing) خاڵ (نقطة) دادەنێین ، وە لە هەر یاسایەکدا ئەگەر دوو شت یان زیاتر لەناو کەوانەیەکدا هەبوو ئەوە تەنها دەتوانین یەک دانەیان بەکاربهێنین واتە ناتوانین هەردووکیان یان هەرسێکیان بەیەکەوە بەکاربهێنین .

تێبینی : (.com) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

Examples:

1-Define (pencil/writing).

-A pencil is a tool which is used for writing.

2-Define (knife/cutting).

-A knife is a tool which is used for cutting.

3-Define (cameras / taking pictures).

-Cameras are tools that are used for taking pictures.

4-Define mobiles / communications.

-Mobiles are tools that are used for making communications.

شێوەی دووەم :

ئەم شێوە یاسایە کاتێک بەکاردەهێنین کە ئەگەر هاتوو لە پرسیارەکەدا لە سەرەتادا ناوی پۆل واتە وشەی (tool) یان (instrument) بوترێ و پاشان کارەکەی (ئیشەکەی) و لەکۆتاییدا ناوی ئامێرەکە بوترێ.

-(The tool, The instrument) + (that, which) + is + used for + v.ing + (is called, is known as) + (a, an) + ناوی ئامێر . ئەگەر ناوی ئامێر تاک بوو

-(The tools, The instruments) + (that, which) + are + used for + v.ing + (are called, are known as) + ناوی ئامێر . (ئەگەر ناوی ئامێر کۆ بوو)

Examples:

1-Instrument / measure temperature / thermometer.

-The instrument which is used for measuring temperature is called a thermometer.

2-Instrument / show the time / watch.

-The instrument that is used for showing the time is known as a watch.

تێبینی زۆر گرنگ : ئەگەر لە پرسیارەکەدا ئیشی ئامێر بەشێوەی (base) درابوو پاشان ڕاناوی (us) ی بەدوادا هات ئەوا لەکاتی پێناسەکردنەکەدا (base) ەکە وەکوخۆی دەنوسینەوە

ئەگەر ناوی ئامێر کۆ بوو بەڵام ئەگەر ناوی ئامێر تاک بوو ئەوا (s) ی کەسی سێیەم دەخەینە سەر فرمانەکە وە شێوەی نوسینی پێناسەکە کەمێک جیاوازە لە یاساکانی سەرەوە .

Example:

-Define this: microscope / instrument / enable us to see invisible objects.

Examples:

1-Define a jack, using the prompt. (lift and lower heavy things)

-A jack is a tool which is used for lifting and lowering heavy things.

2-Define tin-opener. (open tins)

-A tin-opener is an instrument that is used for opening tins.

3-Define a screw-driver. (tighten screws)

-A screw driver is a tool which is used for tightening screws.

4-Define a generator / machine / produce electricity.

-A generator is a machine which is used for producing electricity.

لەم نمونەی سەرەوەدا دەبینین وشەی (machine) ی داوە کە بەکارمان هێناوە لەجیاتی (tool) یان (instrument) ، لەبەرئەوە هەندێک جار خۆی شتەکەت دەداتێ بۆ ئەوەی بەکاری بهێنیت بۆیە دەبێت ئاگادار بین.

5-Define a pencil-sharpener / sharpening pencils.

-A pencil sharpener is a tool which is used for sharpening pencils.

6-Define a ruler / draw lines.

-A ruler is a tool that is used for drawing lines.

7-Define a drill / drilling.

-A drill is an instrument which is used for drilling.

8-Tool / drive nail / a hammer.

-The tool which is used for driving nail is known as a hammer.

9-Instument / typing / a typewriter.

-The instrument that is used for typing is called a typewriter.

10-Define ambulance / patients to hospital.

-An amblance is an automobile which is used for moving patients to hospital.

لەم نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین وشەی (automobile) مان بەکارهێنا کە بە واتای ئۆتومبێل دێت و هەروەها ئیشەکەشمان دەستنیشان کرد کە لە نمونەکەدا نەدراوە و خۆمان بەکارمان هێنا.

11-Knives / tools / cutting.

-Knives are tools that are used for cutting.

12-Typewriter / machine / type.

-A typewriter is a machine that is used for typing.

13-Scissors / cutting.

-Scissors are instruments which are used for cutting.

14-Define a drill. Use: make holes.

-A drill is a tool that is used for making holes.

15-Define combine harvester / machine / harvest the grains.

-A combine harvester is a machine which is used for harveting the grains.

16-Define lorry / vehicle / carry goods.

-A lorry is a vehicle which is used for carrying goods.

2-Definition of persnos پێناسەی کەسەکان

شێوەی یەکەم :

(A, An) + ناوی پیشەی کەس + is + (a person, someone) + who + [(base + s), (is + adj.)]

Examples:

1-Define teacher / teach pupils.

-A teacher is a person who teaches pupils.

2-Define librarian / in charge of a library.

-A librarian is someone who is in charge of a library.

3-Define a manager. (run or manage an office)

-A manager ia a person who runs or manages an office.

4-Define an actor. (act in films)

-An actor is a person who acts in films.

5-Define a lawyer. (defends criminals in a court)

-A lawyer is a person who defends criminals in a court.

شێوەی دووەم :

ئەم شێوە یاسایە کاتێک بەکاردەهێنین کە ئەگەر هاتوو لە پرسیارەکەدا لە سەرەتادا وشەی (person) بوترێ و پاشان کارەکەی (ئیشەکەی) و لەکۆتاییدا ناوی پیشەی کەسەکە بوترێ.

The person who + [(base + s), (is + adj.)] + (is called, is known as) + (a, an) + ناوی پیشەی کەس .

Examples:

1-Define this: person / teaches pupils / a teacher.

-The person who teaches pupils is called a teacher.

2-Define this: person / sell vegetables and fruit / a greengrocer.

-The person who sells vegetable and fruit is known as a greengrocer.

3-Define person / makes bread / a baker.

-The person who makes bread is known as a baker.

Other examples:

1-Define a shoe-maker. (makes and mends shoes)

-A shoe-maker is a person who makes and mends shoes.

2-Define a receptionist. (works at the reception)

-A receptionist is a person who works at the reception.

3-Define a shop-keeper. (in charge of a shop)

-A shoe-maker is a person who is in charge of a shop.

4-Define a baker. (sell bread)

-A baker is someone who sells bread.

5-Define a typist. (use: letters)

-A typist is a person who types letters.

6-Define a soldier / defend his countery.

-A soldier is a person who defends his country.

7-Define a policeman / keep order.

-A policeman is a person who keeps order.

8-Define a pilot / flies an aeroplane.

-A pilot is a person who flies an aeroplane.

9-Define a lawyer / practise laws.

-A lawyer is a person who practises laws.

10-Define a goalkeeper / keep a goal.

-A goalkeeper is a person who keeps a goal.

11-Define a shepherd / cattle of sheep.

-A shepherd is a person who is in charge of cattle of sheep.

3-Definition of science پێناسەی زانست

شێوەی یەکەم :

ناوی بابەتی زانستەکە + is the science + which (deals with, studies) + ناوی زانست

Examples:

1-Define: history / past events.

-History is a branch of knowledge which deals with past events.

2-Define zoology / animals.

-Zoology is the science which studies animals.

شێوەی دووەم :

ئەم شێوە یاسایە کاتێک بەکاردەهێنین کە ئەگەر هاتوو لە پرسیارەکەدا لە سەرەتادا وشەی (science) بوترێ و لەکۆتاییدا ناوی زانستەکە بوترێ.

The science which + (studies, deals with) + ناوی بابەتی زانستەکە + (is called, is known as) + ناوی زانست .

Examples:

1-Science / plants / botany.

-The science which deals with plants is called botany.

2-Define: science / composition of substances /chemistry.

-The science which studies composition of substances is called chemistry.

3-Scince / animals / zoology.

-The scince which deals with animals is known as zoology.

4-Science / laws of nature / physics.

-The science which deals with laws of nature is called physics.

5-Scienc / the sun, earth and other planets / astronomy.

-The science which studies the sun, earth and other planets is known as astronomy.

4-Definition of places پێناسەی شوێنەکان

شێوەی یەکەم :

(A, An) + ناوی شوێن+ is + a place + where + ئیشی شوێن

Examples:

1-Bank / place / money is kept

-A bank is a place where money is kept.

2-Bank / place / people keep their money.

-A bank is a place where people keep their money.

3-Post office / building / letters are posted.

-A post office is a building where letters are posted.

4-Hospital / establishment / treatment is offered.

-A hospital is an etablishment where treatment is offered.

5-Airport / place / aeroplanes land or take off.

-An airport is a place where aeroplanes land or take off.

6-School / establishment / pupils are taught.

-A school is an establishment where pupils are taught.

7-School / establishment / education is offered.

-A school is an establishment where education is offered.

8-Define a chemist’s / place / medicines, sold.

-A chemist’s is a place where medicines are sold.

9-Define a library / building / books are kept, read or borrowed.

-A library is a building where books are kept, read or borrowed.

10-Define the word (hospital). Use the prompts: offer medical services.

-A hospital is a place where offers medical services.

11-Define hospital / offers medical treatment.

-A hospital is a place where offers medical treatment.

شێوەی دووەم :

ئەم شێوە یاسایە کاتێک بەکاردەهێنین کە ئەگەر هاتوو لە پرسیارەکەدا لە سەرەتادا وشەی (place) بێت و ناوی شوێنەکە لەکۆتایی زانیارییەکە بوو یان لەکۆتایی پرسیارەکەدا بوو.

The place + where + ئیشی شوێن+ (is called, is known as) + ناوی شوێن

Examples:

1-Define this: place / money – kept / bank.

-The place where money is kept is called a bank.

2-Define this: place / animals are on display for people / a zoo.

-The place where animals are on display for people is known as a zoo.

تێبینی : دەشێت فرمانی یاریدەدەری (can) بەکاربهێنرێ لە پێناسەی شوێن دا بە هەردوو شێوەکەی ، سەرنجی ئەم نمونە شیکار کراوانەی لای خوارەوە بدە :

1-A bank is a place where money can be kept.

2-A bank is a place where people can keep their money.

3-The place where money can be kept is called a bank.

تێبینی : ئەگەر لە پرسیارەکەدا (ئیشی شوێن) بە (ناو) دەستی پێکرد پاشان شێوەی سێیەمی فرمانەکە (تصريف الثالث للفعل) واتە (past participle) ئەوا لەکاتی شیکارکردنی نمونەکە پێویستە فرمانی یاریدەدەری (is) یان (are) دەخەینە نێوان ناو و شێوەی سییەمی فرمانەکەوە و دەچێتە سەر شێوەی (passive) ، وە ئەگەر ناوەکە تاک بوو ئەوا (is) بەکارهێنە وە ئەگەر ناوەکە کۆ بوو ئەوا (are) بەکاربهێنە ، وە سەرنجی ئەم دوو نمونەیەی لای خوارەوە بدە :

1-Define a post office / place / letters – posted.

-A post office is a place where letters are posted.

2-School / establishment / pupil - taught.

-A school is an establishment where pupil is taught.

تێبینی : ئەگەر لە پرسیارەکەدا (ئیشی شوێن) بە (بکەر و فرمان و ...هتد) دەستی پێکرد ئەوا وەکو خۆی دەینوسینەوە ، وە سەرنجی ئەم نمونەیەی لای خوارەوە بدە :

-Define a petrol-station / place / people get petrol.

-A petrol-station is aplace where people get petrol.

تێبینی : ئەگەر لە پرسیارەکەدا (ئیشی شوێن) بە (base) دەستی پێکرد ئەوا لەکاتی دروستکردنی پێناسەکەدا (where) دەگۆڕین بۆ (which) یان (that) ، وە سەرنجی ئەم نمونەیەی لای خوارەوە بدە :

-Define a school / place / offer education.

-A school is a place which offers education.

Examples:

1-Define a restaurant / place / offer food.

-A restaurant is a place where offers food.

2-Define a bakery. Use: (bread – sold)

-A bakery is a place where bread is sold.

3-Define a pharmacy. Use (medicines)

-A pharmacy is a place where medicines are sold.

4-Define the following: lorry / carry goods.

-A lorry is an instrument which is used for carrying goods.

5-Define linguistics. (use the prompt: languages)

-Linguistics is the science which deals languages.

6-Define zoology. (Use the prompt: animals)

-Zoology is the science which studies animals.

7-Define a library. (Use the prompt: books – kept)

-A library is a building where books are kept, read or borrowed.

8-Define a garden / flowers are grown.

-A garden is place where floers are grown.

Suggestion پێشنیار کردن

ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن بۆ کردنی پێشنیار :

1-I suggest + (you, we) + base + com.

2-I should like to suggest + v.ing + com.

3-My suggestion is that + (you, we) + should + base + com.

4-Why don't + (you, we) + base + com.?

5-I think + (you, we) + had better + base + com.

6-(You, We) + (might, could) + base + com.

7-Shall + (I, we) + base + com.?8-Let's + base + com.

8-What about + (v.ing, noun) + com.?

تێبینی : (com.) کورتکراوەی (complement) ە واتە (تەواوکەر) واتە ئەو بەشەی کە ڕستەکە تەواو دەکات ، وە جاری واش هەیە تەواوکەرمان نییە.

Example:

1-You and your friend are late for class. Make a suitable suggestion. Use (take a taxi)

هەوڵ دەدەین ئەم نمونەیە بە هەموو یاساکان شیکار بکەین :

-I suggest we take a taxi.

-I should like to suggest taking a taxi.

-My suggestion is that we should take a taxi.

-Why don't we take a taxi?

-I think we had better take a taxi.

-We might take a taxi.

-Shall we take a taxi?

-Let's take a taxi.

-What about taking a taxi?

2-My wound gives me pains. Suggestion. Use: ('d better)

-I think you had better see a doctor.

3-Where shall we go this evening? Suggestion, use: could

-We could go to Zewe.

4-Your friend smokes a lot. It is bad for health. Make suggestion. Use: ('d better)

-I think you had better give up smoking.

Accepting Suggestion ڕازی بوون بە پێشنیار

بە یەکێک لەم سێ عیبارەتەی لای خوارەوە ڕازی بوون بە پێشنیار دەردەبڕین :

1-I agree.

2-All right.

3-That's a good idea.

تێبینی : ئەگەر پێشنیار بە یاسای (Let's) کرا ئەوا ڕازی بوون بەم شێوەیەی لای خوارەوە دەبێت :

-Yes, let’s.

Example:

-Let’s go to the masjid. (agree to this suggestion)

-Yes, let’s

تێبینی : ئەگەر پێشنیار بە یاسای (I think you had better) کرا ئەوا ڕازی بوون بەم شێوەیەی لای خوارەوە دەبێت :

-Yes, I suppose + بکەر + had better + base + com.

Example:

-I think you’d better go to bed early. Agree this suggestion

-Yes, I suppose I’d better go to bed early.

تێبینی : ئەگەر پێشنیار بە یاسای (Shall I .....) کرا ئەوا ڕازی بوون بەم شێوەیەی لای خوارەوە دەبێت هەروەها (offer) یشە بۆ ڕازی بوون وە پێویستە بەم شێوەیەی لای خوارەوە وەڵام دەدرێتەوە :

-Thank you very much.

Examples:

1-Shall I send you some money? Accept it

-Thank you very much.

2-Shall I repair your car? Agree to this suggestion

-Thank you very much.

Refusing (disagreement) Suggestion ڕازی نەبوون (رفض) بە پێشنیار

1-But couldn’t + (we, you) + base + com.

ئەم عیبارەتەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنرێ ئەگەر لە پرسیارەکەدا پێشنیاری تازە (بدیل) ی تێدابێت یان خۆت پێشنیاری تازە بهێنیت.

2-Well, to be quite honest, I’m not + (interested in, keen on) + v.ing + com.

ئەم عیبارەتەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنرێ ئەگەر لە پرسیارەکەدا پێشنیاری تازەی تێدا نەبێت

Examples:

1-Botan suggested hiring a taxi? Disagree

-Well, to be quite honest, I’m not interested in hiring a taxi.

لەم نمونەیەی لای سەرەوەدا چونکە پێشنیاری تازەی تێدا نییە بۆیە بەو شێوەیە ناڕازی بوونمان هەڵبژارد.

وە هەروەها دەتوانین بەم شێوەیەی تریش شیکاری بکەین :

-But couldn’t we go by bus?

2-She has suggested watching T.V. Disagree with her suggestion use (listen to the radio)

-But couldn’t we listen to the radio.

3-Why don’t we play chess? Suggestion. Refuse

-But couldn’t we play tennis.

4-Shall we walk to the zoo? Suggestion. Disagree

-Well, to be quite honest, I’m not interested in walking to the zoo.

5-Dana suggests to you to buy a car. Disagree

-Well, to be quite honest, I’m not interested in buying a car.

3-Well, it’s rather (hot, cold), don’t you think?

ئەم عیبارەتەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنرێ بۆ ڕەفز کردنی پێشنیار لەبەر سەرما یان گەرما.

Example:

-Jamal has suggested to go for swimming. You think it is cold. Disagree

-Well, it's rather cold, don't you think?

4-We've still got a lot of time.

ئەم عیبارەتەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنرێ ڕەفز کردنی پێشنیاری پەلەکردن ، وە ئەگەر وشەی (early) یان (hurry) هەبوو ئەوا بەو یاسایەی سەرەوە شیکاری بکە.

Example:

-Aram suggested to hurry. You think it is early. Disagree

-We've still got a lot of time.

ئەم خشتەیەی لای خوارەوە بەکاردەهێنرێ بۆ دروستکردنی پێشنیار ئەگەر لە پرسیارەکەدا نەدرابێت ، وە ئەم خشتەیە زۆر گرنگە بۆ لەبەر کردن و تێگەیشتن

ژمارە	حاڵەتەکان	واتاکەی	دروستکردنی پێشنیار کە بە (base) دەست پێدەکات
1	being late (lateness)	دواکەوتن ، دوادەکەوێت	wake up early take ataxi
2	having exam	تاقی کردنەوەی هەیە	study hard
3	toothache	ددان ئێشە	see a dentist go to the hospital
4	headache	سەر ئێشە	take an aspirin have a rest see a doctor
5	sick and tired	نەخۆش و ماندوو	see a doctor go to the hospital

			have a rest
6	to spend	بۆ کات بەسەر بردن	go to + شوێنێک watch T.V.
7	putting on too much weight / fatness	قەڵەوی ، کێشی زیادی کردووە	go on a diet
8	weak sight, doesn’t see well	چاو کزی ، چاوی بەباشی نابینێت	see an optician دکتۆری چاو go to the hospital
9	car is broken / broken car	سەیارەی شکاو	get a mechanic repair it sell it
10	get in touch with	پەیوەندی بکات	phone
11	the (weather, room) is cold	کەش و هەوا ساردە ، ژوورەکە ساردە	close the windows use heater put on heavy clothes
12	having a fever	تای هەیە	see a doctor take medicine go to the hospital
13	my feet are killing me (hurt me)	پێیەکانم دێشێت ، پێیەکانم ئازارم دەدات	take off your shoes have a rest
14	he smokes too much, he may have cancer	جگەرە زۆر دەکێشێت ، لەوانەیە توشی شێرپەنجە ببێت	give up smoking
15	the room is too hot	ژوورەکە زۆر گەرمە	open the windows sit in the garden
16	he has a day off he is free	ڕۆژی پشووی هەیە دەست بەتاڵە	go for a picnic visit + شوێنێک
17	bleeding doesn’t stop	خوێن بەربوونەکە ناوەستێت	go to the emergency

18	he missed many lessons because of absence	بەهۆی دیارنەبوون و غائب بوونی زۆر لە دەرسەکانی لەدەس دەچێت	catch up with your readingئەوەی لەدەستی چووە با تەعویزی بکاتەوە

Examples:

1-Dara smokes too much. He may have cancer. What will you suggest to him? Use (I think…..)

-I think you had better give up smoking.

2-Shall I help you? Agree with this suggestion

-Thank you very much.

3-Disagree with Lana’s suggestion to have coffee for breakfast. Use:keen on

-Well, to be quite honest, I’m not keen on having coffee for breakfast.

4-The room is hot. Shall we sit in the garden? Disagree. Use: open the window

-Well, it’s rather cold, don’t you think?

5-Your friend suggests to hurry. Disagree

-We’ve still got a lot of time.

6-I suggest we walk to school. Disagree. Use: hot

-Well, it’s rather hot, don’t you think?

7-How can I avoid being late? Suggest something

-I suggest you wake up early.

8-Suggest something to your friend to spend.

-I should like to suggest going for a picnic.

9-Suggest some thing to Hemn, what to do this evening?

(use: listen to Quran)

-My suggestion is that you should listen to Quran.

10-He doesn't want to watch T.V. Suggest something. (use: could)

-You could listen to the radio.

11-Use (let) to make a suggestion to your friends to go on a picnic on a holiday.

-Let's go on a picnic on a holiday.

12-Suggest something to Jihad who is late for class.

-Why don't you take a taxi?

13-Make a suitable suggestion to Ali, telling him how to get in touch with alan. (use: had better)

-I think you had better phone him.

14-Agree to your friend's suggestion to go out.

-That's a good idea.

15-Dara suggests you walk with him to the library. Disagree with him and suggest going by bus

-But couldn't we go by bus?

16-(I should attend the party) your friend says. Disagree with him and suggest to attend the meeting

-But couldn't we attend the meeting?

16-Your friend never come to school early. Suggestion. Use: why don't

-Why don’t you wake up early.

17-Suggest something to your brother on what to do at the week end. (use: might)

-You might go to visit your sister.

18-Where shall we spend tomorrow evening? Make a suggestion using the prompts (go to the cinema)

-I suggest you go to the cinema.

19-Suggest something to you friend who looks sick and tired.

-Why don’t you see a doctor?

20-She suggest playing tennis. Agree with her

-I agree.

21-You want to go home but your friend suggest to go to the theatres. What will he say?

-I suggest we go to the cinema.

22-My father is putting on too much weight. (suggest. Use: on a diet)

-I suggest you go on a diet.

23-What will you suggest to Dara who doesn’t know what to buy his sister for her birthday?

-I suggest you buy a bicycle to your sister for her birthday.

24-Farhad has suggested watching a football match on T.V. Disagree. Use: keen on

-well, to be quite honest, I’m not keen on watching a football match on T.V.

25-Refuse Ari’s suggestion to wait for bus. (use: walk)

-But couldn’t we walk.

26-Ali suggested going on a picnic. Disagree to his suggestion

-well, to be quite honest, I’m not keen on going on a picnic.

27-He refused Kawa’s suggestion for going to the cinema and suggested going to the pictures. He said to Kawa………..

-But couldn’t we go to the pictures.

28-Suggest something to your friend who has a hard exam. (use: suggestion)

-My suggestion is that you should study hard.

29-What shall I do with his broken car? (suggestion. Use: why don’t)

-Why don’t you repair it?

30-Suggest something to Fatima who has a terrible fever. (Use: had better)

-I think you had better see a doctor.

31-Your friend suggests taking a taxi. Disagree

-well, to be quite honest, I’m not keen on taking a taxi.

32-He suffers from stomach ache. (Suggestion. Use: suggestion)

-My suggestion is that you go to hospital.

33-I suggest we go to the theatre this evening. (Disagree to this suggestion)

-well, to be quite honest, I’m not interested in going to the theatre this evening.

34-Why don’t you read adventure stories? Disagree using (keen on)

-well, to be quite honest, I’m not keen on reading adventure stories.

35-My feet are killing me. (suggestion. Use: why don’t….?)

-Why don’t yoy take off your shoes.

36-Make a suggestion to zeki who has a day off.

-Why don’t you go for a picnic?

37-Ali had a headache. (suggestion. Use: my suggestion…..)

-My suggestion is that you see a doctor.

38-Your friend’s bleeding doesn’t stop. Suggestion. Use: my suggestion and prompts (to the emergency)

-My suggestion is that you go to the emergency.

39-Make a suitable suggestion to your friend who is weak at English.

-I think you had better study hard.

40-Ali’s stomach gives him a great pain. Suggestion. Use: ‘d better)

-I think you had better see a dotor.

41-Zana is not in Kurdistan. How can I get in touch with him? Suggestion, use: (why)

-Why don’t you phone to him?

42-Your friend’s car has some engine problems. Suggestion, use: (why don’t)

-Why don’t you get a mechanic?

43-What shall I do with this unwanted camera? Suggestion, use: (could)

-You could sell it.

Similarity (n.) /siməlærəti/ /سیمەلارەتی/ لەیەکچون

لەیەکچون : واتە نیشاندانی لەیەکچون لەنێوان دوو ناو دا کە لەیەک دەچن لە ڕوویەکەوە وەکو لەیەکچونی دوو کەس لە کێشدا یان لەیەکچونی دوو ئۆتۆمبێل لە ڕەنگدا یان لەیەکچونی دوو ماڵ لە ژمارەی ژوورەکاندا یان لەیەکچونی دوو کاتژمێری دیوار لەڕووی وردی کارکردنەوە یان.....هتد.

ئەمانەی لای خوارەوەش هەندێک ناوی سێیەمن (N3) کە ناونراوە بە (ناوی لەیەکچوو لەنێوان دوو ناوەکەدا.

واتاکەی	ناوی سێیەم (N3)	ژمارە
قەبارە	size	1
تصمیم	design	2
بەرزی	height	3
وردی ئیشکردن	accuracy	4
جوانی	beauty	5
ڕەنگ	colour	6
درێژی	length	7
تەمەن	age	8
کێش	weight	9
سوتەمەنی	fuel	10
پلەی گەرمی	temperature	11
ئاین	religion	12
خولیا ، هیوایەت	hobby	13

14	in make, being made of	دروست بوون
15	shape	شێوە
16	width	پانی
17	the number of	ژمارەی دروست بوون
18	speed	خێرایی
19	distance	دووری یان ماوە
20	model	مۆدێل
21	job, work, business	ئیش
22	price	نرخ
23	personality	کەسایەتی
24	area	ڕووبەر
25	Means of propelling	هۆی گواستنەوە

ئەم ئامڕازانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ گوزارشت کردن لە (لەیەکچون) :

1-like 2-same 3-similar 4-both 5-as (adj, adv) as

1-like

ئەم ئامڕازەی سەرەوە بەکاردەهێنرێ بە دوو شێوە :

شێوەی یەکەم :

(ناوی یەکەم) + (verb to be) + like + (ناوی دووەم) + in + (ناوی لەیەکچوو)

Example:

-My watch is like your watch in design.

-Omed's bag is like Ari's bag in colour.

شێوەی دووەم :

(ناوی یەکەم) + like + (ناوی دووەم) + (فرمان) + com.

Examples:

-This book like your book is important.

-Our house like Dara's house has four rooms.

-Aram like Aras plays football well.

Other examples:

1-Sirwan sells cars. Saman sells cars. (Similarity. Use:like)

-Sirwan like Saman sells cars.

2-Muhammad is beautiful. A flower is beautiful. (Similarity. Use:like)

-Muhammad is like a flower in beauty.

-Muhammad like a flower is beautiful.

3-Your bicycle is black. Snoor's bicycle is black. Similarity, use: (like)

-My bicycle like Snoor's bicycle is black.

2-same

ئەم ئامڕازە سێ شێوەی بەکارهێنانی هەیە :

شێوەی یەکەم :

(ناوی یەکەم) + (verb to be) + exactly the same as + (ناوی دووەم) + in + (ناوی لەیەکچوو)

Example:

-Samir's car is exactly the same as Zeki's car in colour.

تێبینی : ئەگەر وشەی (exactly) لە پرسیارەکەدا هەبوو ئەوا پێویستە لەکاتی شیکار کردنی نمونەکەدا بنوسرێتەوە ، بەڵام ئەگەر لە نمونەکەدا نەنوسرا ئەوا دەشێ نەنوسرێ .

Example:

-Taban was born in 1979. Dastan was born in 1979. (the same as)

-Taban is the same as Dastan in age.

شێوەی دووەم :

(ناوی یەکەم) + has the same + (ناوی لەیەکچوو) + as + (ناوی دووەم)

Example:

Samir's car has the same colour as Zeki's car.

شێوەی سێیەم :

(ناوی یەکەم) + and + (ناوی دووەم) + are of the same + (ناوی لەیەکچوو)

Examples:

-Sami's car and Zeki's car are of the same colour.

-They are of the same colour.

Examples:

1-My house has four rooms. Dana's house has four rooms. Show the similarity. Use: like, same

-My house like Dana's house has four rooms.

-My house is like Dana's house in the number of rooms.

-My house is exactly the same as Dana's house in the number of rooms.

-My house has the same as the number of rooms as Dana's house.

-My house and Dana's house are of the same in the number of rooms.

2-Show the similarity in model between Shamal's car and Shirwan's car. (use: same)

-They are of the same model.

-Shamal's car is the same as Shirwan's car in model.

-Shamal's car has the same model as Shirwan's car.

3-similar

ئەم ئامڕازەی سەرەوە بەکاردەهێنرێ بە دوو شێوە :

شێوەی یەکەم :

(ناوی یەکەم) + (verb to be) + similar to + (ناوی دووەم) + in + ناوی لەیەکچوو

Example:

-Our car is 1982. His car is 1982. (Similarity. Use: similar)

-Our car is similar to his car in model.

شێوەی دووەم :

(ناوی یەکەم) + and + (ناوی دووەم) + are similar in + (ناوی لەیەکچوو)

Example:

-Our car is 1982. His car is 1982. (Similarity. Use: similar)

-Our car and his car are similar in model.

-They are similar in model.

Other example:

-Raz weighs 45 kilos. Naz weighs 45 kilos. (Similarity. Use: similar)

-Raz is similar to Naz in weight.

-Raz and Naz are similar in weight.

-They are similar in weight.

4-both

Both + (ناوی یەکەم) + and + (ناوی دووەم) + فرمان + com.

Example:

1-My watch is accurate. Alan's watch is accurate too. (both)

-Both my watch and Alan's watch are accurate.

-Both of them are accurate.

2-Show the similarity between your car and Rawand's car in colour. Use: both

-Both my car and Rawand's car are red.

3-A lorry carries goods. A cart carries goods. Similarity. Use: (both)

-Both a lorry and a cart carries goods.

تێبینی : فرمان لەگەڵ (both) دا بە شێوەی (کۆ) بەکاردەهێنرێ ، واتە (is) دەگۆڕین بۆ (are) ، هەروەها (has) دەگۆڕین بۆ (have) ، وە ئەگەر فرمانەکە (s) ی کەسی سێیەمی پێوەبوو لێی دەکەینەوە و لای دەبەین .

Examples:

1-Suha runs fast. Srwa runs fast. (similarity. Use: both)

-Both Suha and Srwa run fast.

2-The square has four sides. The rectangle has four sides too. Similarity. Use: both

-Both the square and the rectangle have four sides.

-Both of them have four sides.

3-Show the similarity between Jalal’s car and Ahmed’s car in model. Similarity. Use: both)

-Both Jalal’s car and Ahmed’s car have the same model.

5-as + (adj. یان adv.) + as

ناوی یەکەم + فرمان + as + (adj. یان adv.) + as + ناوی دووەم

Examples:

1-She is beautiful. A flower is beautiful. (Similarity, use: as……as)

-She is as beautiful as a flower.

2-Shylock was evil. The devil is evil. (as………as)

-Shylock was as evil as the devil.

3-She sings beautifully. The nightingale sings beautifully. (as….as)

-She sings as beautifully as the nightingale.

4-Show the similarity between your bag and Dara’s bag in weight. Use: (as………as)

-My bag is as heavy as Dara’s bag.

هەندێک تێبینی لەسەر بەکارهێنانی (as……as) :

ئەگەر لە پرسیارەکەدا داوامان لێکرا کە بە (as......as) وەڵام بدەینەوە بەڵام لەیەکچونەکە لە (ناو) دا بوو ئەوا :

1-ئەگەر (کێش) هەبوو لەپرسیارەکەدا وەکو (weight, kilos) ئەوا لەکاتی بەکارهێنانی (as.....as) دا ئەوا (as heavy as) یان (as fat as) بەکاربهێنە.

Example:

-Ali is 90 kilos. Adam is 90 kilos. (as......as)

-Ali is as heavy as Adam.

2-ئەگەر (بەرزی (باڵای مرۆڤ)) هەبوو لەپرسیارەکەدا وەکو (height, cm) ئەوا لەکاتی بەکارهێنانی (as.....as) دا ئەوا (as tall as) یان (as short as) بەکاربهێنە.

Example:

-Sardar is 160 cm. Salar is 160 cm. (as......as)

-Sardar is as tall as Salar.

3-ئەگەر (تەمەن) هەبوو لەپرسیارەکەدا وەکو (age, year) ئەوا لەکاتی بەکارهێنانی (as.....as) دا ئەوا (as young as) یان (as old as) بەکاربهێنە.

Example:

-Rozhgar was born in 1980. Zanyar was born in 1980. (as.........as)

-Rozhgar was as young as Zanyar.

4-ئەگەر (خێرایی) هەبوو لەپرسیارەکەدا وەکو (speed) ئەوا لەکاتی بەکارهێنانی (as.....as) دا ئەوا (as fast as) یان (as quick as) یان (as slow as) بەکاربهێنە.

Examples:

1-Daban runs fast. Dara runs fast. (similarity. Use: as......as).

-Daban runs as fast as Dara.

2-Show the similarity between Daban and Dara in speed. (as....as)

-Daban is as quick as Dara.

5-ئەگەر (نرخ) هەبوو لەپرسیارەکەدا وەکو (speed, value) ئەوا لەکاتی بەکارهێنانی (as.....as) دا ئەوا (as expensive as) یان (as cheap as) بەکاربهێنە.

-This book costs 20 dinars. That book costs 20 dinars. (as.....as)

-This book is as expensive as that book.

6-ئەگەر (پلەی گەرمی) هەبوو لەپرسیارەکەدا وەکو (temperature) ئەوا لەکاتی بەکارهێنانی (as.....as) دا ئەوا (as hot as) یان (as cold as) بەکاربهێنە.

Example:

-Show the similarity between Baghdad and Kirkuk in temperature.

-Baghdad is as hot as Kirkuk.

7-ئەگەر (ڕەنگی چاو) هەبوو لەپرسیارەکەدا وەکو (eyes colour) ئەوا لەکاتی بەکارهێنانی (as.....as) دا ئەوا (as black as) یان (as blue as) بەکاربهێنە.

Example:

-Explain the similarity between Mahmmod's eyes and Muhammed's eyes in colour. (as......as)

-Mahmood's eyes are as black as Muhammed's eyes.

هەندێک تێبینی لەسەر بەکارهێنانی (same, like, similar) :

1-ئەگەر پێویست بوو بە (similar) یان (same) یان (like) وەڵام بدەینەوە بەڵام لەپرسیارەکەدا (ناوی لەیەکچوو) بەئاشکرا نەبوو ئەوا پێویستە ئەم گۆڕانکارییانە پەیڕەو بکەین :

أ-ئەگەر ئاماژە کرا بە یەکێک لە وشەکانی (large, big, small, tiny, rooms,....) ئەوا لە وەڵامدا بڕگەی (in size) بەکاردەهێنین.

ب-ئەگەر ئاماژە کرا بە ڕەنگەکان وەکو (blue, red, white, black, purple, orange,...etc.) ئەوا (in colour) بەکاربهێنە.

ت-ئەگەر ئاماژە کرا بە تەمەن یان ساڵ وەکو (old, young, 20 years...etc.)ئەوا (in age) بەکاربهێنە.

ث-ئەگەر ئاماژە کرا بە وشەکانی وەکو (fat, heavy, thin, weigh...etc.) ئەوا (in weight) بەکارهێنە.

ج-ئەگەر ئاماژە کرا بە وشەی (short, tall, low, hogh) ئەوا (in height) بەکارهێنە.

ح-ئەگەر ئاماژە کرا بە وشەی (circle, square, rectangle...tec.) ئەوا (in shape) بەکارهێنە.

2-هەندێک جار ئاوەڵناو دەگۆڕین بۆ ناو بۆ دروستکردنی ناوی لەیەکچوو بۆ نمونە:

long changes to length

beautiful changes to beauty

3-هەندێک جار فرمان دەگۆڕین بۆ شێوەی (v.ing) بۆ دروستکردنی ناوی لەیەکچوو بۆ نمونە:

-am, is, are changes to being

-play changes to playing

4-ئەگەر دوو کەس لە ئاوەڵناوێکدا هاوبەش بوون وەکو ئاوەڵناوەکانی (generous, kind, severe, wicked) ئەوا دەتوانین ئەو ئاوەڵناوانە بگۆڕین بۆ ناو بۆ دروستکردنی ناوی لەیەکچوو وە دەیانگۆڕین بۆ (generosity, kindness, wickedness, severity) وە

هەروەها دەتوانین بۆ دروستکردنی ناوی لەیەکچوو بنوسین (in personality) واتە لە کەسایەتیدا.

لیستێک لە ناوی لەیەکچوو (ناوی سێیەم) لەگەڵ ئەو ئاوەڵناوەی کە پەیوەندی پێیەوە هەیە

ژمارە	ناوی سێیەم (N3)	ئاوەڵناوی پەیوەندیدار
1	size	Small, big, narrow, large…etc.
2	colour	White, black, red, orange…etc.
3	shape	Round, square, rectangle…etc.
4	length	Long, short
5	height	Tall, short
6	width	wide
7	age	Old, young
8	weight	Heavy, fat, thin, light
9	speed	Fast, slow
10	distance	Far, near
11	price, value, cost	Expensive, cheap
12	temperature	Cold, hot
13	model	New, old
14	personality	Good, kind, generous, loyal, bad, Wicked, severe
15	strength	Strong, weak
16	beauty	Beautiful
17	imprtantce	Important
18	accuracy	accurate

تێبینی : دەشێ لە ڕێگای دروستکردن (إشتقاق) ەوە ناوی سێیەم بگۆڕین بۆ ئاوەڵناوەکەی بۆ نمونە:

courage (n.) changes to courageous (adj.)

generosity (n.) changes to generous (adj.)

تێبینی : لە هەندێک نمونەدا دەتوانین لە ڕێگای ئەم زانیارییانەی لای خوارەوە ناوی لەیەکچوو (N3) بدۆزینەوە بۆ نمونە:

1-20 dinars……price

2-170 cm…..height

3-60 kilos (kgs)…..weight

4-30 years…..age

5-made of (wood, plastic, steel…)……..make

6-three rooms, four rooms, three books…….in the number of

7-petrol, coal, gas……..fuel

8-made in 1985……model

9-200 m^2, 300 m^2 ……….area

10-like swimming, painting……..hobby

11-like physics, like geography…..in the subject they like

12-a ship uses sail, a ship uses fuel………means of propelling

Example:

1-Show the similarity between Daban who weighs 30 kilos and Dastan who weighs 30 kilos too.

ئەم نمونەیەی سەرەوە دەتوانین بە چەند شێوەیەک شیکاری بکەین چونکە دەستنیشانی نەکردووە بە چ یاسایەک شیکار بکرێ بۆیە بەم شێوانەی لای خوارەوە شیکار دەکرێ ، وە بە هەرشێوەیەکیان شیکاری بکەی ڕاستە.

-Daban is like Dastan in weight.

-Daban like Dastan weighs 30 kilos.

-Daban is exactly the same as Dastan in weight.

-Daban has the same weight as Dastan.

-They are of the same weight.

-Daban and Dastan are of the same weight.

-Daban and Dastan are similar in weight.

-Both Daban and Dastan weigh 30 kilos.

-Daban is as heavy as Dastan.

2-Ali’s house has three rooms. Ahmed’s house has three rooms. (similarity)

ئەم نمونەیەی سەرەوە دەتوانین بە چەند شێوەیەک شیکاری بکەین چونکە دەستنیشانی نەکردووە بە چ یاسایەک شیکار بکرێ بۆیە بەم شێوانەی لای خوارەوە شیکار دەکرێ ، وە بە هەرشێوەیەکیان شیکاری بکەی ڕاستە.

-Ali’s house is like Ahmed’s house in the number of rooms.

-Ali’s house is like Ahmed’s house in size.

-Ali’s house like Ahmed’s house has three rooms.

-Ali’s house is the same as Ahmed’s house in size.

-Ali’s house has the same size as Ahmed’s house.

-Ali’s house and Ahmed’s house are of the same size.

-Ali’s house is similar to Ahmed’s house in size.

-Ali’s house and Ahmed’s house are similar in size.

-Both Ali’s house and Ahmed’s house have three rooms.

-Both have the same size.

-Ali’s house is as big as Ahmed’s house.

3-My watch is small. Your watch is small. (similarity)

-My watch is like your watch in size.

4-She is beautiful. A flower is beautiful. (the same as)

-She is the same as a flower in beauty.

5-This toy is made of plastic. That toy is made of plastic. (similar)

-This toy is similar to that toy in make.

-This toy is similar to that toy in being made of plastic.

6-Show the similarity between your eyes and Omed’s eyes in colour. (as……as)

-My eyes are as black as Omed’s eyes.

7-Dara runs fast. Dana runs fast too. (similarity. Use: similar, as…….as)

-Dara is similar to Dana in speed.

-Dara runs as fast as Dana.

8-Gold is expensive. Diamond is expensive. (like, as…..as)

-Gold is as expensive as diamond.

-Gold is like diamond in price.

-Gold like diamond is expensive.

9-Suha and Muna are of the same weight. (as…..as)

-Suha is as heavy as Muna.

10-Explain the similarity between a rocket and a space ship in speed. Use: as…..as

-A rocket is as fast as a space ship.

11-My father is as old as your uncle. Use (similar, both)

-My father is similar to your in age.

-Both my father and your uncle have the same age.

12-This ring is expensive. Her ring is expensive too. (similar)

-This ring is similar to her ring in price.

13-Shylock was as wicked as Tubal. (like)

-Shylock was like Tubal in personality.

-Shylock like Tubal was wicked.

-Shylock was like Tubal in wickedness.

14-Portia was Christian. Nerissa aws christia too. (same, both)

-Portia was the same as Nerissa in religion.

-Both Portia and Nerissa were Christian.

15-Explain the similarity between Dara who weighs 60 kilos and Dana who weighs 60 kilos. (like, as……as)

-Dara is like Dana in weight.

-Dara is as heavy as Dana.

16-He is courageous. The lion is courageous. (similar)

-He is similar to the lion in courage.

17-Show the similarity between your car which is white and your neighbour's car which is white. (same, as……as)

-My car is the same as my neighbour's car in colour.

-My car is as white as my neighbour's car.

18-Explain the similarity between Antonio in generosity. Use (like, as……as)

-Antonio is like Antonio in generosity.

-Antonio is as generous as Antonio.

19-Muhammad is 30 years old. Ahmed is 30 years old. (as……..as, like)

-Muhammad is as young as Ahmed.

-Muhammad is like Ahmed in age.

20-This book is important. Your book is important. (same, as….as)

-This book is the same as your book in importance.

-This book is as important as your book.

21-Her face is as beautiful as moon. (same)

-Her face is the same as moon in beauty.

22-Nadia is 160 cm. Nawal is 160 cm too. (similar, both)

-Nadia is similar to Nawal in height.

-Both Nadia and Nawal are 160 cm.

23-This ring is as expensive as that ring. The two…….

واتە (both of them) هەیە واتە (the two….)ئەم نمونەیەی لای سەرەوە بڕگەی بەدوای(the two….)فرمان دەنوسرێ و ڕستەکە تەواو دەکرێ

-The two rings are expensive.

24-Explain the similarity between your hair and Sana's hair in colour. Use (as…..as)

-My hair is as black as Sana's hair.

25-Sally plays volleyball well. Suha plays volleyball well too. (show the similarity. Use the prompt: both)

-Both Sally and Suha play volleyball.

26-Ahmed likes sea travel. Mazin likes sea travel. (both)

-Both Ahmed and Mazin like sea travel.

27-My watch is round. Your watch is round. Express similarity

-My watch is like your watch in shape.

28-My cassette recorder is as new as yours. Both………

-Both my cassette and yours are new.

29-Ali's desk is made of wood. Ahmed's desk is made of wood too. Similarity, use: both)

-Both Ali's desk and Ahmed's desk are made of wood.

30-Sara and Zana are of the same weight. Use (as…..as) to show similarity.

-Sara is as heavy as Zana.

31-Dana's radio is similar to Safeen's radio in size. Use: as…..as

-Dana's radio is as big as Safeen's radio.

32-Suha is beautiful. Nadia is beautiful too. (show similarity. Use: similar to)

-Suha is similar to Nadia in beauty.

33-Shylock is evil. The devil is evil. Use: (both) to express similarity.

-Both Shylock and the devil are evil.

34-Show the similarity between a baby and the moon in beauty. Use (as…..as)

-A baby is as beautiful as moon.

35-Lina as compared to Rawaz is tall. Use: similar

-Lina is similar to Rawaz in height.

36-Ari was as honest as Dara. The two……

-The two persons were honest.

37-Both Salar and Ari sell fruits. Use: (similar) in stead of (both)

-Salar is similar to Ari in profession.

Difference (n.) /difrəns/ /دیفرەنس/ جیاوازی

ئەم ئامڕازانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنرێن بۆ گوزارشت کردن لە جیاوازی.

1-differ from یان differs from

ناوی یەکەم + differ(s) from + ناوی دووەم + in + ناوی لەیەک جیاواز

تێبینی : ئەگەر ناوی یەکەم تاک بوو ئەوا (differs from) بەکاربهێنە بەڵام ئەگەر ناوی یەکەم کۆ بوو ئەوا (differ from) بەکاربهێنە.

Example:

1-My coat differs from your coat in price.

2-These glasses are small. Those glasses are big. (differ from)

-These glasses differ from those glasses in size.

3-Sangar as compared to Safeen is heavy. Use: (differ) in stead of (as compared to)

-Sangar differs from Safeen in weight.

4-Azad weighs 40 kilos. Dana weighs 60 kilos. Difference. Use: (differ)

-Azad differs from Dana in weight.

2-different from

ناوی یەکەم + (verb to be) + different from + ناوی دووەم + in + ناوی لەیەک جیاواز

Examples:

1-Suzan is 160 cm. Sara is 170 cm. (different from)

-Suzan is different from Sara in height.

2-Explain the difference between Aven who weighs 60 kilos and Naz who weighs 70 kilos. (Difference, use: different from)

-Aven is different from Naz in weight.

3-unlike جیاواز لە

ئەم ئامرازە بە دوو شێوە بەکاردەهێنرێ :

شێوەی یەکەم :

ناوی یەکەم + unlike + (verb to be) + ناوی دووەم + in + ناوی لەیەک جیاواز

Example:

-This bag is unlike my bag in colour

شێوەی دووەم :

ناوی یەکەم + unlike + ناوی دووەم + فرمان + com.

Examples:

1-Ali unlike Ahmed is clever.

2-Our house unlike Zeki's house has four rooms.

3-Dana unlike Zana runs fast.

4-as compared to

ناوی یەکەم + as compared to + ناوی دووەم + فرمان + com.

Examples:

1-This book as compared to Ari's book is important.

2-Rebeen as compared to Rahel plays football well.

5-each has a different + ناوی لەیەک جیاواز

Examples:

1-Dler's car differs from Aram's car in colour. (Use: each)

-Each has a different colour.

2-Jamal is 160 cm. Omer is 170 cm. Show the difference , use: each)

-Each has a different height.

6-than لە

ناوی یەکەم + (verb to be) + (ئاوەڵناوی یەک بڕگەیی + er) + than + ناوی دووەم

ناوی یەکەم +(verb to be)+(more +ئاوەڵناوی زیاتر لە یەک بڕگە)+than+ ناوی دووەم

Examples:

1-Our house is big. Your house is small. (Difference, use: than)

-Our house is bigger than your house.

2-Aveen is tall. Tanya is short. (than)

-Aveen is taller than Tanya.

3-Chro is intelligent. Chia is lazy. (than)

-Chro is more intelligent than Chia.

4-My camera as compared to Zana's camera is expensive. Use (than) in stead of (as compared to)

-My camera is more expensive than Zana's camera.

5-Hemn is good at swimming. Jihad is good at running. Difference, use: than

-Hemn is better than Jihad at swimming.

6-Show the difference between the two mobiles. Use: (than)

-This mobile is cheaper than that mobile.

تێبینی : ئامڕازی (than) لەم حاڵەتانەی لای خوارەوەشدا بەکاردەهێنرێ :

1-جیاوازی لە تەمەن : ئەگەر ئاماژە کرابوو بە وشەکانی (age, years) ئەوا (younger) یان (older) بەکاربهێنە.

Example:

-Kamaran is 30 years old. Hiwa is 20 years old. (than)

-Kamaran is older than Hiwa.

2-جیاوازی لە کێش : ئەگەر ئاماژە کرابوو بە وشەکانی (kilos, weight) ئەوا (lighter) یان (heavier) بەکاربهێنە.

Example:

-Make a comparison between Ali who weighs 60 kilos and Ahmed who weighs 70 kilos. (Difference, use: than)

-Ali is lighter than Ahmed.

3-جیاوازی لە بەرزی : ئەگەر ئاماژە کرابوو بە وشەکانی (height, cm) ئەوا (taller) یان (shorter) بەکاربهێنە.

Example:

-Sirwan is 160 cm. Mariwan is 150 cm. (Difference: than)

-Sirwan is taller than Mariwan.

4-جیاوازی لە خێرایی : ئەگەر ئاماژە کرابوو بە وشەی (speed) ئەوا (faster) یان (quicker) یان (slower) بەکاربهێنە.

Example:

-Show the difference between Harem who runs fast and Hiwa who runs slowly. (than)

-Harem is faster that Hiwa.

5-جیاوازی لە پلەی گەرمی : ئەگەر ئاماژە کرابوو بە وشەی (temperature) ئەوا (hotter) یان (colder) بەکاربهێنە.

Example:

-Explain the difference between Kirkuk and Sulaimaniya in temperature. Use: than

-Kirkuk is hotter than Sulaimaniya.

6-جیاوازی لە نرخ : ئەگەر ئاماژە کرابوو بە وشەکانی (value, price) ئەوا (cheaper) یان (more expensive) بەکاربهێنە.

Example:

-Express the difference between Alan's shirt and Ari's shirt in price. Use: (than)

-Alan's shirt is more expensive than Ari's shirt.

7-جیاوازی لە ژمارە : ئەگەر ئاماژە کرابوو بە وشەی (number) ئەوا مەبەستی ئەو ناوەیە کە (s) ی کۆ وەردەگرێ وە یاساکەشی بەم شێوەی لای خوارەوەی لێدێت :

ناوی یەکەم+(have, has)+(more, fewer) + ناوی ژمێرراو +than+ ناوی دووەم

تێبینی : ئەگەر ناوی یەکەم تاک بوو ئەوا (has) بەکاربهێنە لە یاساکەدا ، وە ئەگەر ناوی یەکەم کۆ بوو ئەوا (have) بەکاربهێنە لە یاساکەدا.

Example:

-I have two brothers. He has three brothers. (than)

-I have fewer brothers than him.

8-جیاوازی لە (باشتر) یان (خراپتر) : ئەویش بە بەکارهێنانی یەکێک لە وشەکانی (better) یان (worse) ، وە یاساکەشی بەم شێوەی لای خوارەوەی لێدێت.

ناوی یەکەم + (is, are) + (better, worse) + at +((ناوی (زانست) یان (یاری)) + than + ناوی دووەم

تێبینی : ئەگەر ناوی یەکەم تاک بوو ئەوا (is) بەکاربهێنە لە یاساکەدا ، وە ئەگەر ناوی یەکەم کۆ بوو ئەوا (are) بەکاربهێنە لە یاساکەدا.

Example:

-Aram speaks English well. Ari speaks English badly. (than)

-Aram is better at English than Ari.

تێبینی : دەشێ (دەگونجێ) ئەو دوو ئامڕازەی لای خوارەوە بەکاربهێنین بۆ گوزارشت کردن لە جیاوازی لەنێوان دوو ناو دا .

(not as……as), (not so…….as)

Example:

-Srood's age is 15 years old. Snoor's age is 20 years old. Express the difference twice. Use (so………as), (as………as)

-Srood is not so old as Snoor.

-Srood is not as old as Snoor.

تێبینی : ئامڕازی (but) : ئەم ئامڕازە دەکەوێتە ناوەڕاستی ڕستەکەوە لەکاتی بەیەکەوە بەستندا.

Examples:

1-Suha is tall. Tara is short. Make a comparison between Suha and Sara in height. Use: (but)

-Suha is tall but Sara is short.

2-Make a comparison between Aram and his brother in height. (but)

-Aram is short but his brother is tall.

Other example: نمونەی تر

-Make a comparison between Aram and his brother in height. Use (unlike, than)

-Aram is unlike his brother in height.

-Aram is shrter than his brother.

تێبینی : دەشێ پرسیار بکرێ بە (similarity) بەڵام داوا بکات بیگۆڕیت بۆ (difference) ، یان بەپێچەوانەوە پرسیار بکرێ بە (difference) وە داوا بکات بیگۆڕیت بۆ (similarity) ، بۆیە پێویستە جوان تێبگەین.

Examples:

1-Zryan is similar to Botan in height. Difference, use: as compared to

-Zryan as compared to Botan is tall.

2-Twana and Dana are of the same age. Difference, use: differ

-Twana differs from Dana in age.

3-Sardar is faster than Hiwa. Express similarity, use: same

-Sardar is the same as Hiwa in speed.

4-My room is as cold as my brother's room. Express difference, use:each

-Each has a different temperature.

Other examples:

1-Make a comparison between Aram amd Azad, showing the difference in the number of pens. Use: than

-Aram has more pens than Azad.

2-Use (than) to show the difference in height between Ako and Aso.

Ako is taller than aso.

3-Describe the difference (use: differ) between your shirt and his shirt in colour. Your shirt is white and his shirt is blue.

-My shirt differs from his shirt in colour.

4-Use (each) to show the difference between Ali's house which is small and Ahmed's house which is large.

-Each has a different size.

5-This eye glass is very cheap. That eye glass is very expensive. Show the difference. Use: as compared to

-This eye glass as compared to that eye glass is very cheap.

6-Kani is twenty years old. Kardo is fifteen years old. (difference)

-Kani is older than Kardo.

7-Gold is expensive. Lead is cheap. Express the difference by using fisrt (unlike) and second (than)

-Gold is unlike lead in price.

-Gold is more expensive than lead.

8-Nada's car is very old. Sara's car is new. (use: than)

-Nada's car is older than Sara's car.

9-English is easy. Chinese is difficult. (as compared to)

-English as compared to Chinese is easy.

10-Show the difference between a rectangle and a triangle.

-A rectangle is dhfferent from a triangle in shape.

11-Suha weighs 50 kilos. Samir weighs 40 kilos. (use: than)

-Suha is heavier than Samir.

12-Tara is similar to Taban in weight. (Difference, use: as compared to)

-Tara as compared to Taban is heavy.

13-A steamer use fuel. A sailing ship uses sail. (Use: unlike)

-A steamer is unlike a sailing ship in means of propelling.

14-Dler's father sells car. Dara's father sells clothes. (difference)

-Dler's father is unlike Dara's father in job.

15-Shada is 160 cm. Shan is 180 cm. (Difference)

-Shada as compared to Shan is shorter.

16-Basak's weight is 60 kilos. Barham's weight is 50 kilos. (than)

-Basak's weight is more than Barham's weight.

-Basak is heavier than Barham.

17-Express the difference between your watch and Ari's watch in design. (use: each)

-Each has a different design.

18-Show the difference in temperature between summer and winter. Use : than

-Summer is hotter than winter.

19-Helen’s sweator is white. Nada’s sweator is green. Difference, use : (as compared to)

-Helen’s sweator as compared to Nada’s sweator is white.

20-Make a comparison between you and Basim. Showing the difference in the number of the brothers. Use (than)

-I am unlike Basim in the number of chirdren.

21-Gold is expensive. Lead is cheap. (Use: differ)

-Gold differs from lead in price.

22-Show the difference between your watch which is expensive and Hemn’s watch which is cheap. Use: unlike

-My watch is unlike Hemn’s watch in price.

23-Kawther’s bag is round. Huda’s ground is square. (Show the difference. Use: as compared to)

-Kawther’s bag as compared to Huda’s watch is round.

24-Show the difference between Shene’s eyes which are brown and Gulla’s eyes which are green. (Use: unlike)

-Shene’s eyes unlike Gulla’s eyes is brown.

Shene’s eyes are unlike Gulla’s eyes in colour.

25-Muhammad has got 90 marks in English. Mustafa has got 60 marks in English. (difference. Use: than)

-Muhammed is cleverer than Mustafa.

Preference (n.) /prefrəns/ /پرێفرەنس/ پەسەند کردن

1-Asking about preference پرسیار کردن دەربارەی پەسەند کردن

بۆ مەبەستی پرسیار کردن لە پەسەند کردن دوو یاسامان هەیە :

1-What + ناوی پەسەند کراو + do you like?

Example:

-What colour do you like?

2-What's + ڕاناوی خۆیەتی + (fovourite, best) + ناوی پەسەند کراو ?

Example:

-Ask Ahmed of his favourite colour.

What's your fovourite colour?

تێبینی : کاتێک وشەی (favourite) لە پرسیارەکەدا باسکرا بەوەدا دەیناسینەوە کە یاسای دووەمە.

2-Expressing or stating preference گوزارشت کردن لە پەسەند کردن

بۆ مەبەستی گوزارشت کردن لە پەسەند کردن حەوت یاسامان هەیە :

1- بکەر + like + شتی پەسەند کراو .

Examples:

1-What game do you like? Use the prompt (tennis) to state your preference.

-I like tennis.

2-State your preference concerning people who are brave.

-I like people who are brave.

3-Express your preference about pupils who are clever.

-I like pupils who are clever.

2- ڕاناوی خۆیەتی + (favourite, best) + شتی پەسەند کراو + (is, are) + جۆری پەسەند کراو

تێبینی : ئەو یاسایەی سەرەوە کاتێک بەکاردەهێنین کە لە پرسیارەکەدا ئاماژە بکات بە یەکێک لە وشەکانی (favourite) یان (best).

Examples:

1-State your preference of your favourite subject.

-My favourite subject is English.

2-What's your best hobby?

-My best hobby is swimming.

3-I + like + شتی پەسەند کراو , but I hate + شتی پەسەند نەکراو

Examples:

1-Express your preference of football and tennis. (Use: like / hate)

-I like football, but I hate tennis.

-I like playing football, but I hate playing tennis.

2-State your preference concerning (theatre – cinema). Use: (like / hate)

-I like theatre, but I hate cinema.

-I like going to theatre, but I hate going to cinema.

3-Show your preference of hot and cold meals. Use: like / hate

-I like hot meals, but I hate cold meals.

-I like having hot meals, but I hate having cold meals.

4-I'd prefer to + base + شتی پەسەند کراو .

تێبینی : لەو یاسایەدا (I'd) بریتییە لە کورتکراوەی (I would) .

Examples:

1-State your preference of the game you would play at home. (Use: I'd prefer)

-I'd prefer to play tennis at home.

2-State your preference concerning the place you would go on Friday.

I'd prefer to go to Kirkuk on Friday.

3-What would you like to do on Friday? Preference. Use: prefer

-I'd prefer to go to Kirkuk on Friday.

5-As far as I'm concerned the best + شتی پەسەند کراو + to + base + (is, are) + جۆری پەسەند کراو

تێبینی : ئەم یاسایە کاتێک بەکاردەهێنرێ ئەگەر لە پرسیارەکەدا ئاماژەی بە یەکێک لەم سێ وشەیە کردبوو ، وشەکانیش ئەمانەن : (best, concerned, as far as) .

Examples:

1-State your preference of the bset language to learn. (Use: concerned)

-As far as I'm concerned the best language to learn is English.

2-Express your preference concerning the best game to play. (Use: as far as)

-As far as I'm concerned the best game to play is football.

3-Which is the best place to spend your holiday in? preference, use: (as far as)

-As far as I'm concerned the best place to spend my holiday in is Zewe.

6- ناوی یەکەم + prefer(s) + v.ing + پەسەندی یەکەم + to + پەسەندی دووەم + but + ناوی دووەم + would rather + base + پەسەندی دووەم .

تێبینی : ئەم یاسایە بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە دوو حاڵەتی جیاواز لە دوو کەس دا ، وە ئەگەر وتی بە (prefer/would rather) شیکاری بکە ئینجا بەم یاسایە شیکاری بکە ، وە ئەگەر ناوی یەکەم تاک بوو ئەوا (prefers) بەکاربهێنە بەڵام ئەگەر ناوی یەکەم کۆ بوو ئەوا (prefer) بەکاربهێنە ، وە ئەگەر لە نمونەکەدا فرمانی پێویست نەبوو بۆ تەواو کردنی واتای ڕستەکە ئەوا پێویستە خۆمان (verb) ێکی گونجاو دابنێین لە ڕستەکەدا.

Examples:
1-Show Ako's and Aso's preference concerning (tea and coffee). Use: (prefer / would rather)
-Ako prefers drinking tea to drinking coffee but Aso would rather drink coffee.
2-State that you are in favour of travelling by air and your brother is in favour of trvelling by sea. (Use: prefer / would rather)
-I prefer travelling by air to trvelling by sea but my brother would rather travel by sea.

3-I'd prefer reading a book to watching T.V. I'd rather……….

-I'd prefer reading a book to watching T.V. but I'd rather watch T.V.

4-You are in favour of running. Kawa is in favour of playing the piano. Preference. Use: prefer / would rather

-I prefer running to playing piano but Kawa would rather play piano.

5-Hemn is in favour of novels. Ziyad is in favour of short stories. Preference, use: (prefer / would rather)

-Hemn prefers reading of novels to reading of short stories but Ziyad would rather reading of short stories.

6-Shelan is in favour of skirts. Linda is in favour of jeans. Use: (prefer – would rather) to show their preferences.

-Shelan prefers wearing skirts to wearing jeans but Linda would rather wearing jeans.

ئەم خشتەیەی لای خوارەوە بریتییە لە کۆمەڵێک فرمان کە واتاکەی ڕێکدەکەوێت لەگەڵ پەسەندی دووەم

ژمارە	فرمان لەسەر شێوەی (base)	ناوی پەسەندی دووەم
1	be	a doctor, an engeering
2	go to	cinema, theatre
3	have, drink	tea, coffee
4	like	swimming, fishing
5	listen to	Quran, good essays
6	play	piano, guitar
7	study	Medicine, engineering
8	travel	air, sea, car
9	watch	T.V., satellite
10	wear	T-shrt, suit, tie, jeans

7- ئەم یاسایە بریتییە لە سێ دانە کە ئەمانەی لای خوارەوەن

-I don’t like + حاڵەتی پەسەند نەکراو

-I can’t stand + حاڵەتی پەسەند نەکراو

-I don’t mind + حاڵەتی پەسەند کراو

تێبینی : یاسای سێیەم بۆ حاڵەتێک بەکاردەهێنرێ کە پێویست ناکات ڕەفز بکرێ چونکە کار ناکاتە سەر ئارەزووی گشتی.

ئەم کۆمەڵە نمونەیەی لای خوارەوە کۆمەڵێک نمونەن بۆ حاڵەتی پەسەند نەکراو (الحالة غير المفضلة) کە هەمیشە بەدوای حاڵەتی یەکەم و دووەم بەکاردەهێنرێ یان لەگەڵ حاڵەتی یەکەم و دووەم بەکاردەهێنرێ.

Examples:
1-Children who play in the street.
2-People who drink alcohol.
3-Those who phone late at night.
4-Those who speak in a loud voice.
5-Pupils who cheat in the exam.
6-Girls who wear wigs.
7-People who always show off.
8-Those who smoke a lot.
9-Those who tell lies.
10-A teacher who praises himself.
11-Those who don't respect older people.

بەشێوەیەکی گشتی پرسیار لەم بابەتە بەم شێوانەی لای خوارەوە دەکرێ :

1-What do you think of + حاڵەتەکە ?

2-What about + حاڵەتەکە ?

3-Discuss the following preference + حاڵەتەکە .

وە جاری وا هەیە پرسیار دەکرێ بۆ ئەوەی پرسیار بکرێ لەو حاڵەتە پەسەند نەکراوە بەم شێوەیەی لای خوارەوە :

Example:
-Ask for Sirwan's opinion concerning people who tell lies.
-What do you think of people who tell lies?

ئەم کۆمەڵە نمونەیەی لای خوارەوە کۆمەڵێک نمونەن کە پێویستی بە ڕەفز نییە و لەگەڵ عیبارەتی (I don't mind) بەکاردەهێنرێ.

Examples:
1-Those who drive sport cars.
2-Those who put eau de cologne.
3-People who have dinner late at night.

4-Those who read while they are having their meals.
Examples:
1-What do you think of those who don't pray? (Use: don't like)
-I don't like those who don't pray.
2-Discuss the following preference:
-People who don't attention to their appearances. (Use: stand)
-I can't stand people who don't pay attention to their appearances.
3-What about those who drive sport cars. (don't mind)
-I don't mind those who drive sport cars.
4-What do you think of those who phone late at night? Use: stand
-I can't stand those who phone late at night.

Agreeing with others' preferences ڕازی بوون لەگەڵ پەسەند کردنی کەسانی تر

1-ئەگەر ڕستەکە یەکێک لە فرمانەکانی (verb to be) تێدابوو وەکو (is) یان (was) ئەوا ئەم بڕگانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین :

-Is it? So is mine. بۆ ڕانەبردووی تاک

-Was it? So was mine. بۆ ڕابردووی تاک

-Are they? So are mine. بۆ ڕانەبردووی کۆ

-Were they? So were mine. بۆ ڕابردووی کۆ

2-بەڵام ئەگەر ڕستەکە فرمانی (verb to be) تێدانەبوو بەڵام فرمانی (like) یان (prefer) ی تێدابوو ئەوا لەکاتی ڕازی بووندا فرمانی (do) بەکاردەهێنین ، وە یاساکەشی ئەمەی لای خوارەوەیە :

-Do you? So do I.

Example:
-Your friend likes pepsi. How would you agree with his preference?
-Do you? So do I.

Disagreeing with others' preferences ڕازی نەبوون لەگەڵ پەسەندکردنی کەسانی تر

1-ئەگەر ڕستەکە یەکێک لە فرمانەکانی (verb to be) تێدابوو ئەوا ئەم دوو بڕگەیەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین :

-Is it? Mine is not. My favourite……… بۆ ڕانەبردووی تاک

-Was it? Mine was not. My favourite………… بۆ ڕابردووی تاک

2-بەڵام ئەگەر ڕستەکە فرمانی (like) یان (prefer) ی تێدابوو ئەوا لەکاتی ڕازی بووندا فرمانی (do) بەکاردەهێنین ، وە یاساکەشی ئەمەی لای خوارەوەیە :

-Do you? I don't. I like……… بۆ ڕانەبردوو

-Did you? I didn't. I liked……….. بۆ ڕابردوو

Examples:

1-Disagree with sardar whose favourite colour is red. (Use: white)

-Is it? Mine is not. My favourite colour is white.

2-I like coffee. Disagree with this preference. (Use: tea)

-Do you? I don't. I like tea.

3-My favourite subject is chemistry. Disagree. Use the prompt (biology)

-Is it? Mine is not. My favourite subject is biology.

4-Honar's favourite sport is walking. Disagree

-Is it? Mine is not. My favourite sport is swimming.

Other examples:

1-Jamal's favourite colour is red. Agree with his preference.

-Is it? So is mine.

2-Hiwa's favourite hobby is swimming. Disagree with his preference.

-Is it? Mine is not. My favourite hobby is drawing.

3-Show your preference concerning people who drive sport cars. (Use: mind)

-I don’t mind people who drive sport cars.

4-I like red. Disagree with this preference. (Use: green)

-Do you? I don’t. I like green.

5-Use (prefer / would rather) to express Aram’s and Ako’s preferences concerning political books and literary books.

-Aram prefers reading political books to reading literary books but Ako would rather read literary books.

6-Express your preference concerning those who obey the traffic regulation.

-I like those who obey traffic regulation.

7-What clothes do you like wearing? What clothes do you hate wearing?

-I like wearing jeans but I hate wearing suit.

8-Salim is in favour of hot meals but Ali is in favour of cold meals. (Use: prefer / would rather)

-Salim prefers having hot meals to having cold meals but Ali would rather have cold meals.

9-You like travelling by air. Diary is in favour of travelling by sea. Express your preferences. (Use: prefer / would rather)

-I prefer travelling by air to travelling by sea but Diary would rather travel by sea.

10-Dana is in favour of soft music. Aveen is in favour of swimming. Use: prefer / would rather to express their preference.

-Dana prefers listening to soft music to swimming but Aveen would rather like swimming.

11-Your friend's favourite food is rice. You disagree with him. Use: (steak)

-Is it? Mine is not. My favourite food is steak.

12-Disagree with naz whose favourite subject is Arabic. Use: English

-Is it? Mine is not. My favourite subject is English.

13-I like violet. Agree with this preference.

-Do you? So do I.

14-Nada is in favour of jeans. Maha is in favour of skirts. (Use: prefer / would rather to explain their preference)

-Nada prefers wearing jeans to wearing skirts but Maha would rather wear skirts.

15-Express your preference of those who behave roughly with people.

-I don't like those who behave roughly with people.

16-Hadi prefers coffee after dinner. Agree with his preference

-Do you? So do I.

17-Express your preference concerning pupils who are clever and honest.

-I don't mind pupils who are clever and honest.

18-Samir likes football. Ahmed likes tennis. Show preference. (Use: prefer / would rather)

-Samir prefers playing football to playing tennis but Ahmed would rather play tennis.

19-Karwan is in favour of 7 up. Barzan is in favour of pepsi. (Use: prefer / would rather to explain their preference)

-Karwan prefers drinking 7 up to driking pepsi but Barzan would rather drink pepsi.

20-Kawa's favourite subject is English. Agree

-Is is? So is mine.

21-Samir prefers the cinema. Disagree with his preference

-Do you? I don't. I like going to fishing.

22-Hozan is in favour of old films. Veyan is in favour of new films. Use (prefer / would rather) to express their preference

-Hozan prefers looking at old films to looking at new films but Veyan would rather look at new films.

23-Huda likes orange juice. Nahla likes coffee. Use (prefer / would rather)

-Huda prefers drinking orange juice to drinking coffee but Nahla would rather drink coffee.

24-My father liked playing chess. Agree

-Did you? So did I.

25-Use (prefer / would rather) to express Samir's and Firas's preference concerning: air travel / sea travel.

-Samir prefers travelling by air to travelling by sea but Firas would rather travel by sea.

26-State your preference concerning people who drive politely.

-I like people who drive politely.

28-Ahmed's favourite hobby is playing football. Disagree with his preference. Use the prompts (reading books)
-Is it? Mine is not. My favourite hobby is reading books.
29-Layla's favourite season is spring. You disagree with her, using prompt (winter)

-Is it? Mine is not. My favourite season is winter.
30-Hassan likes coffee. Disagree (use the prompt: tea)
-Do you? I don't. I like tea.
31-Which is the best place to hold our family party in? use: as far as I'm concerned to show preference.
-As far as I'm concerned the best place to hold our party in is a hotel.
32-State your preference concerning people who are active and helpful.
-I like people who are active and helpful.
33-I like living in a farm. (preference, agreement)
-Do you? So do I.
34-Use (prefer…….would rather) to show your and Ali's preferences in (sit in a sea-boat, swim in the sea)
-I prefer sitting in a sea-boat to siwimming in the sea but Ali would rather swim in the sea.
35-Express your preference of those who talk a lot.
-I don't like those who talk a lot.

Likelihood (n.) = Probability (n.) ئەگەر (إحتمال)

ئەو حەوت بڕگانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ گوزارشت کردن لە (ئەگەر) :

1-may 2-suppose – could 3-might – possibly
4-There is a chance 5-I expect 6-perhaps
7-probably (possibly)

1-may

ئەم وشەیە یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە ، وە خۆی یەک یاسایە بەڵام من جیام کردووەتەوە و کردوومە بە چەند بەشێکەوە بۆ ئەوەی بەئاسانی تێیبگەین :

- بکەر + may + base
- بکەر + may + be + v.ing
- بکەر + may + be + جار و مجرور

- بکەر + may + be + adj.

وە لەو یاسایانەی سەرەوەدا دەبێت ئەوە بزانین کە جار و مجرور بریتییە لە نمونەی لەم شێوانە (in the garden, at school, on the table, under the water…etc.).

تێبینی : ئەگەر لەجیاتی بکەر (obj.) مان هەبوو واتە (مفعول بە) ئەوا یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت :

- مفعول بە + may + be + p.p.

تێبینی : بڕگەی (I don't know) بەکاردەهێنین تەنها لەم یاسایەدا کە ئەگەر نمونەکەمان بە شێوەی پرسیار بوو ، وە لە نمونەکانی داهاتوودا بۆمان ڕوون دەبێتەوە .

Examples:
1-Do you think that Lawk will pass the exam? Express likelihood). Use: may
-I don't know. He may pass the exam.
2-What's your mother doing? (Likelihood, use: may and prompt washing the dishes)
-I don't know. She may be washing the dishes.
3-Where is Dana? (Probability, use: may and in the library)
-I don't know. He may be in the library.
4-Why does Zhino look pale? (likelihood. Use: may and the prompt sick)
-I don't know. She may be sick.
5-Is the letter written now? (likelihood. Use: may)

لەو نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین کە پرسیار کراوە بە شێوەی بکەرنادیار و هەروەها فرمانەکەش کە بەکارهاتووە بریتییە لە (p.p.) کە ئەویش (written) ە ، وە واتای ڕستەکە ئەوەیە کە (ئایا نامەکە دەنوسرێ ئێستا؟) ، بۆیە پێویستە بەو یاسایە شیکاری بکەین کە (مفعول بە) ەکەی تێدایە.

-I don't know. It may be written now.
6-Has Shvan finished his work. Likelohhod, use: (may)

-I don’t know. He may be finished his work.

2-suppose – could

-well, I suppose + بکەر + could + base

-well, I suppose + بکەر + could + be + جار و مجرور

-well, I suppose + بکەر + could + be + adj.

-well, I suppose + بکەر + could + be + v.ing

تێبینی : ئەگەر لەجیاتی بکەر (obj.) مان هەبوو واتە (مفعول بە) ئەوا یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت :

-well, I suppose + مفعول بە + could + be + p.p.

Examples:
1-Do you think Ari will come tomorrow? (likelihood. Use: suppose – could)
-Well, I suppose he could come tomorrow?
2-Do you think Shokhan is still in her bed? Use: suppose - could
-well, I suppose she could be in her bed.
3-Is the stolen bag found? (likelihood, suppose – could)

لەو نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین کە پرسیار کراوە بە شێوەی بکەرنادیار و هەروەها فرمانەکەش کە بەکارهاتووە بریتییە لە (p.p.) کە ئەویش (found) ە ، وە واتای ڕستەکە ئەوەیە کە (ئایا جانتا دزراوەکە دۆزرایەوە؟) ، بۆیە پێویستە بەو یاسایە شیکاری بکەین کە (مفعول بە) ەکەی تێدایە.

-Well, I suppose it could be found.

3-might – possibly

- بکەر + might possibly + base

- بکەر + might possibly + be + جار و مجرور

- بکەر + might possibly + be + adj.

- بکەر + might possibly + be + v.ing

تێبینی : ئەگەر لەجیاتی بکەر (.obj) مان هەبوو واتە (مفعول به) ئەوا یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت :

- مفعول به + might possibly + be + p.p.

Examples:
1-Daroon is studying. (probability. Use: might possibly) and the prompt: pass the exam.
-She might possibly pass the exam.
2-What's Kochar doing now? (likelihood, might possibly, studying)
-She might possibly be studying.
3-Karwan doesn't speak with us. Express likelihhod. (use: might possibly and the prompt angry with us)
-He might possibly be angry with us.
4-Tarza looks unhappy and worried. (likelihood, might possibly and the prompts : in trouble)
-She might possibly be in trouble.
5-Farhad is not at home. (Probability, might possibly, in the library)
-He might possibly be in the garden.
6-No doubt they had some problems last week. Likelihhod. Use: might
-They might possibly have some problems last week.

4-There is a chance

ئەو بڕگەیەی سەرەوە زیاتر لەگەڵ کاتی داهاتوو (future) دا بەکاردەهێنین .

-There is a chance + بکەر + will + base

-There is a chance + بکەر + will + be + جار و مجرور

-There is a chance + بکەر + will + be + adj.

-There is a chance + بکەر + will + be + v.ing

تێبینی : ئەگەر لەجیاتی بکەر (.obj) مان هەبوو واتە (مفعول به) ئەوا یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت :

-There is a chance + مفعول به + will + be + p.p.

Examples:
1-Today is cloudy. (Show the probability. Use: a chance and the prompt raining)
-There is a chance it will be raining.
2-Sara is studying hard. (likelihood : a chance : succeed)
-There is a chance she will succeed.
3-Where will we find the manager? Explain the probability, use: a chance and the prompts in his room
-There is a chance he will be in his room.
4-Basoz is making noise. (likelihhod, use: a chance and the prompts: punished)
-There is a chance she will be punished.

5-I expect

ئەو بڕگەیەی سەرەوە زیاتر لەگەڵ کاتی داهاتوو (future) دا بەکاردەهێنین .

-I expect + بکەر + will + base

-I expect + بکەر + will + be + جار و مجرور

-I expect + بکەر + will + be + adj.

-I expect + بکەر + will + be + v.ing

تێبینی : ئەگەر لەجیاتی بکەر (.obj) مان هەبوو واتە (مفعول به) ئەوا یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت :

-There is a chance + مفعول به + will + be + p.p.

Examples:
1-Aram is weak at English but he is working hard. (Express likelihood. use: expect and the prompts pass the exam)

-I expect he will pass the exam.
2-It's cloudy. (probability. Use: expect and prompt cold)
-I expect it will be cold.
3-Awat is a careless worker. (likelihood, expect, dismissed)
کە ئەویش (p.p.)لەو نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین کە ئەو نمونەیەی کە داویەتی بریتییە لە
ە ، بۆیە پێویستە بەو یاسایە شیکاری بکەین کە (مفعول بە) ەکەی تێدایە.(dismissed)
-I expect he will be dismissed.

6-perhaps

-Perhaps + بکەر + will + base

-Perhaps + بکەر + فرمانی ڕانەبردوو

-Perhaps + بکەر + فرمانی ڕابردوو

-Perhaps + بکەر + will + be + noun

Examples:
1-Dilveen is absent today. (likelihhod. Use: perhaps and the prompt sick)
-Perhaps he is sick. (Perhaps + بکەر + فرمانی ڕانەبردوو)

2-Where did Ali meet Ahmed? (perhaps, in the library)
-Perhaps he met him in the library. (Perhaps + بکەر + فرمانی ڕابردوو)

3-Your brother is late. (Perhaps: use: arrive after ten minutes)
-Perhaps he will arrive after ten minutes. (Perhaps + بکەر + will + base)

4-It's cloudy / a sandstorm. (use: perhaps and the prompt: there)
-Perhaps there will be a sandstorm.(Perhaps + بکەر + will + be + noun)

5-Shamal seems sad. (perhaps , got high marks)
-Perhaps he got high marks. (Perhaps + بکەر + فرمانی ڕابردوو)

6-Saman cannot attend the meeting. Likelihood, use: (perhaps) and the prompts (have some visitors)
-Perhaps he will have some visitors.

7-Why does the generator stop? Likelihood. use: (perhaps) and the prompts (no petrol in it)
-Perhaps it is no petrol in it.

7-probably or possibly
-Probably + بکەر + will + base
-Probably + بکەر + فرمانی ڕانەبردوو
-Probably + بکەر + فرمانی ڕابردوو
-Probably + بکەر + (is, are) + v.ing
- بکەر + (am, is, are, was, were) + probably + جار و مجرور
- بکەر + (am, is, are, was, were) + probably + adj.

Examplse:
1-He is still studying. (likelihood: use: probably and has an exam)
-Probably he has an exam. (Probably + بکەر + فرمانی ڕانەبردوو)
2-Where are the children? (probably: use: watching T.V.)
-Probably they are watching T.V. (Probably + بکەر + are + v.ing)
3-Dara looks cheerful. (probably, use: received US $ from a board)
-Probably he received US $ from a board.(Probably + بکەر + فرمانی ڕابردوو)
4-Where is Hemn? Use: probably and in his room.
-He is probably in his room. (بکەر + is + probably + جار و مجرور)
5-How is he today? Use: possibly and ill.
-He is possibly ill. (بکەر + is + possibly + adj.)
6-There was no sign of Samir. (probably, sick)
-He was probably sick. (بکەر + was + possibly + adj.)
7-It is cloudy. (Probability. Use: expect and prompt cold)
-I expect it will be cold.

8-When will Ari finish the work? (probably: after an hour)

-Probably he will finish the work after an hour. (Probably+بکەر+will+base)

تێبینی : بڕگەی (there.....) بەکاردەهێنرێ لەبەردەم ئەو زانیارییەی کە لە پرسیارەکەدا هاتووە وەک ناوی : (sand storm, something, floods, cold) ، وە بەکاردەهێنرێ لەگەڵ هەموو یاساکانی پێشەوە ، وە یاساکەشی بە یەکێک لەم سێ شێوەیەی لای خوارەوە دەبێت :

1-there is...... بۆ کاتی ڕانەبردوو

2-there was......... بۆ کاتی ڕابردوو

3-there will be...... بۆ کاتی داهاتوو

Examples:

1-It's cloudy. (State the likelihood, use the prompts: a sandstorm), use: a chance, perhaps

-There is a chance there will be a sandstorm.

-Perhaps there will be a sandstorm.

2-He is late. Express likelihood. use: the prompts: something wrong with him. Use: probably, expect, perhaps

-Probably there is something wrong with him.

-Probably something is wrong with ihm.

-I expect there is something wrong with him.

-Perhaps there will be a sandstorm.

3-The car stopped suddenly. (something wrong with the engine), use: perhaps, probably)

-Probably there was something wrong with the engine.

-probably something was wrong with the engine.

-Perhaps there was something wrong with the engine.

تێبینی : پرسیار دەربارەی ئەگەر (إحتمال) دەشێ بە شێوەی فەرمان کردن بەم شێوانە بێتەوە وەکو (Express, Show, Explain the likelihood of, Express the probability of……etc.) ئەوا لەم حاڵەتەدا پێویستە ئەو ناوەی کە هەیە بیگۆڕین بۆ (base) ، وە لە خوارەوە هەندێک ناومان هەیە و (base) ەکانیمان نوسیوە .

ژمارە	ناو	base
1	arrival	arrive
2	success	succeed
3	getting	get
4	refusal	refuse
5	departure	depart
6	being	be
7	failure	fail
8	rain, raining	rain

Examples:

1-Show the likelihood of rain in November. (use: may, chance)

-It may rain in November.

-There is a chance it will rain in November.

2-State the probability of Omed's depature tomorrow. (Use: expect)

-I expect he will depart tomorrow.

3-Express the likelihood of Dara's getting high marks. (suppose – could)

-I suppose Dara could get high marks.

4-Use (might possibly) to explain the probability of Shilan's being in the library.

-She might possibly be in the library.

5-Express the likelihhod of Karwan's success. (use: may, perhaps)

-Karwan may succeed.

-Perhaps Karwan will succeed.

بەکارهێنانی (may) لە ڕابردوو دا

ئەگەر داوا کرا (may) لە حاڵەتی ڕابردوودا بەکاربهێنرێ ئەوا پێویستە ئەم یاسایەی لای خوارەوە بەکاربهێنین :

بکەر + may + have + p.p.

Examples:

1-When did the visitors arrive? Likelihood, use: may

-The visitors may have arrived yesterday.

2-Show the probability of Ako's leaving to London last year. Use: may

-Ako may have left to London last year.

Other examples:

1-Do you think Ali will get promoted? (likelihood, use: suppose)

-I suppose he could get promoted.

2-Look at the clock. Express likelihood, using (chance, miss the bus)

-There is a chance he will miss the bus.

3-He left in a hurt. Express the likelihood by using (probably), use the prompts (wanted to catch the bus)

-Probably he wanted to catch the bus.

4-Express the likelihood of Karzan's departure tomorrow. (Use: expect)

-I expect he will depart tomorrow.

5-The car stopped suddenly. (Use: perhaps and the prompts: no petrol)

-Perhaps it had no petrol.

6-Show the probability of Hardy's refusal of our offer to help him. (may)

-He may refuse our offer to help him.

7-Maha is late. Give a possibly explanation, why she is late. (may)

-She may be studying for the exam.

واتاکەی : ئەو لەوانەیە سەعی بکات بۆ تاقیکردنەوەکە.

8-Mary is not at the party. Show the likelihood of her being in the National Park. (Use: perhaps, may)

-Perhaps she is in the National Park.

-She may be in the National Park.

9-Express the likelihood of your uncle's arrival next week. Use: may, expect

-He may arrive next week.

-I expect he will arrive next week.

10-The visitors are not in the hall. Show the likelihood of their being in the sitting room. (perhaps)

-Perhaps they are in the sitting room.

11-I am sure the pupils are in the library. Express likelihood. Use: may

-They may be in the library.

12-When will they arrive? Likelihood. Use: at dawn, use: (may, expect)

-They may arrive at dawn.

-I expect they will arrive at dawn.

13-Do you think that Ali will win the race? (likelihood. Use: probably)

-Probably he will win the race.

14-When did she leave the hall? Use: (probably) and the prompt (at 10) to express the likelihood

-Probably she left the hall at 10.

15-I expect he will soon get promoted. (may)

-He may soon get promoted.

16-Majid got high marks in Arabic. Likelihood, use: clever

-He may have got high marks in Arabic.

17-Our visitors didn't yet. Explain the likelihood of their having a car accident. Use: perhaps

-Perhaps they had a car accident.

18-Naz didn't attend the meeting. Use (perhaps) and the prompt (ill)

-Perhaps he was ill.

19-Hadi is late. (Show likelihood. use the prompt at the office)

-He may be at the office.

20-The sky is cloudy. Use (rain) to show likelihood. (perhaps)

-Perhaps it will rain.

21-How could the workers finish the work in time? Likelihood, use: probably and the prompts (work over time)

-Probably the workers worked over time.

22-Show your probably of Mustafa's departure last night. Use the prompt (may)

-He may have departed last night.

23-He is making a party. Express likelihood. use (might) and the prompt (go some extra money)

-He might possibly go some extra money.

24-Explain the likelihood of his failure in the exam last night. Use: (probably)

-Probably he had a problem.

Certainty (n.) /s3:tnti / /سێتنتی/ دڵنیابوون ، دڵنیایی

Certain (adj.) /s3:tn/ /سێتن/ دڵنیا

Certainly (adv.) /s3:tnli/ /سێتنلی/ بێگومان ، بەدڵنیاییەوە ، بەدڵنیایی

ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ گوزارشت کردن لە دڵنیایی ، وە عیبارەتەکان دەکەونە سەرەتای ڕستەوە و بۆ هەموو کاتەکان بەکاردەهێنرێن بە لەبەرچاو گرتنی هەر گوزارشتێک

1-I'm (sure یان certain) + ڕستە

2-I'm (sure یان certain) of + بڕگەی ناوی

3-There is no doubt + ڕستە

4-There is no doubt + ڕاناوی خۆیەتی + v.ing + com.

5-There is no doubt about it.

6-(Certainly یان positively) + ڕستە

Examples:

1-Do you think Ahmed is still in his room? (Certainly, use: sure)

-I'm sure he is still in his room. (ڕانەبردووی سادە)

2-What's my mother doing? (Express certainty), use: doubt and (cooking)

-There is no doubt she is cooking. (ڕانەبردووی بەردەوام)

3-Dara couldn't come to school. Express (certainty), use: (be sick)

-I'm certain he was sick. (ڕابردووی سادە)

4-Why is Sara sad today? Certainty. Use: (no doubt) and the prompts: (something wrong with her)

-There is no doubt there is something wrong with her.

5-Will they arrive tomorrow? Express certainty

-I'm sure they will arrive tomorrow.

-There is no doubt about their arriving tomorrow.

-There is no doubt about their arrival tomorrow.

-There is no doubt about it.

-I'm certain of their arrival.

6-Explain the certainty of Azad's refusal our help. Use: sure

-I'm sure Azad refuses our help.

7-The children are not in the sitting room. Show the certainty of their being in the garden. Use: (certainly)

-Certainly they are in the garden.

8-The pupils might have a meeting an hour ago.

-I'm sure the pupils might have a meeting an hour ago.

9-Express the certainty of Kawa's refusal their suggestion yesterday. Use: (certainly)

-Certainly he refused their suggestion yesterday.

تێبینی : بڕگەی (there.....) بەکاردەهێنرێ لەبەردەم ئەو زانیارییەی کە لە پرسیارەکەدا هاتووە وەک ناوی : (sand storm, something, floods, cold) ، وە بەکاردەهێنرێ لەگەڵ هەموو یاساکانی پێشەوە ، وە یاساکەشی بە یەکێک لەم سێ شێوەیەی لای خوارەوە دەبێت :

1-there is...... بۆ کاتی ڕانەبردوو

2-there was......... بۆ کاتی ڕابردوو

3-there will be...... بۆ کاتی داهاتوو

Example:

-The sky is cloudy. Express (certainty), use: no doubt and the prompts: a sandstorm

-There is no doubt there will be a sandstorm.

تێبینی : پرسیار دەربارەی دڵنیایی دەشێ بە شێوەی فەرمان کردن بەم شێوانە بێتەوە وەکو (Express, Show, Explain the certainty of, Express the certainty of......etc.) ئەوا لەم حاڵەتەدا پێویستە ئەو ناوەی کە هەیە بیگۆڕین بۆ (base) ، وە لە خوارەوە هەندێک ناومان هەیە و (base) ەکانیمان نوسیوە ، بەڵام ئەو ناوەی کە لە نمونەکەدا هەیە ناگۆڕێت لەگەڵ (no doubt about) .

ژمارە	ناو	base
1	arrival	arrive
2	success	succeed
3	getting	get
4	refusal	refuse
5	departure	depart
6	being	be
7	failure	fail
8	rain, raining	rain

Examples:

1-Use (sure) to express Tara’s success.

-I’m sure of Tara’s success.

-I’m sure Tara will succeed.

2-I’m sure the battle will break out again. (no doubt)

-There is no doubt about breaking the battle out again.

Other examples:

1-Where is Aram? Show certainty. (Use: no doubt and the prompts : in the library)

-There is no doubt he is in the library.

2-What is wrong with him? (certainty), use: no doubt and the prompt: (sick)

-There is no doubt he is sick.

3-Express the certainty of your father's arrival next week.

-Certainly he will arrive next week.

4-Show the certainty of Ali's having an accident. (sure)

-I'm sure of Ali's having an accident.

5-There are huge cracks in the fence. Express the certainty of its falling down soon, use: (no doubt) and (certainly)

-There in no doubt it will fall down soon.

-Certainly it will fall down soon.

6-What do you say if you want to express of our enemies failure to attack Kurdistan. Use (sure, doubt about)

-I'm sure of our enemies failure to attack Kurdistan.

-There is no doubt about their failure to attack Kurdistan.

7-Why couldn't Yusuf attend the meeting? (certainty, use: be ill)

-I'm sure he was ill.

8-Yes, I expect his health will improve. (certainty, use: certainly)

-Certainly his health will improve.

9-They haven't arrived yet. (Show the certainty of their missing the lecture)

-I'm sure of their missing the lecture.

10-Ali will get high marks in the next exam. (certainty, use: sure)

-I'm sure he will get high marks in the next exam.

11-ali might possibly get the job. (Express certainty, use: no doubt)

-There is no doubt he will get the job.

12-She looks sad. (Use: certain and the prompts: heard bad news)

-I'm certain she heard bad news.

13-Sara lost her pen. (lost it in the school), use: certainly

-Certainly she lost her pen.

14-Ahmed didn't come to school yesterday. Explain the certainty of his being ill. Use: no doubt

-There is no doubt he was ill.

15-The soldiers are brave. (certainty, use the prompt : attacking the enemy)

-I'm sure they are attacking the enemy.

16-Dlshad is a careless cook. Certainty, use: (certainly) and (burn himself)

-Certainly he will burn him self.

Cause and Effect /kɔ:z ænd ifekt/ /کۆز ئاند ئیفێکت/ هۆ و ئەنجام

ئەم بابەتە بەیەکەوە بەستنی دوو ڕستە دەگرێتەوە کە سەکێکیان پێی دەوترێ (ڕستەی هۆ) وە ئەوی تریان پێی دەوترێ (ڕستەی ئەنجام) بە هۆی هەندێک ئامڕازی بەیەکەوە بەستنەوە ، وە لە هەندێک حاڵەتی کەمدا پێویستە واتاکەی بزانین بۆ دۆزینەوەی ڕستەی هۆ و ئەنجام.

گروپی یەکەمی ئامڕازەکان :

ئامڕازی یەکەم : بریتین لە سێ دانە کە بریتین لە (because, since, as) وە واتای هەرسێکیان بریتییە لە (لەبەرئەوەی ، چونکە) ، وە ئەم سێ ئامڕازە دەکەونە سەرەتا یان ناوەڕاستی ڕستەوە و دەیانخەینە پێش ڕستەی هۆ ، وە بە (ڕستەی هۆ) دەوترێ (cause) وە بە (ڕستەی ئەنجام) دەوترێ (effect) ، وە ئەمەی لای خوارەوە یاساکەیانە :

effect + (because, since, as) + cause

(because, since, as) + cause + effect

تێبینی : ئەگەر لە نمونەیەکدا کە لە دوو ڕستە پێکهاتووە ئەگەر یەکێکیان ڕانەبردوو بێت و ئەوەی تریان داهاتوو بێت ، ئەوا زۆربەی جار ئەو ڕستەیەی کە ڕانەبردووە دەبێتە (ڕستەی هۆ) ، وە ئەو ڕستەیەی کە داهاتووە دەبێت بە (ڕستەی ئەنجام).

Examples:

1-He will pass the exam. He is studying hard. (because)

-He will pass the exam because he is studying hard.

2-Bestoon is a careless worker. Bestoon will be dismissed. (since)

-Since Bestoon is a careless worker, he will be dismissed.

تێبینی : ئەگەر لە نمونەیەکدا کە لە دوو ڕستە پێکهاتووە ئەگەر یەکێکیان ڕابردوو بێت و ئەوەی تریان ڕانەبردوو بێت ، ئەوا ئەو ڕستەیەی کە ڕابردووە دەبێتە (ڕستەی هۆ) ، وە ئەو ڕستەیەی کە ڕانەبردووە دەبێت بە (ڕستەی ئەنجام).

Example:

-She failed in the exam. She is sad. (because)

-She is sad because she failed in the exam.

تێبینی : ئەگەر لە نمونەیەکدا کە لە دوو ڕستە پێکهاتووە ئەگەر یەکێکیان ڕانەبردووی تەواو بێت بێت و ئەوەی تریان ڕانەبردووی سادە بێت ، ئەوا ئەو ڕستەیەی کە ڕانەبردووی تەواوە دەبێتە (ڕستەی هۆ) ، وە ئەو ڕستەیەی کە ڕانەبردووی سادەیە دەبێت بە (ڕستەی ئەنجام).

Example:

-Arm takes a rest. Aram has finished the work. (as)

(present simple) (present perfect)

-Aram takes a rest as he has finished the work.

تێبینی : ئەو ڕستانەی کەوا (نەرێ) ن واتە کورتکراوەکانی وەکو (didn't, don't, can't, couldn't, wouldn't) **ی تێدابوو ئەوا دەبن بە (ڕستەی ئەنجام).**

Examples:

1-I can't lift the box. The box is very heavy. (because)

-I can't lift the box because it is very heavy.

2-She couldn't see the manager. The manager was busy. (since)

-She couldn't see the manager since he was busy.

تێبینی : ئەو تێبینییانەی لای سەرەوە دەتوانرێ سوودیان لێببینرێ بۆ بابەتەکانی تریش جگە لە ئامرازی (if) **کە پشت بە ماناکەی دەبەسترێ.**

تێبینی : لە هەندێک پرسیاردا داوا دەکات بە (because) **یان** (as) **یان بە** (since) **ڕستەی هۆ و ئەنجام ببەستین بە یەکەوە ، بەڵام هۆ بە شێوەی ڕستە نییە ئەوا :**

1-ئەگەر هۆ یەک وشە بوو وە ئەو وشەیەش (adj.) **واتا (ئاوەڵناو) بوو ئەوا بەم شێوەیەی لای خوارەوە بە دەکرێ بە ڕستە.**

ڕستەی هۆ + (since, as, because) + بکەر + (verb to be) + adj.

Example:

1-Bakhan was absent. Use (because) and the prompt (sick) to show the relationship cause and the effect.

-Bakhan was absent because she was sick.

2-ئەگەر هۆ زانیارییەک بوو وە ئەو زانیارییەش بە (base) واتا (چاوگ) دەستی پێکردبوو ئەوا بەم شێوەیەی لای خوارەوە بە دەکرێ بە ڕستە.

ڕستەی هۆ + (since, as, because) + بکەر + (like, want, intend, wish) + to + base.

Example:

-The boy is running fast. Use (catch the baus) to express (cause and effect)

-The boy is running fast since he wants to catch the bus.

3-ئەگەر هۆ ناوێک بوو وە ئەو ناوەش وەسف کرابوو بە ئاوەڵناوێک وەکو (bad condition, rainy weather, difficult exam) ئەوا ناوەکە دەهێنینە پێشەوە و (the) ی دەخەینە بەردەم پاشان یەکێک لە فرمانەکانی (verb to be) واتە یەکێک لە (am, is, are, was, were) دادەنێین و دوای ئەوە ئاوەڵناوەکە دەنوسین ، وە بەم شێوەیەی لای خوارەوە بە دەکرێ بە ڕستە.

ڕستەی هۆ + (since, as, because) + ناو + (verb to be) + adj.

Example:

-We will stay at home. Use (since) and (rainy weather) to show cause and effect.

-We will stay at home since the weather is rainy.

ئامرازی دووەم : بریتییە لە (because of) واتا (بەهۆی ، لەبەر ، بسبب) ، ئەم ئامرازە بەدوایدا ڕستەی هۆ واتە (cause) دێت بە شێوەی (ناو یان بڕگەی ناوی) ، وە ئەمانەی لای خوارەوەش هەندێکن لە (بڕگەی ناو یان ناو) ن :

-cleverness, laziness, being clever, being lazy, hot weather, jealousy, loneliness, justice, toothache, headache, cold, heavy rain, bad road, studying hard, carelessness…etc.

کەواتە ئەگەر هۆ بە شێوەی ڕستە بوو ئەوا پێویستە بیگۆڕین بۆ ناو یان بڕگەی ناوی لەکاتی بەکارهێنانی ئامرازی (because of) ، وە هەنگاوەکانی گۆڕینی ڕستەی هۆ بۆ بڕگەی ناوی ئەمانەن :

-لە ڕستەی هۆدا بکەر دەگۆڕین بۆ ڕاناوی خۆیەتی (تملک) وەکو :

ژمارە	پێش گۆڕینی	دوای گۆڕینی بکەر بۆ ڕاناوی خۆیەتی
1	I	my
2	he	his
3	she	her
4	it	its
5	we	our
6	you	your
7	they	their
8	Hemn	Hemn’s

-پاشان فرمانی سەرەکی ڕستەکە دەگۆڕین بۆ شێوەی (ing) و پاشان پاشماوەی ڕستەکە دەنوسینەوە ئەگەر هەبوو.

Example:

1-He studied hard. He passed the exam. (because of)

-He passed the exam because of his studying hard.

2-The police let Hozan go free since he was not guilty. Use: because of

-The police let Hozan go free because of his being not guilty.

3-There is a thunderstorm. Hemn will stay there. Use: because of

-Hemn will stay there because of the thunderstorm.

-وە ئەگەر فرمانی سەرەکی ڕستەی هۆ بریتی بوو لە (verb to be) ئەوا پێویستە بیگۆڕین بۆ (bing) ، وە (verb to be) ش بریتییە لە یەکێک لەم پێنج دانەیە (am, is, was, were,are).

Example:

1-Hemn was lazy. He failed. (because of)

-He failed because of his being lazy.

2-Our leader can overcome difficulties. He is very wise. (because of)

-Our leader can overcome difficulties because of his being wise.

-وە ئەگەر بکەری دوو ڕستەکە جیاواز بوو ، وە لەو کاتەشدا ڕستەی هۆ بە ناوێک و یەکێک لە (verb to be) و ئاوەڵناوێک دەستی پێکردبوو ، ئەوا لەوکاتەدا لەدوای بەکارهێنانی (because of) ەوە ئاوەڵناوەکە دەنوسین و پاشان ناوەکە دەنوسین و (verb to be) یش لادەبەین.

3-They like him. Sangar is humble. Cause and effect. Use: (because of)

-They like Sangar because of his being humble.

Other examples:

1-Khalat put on her coat. The weather was cold. (because of)

-Khalat put on her coat because of the cold weather.

2-The night was dark. Jessica couldn’t recognize Lorenzo. (because of)

-Jessica couldn’t recognize Lorenzo because of the dark night.

-وە ئەگەر ڕستەی هۆ بە عیبارەتی (there + verb to be) دەستی پێکردبوو ، ئەوا لەوکاتەدا لەدوای بەکارهێنانی (because of) ەوە بڕگەی (there + verb to be) لادەبەین و (because of) دەخەینە جێگای.

Example:

-We stayed at home. There was a heavy rain. (because of)

-We stayed at home because of the heavy rain.

واتاکەی : ئێمە لەماڵەوە ماینەوە بەهۆی بارانە بەهێزەکەوە.

-وە ئەگەر ڕستەی هۆ فرمانی سەرەکی تێیدا بریتی بوو لە (verb to have) ئەوا لەوکاتەدا دەتوانین بکەر و فرمانی (verb to have) لاببەین ، وە یان هەروەکو هەنگاوەکانی پێشوو بکەر دەگۆڕین بۆ جێناوی خۆیەتی و فرمانی (verb to have) یش دەخەینە سەر شێوەی (ing) و دوای ئەوە ئەگەر پاشماوەی ڕستە هەبوو دەینوسینەوە.

Example:

-Samir couldn’t come to school. He had a headache. (because of)

-Samir couldn’t come to school because of the headache.

-Samir couldn’t come to school because of his having a headache.

-وە هەندێک جار ڕستەی هۆ بە شێوەی عیبارەت دەدرێ واتە لەم حاڵەتەدا ئەو عیبارەتەی کەدراوە ئامادەکراوە بۆ بەکارهێنان ڕاستەوخۆ لەدوای (because of) ، ئەوا لەم حاڵەتەدا ڕاستەوخۆ ئەو عیبارەتە دەنوسینەوە لەدوای (because of) .

Examples:

1-I arrived late. (bad road), use: (because of)

-I arrived late because of the bad road.

2-Jessica escaped with lprenzo. Shylock's refusal. (because of)

-Jessica escaped with Lorenzo because of Shylock's refusal.

-وە ئەگەر ڕستەی هۆ بە عیبارەتی (one of the reasons) دەستی پێکرد ، ئەوا لەم حاڵەتەدا بڕگەی (one of the reasons) لادەبەین و ئەو ناوەی کە بەدوای (one of the reasons) دا دێت دەینوسینەوە لەدوای بەکارهێنانی ئامڕازی (because of) .

Example:

-He failed in the exam. One of the reasons was his carelessness.

-He failed in the exam because of his carelessness.

-سەیری ئەم نمونەیەی لای خوارەوە بکە بزانە چۆن شیکار کراوە چونکە ڕستەی هۆ (نەریٚ) یە.

Example:

-He failed in the exam. He didn't study well. (because of)

-He failed in the exam because of his not studying well.

وە دەتوانین لەو نمونەیەی سەرەوەدا ئاوەڵفرمانی (well) بگۆڕین بە (badly) و لەو کاەدا پێویستمان بە بەکارهێنانی (not) نییە.

-He failed in the exam because of his studying badly.

-He failed in the exam because of his bad studying.

ئامڕازی سێیەم : (caused by) واتا (بەهۆی)

ئەم ئامڕازە لە ناوەڕاستی ڕستەکە دەنوسرێ لەبەردەم هۆ واتە لەدوایەوە هۆ دێت بە شێوەی نا یان بڕگەی ناوی ، وە لەکاتی بەکارهێنانی ئەم ئامڕازەدا هەردوو ڕستەی هۆ و ئەنجام بە شێوەی ناو یان بڕگەی ناون .

effect (ناو یان برگەی ناوی) + (verb to be) + caused by + cause (ناو یان برگەی ناوی)

Examples:

1-Diseases / dirt. (caused by)

-Diseases are caused by dirt. نەخۆشی بەهۆی پیسییەوەیە

2-drought / famine. (caused by)

-Famine is caused by drought.

3-Sometimes suffocation. A lump of food. Use: caused by

-Sometimes suffocation caused by a lump of food.

4-Exposure to the sun leads to a sunburn.

-A sunburn………………………………..

-A sunburn caused by exposure to the sun.

ئەگەر ڕستەی هۆ یان ڕستەی ئەنجام بە شێوەی ڕستە بوو ئەوا پێویستە ئەو کاتە بیگۆڕین بۆ ناو یان برگەی ناوی هەروەکو چۆن لە یاسای (because of) باسمان کرد واتە هەمان ڕێگاکانی ئەوێ جێبەجێبکە.

Examples:

1-He was lazy. Failure. (caused by)

-His failure was caused by his being lazy.

2-The food was bad. She was sick. (caused by)

-Her being sick was caused by the bad food.

ئامرازی چوارەم : (result from) واتا (بەهۆی)

ئەم ئامرازە لە ناوەڕاستی ڕستە دەبێت (لەپێش هۆ) ، ئەم ئامرازە دەبەستێت بەیەکەوە کە هەردوو ڕستەی هۆ و ڕستەی ئەنجام بە شێوەی ناو یان بڕگەی ناوین ، وە خۆی لە بنەڕەتدا یەک یاسایە بەڵام من حاڵەتەکانم جیاکردووەتەوە بۆ تاک و کۆ و ڕابردوو ، وە ئەگەر ئەنجام کە بە شێوەی ناو یان بڕگەی ناوییە تاک بوو ئەوا (s) دەخەینە سەر (result from) و دەبێت بە (results from) ، وە ئەگەر ئەنجام کە بە شێوەی ناو یان بڕگەی ناوییە کۆ بوو ئەوا سەر (result from) وەک خۆی دەنوسینەوە ، وە ئەگەر ئەنجام کە بە شێوەی ناو یان بڕگەی ناوییە ڕابردوو بوو ئەوا (ed) دەخەینە سەر (result from) و دەبێت بە (resulted from).

effect (ناو یان بڕگەی ناوی) + result from + cause (ناو یان بڕگەی ناوی)(ڕانەبردوو)

effect (ناو یان بڕگەی ناوی) + results from + cause (ناو یان بڕگەی ناوی)(ڕانەبردوو)

effect (ناو یان بڕگەی ناوی) + resulted from + cause (ناو یان بڕگەی ناوی)(ڕابردوو)

Examples:

1-Dirt / diseases. (result from)

-Diseases result from dirt.

2-What did floods result from? Heavy rain. Use: result from

-Floods resulted from heavy rain.

3-A fire / an escaping gas. (result from)

-A fire results from an escaping gas.

4-There will be drought. Lack of rain. (result from)

-Drought results from lack of rain.

5-There was an earthquake. Great damage. (result from)

-Great damage resulted from the earthquake.

6-He failed. He was lazy. (result from)

-His failure resulted from his being lazy.

7-The questions were easy. They got high marks. Cause and effect. Use: (resulted from)

-Their getting high marks resulted from the easy questions.

ئامرازی پێنجەم : (if) واتا (ئەگەر)

ئەم ئامرازە دەشێ لە سەرەتای ڕستەوە یان لەناوەڕاستی ڕستەوە بنوسرێ وە بەدوایدا ڕستەی هۆ دێت :

1-ئەگەر فرمانی ڕستەی هۆ ڕانەبردووی سادە بێت ئەوا پێویستە بە شێوەی (base) بینوسین ئەگەر بکەرەکەی بریتی بوو لە یەکێک لەمانە (I, we, you, they, plural subject) ، وە ئەگەر بکەرەکەمان یەکێک بوو لەمانە (he, she, it, singular subject) ئەوا پێویستە (s) ی کەسی سێیەم بخەینە سەر فرمانی سەرەکی ڕستەکە.

2-ڕستەی ئەنجام لەسەر شێوەی داهاتووی سادەیە و یەکێک لە فرمانە یاریدەدەرەکانی (shall, can, will, may) دەنوسین لەدوای بکەرەوە پاشان چاوگ (base) دەنوسین.

If + cause + effect.

Effect + if + cause.

If + بکەر + فرمانی ڕانەبردوو ...+ بکەر + (will, shall, can, may) + base.....

Example:

1-He will pass the exam. He studies hard. (if)

-If he studies hard, he will pass the exam.

2-You behave like that. We won’t trust you. Cause and effect. Use: (if)

-If you behave like that, we won’t trust you.

3-I shall do it alone. He won’t help me. Use: if

-If he doesn’t help me, I shall do it.

4-It will rain. They will stop the work. (if)

-If it rains, they will stop the work.

5-He won’t listen. I won’t teach him. Cause and effect. Use: (if)

-If he doesn’t listen, I won’t teach him.

هەندێک حاڵەتی تر لەسەر بەکارهێنانی ئامرازی (if)

-ئەگەر هەردوو ڕستەی هۆ و ئەنجام فرمانی یاریدەدەری وەکو (will) ی تێدابوو ئەوا ئەم فرمانە لە ڕستەی هۆ لادەبەین ، ئینجا فرمانی سەرەکی ڕستەکە بە شێوەی (base) دەنوسین ئەگەر بکەرەکەی بریتی بوو لە یەکێک لەمانە (I, we, you, they, plural subject)، وە ئەگەر بکەرەکەمان یەکێک بوو لەمانە (he, she, it, singular subject) ئەوا پێویستە (s) ی کەسی سێیەم بخەینە سەر فرمانی سەرەکی ڕستەکە.

Examples:

1-We will go home. It will rain. (if)

-If it rains, we will go home.

2-Saman will buy the car. Saman will have enough money. (if)

-Saman will buy the car if he has enough money.

-If Saman has enough money, he will buy the car.

3-People cannot enter. The door will close. (if)

-People cannot enter if the door closes.

4-You may see him. You may come early. (if)

-You may see him if you come early.

-ئەگەر ڕستەی هۆ داهاتووی نەرێ بوو واتە (will not) ی تێدابوو ئەوا (will) لە ڕستەی هۆ لادەبەین ، ئینجا (don't) دەنوسین ئەگەر بکەرەکەی بریتی بوو لە یەکێک لەمانە (I, we, you, they, plural subject) پاشان (base) دەنوسین ، وە ئەگەر بکەرەکەمان یەکێک بوو لەمانە (he, she, it, singular subject) ئەوا (doesn't) دەنوسین و پاشان (base) دەنوسین.

Examples:

1-They will be punished. They will not respect the rules. (if)

-They will be punished if they don't respect the rules.

2-Paywast will not wake up early. Paywast will not catch the bus. (if)

-If Paywast doesn't wake up early, he will not catch the bus.

تێبینی لەسەر (unless) واتە (if not)

جاری وا هەیە ڕێدەکەوێت کە ڕستە بە (unless) بەیەکەوە بەستراوە بەیەکەوە بەڵام داوات لێدەکات بە (if) شیکاری بکەیت و بیبەستیت بەیەکەوە ، لەبەرئەوەی (unless) گوزارشت لە نەرێ دەکات بۆیە ئەوکاتە پێویستە (not) بخەینە سەر (if) لەکاتی بەیەکەوەبەستندا.

Examples:

1-Unless they look for the key carefully, they will not find it. (if)

-If they don't look for the key, they will not find it.

2-Mardeen will not be better unless she takes medicine. (if)

-Mardeen will not be better if she doesn't take medicine.

تێبینی : ئەگەر تەنها ڕستەی هۆ فرمانی یاریدەدەری وەکو (will) تێدابوو و ڕستەی ئەنجام تێیدانەبوو ئەوا ئەم فرمانە یاریدەدەرە لادەبرێ و ئینجا بکەر دەنوسین وە ئەگەر بکەرەکەی بریتی بوو لە یەکێک لەمانە (I, we, you, they, plural subject) ئەوا (base) دەنوسین لەدوای بکەرەوە ، وە ئەگەر بکەرەکەمان یەکێک بوو لەمانە (he, she, it, singular subject) ئەوا (base + s) دەنوسین بۆ ڕستەی هۆ لەدوای بکەرەوە ، پاشان (will) دادەنێین بۆ ڕستەی ئەنجام لەدوای بکەر و پاشان گێڕانەوەی فرمانی سەرەکی ڕستەی ئەنجام بۆ شێوەی (base) .

Examples:

1-He gets high marks. He will study hard. (if)

-He will get high marks if he studies hard.

2-Azad will hurry. He catches the bus. (if)

-If Azad hurries, he will catch the bus.

3-You will speak too much. You make mistakes. (if)

If you speak too much, you will make mistakes.

تێبینی : ئەگەر ڕستەی هۆ و ڕستەی ئەنجام فرمانی یاریدەدەری وەکو (will) ی تێدانەبوو ئەوا پێویستە لە ڕێگای واتاوە ڕستەی هۆ و ڕستەی ئەنجام دەستنیشان بکەین ، پاشان بۆ ڕستەی ئەنجام بکەر بنوسین پاشان یەکێک لە فرمانە یاریدەدەرەکانی وەکو (shall, will, can, may) بنوسین پاشان فرمانی سەرەکی ڕستەی ئەنجام دەخەینەسەر شێوەی (base) ئەگەر لەسەر شێوەی (base) بوو پاشان تەواوکەری ڕستەکە دەنوسین ئەگەر هەبوو بۆ ڕستەی ئەنجام.

Examples:

1-You play well. You win the game. (if)

-If you play well, you will win the game.

2-The bridge breaks. Cars don't cross. (if)

-If the bridge breaks, cars will not cross.

تێبینی : ئەگەر تەنها ڕستەی ئەنجام فرمانی (will) ی تێدابوو ئەوا (if) لە سەرەتای ڕستەی هۆ دەنوسین بەبێ هیچ گۆڕانکارییەک.

Examples:

1-Aram looks for the book. He will find it. (if)

-If Aram looks for the book, he will find it.

2-My father will be better. He takes medicine. (if)

-My father will be better if he takes medicine.

تێبینی : دەشێ (فرمانی سەرەکی) ی ڕستەی هۆ بریتی بێت لە (is) یان (are).

Examples:

1-He will carry the box. He is strong. (if)

-He will carry the box if he is strong.

2-We go to bed. The film is boring. (if)

-We will go to bed if the film is boring.

تێبینی : ئەگەر فرمانی سەرەکی ڕستەی هۆ بریتی بێت لە (will be) ئەوا لەکاتی گۆڕینی دەبێت بە (is) یان (are).

Example:

-Aram and Ari will be clever. They pass the exam. (if)

-If Aram and Ari are clever, they will pass the exam.

پەیوەندی (otherwise) یان (or else) لەگەڵ (if)

وشەی (otherwise) یان (or else) واتا (ئەگەر نا) ، وە ئەنجام بەدوایدا دێت ، وە گوزارشت لە هەڕەشە دەکات ، ئەگەر داوا کرا ڕستەی (otherwise) بگۆڕین بۆ (if) ئەوا بەم شێوەیەی لای خوارەوەی لێدێت وە پێویستە (if) بخەینە سەر ڕستەی هۆ و کاتەکەی بگۆڕین بۆ ڕانەبردووی سادە :

If + بکەر + (don’t, doesn’t) + base + ڕستەی ئەنجام

Example:

-You should study hard otherwise you will fail. Use: (if) instead of (otherwise)

-If you don’t study hard, you will fail.

وە ڕستەی (be + adj.) کە لە ڕستەی (otherwise) دا هەبێت دەگۆڕێت بۆ شێوەی (if + you are not) لەکاتی بەکارهێنانی (if) دا

Examples:

1-Be quiet otherwise you will be dismissed. Use: (if) instead of (otherwise)

-If you aren’t quiet, you will be dismissed.

2-Be careful otherwise you will slip.

-If you are not careful, you will slip.

ئامڕازی شەشەم : (so.......that) واتا (زۆر)

ئەم ئامرازە لە ناوەڕاستی ڕستەی هۆ دەنوسرێ ئەویش بە بەکارهێنانی (ئاوەڵناو) یان (ئاوەڵفرمان) کە لە ڕستەی هۆدایە لەو بۆشاییەدایە دەنوسرێ کە لەناو ئامرازەکەدایە ، وە ئەگەر وشەکانی وەکو (very, too, exetremely) هەبوو لایان دەبەین.

بکەر + فرمان + so + (adj. یان adv.) + that + ڕستەی ئەنجام

Examples:

1-Jessica couldn't recognize Lorenzo. The night was very dark. (so…..that)

-The night was so dark that Jessica couldn't recognize Lorenzo.

2-She speaks very quickly. I can't understand her. (so…..that)

-She speaks so quickly that I can't understand her.

3-They soon got sleepy because the programme was boring. (Use: so……that instead of because)

-The programme was so boring that they soon got sleepy.

4-Antonio was generous. Everybody respected him. (so….that)

-Antonio was so generous that everybody respected him.

ئامڕازی حەوتەم : (such……..that)

ئەم ئامڕازە هەمان بەکارهێنانی (so….that) ی هەیە بەڵام لەو بۆشاییەی ناو ئامڕازەکە (ئاوەڵناوێک + ناوێک) دەنوسین کە ئەویش لە ڕستەی (هۆ) دایە.

بکەر + فرمان + such + (adj. + noun) + that + ڕستەی ئەنجام

Examples:

1-Soma is a very clever pupil. She can pass the exam. (such……..that)

-Soma is such a clever pupil that she can pass the exam.

2-Bakhtiar has a lot of money. He doesn't know what to spend it on. (such…..that)

-Bakhtiar has such a lot of money that he doesn't know what to spend it on.

3-The stormy weather made me close the windows. Use: such…….that

-The weather was such stormy weather that I closed the windows.

4-It was an interesting party. We all enjoyed it. Use: (such……that)

-It was such an interesting party that we all enjoyed it.

5-She was ready to pay back Antonio's debts. Portia was a very faithful lady. Use: (such……………..that)

-Portia was such a very faithful lady that she was ready to pay back Antonio's debts.

تێبینی : ئەگەر لە ڕستەی هۆ دا تەنها ئاوەڵناو هەبێت بەبێ ناو ، وە لە پرسیارەکەدا داوا کرابێت بە ئامڕازی (such….that) شیکاری بکەیت ئەوا لەم حاڵەتەدا پێویستە خۆمان ناوێکی گونجاو هەڵبژێرین.

Example:

-Portia was very beautiful. Everybody wanted to marry her. (Use: such…..that)

-Portia was such a beautiful lady that everybody wanted to marry her.

تێبینی : ئەگەر ڕستەیەک بە (so…….that) بەسترابێت بەیەکەوە وە داوا بکات کە بە (such…….that) بیبەستی بەیەکەوە ئەوا سەرنجی ئەم نمونەیەی لای خوارەوە بدە :

Example:

-The film was so boring that we soon got sleepy. (such..........that)

-It was such a boring film that we soon got sleepy.

لەو نمونەیەی سەرەوەدا پێویستە ناوێکی گونجاو هەڵبژێرین بۆ ئاوەڵناوی (boring) کە بەدوایدا بینوسین ئەویش هەر ئەو ناوەیە کە لە سەرەتای ڕستەکەدایە بەڵام پێویستە ناوەکەی سەرەتا بگۆڕین بۆ ڕاناوەکەی لەکاتی بەستنی بە (such......that) .

تێبینی : لەکاتی بەستنی ڕستەی هۆ بەهۆی (so.......that) پێویستە (a lot of) بگۆڕین بۆ (much) یان (many) و ناوەکەش لەگەڵیدا بنوسرێ ، وە (much) بۆ ناوی نەژمێرراو بەکاردەهێنرێ وە (many) بۆ ناوی ژمێرراو بەکاردەهێنرێ..

Examples:

1-Ahmeda can buy another house. Ahmed has a lot of money. (so.........that)

-Ahmed has so much money that he can another house.

لەو نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین کە (a lot of) مان گۆڕی بۆ (much) چونکە پارە ناوێکی نەژمێرراوە واتا ناتوانین بڵێین یەک پارە دوو پارە سێ پارە .

2-The passage has a lot of spelling mistakes. We do not understand it. (so.......that)

-The passage has so many mistakes that we do not understand it.

لەو نمونەیەی سەرەوەدا دەبینین کە (a lot of) مان گۆڕی بۆ (many) چونکە هەڵە ناوێکی ژمێرراوە واتا دەتوانین بڵێین یەک هەڵە دوو هەڵە سێ هەڵە .

تێبینی : وە بەپێچەوانەشەوە ئەگەر ڕستەمان بەست بەیەکەوە بە ئامڕازی (such.....that) ئەوا پێویستە (much) و (many) بگۆڕین بۆ (a lot of) .

پەیوەندی (too......to) لەگەڵ (so......that)

ئامرازی (too.....to) گوزارشت لە نەرێ دەکات بۆیە پێویستە ڕستەی ئەنجامی (so......that) نەرێ بێت.

Examples:

1-This question is too complicated for me to solve it. (so....that)

-This question is so complicated that I can't solve it.

2-The watch was too expensive foe her to buy it. (so....that)

-The watch was so expensive that she couldn't buy it.

3-The ring is so expensive that she can't buy it. (too…..to)

-The ring is too expensive for her to buy it.

4-Dawan likes rabbits. He is too young to take care of them. (so…..that)

-Dawan is so young that he can't take care of rabbits.

تێبینی : (enough to) گوزارشت لە ئەرێ دەکات بۆیە پێویست ناکات ڕستەکە نەفی بکەین لەکاتی بەستنی ڕستە بەهۆی ئامرازی (so…..that) ەوە.

Examples:

1-The exam is easy enough for us to pass. (so…..that)

-The exam is so easy that we can pass.

2-The bus was so near that she could catch it. (enough to)

-The bus was near enough for her to catch it.

3-It was too dark for us to see the way. It was so...............

-It was so dark that we couldn't see the way.

گرووپی دووەمی ئامرازەکان : ئەم ئامرازانە لەدوایانەوە ڕستەی ئەنجام دێت .

1-cause, result in, lead to   دەبێتە هۆی ، يسبب ، يؤدي إلى

cause (ناو یان بڕگەی ناوی) + (lead to, cause, result in) + effect (ناو یان بڕگەی ناوی)(ڕانەبردوو)

cause (ناو یان بڕگەی ناوی) + (leads to, causes, results in)+ effect (ناو یان بڕگەی ناوی)(ڕانەبردوو)

cause (ناو یان بڕگەی ناوی) + (led to, caused, resulted in)+ effect (ناو یان بڕگەی ناوی)(ڕابردوو)

Examples:

1-Traffic jam / bad driving. (lead to, cause, result in)

-Bad driving leads to traffic jam.

-Bad driving causes traffic jam.

-Bad driving results in traffic jam.

2-Diseases / germs. Cause and effect, use : result in.

germ /dʒɜ:m/   /جێم / میکرۆب ، زیندەوەری زۆر بچوک

-Germs result in diseases. میکرۆبەکان دەبنە هۆی نەخۆشی

3-Failure / lack of planning. Cause and effect, use : lead to

-Lack of planning leads to failure.

4-Illness is caused by dirt. (Use : cause instead of caused by)

-Dirt causes illness. پیسی و چڵک دەبێتە هۆی نەخۆشی

5-He had a cold because there was a sudden change of weather. Use : (lead to, cause, result in) in stead of (because)

لەو نمونەیەی سەرەوەدا هەردوو ڕستەی هۆ و ئەنجام بە شێوەی ڕستەن بۆیە پێویستە بیان کەین بە بڕگەی ناوی هەروەکو هەنگاوەکانی (because of) ، وە پێویستە ئامڕازەکان بە شێوەی ڕابردوو بەکاربهێنین چونکە ڕستەکە ڕابردووە.

-The sudden change of weather led to his having a cold.

-The sudden change of weather caused his having a cold.

-The sudden change of weather resulted in his having a cold.

6-Rains are heavy. There are floods. Cause and effect, use: (result in)

-The heavy rains result in floods.

7-There were great losses. There was a strong storm. Cause and effect, use: (led to)

-The strong storm led to the great losses.

8-The results are good. The questions are easy. Use: (result in)

-The easy questions result in the good results.

2-therefore, as a result لە ئەنجامی ئەوە

لەکاتی بەکارهێنانی ئەم دوو ئامرازەدا هەردوو ڕستەی هۆ و ڕستەی ئەنجام بە شێوەی ڕستە بەکاردەهێنرێن ، وە هەمیشە دەکەونە ناوەڕاستی ڕستەوە .

cause + (therefore, as a result)+ effect

examples:

1-Dana likes English. He finds it easy. Cause and effect, use: (therefore)

-Dana likes English therefore he finds it easy.

2-Antonio was kind. Everybody respected Antonio. Cause and effect, use: (as a result)

-Antonio was kind as a result everybody respected him.

3-Shamal couldn't pass the exam. Shamal didn't study hard. Cause and effect, use: (therefore)

-Shamal didn't study hard therefore Shamal couldn't pass the exam.

4-We will stay home. It is raining. Cause and effect, use: (as a result)

-It is raining as a result we will stay at home.

3-make وای لێدەکات ، يجعل

cause (ناو یان برِگەی ناوی) + make(s) + ڕاناوی مفعول به + (base, not base, adj.) (بۆ کاتی ڕانەبردوو)

cause (ناو یان برِگەی ناوی) + made + ڕاناوی مفعول به + (base, not base, adj.) (بۆ کاتی ڕابردوو)

ئەم ئامڕازە لە ناوەڕاستی ڕستەی هۆ و ئەنجام دەنوسرێ لەنێوان ڕستەی هۆ و ئەنجام ، ڕستەی هۆ بە شێوەی ناو یان بڕگەی ناوی دەبێت واتە ئەگەر هۆ بە شێوەی ڕستە بوو ئەوا پێویستە بیگۆڕین بۆ بڕگەی ناوی ، وە ئەمانەی لای خوارەوە هەنگاوەکانی بەستنی دوو ڕستەی هۆ و ئەنجامە بە هۆی ئامرازی (make) ەوە :

1-(makes) دەنوسین بۆ کاتی ڕانەبردوو و ناوی تاک ، وە ئەگەر ناوەکە کۆ بێت ئەوا (make) بەکاربهێنە بۆ کاتی ڕانەبردوو.

2-لەدوای ڕستەی هۆ کە بە شێوەی بڕگەی ناوییە ئامڕازەکە دەنوسین.

3-بکەری ڕستەی ئەنجام دەگۆڕین بۆ (مفعول بە) واتە (obj.) ، وە ئەمانەی لای خوارەوە هەندێک ڕاناون و گۆڕاون بۆ (مفعول بە) :

ژمارە	ڕاناوی بکەر	ڕاناوی (مفعول بە)
1	I	me
2	we	us
3	you	you
4	he	him
5	she	her
6	they	them
7	it	it
8	Naz	Naz

4-فرمانی سەرەکی ڕستەی ئەنجام دەگۆڕین بۆ (base) واتە ئەگەر ئەم پاشگرانە (s, es, ed, d, ing) ی پێوەبوو ئەوا پێویستە لای ببەین ، وە ئەگەر ڕستەی ئەنجام نەرێ بوو ئەوا پێویستە (not) بخەینە پێش (base) ەکەوە.

Examples:

1-The music is soft. I dream. Cause and effect, use: (make)

-The soft music makes me dream.

تێبینی : مۆسیقا حەرامە بە هەموو شێوەیەک تکایە گوێی لێ مەگرن ، وە هەر کەسێکیش بڵێت حەڵاڵە ئەوا ئەو کەسە کەسێکی گومڕا و سەر لێشێواوە و شایانی ئەوە نییە گوێی بۆ بگریت تکایە وریای ئەو جۆرە کەسە گومڕایانە بن.

2-Bad food. She got sick. Cause and effect, use: (make)

-Bad food made her get sick.

3-The jokes are funny. We laugh. Cause and effect, use: (make)

The funny jokes make us laugh.

4-Harem took an aspirin because of the bad headache. Cause and effect, use: (make)

-The bad headache made Harem take an aspirin.

5-Honar drove fast because he was afraid.

-Honar's fear made…………………..

-Honar's fear made him drive fast.

6-He escaped because he was afraid.

-His fear made…………………………..

-His fear made him escape.

7-I gave him low marks. His bad answer. Cause and effect. Use : (make)

-His bad answer made me give him low marks.

8-My success. Hard studying. Use: (make)

-Hard studying makes me succeed.

تێبینی : ئەگەر ڕستەی ئەنجام پێکهاتبوو لە (subject + verb to be + adj.) ئەوا لەکاتی بەستندا بە هۆی ئامرازی (make) ەوە پێویستە (verb to be) لابەین و ئاوەڵناوەکە دەستکاری نەکین و وەکو خۆی دایبنێینەوە لەدوای ئامرازەکەوە.

Example:

1-The weather is cold. We are sick. Cause and effect, use: (make)

-The cold weather makes us sick.

تێبینی : ئەگەر ڕستەی ئەنجام لە یەک وشە پێکهاتبوو وە ئەو وشەیەش ئاوەڵناو بوو ئەوا پێویستە ڕاناوێکی (مفعول بە) ی گونجاو هەڵبژێرین بۆ شیکاری نمونەکە.

Example:

-My success. Happy. Cause and effect, use: (make)

-My success makes me happy.

تێبینی : ئەگەر ڕستەی ئەنجام لە یەک وشە پێکهاتبوو وە ئەو وشەیەش (base) بوو ئەوا پێویستە ڕاناوێکی (مفعول بە) ی گونجاو هەڵبژێرین بۆ شیکاری نمونەکە.

Example:

-The cold weather. Shiver. Cause and effect, use: (make)

-The cold weather makes me shiver.

-shiver /ʃivə/ /شیڤە/ دەلەرزێت

تێبینی : ئەگەر ئەم وشانە هەبوو (become, seem, grow, look) ئەوا لادەبرێن لەکاتی بەکارهێنانی ئامرازی (make) .

Example:

-Failure. She seems sad. Cause and effect, use: (make)

-Failure makes her sad.

Examples:

1-His illness was caused by bad food. Cause and effect, use: (make) instead of (caused by)

-The bad food made him ill.

2-Jwan failed because of the hot weather. Cause and effect, use: (make)

-The hot weather made her fail.

3-I took off my coat because of the hot weather. Cause and effect, use: (make)

-The hot weather made me take off my coat.

4-His father died. I felt sad. Cause and effect, use: (make)

-His father’s death made me feel sad.

-His father’s dying made me feel sad.

5-Ahmed lost his job because of his carelessness. Cause and effect, use: (make)

-His carelessness made him lose his job.

6-There was a noise. I couldn’t understand the question. Cause and effect, use: (make)

-The noise made me not understand the question.

7-Ali lost his job. One reason is his laziness. Cause and effect, use: (because of) to describe the cause and effect relationship.

-Ali lost his job because of his laziness.

8-Studying hard. She passed the exam. Cause and effect, use: (make)

-Studying hard made her pass the exam.

9-Pasteur is a very great scientist. We all respect him. Cause and effect, use: (such……that)

-Pasteur such a great scientist that we all respect him.

10-The weather was hot. I took off my coat. Cause and effect, use: (make)

-The hot weather made me take off my coat.

11-He takes an aspirin. He has a headache. Cause and effect, use : if

-If he has a headache, he will take an aspirin.

12-He will find the book. He will look for it carefully. Cause and effect, use: if

-If he looks for the book carefully, he will find it.

13-She eats too much. She will soon become fat. Cause and effect, use: as

-As she eats too much, she will soon become fat.

14-Few students continued their studies. The expense were heavy. Cause and effect, use: because of

-Few students continued their studies because of the heavy expense.

15-Nada cannot attend the party. She is too busy today. Cause and effect, use: (so……that)

-Nada is so busy that she cannot attend the party.

16-There was a heavy traffic. I got to my office late. Cause and effect, use: (make)

-The heavy traffic made me get to my office late.

17-The smoke is thick. He breathes with difficulty. Cause and effect, use: (make)

-The thick smoke made him breathe with difficulty.

18-The rain is heavy. The children must stay indoors. Cause and effect, use: (because of)

-The children must stay indoors because of the heavy rain.

واتاکەی : منداڵەکان پێویستە بمێننەوە لەناو ماڵدا بەهۆی بارانە بەهێزەکەوە.

19-The signal was red. I stopped suddenly. Cause and effect, use: make

-The red signal made me stop suddenly.

20-There was a traffic accident on the road. He arrived late. Cause and effect, use: because of

-He arrived late because of the traffic accident on the road.

21-We couldn't cross to the other side of the driver. The bridge was broken. Cause and effect, use: therefore

-The bridge was broken therefore we couldn't cross to the other side of the driver.

22-She is choking. There is a lump of food in the breathing passage. Cause and effect, use: therefore

-There is a lump of food in the breathing passage therefore she is choking.

واتاکەی : پارویەک خواردن لە ڕێڕەوی هەناسەیدایە لەبەرئەوە ئەو کچە دەخنکێت .

23-It gets dark. We won't be able to find our way. Cause and effect, use: if

-If it gets dark, we won't be able to find our way.

24-Starvation in Iraq / Saddam's war. Cause and effect, use: caused by

-Starvation in Iraq caused by Saddam's war.

25-We call for peace. We hate war. Cause and effect, use: therefore

-We call for peace because therefore we hate war.

26-The test was difficult. I thought of it deeply. Cause and effect, use: make

-The difficult test made me think of it deeply.

27-They won't finish the work early. They won't start early. Cause and effect, use: if

-If they don't start early, they won't finish the work early.

28-We sat by the fire because it was cold. Cause and effect, use: because of

-We sat by the fire because of the cold.

29-Too much eating led to illness. Cause and effect, use: caused by

-Illness was caused by too much eating.

30-Shkar was driving very fast. The traffic police arrested him. Cause and effect, use: because

-The traffic police arrested Shkar because he was driving very fast.

31-The prisoner was innocent. He was set free. Cause and effect, use: because of

-The prisoner was set free because of his being innocent.

32-I heard the news. I was happy. Cause and effect, use: make

-My hearing the news made me happy.

33-The accident was bad. He was taken to hospital. Cause and effect, use: because of

-He was taken to hospital because of the bad accident.

34-he is too lazy to pass. He is so…………..

-He is so lazy that he can’t pass the exam.

35-Wars cause starvation. Starvation is………….

-Starvation is caused by wars.

36-She always gets high marks because she is clever. Her cleverness make…………….

-Her cleverness make her always get high marks.

37-He reached the top of the mountain because he was strong. His strength made…………..

-His strength made him reach the top of the mountain.

38-Laziness led to failure. Failure was……………..

-Failure was caused by laziness.

39-It was too dark for Jessica to distinguish Lorenzo. It was so…………

-It was so dark that Jessica couldn’t distinguish Lorenzo.

40-He is a very good mechanic. He can repair any machine. Cause and effect, use: such……..that

-He is such a good mechanic that he can repair any machine.

41-The bridge will break. Cars cannot cross. Cause and effect, use: if

-If the bridge breaks, cars cannot cross.

42-There was a sudden change of weather. He had a bad cold. Cause and effect, use: because of

-He had a bad cold because of the sudden change of weather.

43-Disease are caused by germs. Cause and effect, use: (result from) instead of (caused by)

-Diseases result from germs.

44-Dr. White was a very intelligent lawyer. Everybody respected him. Cause and effect, use: such

-Dr. White was such an intelligent lawyer that everybody respected him.

45-The night was dark. I couldn’t recognize my friend. Cause and effect, use: because of

-I couldn’t recognize my friend because of the dark night.

46-The treatment was bad. People demonstrated. Cause and effect, use: because of

-People demonstrated because of the bad treatment.

47-Few people can afford to get living. Prices are too high. Cause and effect, use: so……that

-Prices are so high that few people can afford to get living.

48-The weather was stormy. They stayed at home. Cause and effect, use: make

-The stormy weather made them stay at home.

49-Madam Curie was a very great scientist. She was awarded the prize twice. Cause and effect, use: such…..that

-Madam Curie was such a great scientist that she was awarded twice.

50-There was a heavy crowd. I couldn’t find Helen. Cause and effect, use: (because of) and (make)

-I couldn’t find Helen because of the heavy crowd.

-The heavy crowd made me not find Helen.

51-We will go home. It will rain. Cause and effect, use: if

-If it rains, we will go home.

52-Heavy smoking. Lung cancer. Cause and effect, use: cause

-Heavy smoking causes lung cancer.

53-I’ll finsh painting the picture. I’ll show it to my teacher. Cause and effect, use: if

-If I finish painting the picture, I’ll show it to my teacher.

54-The snow storm was strong. We entered an old cottage. Cause and effect, use: because of

-we enterded an old cottage because of the strong snow storm.

55-Germs / fermentation and decay. Cause and effect, use: caused by

-Fermentation and decay are caused by germs.

56-He lost the case because he spoke roughly. Speaking roughly made……………

-Speaking roughly made him lose the case.

57-The music was soft. I slept. Cause and effect, use: make

-The soft music made me sleep.

58-Heavy traffic causes delay. Cause and effect, use: (caused by) instead of (cause)

-Delay is caused by heavy traffic.

59-This story is so long that I can’t finish it. Cause and effect, use: such……..that

-It is such a long story that I can’t finish it.

60-Unless you try hard, you will fail. Cause and effect, use: if

-If you try hard, you won’t fail.

61-The weather is terribly cold. We can’t go out. Cause and effect, use: such……….that

-It is such a terribly cold weather that we can’t go out.

62-Ali gets better. He takes the medicine. Cause and effect, use: if

-If Ali takes the medicine, he will get better.

63-They couldn’t go any more. They were tired. Cause and effect, use: because of

-They couldn’t go any more because of their being tired.

64-She had a bad cold. Suha had to stay in bed. Cause and effect, use: as a result

-Suha had a bad cold as a result she had to stay in bed.

65-He apologized. I forgave him. Cause and effect, use: because of

-I forgave him because of his apologizing.

66-Suffocation. Poisonous gas. Cause and effect, use: caused by

-Suffocation is caused by poisonous gas.

67-Those apples are too sour for me to eat. Those apples are so…………

-Those applse are so sour that I can’t eat.

68-She has a very good time. Nada won't leave the party. Cause and effect, use: such.........that

-Nada has such a good time that she won't leave the party.

69-They went to bed early. The programmes are boring. Cause and effect, use: because of

-They went to bed early because of the boring programme.

70-I make a promise. I keep it. Cause and effect, use: if

-If I make a promise, I will keep it.

71-The signal was red. He stopped suddenly. Cause and effect, use: make

-The red signal made him stop suddenly.

72-There is no point in asking for advice. You won't take it. Cause and effect, use: because

-You won't take it because there is no point in asking for advice.

73-They can't see their way properly. It is very dark. Use : too.......to

-It is too dark to see their way properly.

74-He will have enough money. He will buy the books. Cause and effect, use: if

-If he has enough money, he will buy the books.

75-We left the place. We heard the explosion. Cause and effect, use: because of

-We left the place because of our hearing the explosion.

76-We couldn't buy anything to eat. We hadn't any money. Cause and effect, use: since

-we couldn't buy anything to eat since we hadn't any money.

77-I laughed. His funny jokes. Cause and effect, use: make

-His funny jokes made me laugh.

78-His behaviour was bad. Nobody liked him. Cause and effect, use: because of

-Nobody liked him because of his bad behaviour.

79-There was a sudden change of weather. He had a cold. Cause and effect, use: because of

-He had a cold because of the sudden change of weather.

80-You don't pay attention. You won't find your faults. Use : unless

-unless you pay attention, you won't find your faults.

81-The weather is cold. He shivers. Cause and effect, use: because of

-He shivers because of the cold weather.

82-Salar's bad behaviour made me leave the party. Cause and effect, use: because of

-I left the party because of Saalar's bad behaviour.

83-Kawa was so careful that we couldn't cheat him. Cause and effect, use: such……….that

-Kawa was such a careful person that we couldn't cheat him.

84-Rasty can't take part in the competitions. His leg is broken. Cause and effect, use: because of

-Rasty can't take part in the competitions because of his broken leg.

85-The river is extremely deep. Only divers can swin in it. Cause and effect, use: such………that

-It is such a deep river that only divers can swim in it.

86-I can’t welcome my guests. I won’t be ready and dressed. Cause and effect, use: if

-If I’m not be raedy and dressed, I won’t welcome my guests.

87-Muna couldn’t catch the 8 a.m. express train to London because she got up late. Cause and effect, use: make

-Muna’s getting up late made her couldn’t catch the 8 a.m. express train to London.

88-They spent the whole day indoors because of the very cold weather. Cause and effect, use: so……….that

-The weather was so cold that they spent the whole day indoors.

89-He made a traffic jam. He drove badly. Cause and effect, use: result from

-His making a traffic jam resulted from his driving badly.

90-Zirak is so intelligent that I cannot compete him. Use: (such…………that)

-Zirak is such an interesting person that I cannot compete him.

91-Shylock’s wickedness made him lose every thing. Use: (because of)

-Shylock lost every thing because of his wickedness.

92-He doesn’t follow my advice; therefore his wound won’t heal. Use: (if)

-If he doesn’t follow my advice, his wound won’t heal.

Location (n.) /ləʊkeiʃn/ /لەوکەیشن/ شوێن ، شوێن نیشاندان

Locate (v.) /ləʊkeit/ /لەوكەیت/ شوێن نیشان دەدات ، شوێن دیاری دەكات

1-لە ڕێگای کۆمەڵێک ئامڕازی پەیوەندی (حرف جر) و ئاوەڵفرمانی شوێن (adverb of place) ەوە دیاری دەکرێ ، لەبەرئەوە پێویستە واتا و بەکارهێنانی ئەم پیتانە بزانین ، وە هەندێک لە ئامڕازی پەیوەندی (حرف جر) و ئاوەڵفرمانی شوێن (adverb of place) بریتین لەمانەی لای خوارەوە :

ژمارە	ئامڕازی پەیوەندی و ئاوەڵفرمانی شوێن	شێوازی خوێندنەوەکەی بە ئینگلیزی	شێوازی خوێندنەوەکەی بە کوردی	واتاکەی بە کوردی
1	above	/əbʌv/	ئەبەڤ	لەسەر
2	across	/əkrɒs/	ئەکرۆس	لەم بەر بۆ ئەو بەر
3	along	/əloŋ/	ئەلۆنگ	بەدرێژایی
4	along the other bank	/ əloŋ ði: ʌðə bæŋk/	ئەلۆنگ ذی ئەذە بانک	بەدرێژایی کەناری ئەوبەر
5	among	/əmʌŋ/	ئەمەنگ	لەنێوان کۆمەڵێک
6	at	/æt/, /ət/	ئات ، ئەت	لە
7	away	/əwei/	ئەوەی	دوور لە
8	away from	/ əwei frəm/	ئەوەی فرەم	دوور لە
9	behind	/bihaind/	بیهایند	لەپشت
10	below	/biləʊ/	بیلەو	لەبن ، لەژێر ، لەخوار ، خوارەوە
11	beneath	/bini:θ/	بینیث	لەژێر
12	beside	/bisaid/	بیساید	نزیك ، تەنیشت ، لەتەنیشت

13	between	/bitwi:n/	بیتوین	لەنێوان دوو شتدا
14	beyond	/bijɒnd/	بییۆند	لەپشتەوەی ، لەدوای
15	down	/daʊn/	داون	بەرەو خوار ، خوارەوە ، بۆ خوارەوە
16	for	/fɔ:/, /fə/	فۆ ، فە	بۆ
17	from	/frəm/	فرِەم	لە
18	in	/in/	ئین	بۆناو (لەگەڵ جوڵە)
19	in	/in/	ئین	لەناو
20	in front of	/in frʌnt ɒv/	ئین فرِەنت ئۆڤ	لەبەردەم
21	in the distance	/in ðə distəns/	ئین ذە دیستەنس	لە دوور
22	inside	/insaid/	ئینساید	لەناو
23	near	/niə/	نیە	نزیک
24	on	/ɒn/	ئۆن	لەسەر
25	on the stage	/ɒn ðə steidʒ/	ئۆن ذەستەیج	لەسەر شانۆ
26	out	/aʊt/	ئاوت	لەدەرەوە ، بەرەو دەرەوە ، دەرەوە
27	out of	/aʊt ɒv/	ئاوت ئۆڤ	دەرەوەی شتێک
28	outside	/aʊtsaid/	ئاوتساید	دەرەوە
29	over	/əʊvə/	ئەوڤە	لەسەر ، لەسەرەوە
30	round	/raʊnd/	ڕاوند	لەچواردەوری ، بەدەوری

31	through	/θru:/	ثرو	بەناو شتێکدا
32	to	/tu:/	تو	بەرەو ، هەتا
33	towards	/təwɔ:dz/	تەوۆدز	بە ئاڕاستەی
34	under	/ʌndə/	ئەندە	لەژێر ، تحت
35	underneath	/ʌndəni:θ/	ئەندەنیث	بەشی ژێرەوە ، بن ، لەژێر شتێکدا
36	up	/ʌp/	ئەپ	لەسەرەوە ، بەرو سەرەوە ، بۆ سەرەوە
37	with	/wið/	ویذ	لەگەڵ ، بە

ئەم ڕستانەی لای خوارەوە کە دەیان بینیت بریتین لە نمونەی شوێن نیشاندان بە هۆی ئامرازی پەیوەندی و ئاوەڵفرمان (ئاوەڵکردار) ی شوێنەوە .

Examples:

1-I met him at the station.

2-They crept into their tent.

3-He is sitting beside Ahmed.

4-Lawk put his hand in his pocket.

5-The school is behind the hospital.

6-There is a bridge across the river.

7-They are sitting under the tree.

8-Go along this road.

9-The health centre is beyond the factory.

10-Some boys are olaying away from the street.

11-The car is moving towards the hill.

12-The sun is shining through the window.

13-The bus is turning round the square.

14-She is waiting for us outside the school.

15-The soldier is crawling underneath the barbed wires.

16-Go up the stairs.

17-The little boy sat in front of his father.

18-Avoid touching the wire with wet hand.

19-Speaking too much on the phone is a bad behaviour.

20-The journalist is from England.

21-The sun rose above the horizon.

22-A voice from above shouted a welcome.

23-The aeroplane is flying over the citi.

24-Fish cannot live out of water.

25-Shall I write my name on, above or below the line?

26-We can see the public library in the distance.

ئەمانەی لای خوارەوەش هەندێک نمونەی ترن لەسەر بابەتی ئامرازی پەیوەندی :

1-keen on 2-interested in 3-keep on 4-insist on
5-afraid of 6-translate into 7-better at

Examples:

1-Where is the man sitting? Express location. Give a preposition.
Use : sea side.

-The man is sitting at the sea side.

2-Where is the speaker? Location, use : on the stage

-The speaker is on the stage.

3-Where is Dler walking? (the bank of the river). Give a preposition

-Dler is walking along the bank of the river.

2-زیاتر بابەتی تاقیکردنەوەیە و ئەم بەشانەی خوارەوە دەگرێتەوە و باشتر وایە واتای ئەم بڕگانەی لای خوارەوە بزانرێ :

ژمارە	بڕگە بە ئینگلیزی	واتاکەی بە کوردی
1	Turn left	پێچ بکەرەوە بەلای چەپدا
2	Turn right	پێچ بکەرەوە بەلای ڕاستدا
3	It is othe left	وا لەلای چەپە
4	It is on the right	وا لەلای ڕاستە
5	Go along the street	برۆ بەدرێژایی شەقامەکە
6	Go along the road	برۆ بەدرێژایی ڕێگاکە
7	Go along the corridor	برۆ بەدرێژایی ڕاڕەوەکە
8	Take the first turning	یەکەم پێچ کردنەوە (فەرع) بگرە
9	Go up the stairs	بە قادرمەکەدا سەربکەوە
10	Go down this street	بەم شەقامەدا بچۆ خوارەوە
11	The lift is over there	مەسعەدەکە لەوێیە
12	Keep on to the crossroad	بەردەوام بە هەتا یەکتربڕینەکە
13	Keep on to the roundabout	بەردەوام بە هەتا فولکەکە
14	It is on the first floor	وا لە نهۆمی یەکەمدایە

How first to ask about a place? چۆن یەکەمجار پرسیار لە شوێنێک دەکەیت؟

1-in an office لە بەرێوەبەرایەتییەک (دائیرەیەک) دا

-Excuse me, where can I find + شوێنەکە ?

2-in a street لە شەقامێکدا

-Excuse me, can you (show, tell) me the way to the + شوێنەکە ?

Examples:

1-Ask someone to show you the way to the manager's room.

-Excuse me, where can I find the manager's room?

2-Ask someone to show you the way to the ministry of education.

-Excuse me, can you show me the way to the ministry of education?

What do you say when someone showed (told) you the way to a place?

چی دەڵێیت ئەگەر یەکێک ڕێگای شوێنێکی نیشاندایت؟

-Thank you very much.

How to show someone the way to a place?

چۆن ڕێگای شوێنێک بە کەسێک نیشان دەدەیت ؟

پێویستە پەیڕەوی ئەم خاڵانەی لای خوارەوە بکەین بۆ ئەم مەبەستە :

1-بڕگەی (go along here to the) بەکاردەهێنین لەبەردەم وشەکانی (crossroad, the traffic, roundabout).

-Go along here to the traffic.

2-بڕگەی (go along) بەکاردەهێنین لەگەڵ وشەکانی (street, river, corridor).

-Go along the street.

3-فرمانی (turn) بەکاردەهێنین لەگەڵ وشەی (right) یان (left).

4-فرمانی (take) بەکاردەهێنین لەگەڵ ئەو عیبارەتەی کە وشەی (turning) ی تێدایە.

5-بڕگەی (It is on the) بەکاردەهێنین لەبەردەم ئەو عیبارەتەی کە وشەی (floor) ی تێدایە.

3rd floor : It is on the third floor.

Examples:

1-Show someone the way to the bank. (Use : crossroad, right, left)

-Go along here to the crossroad. Turn right. It is on the left.

2-Excuse me where can I find the tying room? Express location, using the words (corridor, right, left)

-Go along the corridor. Turn right. It is on the left.

3-Show someone the way to the central library. Use prompts (this street, third turning, left)

-Go along this street. Take the third turning. It is on the left.

4-Tell someone the way to the minister's room. Use the prompts (lift, 2nd floor, right)

-Go up to the second floor. It is on the right. The lift is over there.

5-Tell someone the way to the post office. Use : (roundabout, first, left)

-Go along here to the roundabout. Take the first turning. It is on the left.

6-Someone showed you the way to the hospital. Respond

-Thank you very much.

7-Ask someone to show you the way to the national theatre.

-Excuse me, can you show me the way to the national theatre?

8-Start a conversation asking about the way to the nearest hospital?

-Excuse me, can you show me the way to the nearest hospital?

9-Where can I find the engineering department? Express location, using the the words (corridor, right, left)

-Go along the corridor. Turn right. It is on the left.

10-Someone showed you the way to the theatre. What will you say to him?

-Thank you very much.

11-Express location showing the way to Mr. Hemn’s office. Use : (2nd floor, 7th door on the left)

-It is on the 2nd floor. 7th door on the left.

12-Show someone the way to Al-rasheed bank. Use : (traffic light, first, left, right)

-Go along here to the traffic lights. Take the first turning. Turn left. It is on the right.

13-Show the way to the museum. Use : (roundabout, second turning, left, right)

-Go along here to the roundabout. Take the second turing. Turn left. It is on the right.

14-Excuse me, can you show me the way to the Kurdistan parliament? Use : (third tuning, left, right)

-Take the third turning. Turn left. It is on the right.

15-You are receptionist. Show someone the way to the manager’s room. Use : (3rd floor, left, room 10)

-It si on the third floor. Turn left. It is room 10.

16-Show the way to the filling department. Use : (fifth floor, left)

-It is on the fifth floor. It is on the left.

17-How will you ask someone to show you the way to the ministry of health?

-Excuse me, can you show me the way to the ministry of health?

18-Express location showing someone the way to Media Health. Use : (crossroad, left)

-Go along here to the crossroad. It is on the left.

19-Show the location to the export department. Use : (up the stairs, room 300)

-Go up the stairs. It is room 300.

20-Tell someone the way to the cashier. Use : (stairs, 3rd floor, 3rd room, right)

-Go up the stairs. It is on the third floor. It is the third room. It is on the right.

21-Tell someone the way to the Iraqi Museum. Use the prompts (traffic lights, third turning, left, right)

-Go along here to the traffic lights. Take the third turning. Turn left. It is on the right.

22-Ask someone to show you the way to the station.

-Excuse me, where can I find the station?

23-Tell someone the way to the accountant's. use the prompts (stairs, 3rd floor, 3rd room, right)

-Go up the stairs. It is on the third floor. It is the third room. It is on the right.

24-Tell someone the way to Al-rasheed bank. Use : (roundabout, second turning, right, left)

-Go along here to the roundabout. Take the second turning. Turn right. It is on the left.

25-Show someone location to the supermarket. Use : (roundabout, left, 2nd turning, right)

-Go along here to the roundabout. Take the second turning. It is on the right.

26-express location showing someone the way to the Ministry of Education. Use : (crossroad, right, left)

-Go along here to the crossroad. Turn right. It is on the left.

27-Show someone the way to the hospital. Use the prompts (traffic lights, second turning, left, right)

-Go along here to the traffic lights. Take the second turning. Turn left. It is on the right.

28-Show someone the way to the police-station. Use : (traffic lights, second turning, left, right)

-Go along here to the traffic lights. Take the second turning. Turn left. It is on the right.

29-Show the awy to the police-station. Use : (roundabout, left, right)

-Go along here to the roundabout. Turn left. It is on the right.

30-Excuse me, where can I find Mr. Carl’s office? Express location using (7th floor, 6th room, left, lift)

-It is on the 7th floor. It is 6th room. Turn left. The lift is over there.

31-Ask someone to show you the way to Kurdistan museum.

-Excuse me, can you show me the way to Kurdistan museum?

32-express location showing someone the way to the emergency hospital. Use : (traffic lights, left, a round building)

-Go along here to the traffic lights. Turn left. It is round building.

33-Express location showing someone the way to the exporting department. Use : (5th floor, 2nd door on the right, lift)

-It is on the 2nd floor. 7th door on the right. The lift is over there.

34-Express location showing someone the way to Mr. Sangar’s home.

-Go along the corridor. Turn left. It is the third room on the right.

35-Show someone the way to Mr. Ali’s house. Use : (fifth tuning, left, right, it has a blue gate)

-Take the fifth turning. Turn left. It is on the right. It has a blue gate.

36-Show someone the way to the ministry of health. Use : (roundabout, left, a high building)

-Go along here to the roundabout. Turn left. It is a high building.

ability /əbiləti/ /ئەبیلەتی/ توانا

able /eibl/ /ئەیبڵ/ بەتوانا

ably /eibli/ /ئەیبڵی/ بەکارامەیی ، بەبەتوانایی

enable /ineibl/ /ئینەیبڵ/ هێزی پێدەبەخشێت ، توانای پێدەبەخشێت

بۆ کاتی ڕانەبردوو :

1-can

بکەر + can + base + com. (ئەرێ)

بکەر + can't + base + com. (نەرێ)

Can + بکەر + base + com.? (پرسیاری)

Examples:

1-I can swim. /ئای کان سویم/ من دەتوانم مەلە بکەم

2-She can cook well.

3-We can speak English.

4-I can't swim.

5-They can't carry the box.

6-Ari can't speak English.

7-Can you help me?

8-Can Sara pass the exam?

9-Can fish fly?

2-able, unable

بکەر + (verb to be) + able + to + base + com. (ئەرێ)

بکەر + (verb to be) + unable + to + base + com. (نەرێ)

(verb to be) + بکەر + able + to + base + com.? (پرسیاری)

تێبینی : لەو یاسایانەی سەرەوەدا (verb to be) بریتییە لە یەکێک لە فرمانە یاریدەدەرەکانی (am, is, are) چونکە بۆ کاتی ڕانەبردووە.

Examples:

1-I am able to drive car.

2-We are able to operate this machine.

3-Jamal is unable to paint beautiful pictures.

4-Saman and Soran are unable to attend the meeting.

5-Are you able to clap with one hand?

6-Is he able to overcome the problem?

Overcome /əʊvəkʌm/ /ئەوڤەکەم/ بەسەریدا زاڵ دەبێت

3-capable of + v.ing

بکەر + (verb to be) + capable of + v.ing + com. (ئەرێ)

بکەر + (verb to be) + incapable of + v.ing + com. (نەرێ)

(verb to be) + بکەر + capable of + v.ing + com.? (پرسیاری)

تێبینی : لەو یاسایانەی سەرەوەدا (verb to be) بریتییە لە یەکێک لە فرمانە یاریدەدەرەکانی (am, is, are) چونکە بۆ کاتی ڕانەبردووە.

Examples:

1-I am capable of playing football.

2-They are capable of coming early.

3-Lna is capable of studying hard.

4-Dana is incapable of betraying his priciples.

5-Are you capable of passing the exam?

6-Is a dog is capable of swimming?

4-the ability, the capacity

بکەر + (have, has) + the (ability, capacity) + to + base + com. (ئەرێ)

بکەر + (have, has) + (inability, incapacity) + to + base + com. (نەرێ)

بکەر + (have, has) + no + (ability, capacity) + to + base + com. (نەرێ)

بکەر + (don't, doesn't) + have + the (ability, capacity) + to + base + com. (نەرێ)

Does + بکەر + have + the (ability, capacity) + to + base + com.? (پرسیاری)

Do + بکەر + have + the (ability, capacity) + to + base + com.? (پرسیاری)

تێبینی : لەو یاسایانەی سەرەوەدا ئەگەر بکەرەکەمان بریتی بوو لە یەکێک لەمانە (he, she, it, singular noun) ئەوا (has, does, doesn't) بەکاردەهێنین بۆ یاساکان ، بەڵام ئەگەر بکەرەکەمان یەکێک بوو لەمانە (I, we, you, they, plural noun) ئەوا (have, do, don't) بەکاردەهێنین بۆ یاساکان.

Examples:

1-I have the ability to speak English.

2-Aram has the capacity to win the race.

3-I have inablility to speak Turkish.

4-I have no ability to climb the trees.

5-I don't have the ability to speak French.

6-Do you have the ability to climb the mountains?

7-Does the pilot have the ability to land safety?

بۆ کاتی ڕابردوو :

هەمان شێوەی ڕانەبردووی هەیە تەنها ئەوە نەبێت کە ئەمانەی لای خوارەوە دەگۆڕرێن :

ژمارە	کاتی ڕانەبردوو	کاتی ڕابردوو
1	can	could
2	is	was
3	are	were
4	am	was
5	have	had
6	has	had

Examples:

1-I could drive a car when I was 18 years old.

2-The pilot was able to land safely.

3-We were unable to control the car.

4-I was capable of answering all the questions.

5-They were incapable of lifting the box.

6-The old man had the ability to recognize the numbers.

7-They had no ability to operate the engine.

8-They didn't have the ability to operate the engine.

9-Dastan couldn't cook when she was 15 years old.

10-Dastan was unable to cook when she was 15 years old.

11-Dastan was incapable of cooking when she was 15 years old.

12-Dastna couldn’t have the ability to cook when she was 15 years old.

Other examples:

1-He reads Latin. Express ability, use : can, able

-He can read Latin.

-He is able to read Latin.

2-Animals do not speak. Express ability, use : (the ability)

-Animals do not have the ability to speak.

3-She doesn’t ride a horse. Ability, use : (capable)

-She is incapable of riding a horse.

4-What do you say if you want to ask about Dara’s ability to manage the typewriter? Use : (able, ability)

-Are you able to manage the typewriter?

-Do you have the ability to manage the typewriter?

5-Tara can’t speak English. Tara has no……………

-Tara has no ability to speak English.

6-They don’t have the ability to win the match. They are…………….

-They are unable to win the match.

7-The prince of Aragon didn’t find Portia’s picture. Express ability, use: can

-The prince of Aragon couldn’t find Portia’s picture.

8-Nareen caught the last bus. (ability, use : capacity)

-Nareen had the capacity to catch the last bus.

9-Show Raz’s inability to play piano when she was ten. Use : can

-Raz couldn’t play piano when she was ten.

10-Express Harem’s ability to drive a car when he was a pupil. Use : capable

-Harem was capable of driving a car when she was a pupil.

11-Can Kawa run fast? Replace (can) by the (the ability)

-Does Kawa have the ability to run fast?

12-Some fish change colour. Express ability, using (capable)

-Some fish are capable of changing colour.

13-Show the children’s ability to speak English well. Use: capable

-The children are capable of speaking English well.

14-Mazin couldn’t control his car. Use (unable) instead of (couldn’t)

-Mazin was unable to control his car.

15-Use (able) to ask Rasha if she can swim.

-Are yu able to swim.

16-Show your uncle’s ability to swim well when she was 18 years old.

-My uncle could swim when she was 18 years old.

17-What do you say if you want to express your ability to lift the heavy box?

-I can lift the heavy box.

-I am able to lift the heavy box.

18-Man conquers space. Ability, use : able

-Man is able to conquer space.

19-Hasan drives that big lorry. Ability, use : incapable

-Hasan is incapable of driving that big lorry.

20-All humanbeings can breathe. (ability, use : (capable) instead of (can))

-All humanbeings are capable of breathing.

21-We couldn’t examine the germs without the microscope. Use : (capable, ability)

-We are incapable of examining germs without microscope.

-We didn’t have the ability to examine germs without microscope.

22-Thomas is capable of operating this engine. Use (capacity) instead of (capable)

-Thomas has the capacity to operate this engine.

23-Ask Handren if he can clap with one hand. Use : capable

-are you capable of clapping with one hand?

24-A strong man lifts heavy things. Use : can

-A strong man can lift heavy things.

25-Healthy children grow well. Use (able to)

-Healthy children are able to grow well.

26-Samir learnt three foreign languages easily. Use (capable)

-Samir was capable of learning three foreign languages easily.

27-Mazin won the game. Express ability

-Mazin was able to win the game.

28-He couldn’t win the first prize. Express ability, use : ability

-He had no ability to win the first prize.

29-Tara couldn’t cook well. Use : able

-Tara was unable to cook well.

30-Sardar can’t explain the meaning of this sentence. Use : capacity

-Sardar doesn’t have the capacity to explain the meaning of this sentence.

31-Aziz cannot speak French. Use : able

-Aziz is unable to speak French.

32-Express Ali’s ability to paint beautiful pictures. Use : capable, able

-Ali is capable of painting beautiful pictures.

-Ali is able to paint beautiful pictures.

33-Humanbeings can speak. Use (ability) instead of (can)

-Humanbeings have the ability to speak.

34-Express the ability of drivers to stay up late. Use : able

-Drivers are able to stay up late.

35-Ask your friend if he can drive a tractor. Use : able

-Are you able to drive a tractor?

36-They couldn’t arrive early because the road was unsafe. Use : capable

-They weren’t capable of arriving early because the road was unsafe.

37-A fish swims. Express ability, use : capacity

-A fish has the capacity to swim.

38-Show your ability to win the race.

-I am able to win the race.

39-Ask Hemn if he can translate the article. Use : capable

-Are you capable of translating the article?

40-Ask your friend about his ability to play tennis.

-Have you the ability to play tennis?

41-The pilot couldn’t land on time. Use (capable) instead of (could)

-The pilot wasn’t capable of landing on time.

42-Ask your friend about his ability to push your car. Use (capacity)

-Have you the capacity to push my car?

43-Show the boys’ inability to dig the garden when they were ten. Use the prompt (capable)

-The boys have inability to dig the garden when they were ten.

44-Ask Hemn if her sister can play football. Use : capable of

-Is your sister capable of playing football?

45-The police couldn’t catch the thief. Use (capable of) to express ability

-The police wasn’t capable of catching the thief.

46-Show Ahmed’s ability to pass the exam last year. Use the prompt : ability

-Ahmed had the ability to pass the exam.

47-All humanbeings can breathe. Use (capable) instead of (can)

-All humanbeings are capable of breathing.

48-The police caught the criminal. Ability, use : able

-The police was able to catch the criminal.

49-Ask your friend if his sister could sew when she was 12. Use : capable

-Is your sister was capable of sewing when she was 12.

50-Some fish change colour. Ability, use : capable

-Some fish are capable of changing colour.

51-Show your inability to drive a lorry. Use (the capacity to)

-I don’t have the capacity to drive a lorry.

52-Express your ability to speak French. Use (capable)

-I am capable of speaking French.

53-Hozan couldn’t keep his promise. Use: the capacity

-Hozan had no capacity to keep his promise.

54-Ask Honar if he can repair your bicycle. Use: the capacity

-Does Honar have the capacity to repair my bicycle?

55-Hemn cannot carry the heavy rock. Use: capable

-Hemn is incapable of carrying the heavy rock.

56-Healthy people resist diseases. ability, use: (capable)

-Healthy people are capable of resisting diseases.

57-Ask Harem if his cousin can operate that generator. Use: (the capacity)

-Does he have the capacity to operate that generator?

58-Aram doesn’t have the capacity to do his homework without my help. Use: (capable) in stead of (the capacity)

-Aram is capable of doing his homework without my help.

59-Ask Azad if he can climb that tree. Use: able

-Are you able to climb that tree?

60-Srood couldn’t join the university last year. Use: (the capacity)

-Srood didn’t have the ability to join the university last year.

61-Show your ability to play piano. Use: capable

-I am capable of playing piano.

Apology/əpɒlədʒi/ /ئەپۆلەجی/ پۆزش هێنانەوە ، عوزر هێنانەوە

Apologise/əpɒlədʒaiz/ /ئەپۆلەجایز/ پۆزش دەهێنێتەوە ، عوزر دەهێنێتەوە

بەشێوەیەکی گشتی دوو یاسامان هەیە بۆ پۆزش هێنانەوە و داوای لێبوردن کردن ، ئەو دوو یاسایەش بریتین لەمانەی لای خوارەوە :

1-I’m (very, so, extremely) sorry + for + v.ing + com.

2-I’m (very, so, extremely) sorry + to + base + com.

Example:

1-Apologise for spilling cup of tea on the carpet.

-I’m very sorry for spilling cup of tea on the carpet.

-I’m so sorry for spilling cup of tea on the carpet.

-I’m extremely sorry for spilling cup of tea on the carpet.

-I’m very sorry to spill cup of tea on the carpet.

-I’m so sorry to spill cup of tea on the carpet.

-I’m extremely sorry to spill cup of tea on the carpet.

2-Apologize for braking Azad’s pen.

-I’m very sorry for breaking your pen.

3-Apologize for being late to Hemn’s house.

-I’m very sorry for being late to your house.

4-Apologize for breaking Azad’s pen.

-I’m so sorry for breaking your pen.

1-بۆ پۆزش هێنانەوە و داوای لێبوردن کردن یەکێک لەم دوو یاسایەی خوارەوە بەکاردەهێنین و دەڵێین :

1-I’m very sorry for being late.

2-I’m very sorry to be late.

تێبینی : باشتر وایە بیانوو (justification) بۆ دواکەوتن بنوسرێ بەدوای عیبارەتی دواکەوتن ئەویش یەکێک لەم دوو ڕستەیەیە :

-It was the traffic.

-It was the bus.

Example:

-I’m very sorry for being late. It was the traffic.

2-هەندێک جار سەرەڕای پۆزش هێنانەوە و داوای لێبوردن کردن شتێکیش پێشکەش دەکەیت واتە (offer) ی دەکەیت ، وە کاتێک (offer) بەکاردەهێنین کە لە پرسیارەکەدا ئاماژەی پێکردبێت .

Examples:

1-Your friend lent you a pen. You have lost it. Apologize and offer to buy another one.

-I’m very sorry for losing the pen. I’ll buy another one.

2-You rae at your friend's house. You dropped a cup of tea. Apologize and offer to clean the rug.

-I'm extremely sorry to drop a cup of tea. I'll clean the rug.

-I'm extremely sorry for dropping a cup of tea. I'll clean the rug.

تێبینی : دەگونجێت بۆ (offer) فرمانی (let) بەکاربهێنین هەر ئەو نمونەیەی سەرەوە شیکار دەکەین بڕوانە :

-I'm very sorry. Let me clean the rug.

3- بۆ پۆزش هێنانەوە و داوای لێبوردن کردن بۆ ئامادە نەبوون (for not attending a meeting) لە کۆبوونەوە یان بەشێوەیەکی گشتی بۆ گوزارشتکردن (تعبیر) لە نەتوانین ، بڕگەی (I'm afraid) بەکاردەهێنین :

Example:

-Tomorrow you will have extra lesson at English and you can't attend it. Apologize to your teacher.

-I'm very sorry. I'm afraid I can't attend the extra lesson.

4 -بۆ پۆزش هێنانەوە و داوای لێبوردن کردن بۆ بەڵێن (وعد) نەبردنەسەر (for not keeping promise) ، ئەوا بڕگەی (as I promised): بەکاردەهێنین

Example:

-You promised Aram to go with him to the shop yesterday. Today you have found out you can't go with him. Apologize and use (sick)

-I'm very sorry. I can't come with you as I promised. I'm very sick.

5- بۆ پۆزش هێنانەوە و داواى لێبوردن کردن بۆ نەبیستنی قسەیەک یان وتەیەک (for not hearing or catching a phrase) ، ئەوا یەکێک لەم دوو بڕگەیەی لای خوارەوە دەلێین:

1-I beg your pardon.

2-Pardon.

6- ئەگەر کەسێک داواى لێبوردنی لێکردیت ئەوا یەکێک لەم بڕگانەی لای خوارەوە بەکاربهێنە :

What do you say if someone apologizes you :

1-Oh, don't worry. It doesn't matter.

2-That's all right.

3-Never mind.

Examples:

1-What do you say if your friend said something you didn't hear it clearly?

-Pardon.

2-What do you say if your friend said something you didn't catch it clearly?

-Pardon.

3-Apologize for being absent yesterday.

-I'm very sorry for being absent yesterday.

-I'm very sorry to be absent yesterday.

4-Your little brother has painted some pictures on the outside wall of your neighbour's house. Apologize and offer to clean the wall. State how would your neighbour accept your apology?

-I'm very sorry for what my little brother did. I'll clean it.

-Oh, don’t worry. It doesn’t matter.

5-Use (I’m afraid) to express your apologizing to Sara for for not attending her birthday’s party yesterday. Use: (ill) as your justification.

-I’m very sorry. I’m afraid I couldn’t attend your birthday’s party because I was ill.

6-You are late for the first lesson. Apologize to your teacher.(Use: the bus) as a justification

-I’m so sorry for being late. It was the bus.

7-Ask your teacher to repeat a word you have not heard it.

-Pardon.

8-Apologize to your friend for not understanding what he had said.

-Pardon.

9-You have promised to attend your friend’s informal party, but later you have found that you can’t. apologize, use : busy

-I’m very sorry. I’m afraid I can’t attend your party as I promised because I am very busy.

10-Your friend was sick last week and you didn’t visit him. Apologize to him. Give a suitable justification.

-I’m so sorry. I’m afraid I couldn’t visit you because I was sick too.

11-Apologize for not catching a phrase.

-Pardon.

12-Samir cannot attend the meeting tomorrow. He apologizes to his boss. What does he say?

-I’m very sorry. I’m afraid I can’t attend the meeting.

13-What do you say if you want to apologize for stepping on someone's toe?

-I'm extremely sorry for steeping on your toe.

14-Apologize for spilling a glass of water on the carpet.

-I'm so sorry for spilling a glass of water on the carpet.

15-Apologize for coming late to school.

-I'm very sorry for coming late to school.

16-You forgot to phone to Mr. Hadi. Apologize and offer to call hin the next day.

-I'm so sorry. I forgot to call Mr. Hadi. I call him the next day.

17-Apologize for losing the pen you borrowed from Ahmed and offer to buy him another one.

-I'm very sorry for losing the pen. I'll buy you another one.

18-You can't play with your friend's. you are very tired. Apologize.

-I'm very sorry. I can't play with you. I'm very tired.

19-You are in the house of your friend. You break a cup. Apologize.

-I'm very sorry for breaking a cup.

20-You spilt a cup of tea on the carpet. Apologize and offer to clean it.

-I'm very sorry for spilling a cup of tea on the carpet. I'll clean it.

21-You lost your classmate's calculator. Apologize to him and offer to buy him another one.

-I'm very sorry for losing your calculator. I'll buy you another one.

22-You promised Kawa to call him at 3 p.m. You went there late. Apologize.

-I'm very sorry to be late. It was the bus.

23-What do you say if you want to ask your friend to repeat a phrase you didn't hear it.

-I beg your pardon.

24-Your friend wants you to go with himthe supermarket, but you have a lot of work to do. Apologize to him.

-I'm very sorry. I can't come with you. I have a lot of work to do.

25-Your little brother threw stone at your neighbour's car. Apologize to your neighbour.

-I'm very sorry for what my little brother did.

26-You do not hear something, someone says to you. Ask him to reply.

-Pardon.

27-Ahmed has apologized to you for losing your pen. Accept his apology.

-Oh, don't worry. It doesn't matter.

28-You have lost your friend's story. Apologize to him and offer to buy him a new one.

-I'm very sorry for losing your story. I'll buy you a new one.

29-Your friend apologized for breaking your watch. What would you say to him.

-Never mind.

30-What will you say if your friend says (I'm afraid I have lost your calculator. I'll buy you another one)?

-Don’t worry. It doesn’t matter.

31-Apologize for losing the book you borrowed from Firas and offer to buy him another one.

-I’m very sorry for losing the book. I’ll buy you another one.

32-You cannot play volleyball with your friend. You are very tired. Apologize.

-I’m very sorry. I can’t play volleyball with you. I am very tired.

33-Apologize to your teacher for forgetting to do your homework.

-I’m extremely sorry for forgetting to do my homework.

34-Your sister broke your cousin’s camera. Apologize to your cousin and offer to repair it.

-I’m very sorry for what my sister did. I’ll repair it.

35-You are late for the meeting. Apologize to your boss. Use (for)

-I’m very sorry for being late. It was the bus.

36-You arrived to your friend’s house late. Apologize

-I’m very sorry to be late.

37-You cannot go for a walk with your friend. Apologize and give reason

-I’m very sorry. I can’t go for a walk with you. I’m very tired.

38-You spilt some juice on Rawand’s coat. Apologize then offer to clean it.

-I’m very sorry for spilling some juice on your coat. I’ll clean it.

39-Ask your teacher to repeat what you couldn’t catch.

-Pardon.

40-You lost your friend’s pen. Apologize and offer to buy him a new one.

-I’m very sorry for losing your pen. I’ll buy you a new one.

41-You have borrowed a dictionary from Ali. Your brother has written some notes on it. Apologize and offer to erase them.

-I’m very sorry for what my brother did. I’ll erase them.

42-I am sorry. I have broken your watch. Answer positively.

-Never mind.

43-Kawa apologized for spilling some juice on your shirt. What would you say to him?

-Never mind.

44-Someone stepped on your toe. What would he say to you.

-Oh, don’t worry. It doesn’t matter.

Opinion /əpinjən/ بۆچوون ، ڕا ، الرأي /ئەپینیەن/

Opinion: it is a belief, view or judgement which is not founded on a complete knowledge.

ڕا ، بۆچوون : بریتییە لە باوەڕێک یان بینینێک یان حوکمێک کە بنیات نەنراوە (دانەمەزراوە) لەسەر زانیارییەکی تەواو.

بابەتەکانی (ڕا) ئەم شێوانەی لای خوارەوە دەگرێتەوە :

1-How to ask about someone’s opinion? چۆن پرسیار لە ڕای یەکێک دەکەیت؟

2-How to express opinion? چۆن گوزارشت (تعبیر) لە (ڕا) دەکەیت؟

3-Agreement with an opinion. ڕازی بوون بە (ڕا) یەک

4-Disagreement with an opinion. ڕازی نەبوون بە (ڕا) یەک

5-Partial disagreement. نیمچە ناڕازی بوون

1-How to ask about someone's opinion? چۆن پرسیار لە ڕای یەکێک دەکەیت؟

بۆ پرسیار کردن لە (ڕا) ی کەسێک ، یەکێک لەم دوو یاسایەی خوارەوە بەکاردەهێنین :

1-What do you think of + ناو?

2-What's your opinion of + ناو?

Examples:

1-Ask Hiwa's opinion of the weather.

-What do you think of weather?

-What's your opinion of weather?

2-Ask Hemn of his opinion concerning people who speak in a loud voice.

-What do you think of people who speak in a loud voice?

-What's your opinion of people who speak in a loud voice?

3-Ask your friend of his opinion of the school team.

-What do you think of the school team?

-What's your opinion of the school team?

4-Ask Hemn's opinion about the English exam this year.

-What's your opinion of the English exam this year?

5-Ask Hemn's opinion about the new headmaster?

-What's your opinion of the new headmaster?

2-How to express opinion? چۆن گوزارشت (تعبیر) لە (ڕا) دەکەیت؟

بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە (ڕا) ی کەسێک ، ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین :

1-I think + ڕستەی ڕا

2-I believe + ڕستەی ڕا

3-I suppose + ڕستەی ڕا

4-It seems to me + ڕستەی ڕا

5-I know for a fact that + ڕستەی ڕا

6-As far as I'm concerned + ڕستەی ڕا

7-As I see it + ڕستەی ڕا

تێبینی : بۆ دروستکردنی (ڕستەی ڕا) پێویستە پشت ببەستین بەو زانیارییانەی کە لە پرسیارەکەدا دەماندانێ ، بۆ نمونە :

1-ئەگەر هاتوو لە پرسیارەکەدا (ئاوەڵناوێک) ی دابوو بۆ ئەوەی (ڕستەی ڕا) ی لێ دروست بکەیت ، ئەوە پێویستە بەم یاسایە دروستی بکەیت :

بکەر+ (verb to be) + adj.

Example:

1-Express your opinion of the football match. Use (exciting)

-I think it is exciting.

2-Express your opinion of the film on T.V. last night. Use the prompts (too long and bring)

-I think it was too long and boring.

3-What is your opinion of the play last night: use: (rather long)

-I suppose it was rather long.

2-ئەگەر زانیاری پرسیارەکە بە (base) دەستی پێکرد ئەوا بەم شێوەیەی لای خوارەوە (ڕستەی ڕا) دروست بکە :

بکەر+ base (s) + com.

لەو یاساییەی سەرەوەدا ئەگەر بکەرەکەمان بریتی بێت لە یەکێک لەمانە (I, we, you, they, plural noun) ئەوا (base) بەکاربهێنە ، بەڵام ئەگەر بکەرەکەمان یەکێک بوو لەمانە (he, she, it, singular noun) ئەوا (base + s) بەکاربهێنە.

Example:

-What is your opinion of the laboratory? Express opinion. Use (need equipment)

-I believe the laboratory needs equipment.

-I believe it needs equipment.

3-دەشێت (دەگونجێت) ڕستەی ڕا بە شێوەی داهاتوو دروست بکەین.

Example:

-Express your opinion of the plan.

-As I see it will succeed.

As I see it will not succeed.

4-دەشێت (دەگونجێت) ڕستەی ڕا بە شێوەی نادیار (passive) دروست بکەین بەم یاسایەی خوارەوە :

-obj. + (can, can’t, will, won’t, should, shouldn’t, must, mustn’t) + be + p.p.

Example:

-Express your opinion of the plan.

-As I see it will be applied.

-As I see it will not be applied.

-As I see it can be applied.

-As I see it can't not be applied.

-As I see it should be applied.

-As I see it should not be applied.

-As I see it must be applied.

-As I see it must not be applied.

3-Agreement with an opinion. ڕازی بوون بە (ڕا) یەک

ئەم بابەتە پێکهاتووە لە چوار شێوە کە لە خوارەوە هەرچواریان ڕوونکراونەتەوە :

a-Tail-questions: شێوەی کلکە پرسیار

examples:

1-She is clever. She is, isn't she?

2-They are late. They are, aren't they?

3-Farman will pass the exam. He will, won't he?

4-Dara plays football well. He does, doesn't he?

5-They won the match. They did, didn't they?

6-Clever pupils need encouragement. They do, don't they?

b-I agree + ڕستەیەکی ڕا یان ڕستەیەکی ڕوونکراوە

Example:

-I think our school needs new desks. Agree with this opinion

-I agree our school needs new desks.

یان بە شێوەیەکی تر شیکاری بکەین دەڵێین :

-I agree. The desks are very old

c-That's just what I was thinking of + ڕستەیەکی ڕا یان ڕستەیەکی ڕوونکراوە

Example:

-Mr. Ahmed deserves promotion. Agree

-That's just what I was thinking of Mr. Ahmed deserves promotion.

یان بە شێوەیەکی تر شیکاری بکەین دەڵێین :

-That's just what I was thinking of, he is a good assistant.

d-I'm afraid + ڕستەی (ڕا) کە

ئەم بابەتەیان بریتییە لە ڕازی بوون بە ڕایەکی ناپەسەند.

Examples:

1-Dana is lazy. Agree

-I'm afraid, he is.

2-I think the patient will die. Agree with this opinion

-I'm afraid, he will.

3-Your brother thinks that the film was boring. Agree with this opinion

-I'm afraid, it was.

4-Suha's father thinks that Suha will not pass this year. Agree

-I'm afraid, she won't.

تێبینی : هەندێک جاریش بە عیبارەتی (unfavourable agreement) نمونە دێتەوە لە تاقیکردنەوەدا.

Example:

-Show your unfavourable agreement with this opinion (I think it won't rain this year).

-I'm afraid, it won't.

4-Disagreement with an opinion. ڕازی نەبوون بە (ڕا) یەک

یەکێک لەم سێ یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ ڕازی نەبوون بە ڕایەک :

a-I'm not sure I quite agree + پێچەوانەی ڕستەی ڕا

b-I'm afraid I don't agree with you + پێچەوانەی ڕستەی ڕا

c-Well, actually I don't think so.

تێبینی :

1-بۆ یاسای (c) وشەی (so) لە کۆتایی ڕستەکە نوسراوە لەجیاتی ڕستەی (ڕا) کە.

2-ڕستەی ڕا نەفی دەکرێ بەهۆی بەکارهێنانی عیبارەتی (I don't think so) کە لەبەردەم ڕستەی (ڕا) یەکە دەنوسرێ واتە لەدوای عیبارەتەکان.

Example:

-Samir is a clever pupil. Disagree with this opinion

-I’m not sure I quite agree. I don’t think he is a clever pupil.

3-دەشێت (دەگونجێت) ڕستەی ڕا بکرێ بە (نەرێ) ئەویش بە دانانی ئاوەڵناوێکی پێچەوانە ، لەم حاڵەتەدا بڕگەی (I think) دەنوسین لەجیاتی بڕگەی (I don’t think) .

-Samir is a clever pupil. Disagree with this opinion

-I’m not sure I quite agree. I think he is lazy.

4-دەشێت (دەگونجێت) ڕستەیەکی ڕوونکردنەوە بەدوای عیبارەتی ناڕازیبوون بنوسرێ.

Example:

-Ali is a good player. Disagree with this opinion

-I’m afraid I don’t agree with you. He lost many games.

تێبینی : دەتوانین بۆ ڕازی نەبوون ڕێگای ئاسانتر بەکاربهێنین وەکو ئەم سێ شێوەیەی لای خوارەوە :

شێوەی یەکەم : دەشێت (دەگونجێت) تەنها ئەم ڕستەیە بنوسرێ بۆ ڕازی نەبوون :

-Well, actually I don’t think so.

شێوەی دووەم : دەتوانین تەنها ڕستەی (I’m afraid I don’t agree with you.) بەکاربهێنین.

شێوەی سێیەم : وە دەتوانین هەر سێ یاساکەی ڕازی نەبوون ببەستین بە ڕستەی (ڕا) یەکەوە بەهۆی (that) ەوە.

Example:

-Disagree with your friend who thinks that English is difficult.

-I’m afraid I don’t agree with you that English is difficult.

-I’m not sure I quite agree that English is difficult.

-Well, actually I don’t think that English is difficult.

5-Partial disagreement. نیمچە ناڕازی بوون

ئەم سێ یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ نیمچە ناڕازی بوون :

a-Yes, that's quite true, but don't forget + ڕستەیەکی ڕای تازەی پێچەوانە

b-Perhaps; but don't you think that + ڕستەیەکی ڕای تازەی پێچەوانە?

c-Well, you have a point there, but don't you agree that + ڕستەیەکی ڕای تازەی پێچەوانە?

Example:

-T.V. is wonderful. Show your partial disagreement. Use (some programmes are boring)

-Yes, that's quite true, but don't forget some programmes are boring.

تێبینی : بەشێوەیەکی گشتی لە پرسیاردا (ڕا) یە تازەکە دەدۆزرێتەوە کە دەکەوێتە دوای عیبارەتی (you agree but think) کە لە پرسیارەکەدایە ، یان لەوانەیە لە پرسیارەکەدا ئاماژە بەم ڕستەیە بکات (you are not in a full agreement) ، یان ئاماژە بە ناونیشانەکە بکات هەروەکو نمونەکەی سەرەوە کە شیکار کراوە.

Examples:

1-Your friend thinks that learning English is difficult. You agree but think that its grammar is easy.

-Yes, that's quite true, but don't forget its grammar is easy.

-Perhaps; but don't you think that its grammar is easy?

-Well, you have a point there, but don't you agree that its grammar is easy?

2-Your friend makes the following statement. You are not in a full agreement with him. Use the prompts in the brackets to express your agreement.

-I think big cities are nice to live in. use (they are too crowded and too noisy).

-Yes, that's quite true, but don't forget they are too crowded and too noisy.

Other examples:

1-Your friend thinksthat the scol ea is good. You disagree. What will you say?

-I' afid I don't agreewith you.

-I afrai I don't agree with you the school team is not good.

-I' afraid I don't agree with you that the school team is good.

2-What do you say if you want to ask someone's opinion of the weather?

-What's your opinion of the weather.

3-Express your opinion of the football match. Use the prompt: exciting.

-I think it is exciting.

4-Your friend thinks that space travel is waste of money. Express partial disagreement. Use the prompt: space ships have made important discoveries.

-Perhaps; but don't you think that space ships have made important discoveries?

5-Your friend believes that travelling by air is dangerous. You agree but think that it is the most comfortable way of travelling.

-Yes, that’s quite true but don’t forget that it is the most comfortable way of travelling.

6-Diar thinks that reading improves mind. Use the prompts: (books are very expensive) to show partial disagreement.

-Well, you have a point there, but don’t you agree that books are very expensive.

7-What do you think of safeen? Use the prompt (work hard) to express your opinion

-I think he works hard.

8-What is your opinion of the civil war in Kurdistan? Express your opinion usin the prompt (create tradegy, destroy and famine)

-I think it creates tradegy, destroy and famine.

9-Your friend thinks that the lecture was boring and long.you disagree with this opinion

-I’m afraid I don’t agree with you. The lecture was exciting and useful.

10-Your friend thinks that Arbil if full of beautiful gardens. You agree but think that they are neglected.

-Perhaps; but don’t you think that they are neglected?

11-What do you think of T.V. programmes yesterday night? Express your opinion . use (boring)

-I think they were boring.

12-Express your opinion of English language.

-As I see it English language is interesting.

13-What do you think of the new manager? Use the prompt: create problems) and the form (concerned) to express your opinion.

-As far as I'm concerned the new manager creates problems.

14-I think books are the best friends. Agree with this opinion

-That's just what I was thinking of books are the best friends.

15-Express your opinion of the lecture. Use the prompt (boring)

-It seems to me it is boring.

16-I think park is an important project. You agree but think it needs a lot of money to finish it.

-Yes, that's quite true, but don't forget it needs a lot of money to finish it.

17-Ask your friend's opinion of education. Your friend will answer, using the prompt : (should / compulsory for every day)

-What's your opinion of education?

- I agree. It should be compulsory for every day.

18-Ask Ahmed about his opinion of the story.

-What's your opinion of the story?

19-I think reading is interesting. Agree this opinion

-That's just what I was thinking of reading is interesting.

20-Your friend thinks that English is difficult to learn. You agree but think that its grammar is easy.

-Yes, that's quite true, but don't forget that English is difficult to learn.

21-Show your opinion of the damaged car. Begin your answer with (As….)

-As far as I'm concerned it is unexpectable event.

22-It seems to me American basketball is wonderful. Answer positively

-I agree. American basketball is wonderful.

23-Haval thinks that spring is the most beautiful season of the year. You agree but think that it's the shortest one.

-Yes, that's quite true, but don't forget it's the shortest one.

24-Your friend thinks the lecture was too long. You agree but think that it was very useful.

-Perhaps; but don't you think that it was very useful?

25-I think Salar needs our help. Opinion. Disagree

-Well, actually I don't think so.

Obligation /ɒbligeiʃn/ (n.) /ئۆبلیگەیشن/ ناچار کردن ، إجبارکردن ، زۆر لێکردن

Oblige /əblaidʒ/ (v.) /ئەبلایج/ ناچاری دەکات ، اجباری دەکات ، زۆری لێدەکات

Obligatory /əbligətri/ (adj.) /ئەبلیگەتری/ زۆرەملێ ، إجباري

1-obligation in present: ناچار کردن لە ڕانەبردوودا

ئەو فرمانە یارمەتیدەرانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین وەکو ئامڕازی ناچار کردن لەکاتی ڕانەبردوودا :

1-must 2-should 3-ought to 4-have to یان has to

ئەم ئامڕازانەی سەرەوە فرمانی سەرەکی ڕستە بەدوایاندا دێت کە لەسەر شێوەی (base) ە ، وە یاساکەشی بریتییە لەمەی خوارەوە :

Subject + (must, should, ought to, have to یان has to) + base + com.

Examples:

1-Your friend has a toothache. What will you say to him? Use: (must) as a form of obligation

-You must see a doctor.

-You should see a doctor.

-You ought to see a doctor.

-You have to see a doctor.

2-How would you oblige your friend to do his homework daily?

-You have to do your homework daily.

3-She is putting on too much weight. (use: have to as a form of obligation, use (go on a diet)

-You have to go on a diet.

4-Though he was ill. He didn't take medicine. Obligation

-You must take medicine.

5-Dana doesn't study daily. Obligation. Use: (ought)

-You ought to study daily.

2-recognizing obligation: ناسینەوەی ناچار کردن

ئەم یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ گوزارشت کردن لە ناسینەوەی ناچار کردن :

-Yes, I know. I + (have to, had better) + base + com.

Examples:

1-Tomorrow you will have an exam at eight o'clock. (you had better wake up early). Recognize this obligation.

-Yes, I know. I have to wake up early.

2-You had better apply for a job soon. Recognize this obligation

-Yes, I know. I had better apply for a job soon.

3-asking about obligation: پرسیار کردن لە ناچار کردن

ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ پرسیار کردن لە ناچار کردن لەکاتی ڕانەبردوودا :

1-Must I + base + com.?

2-Should I + base + caom.?

3-Do I have to + base + com.?

Examples:

1-You ought to hurry up. Asking of obligation

-Must I hurry up?

2-You should bandage the wound tightly. How would you ask of this obligation?

-Should I bandage the wound tightly?

-Do I have to bandage tightly?

-Must I bandage tightly?

4-releasing people from obligation: ڕزگار کردنی خەڵک لە ناچار کردن

یەکێک لەم دوو یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ دەرباز کردنی خەڵک لە ناچار کردن لەکاتی ڕانەبردوودا :

1-No, you don’t have to.

2-No, you needn’t.

Examples:

1-Release your friend from obligation of working overtime.

-No, you don’t have to.

2-Must I wait for you? Release him of obligation

-No, you needn’t.

3-Do I have to help him with his homework? You release him from obligation

-No, you needn’t.

4-A nurse is asking the doctor whether she should take the patient’s pressure every half / hour. (asking)

-Should I take the patient’s pressure every half / hour?

-(Release her of oblgation).

-No, you don’t have to.

5-Must I return the book today? Release obligation

-No, you don’t have to.

5-obligation in the past: ناچار کردن و زۆر لێکردن لە ڕابردوودا

شێوەی ڕابردوو بەکاردەهێنرێ بۆ گوزراشت کردن (تەعبیر کردن) لە ناچار کردن (إجبار) ئەگەر هاتوو فرمانەکە (ڕابردوو و نەفی) بێت واتە لە ڕستەکەدا برگەی (didn’t) یان (couldn’t) یان (wasn’t) یان (weren’t) هەبێت ، ئەم جۆرە ناچار کدنە گوزراشت لە کارێک دەکات کە

له ڕابردوودا جێبەجێنەکراوە و دەبوایە و پێویست بوو جێبەجێبکرایە ، وە یاساکەی بریتییە لەمەی خوارەوە :

- بکەر + (should, ought to) + have + p.p. + com.

Examples:

1-Soma didn't visit her sick uncle yesterday. Express obligation

-She should have visited her sick uncle yesterday.

2-Daban didn't have his breakfast because he was late. Obligation

-He should have had his breakfast.

تێبینی : ئەگەر فرمانی سەرەکی ڕستەکە بریتی بوو لە (was) یان (were) ئەوا لەکاتی گۆڕینیان بۆ (past participiple) واتە شێوەی سێیەمی فرمان (التريف الثاث للفعل) دەگۆڕین بۆ (been) بۆیە سەرنجی ئەم نمونەیەی لای خوارەوە بدە :

Example:

-Ahmed was not present in the meeting. Express obligation

-He should have been present in the meeting.

6-Non-necessity in the present: پێویست نەبوون لە ڕانەبردوودا

- بکەر + (don't have to, needn't, doesn't have to) + base + com.

1-Shko wants to hire a taxi. You think it is not necessary.

-He doesn't have to hire a taxi.

-He needn't hire a taxi.

2-Today is Friday. Your brother wants to wake up early but you think it is not necessary. What do you say to him?

-He don't have to wake up early.

-He needn't wake up early.

7-Non-necessity in the past: پێویست نەبوون لە ڕابردوودا

ئەم بابەتەیان پێکهاتووە لە دوو شێوە :

شێوەی یەکەم : بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە ڕووداوێک کە ڕوویداوە لە ڕابردوودا بەڵام ڕوودانەکەی پێویست نەبووە وە شێوەی پرسیارەکەش بە شێوەی ئەرێ (مثبت) دەبێت بەبێ (not) .

- بکەر + (shouldn't have, needn't have) + p.p. + com.

شێوەی دووەم : بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن لە ڕووداوێک کە ڕوونەداوە لە ڕابردوودا لەبەرئەوەی ڕوودانەکەی پێویست نەبووە وە شێوەی پرسیارەکەش بە شێوەی ڕابردوو و نەرێ دەبێت واتە بڕگەی (didn't) لە پرسیارەکەدا هەیە .

- بکەر + didn't have to + base + com.

Examples:

1-The workers were present on Friday. Non-necessity

-They needn't have been present on Friday.

2-I waited two hours for Ali. He didn't come. Non-necessity

-You needn't have waited for him.

3-We didn't go to the bank. We had enough money. Non-necessity

-We didn’t have to go to the bank.

4-Aveen bought a new dress. You think it was not necessary.

-She needn’t have bought it.

5-Nian walked to the market. She could have gone by bus.

-She needn’t have walked to the market.

6-He didn’t drive fast. He had plenty of time.

-He needn’t have to drive fast.

7-Kani took medicine. You think it was not necessary.

-She needn’t have taken medicine.

8-Sardar ate too much fish. He had a stomachache. Express non-necessity

-He needn’t have eaten too much fish.

9-Nada doesn’t write her homework daily. Obligation, use: use: ought to

-She ought to write her homework daily.

10-Your friend has a terrible headache. What will you say to him? Use: (must) as a form of obligation

-You must take an aspirin.

11-I shall not give them any money. Oblgation, use: ought

-You ought to give them some money.

12-Your friend is asking whether he has to wait for you. Release him from this obligation.

-No, you don’t have to.

-No, you needn’t.

13-He couldn't wait up early. (obligation in the past. Use: ought to)

-You ought to have woken up early.

14-We are not serious in studying. Obligation, use : must

-You must be serious in studying.

15-Shivan is not careful in doing his homework daily. Use: ought to

-You ought to be careful in doing your homework daily.

16-Nabas is not doing his homework daily. Use: ought to

-You ought to do your homework daily.

17-Mazin drove the car fast. He hit an old man. Non-necessity

-You shouldn't have driven the car fast.

18-Nabeel asked if he should repair the machine. Release him from this obligation

-No, you don't have to.

19-Dara didn't buy a new shirt. He already had several new shirts. Express (non-necessity)

-You didn't have to buy a new shirt.

20-The boys were not quick in doing their homework. Obligation

-The boys should have been quick in doing their homework.

21-Show obligation to Samir who didn't attend the meeting. Use the prompt : should

-You should have attended the meeting.

22-Your frien had a terrible toothache but he didn't see his dentist. Express obligation in the past

-You should have seen your dentist.

23-Hana doesn’t keep his books clean. Obligation . use (should)

-You should keep your books clean.

24-Must I write in ink? Release your friend from this obligation

-No, you don’t have to.

25-Oblige your brother to visit his sick friend.

-You should visit your sick friend.

26-I begged him not to neglet his studies. He didn’t listen to my speech. Obligation

-You should have listened to his speech.

27-Haval is always drunk. Obligation. Use (ought to)

-You ought to avoid drinking alcohol.

28-They drove fast. They made a traffic jam. Non-necessity

They needn’t have driven fast.

13-He didn’t speak clearly. No one understand him. (obligation in the past. Use: ought to have)

-He ought to have spoken clearly.

14-He spoke for a long time. The hall was very hot. Use: (needn’t have)

-He needn’t have spoken for a long time.

Prevention (n.)/privent/ /پریڤێنت/ قەدەغەکردن ، نەهێشتن ، پێشگیری ، جڵەوگیری

Prevent (v.) /privenʃn/ /پریڤێنشن/ قەدەغە دەکات ، ناهێڵێت ، ڕێگای لێدەگرێت

Prohibit (v.) /prəhibit/ /پڕەهیبیت/ یمنع ، قەدەغە دەکات ، ناهێڵێت

Prohibition (n.) /prəʊibiʃn/ /پڕەوییبیشن/ منع ، قەدەغە کردن ، نەهێشتن

Warn (v.) /wɔ:n/ /ووۆن/ یحذر ، وریادەکاتەوە ، ئاگاداردەکاتەوە

Warning (n.) /wɔ:niŋ/ /ووۆنینگ/ تحذیر ، وریا کردنەوە ، ئاگادارکردنەوە

ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە هەڕەشە و ڕێگرتن :

1-Don't + base + ڕستەی ڕوونکردنەوە.

2- بکەر + mustn't + base + ڕستەی ڕوونکردنەوە.

3- بکەر + shouldn't + base + ڕستەی ڕوونکردنەوە.

4- بکەر + had better not + base + ڕستەی ڕوونکردنەوە.

5-Avoid + vi.ing + ڕستەی ڕوونکردنەوە.

6-Look out! + ڕستەی ڕوونکردنەوە

تێبینی : دەشێت (دەگونجێت) لەدوای هەر ڕستەیەکی هەڕەشە ، ڕستەیەکی بیانو (تبریر) (justification) هەبێت کە ئەویش پرسیارەکە دەستنیشانی دەکات ، وە ڕستەی بیانوو هێنانەوە (تبریر) بەم شێوانەی لای خوارەوە دروستدەکرێ :

1-بکەر + (verb to be) + adj.

Example: It is dangerous.

2-بکەر + (will, may) + base + com.

Example:

-You will have an accident.

-You may have an accident.

3-obj. + (may, will) + be + p.p.

Example:

-You may be dismissed.

-You will be dismissed.

Examples:

1-Warn your brother not to neglect his lessons. (use: don’t)

-Don’t neglect your lessons.

2-Prevent your little sister from drinking that milk. Use the prompt (sour), (use: must)

-You mustn’t drink that milk. It is sour.

3-Your friend used to make noises. Warn him from that. Use: should, avoid and the prompt (make troubles)

-You shouldn’t make noises. You will make troubles.

4-Ari drives very fast. Warn him. (use: look out)

-Look out! You may have an accident.

5-Prevent Dara from crossing the street carelessly. Use: had better

-You had better not cross the street carelessly.

6-Warn your friends from coming too late. Use: be punished

-Don’t come too late. You may be punished.

7-Use (avoid) to prevent your brother not to play with a knife.

-Avoid playing with a knife. You may hurt yourself.

8-Warn Farhang not to mix with bad friends. Use: look out

-Look out! It is dangerous..

تێبینی : پێویستە گرنگی بدەین بە پەیوەندی نێوان ئەو ڕستەیەی کە بە فرمانی (avoid) هەڕەشە کراوە و چۆنێتی گۆڕینی بۆ ئامڕازی (don’t) ، وە لەم کاتەدا پێویستە خۆمان ئەو چاوگ (base) ە بدۆزینەوە کە بەدوای (don’t) دا دێت ، وە هەروەها بۆ یاساکانی تریش کە (base) یان تێدایە هەر ڕاستە و دروستە .

Examples:

1-Avoid mistakes. Use: don’t

-Don’t make mistakes.

2-Avoid carelessness. Use: don’t

-Don’t be careless.

3-Avoid bad friends. Use: don’t

-Don’t mix with bad friends.

4-Avoid bad behaviour. Use: don’t

-Don’t behave badly.

5-Avoid alcohol. Use: don’t

-Don’t drink alcohol.

6-Avoid lies. Use: don’t

-Don’t tell lies.

7-Avoid bad films. Use: don’t

-Don’t watch bad films.

Other examples:

1-Warn your little brother not to take medicine. (use: avoid)

-Avoid taking medicine..

2-What do you say if you want to prevent your brother from eating the stale bread?

-Don’t eat the stale bread.

-Avoid eating the stale bread.

3-Warn the child not to go too close to the loose wire. Use: don’t

-Don’t go too close to the loose wire.

4-Warn your child not to jump into the cold water. Use: avoid

-Avoid jumping into the cold water.

5-Ali didn’t ask for permission to leave the classroom. Oblgation

-You ought to have asked for permission to leave classroom.

6-Use (look out!) to prevent some children that playing with fire is dangerous.

-Look out! Playing with fire is dangerous.

7-Use (avoid) to warn your little brother from hanging on the back of vehicles.

-Avoid hanging on the back of vehicles.

8-Nabas is not doing his homework daily. Use: ought to

-You ought to do your homework daily.

9-She always quarrels with her neighbours. Warn her. Use: avoid

-Avoid quarreling with your neighbours.

10-Prevent the boys from climbing the tree. Use: mustn’t

-You mustn’t climb the tree. You may fall down.

11-Some children are playing near a forest. It is full of wild animals. Prevent them, use: look out!

-Look out! It is full of wild animals.

12-Warn your friend not to mix with bad friends. Use: avoid

-Avoid mixing with bad friends.

13-I warn him not to speak while he is eating. I say”…….”

-Avoid speaking while you are eating.

14-Karzan doesn’t keep his promise. Obligation, use: should

-You should keep your promise.

15-Prevent your brother from swimming in the river. Use (dangerous)

-Don’t swim in the river. It is dangerous.

16-Warn the students not to waste their time. Use (must) and the prompt (expensive)

-You mustn’t waste your time. It is expensive.

17-Prevent your friend from parking here. Use (block the entrance) as your justification

-Avoid parking here. You will block the entrance.

18-Your little brother is playing with a bomb. Warn him, using (look out!) and (kill yourself) as a justification.

-Look out! It kills yourself.

19-Warn Dana not to raise his voice when he talks with parents. Use (ought)

-You don’t have to raise your voice when you talk with parents.

Polite requests /pəlait rikwests/ داوا کردن بە ئەدەبەوە /پەلایت ڕیکوێستس/

داواکردنی کارێک لە خەڵک بە شێوەیەکی ئەدەبی Asking people to do things :

ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ داواکردنی کارێک لە خەڵک بۆ ئەوەی بۆمان جێبەجێ بکەن بە شێوەیەکی ڕێکوپێک و جوان و بە ئەدەبەوە :

1-Could you + base + com. + please?

2-would you + base + com. + please?

3-I wonder if you could + base + com.

4-Would you mind + v.ing + com.?

تێبینی : لەم بابەتەدا نمونە لەسەر ئەم شێوە یاسایەی لای خوارەوە دێتەوە و پاشانیش ئێمە یاساکانی لەسەر جێبەجێ دەکەین :

Ask + بکەر + to + base + com.

Example:

1-Ask Ari to open the door.

-Could you open the door please?

-would you open the door please?

-I wonder if you could open the door.

-Would you mind opening the door?

2-Ask your friend to carry one of your bags for you. Use: mind

-Would you mind carrying one of my bags for me?

3-Ask someone to call you Ari. Use: mind

-Would you mind calling me Ari?

4-Ask Aso to lend you his computer for two days. Use: mind

-Would you mind lending me your computer for two days?

تێبینی : لە حاڵەتی ڕازی بوون بۆ یاساکانی (1) و (2) و (3) یەکێک لەو دوو یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین و دەڵێین :

-Certainly.

-Certainly, here you are.

بەڵام لە حاڵەتی ڕازی بوون بۆ یاسای (4) ەم ئەم یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین و دەڵێین

-Not at all.

وە لە حاڵەتی ڕازی نەبوون ئەم یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین و دەڵێین :

-I'm sorry. I'm very (busy, tired) at the moment.

Examples:

1-Could you answer the telephone please? (accept this request)

-Certainly.

2-Would you mind switching the light on? (accept this request)

-Not at all.

3-I wonder if you could help me with the work. Refuse politely

-I'm sorry. I'm very busy at the moment.

-I'm sorry. I'm very tired at the moment.

4-Could you clean the blackboard please? Use (mind) intead of (could)

-Would you mind cleaning the blackboard?

5-I wonder if you could carry these goods to me. Use (some works to do) to refuse this request

-I'm sorry. I have some work to do.

6-Ask your sister to turn the radio off.

-Could you turn the radio off please?

7-Ask your father to help you with your homework.

-I wonder if you could help me with my homework.

8-Ask Hemn to lock the front door.

-Would you lock the front door?

9-Ask Majid to lend you his car for two hours.

-Would you mind lending me your car for two hours?

10-Ask someone's help to push your carriage. Use (could)

-Could you push my carriage please?

-Could you help me to push my carriage please?

11-Ask Ali to give you a lift to the hospital. Use (mind)

-Would you mind giving me a lift to the hospital?

12-Ask Harem to call a taxi.

-Could you call a taxi please?

13-Ask your friend to lend you his bicycle for one day.

-Would you mind lending me your bicycle for one day?

14-Use (mind) to ask your friend to lend you his calculator.

-Would you mind lending me your calculator?

15-Use (would / mind) to ask your friend to use his bike.

-Would you mind using your bike?

16-Ask Aram to lend you his English copybook for two days. Use (mind)

-Would you mind lending me your English copybook for two days?

17-You are at a restaurant. Ask the writer to give you some more bread. Use the prompt (would…….mind)

-Would you mind giving me some more bread?

18-Could you water my garden please? Answer positively

-Certainly.

permission /pəmiʃn/ (n.) /پەمیشن/ سماح ، ڕوخسەت ، ڕێگاپێدان

permissive /pəmisiv/ (adj) /پەمیسیڤ/ ڕێپێدراو

permit /pəmit/ (v.) /پەمیت/ دەهێڵێت ، ڕێگای پێدەدات

allow /əlaʊ/ (v.) /ئەلاو/ ئیزن دەدات ، دەهێڵێت ، ڕێگادەدات

allowable /əlaʊəbl/ (adj.) /ئەلاوەبڵ/ ڕێپێدراو

asking permission: داواکردنی ڕێگاپێدان (رخصة)

ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ ڕێگاپێدان :

1-May I + base + com.?

2-Can I + base + com.?

3-I wonder if I could + base + com.

4-Do you mind if I + base + com.?

5-Would you mind if I + v.past + com.?

Examples:

1-Ask for permission to leave the classroom.

-May I leave the classroom?

-Can I leave the classroom?

-I wonder if I could leave the classroom.

-Do you mind if I leave the classroom?

-Would you mind if I left the classroom?

2-Ask your neighbour to permit you to use his phone.

-May I use your phone?

3-Ask Srood to permit you to use his computer for one year. Use: I wonder

-I wonder if I could use your computer for one hour.

4-Ask Jihad to permit you to borrow his pencil sharpener. Use: would……………..mind

-Would you mind if I borrowed your pencil sharpener?

5-Ask Hemn for permission to use his mathematical instruments. Use: (do…………………..mind)

-Would you mind if I used your mathematical instruments.

Giving permission : ڕێگاپێدان (ڕوخسەت پێدان)

لەکاتێکدا کە (asking) بە (Can) یان (May) یان (wonder) بوو ئەوا ڕێگاپێدان بە یەکێک لەم یاسایانەی لای خوارەوە دەبێت :

1-Yes, of course.

2-Yes, go ahead.

3-Certainly.

4-By all means. /بای ئۆڵ میینز/ بکل تأكيد ، بە هەموو دڵنیاییەکەوە

بەڵام ئەگەر (asking) بە ئەو یاسایانە کرابوو کە بڕگەی (mind) ی تێدایە ئەوا ڕێگاپێدان بە یەکێک لەم دوو یاسایەی لای خوارەوە دەبێت :

1-No, please do.

2-No, of course not.

Examples:

1-May I turn the T.V. off? Give permission

-Certainly.

2-Would you mind if I waited here for a while? Give permission

-No, of course not.

3-Do you mind if I go out? Give permission

-No, of course not.

4-Do you mind if I use your camera? Give permission

-No, of course not.

Refusing permission: ڕێگاپێنەدان (ڕوخسەت پێنەدان)

ئەم دوو یاسایەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ ڕێگاپێنەدان :

1-I'm sorry, but it's not possible.

2-I'd rather you didn't if you don't mind.

Notice: I'd rather = I would rather

Examples:

1-May I come a little late? Refuse permission

-I’m sorry, but it’s not possible.

2-Your father refuses your permission to take the car. What would he say? Use (would rather)

-I’d rather you didn’t if you don’t mind.

Other examples:

1-You asked for permission to leave the classroom. Your teacher refused. What would he say to you?

-I’m sorry, but it’s not possible.

2-Give your friend permission to use your bike.

-Certainly.

3-Ask your teacher for permission to use his dictionary.

-Can I use your dictionary?

-Would you mind if I use your dictionary?

4-Can I park here? Give permission

-Certainly.

5-Ask your teacher for permission to leave a little early. Use (would……..mind)

-Would you mind if I left a little early?

6-I wonder if I could leave the room. Refuse permission

-I’m sorry, but it’s not possible.

7-Ask Tara’s permission to borrow her raincoat. Use (do…….mind)

-Do you mind if I borrow your raincoat?

8-Ask your friend to permit you to borrow his dictionary. Use (would…..mind)

-Would you mind if I borrowed your dictionary?

9-Ask your teacher for permission to answer the question.

-Can I answer the question?

10-Ali asks for permission to use your phone.

A-Give permission

-Yes, of course.

B-Refuse permission

-I'm sorry, but it's not possible.

11-May I cross from here? Give permission

-Yes, go ahead.

12-Ask your friend's permission to use his calculator. He gives permission

-Can I use your calculator?

-Yse, of course.

13-You asked your boss for permission to leave the office early. He refused. What would he say?

-I'd rather you didn't if you don't mind.

14-Ask safeen to permit you to use his school bag.

-Can I use your school bag?

15-What will you say if your friend says: (Do you mind if I sit here?)

-No, please do.

16-Do you mind if I take tomorrow off? Refuse

-I'm sorry, but it's not possible.

17-May I leave now? Would………?

-Would you mind if I left now?

18-Hozan asked his manager to permit him to leave the office early. Show how he would refuse.

-I'm sorry, but it's not possible.

19-Do you mind if I smoke a cigarette? Refuse permission

-I'm sorry, but it's not possible.

20-Ask for permission from your boss to take tomorrow off. Use (would-mind)

-Would you mind if I took tomorrow off?

21-Do you mind if I share your dish? Answer positively

-No, of course not.

22-Express how you would refuse permission.

-I'd rather you didn't if you don't mind.

ڕیزبەندی ڕووداوەکان ، تسلسل الأحداث /سیکوەنسیز/ Sequences /si:kwənsiz/

دوو ڕێگا بەکاردەهێنرێ بۆ ڕیزکردنی ڕووداوەکان یان هەنگاوەکان کە ئەمانەن :

ڕێگای یەکەم : ئەم ئامڕازانەی لای خوارەوە لە سەرەتای ڕستەوە بەکاردەهێنرێن بۆ دەستنیشان کردنی ڕیزبەندی ڕووداوەکان :

1-First (First of all) (پێش هەموو شتێک) یەکەم 2-then ئینجا ، پاشان

3-next دواتر ، پاشان 4-after this پاش ئەمە 5-later دوای ئەوە

6-after a while پاش کەمێک 7-at the same time لە هەمان کاتدا

8-during this لەم ماوەیەدا 9-finally لەکۆتاییدا

10-soon after that یەکسەر دوای ئەوە

ئەم وشانەی سەرەوە پێیان دەوترێ ئامڕازەکانی بەستن مەبەست لە بەکارهێنانیان ڕیزکردنی ڕووداوەکانە لە ڕستەدا ڕیزبوونێکی تەواو بەپێی کاتی ڕوودانی .

Example:

1-He began to read. He went to a bookshop. He entered his own room. He bought an interesting story. He came back to his house. (Sequence, use: then, finally, first, later, after that)

-First he went to a bookshop then he bought an interesting story after that he came back to his house later he entered his own room and finally he began to read.

تێبینی ئەوە بکە کە چۆن نمونەکانمان ڕێکخست ئەویش بەگوێرەی واتاکانیان بۆیە زانینی واتای ڕستەکان هۆکارێکی زۆر گرنگە بۆ ڕیزبەندی کردنی ڕووداوەکان ، وە هەروەها ڕیزبەندی کردنی ئامڕازەکانیش هەر زۆر گرنگە و پێویستە بە شێوازێکی ڕاست ڕیزبەندییان بۆ بکرێ.

2-Rearrange these steps to show sequences.

-He began to read. He went to a bookshop. He entered his study room. He bought a novel. Use: (first, then, next, finally)

-First he went to a bookshop then he bought a novel next he entered his study room finally he began to read.

ڕێگای دووەم : پرسیار دەکرێ بە شێوەی بەستنی دوو ڕستە بەیەکەوە بەهۆی ئامڕازەکانی بەیەکەوە بەستنەوە کە بەکاردەهێنرێن لە ڕیزبەندی ڕووداوەکان یان هەنگاوەکان ، وە ئەو ئامڕازانەش ئەمانەن :

گروپی یەکەم : ئەم ئامڕازانە دەکەونە بەردەم ڕستەی ڕووداوی یەکەم ، وە ئامڕازەکانیش بریتین لە (after, when, as soon as, while, while, as) .

گروپی دووەم : ئەم ئامڕازانە دەکەونە بەردەم ڕستەی ڕووداوی دووەم واتە سەرەتای ڕستەی ڕووداوی دووەم ، وە ئامڕازەکانیش بریتین لە (before, until, till) .

گروپی یەکەم :

1-after لەدوای ، بعد

وشەی (after) دەکەوێتە سەرەتا و ناوەڕاستی ڕستەوە و بەدوایدا ڕستەی ڕووداوی یەکەم دێت :

1-لەڕانەبردوودا: فرمانی سەرەکی ڕستەی ڕوودوای یەکەم دەبێت ڕانەبردووی سادە بێت کە ڕاستەوخۆ لەدوای ئامڕازەکەوە دێت بەڵام فرمانی سەرەکی ڕستەی ڕووداوی دووەم پێویستە داهاتوو بێت.

2-نابێت شێوەی داهاتوو بەدوای ئامڕازی (after) دا بێت ، وە ئەگەر بەو شێوەیە بوو ئەوا پێویستە (shall) و (will) لاببەین و بیان سڕینەوە و فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەنوسینەوە لەسەر شێوەی چاوگ ئەگەر بکەرەکە یەکێک بوو لەمانە (I, we, you, they, plural noun) ، وە ئەگەر بکەرەکەی یەکێک بوو لەمانە (he, she, it, singular noun) ئەوا (s) ی کەسی سێیەم دەخەینە سەر فرمانە سەرەکییەکە.

After + simple present ڕستەی ڕووداوی یەکەم+ future ڕستەی ڕووداوی دووەم

3-لە ڕابردوودا : ڕستەی ڕووداوی یەکەم کە ڕاستەوخۆ بەدوای (after) دا دێت پێویستە لەسەر شێوەی ڕابردووی تەواو بێت (past perfect) یان لەسەر شێوەی ڕابردووی سادە بێت (simple past) ، بەڵام ڕستەی ڕووداوی دووەم پێویستە لەسەر شێوەی ڕابردووی سادە بێت (simple past) .

After + past perfect ڕستەی ڕووداوی یەکەم + simple past ڕستەی ڕووداوی دووەم

After + simple past ڕستەی ڕووداوی یەکەم + simple past ڕستەی ڕووداوی دووەم

4-ئەم فرمانە یاریدەدەرانە لە ڕستەی ڕووداوی یەکەم لادەبەین ئەگەر هەبوون :

(have to, has to, is going to, are going to, am going to)

5-هەموو وشەیەک یان عیبارەتێک کە گوزارشت (تعبیر) بکات لە (کات ، وقت) لادەبرێن وەکو ئەمانەی لای خوارەوە :

(first, then, later, next, earlier, today, before that, soon, after that, at four o'clock, suddenly, still……etc.)

Examples:

1-She'll watch T.V. later. She'll do her homework. (after)

-She'll watch T.V. after she does her homework.

-After she does her homework, she'll watch T.V.

2-I finished studying. I went to bed. (after)

-After I finished studying, I went to bed.

-I went to bed after I finished studying.

3-Pasteur was able to examine germs. The microscope was invented. (after)

-Pasteur was able to examine germs after the microscope was invented.

4-Salar went out. He had finished writing the report. Sequence. Use: after

-After Salar had finished writing the report, he went out.

5-I gave it to my teacher. I had finished the report. Use: after

-After I had finished the report, I gave it to my teacher.

2-when کاتێک ، عندما

وشەی (when) دەکەوێتە سەرەتا و ناوەڕاستی ڕستەوە و بەدوایدا ڕستەی ڕووداوی یەکەم دێت :

1-لەڕانەبردوودا: فرمانی سەرەکی ڕستەی ڕوودوای یەکەم دەبێت ڕانەبردووی سادە بێت کە ڕاستەوخۆ لەدوای ئامڕازەکەوە دێت بەڵام فرمانی سەرەکی ڕستەی ڕووداوی دووەم پێویستە داهاتوو بێت.

2-نابێت شێوەی داهاتوو بەدوای ئامڕازی (when) دا بێت ، وە ئەگەر بەو شێوەیە بوو ئەوا پێویستە (shall) و (will) لاببەین و بیان سڕینەوە و فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەنوسینەوە لەسەر شێوەی چاوگ ئەگەر بکەرەکە یەکێک بوو لەمانە (I, we, you, they, plural noun) ، وە ئەگەر بکەرەکەی یەکێک بوو لەمانە (he, she, it, singular noun) ئەوا (s) ی کەسی سێیەم دەخەینە سەر فرمانە سەرەکییەکە.

When + simple present ڕستەی ڕووداوی یەکەم+ future ڕستەی ڕووداوی دووەم

3-لە ڕابردوودا : ڕستەی ڕووداوی یەکەم کە ڕاستەوخۆ بەدوای (when) دا دێت پێویستە لەسەر شێوەی ڕابردووی تەواو بێت (past perfect) یان لەسەر شێوەی ڕابردووی سادە بێت (simple past) ، بەڵام ڕستەی ڕووداوی دووەم پێویستە لەسەر شێوەی ڕابردووی سادە بێت (simple past) .

when + past perfect ڕستەی ڕووداوی یەکەم + simple past ڕستەی ڕووداوی دووەم

when + simple past ڕستەی ڕووداوی یەکەم + simple past ڕستەی ڕووداوی دووەم

4-ئەم فرمانە یاریدەدەرانە لە ڕستەی ڕووداوی یەکەم لادەبەین ئەگەر هەبوون :

(have to, has to, is going to, are going to, am going to)

5-هەموو وشەیەک یان عیبارەتێک کە گوزارشت (تعبیر) بکات لە (کات ، وقت) لادەبرێن وەکو ئەمانەی لای خوارەوە :

(first, then, later, next, earlier, today, before that, soon, after that, at four o'clock, suddenly, still……etc.)

Examples:

1-I'll go out. The rain will stop. (when)

-I'll go out when the rain stops.

-When the rain stops, I'll go out.

2-You have to go post office today. You'll post letters then. Use (when)

-When I go to the post office, I'll post letters.

3-The conference ended at 10 in the evening. All the participants left the hall. (when)

-When the conference ended, all the participants left the hall.

3-as soon as هەرکە ، حالما

بڕگەی (as soon as) دەکەوێتە سەرەتا و ناوەڕاستی ڕستەوە و بەدوایدا ڕستەی ڕووداوی یەکەم دێت :

1-لەڕانەبردوودا: فرمانی سەرەکی ڕستەی ڕوودوای یەکەم دەبێت ڕانەبردووی سادە بێت کە ڕاستەوخۆ لەدوای ئامڕازەکەوە دێت بەڵام فرمانی سەرەکی ڕستەی ڕووداوی دووەم پێویستە داهاتوو بێت.

2-نابێت شێوەی داهاتوو بەدوای ئامڕازی (as soon as) دا بێت ، وە ئەگەر بەو شێوەیە بوو ئەوا پێویستە (shall) و (will) لاببەین و بیان سڕینەوە و فرمانی سەرەکی ڕستەکەش دەنوسینەوە لەسەر شێوەی چاوگ ئەگەر بکەرەکە یەکێک بوو لەمانە (I, we, you, they, plural noun) ، وە ئەگەر بکەرەکەی یەکێک بوو لەمانە (he, she, it, singular noun) ئەوا (s) ی کەسی سێیەم دەخەینە سەر فرمانە سەرەکییەکە.

As soon as + simple present ڕستەی ڕووداوی یەکەم + future ڕستەی ڕووداوی دووەم

3-لە ڕابردوودا : ڕستەی ڕووداوی یەکەم کە ڕاستەوخۆ بەدوای (as soon as) دا دێت پێویستە لەسەر شێوەی ڕابردووی تەواو بێت (past perfect) یان لەسەر شێوەی ڕابردووی سادە بێت (simple past) ، بەڵام ڕستەی ڕووداوی دووەم پێویستە لەسەر شێوەی ڕابردووی سادە بێت (simple past) .

As soon as + past perfect ڕستەی ڕووداوی یەکەم + simple past ڕستەی ڕووداوی دووەم

As soon as + simple past ڕستەی ڕووداوی یەکەم + simple past ڕستەی ڕووداوی دووەم

4-ئەم فرمانە یاریدەدەرانە لە ڕستەی ڕووداوی یەکەم لادەبەین ئەگەر هەبوون :

(have to, has to, is going to, are going to, am going to)

5-هەموو وشەیەک یان عیبارەتێک کە گوزارشت (تعبیر) بکات لە (کات ، وقت) لادەبرێن وەکو ئەمانەی لای خوارەوە :

(first, then, later, next, earlier, today, before that, soon, after that, at four o'clock, suddenly, still......etc.)

Examples:

1-The bell is going to ring. Then all the pupils will go home. (sequence, use : as soon as)

-As soon as the bell rings, all the pupils go home.

-All the pupils go home as soon as the bell rings.

2-You are going to get some money from your father. You'll pay Ali back. Use (as soon as)

-As soon as I get some money from my father, I'll pay Ali back.

3-She is going to have her lunch. Soon after that she'll have a nap.

-As soon as she has her lunch, she'll have a nap.

4-The pupils stood up. The teacher came in. (as soon as)

-As soon as the teacher came in, the pupils stood up.

4-while, as کاتێک ، بینما

ئەم دوو ئامڕازەش لە سەرەتا و ناوەڕاستی ڕستەدا بەکاردەهێنرێن لەبەردەم ڕستەی ڕووداوی یەکەم ، وە هەمان وتا و هەمان بەکارهێنانیان هەیە ، وە ڕستەی ڕووداوی یەکەم پێویستە لەسەر شێوەی ڕابردووی بەردەوام بێت (past continuous) وە ڕستەی ڕووداوی دووەم پێویستە لەسەر شێوەی ڕابردووی سادە بێت واتە (simple past) ، وە ئەگەر ڕستەی ڕووداوی یەکەم لەسەر شێوەی ڕابردووی بەردەوام نەبوو ئەوا پێویستە بیخەینە سەر ئەو شێوەی ڕابردووی بەردەوام.

While, As + past continuous ڕووداوی یەکەم+ simple past ڕووداوی دووەم

وە یاسای ڕابردووی بەردەوامیش بەم شێوانەی لای خوارەوەیە :

(he, she, it, I, singular noun) + was + v.ing + com.

(we, you, they, plural noun) + were + v.ing + com.

Examples:

1-He fell down. He was climbing the tree. (Sequence, use: while)

-He fell down while he was climbing the tree.

2-We sat in the gaeden. Then it began to rain. (sequence, use: as)

-As we were sitting in the garden, it began to rain.

3-The child tried to cross the street. A car hit him. (as)

-As the child trying to cross the street, a car hit him.

4-You were eating. The bell rang. (while)

-The bell rang while I was eating.

5-We walked along the river side. A wild animal attacked us. (while)

-While we were walking along the river side, a wild animal attacked us.

6-We had breakfast. Somebody knocked the door. (as)

-As we were having breakfast, somebody knocked the door.

7-I was doing my homework. The doorbell rang. Sequence

-While I was doing my homework, the doorbell rang.

8-After I studied my lesson, Zana visited me. Use: while

-While I was studying my lesson, Zana visited me.

6-We were having lunch. They visited us. Sequence

-While we were having lunch, they visited us.

تێبینی : ئەگەر فرمانی سەرەکی ڕووداوی یەکەم یەکێک بوو لە دوو فرمانی (was, were) ئەوا لەکاتی بەیەکەوە بەستنی دوو ڕستەکەدا نایان گۆڕین بۆ شێوەی بەردەوام ، واتە ڕستەکە وەکو خۆی دەنوسینەوە لەدوای ئامڕازە بەکارهاتووەکەوە.

Examples:

1-Jessica escaped. Her father was away. (while)

-Jessica escaped while her father was away.

2-Portia asked Lorenzo and Jessica to manage the mansion. Portia was away. Use (as)

-Portia asked Lorenzo and Jessica to manage the mansion as Portia was away.

تێبینی : بۆ ئامڕازی (while) ڕێدەکەوێت لە پرسیاردا ، دوو ڕستەکە هەردووکیان ڕابردووی سادەن و داوادەکات بە هۆی ئامڕازی (while) ەوە بەیەکەوە ببەسترێن ، کە پێویستە ڕستەیەکیان بریتی بێت لە ڕووداوی یەکەم و ڕستەکەی تر بریتی بێت لە ڕووداوی دووەم ، وە ئەو ڕستەیەی کە ڕووداوی یەکەمە دەیکەینە سەر شێوەی ڕابردووی بەردەوام واتە دەیخەینە سەر شێوەی ئەم یاسایە (s. + (was, were) + v.ing + com.) ، وە لەم حاڵەتەدا پێویستە بزانین کە هەندێک فرمان شێوەی بەردەوامی نییە واتە شێوەی (v.ing) یان نییە وە ئەو فرمانانە پێیان دەوترێ (verbs of short duration) واتە فرمانی ماوە کورت ، وە هەندێک نمونە لەسەر شێوەی فرمانە ماوە کورتەکان بریتین لەمانەی لای خوارەوە :

1-He lost control of the car.

2-He had an accident.

3-My father arrived.

4-The bell rang.

5-He fell asleep.

6-We met him.

7-A car hit him.

8-She switched on the radio.

9-He switched off the radio.

10-The light went out.

11-It began to rain.

12-She fell down.

13-He came by his car.

بەڵام ئەم فرمانانەی خوارەوە شێوەی بەردەوامان هەیە واتە شێوەی (v.ing) یان هەیە وە ئەو فرمانانە پێیان دەوترێ (verbs of long duration) واتە فرمانی ماوە درێژ ، وە هەندێک نمونە لەسەر شێوەی فرمانە ماوە درێژەکان بریتین لەمانەی لای خوارەوە :

(cross, listen, drive, discuss, climb, study, write, watch, walk, wait, read, paint, try, do, go, talk, return, prepare, sing, wash, eat, sit, come...etc.)

Examples:

1-He did his homework. The bell rang. (while)

-While he was doing his homework, the bell rang.

2-The light went out. We watched T.V. (as)

-The light went out as we were watching T.V.

3-The visitors arrived. I listened to the news. (while)

-The visitors arrived while I was listening to the news.

4-The teacher discussed the matter. The headmaster entered the class. (as)

-As the teacher was discussing the matter, the headmaster entered the class.

5-We met Hemn. We returned home. (while)

-We met Hemn while we were returning home.

تێبینی : لە هەندێک پرسیاردا ڕستەی ڕووداوی یەکەم دوو فرمانی تێدایە ، لەم حاڵەتەدا فرمانی دووەم دەکرێ بە شێوەی بەردەوام و فرمانی یەکەم فەرامۆش دەکەین و راینوسینەوە.

Examples:

1-I turned the radio on and listened to the news. Some friends arrived. (while)

-While I was listening to the news, some friends arrived.

2-I went to the bus stop and waited. Then my friend came by his car and gave me a gift. (as)

-As I was waiting at the bus stop, my friend came by his car and gave me a gift.

گروپی دووەم :

1-before   لەپێش ، قبل

ئەم ئامڕازە دەکەوێتە پێش ڕستەی ڕووداوی دووەم یان بە واتایەکی تر لەدوای ئەم ئامڕازەوە ڕستەی ڕووداوی دووەم دێت ، وە دەکەوێتە سەرەتا یان ناوەڕاستی ڕستەوە .

ئەم ئامڕازە بۆ شێوەی ڕانەبردوو بەم شێوەیە :

-Before + ڕستەی ڕووداوی دووەم + ڕستەی ڕووداوی یەکەم
(ڕانەبردووی سادە)   (داهاتووی سادە)

Example:

-The train is going to leave 6 o'clock. You will be at the station. (sequence, use: before)

-Before the train leaves, I will be at the station.

تێبینی : پێویستە ڕاستییەکان هەمیشە بە شێوەی ڕانەبردووی سادە گوزارشتیان لێبکرێ.

Example:

-we go to bed. We wash our teeth. (sequence, use: before)

-Before we go to bed, we wash our teeth.

ئەم ئامرازە بۆ شێوەی ڕابردوو بەم شێوەیە :

-Before +	ڕستەی ڕووداوی دووەم	+	ڕستەی ڕووداوی یەکەم
	(ڕابردووی سادە)		(ڕابردووی سادە یان ڕابردووی تەواو)
	Simple past		simple past or past perfect

Examples:

1-Ari had prepared himself. Ari entered the exam hall. (sequence, use: before)

-Ari had prepared himself before he entered the exam hall.

-Before Ari entered the exam hall, he had prepared himself.

2-Chro went to England. Chro studied English. (sequence, use: before)

-Chro studied English before she went to England.

-Before Chro went to England, she studied English.

2-until, till هەتا ، هەتاوەکو ، حتى

-ئەم ئامرازە (until) هەمیشە دەکەوێتە ناوەڕاستی ڕستەوە و بەدوایدا ڕستەی ڕووداوی دووەم دێت.

ئەم ئامرازە بۆ شێوەی ڕانەبردوو بەم شێوەیە :

ڕستەی ڕووداوی دووەم + (until, till) + ڕستەی ڕووداوی یەکەم -
(ڕانەبردووی سادە) (داهاتوو یان فەرمان کردن (أمر))

Examples:

1-She'll arrive late. I'll wait. (until)

-I'll wait until she arrives.

2-We shall not go out. The train is going to stop. (until)

-We shall not going out until the train stops.

3-We are not leaving. They phone us. Use: until

-We won't leave until they phone us.

ئەم ئامرازە بۆ شێوەی ڕابردوو بەم شێوەیە :

ڕستەی ڕووداوی دووەم + (until, till) + ڕستەی ڕووداوی یەکەم -
(ڕابردووی سادە) (ڕابردووی سادە)

Example:

-I waited for my friend. School was over at 12 o'clock. (until)

-I waited for my friend until school was over at 12 o'clock.

تێبینی : ئەگەر هەردوو ڕستەکە ڕانەبردوو بێت ، ئەوا پێویستە ڕستەی ڕووداوی یەکەم بگۆڕین بۆ داهاتووی سادە.

Example:

-The pupils are sitting in the class. The bell is going to ring. (until)

-The pupils will sit in the class until the bell rings.

Other examplse:

1-He had sold his old car. He bought a new one. (before)

-Before he bought a new one, he had sold his old car.

2-Wait. The bus will come. (till)

-Wait till the bus comes.

3-My friend called me. I was writing some notes. (sequence)

-My friend called me while I was writing some notes.

4-The letters were sent. The letters had been typed. (after)

-After the ketters had been typed, the letters were sent.

5-The judge is going to study the case. The judje will announce the sentence. (after)

-After the judje studies the case, it will announce the sentence.

6-The rain will stop. Let’s wait. (until)

-Let’s wait until the rain stops.

7-You told me. I heard nothing of what happened. (until)

-I heard nothing of what happened until you told me.

8-Her face glowed with joy. She saw him. (when)

-Her face glowed with joy when she saw him.

9-You are going to cross the street. You have to look left and right. (before)

-Before you cross the street, you will look left and right.

10-My father will finish his speech. We will stay here. (until)

-We will stay here until my father finishes his speech.

11-I fell down. I was climbing the tree. (while)

-While I was climbing the tree, I fell down.

12-We have breakfast. We wash our faces. (before)

-Before we have breakfast, we wash our faces.

13-She was reading a magazine. I met her. (sequence)

-While she was reading a magazine, I met her.

14-The programme will end at 10 o'clock. Then he will come. (as soon as)

-As soon as the programme ends at 10 o'clock, he will come.

15-I'll finish my work at 11 o'clock tonight. Then I'll go to bed. (after)

-I'll go to bed after I finish my work.

16-A bling beggar tried to cross the street. A car hit him. (as)

-As a blind beggar was trying to cross the street, a car hit him.

17-Lorenzo and Gratiano returned home. The met Launcelot. (Use : as)

-As Lorenzo and Gratiano were returning home, they met Launcelot.

18-I'll post my letter. I'll go to the post office. (Use : when)

-When I go to the post office, I'll post my letter.

19-We shall stay in the library. Soon after that the rain is goinig to stop. (until)

-We shall stay in the library until the rain stops.

20-We are going to buy a fruit and vegetable. We will go for a picnic. Use : as soon as

-As soon as we buy fruit and vegetable, we will go for a picnic.

21-He is going to receive some money from his parents. He'll pay his friend back then. (Sequence, use: as soon as)

-He'll pay his friend back as soon as he receive some money from his parents.

22-He drove fast. He lost control of the car. (while)

-He lost control of the car while he was driving fast.

23-The soldiers had been trained. They were sent to fight. (after)

-The soldiers were sent to fight after they were trained.

24-Adnan came back. I waited for him. (sequence, use: until)

-I waited for Adnan until he came back.

25-Bassanio and Portia talked together. Gratiano and Nerissa entered the hall. (Use : as)

-Bassanio and Portia talked together as Gratiano and nerissa were entering the hall.

26-I was watching the football match. It began to rain. (sequence)

-It began to rain while I was watching the football match.

27-The lame beggar tried to cross the road. A bicycle hit him. (while)

-A bicycle hit the lame beggar while he was trying to cross the road.

28-Aveen is going to arrive. We are going to stay here. (until)

-We will stay here until Aveen arrives.

29-He is going to arrive. Then he is goinig to tell us all about the match. (sequence, use : as soon as)

-As soon as he arrives, he will tell us all about the match.

30-First, she entered the room. Then Huda swept the floor. (sequence, use : as soon as)

-she entered the room as soon as Huda swept the floor.

31-I tried to do my homework last night. Light went out. Sequence, use : while.

-Light went out while I was trying to do my homework last night.

32-You'll study the report before she types it. After……………..

-After you study the report, she will type it.

33-Zeki will visit them. First, he will finish his work. (before)

-Before Zeki visits them, he will finish his work.

34-I waited for bus. Ali came by. (sequence, use : as)

-As I was waiting for bus, Ali came by.

35-Some friends visited me. I studied. (while)

-While I was studying, some friends visited me.

36-We are going to have lunch. Then we wash our hands. (before)

-Before we have lunch, we wash our hands.

37-Keep quiet. The teacher will return soon. (sequence, use : until)

-Keep quiet until the teacher returns.

38-She did her homework. The light went out. (sequence, use : while)

-While she was doing her homework, the light went out.

39-I buy a car. I have a driving licence. (sequence, use : as soon as)

-As soon as I buy a car, I'll have a licence.

40-I was walking in the street. I ran into an old friend. (sequence, use : while)

-while I was walking in the street, I ran into an old friend.

41-He was sentenced to death. He had been proved guilty. (sequence, use : after)

-After he had been proved guilty, he sentenced to death.

42-Rearrange these steps to express sequences:

-Gradually they began to grow. He bought a few orange trees. He went to the farm. He planted and watered them. Use : (finally, first, next and then)

-First, he bought a few orange tress then he went to the farm next he planted and watered them and finally they began to grow.

43-It will get dark. The children will play. (use : until)

-The children will play until it gets dark.

44-He had a puncture in one of the tyres of his car. He drove home. Use : (as)

-He had a puncture in one of the tyres of his car as he was driving home.

45-After we had planted the flowers. We watered them. Use : (before)

-Before we watered the flowers, we had planted them.

46-The bus will arrive after that. She is going to rest in the shade. Use : (until)

-She will rest in the shade until the bus arrives.

47-The man painted the wall. He split a bucket of paint on the ground. Sequence, use : (while)

-The man split a bucket of paint on the ground while he was painting the wall.

Contrast/kɒntrɑ:st/ (n.) /کۆنتراست/ دژ بەیەک ، جیاوازە لە ، التناقض

Contrast/kəntrɑ:st/ (v.) /کەنتراست/ جیاوازی دەردەخات

ئەم جۆرە ڕستانە پێک دێن لە دوو ڕستەی دژبەیەک کە پێچەوانەی یەکترن لە واتادا ، ئەم جۆرە ڕستانە پێکدێن لە دوو ڕستە کە یەکێکیان پێی دەوترێ (ڕستەی بنەڕەتی) و ئەوەی تریان پێی دەوترێ ڕستەی دژ (ڕستەی چاوەڕوان نەکراو) (unexpected sentence) ، وە ئەم دوو ڕستەیە دەبەسترێن بەیەکەوە بە هۆی یەکێک لە ئامڕازەکانی دژ بەیەک .

گروپی یەکەم : بریتییە لە سێ ئامڕاز کە بریتین لە (but) واتە (بەڵام) ، وە (yet, however) واتە (لەگەڵ ئەوەشدا) ، وە ئەم ئامڕازانە دەکەونە ناوەڕاستی ڕستەکە و بەدواییاندا ڕستەی (دژ) دەنوسرێ.

ڕستەی بنەڕەتی + (but, yet, however) + ڕستەی دژ

Main sentence Unexpected sentence

تێبینی : ڕستە سەرەکییەکە جیادەکەینەوە لە ڕستەی دژ بە هۆی (فاریزە) وە واتە (,) بەڵام لەکاتی بەکارهێنانی (yet, however) دا (نیمچە فاریزە) واتە (;) واتە (semicolon) بەکاردەهێنین ، وە هیچ کام لە ڕستەکان دەستکاری ناکەین.

Examples:

1-He studied hard. He failed. (but)

-He studied hard, but he failed.

2-She was lazy. She passed the exam. (yet)

-She was lazy; yet she passed the exam.

3-They swam in the river. The weather was cold. (however)

-They swam in the river; however the weather was cold.

4-Dara ran fast. Dara lost the race. (but)

-Dara ran fast, but he lost the race.

5-My brother didn’t catch the bus. My brother woke up early. (yet)

-My brother didn’t catch the bus; yet he woke up early.

6-We drove fast. There was a heavy crowd. Contrast, use: (yet)

-We drove fast; yet there was a heavy crowd.

گروپی دووەم : بریتییە لە سێ ئامرازکە بریتین لە (despite the fact) واتە (سەرەڕای ئەو ڕاستییەش) ، وە (although, though) واتە (هەرچەندە) ، وە ئەم ئامرازانە دەکەونە ناوەڕاستی ڕستەوە یان سەرەتای ڕستەوە و بەدوایاندا ڕستەی (بنەڕەتی) دەنوسرێ.

ڕستەی بنەڕەتی + (despite the fact, although, though) + ڕستەی دژ

main sentence — Unexpected sentence

(despite the fact, although, though) + ڕستەی بنەڕەتی + ڕستەی دژ

main sentence unexpected sentence

Examples:

1-She couldn’t pass the exam. She studied hard. (although)

-Although she studied hard, she couldn’t pass the exam.

2-He has a headache. He refuses to take an aspirin. (though)

-Though he has a headache, he refuses to take an aspirin.

3-Ari is driving very fast. The road is unsafe. (although)

-Ari is driving very fast although the road is unsafe.

4-He is a good runner. Lezan can’t win the prize. (although)

-Although Lezan is a good runner, he can’t win the prize.

گروپی سێیەم : بریتییە لە دوو ئامڕاز کە بریتین لە (in spite of, despite) واتە (سەرەڕای) ، وە ئەم ئامڕازانە دەکەونە ناوەڕاستی ڕستەوە یان سەرەتای ڕستەوە و بەدوایاندا ڕستەی (بنەڕەتی) دەنوسرێ کە بە شێوەی عیبارەتە واتە (گرێ) یە واتە نیمچە ڕستەیە یان گرێ ی ناوییە ، وە ئەگەر ڕستەی بنەڕەتی بە شێوەی ڕستەبوو واتە گرێ نەبوو ئەو کاتە پێویستە بیگۆڕین بۆ عیبارەت ، وە هەنگاوەکانی گۆڕینی ڕستەی بنەڕەتی بۆ برگەی ناوی ئەمانەن :

1-لە ڕستەی بنەڕەتیدا بکەر دەگۆڕین بۆ ڕاناوی خۆیەتی (تملک) وەکو :

ژمارە	پێش گۆڕینی	دوای گۆڕینی بکەر بۆ ڕاناوی خۆیەتی
1	I	my
2	he	his

3	she	her
4	it	its
5	we	our
6	you	your
7	they	their
8	Hemn	Hemn’s

-پاشان فرمانی سەرەکی ڕستە بنەڕەتییەکە دەگۆڕین بۆ شێوەی (ing) و پاشان پاشماوەی ڕستەکە دەنوسینەوە ئەگەر هەبوو.

-وە ئەگەر فرمانی سەرەکی ڕستەی بنەڕەتی بریتی بوو لە (verb to be) ئەوا پێویستە بیگۆڕین بۆ (bing) ، وە (verb to be) ش بریتییە لە یەکێک لەم پێنج دانەیە (am, is, was, were,are).

-وە ئەگەر ڕستەی بنەڕەتی بە عیبارەتی (there + verb to be) دەستی پێکردبوو ، ئەوا لەوکاتەدا لەدوای بەکارهێنانی (in spite of, despite) ەوە بڕگەی (there + verb to be) لادەبەین و (in spite of, despite) دەخەینە جێگای.

-وە ئەگەر ڕستەی بنەڕەتی فرمانی سەرەکی تێیدا بریتی بوو لە (verb to have) ئەوا لەوکاتەدا دەتوانین بکەر و فرمانی (verb to have) لاببەین ، وە یان هەروەکو هەنگاوەکانی پێشوو بکەر دەگۆڕین بۆ جێناوی خۆیەتی و فرمانی (verb to have) یش دەخەینە سەر شێوەی (ing) و دوای ئەوە ئەگەر پاشماوەی ڕستە هەبوو دەینوسینەوە.

ڕستەی بنەڕەتی (عیبارەت) + (in spite of, despite) + ڕستەی دژ

ڕستەی دژ + ڕستەی بنەڕەتی (عیبارەت) + (in spite of, despite)

Examples:

1-He came to school. He was ill. (in spite of)

-He came to school in spite of his being ill.

-He came to school in spite of his illness.

2-I came early. I couldn't meet him. (despite)

-Despite my coming early, I couldn't meet him.

3-He has a toothache. He doesn't see a dentist. (in spite of)

-In spite of his having a toothache, he doesn't see a dentist.

-In spite of a toothache, he doesn't see a dentist.

4-The road is unsafe. He is driving fast. (despite)

-Despite the unsafe road, he is driving fast.

5-There was a traffic jam. He arrived early. (in spite of)

-In spite of the traffic jam, he arrived early.

6-Despite his guilt, he was set free. (although)

-Although he was guilty, he was set free.

7-He can't carry the box in spite of his strength. (yet)

-He is strong; yet he can't carry the box.

8-They went for a picnic despite the cold. (but)

-It was cold, but they went for a picnic.

9-Jessica was in love with Lorenzo; yet she couldn't marry him. Use: (in spite of)

-In spite of Jessica's being in love with Lorenzo, she couldn't marry him.

10-No one trusts Aram. He is honest. Use: in spite of

-No one trusts Aram in spite of his being honest.

11-He went on working. Dyari was tired. Contrast. Use: (despite)

-Dyari went on working despite his being tired.

تێبینی : لەو سێ نمونەیەی کۆتاییدا دەردەکەوێت کە پێویستە فێری ئەوە ببین کە نەک هەر ڕستە بگۆڕین بۆ عیبارەت بەڵکو دەبێت فێری ئەوەش ببین کە عیبارەتیش بگۆڕین بۆ ڕستە ، واتە ئەگەر ڕستەیەک بە (in spite of) بەسترابوو بەیەکەوە چۆن بیگۆڕین بۆ بەستن بەیەکەوە بە (yet) یان (although) ، سەرنجی ئەم ڕوونکردنەوانەی لای خوارەوە بدە :

1-ئەگەر ناوەکە یان عیبارەتەکە بریتی بوو لە (raining) کاتێک دەیگۆڕین بۆ ڕستە دەبێت بیگۆڕین بۆ (it is raining) یان (it was raining) بەگوێرەی کاتی ڕستەکە بۆ نمونە :

-We went out in spite of raining. (although)

-We went out although it was raining.

لەو نمونەیەی لای سەرەوەدا وشەی (raining) کە لەگەڵ (in spite of) بەکارهاتووە بریتییە لە (ناو) ، بەڵام ئەو (raining) ەی کە بەدوای (although) دا هاتووە بریتییە لە فرمانێکی بەردەوام.

2-ئەگەر عیبارەتەکە پێکهاتبوو لە (ناوێک) یان (ڕاناوێکی خۆیەتی) و بەدوایدا ناوێکی تر هات بە مەرجێک ناوی دووەم بتوانرێ ئاوەڵناوەکەی دەربهێنرێ ، ئەوا بەم شێوەیەی لای خوارەوە دەکرێ بە ڕستە :

بکەر + (verb to be) + adj.

Example:

-Shylock hated Antonio despite Antonio’s kindness. Use : (yet)

-Antonio was kind; yet Shylock hated him.

3-ئەم عیبارەتانەی لای خوارەوەش بەو شێوەیە دەگۆڕین بۆ ڕستە :

ژمارە	عیبارەت یان گرێ ی ناوی	گۆڕینی بۆ ڕستە
1	his guilt	he is guilty he was guilty
2	her carelessness	she is careless

		she was careless
3	their playing	they play they played
4	their poorness	they are poor they were poor
5	his studying hard	he studies hard he studied hard
6	unsafe road	the road is unsafe the road was unsafe
7	his fever	he has a fever he had a fever
8	traffic jam	there is a traffic jam there was a traffic jam
9	speed limit	there is a speed limit there was a speed limit
10	his headache	he has a headache he had a headache

Other examples:

1-She couldn’t do it. Her trying best. (in spite of)

-She couldn’t do it in spite of her trying best.

2-He had a headache. He didn’t see his doctor. (despite)

-Despite his headache, he didn’t see his doctor.

3-Shylock’s refusal. Jessica and Lorenzo got married. (contrast)

-In spite of Shylock’s refusal, Jessica and Lorenzo got married.

4-It was very cold. They spent the weekend on the beach. (contrast, use : although)

-Although it was very cold, they spent the weekend on the beach.

5-He is suffering from a terrible toothache. He refused to see his dentist. (despite)

-Despite his suffering from a terrible toothache, he refused to see his dentist.

6-He ran very fast; yet he lost the race. Contrast, use : (despite, but)

-Despite his running fast, he lost the race.

-He ran very fast, but he lost the race.

7-Bassanio was poor. He competed with the other rich suitors. (despite)

-Bassanio competed with the other rich suitors despite his being poor.

8-In spite of his poverty, he could afford to buy a car. Use : although

-Although he was poor, he could afford to buy a car.

9-Many people like him. I doubt his honesty. (although)

-Although many people like him, I doubt his honesty.

10-I got to my office early. There was a traffic jamon the way. (in spite of)

-In spite of the traffic jam on the way, I got to my office early.

11-He went out for a walk. There was a heavy rain. (in spite of)

-In spite of the heavy rain, he went out for a walk.

12-She refuses to call a doctor. She has a bad fever. (yet)

-She has a bad fever; yet she refuses to call a doctor.

13-He is a good player. Haitham cannot score a goal. (however)

-Haitham is a good player however he cannot score a goal.

14-Although he is honest, no one believes him. (in spite of)

-In spite of his honesty, no one believes him.

15-They didn’t enjoy it. The play was exciting. (despite)

-Despite the play’s being exciting, they didn’t enjoy it.

16-Although Saman is late, he will finish the work on time. (in spite of)

-Saman will finish the work on time in spite of his being late.

17-He listened to me patiently. He was angry. (in spite of)

-He listened to me patiently in spite of his being angry.

18-She had a toothache. She didn’t go to the dentist’s. (in spite of)

-In spite of her having a tooyhache, she didn’t go to the dentist’s.

19-The enemy tried to attack our soldiers. They failed. (however)

-The enemy tried to attack our soldiers however they failed.

20-The match was exciting. They didn’t enjoy it. (despite)

-Despite the match’s being exciting, they didn’t enjoy it.

21-He behaves badly. Some people like him. (although, despite)

-Although he behaves badly, some people like him.

-Despite his behaving badly, some people like him.

22-Ibn Rushd held important positions. Ibn Rushd remained humble. (yet)

-Ibn Rushd held important positions; yet he remained humble.

23-It was raining. She washed the clothes. (in spite of)

-In spite of raining, she washed the clothes.

24-They put on heavy clothes. The weather was warm. (despite)

-They put on heavy clothes despite the warm weather.

25-Linda did her beast. She couldn’t manage the business. (despite)

-Despite Linda’s doing her best, she couldn’t manage the business.

26-He has a fever. He doesn’t take medicine. (in spite of)

-In spite of his having a fever, he doesn’t take medicine.

27-He sold it at a good price. The car was smashed. (in spite of)

-He sold it at a good price in spite of the smashed car.

28-He drove very fast. There was a speed limit on the road. (despite)

-He drove very fast in spite of the speed limit on the road.

29-The road was muddy. He arrived in time. (in spite of)

-In spite of the muddy road, he arrived in time.

30-In spite of her beauty, she didn’t attract people. (although)

-Although she was beautiful, she didn’t attract people.

31-They don’t buy a new house. They are very rich. Contrast, use : despite

-They don’t buy a new house despite their being very rich.

32-He has a bad fever. Samir refuses to call a doctor. Contrast, use : despite

-Despite Samir’s having a bad fever, he refuses to call a doctor.

33-Aras lost the game despite being a good player. (yet)

-Aras lost the game; yet he was a good player.

34-Botan left early. He couldn't get the office in time. (despite)

-Despite Botan's leaving early, he couldn't get the office in time.

35-In spite of being cheap, she couldn't buy the radio. (although)

-Although the radio was cheap, she couldn't buy it.

36-She cried bitterly. She was happy. Contrast, use : in spite of

-In spite of her crying bitterly, she was happy.

37-She washed the shirt twice. The stain couldn't come out. (although)

-Although she washed the shirt twice, the stain couldn't come out.

Stain/stein/ : /ستەین/ پەڵە

Come out/km aʊt/ : /کەم ئاوت/ لایدەبات ، نایهێڵێت

38-The child kept crying. He was given a nice toy. Contrast, use : however

-The child kept crying however he was given a nice toy.

39-Ali tried hard. He couldn't score a goal. Use : in spite of

-In spite of Ali's trying hard, he couldn't score a goal.

40-Tavga washes the clothes. The heavy rain. Contrast

-Although the rain is heavy, Tavga washes the clothes.

41-He tried to start the machine. He failed. Contrast, use : (however)

-He tried to start the machine however he failed.

42-The pupils did well. The examination was difficult. Contrast, use : (despite)

-The pupils did well despite the difficult examination.

43-Despite his wealth, he doesn't spend on himself. Use: although

-Although he is wealthy, he doesn't spend on himself.

44-Ali is too old. He continues working hard. Contrast, use: although

-Although Ali is too old, he continues working hard.

45-Huda dared to talk to her father about love despite his anger. (although)

-Huda dared to talk to her father although he is angry.

46-In spite of his wealth he is miser.

-Though......................................

-Though he is wealthy, he is miser.

47-She was unhappy. She succeeded. Use: (in spite of)

-She was unhappy in spite of her success.

48-In spite of being in love with her cousin, she can't marry him. Use: (although)

-Though she is in love with her cousin, she can't marry him.

49-He didn't get high marks. He was clever.contrast. use: (despite)

-He didn't get high marksdespite his being clever.

Drawing conclusion - الأستنتاج - گەیشتنە ئەنجام

1-بۆ کاتی ڕانەبردوو : یاساکەی بەم شێوەیەی لای خوارەوەیە بۆ گوزارشتکردن لە گەیشتنە ئەنجام :

بکەر + must be + (v.ing, جار و مجرور , adj.) .

Examples:

1-It is midnight. Dana is switching the light off. (Express conclusion). Use (going to bed)

- He must be going to bed.

2- Hemn is in the library. Express conclusion, use (reading a book)

- He must be reading a book.

3-Sana is in her room. Conclusion, use: must be

-She must be in her room.

4-Bana is in the library. Conclusion. Use the prompts: (doing her homework)

-She must be doing her homework.

5-Firdaws is in her room. Conclusion. Use the prompt: (doing her homework)

-She must be doing her homework.

6-Rawand smiles today. Conclusion. Use: (happy)

-He must be happy.

7-Aram is in the garden. Conclusion. Use: (watering the flowers)

-He must be watering the flowers.

تێبینی : هەندێک نمونە و شێوە لەسەر (جار و مجرور) بۆ زیاتر تێگەیشتن :

(in trouble , in love , in the hall , in a hurry , in the garden , in the room , …… etc.) .

تێبینی / هەندێک جار خۆی زانیارییەکەمان دەداتێ ، ئەگەر (base) بوو ئەوا دەیکەین بە (v.ing)

Examples:

1-Ari seems tired. Express conclusion. Use : (work overtime)

-He must be working overtime.

2-She is still studying. (conclusion, use: (have an exam)

-She must be having an exam.

تێبینی / ئەگەر ئەو زانیارییەی کە لە پرسیارەکەدا پێمان دەدات بە ئاوەڵناو (adj.) دەستی پێکردبوو ئەوا وەکو خۆی لە پرسیارەکەدا دەینوسینەوە .

Examples:

1-Saz is absent today. (conclusion. Use: ill)

-She must be ill.

2-Why don't we see Aram any longer? (conclusion. Use: angry with us)

-He must be angry with us.

3-They are worried and frightened. (conclusion. Use: in trouble)

-They must be in trouble.

4-He looks depressed. (conclusion. Use: in love)

-He must be in love.

5-My father is not in his room. (conclusion. Use: (in the hall)

-He must be in the hall.

تێبینی / یەکێک لەم سێ یاسایەی خوارەوە بەکاردەهێنرێ بۆ گوزارشت کردن (تعبیر) لە گەیشتنە ئەنجام :

-I can tell by the + (ناو)

-It is obvious from the + (ناو)

-It is clear from the + (ناو)

یەکێک لەو سێ یاسایەی سەرەوە بەکاردەهێنین ئەگەر پرسیار کرابوو بە یەکێک لەم سێ شێوەیەی لای خوارەوە :

-How do you know ....? چۆن دەزانیت ....؟

-How can you tell ....? چۆن ئەتوانی پێی (پێمان) بلێیت............؟

-How can you be sure ....? چۆن دەتوانیت دڵنیا بیت...............؟

Examples:

1-How do you know that it is sugar not salt? (use: taste)

-I can tell by the taste.

-It is obvious from the taste.

-It is clear from the taste.

2-How can you tell that it is wig and her own hair? (use: look)

-I can tell by look.

3-How can you be sure it is lorry not small car? Conclusion, use: sound

-It is obvious from the sound.

-It is obvious from its sound.

4-How do you know that Aso is angry today? Conclusion, (use: speech)

-I can tell by the speech.

-It is obvious from the speech.

تێبینی / ئەگەر لە پرسیارەکەدا (ناو) ەکەی نەدابوو بۆ ئەوەی لە یاساکەدا بەکاری بهێنین پێویستە ئەم خاڵانەی لای خوارەوە جێبەجێ بکەین :

1- ئەگەر شتێک لە ڕێگای (شێوە) وە بگەینە ئەنجام (استنتاج بکرێ) ئەوا (by the shape) بەکاردەهێنین.

Example:

-How do you know that this is rectangle and not triangle? Draw conclusion

-It is clear from the shape.

2- ئەگەر شتێک لە ڕێگای (بۆن) وە بگەینە ئەنجام (استنتاج بکرێ) ئەوا (by the smell) بەکاردەهێنین.

Example:

-How can you be sure that this is alcohol?

-It is obvious from smell.

-I can tell by the smell.

3- ئەگەر شتێک لە ڕێگای (تام) وە بگەینە ئەنجام (استنتاج بکرێ) ئەوا (by the taste) بەکاردەهێنین.

Example:

-How can you This is salt and not sugar? Conclusion

-I can tell by the taste.

4- ئەگەر شتێک لە ڕێگای (گوزارشت لە دەم و چاو ئەو کەسە بناسرێ) وە بگەینە ئەنجام (استنتاج بکرێ) ئەوا (by the expression) بەکاردەهێنین.

Example:

-How do you know that Ahmed is sad? Conclusion

-It is clear from his expression.

5- ئەگەر شتێک لە ڕێگای (جل و بەرگ) وە بگەینە ئەنجام (استنتاج بکرێ) ئەوا (by uniform) بەکاردەهێنین.

Example:

-How can you be sure that this man is traffic police and not soldier? Conclusion

-It is obvious from his uniform.

6- ئەگەر شتێک لە ڕێگای (دەنگ) وە بگەینە ئەنجام (استنتاج بکرێ) ئەوا (by the sound) بەکاردەهێنین.

Example:

-How can tell that it is a helicopter and not aeroplane? Conclusion

-I can tell by the sound.

2-بۆ کاتی ڕابردوو : ئەم یاسایانەی لای خوارەوە بەکاردەهێنین بۆ گوزارشتکردن لە گەیشتنە ئەنجام :

1-بکەر + must + have + p.p. + com.

ئەو یاسایەی لای سەرەوە بەکاردەهێنین کە ئەو زانیارییەی کە لە نمونەکەدا پێمان دەدات بە شێوەی سێیەمی فرمان دەستی پێکردبوو واتە (p.p.) .

Examples:

1-He was not at school. (conclusion. Use: gone home)

-He must have gone home.

2-Hiwa came without his bag. (conclusion. Use: left it home)

-He must have left it home.

تێبینی / ئەگەر لە پرسیارەکەدا فرمانەکە لەسەر شێوەی چاوگ بوو واتە (base) ئەوا پێویستە بیگۆڕین بۆ شێوەی سێیەمی فرمان واتە (p.p.) .

Example:

-He was studying till midnight. (conclusion. Use: has an exam)

-He must have had an exam.

2-بکەر + must + have + been + (v.ing, جار و مجرور , adj.)

Examples:

1-Zanyar was holding a book right up to his face. (conclusion. Use: reading in a poor light)

-He must have been reading in a poor light.

2-The teacher took a day off. Conclusion, use: tired

-He must have been tired.

3-Shamal looked unhappy and disappointed. (conclusion, use: in trouble)

-He must have been in trouble.

3-مفعول بە + must + have + been + p.p.

Example:

-Ahmed didn’t arrive in time. (conclusion, use: car / broken down again)

-His car must have been broken down again.

Other examples:

1-Hemn in his room till midnight. Conclusion. Use: (written some letters)

-He must have been written some letters.

2-How can you be sure that the man is drunkard? Draw conclusion , use : (walking)

-I can tell by the walking.

3-The children are in the garden. Conclusion, use: (must be)

-They must be in the garden.

4-How do you know that Mr. Ahmed is happy not sad? Draw conclusion

-It is obvious from the expression.

5-What conclusion would you draw of Ali who is driving his car fast? Use: (in a hurry)

-He must be in a hurry.

6-Dilman was punished. (conclusion, use: behave badly)

-He must have behaved badly.

7-How can you be sure it’s tea rather than coffee? (conclusion, use: taste)

-I can tell by the taste.

8-The children were quiet. (conclusion, use: asleep)

-They must have been asleep.

9-How can you tell that the milk is sour? (Draw conclusion, use: taste)

-I can tell by the taste.

10-How do you know that it is eau de cologne? Conclusion, use: smell

-It is clear from the smell.

11-The pupils are in the library. Draw conclusion, use: must be

-They must be in the library.

12-How do you know that Dara is a bad tempered today? (conclusion, use: behaviour with friends)

-I can tell by the behaviour with friends.

13-The children are not in the kitchen. (conclusion, use: in the garden)

-They must be in the garden.

14-Trifa is in library. (conclusion, use: borrowing books)

-She must be borrowing books.

15-Hozan is in his study room. (conclusion, use: must be)

-He must be in his study room.

16-Salma left early. (draw conclusion, use the prompt: taken her brother to the hospital)

-She must have taken her brother to the hospital.

17-Ali was not at home. (draw conclusion, use the prompt: ill)

-He must haqve been ill.

18-She is in the kitchen. (draw conclusion)

-She must be in the kitchen.

19-Azad was absent yesterday. (conclusion, use the prompt : ill)

-He must have been ill.

20-Sara is asleep, but her lips are moving and you can hear a few sounds. (draw conclusion)

-She must be asleep.

21-Luma doesn’t look well today. (draw conclusion, use: working overtime)

-She must be working overtime.

22-The boys succeeded. (draw conclusion, use: worked hard)

-They must have worked hard.

23-Shwan is in the garden. Conclusion, use: water the flowers

-He must be working the flowers.

24-Azad looks pale toady. Conclusion, (use tired)

-He must be tired.

25-Mother is not in the kitchen now. (conclusion, use the prompt: chatting with her neighbour)

-She must be chatting with her neighbour.

26-Saif was punished. (draw conclusion, use the prompt: done wrong)

-He must have done wrong.

27-Hawraz went to the post office. Conclusion, use : (posted his father’s letter)

-He must have posted his father’s letter.

28-Rasty is pale. (use: (tired) to show conclusion)

-He must be tired.

29-Karwan has left the hall. Conclusion, use: (get fed up with the party)

-He must be getting fed up with the party.

30-How do you know it is an oak tree and not a pine tree? Conclusion. Use: (shape of its leaves)

-I can tell by the shape of the leaves.

ئەمانەی خوارەوەش هەندێک وشەن کە کەمێک لەیەک دەچن لە نوسین و شێوازی خوێندنەوەدا

n.	word	pronunciation	meaning
1	hear	/hiə/	دەبیستێت ، گوێی لێ دەبێت یسمع /هیە/
2	here	/hiə/	ئێرە ، لێرە ، هنا /هیە/
3	her	/hə:/	ئەو (مێ) ، ـها /هێ/
4	hair	/heə/	قژ ، موو ، توک ، شعر /هێیە/
5	hire	/haiə/	بەکرێ دەگرێت ، یستأجر /هایە/
6	better	/betə/	باشتر ، أفضل /بێتە/
7	bitter	/bitə/	تاڵ (تام) ، مر (مذاق)
8	battle	/batl/	جەنگ ، شەڕ ، معرکة
9	bottle	/botl/	شوشە ، بوتڵ ، زجاجة
10	fail	/feil/	دەکەوێت ، سەرناکەوێت ، یفشل
11	fall (n.)	/fɔ:l/	پایز ، خریف

12	fall (v.)	/fɔ:l/	دەکەوێت ، بەردەبێتەوە ، دێتە خوارەوە
13	feel	/fi:l/	هەست دەکات ، یشعر
14	fuel	/fjuəl/	سوتەمەنی ، وقود
15	fell	/fel/	کەوت ، سقط
16	fill	/fil/	پڕی دەکاتەوە ، یملأ
17	fool	/fu:l/	گەمژە ، گێل ، أحمق
18	full	/ful/	پڕ ، ممتلئ
19	soap	/səup/	سابون ، صابون
20	soup	/su:p/	شۆربا ، حساء
21	weather	/weðə/	کەش و هەوا ، طقس
22	whether	/weðə/	ئەگەر بێت ، ئەگەر ، فیما إذا
23	bull	/bul/	گا ، ثور
24	pull	/pul/	ڕایدەکێشێت ، یسحب
25	bell	/bel/	جەڕەس ، زەنگ ، جرس
26	bill	/bil/	لیستە ، قائمة ، فاتورة
27	fear	/fiə/	دەترسێت ، یخاف / یخشى
28	fare	/feə/	کرێ ، أجرة
29	fair	/feə/	جوان قژ زەرد ، أشقر
30	fire	/faiə/	ئاگر ، نار
31	fur	/fə:/	فەروو ، کوڵک ، فراء / فرو
32	two	/tu:/	دوو
33	too	/tu:/	هەروەها ، زۆر ، أیضاً / جداً
34	to	/tu:/	بۆ ، بەرەو ، إلى / لِـ / أن
35	toe	/təu/	پەنجە گەورەی پێ ، إصبع القدم

36	meal	/mi:l/	ژەمی خواردن ، وجبة
37	mail	/meil/	ئیمەیڵ ، برید
38	male	/meil/	نێر ، مذکر
39	mile	/mail/	میل ، میل (مسافة)
40	row	/rəu/	چین ، ڕیز ، نسق / صف
41	raw	/ro:/	کاڵ ، خاو ، نەکوڵاو ، نیئ / أولي
42	will	/wil/	دەبێت ، سوف (فعل مساعد)
43	well	/wel/	باش ، حسنٌ / جیداً
44	rub	/rʌb/	دەسڕێت ، یفرك
45	rob	/rob/	دەسێنێت ، دەدزێت ، یسلب / یسرق
46	robe	/rəub/	ڕۆب ، جل ، رداء
47	rope	/rəup/	پەت ، گوریس ، حبْل
48	letter	/letə/	نامە ، رسالة / حرف
49	litter	/litə/	پیس دەکات ، زبڵ ، خۆڵ ، یبعثر القمامة
50	liter	/li:tə/	لیتر ، لتر
51	later	/leitə/	دواتر ، فیما بعد
52	latter	/latə/	دواترین ، الآخر / اللاحق
53	whole	/həul/	هەموو ، تەواو ، کل / کامل
54	hole	/həul/	کون ، حفرة / ثقب
55	hall	/ho:l/	هۆڵ ، قاعة / صالة
56	hill	/hil/	گرد ، هضبة
57	expect	/ikspect/	پێشبینی دەکات ، یتوقع
58	except	/iksept/	جگە ، بێجگە ، إلا / ما عدا
59	accept	/aksept/	ڕازی دەبێت ، یقبل

60	low	/ləu/	نزم ، منخفض
61	law	/lo:/	یاسا ، قانون
62	till	/til/	هەتا ، حتى
63	tell	/tel/	پێی دەڵێت ، يخبر

وا لە خوارەوەش مانای هەندێک وشەی پێویست دەنوسم بۆتان

n.	word	pronunciation	meaning
1	embitter	/imbitə/	تاڵکردن
2	encase	/inkeis/	لەسنوق دانان
3	empower	/impauə/	بەهێزکردن
4	emplace	/impleis/	لەشوێنی دانان
5	ensnare	/insneə/	ڕاوکردن
6	ensure	/inʃuə/	دڵنیاکردن
7	envenom	/invenəm/	ژەهراویکردن
8	enslave	/insleiv/	کۆیلەی دەکات
9	ensky	/inskai/	بەرزیدەکاتەوە بۆ ئاسمان
10	enrol	/inrəul/	ناونوسکردن
11	enrich	/inritʃ/	دەوڵەمەندی دەکات

ئەمانەی لای خوارەوەش مانای هەندێک ڕستەی پێویستە دەیان نوسم بۆتان

n.	English sentence	Kurdish meaning
1	Get off my back	لەکۆڵم بەرەوە

ئەمانەی لای خوارەوەش مانای هەندێک ڕستەی پێویستە کە دەچین بۆ لای دکتۆر ئەگەر ئەو نەخۆشییەمان هەبێت

n.	English sentence	Kurdish meaning
1	I have a very bad headache	سەر ئێشەیەکی زۆر خراپم هەیە
2	My nose is runny	ئاو لە لوتم ناوەستێ (کاتی هەڵامەت)
3	My throat is dry and i cant swallow anything	قوڕگم وشک بووە، شتم بۆ قوت نادرێ
4	My skin is itchy, I can't stop scratching	پێشتم ئەخورێ، ناتوانم لە خورادنی بوەستم
5	My hair is falling a lot	پرچم زۆر هەڵ ئەوەرێ
6	My stomach hurts	سکم ئێشێ (گەدەم ئێشێ)

queue

queue / kju: /: سەرە ، ڕیز دەچێتە سەرەوە ، دەچێتە ڕیزەوە

American English (line)

queue (British)

line (American)

وشەیەکە بە چوار پیتی بزوێنەوە (ueue) کە وەك ئەوە وایە هەر نەبن چونکە بەو چوار بزوێنەشەوە هەر وەکو پیتی (q) دەخوێنرێتەوە

q /kju:/

queue / kju: /

کاتێك (ing) دەخەینە سەر دەبێتە پێنج پیتی بزوێن کە ئەمەش زۆر دەگمەنە لە زمانی ئینگلیزیدا وە دەبێت بە queueing

بۆ نمونە لە رستەدا :

Ex1: Are you (in) the queue (for) tickets?

ئایا تۆ (لە)سەرەدایت (بۆ) تیکت =بلیت

Ex2: I have to (join) the queue.

دەبێت بچمە ریزەکەوە

Ex3: Please, take the queue.

بەئەرك نەبێ , برۆ ریزەوە

Ex4: Hey, you, don't (jump the) queue.

کورە , تۆ , سەرەبڕی مەکە .

Queue (up) (verb)

Ex5: Dozens of kids were queueing up to get in.

دەیان مندال ریزیان گرت بوو بۆ چونە ژوورەوە

Ex6: They had to queue for 2 hours to get in.

پێویست بوو دوو سەعات ریز بگرن بۆ ئەوەی بچنە ژوورەوە

چۆنێتی سەرەخۆشی کردن بە هۆی پرسە (التعزية) وە

ئەم بابەتە تایبەتە بە زمانی ئینگلیزییەوە چونکە ئێمە موسڵمانین و وتەی خۆمان هەیە کە لە ئاینی پیرۆزی ئیسلامدا ئاماژەی پێکراوە ، وە لێرەدا باسی هەندێک رێگا دەکەین لە زمانی ئینگلیزیدا کە ئەمانەی لای خوارەوەن :

1- thank you. باشترین وەڵامە

2- thank you, I appreciate it.

3- thank you, I appreciate your thoughtfulness.

4- thank you for keeping us in your thoughts.

5- thank you so much for your sympathy.

6- thank you, that is very kind of you.

7- thank you, your sincere words are appreciated.

8- thank you, that is very thoughtful of you.

9- thank you for your concern.

10- thank you for your prayers.

11- thank you, God bless you for your support.

12- thank you, for your support.

باران ، باران بارین Rain

ئەم بابەتە پێکهاتووە لە جۆرەکانی باران و هەندێک ڕوونکردنەوە لەسەر وتنی چۆنێتی باران بارین ، وە ئەمانەی لای خوارەوە هەندێک وتنە:

1- It is drizzling. (بارانێکی زۆر کەم دەبارێت)

2- It is raining. (بارانێکی ئاسایی دەبارێت)

3- It is pouring. (بارانێکی بەهێز دەبارێت)

4- It is lashing. (بارانێکی بەهێز و توند دەبارێت (شێوەیەکی نارەسمییە))

5- It is bucketing down. (بارانێکی زۆر بەهێز دەبارێت (شێوەیەکی نارەسمییە))

6- It is raining cats and dogs. (بارانێکی بەهێز دەبارێت (زاراوەیە))

7- It is wet outside = it is raining باران دەبارێت

8- to get wet = to become wet تەڕ دەبێت

9- to get soaked = to become very wet زۆر تەڕ دەبێت

Different ways to smile چەند ڕێگایەکی جیاواز بۆ دەبڕینی زەردەخەنە

ئەم بابەتە پێکهاتووە لە جۆرەکانی زەردەخەنە و هەندێک ڕوونکردنەوە لەسەر چۆنێتی دەبڕینی زەردەخەنە ، وە ئەمانەی لای خوارەوە هەندێک شێوەی جیاوازیەتی :

1- beam /bi:m/

واتاکەی : زەردەخەنە دەکات بە شێوەیەک کە وا پیشان دەدات کە لە ئەوپەڕی خۆشی و دڵخۆشیدایە بە شێوەیەکی ئاشکرا

2- grin /grin/

واتاکەی : زەردەخەنە دەکات بە شێوەیەکی گەورە و فراوان

Example: I assumed things had gone well for him as he had a big grin on his face.

3- grin from ear to ear

واتاکەی : زەردەخەنە دەکات بە شێوەیەکی گەورە و فراوان یان دڵخۆشییەکی زۆر گەورەی هەیە ، زەردەخەنەیەکی زۆر گەورە دەکات

4- crack a smile

واتاکەی : بە سوکی و بە کەمی زەردەخەنە دەیگرێت یان بە هێواشی و وردە وردە دەکەوێتە زەردەخەنەوە و زەردەخەنە دەیگرێت.

5- sneer /sniə/

واتاکەی : زەردەخەنە دەیگرێت بە شێوەیەک کەوا مەبەستی ئەوەیە کە گاڵتە بە کەسێک بکات یان وای پیشان دەدات بە زەردەخەنەکەی کەوا ڕێزی ناگرێت

6- simper /simpə/

واتاکەی : زەردەخەنە دەیگرێت بە شێوەیەکی فێڵاوی و بێ عەقڵی یان بە شێوەیەکی گەوجانە و گێلانە و هەرزەییانە زەردەخەنە دەکات

7- smirk /smə:k/

واتاکەی : زەردەخەنەی ڕازی بوون یان خۆشی دەدەبڕێت دەربارەی ئەنجامدانی شتێک یان زانینی شتێک کە کەسی تر نەیزانیوە.

Examples:

1- "Maybe your husband does things that you don't know about, " he said with a smirk.

2- "I told you it would end in disaster, " said Polly with a self-satisfied smirk on her face.

Other ways to say (easy) چەند ڕێگایەکی تر بۆ ئەوەی بڵێیت ئاسانە

1- basic /beisik/ سادەترین جۆرە ، لە سادەترین ئاستدایە

2- facile /fæsail/ زۆر بەئاسانی بەدەست دێت و نرخێکی زۆر بچوکی هەیە

3- easily done /i:zili dʌn/ بەئاسانی ئەنجام دەدرێ

4- straightforward/streitfɔ:wəd/ ئاسانە بۆ ئەنجامدان ، ئاسانە بۆ تێگەیشتن ، ئاڵۆز نییە

5- effortless/efətləs/ پێویستی بە هەوڵێکی کەم هەیە یان پێویستی بە هەوڵدان نییە لەبەرئەوە وادیارە ئاسانە

6- clear /kliə/   ئاسانە بۆ تێگەیشتن و بینین و بیستن

7- simple /simpl/   ئاسانە بۆ تێگەیشتن یان بۆ ئەنجامدان ، ئالۆز نییە

Blender   تێکەڵکەر ، عصارة

It is an electric kitchem machine which is used to cut food into very small pieces or to turn soft food to liquid.

واتاکەی : ئامێرێکی کارەبایی چێشتخانەیە کەوا بەکاردەهێنرێ بۆ بڕینی خواردن بۆ پارچەی زۆر بچوک یان بۆ گۆڕینی خواردنی نەرم بۆ شێوەیەکی زۆر شل وەکو شلەیەک .

The lion’s share   پشکی شێر ، زۆرترین بڕ

بە واتای (پشکی شێر) دێت یان بە واتای (زۆرترین بڕ) دێت بۆ نمونە :

We expect Apple to maintain the lion’s share of the tablet market.

واتاکەی : ئێمە چاوەڕوانی ئەوە دەکەین کە کۆمپانیای ئاپڵ پارێزگاری لە پشکی شێر بکات لە فرۆشتنی ئایپاد دا.

Suzan buys the lion’s share of shoes when we go shopping.

واتاکەی : سۆزان زۆرترین بڕی پێڵاو دەکڕێت کاتێک ئێمە دەچین بۆ شت کڕین.

Like a red rag to a bull وەکو پەڕۆیەکی سوور وایە بۆ (گا) یەک

ئەگەر شتێک گوزارشت بکات لە (وەکو پەڕۆیەکی سوور وایە بۆ گایەک) ئەمە واتاکەی ئەوەیە کە دەبێتە هۆی تورەبوونێکی زۆر لەبەرئەوەی خەڵک باوەڕیان وایە کە گا شێت دەبێت و هەڵدەچێت و تورە دەبێت لەکاتی بینینی قوماشی سوور دا بۆ نمونە :

Don't talk to him about politics because it is like a red rag to a bull.

واتاکەی : قسەی لەگەڵ مەکە دەربارەی سیاسەت چونکە وەکو پەڕۆیەکی سوور وایە بۆ گایەک .

Don't tell him you must study well because it is like a red rag to a bull.

واتاکەی : پێی مەڵێ کۆشش بکە بەباشی چونکە وەکو پەڕۆیەکی سوور وایە کە بۆ گایەک بەکاری بهێنیت.

هەندێک پێوانە (پارچەی شت)

ژمارە	نوسینی ئینگلیزی	واتای کوردییەکەی
1	A bolt of lightning	پەڵەیەکی هەورەبروسکە
2	A bunch of bananas	هێشوویەکی مۆز
3	A bunch of grapes	هێشوویەکی ترێ
4	A can of pepsi	قوتویەکی بیپسی
5	A deck of cards	کارتێکی یاری قومار

6	A gallon of gasoline	گاڵۆنێک بەنزین
7	A kilogram of sugar	یک کیلۆگرام شەکر
8	A piece of advice	پارچەیەک ئامۆژگاری
9	A piece of paper	پارچەیەک کاغەز
10	A slice of pizza	قاشێک (پارچەیەک) پیتزا
11	A tube of toothpaste	یەک دانە مەعجون (یەک پارچە)

هەندێک شێوەی ڕێگاپێدان (واتا تۆ ڕێگای پێبدەیت) if you give permission

ژمارە	ڕستە	واتاکەی
1	yes do please.	بەڵێ تکایە بیکە
2	of course	بێگومان بە
3	welcome	فەرموو
4	be sure go ahead	دڵنیا بە فەرموو
5	no problem	کێشە نییە
6	certainly	بەدڵنیاییەوە
7	please feel free	تکایە وابزانە ئازادی
8	why not	بۆچی نا
9	that is ok	ئەوە باشە

نوسینی داڕشتن و وتارو چیرۆک

ئەم کتێبە کۆتایی پێدەهێنین بە ئەم بابەتە زۆر گرنگە کە ئەویش بریتییە لە (paragraph) و (story) و ...هتد ، وە لەم بابەتەدا هەندێک داڕشتن و چیرۆک و ...هتد لەگەڵ وەرگێڕانەکەی

بەڵام بە وەرگێڕانی پیتی نا ، وە هەنگاوەکانی نوسینی داڕشتن و چیرۆک بریتین لەمانەی لای خوارەوە:

1- ناونیشانی چیرۆک یان داڕشتنەکە لە ناوەڕاستەوە دەنوسین.

2- پاشان دێینە دێڕی سەرەتا و بە ئەندازەی پێنج پیت بۆشاییەک بەجێدەهێڵین و هیچ نانوسین پاشان دەست دەکەین بە نوسین.

3- پاشان دەستدەکەین بە نوسینی ئەو چیرۆک و داڕشتنەی کە دەمانەوێت لەگڵ ڕەچاو کردنی فاریزە و بۆشایی (space) و خاڵ و ...هتد.

4- لەدوای هەر خاڵ (.) (نقطة) (dot) ێک بۆشایی یەک پیت بەجێدەهێڵین پاشان دەست دەکەینەوە بە نوسین.

وە ئەمانەی لای خوارەوەش هەندێک داڕشتن و چیرۆکن بەڵام وریابن زۆر بە ووردی بیخوێننەوە لەڕووی ڕێزمانییەوە.

Car

Car is a motor vehicle. It is walking on a substance called "asphalt" by something made of rubber, it is called a wheel. There are many types and colors of cars, one of them BMW, Mercedes, Chevrolet … etc. First motor car working by petrol was made in approximately 1908 AD by Europe then America has developed it as you see it now.

واتاکەی

سەیارە ، ئۆتۆمبێل

ئۆتۆمبێل سەیارەیەکی دەستییە. دەڕوات لەسەر ماددەیەک پێی دەوترێ قیر بەهۆی شتێکەوە کە دروستکراوە لە لاستیک، پێی دەوترێ تایە. چەندین جۆر و ڕەنگی سەیارە هەیە،

یەکێک لەوانە بی ئێم دەبلیو، مێرسیدس، چیڤرۆلێت...هتد. یەکەم سەیارەی دەستی کە ئیشی دەکرد بە بەنزین دروستکرا نزیکەی ساڵی 1908 ی پێش لەدایکبوون لەلایەن ئەوروپاوە پاشان ئەمریکا بەرو پێشی برد و گەشەی پێکرد هەروەک ئەوەی کە تۆ ئێستا دەیبینیت.

Risk

I was living at my sister and her husband's house. One day they traveled for a period and I stayed alone. I looked from the window then I found a house burning. I went out to see the fire. I saw a woman crying "Tommy, Tommy, Tommy stayed inside". I entered the house to save Tommy. After I entered, something had hit me and I had lost my consciousness. I waked up suddenly and I found myself out of the house. The firemen saved me. Then I cried "Tommy stayed inside". I saw the woman again. She said me "Tommy's OK" and she was carrying a cat. She said me this is Tommy. I have risked my life for a cat.

مەترسی

من دەژیام لە خانووی خوشکم و مێردەکەیدا. ڕۆژێک ئەوان گەشت (سفر) یان کرد بۆ ماوەیەک و منیش لەوێ مامەوە بە تەنها. لە پەنجەرەکەوە سەیرم کرد پاشان خانوویەکم بینی کە گڕی گرتبوو و دەسوتا. چوومە دەرەوە بۆ بینینی ئاگرەگە. من بینیم ژنێک دەگریا "تۆمی، تۆمی، تۆمی لەناوەوە ماوەتەوە". چوومە ناو خانووەکەوە بۆ ئەوەی تۆمی بپارێزم و ڕزگاری بکەم. دوای ئەوەی چوومە ژوورەوە ، شتێک لێیدام و هەست و شعوری خۆم لەدەستدا. بەئاگا هاتمەوە لەپڕ و خۆم بینییەوە لە دەرەوەی خانووەکە. پیاوانی ئاگر کوژێنەرەوەکە منیان ڕزگار کرد. پاشان هاوارم کرد "تۆمی لەناوەوە ماوەتەوە". دووبارە ژنەکەم بینی. ئەو ژنە پێی وتم "تۆمی باشە" و پشیلەیەکی هەڵدەگرت و بەدەستییەوەبوو. ئەو ژنە پێی وتم ئەم پشیلەیە تۆمییە. ژیانی خۆم خستە مەترسییەوە لەبەر پشیلەیەک.

The haunted house

We loved the house when we first moved in. Then two years after moving in, I waked up suddenly one night. There was an old woman standing at the foot of our bed. She was crying. I tired to shout, but I couldn't. I could feel something covering my face. I watched a ghost walking toward the wall. After it had disappeared, I waked up my husband, but suddenly I heard a young son screaming in the next bathroom. I ran to see what was wrong. He has seen someone moving through the wall from our room. It was an old woman. After that we didn't like living in the house any more. They felt as if there were eyes watching us all the time. Strange things started happening. We heard voices in the middle of the night. We sold the house, but the new people didn't stay there very long. There is nobody living there now.

ئەوماڵەی کە تارمایی (شبح) یّکی تیابوو

ئێمە ئەو خانووەمان خۆشویست کاتێک بۆ یەکەم جار ماڵەکەمان گواستەوە بۆ ئەوێ. پاشان دوای دوو ساڵ دوای گواستنەوەی ماڵەکەمان بۆ ئەوێ، بەخەبەر هاتم لەپڕ شەوێک. ژنێکی پیر لەوێ وەستابوو لەلای قاچی جێگاکانمان. هاواری دەکرد. من هەوڵمدا هاواربکەم، بەڵام نەمتوانی. هەستم کرد شتێک دەم و چاوم دادەپۆشێت. سەیری تارماییەکەم کرد دەڕۆیشت بەرەو دیوارەکە. دوای ئەوەی دیارنەما و ون بوو، مێردەکەم لە خەو هەستاند، بەڵام لەپڕ گوێم لێبوو لە کوڕێکی گەنج هاواری دەکرد لە حەمامەکەی تەنیشتەوە. ڕام کرد بۆ ئەوەی ببینم کە چ شتێک هەڵەیە. ئەو کەسێکی بینی دەڕۆیشت بەناو دیوارەکەدا لە ژوورەکەماندا. ژنێکی پیر بوو. دوای ئەوە حەزمان نەکرد زیاتر لەو خانووەدا. ئەوان هەستیان کرد کە چەند چاوێک هەیە چاودێریمان دەکات بەدرێژایی کات. چەند شتێکی نامۆ دەستیان کرد بە ڕوودان. گوێمان لە

چەند دەنگێک بوو لە نیوەی شەودا. ئێمە خانووەکەمان فرۆشت، بەڵام خەڵکی تازە هاتوو بۆناو ئەم خانووە لێرە بۆ ماوەیەکی زۆر نەمانەوە. ئێستا هیچ کەسێک لەو خانووەدا ناژی.